GAZETA wyborcza
wyborcza.pl
NIE MA WOLNOŚCI BEZ SOLIDARNOŚCI

Piątek, 11 września 2026 | Redaktor prowadzący **Piotr Rozpara** | Cena gazety **12,99 zł** (w tym 8% VAT) | nr 212.11311, 1

Nakład 82 tys. + **298,5 tys. prenumerat cyfrowych**

Reportaż

KIELECKI KOŚCIÓŁ MUSI SŁONO ZAPŁACIĆ

▶ 18-19

Temat dnia

Nie wystarczy być prymusem

– Rekrutujemy dzieci razem z ich rodzicami. Jeśli rodzice nie zdadzą egzaminu, bo czujemy, że będą trudni, dziecko się nie dostaje – mówi nam dyrektor prywatnej szkoły podstawowej w Krakowie. ▶ 4-5

Polska

Lista błędów Mentzena

FOT. RAFAŁ SZCZEPANKOWSKI / WYBORCZA

Nowa Nadzieja nie zebrała wymaganej liczby podpisów pod kandydaturą Bartosza Bocheńczaka na prezydenta Krakowa. Odpowiedzialność za tę kompromitację ponosi Sławomir Mentzen. Ale blamaż w Krakowie to tylko jedno zdarzenie z długiej listy błędów partii. ▶ 6

Sport

Scenariusz katastroficzny

Letnie okno transferowe znów pokazało, że w Europie liczy się właściwie jedna liga. Są jednak tacy, którzy już widzą rychły koniec tego eldorado. ▶ 23

Wydaje Wyborcza Sp. z o. o.
nr indeksu 348198

ISSN 0860-908X 37>
9 770860 908150

1 RP

25 lat po atakach na USA

Ameryka powinna uważać na siebie

Amerykanom udało się zapobiec powtórce wielkiego ataku terrorystycznego w ich kraju, **ale zapłacili za to wysoką cenę.**

• Płonące wieże World Trade Center w Nowym Jorku, 11 września 2001 r.

FOT. REUTERS/SARA K. SCHWITTEK

Maciej Czarnecki

Ćwierć wieku – tyle czasu minęło od dnia, w którym uprowadzone przez terrorystów samoloty wbiły się w wieże World Trade Center w Nowym Jorku.

To jeden z tych momentów, które pamięta prawie każdy, kto był już wtedy na świecie. Z najnowszego sondażu Ipsos/Reuters wynika, że 6 na 10 Amerykanów od czasu do czasu nadal go wspomina. Większość uważa, że ten dzień zjednoczył kraj i miał na niego ogromny wpływ. Jest to jednak niejednoznaczna rocznica.

Bardzo wysoka cena

– Głównym kryterium oceny sukcesu po zamachach z 11 września było zapewnienie bezpieczeństwa kraju przed kolejnym wielkim atakiem terrorystycznym. I cel ten bezsprzecznie osiągnięto – tłumaczy w rozmowie z innym akademikiem ze swojej uczelni prof. Bruce Hoffman ze Szkoły Służby Zagranicznej Uniwersytetu Georgetown.

Cena okazała się wysoka. W wojnach toczonych po atakach na World Trade Center zginęło ponad 15 tys. Amerykanów, a około 1,8 mln doznało trwałego uszczerbku na zdrowiu. Weteranów dotknęła też, liczona w dziesiątkach tysięcy, plaga samobójstw.

Mimo tych ofiar Al-Kaida nadal ma się dobrze i doczekała się jeszcze brutalnego odłamu – Państwa Islamskiego. To zagrożenie dla Ameryki może nabierać na sile, bo prezydnt Donald Trump ograniczył środki płynące na walkę z islamskimi radykałami, a teraz jeszcze rozważa ograniczenie obecności na Bliskim Wschodzie.

Po jedności nie ma śladu

Coraz bardziej wygląda też na to, że rozpętane przez Trumpa i izraelskiego premiera Benjamina Netanjahu starcie z Iranem, sponsorem terroryzmu, będzie kolejną z „niekończących się wojen" Ameryki, podobnie jak te w Iraku i Afganistanie po wrześniu 2001 roku. A przecież republikanin miał być prezydentem pokoju.

To jeden z tych momentów, które pamięta prawie każdy, kto był już wtedy na świecie

Ale utrzymujące się zagrożenie ze strony islamskiego terroryzmu to wcale nie jest największy problem dzisiejszych Stanów Zjednoczonych. Amerykanie z coraz większą nieufnością i niepokojem spoglądają na siebie nawzajem. Ostatnie badanie Ipsosa pokazuje, że bardziej niż zagranicznych terrorystów obawiają się tych krajowych (20 proc. do 33 proc.).

W 25. rocznicę ataku na World Trade Center nie ma już śladu po początkowej jedności. ▶ 8

eprasa.pl b413afe9d8

Agnieszka Kublik

Kaczyński przez Ziobrę połyka własny język

Kieruję wobec pana premiera i pana ministra Żurka zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstw – poinformował Zbigniew Ziobro. A dalej zaznaczył: (...) „Nigdy nie przyjąłem łapówki, nie podjąłem żadnych zobowiązań wobec nikogo, że za pieniądze miałbym coś robić. Składam zawiadomienie, że (...) chcą niszczyć konkurencję polityczną i wprowadzają te kłamstwa do Sejmu i procesu karnego, by osiągnąć z tego tytułu korzyść polityczną".

Ziobro, który wziął pieniądze od Przemysława Krala, szefa Zondacrypto, który dziś sypie m.in. właśnie Ziobrę, na antenie TV Republika (która na reklamach od Zondacrypto zarobiła blisko 40 mln zł, bo Zonda w większości reklamowała się tu, a jej szef, kiedy było już jasne, że Kral jest w kręgu podejrzeń, podpisał się pod listem intencyjnym w sprawie sprzedaży akcji stacji właśnie Kralowi), atakuje tych, którzy ścigają przestępców kryptowalutowych. Klasyczny układ: przestępca – politycy – media. Właśnie takie kiedyś chciał ścigać Jarosław Kaczyński.

Szeryf Ziobro się nie sprawdził. I teraz musi uciekać. Życie uciekiniera nikomu nie służy

Czyli Ziobro liczy na prokuraturę, o której głosi, że jest nielegalna. Ależ się pogubił, jest jak ścigane zwierzę – wściekle atakuje.

Najnowszy sondaż CBOS pokazuje, że PiS słabnie, bo rzadko przekracza 20 proc., a przede wszystkim jej liderzy tracą zaufanie – Jarosław Kaczyński czy Przemysław Czarnek, nadal kandydat prezesa PiS na premiera. Ziobro, nadal wiceprezes PiS, ciągnie partię w dół. I to w momencie, kiedy Mateusz Morawiecki zabrał Kaczyńskiemu 40 posłów!

Jak długo Kaczyński pozwoli Ziobrze niszczyć PiS? Jak pisały Iwona Szpala i Agata Kondzińska, w partii „nie chcą ginąć za Ziobrę, w partyjnych szeregach są ferment i niezadowolenie".

Nie dziwię się, wszak to ludzie Kaczyńskiego mieli brać kasę za poprawki do ustawy w interesie „darczyńców" i załatwienie im bezkarności. Dla polityka to najcięższe zarzuty, Kaczyński to dziś akceptuje.

Dla człowieka, który osiem lat temu deklarował, że „do polityki nie idzie się dla pieniędzy", to fundamentalna przemiana. I to Ziobro zmusił Kaczyńskiego do połknięcia własnego języka.

Gdyby to za czasów Ziobry za granicę uciekł minister sprawiedliwości, prokurator generalny z PO, który wziął pieniądze od gangstera za pomoc, Ziobro krzyczałby, że „już nikt nigdy przez tego pana bezkarny nie będzie".

To parafraza słów Ziobry z 2007 roku, wtedy ministra sprawiedliwości i prokuratora generalnego: „Już nikt nigdy przez tego pana życia pozbawiony nie będzie". Padły na konferencji prasowej przed przyspieszonymi wyborami parlamentarnymi. PiS przegrał, Ziobro musiał przepraszać, a lekarz został uniewinniony od zarzutu zabójstwa.

Szeryf Ziobro się nie sprawdził. I teraz musi uciekać. Życie uciekiniera nikomu nie służy.

Andrzej rysuje

Tajlandia
Hurtowe niszczenie podróbek

FOT. PAP/EPA/RUNGROJ YONGRIT

Ministerstwo handlu Tajlandii zniszczyło ponad dwa miliony skonfiskowanych przedmiotów – m.in. zegarki, odzież, luksusowe torebki, obuwie, zabawki, urządzenia elektroniczne – opatrzonych znakami towarowymi i logotypami naruszającymi prawo. Wszystko o wartości 60 milionów dolarów, czyli ponad 220 milionów złotych.

Liczba dnia

5000

DOLARÓW

Taką dywidendę obiecuje każdemu dorosłemu obywatelowi Stanów Zjednoczonych prezydent Donald Trump, jeśli Republikanie wygrają wybory połówkowe do Izby Reprezentantów i Senatu

Więcej ▶ Wyborcza.pl

Dezinformacja
Rosja bezradna wobec Reksia i Krecika

W sierpniu w całej Europie doszło do kilku aktów sabotażu. Podpalono budynek największej estońskiej firmy zbrojeniowej, udaremniono podpalenie fabryki ukraińskiego producenta dronów na Słowacji. Chociaż tło tych incydentów pozostaje na razie niejasne, eksperci wskazują na Rosję. To świetne pole do popisu dla Kremla na sianie dezinformacji.

„Polacy chcą zająć czeskie Zaolzie" – taką tezę rozpowszechniano w nieudanej próbie pogorszenia stosunków między Polską a Czechami. Sfałszowano dokument, rzekomo pochodzący z polskiego MSZ, który miał wskazywać na żądania Polski dotyczące uregulowania „czeskiego długu terytorialnego". List został opublikowany na stronie internetowej polskiej regionalnej stacji radiowej Radio PIK w wyniku cyberataku. A potem udostępniony w polskich mediach lokalnych oraz w serwisach społecznościowych za pośrednictwem fałszywych kont podszywających się m.in. pod polskiego wiceministra spraw zagranicznych Artura Harazima oraz ambasadora Republiki Czeskiej w Polsce Bretislava Dančáka. W odpowiedzi polscy i czescy internauci zaczęli wzajemnie się zapewniać o swojej przyjaźni oraz publikować grafiki wyśmiewające rzekomy konflikt. Pojawiły się m.in. mapy przedstawiające nowe państwo o nazwie „Polczeska", do którego przyłączono rosyjski obwód kaliningradzki, co miało na celu dalsze wyśmiewanie nieudanej próby Kremla.

Wśród osób, które odniosły się do tej próby dezinformacji, znalazł się polski premier Donald Tusk. Opublikował komentarz nawiązujący do postaci z popularnych kreskówek – czeskiego Krecika i polskiego Reksia, którzy są przyjaciółmi.

To niejedyna dezinformacja o zakusach terytorialnych w Europie. Mianowanie rumuńskiego polityka Claudiu Nasui na stanowisko ministra gospodarki w rządzie Mołdawii wywołało falę dezinformacji. „Oznacza to przygotowania do aneksji Republiki Mołdawii przez Rumunię" – stwierdził prorosyjski przywódca socjalistów Igor Dodon, a jego oświadczenie podchwyciła rosyjska prasa propagandowa.

FOT. SHUTTERSTOCK

W Estonii krąży fałszywa informacja, że w pobliżu bazy lotniczej Ämari zestrzelono drona z Ukrainy, a jego szczątki uderzyły w dwa myśliwce F-16 portugalskich sił powietrznych, powodując szkody o wartości około 120 mln euro. Informacja ta rozprzestrzeniła się w mediach anglojęzycznych, hiszpańskojęzycznych, portugalskojęzycznych i arabskojęzycznych. Biuro prasowe Kwatery Głównej Sił Obronnych Estonii ją zdementowało.

Kto pierwszy odetnie tej hydrze choć jedną głowę? Rumuńska Krajowa Rada Audiowizualna będzie wymagać od wszystkich właścicieli kont w serwisach społecznościowych, którzy mają ponad 100 tys. obserwujących na wielu kanałach i czerpią zyski z ruchu generowanego w Rumunii, aby zgłosili swoją działalność. Byłby to dopiero pierwszy krok w kierunku stworzenia systemu umożliwiającego nakładanie sankcji na kanały rozpowszechniające dezinformację w celach finansowych.

Dominik Uhlig

• **Więcej ▶ Biqdata.wyborcza.pl**

eprasa.pl b413afe9d8

Stambuł – brama do Orientu

Średnia ocena gości: 4,8/5

Wyrusz z nami w fascynującą podróż do Stambułu – miasta, gdzie Wschód spotyka się z Zachodem, a tysiące lat historii splatają się z tętniącym życiem metropolii.

Program wycieczki: Dz. 1 Przelot Warszawa – Stambuł. Zakwaterowanie w hotelu i kolacja powitalna. **Dz. 2** Zwiedzanie miasta – Hipodrom, Błękitny Meczet, Hagia Sophia i cysterna Binbirdirek. **Dz. 3** Meczet Sulejmana, rejs po Bosforze i Wielki Bazar. **Dz. 4** Wycieczka fakultatywna po historycznym i nowoczesnym Stambule (dodatkowo płatna) lub Stambuł na własną rękę. **Dz. 5** Powrót do domu.

5 dni | Wyloty z Warszawy
08/04, 22/04, 24/05 2027

od **4.398,–**

Pełne wyżywienie na statku

Rejs po Renie i kwitnące tulipany w Holandii

Podziwiaj kwitnące tulipany w parku Keukenhof oraz zobacz najpiękniejsze holenderskie miasta podczas 6 wiosennych dni w Holandii.

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy do Frankfurtu. Przejazd do Kolonii. Katedra w Kolonii i zaokrętowanie. **Dz. 2** Rotterdam. Zwiedzanie miasta. **Dz. 3** Enkhuizen. Rejs po Markermeer i Ijsselmeer. Zwiedzanie Enkhuizen na własną rękę lub wizyta w Zuiderzeemuseum (dodatkowo płatne). **Dz. 4** Amsterdam. Wycieczka do parku tulipanów Keukenhof i zwiedzanie miasta z przewodnikiem. Spacer po Amsterdamie i rejs po kanałach (wycieczki dodatkowo płatne). **Dz. 5** Nijmegen. Spacer po hanzeatyckim mieście Nijmegen. **Dz. 6** Powrót do Kolonii. Wylot z Frankfurtu do Warszawy.

6 dni | Wylot z Warszawy 05/04 2027
od **6.598,–**

3 posiłki dziennie

Średnia ocena gości: 4,7/5

Indie – Klejnot Imperium

Złoty Trójkąt Indii: New Delhi, Jaipur i Agra z Taj Mahal, a także rezerwat tygrysów bengalskich w P.N. Ranthambore, potężne forty i pałace maharadżów.

Program wycieczki: Dz. 1 Wylot z Warszawy do New Delhi. **Dz. 2** Przylot do New Delhi, przejazd do Jaipur i wycieczka po mieście. **Dz. 3** Jaipur. Pałac Wiatrów i Fort Amber. **Dz. 4** Jaipur - Ranthambore. Wizyta w wiosce i Rezerwat Tygrysów. **Dz. 5** Ranthambore. Safari w godzinach porannych i popołudniowych. **Dz. 6** Ranthambore – Agra. Opuszczone miasto (Miasto Duchów) Fatehpur Sikri. **Dz. 7** Agra. Taj Mahal i Fort. **Dz. 8** Agra – New Delhi. Brama Indii (India Gate) oraz zwiedzanie Starego Delhi. **Dz. 9** Wylot z New Delhi. Powrót do domu.

9 dni | Wyloty z Warszawy 09/11 2026, 01/02, 08/03, 21/04, 19/05 2027 | od 6.998,–

Średnia ocena gości: 4,7/5

Norwegia – na tropie zorzy polarnej

Zobacz jedne z najpiękniejszych miejsc norweskiego wybrzeża, gdzie czeka nas przejażdżka psim zaprzęgiem oraz rejs po Lofotach w blasku zorzy polarnej.

Program wycieczki: Dz. 1 Przelot Warszawa – Bodø. Przyjazd i kolacja powitalna. **Dz. 2** Bodø. Spacer po mieście, rejs statkiem linii Hurtigruten przez wąskie fiordy archipelagu Lofotów do Tromsø. **Dz. 3** Przyjazd do Tromsø. Zwiedzanie miasta – Katedra Arktyczna i Muzeum Polarne. **Dz. 4** Tromsø. Czas wolny lub wycieczka fakultatywna. Przejazd do Sommarøy – wieczorna wycieczka w poszukiwaniu zorzy polarnej. **Dz. 5** Sommarøy. Psie zaprzęgi i zorza polarna. **Dz. 6** Tromsø i podróż powrotna do domu.

6 dni | Wyloty z Warszawy 12/01, 03/02 2027
od **9.998,–**

albatros.pl | rezerwacja +48 22 128 48 81 | Warszawa, ul. Marszałkowska 76 (8 piętro)

Cena zawiera: BILETY WSTĘPÓW, opiekę polskiego pilota, przeloty rejsowe, zakwaterowanie w pokojach 2-os., wyżywienie i transport zgodnie z programem, ubezpieczenie podstawowe.

Kod reklamy: GW32

Kraj/34451076

eprasa.pl b413afe9d8

Prywatne szkoły sprawdzają całą rodzinę

Nie wystarczy być prymu

FOT. GETTY IMAGES

By dostać się do prywatnego liceum, same szóstki nie wystarczą. Podstawówki bardziej niż dzieci testują rodziców – trudni odpadają. Rozpoczął się nabór do szkół niesamorządowych na przyszły rok.

Olga Szpunar

Krzysztof Kwiatkowski, dyrektor Społecznej Szkoły Podstawowej nr 3 w Krakowie: – Przyjmowanie podań na następny rok skończyliśmy pierwszego września. Na jedno miejsce mamy ponad trzech kandydatów.

Piotr Machowski, dyrektor Prywatnej Szkoły Podstawowej i VII Prywatnego LO im. Mikołaja Reja w Krakowie: – W ubiegłym roku do liceum mieliśmy ponad dwóch kandydatów na miejsce. Do szkoły podstawowej półtora.

Krakowski magistrat informuje, że choć mamy niż demograficzny, widać wyraźny wzrost liczby uczniów w szkołach niesamorządowych. W ciągu dwóch lat w Krakowie przybyło ich blisko 2 tysiące. W samych podstawówkach – 1300.

Casting rodziców

Wiktorii tak zależało, by jej syn dostał się do wybranej przez nią podstawówki, że poprosiła o wstawiennictwo znajomych, którzy mają znajomych znających jej dyrektora.

W głowie miała cały plan dla dziecka. Szkoła społeczna (z wysokimi wynikami egzaminów, szerokim wachlarzem dodatkowych zajęć, w miarę blisko domu). Potem najlepsze liceum, niekoniecznie prywatne, bo w rankingach wciąż wygrywają publiczne. Potem studia (najlepiej architektura, bo taka rodzinna tradycja).

Na rozmowę kwalifikacyjną szła pewna jej wyniku, ale syn się nie dostał. Wiktoria nie wie dlaczego.

Dyrektor krakowskiej prywatnej podstawówki, który prosi o zachowanie anonimowości, mówi nam wprost: – Rekrutujemy dzieci razem z ich rodzicami. Więc jeśli rodzice nie zdadzą egzaminu, bo czujemy, że będą trudni, dziecko się nie dostaje.

Magdalena, mama syna w społecznej podstawówce: – Rozmowa kwalifikacyjna to był egzamin nie tylko dziecka, ale również rodziców. Dostałam podczas niej ankietę z pytaniami. Wśród nich: jaki zawód z mężem wykonujemy, jak mogę pomóc szkole. Potem te informacje były wykorzystywane. Jak ktoś miał firmę budowlaną, dostawał telefon ze szkoły, że trzeba wyremontować szkolną salę i z pytaniem, czy pomoże. Jak był policjantem, udzielał szkole porad w trudnych sprawach związanych z bezpieczeństwem, np. co robić z mailami z groźbami, które swego czasu przychodziły na adres mailowy podstawówki.

Dyrektor Kwiatkowski: – Rozmowa z rodzicami? Prowadzę ją tak, żeby wyszło, czy nasze oczekiwania nie są przypadkiem rozbieżne. Zależy nam na rodzicach zaangażowanych. Takich, którzy chwycą za pędzle, gdy trzeba będzie wymalować salę. I takich, którzy nie tylko płacą i wymagają, ale też mają do nas zaufanie i akceptują nasz profil. Rozumieją, dlaczego nie mamy dodatkowych zajęć z chińskiego i astronomii i nie zaczną się nagle ich domagać. Bywa, że rodzice, których dziecko nie dostanie się do szkoły, dzwonią do niej i proszą o pisemne wyjaśnienia. Domagają się wglądu w ocenę rekrutacji. Ci, których dzieci są na listach rezerwowych, są tak zdeterminowani, że kontaktują się ze szkołą co dwa tygodnie, pytając, czy ktoś z przyjętych nie zrezygnował.

Rozmowa z rodzicami? Prowadzę ją tak, żeby wyszło, czy nasze oczekiwania nie są przypadkiem rozbieżne

KRZYSZTOF KWIATKOWSKI
dyrektor Społecznej Szkoły Podstawowej nr 3 w Krakowie

Orzeczenie niemile widziane?

Siedmiolatki, które nie mogą się pochwalić dobrym świadectwem, bo jeszcze żadnego nie dostały, w trakcie rekrutacji dzielone są na grupy i zapraszane do wspólnej zabawy. Nauczycielki obserwują dzieci, jak się zachowują. Badają sprawność motoryczną ręki, słuchają ich wypowiedzi, patrzą, jak radzą sobie w zadaniach zespołowych. Czy są rozwinięte społecznie? Błyskotliwe? Może mają szczególne uzdolnienia? A może jakieś kłopoty?

W ubiegłym roku w mediach głośno było o prywatnej szkole w Warszawie (z dobrymi opiniami), która w mailu do rodziców w sprawie rekrutacji napisała dużym drukiem, czerwonymi literami: „W roku szkolnym 2024/2025 nie planujemy przyjęć uczniów z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego”.

1 RP

eprasa.pl b413afe9d8

Prywatne szkoły sprawdzają całą rodzinę

sem

Kwiatkowski: – Zawsze musisz kogoś odrzucić. Stajesz przed pytaniem, czy przyjąć fajne dziecko, ale wymagające większej troski, czy takie, które świetnie wypadło i nic nie wskazuje, żeby były z nim problemy.

Dyrektor zapewnia, że sam nie zatrzaskuje drzwi przed uczniami z problemami.

– W podstawówce jest kilkanaścioro dzieci z orzeczeniami i kilkadziesiąt objętych pomocą poradni psychologiczno-pedagogicznych. W siedmiu klasach na 11 mam nauczyciela współorganizującego. Chciałbym zadać kłam, że do niepublicznych szkół trafiają tylko dzieci „bezobsługowe". Przynajmniej u nas tak nie jest – mówi.

Same szóstki, zero rozmowy

Rozmawiamy z osobą, która przez lata prowadziła rozmowy rekrutacyjne w znanym prywatnym LO w Krakowie.

– Łatwo nie było, bo w tym mieście wszyscy się znają. A nawet jak się nie znają, to znają kogoś, kto kogoś zna, więc zdarzały się naciski na przyjęcie dziecka. Nie ulegałem, bo wierzyłem w koncepcję szkoły, która dopiero się hartowała. Chcieliśmy przyjmować mądre dzieci, jedynym wyznacznikiem przyjęć nie mogli być bogaci rodzice. Więc podczas rozmowy rekrutacyjnej pozbawiałem czasem ludzi złudzeń, że aby się do nas dostać, wystarczy mieć pieniądze. Czy patrzyliśmy bacznie na rodziców? Tak, bo kto sobie będzie z własnej woli ściągał na głowę problemy? Bywało, że jeśli dziecko było w porządku, a rodzic wydawał się problemowy, rezygnowaliśmy z takiego kandydata. Żeby szkoła była sensownym miejscem, musi się spotkać sensowna dyrekcja, sensowni nauczyciele, sensowni uczniowie i sensowni rodzice – opowiada.

W rekrutacji do niesamorządowych LO nie gra roli ani wynik egzaminu ósmoklasisty, ani świadectwo z ósmej klasy (kandydat dostaje je grubo po zakończonym naborze). Na rozmowę kwalifikacyjną przychodzi więc ze świadectwem z siódmej klasy.

Dyrektor Piotr Machowski: – Z góry na dół same szóstki, a z człowiekiem nie ma o czym rozmawiać. Takie przypadki się zdarzają. Nie można być dobrym ze wszystkiego i my to wiemy, więc na świetne świadectwa patrzymy z ograniczonym zaufaniem. Egzamin ósmoklasisty nie jest dla nas ważny, bo nie różnicuje uczniów, jest za łatwy, by wyłuskać prawdziwe talenty. Dlatego nas bardziej interesują kandydaci, którzy mają coś do powiedzenia, czymś się interesują, mają pasje.

Rozmowy kwalifikacyjne w szkole rozpoczynają się w połowie września. Wyniki będą znane na przełomie listopada i grudnia. Podobnie jest w większości placówek. Po podpisaniu umowy ze szkołą rodzice płacą wpisowe. W Krakowie waha się w granicach 3-4 tys. zł.

Czesne w prywatnych i społecznych szkołach pod Wawelem to koszt od 1400 do 2,8 tys. zł. Droższe są placówki z międzynarodową maturą. Tu cena za miesiąc w trzeciej i czwartej klasie IB sięga 4 tys. zł. Opłaty pobierane są również w wakacje.

Edukacja dwóch prędkości?

Łukasz w ubiegłym roku przepisał córkę do prywatnej podstawówki. „Wyborczej" opowiadał: – W państwowej szkole w cztery lata miała sześciu matematyków. Uczyli ją nauczyciele bez kompetencji. Chemię miała z biologiem, bo szkoła nie mogła znaleźć chemika.

Po lekcjach w prywatnej placówce dziewczyna chodziła na korepetycje. Łukasz mówił, że nadrabiała zaległości.

Joanna, mama dwójki, opowiada: – Syn i córka chodzą do szkół prywatnych. Finansowo nie jest łatwo, ale dajemy z mężem radę. Zalety? Większa wrażliwość na ucznia z problemami, bardziej indywidualne podejście, szybszy dostęp do pedagoga i psychologa, co jest możliwe dzięki mniejszym klasom, więcej godzin przeznaczonych na naukę języków, a w liceach na naukę przedmiotów, z których uczniowie będą pisać rozszerzoną maturę.

Wielu rodziców śledzi wyniki szkół i wybiera dla swoich dzieci „najlepsze". Ranking podstawówek (tworzony na podstawie wyników egzaminu ósmoklasisty i sukcesów w olimpiadach juniorów) co roku publikuje portal Nasza Edukacja. W jednym worze są w nim placówki prywatne, społeczne, katolickie i samorządowe.

Te ostatnie wypadają najgorzej. „To pokaz siły szkolnictwa niepublicznego" – komentował ranking w 2025 roku portal Nie dla Chaosu w Szkole.

A małopolska kuratorka oświaty Gabriela Olszowska ostrzega: – Zanim wyda się wyrok, że publiczna edukacja jest gorsza od niepublicznej, trzeba pamiętać, że szkoły samorządowe nie wybierają sobie uczniów. Zobowiązane są przyjąć wszystkie dzieci mieszkające w ich obwodzie. Szkoły prywatne i społeczne najczęściej przyjmują dzieci starannie wyselekcjonowane w rekrutacji.

Przywołuje rankingi liceów, np. Perspektyw, w których od lat czołowe miejsca zajmują państwowe placówki. – Dlaczego? Bo nie obowiązuje w nich rejonizacja i przyjmują wybrane dzieci. Z wysokimi wynikami egzaminu ósmoklasisty lub olimpiadami – mówi Olszowska. I dodaje: – Nie lubię określenia „najlepsze szkoły". Bo co to w ogóle znaczy? Może się okazać, że najlepszą szkołą, świetnie pracującą z mniej zdolnymi i niewyselekcjonowanymi dziećmi jest taka, która w rankingu jest w ogonie.

Rekrutujemy dzieci razem z ich rodzicami. Jeśli rodzice nie zdadzą egzaminu, bo czujemy, że będą trudni, dziecko się nie dostaje

DYREKTOR PRYWATNEJ SZKOŁY PODSTAWOWEJ W KRAKOWIE

Prawo wyboru

Z analizy danych MEN wynika, że w ciągu ostatnich pięciu lat liczba uczniów w niepublicznej edukacji wzrosła o 25 proc.

„To syrena alarmowa, sygnał ostrzegawczy, który powinien nas skłonić do ulepszenia szkół publicznych" – komentował na swoim blogu analityk Paweł Dobrowolski.

A Arkadiusz Boroń, prezes Związku Nauczycielstwa Polskiego w województwie małopolskim, mówił wprost: – Obserwujemy komercjalizację oświaty i trzeba to zatrzymać.

Proponował ograniczenie finansowania niepublicznej oświaty do 50 procent kwoty, którą na ucznia dostają szkoły samorządowe.

Obecnie samorząd musi płacić placówkom niepublicznym 75 proc. kwoty przeznaczonej na ucznia placówki publicznej, Kraków płaci 85 proc. – Jeśli dodać do tego niemałe czesne, które szkoły te pobierają od rodziców, nie ma się co dziwić, że oferta jest atrakcyjna i przyciąga. Po prostu jest na nią więcej pieniędzy niż w szkolnictwie publicznym – mówił „Wyborczej".

Jego wypowiedź spotkała się z ostrym odzewem dyrektorów niepublicznych szkół. Podnosili, że pieniędzy, które dostają, nie chowają do kieszeni. Idą na wynajem budynku, w którym działa szkoła, media, pensje (w wielu niesamorządowych placówkach w Krakowie nauczyciele zarabiają więcej niż w samorządowych).

– Gdy dotacja zostanie obcięta, będziemy musieli podnieść czesne rodzicom. I wtedy już na całego będziemy mieli w Polsce edukację dwóch prędkości. Dla naprawdę bogatych i całej reszty, której na szkolnictwo niepubliczne nie stać – komentowali.

Rodzice dzieci z niepublicznych szkół zauważali, że nie ma żadnego etycznego uzasadnienia, by na dziecko w szkole niepublicznej szły mniejsze pieniądze niż na dzieci w publicznych placówkach. Podkreślali, że tak samo płacą podatki, a to, że dodatkowo zdecydowali się płacić za niepubliczną oświatę, to ich wybór, do którego każdy powinien mieć prawo.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34414013

JUTRO W „WYBORCZEJ"

Wydanie sobotnie „Wyborczej" możesz kupić
OD SOBOTY DO CZWARTKU!
Szukaj w punkcie sprzedaży prasy.

BUNT 40-LATKÓW
Czyli jak Morawiecki gra o przyszłość prawicy

CEPR Z WOZU, KONIOM NIEKONIECZNIE LŻEJ
Czy konie z Morskiego Oka są szczęśliwe?

SEKSUALNOŚĆ, MIŁOŚĆ, UCZUCIA
Starzy domagają się równych praw

1 RP

eprasa.pl b413afe9d8

Nowa Nadzieja

Lista błędów Mentzena

Nowa Nadzieja nie zebrała wymaganej liczby podpisów pod kandydaturą Bartosza Bocheńczaka na prezydenta Krakowa. Odpowiedzialność za tę kompromitację ponosi prezes partii Sławomir Mentzen, ale blamaż w Krakowie to tylko jedno zdarzenie z długiej listy błędów partii.

Tomasz Nyczka

Ruch Narodowy, jak lubią podkreślać członkowie Nowej Nadziei, to w Konfederacji mniejsze ugrupowanie. Dlatego Sławomir Mentzen chce zdominować Krzysztofa Bosaka, narzucać mu swoje decyzje. Politycy praktycznie ze sobą nie rozmawiają.

– Bosak ma dość tego, że jest ciągle ignorowany, traktowany jak powietrze – mówi „Wyborczej" jeden z polityków Konfederacji.

W sprawie kandydata na prezydenta Krakowa Mentzen postawił na swoim. Zdecydował, że Konfederacja wystawi tam Bartosza Bocheńczaka, sekretarza Nowej Nadziei, szefa jej krakowskich struktur, autora kampanii prezydenckiej Mentzena z zeszłego roku.

Narodowcy to przyklepali, Bosak był na inauguracji tej kampanii, ale pełną odpowiedzialność za kandydata i jego kampanię wzięła na siebie Nowa Nadzieja.

Prowadzono intensywną kampanię, Bocheńczak rozdawał ulotki, nagrywał spoty, organizował wiece i spotkania. Prezes ugrupowania wspierał go i kilka razy przyjeżdżał do Krakowa, stawał u boku kandydata, aby go promować. Dał temu projektowi twarz, bo to był jego pomysł.

MIAŁ BYĆ TEST, JEST BLAMAŻ

– Nie ma teraz ważniejszej sprawy, wszyscy pracujemy na Bartka, który już prowadzi intensywną kampanię – mówili do działaczy szefowie okręgów Nowej Nadziei w całym kraju i zbierali chętnych na wyjazd do Krakowa, by tam wesprzeć kandydata.

W Konfederacji przyznawali, że wybory samorządowe w Krakowie są bardzo ważne, będą testem przed przyszłorocznymi wyborami parlamentarnymi, a wynik Bocheńczaka, jeśli będzie niezły, może wpłynąć na rezultat Konfederacji w 2027 roku.

– Nie znam lepszego kandydata na prezydenta Krakowa. Przedsiębiorca, menedżer. To, jak on mi poprowadził tę kampanię i jak tanio to zrobił, to było mistrzostwo świata. Dowozi wszystkie tematy – zachwalał Bocheńczaka w Krakowie Mentzen.

W poniedziałek 7 września okazało się, że działacze Nowej Nadziei nie zebrali wystarczającej liczby podpisów do zarejestrowania kandydata. Sztab złożył ich niemal pięć tysięcy, ale po weryfikacji okazało się, że do wymaganych trzech tysięcy prawidłowych podpisów zabrakło ponad stu. W efekcie Konfederacja nie będzie miała swojego kandydata w wyborach prezydenta Krakowa.

Bocheńczak napisał, że był przekonany, że podpisów wystarczy. Przeprosił i przyznał, że zawalił. Z kolei

Mentzen skrytykował przepisy, bo te „nie dają żadnych narzędzi weryfikacji poprawności podpisów". Ale w swoim oświadczeniu nazwał całą sytuację „kompromitacją i katastrofą".

I szybko pozbawił Bocheńczaka funkcji szefa Nowej Nadziei w Krakowie, rozwiązał tam partyjne struktury, a sprawę wysłał do partyjnego sądu.

• **Od lewej: Sławomir Mentzen z Bartoszem Bocheńczakiem i Krzysztofem Bosakiem podczas inauguracji kampanii wyborczej Konfederacji na prezydenta Krakowa, 29.05.2026 r.**

FOT. KLAUDIA RADECKA / AGENCJA WYBORCZA.PL

Mentzen po kompromitacji ze zbieraniem podpisów pozbawił Bocheńczaka funkcji szefa Nowej Nadziei w Krakowie. Tyle że to za mało

Tyle że to za mało. Usunięcie Bocheńczaka z funkcji szefa Nowej Nadziei w Krakowie to oczywiście dotkliwa kara. Ale polityk ma jeszcze drugą, ważniejszą funkcję – jest członkiem zarządu partii, jej sekretarzem, szarą eminencją Nowej Nadziei. To stanowisko nadal zajmuje. Trudno mi wyobrazić, aby miało być tak nadal, po takiej – jak nazywa to sam prezes – kompromitacji.

Sekretarz to osoba, która odpowiada w partii za sprawy organizacyjne, kontaktuje się ze strukturami, zarządza, ustala, podejmuje decyzje.

W ostatnich miesiącach Bocheńczak, razem z Mentzenem, „czyścił" partię w ramach przygotowań do przyszłorocznych wyborów. Pozbywał się „awanturników", zbuntowanych działaczy, którzy zadają niewygodne pytania, niezdyscyplinowanych. To on podpisywał się pod decyzjami o wyrzuceniu ludzi z ugrupowania. Wszystko po to, żeby partia się profesjonalizowała i – jak mówią politycy – nadgoniła organizacyjne braki.

W Krakowie to jednak sekretarz Bocheńczak, odpowiedzialny za organizację partii, nie dopilnował zbiórki podpisów z poparciem dla kandydata na prezydenta Bocheńczaka.

PODPISY ZEBRALI MNIEJSI

To za mała kara również dlatego, że odpowiedzialność za sytuację ponoszą nie tylko kandydat i szef struktur w jednej osobie oraz działacze z Krakowa. Ponosi ją również sam Mentzen.

Kraków to drugie największe miasto w Polsce, mieszka tam 800 tys. osób. Konfederacja, według sondaży trzecia partia polityczna w kraju, nie była tam w stanie zebrać trzech tysięcy prawidłowych podpisów.

Kandydatów na prezydenta Krakowa jest łącznie ośmioro. Podpisy zebrali przedstawiciele mniejszych ugrupowań, w tym Konfederacji Korony Polskiej Grzegorza Brauna, co jest szczególnie bolesne dla Mentzena, partii Razem, która w ogóle nie ma pieniędzy i opiera swoją działalność na składkach i pracy społeczników.

Szef komisji wyborczej tłumaczył, że były problemy z błędnymi numerami PESEL, nieczytelnymi imionami i nazwiskami, nieprawidłowo wpisanymi adresami. Ale to też bez znaczenia, bo odpowiedzialna partia – przewidując scenariusz, w którym jakaś część podpisów może być wadliwa – powinna zebrać je „z górką".

A jeśli na etapie zbierania podpisów działacze nie wiedzieli, jak należy je prawidłowo zbierać, to tym gorzej świadczy o Nowej Nadziei.

Nie przyjmuję tłumaczeń, że „system zbierania jest niejasny". Przedstawiciele innych partii nie mieli z tym problemów. Kandydatka KO i PSL Monika Piątkowska podkreślała, że podpisy były prześwietlane w każdy możliwy sposób, potencjalnie błędne odsiewano, zanim je złożono.

Dlaczego Nowa Nadzieja tego nie przypilnowała? Dlaczego nie przypilnował tego Mentzen?

Nie akceptuję też tłumaczeń, że Ruch Narodowy nie pomagał Nowej Nadziei w kampanii oraz spiskowych teorii, że zbiórkę sabotował poseł Nowej Nadziei Konrad Berkowicz, partyjny wróg Bocheńczaka, który rywalizuje z nim o jedynkę w Krakowie w wyborach do Sejmu. Kiedy Mentzen zdecydował, że to Bocheńczak będzie ich kandydatem na prezydenta, wziął pełną odpowiedzialność za cały proces wyborczy, na czele ze zbiórką podpisów.

Powtórzę – za tę „kompromitację" i „katastrofę" pełną polityczną odpowiedzialność ponosi prezes Sławomir Mentzen, autor tych określeń.

FESTIWAL BŁĘDÓW

Przeanalizujmy, jak prezes Sławomir Mentzen zarządzał swoją partią w ostatnich latach.

PKW odrzuciła sprawozdanie finansowe Konfederacji za 2024 rok. To konsekwencja wcześniejszej decyzji PKW w sprawie odrzucenia sprawozdania finansowego komitetu wyborczego Konfederacji za wybory do europarlamentu w 2024 roku.

Na wniosek PKW Nowa Nadzieja została wykreślona przez sąd w Warszawie z ewidencji partii politycznych, bo nie złożyła w wymaganym terminie sprawozdania finansowego, a więc złamała ustawę. Mentzen musiał więc uciekać się do fortelu i zmienił nazwę partii.

Pełnomocnikiem finansowym komitetu wyborczego podczas wyborów do Parlamentu Europejskiego, ale też pełnomocnikiem komitetu kandydata na prezydenta Sławomira Mentzena był Roman Łazarski. To jednocześnie skarbnik Nowej Nadziei, czyli partii Sławomira Mentzena. Mentzen go w końcu wyrzucił.

Poza tym Mentzen pokłócił się z szefową podwarszawskich struktur Nowej Nadziei Ewą Zajączkowską-Hernik i usunął ją ze stanowiska. W Parlamencie Europejskim Zajączkowska zmieniła frakcję i, jak przekonywali działacze, „samowykluczyła się" z Nowej Nadziei. Dziś tworzy własne stowarzyszenie.

Wiceprezes Nowej Nadziei Konrad Berkowicz został zatrzymany przez ochronę sklepu IKEA, gdy przeszedł za linię kas z niezapłaconymi artykułami, i dostał mandat. Mentzen przekonywał, że „nie nabiła mu się mniejsza część, a nie usłyszał tego z powodu słuchawek", które miał w uszach.

Poseł Nowej Nadziei Przemysław Wipler jest właśnie jednym z politycznych antybohaterów afery Zondacrypto, gdyż to jego fundacja Dobrzy Rząd otrzymała pieniądze od należącej do Przemysława Krala spółki. Mentzen tłumaczy się, że nic o tym nie wiedział, ale Bosak nazywa to błędem.

W całej Polsce w strukturach partii trwają czystki, ludzie są wyrzucani, w niektórych okręgach buntują się przeciwko restrykcyjnym zasadom, które wprowadza lider.

A CO, GDYBY RZĄDZILI POLSKĄ?

Politycy Nowej Nadziei przedstawiają się jako przedsiębiorcy – w kontrze do przedstawicieli innych ugrupowań, którzy na biznesie niby się nie znają. Sam prezes partii jest przedsiębiorcą, doradcą podatkowym, doktorem nauk ekonomicznych, właścicielem spółek.

– Sławek bardzo chciałby być ministrem finansów – przyznają w Nowej Nadziei.

W Konfederacji politycy rzeczywiście „przebierają już nogami", aby objąć władzę. Tworzą program, konsultują się z ekspertami, przymierzają do niektórych ministerstw – chcieliby na pewno odpowiadać za finanse, cyfryzację, marzy im się imigracja.

Po prostu Konfederacja chce zarządzać państwem i na dobre się do tego szykuje.

A co by było, gdyby Mentzen rzeczywiście zyskał wpływ na jakieś ministerstwa, wziął się za rządzenie Polską? I zarządzał nią jak swoją Nową Nadzieją?

Wolałbym się jednak nie przekonać.

Tomasz Nyczka

eprasa.pl b413afe9d8

Zaufanie do rządzących rośnie

Po wakacjach widać wyraźną poprawę notowań obozu władzy, a pogorszenie opozycji. – Bilans ocen Grzegorza Brauna wypada dziś wyjątkowo niekorzystne – komentuje CBOS.

Agnieszka Kublik

W sierpniu Nawrocki świętował rok od zaprzysiężenia na prezydenta. Publicyści przypomnieli jego wojnę z gabinetem Donalda Tuska, prezydenckie weta (ma ich bezprecedensowo dużo w porównaniu z poprzednikami), nieprzyjmowanie ślubowania o legalnie wybranych przez Sejm sędziów Trybunału Konstytucyjnego czy blokowanie nominacji wielu ambasadorów.

Sam Nawrocki zorganizował sobie przed Pałacem Prezydenckim debatę o sobie. – Jesteście ze mną, a ja jestem i zawsze będę z wami, w tym kontekście nic się nie zmieniło od tego roku. Ja chcę być głosem Polek i Polaków, chcę być głosem polskiego narodu – mówił o sobie.

Prowadzi Nawrocki

W rankingu zaufania Nawrocki nadal prowadzi – ufa mu 51 proc. osób, ale to wynik słabszy niż przed miesiącem o 4 pkt proc. W tym samym czasie wzrosła do niego nieufność – z 33 proc. do 36 proc.

Za nim dwaj wicepremierzy w gabinecie Tuska – szef MON Władysław Kosiniak-Kamysz (44 proc.) i szef MSZ Radosław Sikorski (43 proc.). Obaj mają lepsze notowania niż przed miesiącem.

– O ile w stosunku do Kosiniaka-Kamysza wyraźnie niższy poziom nieufności jest wyróżnikiem tego polityka, od lat mogącego uchodzić za jednego z najmniej kontrowersyjnych na naszej scenie, o tyle w przypadku Sikorskiego sierpniowy wynik jest wart podkreślenia. Równie małego odsetka jego zdeklarowanych przeciwników nie rejestrowaliśmy w ciągu ostatnich 12 miesięcy – komentuje CBOS.

W sierpniu na czwarte miejsce w rankingu powrócił Rafał Trzaskowski, prezydent Warszawy i wiceszef KO. Zaufanie do niego wzrosło z 34 do 40 proc., a nieufność spadła z 48 do 40 proc.

Za prezydentem stolicy jest premier Tusk. Zaufanie do niego deklaruje 39 proc. to o 7 pkt proc. więcej niż w lipcu. Nie ufa mu zaś 46 proc. – o 7 pkt mniej niż przed miesiącem.

Spośród polityków opozycji najwyżej jest Krzysztof Bosak, wicemarszałek Sejmu, szef Ruchu Narodowego. Sierpień przyniósł pierwszy od wielu miesięcy wyraźny spadek jego notowań. W stosunku do lipca zaufanie do Bosaka obniżyło się o 4 pkt proc., do 34 proc. Jednocześnie nieco wzrosła nieufność wobec niego – o 3 pkt, do 34 proc. To najgorsze noty Bosaka od roku.

Podobnym zaufaniem cieszy się drugi z liderów Konfederacji WiN, szef Nowej Nadziei Sławomir Mentzen – 31 proc., spadek o 1 pkt. Ale odsetek nieufności w jego przypadku to 43 proc., a w lipcu było 40 proc.

Sporo zyskał Waldemar Żurek, prokurator generalny i minister sprawiedliwości. Teraz przeważają u niego pozytywne noty – 30 proc. zaufania i 22 proc. nieufności. Od lipca nie zmieniły się notowania Mateusza Morawieckiego, który po wyjściu z PiS jest bardzo aktywny. Ma 52 proc. nieufności, wzrost o 2 pkt proc. i 28 proc. zaufania, spadek o 1 pkt.

Wzrost nieufności do Kaczyńskiego

Pogorszyły się notowania Jarosława Kaczyńskiego – ma 59 proc. nieufności, co oznacza wzrost o 5 pkt i 23 proc. zaufania.

Stracili też Grzegorz Braun, szef Konfederacji Korony Polskiej, oraz Przemysław Czarnek, kandydat PiS na premiera – odpowiednio mają zaufanie 20 proc. i 19 proc. osób.

– Ich bilans ocen jest zdecydowanie niekorzystny, a notowania są dziś znacznie gorsze niż miesiąc wcześniej. W szczególności dotyczy to Grzegorza Brauna, który w sierpniu bardzo znacząco stracił w opinii ankietowanych (spadek zaufania o 5 pkt proc. i wzrost nieufności o 9 pkt) – czytamy w raporcie CBOS.

W dalszej części analizy CBOS zauważa: – W efekcie bilans ocen Grzegorza Brauna wypada dziś wyjątkowo niekorzystne – trzykrotnie więcej osób deklaruje w stosunku do niego nieufność niż zaufanie (60 proc. deklaracji nieufności i 20 proc. zaufania). Są to najgorsze oceny tego polityka od kwietnia tego roku. Wyraźnie gorsze od lipcowych są także notowania Przemysława Czarnka, to spadek zaufania o 5 pkt proc., a jednocześnie wzrost nieufności o 3 pkt, do 54 proc. To najgorsze oceny tego polityka, jakie notujemy w ciągu ostatniego roku.

W sumie, granicę 50 proc. nieufności w sierpniu przekroczyło czterech polityków prawicowej opozycji: Braun (60 proc.), Kaczyński (59 proc.), Czarnek (54 proc.) i Morawiecki (52 proc.).

Wzrost o 7 pkt proc.

39

PROC.

• **ankietowanych deklaruje zaufanie do Donalda Tuska**

Lepsze notowania rządu

CBOS sprawdził też średnie ocen. Te dane pokazują, że najlepiej odbieranym politykiem jest wicemarszałek Sejmu Piotr Zgorzelski z PSL. Jego średnia to +0,65 pkt. Dalej są Kosiniak-Kamysz i Nawrocki – odpowiednio +0,45 i +0,44 pkt. Za nimi znaleźli się Andrzej Domański, minister finansów i gospodarki, oraz Sikorski – odpowiednio +0,40 i +0,37 pkt.

Najgorszy bilans mają: Braun (średnia wynosi -2,25 pkt), Czarnek (-1,95 pkt), Kaczyński (-1,75 pkt), Morawiecki (-1,20 pkt).

Rosnące notowania obozu rządzącego widać też w innych badaniach CBOS. Poprawiły się oceny rządu, ubyło krytyków, przybyło zwolenników. Lepiej oceniane są prace rządu i polityka gospodarcza. Wyższe noty zebrał sam szef rządu, poprawiły się również nastroje społeczne i oceny sytuacji politycznej.

Lepiej postrzegana jest też sytuacja gospodarcza. CBOS odnotował i niewielki wzrost zadowolenie z poziomu życia badanych i ich rodzin oraz lepsze nastroje na rynku pracy. ●

Sondaż CBOS z 20-30 sierpnia 2026 r., próba losowa, reprezentatywna 935 dorosłych Polaków, metoda mieszana (63,6 proc. metodą CAPI, 19,4 proc. – CATI i 17 proc. – CAWI).

REKLAMA
Kraj/34448780

1 RP

eprasa.pl b413afe9d8

Największym zagrożeniem dla Ameryki jest ona sama

• **Ekipy ratunkowe przeszukują gruzowisko World Trade Center. Nowy Jork, 13 września 2001 roku, dwa dni po ataku terrorystycznym** FOT. MARIO TAMA/GETTY IMAGES

Przypadająca dzisiaj rocznica „9/11", jak zwykło się mówić w Ameryce, będzie obchodzona w podniosło-gorzkiej atmosferze.

Maciej Czarnecki

Ćwierć wieku – tyle czasu minęło od dnia, w którym uprowadzone przez terrorystów samoloty wbiły się w wieże World Trade Center w Nowym Jorku.

To jeden z tych momentów, które pamięta prawie każdy, kto był już wtedy na świecie. Z najnowszego sondażu Ipsos/Reuters wynika, że 6 na 10 Amerykanów od czasu do czasu nadal go wspomina. Większość uważa, że zjednoczył kraj i miał na niego ogromny wpływ (dla porównania w przypadku kryzysu finansowego z lat 2007-09 taki wpływ dostrzega 41 proc. obywateli).

Gorzki bilans „wojny z terroryzmem"

Przypadająca w piątek rocznica „9/11", jak zwykło się mówić w Ameryce, będzie obchodzona w podniosło-gorzkiej atmosferze.

Podniosłej – bo to jedno z najważniejszych wydarzeń w najnowszej historii USA, powtarzający się punkt odniesienia. Opowieść o szoku i niedowierzaniu wobec tak brutalnego uderzenia w serce kraju, nieprawdopodobnych zbiegach okoliczności, które jednych ocaliły wówczas od śmierci, a drugich na nią skazały, bohaterskich strażakach i burmistrzu Rudym Giulianim, który zyskał wtedy powszechny szacunek, by roztrwonić go wiele lat później, powtarzając kłamstwa Donalda Trumpa o „skradzionych" wyborach, wrosła w amerykański mit.

Gorzkiej – nie tylko z uwagi na prawie 3 tys. ofiar, ale i to, że po początkowej jedności już nie ma śladu, obchodom towarzyszą kontrowersje, domniemanego mózgu operacji nadal nie skazano, a bilans prowadzonej od 25 lat „wojny z terrorem" jest niejednoznaczny.

– Głównym kryterium oceny sukcesu po zamachach z 11 września było zapewnienie bezpieczeństwa kraju przed kolejnym wielkim atakiem terrorystycznym – i cel ten bezsprzecznie osiągnięto – tłumaczy w rozmowie z innym akademikiem ze swojej uczelni prof. Bruce Hoffman ze Szkoły Służby Zagranicznej Uniwersytetu Georgetown.

Po początkowej jedności w USA już nie ma śladu, obchodom towarzyszą kontrowersje, domniemanego mózgu operacji nadal nie skazano, a bilans prowadzonej od 25 lat „wojny z terrorem" jest niejednoznaczny

– Jednakże, mimo skuteczności w ochronie kraju przed atakami terrorystycznymi, całkowicie zawiedliśmy w kwestii przeciwdziałania ideologii czy narracji, które stanowiły ich motywację – ciągnie Hoffman. – Przypuszczałem, że Al-Kaida zostanie całkowicie wyeliminowana w ciągu kilku lat od zamachów.

Tymczasem nie tylko niedawno obchodziła 38. rocznicę powstania, ale też doczekała się co najmniej 24 filii rozlokowanych od Afryki Północnej po Azję Południowo-Wschodnią, oraz jeszcze bardziej brutalnego odłamu – ISIS – z podobną liczbą oddziałów na całym świecie – dodaje.

Inna badaczka, Audrey Kurth Cronin, przypomina na łamach najnowszego „Foreign Affairs" o kosztach ogłoszonej przez George'a W. Busha „wojny z terrorem": „W wojnach toczonych po zamachach z 11 września ponad 15 tys. amerykańskich żołnierzy i pracowników kontraktowych zginęło w walce, a około 1,8 miliona doznało trwałego uszczerbku na zdrowiu. Ponadto w latach 2012–2021 liczba żołnierzy w służbie czynnej oraz weteranów, którzy odebrali sobie życie, była czterokrotnie wyższa od liczby tych, którzy zginęli w walce".

Z badania Ipsosa wynika, że obecnie mieszkańcy Ameryki bardziej niż zagranicznych terrorystów obawiają się tych krajowych (20 proc. do 33 proc.). W sondażu z 2013 roku było odwrotnie. W obu za największe zagrożenie dla przeciętnego mieszkańca USA uznano masowe strzelaniny, to się nie zmieniło.

Trump osłabia Amerykę

Tyle że zagrożenie dla Ameryki ze strony dżihadystów zza granicy może wzrosnąć, bo Trump i jego ludzie ścięli pomoc zagraniczną, która płynęła także na walkę z radykałami w Afryce czy Azji, i instrumentalizują politykę antyterrorystyczną, w której wyolbrzymia się zagrożenie ze strony środowisk skrajnie lewicowych.

– Takie zagrożenie do pewnego stopnia istnieje i rośnie w związku z szeregiem wydarzeń geopolitycznych, przede wszystkim na Bliskim Wschodzie, w Palestynie i Iranie, ale nadal jest zdecydowanie mniejsze niż to ze strony dżihadystycznego terroryzmu czy prawicowego ekstremizmu – tłumaczy w rozmowie z „Wyborczą" Thomas Renard, szef haskiego International Centre for Counter-Terrorism (ICCT).

Brak powtórki z zamachów Amerykanie zawdzięczają m.in. pracy agentów CIA na Bliskim Wschodzie. Tymczasem źródła CNN donoszą, że w ramach dyskutowanego w Pentagonie zmniejszenie obecności USA w tym regionie po zakończeniu wojny z Iranem agenci mogliby pracować bez stałych placówek: przebywaliby w Stanach, do regionu przylatywaliby na indywidualne misje, a po ich zakończeniu wracali za ocean. Irańskie kontrataki zniszczyły już placówkę agencji w Riadzie.

Coraz bardziej wygląda na to, że rozpętane przez Trumpa i izraelskiego premiera Benjamina Netanjahu starcie z Iranem będzie kolejną z „niekończących się wojen" Ameryki, podobnie jak te w Iraku i Afganistanie po 9/11, a przecież Trump miał być prezydentem pokoju. Iran jest jednym z głównych sponsorów terroryzmu. Prezydent raz po raz obwieszcza, że go pokonał.

Trump po zniszczeniu WTC: Mój wieżowiec jest teraz najwyższy

We wtorek, podczas jednej z rocznicowych uroczystości przed Białym Domem, przechwalał się, że był w pobliżu Ground Zero „zaraz po tym, jak to się zdarzyło". Wspomniał, że strażacy musieli go odciągać na bok, obawiając się zawalenia pobliskiego budynku.

– Nigdy nie zapomnę dwóch strażaków – myśleliśmy, że wszystko zwali nam się na głowy – dwóch strażaków, potężnych, silnych facetów. A do najmniejszych nie należę. Chwycili mnie pod ramiona i powiedzieli: „Musimy się stąd wydostać" – opowiadał z dramaturgią.

Dopiero potem przyznał na Truth Social, że 11 września nie było go obok World Trade Center; opisywał późniejszy okres. Przy czym zapewnił, że „wszystko, co powiedziałem, się zgadza". Komentatorzy przypominają, że w pierwszym wywiadzie telefonicznym udzielonym po paru godzinach od ataku Trump, wieloletni nowojorski deweloper, rozprawiał o tym, że po zawaleniu się wież jego 71-piętrowiec przy Wall St. 40 jest najwyższy w mieście (swoją drogą nie miał racji).

Władze miasta ukrywały zagrożenie przed mieszkańcami

Kontrowersje związane z obchodami dotyczą nie tylko prezydenta. Republikańscy politycy i niektórzy członkowie rodzin ofiar kręcą nosem, że weźmie w nich udział pierwszy muzułmański

eprasa.pl b413afe9d8

burmistrz „wielkiego Jabłka" Zohran Mamdani. Giuliani wprost zaapelował, by trzymał się z dala.

Młody Demokrata na głównego radcę prawnego miasta wybrał Ramziego Kassema, wziętego prawnika, który w przeszłości bronił m.in. przetrzymywanego w bazie Guantanamo członka Al-Kaidy Ahmeda al-Darbiego. Szwagier al-Darbiego, Khalid al-Mihdhar, był jednym z porywaczy samolotu, który w serii ataków z 11 września uderzył w Pentagon, zabijając 184 osoby.

Mamdani nic sobie z tej krytyki nie robi i zamierza oddać hołd ofiarom i ratownikom.

– Jestem dumny, że mogę być burmistrzem tego miasta. Kocham to miasto. Kocham ten kraj. Chcę, aby w tym tygodniu uwaga skupiła się przede wszystkim na rodzinach, którym 25 lat temu – w wyniku przerażającego aktu terroru z 11 września – odebrano najbliższych, a także na służbach ratunkowych, które oddały temu miastu wszystko, co mogły, oraz na mieszkańcach, którzy zjednoczyli się, by nieść pomoc innym nowojorczykom – powiedział w poniedziałek.

W zeszłym tygodniu Mamdani podpisał dwa dekrety:

o ustanowieniu 11 września corocznym „Miejskim Dniem Pamięci i Służby" oraz o aktualizacji miejskich procedur reagowania w sytuacjach kryzysowych.

Głośnym echem odbiła się jeszcze inna jego inicjatywa. Otóż odpalił portal, na którym można przeglądać ok. 170 tys. stron dokumentów o odpowiedzi władz na 9/11 oraz zagrożeniach po atakach, w tym z powodu kiepskiej jakości powietrza i skażeniu azbestem. Wynika z nich, że włodarze Nowego Jorku zdawali sobie sprawę z tych zagrożeń w rejonie Ground Zero, a mimo to zapewniały mieszkańców, że można tam bezpiecznie oddychać.

Z danych federalnego funduszu odszkodowawczego (September 11th Victim Compensation Fund, VCF) wynika, że choroby wynikające ze skutków 9/11, np. rak, choroby płuc czy depresja, pochłonęły więcej ofiar niż same zamachy. Według danych z 2023 roku było ich ponad 5 tys.

Proces Khalida Sheikha Mohammeda. Nie wszyscy doczekają wyroku

Rodziny tych, którzy stracili życie w atakach, są rozgoryczone faktem, że po ćwierć wieku nie rozpoczął się jeszcze proces jego domniemanego głównego organizatora – Khalida Sheikha Mohammeda.

Pojmany w 2003 roku w Pakistanie i przetrzymywany od 20 lat w Guantanamo Mohammed zawarł ugodę, na mocy której miał przyznać się do winy w zamian za uniknięcie procesu grożącego karą śmierci, jednak latem ubiegłego sąd ją uchylił. Jego proces ma się zacząć w czerwcu 2028 roku.

– Mój ojciec w listopadzie skończy 98 lat i nie sądzę, by spodziewał się dożyć tej chwili. Mam wielu krewnych – ciotki, wujków – którzy bardzo chcieliby tego doczekać. Ale w przypadku moich rodziców – nie wydaje mi się, by liczyli na to, że dożyją tego momentu – mówi ze smutkiem BBC Tom Resta, którego brat John zginął w WTC wraz ze swoją żoną Sylvią, będącą w siódmym miesiącu ciąży. ●

OGŁOSZENIE Kraj/34451069

Życie Bogusia dobiega końca... Pomóż nam walczyć o każdy Jego dzień!

Życie Bogusia nigdy nie rozpieszczało. Jest psem z frontu, nie ma łapki. To, co przeżyło to niewielkie psie ciałko, co widziały psie oczy i ile zniosło psie serce, wie tylko on sam... Boguś jest psem pozbawionym radości i tej psiej beztroski, którą czasem nawet staruszki potrafią w sobie odnaleźć. Tak naprawdę Boguś całymi dniami śpi, jakby chciał odespać wszystkie nieprzespane noce albo przespać resztę psiego życia, jakie mu zostało. Boguś ma swój świat, do którego nie ma potrzeby nikogo wpuszczać. On żyje sam dla siebie. Nie wiemy, co wydarzyło się w jego życiu, ale patrząc na jego piękne, ale tak bardzo smutne oczy, umęczone ciało i brak zaufania do człowieka, jesteśmy pewni, że zaznał wiele zła. Miejsce wszystkich psiaków, a szczególnie tych stareńkich, powinno być w domu, u boku ukochanego człowieka, przy pełnej misce. Niestety, nie wszystkie psy mają tyle szczęścia. Boguś nigdy nie miał prawdziwego domu, nigdy nie był chciany ani kochany. Dlatego trafił pod nasze skrzydła, bo chcieliśmy, aby czas, który mu pozostał, był najpiękniejszym, jaki przeżył. Niestety, w ostatnim czasie nasz Boguś zaczął się gorzej czuć. Przez brak przedniej łapki ma coraz większe problemy ze wstawaniem i poruszaniem się, do tego jego wiek mocno daje o sobie znać. Bardzo baliśmy się tego dnia, ale wiedzieliśmy, że niestety w końcu nadejdzie, bo przyjmowaliśmy Bogusia z pełną świadomością tego, że przed nami nie ma zbyt wiele wspólnego czasu. Jednak nie poddajemy się i razem z Bogusiem walczymy o każdy nasz wspólny dzień. On sam bardzo dzielnie walczy. Wcale nie chce odchodzić. Nie teraz, kiedy w końcu znalazł swój bezpieczny skrawek świata, kiedy jest kochany i stał się dla tak wielu ludzi ważny. Niestety, ani czasu nie da się oszukać, ani na starość nie wynaleziono cudownego lekarstwa. Boguś nigdy nie miał nic swojego. Bardzo chcieliśmy, żeby na te starsze i ostatnie lata zaznał namiastki prawdziwego domu, żeby niczego mu nie brakowało, żeby w końcu czuł, że jest bezpieczny. Teraz, kiedy udało nam się to osiągnąć, los znów rzuca nam kłody pod nogi... Jednak dopóki Boguś będzie chciał i miał siłę, będziemy walczyć o każdy dzień. Chcemy wynagrodzić mu całe wcześniejsze cierpienie i zadbać o to, by faktycznie końcówka jego psiego życia była najpiękniejszym czasem, jaki dane mu było przeżyć. Sami jednak nie damy rady. Do tej walki potrzebujemy pomocy ludzi o dobrych sercach. Nie chcemy odbierać Bogusiowi szansy tylko dlatego, że nasza sytuacja finansowa jest bardzo kiepska. Bardzo prosimy o wsparcie dla niego, abyśmy mogli zapewnić mu wszystko, czego potrzebuje, i nie musieć martwić się o pieniądze, bo to nasze ogromne zmartwienie. Może ktoś z Państwa zechce sprawić mu trochę radości i wysłać paczkę z dobrą karmą lub smaczkami dla psich seniorów? Poniżej podajemy adres. Z góry z całego serca dziękujemy za każdy gest dobrej woli w kierunku naszego Bogusia i z ogromnym bólem serca, być może ostatni już raz, prosimy Państwa o pomoc w jego imieniu...

Można wpłacić grosik na nasze konto lub wysłać paczkę na nasz adres:
Nr konta: 54 1870 1045 2083 1069 2318 0001 z dopiskiem „Boguś"
Blik na telefon: 723 808 002

Przystań Ocalenie, ul. Kombatantów 134, 43-229 Ćwiklice,
www.przystanocalenie.org tel. 723 808 002
KRS 0000464918

PRZYSTAŃ OCALENIE

Można też pomóc kupując tapetę - wysyłając sms o treści OCALENIE na numer:

Numer 7248 - koszt sms-a 2,46 zł z VAT
Numer 7420 - koszt sms-a 4,92 zł z VAT
Numer 7928 - koszt sms-a 11,07 zł z VAT

Z góry dziękujemy za każdą pomoc!

organizacja pożytku publicznego OPP 1%

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34452239

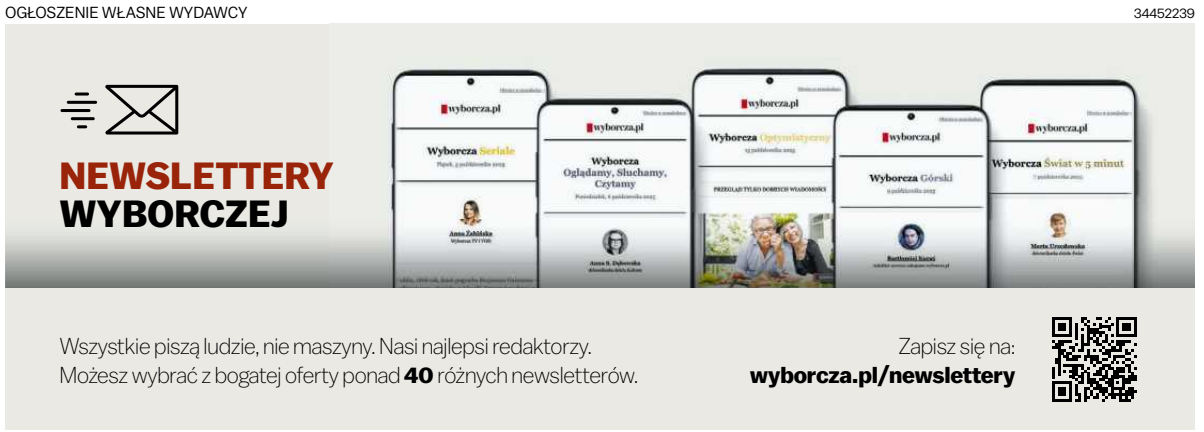

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34450645

DO 23 WRZEŚNIA

Zamów PRENUMERATĘ TECZKOWĄ „Wyborczej"

— na październik 2026 u swojego sprzedawcy prasy

– Masz pewność, że każde wydanie będzie na Ciebie czekać (zamawiasz gazetę na cały miesiąc z góry)

– Masz niższą cenę niż przy zakupie pojedynczych wydań każdego dnia

– Masz bezpłatny dostęp do wyborcza.pl**

– Masz gwarancję niezmienności cen w okresie realizacji prenumeraty

– Możesz zostać członkiem Klubu Wyborczej i mieć dostęp do archiwum tekstów

***Jedna z dwóch książek w prezencie**

CENA 199,99 zł***
OSZCZĘDZISZ CO NAJMNIEJ **69 zł**

*Książka do odbioru od 16 października w punkcie sprzedaży. Wydawca nie gwarantuje możliwości wyboru tytułu. **Aby otrzymać dostęp do Klubowego pakietu prenumeraty Wyborcza.pl oraz do archiwum tekstów „Wyborczej": 1. Skontaktuj się z naszą infolinią, tel. 22 555 54 55 (od poniedziałku do piątku w godz. 8-16). 2. Podaj numer dowodu zakupu prenumeraty teczkowej. ***Cena sugerowana. Kwota oszczędności wynika z różnicy ceny sugerowanej i sumy cen codziennej sprzedaży detalicznej.

1 RP

eprasa.pl b413afe9d8

Polska przestała być rajem taniego tankowania

Ceny detaliczne oleju napędowego
Dane na 7.09.2026 r. w euro za 1000 l

Ceny detaliczne benzyny 95-oktanowej
Dane na 7.09.2026 r. w euro za 1000 l

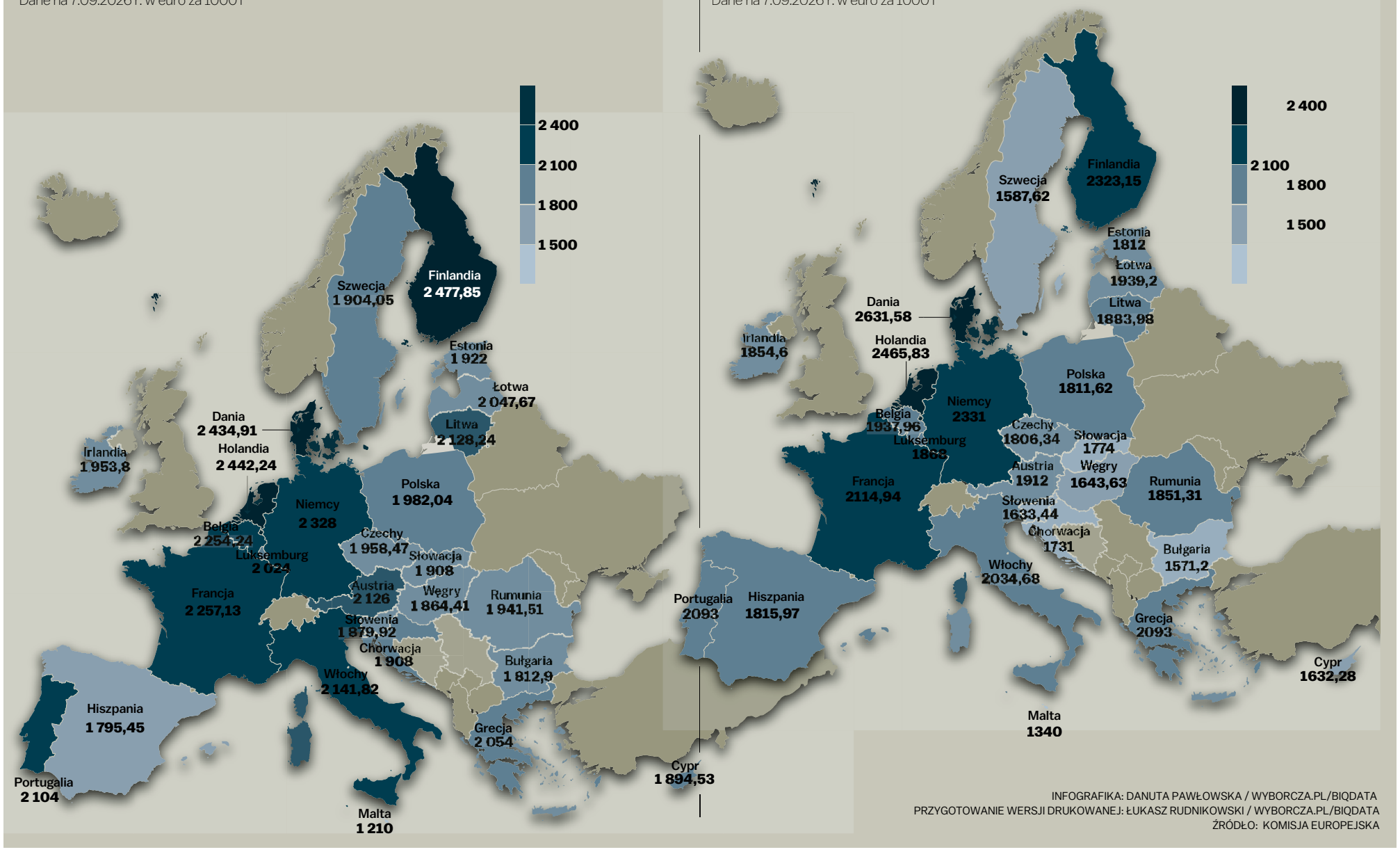

INFOGRAFIKA: DANUTA PAWŁOWSKA / WYBORCZA.PL/BIQDATA
PRZYGOTOWANIE WERSJI DRUKOWANEJ: ŁUKASZ RUDNIKOWSKI / WYBORCZA.PL/BIQDATA
ŹRÓDŁO: KOMISJA EUROPEJSKA

Tydzień po zakończeniu drugiej odsłony rządowego programu CPN, ceny paliw w Polsce zbliżyły się do europejskich średnich. A u naszych sąsiadów z południa można nawet zatankować taniej – wynika z danych Komisji Europejskiej.

Andrzej Kublik

Na początku zeszłego tygodnia przestał obowiązywać rządowy program CPN (Ceny Paliwa Niżej), w którego ramach w drugiej połowie sierpnia Ministerstwo Finansów stosowało obniżoną z 23 do 8 proc. stawkę podatku VAT na paliwa, a także system ustalanych urzędowo maksymalnych cen detalicznych benzyny i oleju napędowego.

Już samo przywrócenie standardowej stawki VAT podbiło cenę detaliczną litra paliwa o około 1 zł, a w przypadku paliw premium o jeszcze więcej. Na nieszczęście dla kierowców program zakończył się w czasie, gdy na Bliskim Wschodzie (po miesiącu względnego spokoju) znowu rozgorzały starcia pomiędzy Iranem a USA.

Rekordy cenowe

I już półtora tygodnia po zakończeniu kolejnej odsłony CPN, ceny paliw na stacjach zaczęły bić rekordy.

W środę 9 września firma analityczna e-petrol.pl podała, że według jej szacunków średnia cena diesla w ciągu siedmiu dni wzrosła o 36 groszy i wynosi 8,75 zł brutto, najwięcej w historii notowań tej firmy.

Niemal równie mocno, bo aż o 26 groszy, zdrożała również najpopularniejsza benzyna 95-oktanowa. Według szacunków e-petrol.pl średnia cena litra tego paliwa w środę 9 września wynosiła 7,89 zł brutto, najwięcej w tym roku.

Wygnani z raju tanich paliw

Także statystyki Brukseli potwierdzają, że Polska przestała być rajem taniego tankowania.

Na początku tego tygodnia za litr diesla w Polsce trzeba było zapłacić średnio równowartość 1,98 euro – wynika z najnowszych danych Komisji Europejskiej. To cena poniżej średniej dla całej UE, wynoszącej 2,11 euro.

Ale jednocześnie nieco taniej można było zatankować diesla na Słowacji (1,91 euro), Czechach (1,96 euro), a także na Węgrzech (1,86 euro), w Chorwacji (1,91 euro), Słowenii (1,88 euro), Rumunii (1,94 euro) i Bułgarii (1,81 euro), a na zachodzie Europy – w Hiszpanii (1,8 euro). W tym zestawieniu pomijamy Maltę, która ma specyficzny rynek paliwowy.

W przypadku benzyny 95-oktanowej z wyjątkowo niskich cen mogą cieszyć się Szwedzi, którzy w najbliższą niedzielę będą wybierać nowy skład parlamentu. Na początku tego tygodnia litr tej najpopularniejszej benzyny kosztował w Szwecji przeciętnie 1,59 euro, podczas gdy średnia dla całej UE wynosiła 2,04 euro. Mniej od Szwedów za litr takiego paliwa płacili jedynie kierowcy w Bułgarii (1,57 euro).

Niską cenę Szwedzi zawdzięczają tamtejszej wersji CPN. Od maja do końca września – czyli na okres wakacyjny – rząd Szwecji obniżył stawkę podatku akcyzowego od paliw do minimum obowiązującego w Unii. A następnie od lipca do końca września władze obniżyły jeszcze stawkę VAT od paliw silnikowych.

W Polsce na początku tego tygodnia, jak podaje KE, litr benzyny 95-oktanowej kosztował przeciętnie 1,81 euro, mniej więcej tyle samo, co w Hiszpanii i w Czechach, i poniżej średniej dla całej Unii.

W Polsce na początku tego tygodnia, jak podaje KE, litr benzyny 95-oktanowej kosztował przeciętnie 1,81 euro, mniej więcej tyle samo, co w Hiszpanii i w Czechach, i poniżej średniej dla całej Unii

Nieco mniej trzeba było zapłacić w Słowacji (1,77 euro), a wyraźniej mniej: na Węgrzech (1,64 euro), w Chorwacji (1,73 euro) i w Słowenii (1,63 euro).

Orlen idzie pod prąd

W środę po kolejnej wymianie ciosów między USA i Iranem cena baryłki europejskiej ropy naftowej Brent w kontraktach na listopad wzrosła powyżej 100 dol., po raz pierwszy od końca lipca. Na zakończenie sesji było to 101,2 dol. Z kolei dziś rano na giełdzie w Londynie za surowiec płacono 101,25 dol.

Szacunki analityków e-petrol.pl pokazują, że ceny litra benzyny 95-oktanowej zbliżają się do 8 zł, a diesla do 9 zł. I na takie poziomy mógłby je popchnąć wzrost cen surowca w ostatnich dniach.

Za zmniejszenie szansy na realizację powyższego scenariusza zabrał się jednak Orlen. W czwartek 10 września kolejny dzień z rzędu koncern obniżył w swoich hurtowniach ceny benzyny 95-oktanowej i minimalnie tylko korygował hurtowe ceny standardowej odmiany diesla.

Orlen nie ujawnia, w jaki sposób amortyzuje wzrost cen surowca. Niewykluczone, że koncern obniża swoją marżę na produkcji paliw.

1 RP

eprasa.pl b413afe9d8

REKLAMA

Sieć Auchan **wycofała jaja klatkowe** ze sklepów własnych!

DOBRE ZMIANY W SIECI AUCHAN

Auchan

Jaj klatkowych
nie znajdziemy także
w składzie produktów
marki własnej, ani jako
jaja świeże w marce
własnej Auchan.

OD WRZEŚNIA!

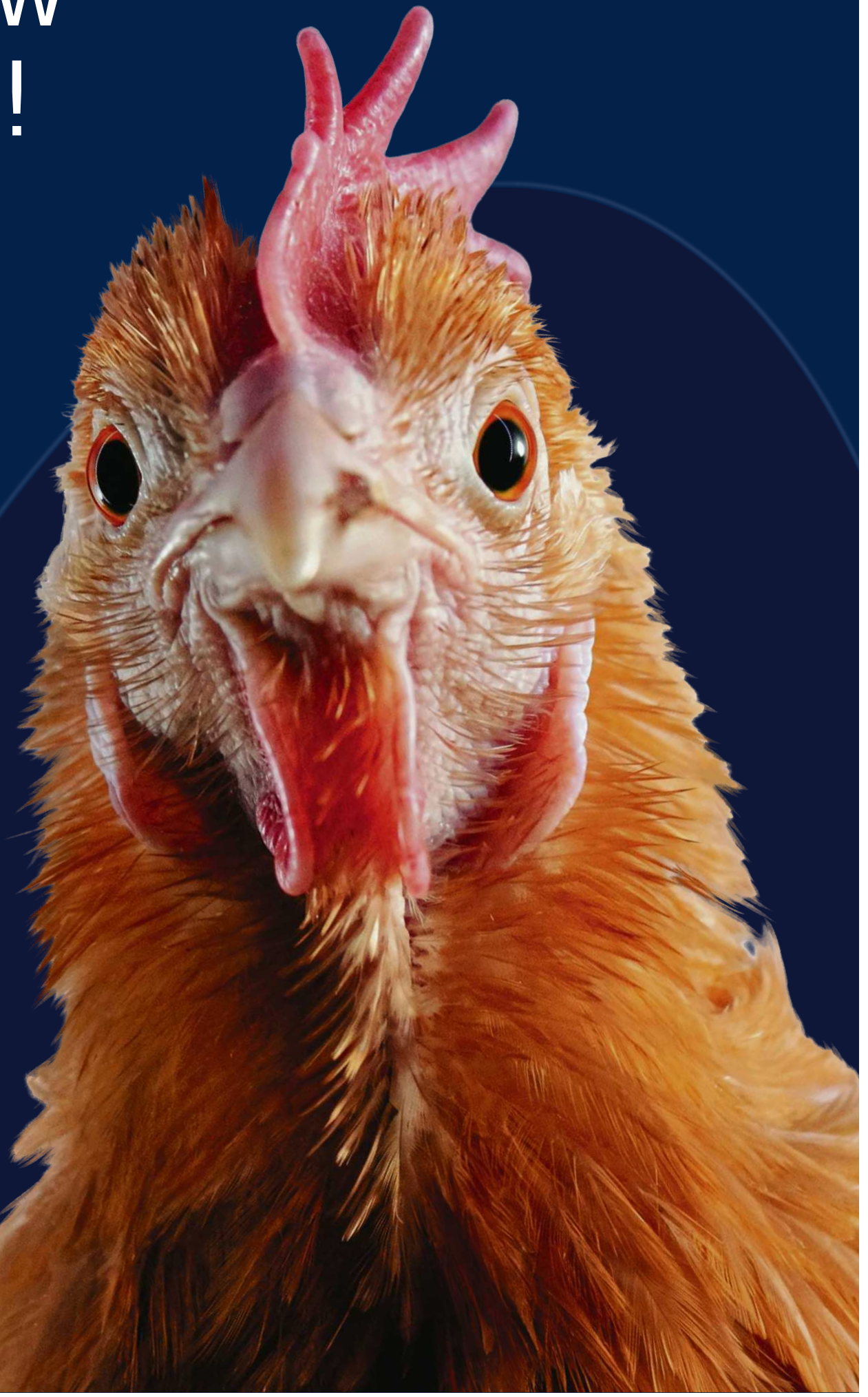

otwarte klatki

Więcej na stronie:
BiznesBezKlatek.pl

eprasa.pl b413afe9d8

Podwyżka składek ZUS i NFZ dla osób na B2B

Samozatrudnieni zapłacą w 2027 roku wyższe składki: emerytalne, rentowe, chorobowe, wypadkowe oraz daninę zdrowotną na NFZ. Podwyżka czeka nie tylko przedsiębiorców działających od lat, ale także nowych.

FOT. JAKUB ORZECHOWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Leszek Kostrzewski

Składki na ZUS przedsiębiorców nie zależą od tego, ile uda się im zarobić w danym miesiącu. Przepisy przewidują, że prowadzący działalność opłacają ZUS od zadeklarowanej kwoty, która nie może być jednak niższa od 60 proc. prognozowanego średniego wynagrodzenia.

Płacić trzeba nawet wtedy, gdy ma się straty. Dlatego od wielu lat toczy się w Polsce dyskusja na temat zmian systemu płacenia składek przez osoby na własnej działalności. Rozpoczął ją były rzecznik małych i średnich przedsiębiorców Adam Abramowicz, który publicznie ogłosił, że najsprawiedliwiej byłby, gdyby była tu pełna dobrowolność: płaciłby składki tylko ten, kto chce. Pomysł ma jednak wielu przeciwników i to zarówno wśród związkowców (co zrozumiałe), ale też wśród pracodawców.

Sprzeciw zgłosił m.in. Łukasz Kozłowski, ekonomista Federacji Przedsiębiorców Polskich.

– Dobrowolny ZUS dla przedsiębiorców to niewłaściwe rozwiązanie, które nie jest korzystne ani dla finansów publicznych, ani dla samych przedsiębiorców. Oznacza istotnie mniejsze wpływy do Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, przy równoczesnym braku zabezpieczenia emerytalnego dla takich osób, co przekłada się w przyszłości na dodatkowe obciążenia państwowego systemu pomocy społecznej, a więc budżetu państwa – mówił serwisowi Wyborcza.biz Kozłowski.

Na razie więc nie ma mowy o żadnych zmianach i zostaje stary model z dotychczasowymi regułami.

Nowe stawki składek ZUS

Jakie więc będą składki na ZUS dla przedsiębiorców w przyszłym roku? Znamy już oba parametry, które decydują o ich wysokości.

Z projektu rozporządzenia Rady Ministrów wynika, że minimalne wynagrodzenie za pracę wyniesie w przyszłym roku 4950 zł, a minimalna stawka godzinowa 32,30 zł. Z kolei w projekcie ustawy budżetowej na 2027 rok rząd podniósł prognozę przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej do 10 033 zł.

– Skutek dla firm jest taki, że pełne składki społeczne od przedsiębiorcy po raz pierwszy w historii przekroczą 2 tys. zł miesięcznie, a razem ze składką zdrowotną miesięczny ZUS zbliży się do 2,5 tys. zł – wlicza Piotr Juszczyk, główny doradca podatkowy InFaktu.

Jak to wygląda w szczegółach?

Stawki składek dla przedsiębiorców, jak już wspomnieliśmy, powiązane są z przeciętnym wynagrodzeniem. Podstawę wymiaru składek dla przedsiębiorców na dużym ZUS stanowi 60 proc. prognozowanego przeciętnego wynagrodzenia. Przy prognozie 10 033 zł podstawa wyniesie 6019,80 zł, a pełne składki społeczne wraz z „chorobowym" i Funduszem Pracy wyniosą 2052,15 zł miesięcznie. Bez dobrowolnego chorobowego będzie to 1904,66 zł.

Skutek dla firm jest taki, że pełne składki społeczne od przedsiębiorcy po raz pierwszy w historii przekroczą 2 tys. zł miesięcznie, a razem ze składką zdrowotną miesięczny ZUS zbliży się do 2,5 tys. zł

PIOTR JUSZCZYK
główny doradca podatkowy InFaktu

W 2026 roku te same składki wynoszą 1926,76 zł. Wzrost sięgnie więc 125,39 zł miesięcznie i 1504,68 zł rocznie.

– Warto zwrócić uwagę, że jeszcze w czerwcu rząd prognozował przeciętne wynagrodzenie na 2027 rok na poziomie 9971 zł. Podniesienie prognozy o 62 zł przełożyło się na dodatkowe kilkanaście złotych miesięcznie po stronie każdego przedsiębiorcy – mówi Juszczyk.

W rozbiciu na poszczególne składki wygląda to następująco:

- składka emerytalna (19,52 proc. podstawy wymiaru) wyniesie – 1175,06 zł;
- składki rentowe (8 proc. podstawy wymiaru) – 481,58 zł;
- składki chorobowe (2,45 proc. podstawy wymiaru) – 147,49 zł;
- składki wypadkowe (1,67 proc. podstawy wymiaru) – 100,53 zł;
- fundusz pracy (2,45 proc. podstawy wymiaru) – 147,49 zł.

Mały ZUS

Nie zawsze jednak trzeba płacić pełną składkę. Ulga przysługuje osobom rozpoczynającym swoją przygodę z biznesem.

Oni przez 6 miesięcy od uruchomienia biznesu mogą korzystać z ulgi na start i w tym czasie będą zwolnieni ze składek na ZUS.

Są jednak trzy warunki, aby dana osoba miała prawo nie płacić składek:

- musi założyć firmę po raz pierwszy lub kolejny, ale w tym drugim przypadku między zawieszeniem lub zamknięciem poprzedniej działalności a rozpoczęciem nowej musi upłynąć co najmniej 60 miesięcy;
- musi pracować na własny rachunek – w ramach jednoosobowej działalności gospodarczej albo jako wspólnik spółki cywilnej;
- nie może wykonywać działalności na rzecz byłego pracodawcy.

A co, gdy minie pół roku i nie będzie już prawa do ulgi na start? Czy od razu trzeba płacić pełne składki? Nie. Otóż przez kolejne 24 miesiące mamy prawo do małego ZUS.

Podstawę małego ZUS stanowi 30 proc. minimalnego wynagrodzenia.

Jak już wspomnieliśmy, w przyszłym roku minimalne wynagrodzenie ma wynieść 4950 zł brutto.

Przy takiej płacy minimalnej podstawa do opłacania składek wzrośnie więc przy małym ZUS z 1441,80 zł do 1485 zł, a ostateczne, konieczne do zapłacenia składki społeczne z 456,18 zł do 469,85 zł.

To wzrost o 13,67 zł miesięcznie i 164,04 zł rocznie.

Poszczególne składki wyniosą więc:

- 289,87 zł na składkę emerytalną,
- 118,80 zł na składkę rentową,
- 36,38 zł na składkę chorobową,
- 24,80 zł na składkę wypadkową.

Składka zdrowotna

A co ze składką zdrowotną? Ona też wzrośnie w 2027 roku.

Składka zdrowotna dla większości firm zależy od minimalnego wynagrodzenia i nie może być niższa niż 9 proc. płacy minimalnej. Przy minimalnym wynagrodzeniu 4950 zł minimalna składka zdrowotna wyniesie w przyszły roku 445,50 zł miesięcznie wobec 432,54 zł obecnie, czyli o 12,96 zł więcej.

Dla rozliczających się według skali podatkowej lub podatkiem liniowym nowa kwota obowiązywać będzie od lutego 2027 r., bo rok składkowy trwa od 1 lutego do 31 stycznia.

Kluczowe jest to, że składkę zdrowotną, podobnie jak składki społeczne, trzeba zapłacić niezależnie od tego, czy firma osiągnie dochód, czy zamknie miesiąc stratą.

– Po zsumowaniu składek społecznych i minimalnej składki zdrowotnej przedsiębiorca na dużym ZUS zapłaci w 2027 roku co najmniej 2497,65 zł miesięcznie, czyli blisko 30 tys. zł rocznie. Początkujący przedsiębiorca na małym ZUS zapłaci co najmniej 915,35 zł miesięcznie, czyli blisko 11 tys. zł rocznie. To kwoty minimalne, należne za samo prowadzenie firmy, jeszcze zanim pojawi się jakikolwiek podatek – wylicza Piotr Juszczyk

Ważne zastrzeżenie: stawki zarówno dużego, jak i małego ZUS mogą się jeszcze zmienić. Wysokość minimalnego wynagrodzenia musi bowiem zostać ostatecznie przyjęta przez Radę Ministrów, a prognozowane przeciętne wynagrodzenie wynika z projektu ustawy budżetowej, który przejdzie jeszcze ścieżkę parlamentarną i tu też możliwe są jeszcze korekty.

Wakacje od składek

Dobra wiadomość? Wciąż będzie można skorzystać z wakacji składkowych.

Chodzi o prawo do zwolnienia raz w roku z opłacania miesięcznej składki. Mowa o wszystkich składkach na ubezpieczenie społeczne (emerytalnych, rentowych, chorobowych, wypadkowych oraz składki na Fundusz Pracy). Nie dość, że nie trzeba płacić, to jeszcze państwo z budżetu opłaci nam, przez jeden miesiąc, składkę emerytalną. Dzięki temu przedsiębiorcy w przyszłości nie będą mieli niższych emerytur.

Osoby, które chcą skorzystać z wakacji od ZUS, muszą o to zawnioskować w Zakładzie.

Zakładając, że stawka na pełny ZUS w 2027 roku wzrośnie do 2052,15 zł, to właśnie tyle będą mogli zaoszczędzić przez jeden miesiąc przedsiębiorcy.

Ale uwaga, chcąc skorzystać z wakacji od ZUS, trzeba będzie spełnić kilka warunków:

- trzeba być wpisanym do rejestru Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej;
- należy podlegać, choćby przez jeden dzień, dobrowolnym lub obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym lub ubezpieczeniu zdrowotnemu z tytułu prowadzonej działalności gospodarczej w miesiącu poprzedzającym złożenie wniosku o wakacje składkowe;
- limit rocznego przychodu nie może przekroczyć równowartości 2 mln euro.

1 RP

eprasa.pl b413afe9d8

NEWSLETTER

Komunikaty.pl

Nowości
w przepisach,
zamówienia publiczne,
porady ekspertów,
raporty,
ogłoszenia.

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

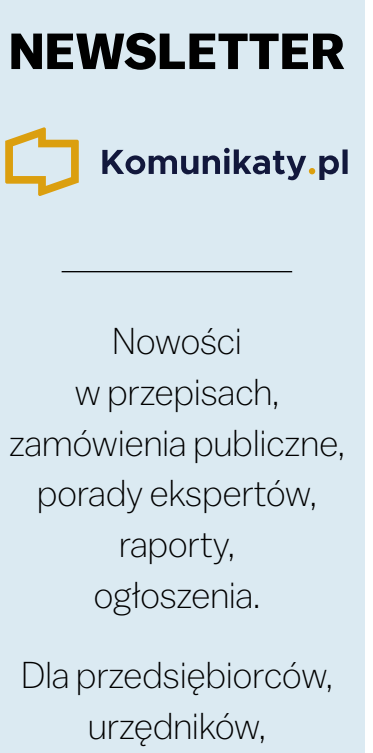

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

Z głębokim żalem
przyjęliśmy wiadomość, że 4 września 2026 r. zmarł

ŚP

prof. dr hab. inż.
Marek Sozański

emerytowany wieloletni pracownik naukowo-dydaktyczny
Wydziału Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Politechniki Poznańskiej.

W trakcie swojej pracy na Politechnice Poznańskiej pełnił funkcje:
Prodziekana w latach 1990-1996,
Kierownika Zakładu Zaopatrzenia w Wodę i Ochrony Środowiska
na Wydziale Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska w latach 1990-1996.

Odszedł wybitny specjalista z zakresu uzdatniania i odnowy wody,
wiceprezes Wielkopolskiego Oddziału Polskiego Stowarzyszenia Inżynierów
i Techników Sanitarnych,
rzeczoznawca Ministerstwa Ochrony Środowiska i Zasobów Leśnych
w zakresie ochrony wód (1992-1999),
ekspert Polskiej Izby Ekologicznej (2003-2009);
członek m.in.: Sekcji Inżynierii Sanitarnej Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN,
Komitetu Inżynierii Środowiska PAN, licznych rad programowych,
komitetów naukowych konferencji
międzynarodowych i krajowych oraz redakcji czasopism;
autor wielu publikacji, książek i monografii.

Żegnamy uznanego i oddanego swej pracy i nauce badacza,
szanowanego nauczyciela akademickiego, wspaniałego dydaktyka,
życzliwego i serdecznego kolegę, przyjaciela naszej Uczelni.

Rodzinie i Bliskim Zmarłego

składamy wyrazy szczerego współczucia.

Rektor, Senat
i Społeczność Akademicka
Politechniki Poznańskiej

www.nekrologi.wyborcza.pl/34451927

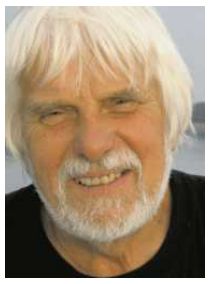

Ryszard Czajkowski

Wspomnienie

Minęło dwa lata, odkąd odszedł w dniu 3 sierpnia 2024 r
Ryszard Czajkowski – współorganizator Samorządu Mieszkańców Domków Rodzinnych
„Stare Bielany" i wieloletni, aktywny działacz tego Samorządu.

Ryszard Czajkowski był mieszkańcem Starych Bielan od lat pięćdziesiątych.
Z wykształcenia fizyk teoretyk, w latach sześćdziesiątych aż do 1982 roku był pracownikiem naukowym w Polskiej Akademii Nauk, zajmując się geofizyką.
Równocześnie realizował swoje liczne pasje – m.in. wspinaczkę, szybownictwo, żeglarstwo i nurkowanie – a także prowadził działalność podróżniczą, dziennikarską i filmową.

W latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych wielokrotnie uczestniczył w wyprawach polarnych do Arktyki i Antarktyki, w tym w latach 1976–1978 w pierwszej i drugiej wyprawie naukowej PAN do Stacji im. Henryka Arctowskiego na Wyspie Króla Jerzego w Antarktyce.
Od 1982 do 1998 roku pracował w Telewizji Polskiej między innymi prowadząc program pt. "Przez lądy i morza".

Po zakończeniu pracy w PAN poświęcił się w pełni aktywności podróżniczej. Podróżował głównie do odległych, słabo poznanych zakątków świata, zwłaszcza w Afryce i Azji.
Był niezmiennie zainteresowany obszarami polarnymi i utrzymywał kontakt ze środowiskiem polarników. Owocem jego działalności były liczne publikacje naukowe i popularnonaukowe, filmy, wykłady i prelekcje, a także programy edukacyjne i podróżnicze.
Współpracował z wieloma czasopismami; jest również autorem i współautorem wielu książek.

Za osiągnięcia podróżnicze oraz działalność edukacyjną i popularyzatorską otrzymał liczne nagrody i wyróżnienia. Został również zaproszony do prestiżowego klubu odkrywców The Explorers Club. Za udział w budowie Polskiej Stacji Antarktycznej został uhonorowany Srebrnym Krzyżem Zasługi.

Po przemianach 1989 roku znalazł się w Komitecie Obywatelskim „Solidarność", przygotowującym pierwsze wybory do samorządu terytorialnego,
a kilka lat później współorganizował samorząd mieszkańców Starych Bielan.
Przez kilkanaście lat aktywnie działał w tym samorządzie. Budzi podziw i uznanie, że Ryszard – przy tak intensywnym życiu i bogactwie zainteresowań – miał szczerą chęć i czas, by bezinteresownie pracować dla dobra lokalnej społeczności.

W imieniu Samorządu Mieszkańców Domków Rodzinnych „Stare Bielany"

Anna Jakubiec-Puka, wieloletnia Przewodnicząca

Życiorys i szczegóły działalności Ryszarda Czajkowskiego można znaleźć w książce Dagmary Bożek-Andryszczak „Ryszard Czajkowski. Podróżnik od zawsze".

www.nekrologi.wyborcza.pl/34451528

ODESZLI.pl

Dziel się wspomnieniami o bliskich

Wejdź na serwis **odeszli.pl**

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Burmistrz Zawadzkiego

ogłasza drugi (II) przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości

zabudowanej, stanowiącej własność gminy Zawadzkie, położonej przy ul. Andrzeja 1 w Zawadzkiem, złożonej z działek gruntu: Nr 485/3 i Nr 485/4 o łącznej powierzchni 0,2900 ha, z mapy 2, obręb Zawadzkie, objętej księgą wieczystą Nr OP1S/00047740/8.

Przeznaczenie nieruchomości w planie zagospodarowania przestrzennego dla miasta Zawadzkie:
- **teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,** oznaczony na rysunku planu symbolem **13MN** (znaczna część nieruchomości),
- **teren dróg publicznych klasy lokalnej,** oznaczony na rysunku planu symbolem **4KDL** (nieznaczna część nieruchomości),
- **teren dróg wewnętrznych,** oznaczony na rysunku planu symbolem **10KDW** (nieznaczna część nieruchomości).

Pierwszy (I) przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż ww. nieruchomości odbył się w dniu 15 lipca 2026 r.

Drugi (II) przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości, złożonej z działek gruntu: **Nr485/3 i Nr 485/4 odbędzie się w dniu 18 listopada 2026 r. o godz. 10^{00}** w sali narad (I piętro, pok. Nr 201) w Urzędzie Miejskim przy ul. Dębowej 13 w Zawadzkiem.

Cena wywoławcza nieruchomości wynosi **– 300.000,00 zł netto.**

Sprzedaż zwolniona jest z podatku od towarów i usług VAT.
Minimalne postąpienie – nie mniej niż 1 % ceny wywoławczej, z zaokrągleniem w górę do pełnych dziesiątek złotych.

Wadium dla nieruchomości ustalono **w wysokości – 30.000,00 zł.**
Termin wpłaty wadium – do dnia 10 listopada 2026 r.

Ogłoszenie o przetargu podlega publikacji na stronach internetowych: www.zawadzkie.pl oraz www.bip.zawadzkie.pl (zakładka: Sprzedaż nieruchomości – Ogłoszenia o przetargach), a także w sposób zwyczajowo przyjęty na terenie gminy Zawadzkie, tj. na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Zawadzkiem i na sołeckich tablicach ogłoszeń w miejscowościach: Żędowice i Kielcza.

Szczegółowe informacje dotyczące przetargu można uzyskać w Referacie Nieruchomości i Planowania Przestrzennego w Urzędzie Miejskim przy ul. Dębowej 13 w Zawadzkiem – pokój Nr 301, tel. 77/46 23 118 – w poniedziałki od 8^{00} do 17^{00}, od wtorku do czwartku w godz. 7^{00} – 15^{00}, w piątki od 7^{00} do 14^{00}, z wyjątkiem sobót, niedziel i dni ustawowo wolnych od pracy.

Zawadzkie, 2026-09-07

Burmistrz Zawadzkiego
Michał Rytel

Kraj/34451787

Z wielkim smutkiem zawiadamiamy, że dnia 5 września 2026 roku

odeszła od nas w wieku 89 lat

Wanda Skowron

wspaniały Człowiek, prawdziwa Przyjaciółka,
artystyczna dusza, historyk-krajoznawca,
zasłużona bibliotekarka, poetka, wycinankarka,
przewodnicząca Komisji Historii i Tradycji Zarządu Głównego PTTK

Dla wielu, z którymi zetknęły Ją losy, była inspiracją i autorytetem
Na zawsze pozostanie w naszych sercach

Uroczystości pogrzebowe odbędą się 14 września 2026 roku o godz. 13.00,
Cmentarz Północny (Wólka Węglowa), sala A

pogrążeni w smutku...

Przyjaciele

www.nekrologi.wyborcza.pl/34451955

ODESZLI.pl

Stwórz Miejsce Pamięci

Wejdź na serwis **odeszli.pl**

pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383, 22 55 55 399, 22 55 55 555

Z głębokim żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

ŚP

prof. dr hab. inż.
Marka M. Sozańskiego

wybitnego Naukowca,
cenionego autorytetu w dziedzinie inżynierii sanitarnej i technologii wody
oraz Człowieka szczególnie zasłużonego dla rozwoju
polskiej branży wodociągowo-kanalizacyjnej.

Jego wiedza, autorytet i wkład w rozwój
polskiego sektora wodociągowego pozostaną w naszej pamięci.

Rodzinie, Bliskim oraz Współpracownikom Profesora

składamy wyrazy głębokiego współczucia.

Zarząd i Pracownicy Miejskich Wodociągów i Kanalizacji w Bydgoszczy

www.nekrologi.wyborcza.pl/34452015

eprasa.pl b413afe9d8

Ćwierć wieku od zamachu na World Trade Center

PUTIN PRZYKŁADA ZACHODOWI LUSTRO

Na zamachy 11 września zareagowaliśmy bardzo po amerykańsku, czyli stadnie i pragmatycznie – mówi David Remnick, redaktor naczelny tygodnika „The New Yorker".

MATEUSZ MAZZINI: Przygotowując się do naszej rozmowy, sięgnąłem po wasze wydania z września 2001 roku. W jednym znalazłem diagnozę: „Zajęło nam wiele godzin, by zrozumieć skalę tego wydarzenia. Zajmie nam wiele lat, by zrozumieć jego skutki". Minęło 25 lat – wreszcie w pełni rozumiemy te skutki?

DAVID REMNICK: – Jedyną szczerą odpowiedzią jest sentencja Zhou Enlaia, premiera Chin. Kiedy Henry Kissinger zapytał go o opinię na temat rewolucji francuskiej, odparł, że jest za wcześnie, by oceniać jej skutki.

Jestem sceptyczny wobec redukowania wszystkiego do jednej przyczyny. Lepiej mówić o tym przez pryzmat wieku oraz bagażu własnych doświadczeń życiowych.

Dziennikarsko dorastałem, kiedy w 1988 roku „The Washington Post" wysłał mnie jako korespondenta do Moskwy. Miałem niecałe 30 lat i wszędzie woziłem ze sobą książki Timothy'ego Gartona Asha, eseje Havla, Miłosza, Michnika, Sołżenicyna. Wylądowałem w Moskwie na początku 1988 roku i codziennie obserwowałem, jak sowieckie imperium się rozpływa. To oczywiście było czymś optymistycznym dla Rosji, dla Polski, dla Czech, dla Stanów Zjednoczonych. Ale wtedy transformacje ustrojowe przynosiły jakąś wczesną formę demokracji również w Ameryce Łacińskiej, wkrótce rozpoczął się proces pokojowy na Bliskim Wschodzie.

A więc moje dojrzewanie było naznaczone olbrzymim optymizmem. Przez myśl mi nie przeszło, że mając sześć dekad na karku, będę świadkiem nie tylko powrotu autorytaryzmu w Rosji, ale jego budowy w moim kraju.

Z dystansu, z Europy od razu po 11 września było widać, że wasza przestrzeń publiczna zmienia się, że to, co wam wydawało się chwilowymi, oczywistymi środkami bezpieczeństwa, zaraz będzie znormalizowanym życiem pod coraz bardziej restrykcyjnym okiem państwa. Ustawa Patriot Act, stworzenie Departamentu Bezpieczeństwa Wewnętrznego, powołanie policji imigracyjnej ICE – to wszystko początki autorytarnej rewolucji w USA, która za Trumpa tylko przyspieszyła.

– Zareagowaliśmy bardzo po amerykańsku, czyli stadnie i pragmatycznie – zdecydowana większość z nas te nowe restrykcje, dokumenty, regulacje, biurokratyczne normy natychmiast zaakceptowała, bo uznaliśmy, że tak musi być. A potem, co równie typowe dla nas, zredukowaliśmy to do zwykłego dyskomfortu, jakiegoś niuansu na lotniskach – i przeszliśmy nad tym do porządku dziennego. USA natychmiast weszły w fazę strachu, lęku i agresji.

Dziś świadomość amerykańskich defektów jest powszechna. Starczy spojrzeć na badania opinii publicznej – poparcie dla Ameryki spada wszędzie. Rasizm, autorytaryzm, przemoc, atakowanie sojuszników – z tym dzisiaj kojarzą się Stany Zjednoczone.

– Gdy mieszkałem w Moskwie, miałem wielu przyjaciół Rosjan, znałem rosyjską literaturę. Wykorzystywałem to do intelektualnego ćwiczenia: próbowałem wyobrazić sobie, jak czułbym się, żyjąc w kraju, w którym nienawidzę nie tylko tych czy innych polityków, ale całej struktury i natury państwa.

Bo przecież nie przeżywałem czegoś takiego w ojczyźnie. Nienawidziłem wojny w Wietnamie, Richarda Nixona, afera Watergate była dla mnie ohydnym przestępstwem. USA nie były przecież pełną, wieloetniczną demokracją aż do połowy lat 60., kiedy przyjęto ustawy o prawach obywatelskich i prawach głosu w wyborach powszechnych. Dopiero wtedy czarni Amerykanie, których dziadkowie byli jeszcze niewolnikami, zostali upodmiotowieni. Ale nie mogąc znieść tych pojedynczych wad, nawet licznych, nigdy nie czułem takiej całościowej niechęci do własnego kraju, jaką czuli wobec Rosji moi rosyjscy znajomi. A teraz zaczynam czuć coś podobnego.

9/11, jak zwięźle nazywa się zamachy na WTC w Ameryce, przyniósł jeszcze jedną, bardzo konkretną konsekwencję dla USA: wieczne wojny. O tym, jak wpłynęły na wasze życie publiczne i prywatne, świadczy fakt, że dziś powszechną historią rodzinną w amerykańskich domach jest opowieść o chłopakach wysyłanych przez ich rząd, żeby zabijali i ginęli w Afganistanie i Iraku. To doświadczenie równie formacyjne, jak Wietnam i walka o prawa obywatelskie – po czym obecna administracja pakuje się w kolejną wieczną wojnę, z Iranem.

– Różnica jest zasadnicza. Dla większości Amerykanów walka o prawa obywatelskie jest mimo wszystko opowieścią heroiczną. Pamiętamy ją jako krok naprzód. Nie znajdziesz wielu seriali czy filmów opowiadających, jak straszny i ohydny był ruch praw obywatelskich. W serialach i filmach o Wietnamie też, obok pokazania ohydy tej wojny i tego, co robiła z ludźmi, przebija jakiś optymizm, poczucie, że wyciągniemy naukę z błędów.

Narracja dotycząca Iraku i Afganistanu jest inna. Istnieje cała masa dzieł kultury im poświęconych, ale to nigdy nie są historie narodowego triumfu. Najczęściej opowiadamy sobie historie indywidualnego bohaterstwa na tle złych, głupich decyzji cyników siedzących w Waszyngtonie.

Jak w tym wszystkim sytuuje się Trump i jego prezydentura? On jest krótkim przerywnikiem w waszej historii, katalizatorem schyłku Ameryki czy jej ostatecznym, najdoskonalszym produktem?

– Kiedy dorastałem, w latach 80., Trump był stałym elementem nowojorskiej sceny satyrycznej. Postacią komiksową, symbolem chciwości, blichtru i tabloidowego idiotyzmu tamtych czasów. W Nowym Jorku ukazywał się magazyn satyryczny „Spy", który wyśmiewał bufonów, arogantów, bogaczy – a Trump był najbardziej kreskówkowy z nich wszystkich. Plus doskonały wciskacz kitu.

Ciekawe, że używasz tego określenia, bo tak samo Trump nazwał kiedyś Elona Muska. A potem się zaprzyjaźnili.

– Nasz problem polega na tym, że wciskanie kitu stało się trybem domyślnym w piekielnie poważnych dziedzinach. Dziedzictwem prezydentury Trumpa będzie zastraszanie prasy, korupcja na kolosalną skalę, zniszczenie niezależności najważniejszych instytucji, choćby Departamentu Sprawiedliwości.

Jedną z rzeczy, z których byłem naprawdę dumny, myśląc o moim kraju, była hojność Ameryki, przejawiająca się w działalności instytucji i programów takich jak USAID czy PEPFAR, czyli wsparcie walki z wirusem HIV. To był przejaw najzwyklejszej ludzkiej dobroci, a jednocześnie świetna strategia, budowa naszej soft power – nieśliśmy ludziom pomoc, a przy okazji niektórzy na świecie zmieniali o nas zdanie, postrzegali nas mimo wszystko lepiej niż Chiny czy Rosję. Ta pomoc bywała źle adresowana czy pomyślana, ale jednak pomagaliśmy głodującym i cierpiącym ludziom w innych krajach. Po czym nagle pojawili się dwaj wciskacze kitu, i w pięć minut zburzyli USAID. Szacuje się, że z powodu tych cięć 700 000 ludzi straciło życie.

Moje dojrzewanie było naznaczone wielkim optymizmem. Przez myśl mi nie przeszło, że mając sześć dekad na karku będę świadkiem budowy autorytaryzmu w moim kraju

W 2008 roku na Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa Putin mówił o rosyjskiej perspektywie na „kolektywny Zachód". On jest bezwzględnym cynikiem, ale ma denerwującą zdolność mieszania prawdy z historyczną manipulacją, żeby przyłożyć Zachodowi lustro, w którym mamy się przeglądać. Przywołując Irak czy interwencję w byłej Jugosławii, może przekonywać świat, że w polityce międzynarodowej nie ma moralności. Moralność jest dla dzieci, a dorośli to jednakowe wytwory interesowności, tylko niektórzy w dodatku są hipokrytami – my przynajmniej udajemy tylko trochę, a wy...

Teraz zaś nasi przywódcy potwierdzają putinowski przekaz, że zasady Havla, Michnika i innych idealistów o szklących się oczach to tylko opowiastka dla maluczkich.

Może Trump nie jest przyczyną całego obecnego zła, ale je napędza. Weźmy traumy ostatnich wojen – przecież ważną częścią ruchu MAGA jest pokolenie straumatyzowane Irakiem i Afganistanem. Ci ludzie są w Białym Domu – J.D. Vance, weteran z Iraku – na Kapitolu, w Pentagonie. Pete Hegseth wrócił z Iraku z głębokim obrzydzeniem wobec idei Ameryki jako globalnego policjanta. Po czym ich szef ładuje się w kolejną wojnę, o której z góry było wiadomo, że jest bez wyjścia, znowu na Bliskim Wschodzie – a oni realizują jego zachciankę.

– Hegsetha raczej nie motywuje idealizm, ale rzeczywiście w pełni popiera wojnę z Iranem. Vance z kolei próbuje wysyłać sygnały do elektoratu przed wyborami 2028 roku, sugerując, że jest lojalny wobec prezydenta, ale jakby kto pytał, to on był tej wojnie przeciwny. Choć nie umiem sobie wyobrazić Vance'a, który wygrywa ogólnokrajowe głosowanie.

Ma osobowość, intelekt, horyzonty, determinację, jest elastyczny

– Ale też w oczywisty sposób podatny na zewnętrzne wpływy, daje się lepić innym, no i przy wielu najgorszych cechach łączących go z Trumpem nie ma tej, która jego szefa wyniosła do władzy, a wcześniej do sukcesu, czyli osobistej charyzmy.

Wasza redakcja mieści się teraz w One World Trade Center. Czyli w strefie Ground Zero, na gruzach WTC.

– Pracuję na 23. piętrze pierwszego budynku, który powstał w cieniu nieistniejących wież. Przez pierwsze pół roku moi goście wchodzili, rozmawiali ze mną, ale cały czas patrzyli w dół, mimowolnie. Doświadczali historycznego zawrotu głowy, jakby moje biuro mieściło się na polach bitew I wojny światowej.

Jazda metrem do One World Trade Center też jest ciekawym doświadczeniem – zawsze jesteś w stanie rozpoznać turystów. Jest coś w ich twarzach, w tej koncentracji, żeby wysiąść na właściwej stacji, w ekscytacji, która tak kontrastuje ze znudzeniem na twarzach codziennych pasażerów. Idą do Muzeum 11 Września, patrzą na resztki budynku, które nie spłonęły, kaski strażaków, którzy zginęli, bo wracali do środka po kolejne osoby – a potem oglądają musical na Broadwayu, jedzą lody albo wchodzą na Statuę Wolności. Bardzo mnie to porusza, ale nie w krytycznym sensie. Cieszę się, że do mojego miasta przyciąga ich jedno i drugie.

Rozmawiał Mateusz Mazzini

David Remnick

• Ur. w 1958 roku, amerykański reporter, eseista, od 1998 r. naczelny tygodnika „The New Yorker". Autor głośnych książek reporterskich, m.in. nagrodzonego Pulitzerem „Grobowca Lenina" o upadku ZSRR oraz biografii Baracka Obamy. Zasiada w radzie Nagrody Pulitzera.

wyborcza.pl

• **Cała rozmowa na Wyborcza.pl/magazyn**

eprasa.pl b413afe9d8

Wybory parlamentarne 2027

Sukces demokratów zależy od kobiet

Bez przewagi kobiet wśród głosujących demokraci nie mają najmniejszych szans by wygrać najbliższe wybory parlamentarne. Tymczasem badania wskazują, że dziś kobiety są mniej chętne, by głosować, niż mężczyźni.

Machowski

Kobiety częściej niż mężczyźni wybierają partie o profilu liberalno-lewicowym, mężczyźni częściej niż kobiety oddają swój głos na ugrupowania prawicowo-nacjonalistyczne. To nie tylko polska specyfika. W wyborach do Bundestagu w 2025 r. na skrajnie prawicową AfD głosowała jedna szósta kobiet, ale aż jedna czwarta mężczyzn, a na Sojusz 90/Zieloni – 12,5 proc. kobiet i 10,7 proc. mężczyzn.

Podobnie wygląda to w Wielkiej Brytanii: partię Reform UK Nigela Farage'a, popiera wyraźnie wyższy odsetek mężczyzn (25 proc. we wrześniowym badaniu YouGov) niż kobiet (21 proc.); Green Party – więcej kobiet (16 proc.) niż mężczyzn (10 proc.).

W Polsce tę różnicę między kobietami i mężczyznami dobrze ilustruje poparcie dla Lewicy i Konfederacji w wyborach do Sejmu z 2023 r. Kobiety 2,6 razy częściej wybierały Lewicę niż Konfederację; mężczyźni 1,6 razy częściej Konfederację niż Lewicę. Jakkolwiek w wyborach tych demokraci (KO, Lewica i TD) wygrali z nacjonalistami (PiS i Konfederacja) zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn, to jednak wśród kobiet różnica wynosiła 59 do 41 proc., a u mężczyzn 52 do 48 proc.

Jak to wygląda teraz? Sondaże wskazują, że pod względem preferencji wyborczych różnice między kobietami a mężczyznami pogłębiły się. Stało się tak przede wszystkim za sprawą mężczyzn, którzy – inaczej niż w wyborach z 2023 r. – teraz w wyraźnej większości popierają nacjonalistów. Według sierpniowego sondażu Opinia24 (jeśli pominiemy niezdecydowanych) 55 proc. kobiet deklaruje poparcie dla demokratów (KO, Lewica, Razem, PSL i PL2050) a 45 proc. dla nacjonalistów (PiS, Konfederacja, Korona, Rozwój+); podczas gdy u mężczyzn na nacjonalistów chce głosować 56 proc. a na demokratów tylko 44 proc. Na jeszcze większe różnice między kobietami a mężczyznami wskazuje sierpniowy sondaż CBOS (bez niezdecydowanych): za demokratami opowiada się 61 proc. kobiet i 39 proc. mężczyzn; za nacjonalistami – 62 proc. mężczyzn i 38 proc. kobiet.

Głównym problemem demokratów nie jest to, że przegrywają z nacjonalistami wśród mężczyzn, bo tę przegraną mniej więcej równoważy wygrana wśród kobiet. Prawdziwym zmartwieniem powinna być dla nich spadająca mobilizacja wyborcza kobiet. W rekordowych pod względem liczby głosujących wyborach z 2023 r. frekwencja wśród kobiet wyniosła 75,2 proc. a wśród mężczyzn 73,5 proc. To przełożyło się na znaczącą przewagę kobiet (52,9 proc.) nad mężczyznami (47,1 proc.) w grupie głosujących. Teraz – co pokazują dane o deklarowanej frekwencji w sondażach Opinia24 i CBOS – sytuacja się odwróciła. Sondażownie te szacują frekwencję na bardzo różnym poziomie (niższym Opinia24, wyższym CBOS – co wiąże się z innym sposobem

1. Porównanie wyników wyborów do Sejmu z 2023 r. (wykres A) z wynikami sondaży Opinia24 (wykres B) i CBOS (wykres C) z sierpnia 2026 r.
(Dane w proc.)

Kobiety | Mężczyźni

Głosy na demokratów (KO, Lewica, TD, Razem, PSL, PL2050) | Głosy na nacjonalistów (PiS, Konfederacja, Korona, Rozwój+)

Frekwencja	Proporcja kobiet i mężczyzn wśród głosujących	Proporcja głosów oddanych na demokratów i nacjonalistów: wśród kobiet	wśród mężczyzn	ogółem
A 75,2 / 73,5	52,9 / 47,1	59,2 / 40,8	52,0 / 48,0	55,8 / 44,2
B 45,9 / 56,0	47,4 / 52,6	54,6 / 45,4	43,8 / 56,2	48,8 / 51,2
C 66,9 / 82,5	47,1 / 52,9	61,1 / 38,9	38,2 / 61,8	49,1 / 50,9

2. Frekwencja u kobiet w relacji do frekwencji u mężczyzn: (frekwencja-K / frekwencja-M) × 100 pkt

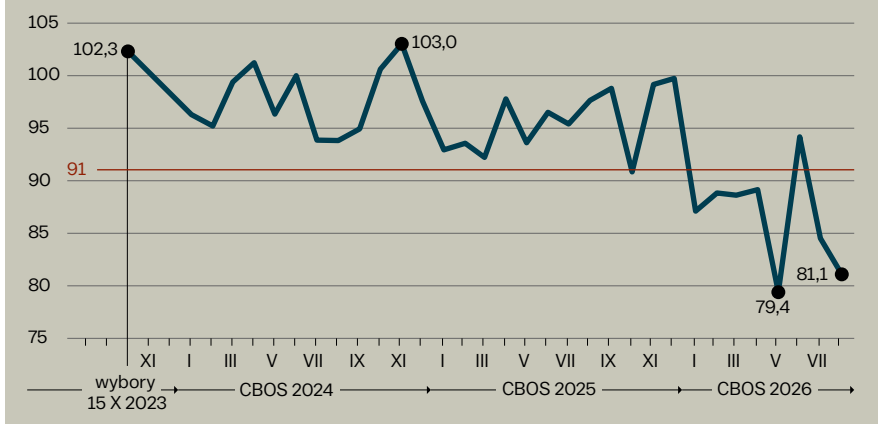

ŹRÓDŁO: EXIT POLL IPSOS 2023, PKW, SONDAŻE OPINIA24 Z 3-5.08.2026 I CBOS Z 17-20.08.2026 (WYKRES 1) ORAZ EXIT POLL IPSOS 2023 I COMIESIĘCZNE SONDAŻE CBOS OD 01.2024 DO 08.2026 (WYKRES 2)
OBLICZENIA I KONCEPCJA WYKRESÓW: ANDRZEJ MACHOWSKI
PRZYGOTOWANIE WERSJI DRUKOWANEJ: ŁUKASZ RUDNIKOWSKI / WYBORCZA.PL/BIQDATA

• **Demonstracja kobiet pod biurem poselskim PiS w Toruniu, 14 czerwca 2023 r.**
FOT. MACIEJ WASILEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

W wyborach parlamentarnych w 2023 roku demokraci wygrali wśród kobiet z nacjonalistami stosunkiem głosów 59 do 41. Wśród mężczyzn – 52 do 48.

pytania o udział w wyborach), ale tak samo niekorzystnie dla kobiet wygląda w tych obydwu sondażach stosunek frekwencji u kobiet do frekwencji u mężczyzn.

To jak wygląda frekwencja u kobiet w relacji do frekwencji u mężczyzn możemy zmierzyć prostym wskaźnikiem – dzieląc frekwencję u kobiet przez frekwencję u mężczyzn a otrzymany iloraz mnożąc przez 100. Wskaźnik przyjmuje wartości powyżej 100 pkt, gdy frekwencja wśród kobiet jest wyższa niż u mężczyzn i poniżej 100 pkt, gdy jest niższa. Kluczowym punktem granicznym jest jednak wartość 91 pkt – jako że wśród uprawnionych do głosowania kobiety stanowią większość 52,4 proc., to w lokalach wyborczych będzie mniej kobiet niż mężczyzn dopiero wtedy, gdy wartość wskaźnika spadnie poniżej 91 pkt.

W wyborach z 2023 r. wskaźnik frekwencji u kobiet w porównaniu z mężczyznami wyniósł 102,3 pkt, ale już w przypadku sierpniowego sondażu Opinia24 wartość tego wskaźnika to 82 pkt, a w sierpniowym sondażu CBOS – 81,1 pkt. Warto dodać, że różnice między frekwencją u kobiet (niższą) a frekwencją u mężczyzn (wyższą) są zarówno w sondażu Opinia24 jak i w sondażu CBOS istotne statystycznie.

Sierpniowe wskaźniki wpisują się niestety w dłuższy trend spadku mobilizacji wyborczej kobiet. Wykres 2 pokazuje, jak zmieniała się wartość tego wskaźnika w sondażach CBOS od stycznia 2024 roku do sierpnia 2026 r. Tendencja spadkowa jest wyraźna: średnia wartość wskaźnika w 2024 r. to 98,1 pkt, w 2025 r. – 97,3 pkt, a w 2026 – już tylko 86,8 pkt.

Demokraci powinni oczywiście spróbować odbić trochę głosów u mężczyzn, ale przede wszystkim muszą zadbać o to, by do wyborów poszło jak najwięcej kobiet, zwłaszcza tych, które symbolicznie można nazwać „kobietami z wrocławskiego osiedla Jagodno" – młodszych, o progresywnych poglądach. Bez przewagi kobiet wśród głosujących demokraci nie mają najmniejszych szans by wybory wygrać.

Dlaczego kobiety są dzisiaj mniej chętne, by głosować, niż mężczyźni? Sporo na ten temat mówi – choć to tekst nie o wyborach – niedawno opublikowany na łamach „Wyborczej" artykuł Dominiki Wantuch. Wiele wyjaśnia już jego tytuł: „Przed wyborami o prawach kobiet mówili wszyscy. Dziś polityków nie obchodzi ani aborcja, ani kobiety".

Demokraci nie mogą iść tą drogą. Jeśli chcą wygrać wybory, niech sobie napiszą na ścianie „Kobiety, głupcze!" – by nie zapomnieli od czyjej mobilizacji wyborczej i czyich głosów zależy ich sukces. ●

Andrzej Machowski

Autor jest doktorem psychologii w zakresie psychometrii, analitykiem badań sondażowych. Jest współzałożycielem Fundacji Forum Długiego Stołu oraz ekspertem zewnętrznym Forum Obywatelskiego Rozwoju.

• **Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji**

eprasa.pl b413afe9d8

Massive Attack gra cover k-popowej piosenki

KOREAŃSKI POLITYK PROTESTUJE

Legendarny brytyjski zespół od czerwca wykonuje na koncertach piosenkę koreańskiej grupy Seo Taiji and Boys. Nie wszystkim Koreańczykom się to jednak podoba.

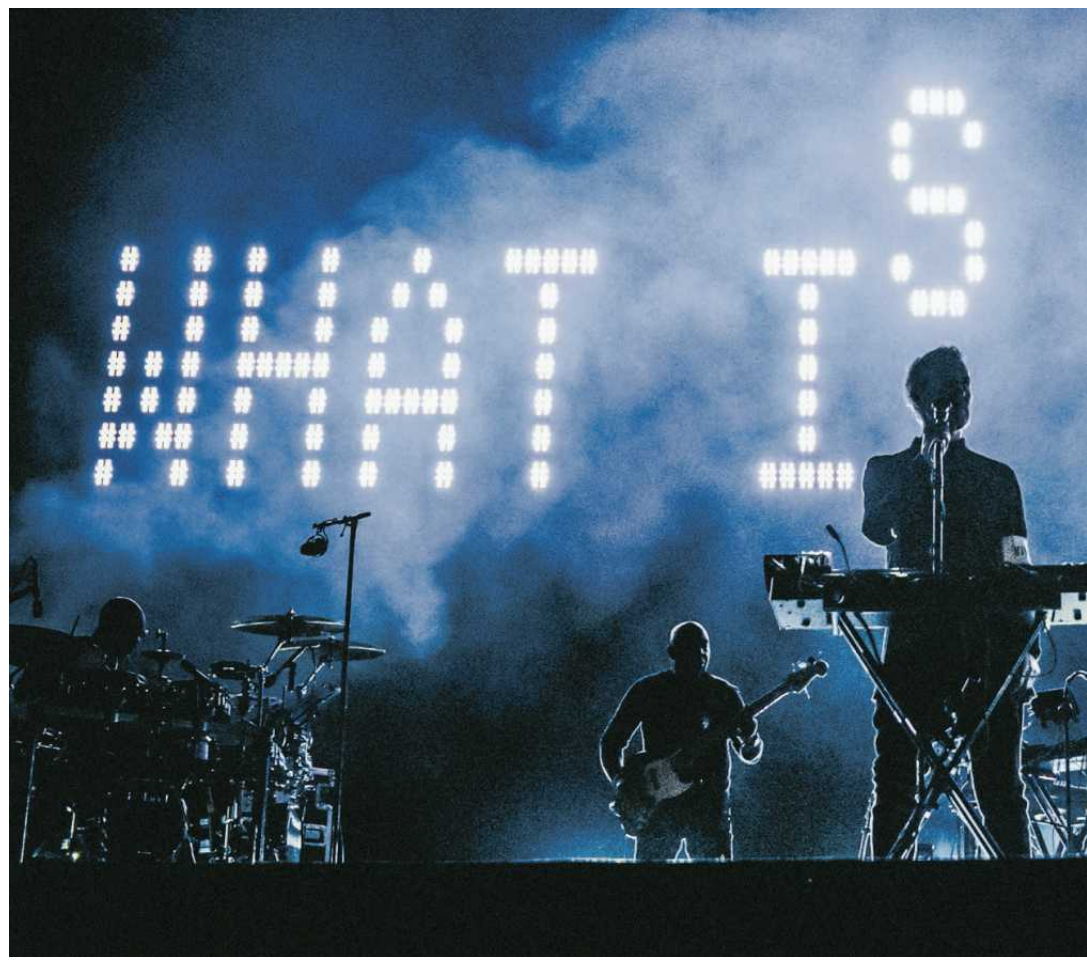

Emilia Dłużewska

Iego połączenia nie spodziewali się raczej ani fani Massive Attack, ani miłośnicy k-popu. Brytyjski zespół, który na początku lat 90. wydał pionierski triphopowy album „Blue Lines", znany jest z politycznego zaangażowania – zarówno na scenie, gdzie jego muzyce towarzyszą obrazy i hasła odnoszące się do współczesnych konfliktów, jak i poza nią.

Tymczasem k-pop, który w ciągu ostatniej dekady stał się globalnym fenomenem, także w Polsce, kojarzy się raczej ze świetnie wyprodukowanymi przebojami wykonywanymi przez boysbandy i girlsbandy tworzone przez wielkie wytwórnie i działające pod ich ścisłym nadzorem. To jednak tylko część prawdy. Koreański przebój w repertuarze Massive Attack ma bowiem więcej sensu, niż mogłoby się na pierwszy rzut oka wydawać.

PIONIERZY SPOTYKAJĄ PIONIERÓW

Wykonywana przez Massive Attack piosenka nosi tytuł „Regret of the Times" i pochodzi z wydanego w 1995 roku albumu „Seo Taiji and Boys IV" – jak sama nazwa wskazuje, czwartego w dorobku grupy Seo Taiji and Boys.

Trio powstało na początku lat 90. XX wieku z inicjatywy 20-letniego wówczas Jeong Hyeon-cheola, wcześniej basisty heavymetalowej grupy Sinawe, występującego pod pseudonimem Seo Taiji. Publiczny debiut zaliczyło w telewizyjnym talent show. I choć jurorzy nie byli zachwyceni, Seo Taiji and Boys podbili serca widzów. Wydany w marcu 1992 roku debiutancki album sprzedał się w nakładzie 1,8 mln egzemplarzy.

Dziś uznawany jest za płytę pionierską – poniekąd z tego samego powodu co wydane rok wcześniej „Blue Lines" Massive Attack. „Seo Taiji and Boys" łączył różne gatunki: muzycy śpiewali, rapowali, samplowali, a wszystko to okraszali skomplikowanymi układami tanecznymi. Na kolejnych albumach sięgali po metal, rock, tradycyjną muzykę koreańską czy hip-hop spod znaku Cypress Hill. „Dzisiaj łączenie instrumentów akustycznych i elektrycznych z elektroniką, i do tego z samplami, zderzanie soulu z dubem albo rapu z reggae wydaje się najbardziej naturalne pod słońcem. Ktoś jednak to musiał wymyślić, ktoś się odważył pierwszy" – pisał Jarek Szubrycht o Massive Attack w 2025 roku.

W Korei był to Seo Taiji i jego zespół.

Ich oddziaływanie jest niepodważalne. Wbrew temu, co mogłaby sugerować nazwa, dzisiejszy k-pop nie jest bowiem muzyką pop w zachodnim rozumieniu tego terminu, lecz mieszanką różnych gatunków. Chwytliwe, taneczne melodie często łączą się zaś z tekstami o społecznym zacięciu.

Megagwiazdy gatunku, zespół BTS, śpiewają nie tylko o miłości czy uwierzeniu w siebie, lecz także o presji sukcesu i trudnościach, z jakimi mierzy się młode pokolenie Koreańczyków. To właśnie te tematy poruszał już w latach 90. Seo Taiji.

GDZIE JEST DZIŚ MUZYKA PROTESTU?

Sięgnięcie po ich utwór przez Massive Attack nie jest jednak jedynie ukłonem pionierów jednego gatunku w stronę pionierów innego. Brytyjczycy odwołują się wprost do politycznej historii koreańskiego zespołu.

Kiedy w 1995 roku Seo Taiji and Boys nagrali swoją czwartą płytę, interweniowała koreańska cenzura. Urzędnicy z państwowej Komisji Etyki zażądali usunięcia z piosenki „Regret of the Times" wersów mówiących o „końcu ery uczciwych ludzi" i potrzebie nadejścia nowego porządku, uznając je za krytykę ówczesnych władz. Muzycy nie zgodzili się na zmianę tekstu – zamiast tego usunęli go w całości, pozostawiając na albumie wersję instrumentalną.

Seo Taiji nie ukrywał, że był to gest protestu. Ogromna popularność zespołu sprawiła, że żądanie cenzury błyskawicznie stało się sprawą publiczną, a fani zaczęli zasypywać Komisję Etyki listami protestacyjnymi. Masowe naciski, w połączeniu z publiczną debatą na temat wolności słowa, ostatecznie doprowadziły do zniesienia cenzury prewencyjnej w Korei w czerwcu 1996 roku. „Regret of the Times" ukazało się miesiąc później jako EP-ka, z oryginalnym tekstem.

Na nagraniach z koncertów Massive Attack, między innymi z Melbourne, widać zespół na tle gigantycznego telebimu, na którym wyświetla się hasło: „K-pop narodził się z protestu politycznego"

Na nagraniach z koncertów Massive Attack, między innymi z Melbourne, widać zespół na tle gigantycznego telebimu, na którym wyświetla się hasło: „K-pop narodził się z protestu politycznego".

Jeszcze zanim muzycy zaczynają grać melodię „Regret of the Times", za ich plecami pojawiają się drastyczne obrazy ciał wynoszonych z ulic oraz zakrwawionych demonstrantów. To archiwalne zdjęcia z prodemokratycznych protestów, które wybuchły w Gwangju 18 maja 1980 roku po tym, jak wojskowy reżim Chun Doo-hwana ogłosił stan wojenny w całym kraju. Demonstracje, zainicjowane przez studentów, zostały krwawo stłumione – dokładna liczba ofiar do dziś pozostaje nieznana, jednak nawet najostrożniejsze szacunki mówią o około 200 zabitych. Prawdopodobnie było ich znacznie więcej.

„W 1980 roku Ameryka wspierała rządową masakrę w Gwangju w Korei Południowej" – głosi kolejny napis. „Rodzi się ruch oporu".

Gdy Massive Attack gra, obrazy te ustępują miejsca nagraniom z kolejnych protestów: manifestanci ścierają się z policją, rzucają koktajlami Mołotowa i są atakowani gazem. Palą transparent z napisem „Ameryka" oraz amerykańską flagę. Ale też wspólnie skandują, śpiewają i tańczą.

„W 1996 roku protesty rozpalił nowy rodzaj muzyki. Seo Taiji and Boys: Regret of the Times" – wyświetla się za plecami Massive Attack. Pod koniec utworu brytyjski zespół zadaje pytanie: „Czy trzydzieści lat później kultura straciła swoją polityczną siłę? Gdzie jest nowa muzyka, która rozbudzi protest przeciwko starej, skorumpowanej władzy?". W tym momencie ekran dzieli się na trzy części, na których widać Donalda Trumpa, Władimira Putina i Benjamina Netanjahu.

Historię „Regret of the Times" członkowie Massive Attack opisali na Instagramie 4 czerwca. „Ten cover jest dla nas aktem kontynuacji, wskrzeszenia i solidarności z @seotaijicompany – ojcem k-popu – którego twórczość opierała się cenzurze, a jednocześnie dała początek gatunkowi muzycznemu o globalnym zasięgu" – napisali. Niecały miesiąc później, 1 sierpnia, wykonali „Regret of the Times" podczas Incheon Pentaport Rock Festival, jednego z największych festiwali muzycznych w Korei. Zagrali utwór ze zwrotkami po angielsku, refrenem po koreańsku i tym samym materiałem wideo, który towarzyszył wcześniejszym koncertom, w tym występowi w Melbourne. Jedyną różnicą były koreańskie napisy.

Nie wszyscy byli jednak zachwyceni. Jak opisuje dziennik „The Korea Times", występ skrytykował Lee Beom-seok, radny miasta Incheon i członek konserwatywnej Partii Władzy Ludowej. Nie chodziło o samą piosenkę, lecz o towarzyszący jej komentarz dotyczący amerykańskiego wsparcia dla masakry w Gwangju. Lee Beom-seok oskarżył muzyków i organizatorów festiwalu o zakłamywanie historii. „Tę fałszywą narrację wspiera tylko jedna grupa na świecie: Korea Północna" – stwierdził.

Sprawa jest o tyle poważna, że w 2020 roku koreański parlament uchwalił specjalną ustawę dotyczącą upamiętniania prodemokratycznych protestów z 1980 roku i honorowania ich ofiar. Zawiera ona zapis penalizujący rozpowszechnianie nieprawdziwych informacji na temat masakry w Gwangju. Grozi za to kara do pięciu lat pozbawienia wolności.

Lee twierdzi, że sprawa powinna zostać poddana audytowi, zwłaszcza że festiwal co roku otrzymuje od miasta dotację w wysokości 2 mld wonów (około 5,5 mln zł). Jego krytycy odpowiadają jednak, że nie dostrzega ironii we własnym działaniu: trzydzieści lat po sporze wokół prób cenzurowania „Regret of the Times" radny chce ukarać festiwal za przekaz prezentowany przez występujących na nim muzyków.

CZEGO UCZĄ PIONIERZY K-POPU?

Czy Massive Attack złamali koreańskie prawo? To kwestia interpretacji. Choć amerykańskie wsparcie dla Korei Południowej w czasach zimnej wojny jest bezspornym faktem, to mimo upływu lat i stopniowego odtajniania dokumentów nie ujawniono dowodów wskazujących na współudział USA w tłumieniu protestów w Gwangju ani na poparcie dla działań wojska. Podobnie nie ma żadnych dowodów na to, by demonstracje zostały zainicjowane przez agentów północnokoreańskiego reżimu, jak utrzymywały ówczesne władze.

Czy Seo Taiji and Boys, jak napisali w swoim poście muzycy Massive Attack (zgodnie z zasadami angielszczyzny określając ze-

eprasa.pl b413afe9d8

spół jako „Seo Taiji and the Boys"), „zmierzyli się z autorytarnym rządem i wygrali"? Tak, choć historia „Regret of the Times" wpisuje się w znacznie szerszy, dłuższy i bardziej złożony proces demokratyzacji Korei Południowej.

Brytyjczycy dodają, że dziś cenzurę prewencyjną zastąpiła władza wielkich wytwórni, które chcą zamienić muzykę w produkt, a jej twórców w marki, podczas gdy artyści wciąż bywają cenzurowani z powodu swoich poglądów politycznych. Mimo statusu legendy sami nadal tego doświadczają – zaledwie dwa dni przed koncertem w Korei zostali zatrzymani przez policję w Singapurze po koncercie, podczas którego bez zezwolenia rozwinęli palestyńską flagę. W efekcie otrzymali zakaz wjazdu do kraju. W 2026 roku historia koreańskiej piosenki może być wciąż ważną lekcją – przekonują członkowie Massive Attack.

I pewnie mają rację. Tym bardziej warto odnotować, że ich cover „Regret of the Times" nie był pierwszym. Całkiem niedawno, bo w 2024 roku, własną wersję nagrał szalenie popularny k-popowy girlsband æspa. ●

• **Brytyjski zespół Massive Attack podczas koncertu w Parco della Musica. Mediolan, Włochy, 18 czerwca 2025 r.** FOT. MONDADORI PORTFOLIO

Polski film na festiwalu w Wenecji

Kino niezwykle bliskie człowieka

W Wenecji pokazano film „Cudze rzeczy" Grzegorza Dębowskiego. Jestem przekonany, że widzowie będą o tym tytule dyskutować.

Dawid Dróżdż

KORESPONDENCJA Z WENECJI

Nowoczesne osiedle wciąż pachnie świeżością. Mieszkają tu ci, którym w życiu się powiodło. Kasia wraz z partnerem może jedynie pomarzyć o takich luksusach. Znaleźli się tu, bo dorabiają na drobnych kradzieżach. Pewnego dnia krążą od drzwi do drzwi, szukając swojego szczęścia. Z wnętrza jednego z mieszkań dobiega muzyka. Kobieta naciska na klamkę. Drzwi się uchylają. Niepostrzeżenie wsuwa się do środka. Rozgląda się wokół, ale nie widzi żywej duszy. W pośpiechu pakuje drogocenne przedmioty: komputer, tablet, pieniądze. Zagląda do łazienki. To, co tam ujrzy, odmieni jej życie.

„CUDZE RZECZY" W WENECJI

„Cudze rzeczy" biorą udział w konkursie „Horyzonty" (Orizzonti). To drugi najważniejszy konkurs na festiwalu w Wenecji. Grzegorz Dębowski, który w 2023 roku debiutował filmem „Tyle co nic" o rolniku konfrontującym się z lokalną władzą, wypracował własny styl: realizuje rasowe kino społeczne, głęboko osadzone w realizmie. Wenecka publiczność uwielbia takie opowieści – swego czasu regularnie swoje filmy pokazywał tu przecież Ken Loach, a w tym roku w programie jest też m.in. „Possible Love" Lee Chang-donga, inspirowany protestami przeciwko masowym zwolnieniom w Korei Pd.

Dębowski, podobnie jak w „Tyle, co nic", wybrał do obsady „nieopatrzone" twarze, co działa na korzyść filmu. „Cudze rzeczy" poruszają palące tematy: sytuację mieszkaniową i kryzys bezdomności.

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

• **Festiwal w Wenecji. W konkursie „Horyzonty" znalazł się film „Cudze rzeczy" Grzegorza Dębowskiego**

Kasia (Monika Kwiatkowska) jest w związku z mężczyzną (Robert Mania), który nie potrafi zapewnić jej bezpieczeństwa i raz po raz pakuje ich w kolejne kłopoty. To on wpada na pomysł, aby zarabiać na kradzieżach. Są niczym Bonnie i Clyde z warszawskiego blokowiska. Rabują nie tylko mieszkania, lecz także sklepy. Jedna z takich akcji kończy się porażką. Partner Kasi zostaje aresztowany, a ona jest zdana na samą siebie; pozostaje bez dachu nad głową. Właściciele mieszkania, które wynajmowali, wyrzucili ich za niepłacenie czynszu.

Kasia wraca do apartamentu, w którym kilka dni wcześniej dokonała makabrycznego odkrycia. Początkowo chce jedynie przeczekać noc w ciepłym i bezpiecznym miejscu. Na drugi dzień wpada jednak na zaskakujący pomysł: postanawia podszyć się pod partnerkę zmarłego właściciela mieszkania. Chce w ten sposób wyłudzić pieniądze od jego rodziny. Ten plan wymyka się spod kontroli. Kasia nie przewidziała, że zrodzi się w niej uczucie do nieznajomego, a właściwie: do pewnego wariantu życia.

Dębowski opowiada o marginalizowaniu osób w kryzysie. Państwo nie znalazło skutecznego sposobu na to, jak wspierać osoby, którym powinęła się noga. Kasia, która z dnia na dzień ląduje na ulicy, staje się dla społeczeństwa niewidzialna. Zostaje zauważona dopiero wtedy, gdy wchodzi w rolę nieistniejącej partnerki dobrze sytuowanego architekta.

Kasia, wchodząc w rolę kogoś innego, dostrzega, jakie wartości może zaoferować jej życie. Z dnia na dzień zyskuje rodzinę, która zaspokaja jej potrzebę bliskości. W końcu czuje się akceptowana. Kradzież, która miała być jedynie sposobem na zarobienie pieniędzy, staje się formą autoterapii.

Oglądając „Cudze rzeczy", nie mogłem uciec od myśli, że to opowieść o przeraźliwej samotności. Nie chodzi mi jedynie o główną bohaterkę, lecz także o zmarłego mężczyznę, który – jak można wywnioskować – nie miał wokół siebie nikogo bliskiego.

To pewien mankament filmu Dębowskiego: ukazana historia jest mało wiarygodna. Z drugiej strony może właśnie tak wygląda wielkomiejska rzeczywistość w późnym kapitalizmie po rewolucji cyfrowej? Zamykamy się w wielkich osiedlach, odgradzając się (symbolicznie i dosłownie) od innych. Zauważamy innych dopiero wtedy, gdy naruszają naszą przestrzeń osobistą. Bezinteresowna troska o drugiego człowieka staje się towarem deficytowym.

WIDZOWIE BĘDĄ O TYM TYTULE DYSKUTOWAĆ

Reżyser zajmuje się istotnym zjawiskiem. I robi to z subtelnością, empatią oraz zrozumieniem wobec nieidealnych bohaterów. No właśnie: nieidealnych. To największa siła filmów Dębowskiego, który potrafi tworzyć pełnokrwiste postacie. Możemy nie wierzyć w tę nieco nieprawdopodobną historię, ale nie sposób nie uwierzyć w dramat bohaterki. To kino niezwykle bliskie człowieka.

„Cudze rzeczy" to nie jest film, który podbije Wenecję, ale jestem przekonany, że widzowie będą o tym tytule dyskutować. ●

Film będzie pokazany w październiku na Warszawskim Festiwalu Filmowym.

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY
Kraj/34451410

REKLAMA

MECENASI STRATEGICZNI: ROBERT DOBRZYCKI foundation, PANATTONI
MECENASI: ORLEN, KRUK
PARTNER GŁÓWNY FUNDATOR NAGRODY PLEBISCYTU: TOTALIZATOR SPORTOWY, 7 LAT
WSPÓŁORGANIZATOR GALI: TVP

1 RP

eprasa.pl b413afe9d8

Witamy w Polsce

Cykl Witamy w Polsce tworzy zespół kilkudziesięciu reporterów „Wyborczej" pracujących w redakcjach w całym kraju.

KARA BEZ SKRUCHY

GRZEGORZ WALCZAK

Wyobrażałam sobie małą dziewczynkę w niebieskiej sukience w białe grochy. Podchodziłam do niej nieśmiało. Mówiłam, tłumiąc łzy, do dawnej siebie: „Zrobiłam dla ciebie wszystko, co mogłam".

Iwona miała 12 lat. Wybiegała właśnie z plebanii parafii pw. św. Wojciecha w Kielcach. Nie do końca wiedziała, co ksiądz Jan z nią zrobił. W ustach czuła posmak węgierskiego tokaju. Krew ściekała jej po nogach. Nie wiedziała, gdzie iść. Do domu wróciła dopiero po kilku godzinach.

Iwona Dudzik-Osińska ma teraz 57 lat. Dalej zastanawia się, czemu przez tyle lat nikt jej nie pomógł.

KIELECKI KOŚCIÓŁ MUSI SŁONO ZAPŁACIĆ

Gdy niedawno adwokat zadzwonił i powiedział, że wygrała proces, usiadła na krześle i długo płakała. Wróciła myślami do dziewczynki, którą była 45 lat temu.

21 lipca Sąd Okręgowy w Kielcach zobowiązał Jana, aby sporządził własnoręcznie, podpisał i przesłał na adres Iwony oświadczenie, w którym przyznaje, że w latach 80. jako ksiądz dwóch kieleckich parafii dopuszczał się wobec nieletniej wtedy dziewczynki „czynów polegających na jej seksualnym wykorzystywaniu". Ma za nie przeprosić i przyznać, że „bardzo żałuje". Podobne przyznanie się do winy wraz z przeprosinami duchowny ma opublikować pod nazwiskiem na łamach lokalnej gazety „Echo Dnia".

Krzywda ma też swoją cenę. Parafia pw. św. Wojciecha i diecezja kielecka mają zapłacić Iwonie 400 tysięcy złotych. Parafia pw. św. Józefa Robotnika i diecezja – 150 tysięcy. Do tego dochodzą odsetki z kilku lat.

Choć Iwona domagała się więcej, to zapewnia, że nie o pieniądze jej chodzi, ale o sprawiedliwość. Próbowała o nią walczyć najpierw w Kościele. Pamięta, jak w 2019 roku poszła na rozmowę do biskupa kieleckiego Jana Piotrowskiego. Współczuł. Zapytał, czego Iwona oczekuje. Ona – że pieniędzy na terapię. Wytłumaczył, że nie może przekazać tego, co na tacę dają starsze kobiety. Wyszła wtedy z płaczem. Potem otrzymała jednorazowy przelew. Od Jana Piotrowskiego jako osoby prywatnej.

Dalej czuła się niezrozumiana. Pamięta, że gdy była przesłuchiwana przez delegata biskupa diecezji sosnowieckiej ds. ochrony dzieci i młodzieży, o jej pełnomocnictwo zabiegał adwokat Michał Kelm. Nie miała jakoś zaufania, nie zgodziła się. Potem przeczytała, że media tytułują go „obrońcą księży pedofilów".

Przeczuwała, że gra jest nieczysta.

W ludzką sprawiedliwość w ogóle mogła powątpiewać. Już w 2007 roku Prokuratura Rejonowa Kielce-Zachód odmówiła wszczęcia śledztwa w sprawie księdza Jana – „wobec przedawnienia karalności".

„NA JASEŁKACH IWONKA COŚ TAM SOBIE ROBI"

Dalej ma przed oczami sceny z dawnych lat. Jak chodziła na religię do salki przy Kościele Świętego Wojciecha w Kielcach. I jak katechetka zaproponowała: „Zorganizujemy księdzu Janowi imieninki". Były wierszyki, cukierki. Każde dziecko podchodziło i całowało księdza w rękę. Dziś Iwonie, gdy o tym myśli, wydaje się to upokarzające. Wtedy miała wrażenie, że księdzu ten cały ceremoniał nawet się podoba.

Przez lata zastanawiała się – czemu właśnie ona?

Zaprosił mnie i koleżankę na kawę. Do kieliszków nalał tokaj. Byłam świetną ofiarą. Zalęknioną. Najpierw przeprowadził wywiad. „Co robi twoja mama, gdzie pracuje tata?" – opowiada.

Zaproponował wymianę pocztówek – z Paryża czy skądś indziej. Dorosła Iwona uważa, że to był pretekst, żeby utrzymać z nią kontakt.

W wakacje 1981 roku wróciła na plebanię. Dziwiła się, że jest tym razem sama. Ksiądz uspokoił, że koleżanka się spóźni. Wyciągnął znów kawę i tokaj. Zaczął dotykać. Całować. Czuła się sparaliżowana.

W nowym roku szkolnym wywołał ją z lekcji religii. Powiedział, że ma nowe pocztówki. Iwona do dziś pamięta bordowe fotele w pokoju gościnnym. Weszła do łazienki, a ksiądz za nią. Pamięta, jak trzymał ją za włosy, gwałcił i jak krew ściekała jej po nogach. Wybiegła w popłochu. Na ulicy Rewolucji Październikowej (obecnej Warszawskiej) było gwarnie.

Nikt się nią jednak nie zainteresował. Dlaczego? Tego nie rozumie do dziś. – A przecież ludzie musieli widzieć płaczące, wystraszone dziecko – mówi.

Teraz myśli, że ksiądz wybrał ją nieprzypadkowo. Matka była zapracowana, prowadziła warzywniak i wychowywała cztery córki. Ojciec pił, robił awantury. Rodzice martwili się dopiero wtedy, gdy nie wracała po zmroku.

„Na jasełkach Iwonka coś tam sobie robi" – tłumaczył ojciec.

Kiedyś, gdy ksiądz Jan zapukał do drzwi, odparł dobrodusznie: „Proszę bardzo. Tam jest, w pokoju".

„IDŹ, NIE BÓJ SIĘ, TAM PAN JEZUS SIEDZI"

Historię Iwony opisaliśmy w 2019 roku. Wtedy jeszcze nie była gotowa, by pokazać twarz.

„Na plebanii kazał jej się kłaść na podłodze w pokoju albo w łazience. Nigdy na wersalce, żeby nie było słychać. Kiedy ją gwałcił, kazał patrzeć sobie w oczy. Odwracała wzrok, on ją upominał. Kiedy mówiła, że ją boli, słyszała od księdza, że ma boleć. Powtarzał, że to jej wina, bo przychodziła do księdza. Kazał jej się potem z tego spowiadać. Iwona nie chciała. – Idź, nie bój się, tam Pan Jezus siedzi – tłumaczyła jej w kościele zakonnica. Ona w konfesjonale Jezusa nie widziała, widziała tylko księdza Jana. W końcu uklękła przed konfesjonałem. Wyklepała formułkę, kiedy ostatni raz była u spowiedzi. – A co zrobiłaś ze mną. Opowiedz! – rozkazywał ksiądz. No to opowiadała, słysząc z konfesjonału jego sapanie" – pisała w reportażu Angelina Kosiek.

Prokuratura ponownie wtedy zbadała sprawę. Potwierdziła: sprawa przedawniona. Nic zrobić się nie da.

Siedem lat później spotykam się z Iwoną na kieleckim osiedlu Uroczysko. Z niewielkiej skarpy spoglądamy na monumentalny Kościół św. Józefa Robotnika. Największy w całej diecezji, o murach z piaskowca.

– Widzi pan, to było jakieś przekleństwo – mówi blondwłosa kobieta w okularach.

Bo gdy z ulicy Dalekiej przeprowadziła się z rodzicami tu, nieopodal, okazało się, że ksiądz też zmienił parafię: św. Wojciecha na św. Józefa Robotnika. Dla Iwony to był dramat.

Pamięta róg obrazu na ścianie, na który patrzyła, gdy ksiądz znowu „z nią to robił".

– Żeby tylko nie spoglądać mu w twarz. Żeby odwrócić uwagę od głośnego oddechu.

eprasa.pl b413afe9d8

Wspomina, jak ksiądz wypytywał ją, gdzie teraz mieszka: „Jak nie powiesz, to przyjdę do twoich rodziców" – tak pewnie się czuł. Pamięta, jak zapraszał do swojego mieszkania w bloku przy ulicy Klonowej. Znów gwałcił. Koszmar skończył się po trzech latach. Iwona skłamała, że jest w ciąży. Dopiero wtedy dał jej spokój.

„JAK TO, TY KOŚCIÓŁ POZYWASZ?"

W 2007 roku ze swoją krzywdą zmierzyła się publicznie po raz pierwszy. Mówi, że zrobiła to dla dwuletniej wtedy córeczki z drugiego małżeństwa.

– Żeby jej nie spotkał ten sam los. Gdy urodziłam dwóch synów, aż tak o tym nie myślałam – tłumaczy.

Ojciec już nie żył. Paradoksalnie, łatwiej było jej się otworzyć. Może inaczej by się nie odważyła. W „Rozmowach w toku" w TVN-ie założyła perukę, z dziennikarzami pojechała do księdza Jana, który był wtedy proboszczem w małej wsi na terenie diecezji sosnowieckiej.

– Iwonka! Wejdź, proszę – zapraszał do siebie ochoczo, jak gdyby nic się nie stało.

A ona chciała wyjść jak najszybciej. Chciała uciekać. Wytrzymała może kwadrans.

Ponoć przyznał się dziennikarzom, ale Iwona już nie chciała słuchać jego głosu. To było zbyt bolesne.

Przez 12 następnych lat znów nie miała odwagi zmierzyć się z przeszłością. Dopiero po filmie braci Sekielskich „Tylko nie mów nikomu" poczuła, że nie może tego tak zostawić. Zgłosiła się do kurii w Kielcach, ale też w Sosnowcu, bo na terenie tej drugiej ksiądz Jan pracował od początku lat 90.

To wtedy ruszyła cała procedura: ksiądz został zawieszony, dostał zakaz kontaktu z dziećmi i młodzieżą, biskup sosnowiecki odesłał go do domu księży emerytów. O winie miał zdecydować sąd kościelny.

Zdecydował – jak się dowiaduję – w 2023 roku.

– Nie został wydalony ze stanu duchownego, jednak został odsunięty od publicznego wykonywania posługi kapłańskiej – przekazuje Dominika Bem, rzeczniczka sosnowieckiej kurii.

I dopowiada, że ksiądz Jan nie może publicznie sprawować sakramentów ani prowadzić działalności duszpasterskiej. „Ponadto ma obowiązek przebywać w miejscu wskazanym przez biskupa. Ograniczenia te pozostają w mocy. Nie komentujemy informacji dotyczących miejsca jego pobytu" – stwierdza.

Iwona dziwi się, że ksiądz Jan dalej jest księdzem. Nie rozumie tego. W czasie, gdy Kościół już zawyrokował, trwał proces cywilny. Iwona w pozwie domagała się 900 tysięcy złotych i dożywotniej renty.

– Nawet znajomi się dziwili: „Jak to, ty Kościół pozywasz?". Właśnie, że tak! Bo co miałam zrobić? – pytała.

Dziwiła się, że Kościół niby współczuje, a jednocześnie nie poczuwa się do winy. Dalej ją to dziwi.

– Dla mnie to się kłóci z miłosierdziem – ocenia.

Bo czy nikt nie widział jej krzywdy? Przecież, gdy wychodziła od księdza, mijała innych – księży, siostry.

ŻAL DO KOŚCIOŁA

To nie tak, że nie dostała pomocy w ogóle. Zgłosiła się do inicjatywy Zranieni w Kościele, ale wspierała ją też Fundacja Świętego Józefa Konferencji Episkopatu Polski. Za 50 tysięcy złotych od Fundacji św. Józefa opłaciła czteroletnią terapię – dla siebie i dla córki, która bardzo przeżywała to, co się stało.

„Nie wiedziałam, że aż tak..." – powtarzała ta druga. Płakały razem.

Zapach tokaju, którym częstował ksiądz Jan, Iwona czuje do tej pory. Nie umie się go pozbyć. Pewnie dlatego nie cierpi alkoholu.

• Iwona Dudzik-Osińska nie boi się już pokazywać twarzy i mówić o tym, co ją spotkało

FOT. WOJCIECH HABDAS / AGENCJA WYBORCZA.PL

Dwa razy dostała zaproszenie do tego, by „dać świadectwo". – Myślałam jeszcze, że jestem w Kościele. Więc ciekawość wszystkich była taka: dlaczego mimo wszystko zostałam – wspomina teraz.

Najpierw w Kościele św. Idziego w Krakowie, potem w katedrze w Kielcach. Pamięta dobrze to drugie spotkanie. Gdy wszystko z siebie wyrzuciła, przejmującą ciszę przerwało przesuwanie krzesła gdzieś w tylnym rzędzie. Wstał jakiś ksiądz. – Powiedział, że jest mu wstyd. I że musi przeprosić – przypomina sobie. Pomyślała wtedy, że to jedyny duchowny, który kiedykolwiek wraził wobec niej autentyczny żal. Dał nawet numer telefonu, gdyby czegoś potrzebowała. Wiedziała, że chciał dobrze, ale nigdy nie zadzwoniła.

Gdy w 2020 roku przyjęła po kolędzie księdza, obudziła się w środku nocy. Nie wiedziała, co właściwie się z nią dzieje. Wstała, nalała wody do miski i zaczęła myć krzesło na którym kilka godzin wcześniej siedział.

– Żaden ksiądz już do nas nie wejdzie! – obwieściła córka, nie mogąc się nadziwić temu, co widzi.

To był czas, gdy w Iwonie coś pękało. Dziś mówi, że jest wierząca, ale już nie religijna.

– Bóg nie potrzebuje pośredników – tłumaczy. – Moja mama ma 83 lata, modli się i narzeka: „Bóg mnie nie słucha". Przekonuję ją: „On nie potrzebuje twojego »klepania«. Porozmawiaj z nim po prostu".

ABY TEN WYROK DAŁ NADZIEJĘ

Iwona mówi, że przeprosin od księdza Jana nigdy nie usłyszała. Żadnej skruchy w nim nie widziała. Dziś ma on 76 lat.

Proces trwał ponad cztery lata, odbywał się z wyłączoną jawnością. Wyrok jest nieprawomocny.

Mecenas Michał Sochański, pełnomocnik Iwony Dudzik-Osińskiej, zwraca uwagę, że kielecki sąd „potrafił dostrzec to, co najważniejsze – człowieka, jego krzywdę i cierpienie".

Podkreśla, że sąd nie zgodził się, że na gruncie cywilnym sprawa się przedawniła.

– To jedno z pierwszych tego rodzaju orzeczeń w Polsce, choć z pewnością nie pierwsze. Wpisuje się ono jednak w niezwykle istotny kierunek orzecznictwa, który może dawać nadzieję osobom wykorzystanym seksualnie przez duchownych wiele lat temu. Sam fakt upływu czasu nie musi bowiem oznaczać, że droga do dochodzenia zadośćuczynienia jest definitywnie zamknięta – zauważa. I dodaje, że „każda taka sprawa wymaga indywidualnej oceny, a kwestia przedawnienia czy prawnej podstawy roszczenia zależy od konkretnych okoliczności dotyczących osoby pokrzywdzonej i skutków doznanej przez nią krzywdy".

Sprawa Iwony Dudzik-Osińskiej nie jest jedyna. Głośna jest historia Janusza Szymika, w dzieciństwie ofiary księdza. On od archidiecezji krakowskiej oraz parafii w Międzybrodziu Bialskim, w której posługę pełnił ten ksiądz, domaga się w sądzie 20 milionów złotych odszkodowania.

Sochański wskazuje, że ofiary wykorzystywania seksualnego mogą dochodzić roszczeń nie tylko wobec sprawcy, ale i „kościelnych osób prawnych". – To bardzo ważny sygnał dla innych osób, które przez lata mogły być przekonane, że z uwagi na upływ czasu nie mają już żadnych możliwości prawnych – mówi „Wyborczej".

– Chciałbym, aby ten wyrok dał takim osobom przede wszystkim nadzieję. Instytucjonalne mechanizmy rozliczenia przypadków wykorzystywania seksualnego w Kościele okazują się dla pokrzywdzonych niewystarczające, ale na szczęście pozostaje droga sądowa. Ta sprawa pokazuje, że nawet po latach sąd może zauważyć osoby pokrzywdzone, ocenić ich krzywdę i przyznać należne zadośćuczynienie. Sprawiedliwość może przyjść bardzo późno, ale ten wyrok pokazuje, że nie jest nieosiągalna – podkreśla.

KRZYWDA OFIARY NA PIERWSZYM PLANIE

„Czy Kościół kielecki poczuwa się do odpowiedzialności za krzywdy wyrządzone przez ks. Jana pokrzywdzonej małoletniej? Czy podjął wcześniej próby zadośćuczynienia tym krzywdom? Jeśli tak – jakie?" – zapytaliśmy Kurię Diecezjalną w Kielcach.

„Czy to pierwszy wyrok na terenie diecezji kieleckiej, w którym sąd w drodze postępowania cywilnego zobowiązuje instytucje kościelne do zapłaty pieniędzy ofierze wykorzystywania seksualnego? Czy były wcześniej takie przypadki? Jeśli tak – jak dużo?".

Chcieliśmy też dowiedzieć się, czy zostaną wywiedzione apelacje od wyroku. I jak dużym byłby on obciążeniem finansowym.

Odpowiedź jest lakoniczna. „Diecezja kielecka otrzymała nieprawomocny wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach. Następnie złożono wniosek o uzasadnienie wyroku. Po uzyskaniu uzasadnienia zostaną podjęte decyzje w niniejszej sprawie" – przekazał po trzech dniach ks. Paweł Ścisłowicz, rzecznik kurii.

W kieleckim Kościele wyrok, jak słyszę, wywołał jednak poruszenie. Jeden z księży: – Większość z nas nie przyjmuje do wiadomości odpowiedzialności instytucjonalnej Kościoła. „Czemu parafia ma płacić za grzechy księdza?". Ta sprawa odwraca jednak to myślenie. Stawia krzywdę ofiary na pierwszym planie.

Pełnomocniczka księdza Jana odmówiła komentarza.

On sam w 2019 roku w rozmowie z „Wyborczą" wypierał się winy. Choć Iwona twierdziła, że wcześniej proponował jej pieniądze. Po co? – Żeby już to zakończyć. Chciałem pokazać swoją dobrą wolę – mówił wówczas.

Iwona pamięta, jak przez dziurkę od klucza zobaczyła kiedyś, że ksiądz Jan na podłodze robi z jedną dziewczynką to samo, co z nią. Dlatego jest przekonana, że nie tylko ona cierpiała.

Kiedyś próbowała dotrzeć do jednej z kobiet.

– Powiedziała, że ma męża. I że nie udźwignie tego – wyjawia.

Gdy ksiądz został w końcu zawieszony, zadzwoniła do sołtysa. Zapytała, czy wie, czemu proboszcza usunięto. „Chory był" – usłyszała. Wkurzyła się. – To nieprawda – prostowała i wyjawiała, o co chodzi.

– Potem zadzwonił do mnie jeszcze młody chłopak. „Na pewno?" – upewniał się.

Po licznych skandalach seksualnych w diecezji sosnowieckiej powołana została komisja „Wyjaśnienie i naprawa". Czy bada też sprawę księdza Jana? Jej członkini, dr hab. Monika Przybysz potwierdza tylko, że wymieniony „jest w kręgu zainteresowań". Na pełen raport trzeba jednak poczekać do końca roku.

NAWET W SKLEPIE SIĘ JUŻ NIE WSTYDZI

Iwona mówi, że teraz rozumie samą siebie dużo bardziej. Choć nie było łatwo.

– Traumy pani przodków? – usłyszała na sam początek terapii.

– Zrozumiałam, że wszystkie kobiety w mojej rodzinie były na swój sposób nieszczęśliwe – mówi.

Ona też „kolekcjonowała" traumy. Pierwszy mąż zostawił ją z dnia na dzień, gdy jeden syn miał dwa, a drugi pięć lat. Nawet pojechała za nim do Hiszpanii – prosiła, by pomyślał o dzieciach.

Oprócz ojca pochowała dwie siostry. Jedną malowała i czesała w kostnicy. – Jakby mi tych traum było mało – dziwi się samej sobie.

Dziś mimo wszystko czuje się silniejsza. Nie kryje się z tym, że jest ofiarą wykorzystywania seksualnego.

– Córka mówi, że jestem randomowa, bo nawet w sklepie opowiadam już teraz, co przeżyłam – mówi.

Mimo wszystko liczy, że Kościół od wyroku się nie odwoła: – Przecież nie można współczuć, godzić się na terapię, prosić o świadectwo, a potem wypierać się odpowiedzialności.

Proces apelacyjny rozciągałby się na kolejne miesiące, może lata. Mówi, że to będzie znowu rozdrapywanie ran.

Niedawno Iwona się przebranżowiła: z fryzjerki została florystką. Odkrywa siebie na nowo. Szuka piękna. ●

To jedno z pierwszych tego rodzaju orzeczeń w Polsce. Może dawać nadzieję osobom wykorzystanym seksualnie przez duchownych wiele lat temu

eprasa.pl b413afe9d8

TYLKO ZDROWIE

NIE MIESZAJ...

lek. dent. Iwan Kulikowski*

...pierwszych zębów mlecznych ze słodzonym smoczkiem

Przekonanie o tym, że zęby mleczne i tak wypadną, więc nie trzeba o nie dbać, jest błędne.

Co złego może być w butelce mleka lub słodkiego napoju zostawionego dziecku na noc? Jak się okazuje: bardzo wiele. Szkliwo mleczaków jest słabiej zmineralizowane i niemal w okamgnieniu próchnica może objąć całe korony. To przysporzy dziecku bólu, utrudni jedzenie, zaburzy prawidłowy rozwój szczęki i żuchwy oraz będzie predysponować do późniejszych wad zgryzu.

U najmłodszych dzieci szczególnie niebezpieczna jest tzw. próchnica wczesnego dzieciństwa (ECC), która może rozwinąć się już wkrótce po pojawieniu się pierwszych zębów mlecznych. Postępuje bardzo szybko, początkowo atakuje najczęściej górne siekacze, a następnie kolejne zęby mleczne, w kolejności ich wyrzynania się.

Jej rozwojowi sprzyjają m.in. częste podawanie dziecku słodzonych napojów lub mleka w butelce, zwłaszcza przed snem, uspokajanie słodzonym smoczkiem, brak odpowiedniej higieny i profilaktyki fluorkowej od pierwszego zęba oraz przenoszenie bakterii próchnicotwórczych. ● **Not. ET**

*Medicover Stomatologia Warszawa Prosta.

PYTANIE DO... ekspertki ds. badań

Czy przed badaniami krwi naprawdę trzeba być na czczo?

lek. med. Agata Strukow

dyrektorka ds. edukacji medycznej w laboratoriach ALAB

Wiele badań nie wymaga bycia na czczo, np. testy alergologiczne wykonywane z krwi, badania genetyczne, badania w kierunku boreliozy, oznaczanie poziomu witaminy D i cały szereg innych.

Są jednak i takie, które wymagają przestrzegania 8-12 godzinnego postu przed pobraniem. Należy do nich morfologia, glukoza na czczo czy – również często badane – hormony tarczycy.

Ciągle krąży dużo mitów na temat lipidogramu i bycia na czczo. Otóż obecne zalecenia są jednoznaczne – do badania cholesterolu nie musimy być na czczo. Posiłek może mieć wpływ na poziom trójglicerydów, które są składnikiem lipidogramu. Nie martwmy się jednak, że nasz wynik będzie nieodpowiednio zinterpretowany. Jeśli trójglicerydy wyjdą zbyt wysoko, z pewnością lekarz zaleci powtórzenie testu, tym razem po odpowiedniej przerwie od posiłku.

„Na czczo" oznacza, że przed badaniem pijemy tylko niegazowaną wodę. Często nie zdajemy sobie sprawy, jak łatwo można nieświadomie zaburzyć stan bycia na czczo za pomocą pozornie nieszkodliwych rzeczy. Na przykład miętówka zjedzona „na odświeżenie oddechu" bardzo podnosi poziom cukru. Nawet gorzka kawa czy herbata nie są wskazane, bo mogą wpłynąć na oznaczenie glukozy. Jest jeszcze kwestia kolacji przed badaniem. Jeśli poprzedniego dnia wieczorem zjemy ciężki posiłek, ponieważ braliśmy udział w jakimś przyjęciu czy weselu, może to wpływać na wyniki badania. Po takim wieczorze czy imprezowym weekendzie lepiej nie iść do laboratorium. Warto odłożyć wizytę na inny dzień.

Notowała Katarzyna Staszak

Liczba

235

● **gmin w Polsce wprowadziło ograniczenia nocnej sprzedaży napojów alkoholowych – wynika z danych Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom (KCPU)**

AKCJA

Fundacja DKMS oraz Grupa InPost łączą siły. Potencjalni dawcy szpiku mogą bezpłatnie i wygodnie odsyłać pakiety rejestracyjne za pośrednictwem urządzeń Paczkomat. Nowe rozwiązanie ma zachęcić kolejne osoby do dołączenia do grona osób gotowych dać pacjentom chorym na nowotwory krwi szansę na życie.

● **Więcej na: dkms.pl**

Jak osoby z niepełnosprawnością uczą się samodzielności

Mieszkania, w których uczy się dorosłego życia

Mieszkanie treningowe to miejsce, w którym osoba z niepełnosprawnością przy wsparciu trenera samodzielności uczy się prowadzić własne gospodarstwo domowe. Dzięki nim wiele osób może przygotować się do bardziej niezależnego życia.

Paulina Mozolewska

Z anim wyszła z domu, zaglądała do skarbonki brata i wyciągała z niej drobne. Potem szła do mamy, od której dostawała banany. W drodze na warsztat terapii zajęciowej mówiła ojcu, że nie ma ani pieniędzy, ani jedzenia, więc dostawała od niego kolejne drobne, za które kupowała sobie czekoladę.

Kiedy dotarła na miejsce, w którym znajdowała się kuchnia wyposażona w podstawowe składniki, przygotowywała naleśniki z bananami i czekoladą. Robi to do dziś.

To historia kuzynki obecnego prezesa Stowarzyszenia „My dla Innych", u której zdiagnozowano zespół Downa, zainspirowała Rafała Średzińskiego do założenia organizacji.

– Zobaczył wtedy, że osoby z niepełnosprawnością intelektualną naprawdę potrafią być samodzielne, potrafią nawet nieźle kombinować i niczym się nie różnią od innych – mówi Justyna Bartoszewicz-Toczko, fundraiserka stowarzyszenia My dla Innych.

Osiemnaście lat później My dla Innych to organizacja, która wspiera ponad 400 osób.

Prowadzi warsztat terapii zajęciowej oraz zakład aktywności zawodowej ze szwalnią, pralnią i kawiarnią z własną palarnią kawy, gdzie pracują osoby z niepełnosprawnością intelektualną, w spektrum autyzmu i w kryzysie zdrowia psychicznego. Utworzyła program Trener Pracy, który pomaga uczestnikom znaleźć zatrudnienie na otwartym rynku. Buduje też „Bezpieczny dom", który ma być alternatywą dla domu pomocy społecznej dla osób, które po śmierci rodzica czy opiekuna zostają nagle bez wsparcia.

CEL MIESZKAŃ TRENINGOWYCH TO NAUKA, NIE OPIEKA

Od siedmiu lat stowarzyszenie prowadzi również tzw. mieszkania treningowe, czyli miejsca, w których osoby z niepełnosprawnością uczą się funkcjonować na własną rękę, zanim zamieszkają zupełnie same.

Nikogo z uczestników programu stowarzyszenie nie nazywa podopiecznym.

– Podopieczni to osoby, które wymagają pomocy całodobowej. My wychodzimy z założenia, że dajemy tyle wsparcia, ile jest konieczne. Jesteśmy zawsze krok za uczestnikami. To są osoby dorosłe, mają prawo do swoich decyzji, a my jesteśmy po to, żeby wspierać, jeśli pojawi się trudność – tłumaczy Bartoszewicz-Toczko.

Pobyt w takim lokalu jest czasowy i trwa zwykle do dwóch lat. W tym czasie stowarzyszenie opłaca rachunki, a mieszkanie regularnie odwiedza trener samodzielności, który pomaga uczestnikom w codziennych sprawach.

Codzienność wygląda tu inaczej niż w placówkach opiekuńczych, bo celem nie jest opieka, tylko nauka.

– Trenerzy odwiedzają mieszkańców w zależności od potrzeby. Dla jednej osoby to może być nawet kilka godzin dziennie, dla innej dwie, trzy wizyty w tygodniu – mówi Roksana Kalinowska, członkini zarządu stowarzyszenia i liderka mieszkalnictwa.

1 RP

eprasa.pl b413afe9d8

TYLKO ZDROWIE

• **Codzienność w mieszkaniu treningowym wygląda inaczej niż w placówkach opiekuńczych, bo celem nie jest opieka, tylko nauka**
FOT. SHUTTERSTOCK

– Poza tym dla każdej osoby tworzymy indywidualny plan działania i uczymy treningów życia codziennego: treningów samodzielności w czynnościach dnia codziennego: gotowania, prania, sprzątania, spędzania czasu wolnego. Trener towarzyszy też przy załatwianiu spraw urzędowych i podczas wizyt lekarskich – tłumaczy.

Ważną częścią programu są także treningi budżetowe. Same mieszkania są dla uczestników bezpłatne, ale stowarzyszenie chce, żeby mieli świadomość, ile faktycznie kosztuje ich utrzymanie, ile wynoszą rachunki, opłaty, codzienne zakupy. Uczestnicy uczą się więc planować miesięczne wydatki, robić listy zakupowe i odkładać część pieniędzy z myślą o przyszłości.

– Staramy się układać treningi i cele tak, żeby po tym okresie osoba mogła samodzielnie wynająć mieszkanie, znaleźć pracę, jeśli jej nie ma, i dalej funkcjonować już przy wsparciu asystentury – tłumaczy Kalinowska.

Stowarzyszenie organizuje również spotkania integracyjne, licząc, że część uczestników zdecyduje się zamieszkać razem po zakończeniu programu. Dzięki temu będą mogli podzielić koszty i zamieszkać z kimś, kogo już znają.

– Mamy taką historię dwóch uczestników. Jedna osoba ma niepełnosprawność intelektualną, druga jest w spektrum autyzmu. Kiedy kończył się projekt, razem z trenerem zaczęli szukać mieszkania na otwartym rynku. Nie było łatwo znaleźć kogoś, kto zechce im wynająć, ale się udało – opowiada Kalinowska.

– Od roku mieszkają razem, opłacają rachunki, oboje pracują i przy wsparciu asystenta radzą sobie sami. Prowadzą niezależne życie, w środku lokalnego społeczeństwa, na takich samych zasadach jak każdy inny obywatel.

Jeśli jest taka możliwość, organizacja pomaga też składać wnioski o mieszkania socjalne i komunalne.

Stowarzyszenie ma obecnie dziewięć czynnych lokali. Wśród nich kawalerki oraz większe mieszkania, gdzie może zamieszkać więcej osób. Trzy kolejne mieszkania są w trakcie uruchamiania, a pięć czeka na remont, który stowarzyszenie finansuje ze środków pozyskanych z różnych źródeł, po otrzymaniu lokali z zasobu komunalnego.

KTO MOŻE ZAMIESZKAĆ

Rekrutacja jest otwarta i ciągła. Zgłosić się może każda osoba, która spełnia kryteria i ma taką potrzebę.

– Przyszły uczestnik musi mieć orzeczenie o niepełnosprawności, być osobą dorosłą i mieszkać w Białymstoku lub powiecie białostockim – mówi Kalinowska.

Pracownicy stowarzyszenia, którzy na co dzień wspierają ponad 400 uczestników, mogą też sami proponować do programu osoby, z którymi mają kontakt, jeśli widzą, że kolejnym krokiem do niezależności byłby dla nich pobyt w mieszkaniu.

Zanim ktoś się wprowadzi, przechodzi jeszcze tzw. diagnozę, czyli rozeznanie, jak funkcjonuje i czego właściwie potrzebuje. To ważne, bo lokale różnią się od siebie, a mieszkańcy mogą wymagać różnych dostosowań, np. niektórzy mogą potrzebować umieszczenia w mieszkaniu piktogramów, inni nie. Czasem chodzi o takie dostosowania jak piktogramy czy odpowiednia organizacja przestrzeni, ale równie ważne jest dopasowanie liczby osób mieszkających razem oraz dobór współmieszkańców.

– Chcemy, żeby to było miejsce, gdzie nasi uczestnicy czują się jak w domu, a nie w jakiejś instytucji czy placówce. Jeśli mieszkaniec nie potrzebuje danego udogodnienia, nie robimy tego na zapas – mówi Kalinowska. Podczas spotkań diagnozujących przyszli współlokatorzy poznają też siebie nawzajem i mają prawo zdecydować, czy chcą razem zamieszkać.

– Bywa, że ktoś mieszka sam w pokoju, a czasem dzieli go z drugą osobą. To zawsze musi wynikać z potrzeby i z tego, czy dana osoba chce i może dzielić pokój z kimś innym – wyjaśnia Kalinowska.

BARIERY TRUDNE DO POKONANIA

Podczas remontu lokale dostosowuje się do potrzeb przyszłych mieszkańców, np. wannę zamienia się na prysznic z bezpiecznym wejściem, jeśli jest potrzeba, montuje się podpory. Na wyposażeniu znajdują się między innymi słuchawki wygłuszające, które pomagają osobom z nadwrażliwością na dźwięki.

– Największym problemem jest jednak dostępność architektoniczna. To jedno z trudniejszych do pokonania ograniczeń. Nawet jeśli lokal jest na parterze, często jest to tak zwany wysoki parter, do którego prowadzą schody. Nie zawsze mamy możliwości, żeby zaingerować w budowę windy czy platformy przyschodowej – przyznaje Kalinowska. – Robimy wszystko, żeby mieszkania były dostępne dla osób, które tego potrzebują, ale spotykamy się też z trudnościami niezależnymi od nas.

Kolejną bolączką organizacji jest sposób finansowania.

– Nasze mieszkania treningowe działają dziś w ramach finansowania projektowego, a to oznacza, że każdy projekt kiedyś się kończy – mówi Kalinowska. – Bardzo zależy nam na finansowaniu długoterminowym, może samorządowym, żebyśmy nie musieli się zastanawiać, co zrobić z ludźmi, którzy już mieszkają i potrzebują wsparcia, kiedy projekt się kończy. Albo, z czego utrzymać samo mieszkanie – tłumaczy

Temat mieszkalnictwa wspomaganego robi się w Polsce coraz bardziej widoczny. Rzeczywiste zapotrzebowanie, jak mówi Kalinowska, jest jednak wciąż zaspokajane tylko w niewielkiej części. Dla wielu osób z niepełnosprawnością samodzielne życie wciąż pozostaje poza zasięgiem. ●

Jak pomóc?
Stowarzyszenie „My dla Innych" utrzymuje mieszkania treningowe i finansuje ich remonty między innymi z darowizn. Wesprzeć jego działania można przez stronę mydlainnych.pl, w zakładce „Darowizny".

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34451934

W sprzedaży!

TEMAT NUMERU:

JAK SIĘ DOGADAĆ Z DORASTAJĄCYM DZIECKIEM

oraz:
• Agresja nastolatka. Co za nią stoi
• Matki z ADHD
• Orzeczenia i opinie. Sprawdź, co należy się w szkole
• Fakty i mity o diecie dziecka

SPONSOR WYDANIA
MÖLLER'S OMEGA-3

żyć lepiej psychologia codziennie

Więcej o psychologii czytaj na **wysokieobcasy.pl/zyclepiej**

1 RP

eprasa.pl b413afe9d8

BURMISTRZ DZIWNOWA

OGŁASZA PRZETARGI:

na dzień 16 października 2026 roku:

· o godzinie 9.30 przetarg na sprzedaż działek gruntu położonych w Międzywodziu

Lp.	nr działki	księga wieczysta	pow. m²	cena wywoławcza netto -zł **OBNIŻONA**
1	**156/48**	SZ1K/00009233/0	1124	**337 200,00 zł**
2	**156/49**	SZ1K/00009233/0	1309	**392 700,00 zł**
3	**156/50**	SZ1K/00009233/0	1212	**363 600,00 zł**
4	**156/52**	SZ1K/00009233/0	1223	**366 900,00 zł**
5	**156/53**	SZ1K/00009233/0	1215	**364 500,00 zł**
6	**156/54**	SZ1K/00009233/0	1195	**358 500,00 zł**

· o godzinie 10.00 przetarg na sprzedaż działek gruntu położonych w Łukęcinie

Lp.	nr działki	księga wieczysta	pow. m²	cena wywoławcza netto- zł
1	**546/12**	SZ1K/00044202/1	361	**90 250,00**
2	**546/11**	SZ1K/00044202/1	360	**90 000,00**
3	**546/10**	SZ1K/00044202/1	384	**96 000,00**
4	**546/9**	SZ1K/00044202/1	389	**97 250,00**
5	**546/20**	SZ1K/00044202/1	369	**92 250,00**
6	**546/18**	SZ1K/00044202/1	369	**92 250,00**
7	**546/17**	SZ1K/00044202/1	374	**93 500,00**

na dzień 20 listopada 2026 roku:

· o godzinie 10.00 przetarg na sprzedaż działki gruntu położonej w Międzywodziu

Lp.	nr działki	księga wieczysta	pow. m²	cena wywoławcza netto- zł
1	**839/85**	SZ1K/00028532/5	15936	**15 000 000,00** (piętnaście milionów)

· o godzinie 10.15 przetarg na sprzedaż działki gruntu położonej w Dziwnowie

Lp.	nr działki	księga wieczysta	powierzchnia - m²	cena wywoławcza - zł
1	**64/47**	SZ1K/00036166/7	1934	**773 600,00**

Wysokość wadium – 10% ceny wywoławczej.
Przetargi odbędą się w Urzędzie Miejskim w Dziwnowie.

Szczegółowe informacje można uzyskać w Urzędzie Miejskim w Dziwnowie, ul. Szosowa 5, tel. 91/3275180.

Pełna treść ogłoszeń dostępna jest w Urzędzie Miejskim w Dziwnowie oraz na stronie internetowej: www.bip.dziwnow.pl

Kraj/34451950

BURMISTRZ MIASTA I GMINY STRZELIN
OGŁASZA PIERWSZY USTNY PRZETARG NIEOGRANICZONY NA SPRZEDAŻ NIERUCHOMOŚCI GRUNTOWYCH, POŁOŻONYCH W STRZELINIE PRZY UL. BRZEGOWEJ – POD ZABUDOWĘ WIELORODZINNĄ

Pierwszy przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowych, położonych w obrębie miasta Strzelina – ul. Brzegowa odbędzie się dnia **17 listopada 2026 r. o godzinie 11.00** w sali nr 101 Urzędu Miasta i Gminy w Strzelinie, Rynek 10.

Lp.	Położenie - Arkusz mapy	Nr działki - Pow. działki w ha	Oznaczenie użytków i klas	Przeznaczenie w m.p.z.p. STRZELIN-OSIEDLE WSCHODNIE	Cena nieruchomości netto - Nr księgi wieczystej
1.	**Strzelin - AM 23**	**12/9** o pow. 0,2000 **13/3** o pow. 0,0307	RIIIb – 0,2000 dr – 0,0307	**MW** – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z urządzeniami towarzyszącymi	**447 000,00 zł** - WR1T/00020562/1 WR1T/00018479/5
2	**Strzelin - AM 23**	**12/10** o pow. 0,2615 **13/4** o pow. 0,0410	RIIIa – 0,0306 RIIIb – 0,2309 dr – 0,0410	**MW** – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z urządzeniami towarzyszącymi	**586 100,00 zł** - WR1T/00020562/1 WR1T/00018479/5
3	**Strzelin - AM 23**	**12/11** o pow. 0,2500	RIIIb – 0,2500	**MW** – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z urządzeniami towarzyszącymi	**484 400,00 zł** - WR1T/00020562/1
4	**Strzelin - AM 23**	**12/12** o pow. 0,2763	RIIIa – 0,1005 RIIIb – 0,1758	**MW** – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z urządzeniami towarzyszącymi	**535 400,00 zł** - WR1T/00020562/1
5	**Strzelin - AM 23**	**12/13** o pow. 0,2500	RIIIa – 0,0035 RIIIb – 0,2465	**MW** – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z urządzeniami towarzyszącymi	**484 400,00 zł** - WR1T/00020562/1
6	**Strzelin - AM 23**	**12/14** o pow. 0,2550	RIIIa – 0,2123 RIIIb – 0,0427	**MW** – zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna z urządzeniami towarzyszącymi	**494 100,00 zł** - WR1T/00020562/1

Wadium w wysokości **20 %** ceny wywoławczej netto (kolumna 6) – przypisane do konkretnej nieruchomości, należy wpłacić najpóźniej **do dnia 12 listopada 2026 r.** na konto Gminy Strzelin, prowadzone przez Gospodarczy Bank Spółdzielczy nr 84 9588 0004 0000 7780 2000 0060. Przy wpłacie wadium należy podać nr konta, na które w razie jego zwrotu będzie można dokonać przelewu. Pełna treść ogłoszenia znajduje się na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej UMIG Strzelin http://bip.gmstrzelin.finn.pl w zakładce „Przetargi na mienie komunalne" oraz na elektronicznej tablicy ogłoszeń w UMIG w Strzelinie (parter Biuro Obsługi)

Szczegółowe informacje nt. gminnych nieruchomości przeznaczonych na sprzedaż można uzyskać w Wydziale Nieruchomości, Urbanistyki, Rolnictwa i Gospodarki Wodnej UMiG w Strzelinie, Rynek 10 (pok. 404 i 405), tel. 71 7830190 lub 71 7830196 .

www.infopublikator.pl

Kraj/34452139

W Sądzie Rejonowym w Lidzbarku Warmińskim w sprawie I Ns 113/26 toczy się postępowanie z wniosku posiadacza Romana Piwko o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie udziału w wysokości ½ przysługującego Halinie Urszuli Brady w spółdzielczym własnościowym prawie do lokalu mieszkalnego numer 9 przy ul. Przemysłowie 11c w Ornecie, należącym do zasobów Spółdzielni Mieszkaniowej Lokatorsko – Własnościowej „DRWĘCA" w Ornecie. Wzywa się zainteresowanych, aby w terminie 3 miesięcy od daty ukazania się tego ogłoszenia zgłosili się do Sądu i wykazali własność, pod rygorem stwierdzenia poprzez Sąd zasiedzenia, jeżeli zostało ono udowodnione.

Kraj/34452103

W Sądzie Rejonowym w Gorzowie Wielkopolskim pod sygnaturą akt **X Ns 221/26,** toczy się sprawa o stwierdzenie nabycia spadku po Walentym Góralu (PESEL 34040407493) zmarłym 21 maja 2022 r. w Gorzowie Wielkopolskim przed śmiercią mającym miejsce zamieszkania w Gorzowie Wielkopolskim poprzez ogłoszenie.
Wzywa się wszystkich spadkobierców zmarłego, aby w terminie 3 miesięcy od daty ukazania się tego ogłoszenia zgłosili się do Sądu Rejonowego w Gorzowie Wielkopolskim i udowodnili swoje prawa do spadku, gdyż w przeciwnym razie mogą być pominięci w postanowieniu o stwierdzenie nabycia spadku.

Kraj/34452064

W Sądzie Rejonowym w Sierpcu
I Wydziale Cywilnym toczy się postępowanie z wniosku Powszechnej Kasy Oszczędności Bank Polski S.A. w Warszawie, Feniko Finanse sp. z o.o. w Tychach (sygn. akt I Ns 13/26) **o stwierdzenie nabycia spadku po Hannie Walentynie Aniśkiewicz (córki Zygmunta i Iraidi)** zmarłej 3 marca 2025 w Sierpcu, ostatnio stale zamieszkałej w Sierpcu przy ulicy Jana Pawła II 6 mieszkanie 9.

Wzywa się wszystkich zainteresowanych, aby w ciągu trzech miesięcy od ukazania się ogłoszenia zgłosili się w Sądzie, w którym toczy się postępowanie i udowodnili swoje prawa, gdyż w przeciwnym razie będą pominięci w tym postępowaniu.

Kraj/34452046

OGŁOSZENIE STAROSTY WOŁOMIŃSKIEGO

o zamiarze wszczęcia postępowania administracyjnego w sprawie ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości o nieuregulowanym stanie prawnym

Starosta Wołomiński wykonujący zadania z zakresu administracji rządowej na podstawie art. 114 ust. 3 i 4 w związku z art. 124 ust.1 i 124a, art. 113 ust. 6 i 7 ustawy z 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. z 2026 r., poz. 399) **informuje** o zamiarze wszczęcia postępowania administracyjnego z wniosku PGE Dystrybucja S.A. w Lublinie reprezentowanej przez radcę prawnego P. Karolinę Zalega, w sprawie ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości położonej w obrębie Ruda gmina Radzymin, stanowiącej działkę ewidencyjną nr 263/5, o nieuregulowanym stanie prawnym, poprzez udzielenie zezwolenia na założenie i przeprowadzenie przez nieruchomość przewodów i urządzeń służących do przesyłania lub dystrybucji energii elektrycznej, t.j. sieci kablowej średniego napięcia wraz z kanalizacją światłowodową.
W terminie 2 miesięcy od dnia ukazania się ogłoszenia osoby, którym przysługują prawa rzeczowe do nieruchomości zobowiązuje się do zgłoszenia do siedziby Starostwa Powiatowego w Wołominie przy ul. Powstańców 8/10, pokój 18.
Aby wykazać prawa rzeczowe do nieruchomości, należy okazać tytuł własności lub dokument potwierdzający prawa spadkowe.
Jeżeli po upływie terminu 2 miesięcy nie zgłoszą się osoby, które wykażą, że przysługują im prawa rzeczowe do przedmiotowej nieruchomości, zostanie wszczęte postępowanie administracyjne w sprawie ograniczenia sposobu korzystania z nieruchomości
Szczegółowe informacje w powyższej sprawie można uzyskać w Starostwie Powiatowym w Wołominie Wydział Gospodarki Nieruchomościami przy ul. Powstańców 8/10 (pokój nr 18) lub pod numerem telefonu 22 346 12 20.

Z up. Starosty Wołomińskiego
Naczelnik Robert Denis
/podpisano kwalifikowanym podpisem elektronicznym/

Kraj/34452088

Prezydent Wrocławia

ogłasza

drugi przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej niezabudowanej, położonej we Wrocławiu w rejonie:

ul. Ceglanej;

obręb	Swojczyce, AM-1, dz. nr 31/4;
GPS:	51.12155 N, 17.12243 E;
pow. nieruchomości:	**876 m²**;
KW nr	**WR1K/00456991/4;**
Opis nieruchomości:	niezabudowana.

Przeznaczenie nieruchomości zgodnie z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego (MPZP): zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna wolno stojąca i bliźniacza; w lokalach użytkowych w budynkach mieszkalnych jednorodzinnych dopuszcza się wyłącznie – usługi III, handel detaliczny małopowierzchniowy A, gastronomię i obiekty upowszechniania kultury; infrastruktura drogowa, obiekty infrastruktury technicznej.

Cena wywoławcza:	**695 000,00 zł**;
Wadium:	**60 000,00 zł;**

Sprzedaż nastąpi za cenę osiągniętą w przetargu, powiększoną o należny podatek VAT.

Wadium uczestnicy przetargu powinni wpłacić najpóźniej do dnia **13 listopada 2026 r.** na konto: Gmina Wrocław, Pl. Nowy Targ 1-8, 50-141 Wrocław – nr 36 1020 5226 0000 6302 0417 7655. Datą dokonania wpłaty wadium jest data uznania rachunku bankowego Gminy.

Przetarg odbędzie się w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia – Wrocław, **Pl. Nowy Targ 1-8 w sali 215 o godz. 10^{00} dnia 20 listopada 2026 r.**

Pełną informację dotyczącą nieruchomości oraz warunków uczestnictwa w przetargu zawiera ogłoszenie wywieszone na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8. Ogłoszenie o przetargu dostępne jest również w Internecie, na stronach Urzędu Miejskiego Wrocławia: **gn.um.wroc.pl** oraz pod adresem **www.bip.um.wroc.pl**

Informacje o nieruchomości można uzyskać w Dziale Sprzedaży Nieruchomości Zespole II Urzędu Miejskiego Wrocławia, Pl. Nowy Targ 1-8, pok. 126, tel. +48-71-777-72-83 do 84, e-mail: **wns@um.wroc.pl**

Prezydent Wrocławia ma prawo odwołania przetargu z ważnych powodów.

Kraj/34451450

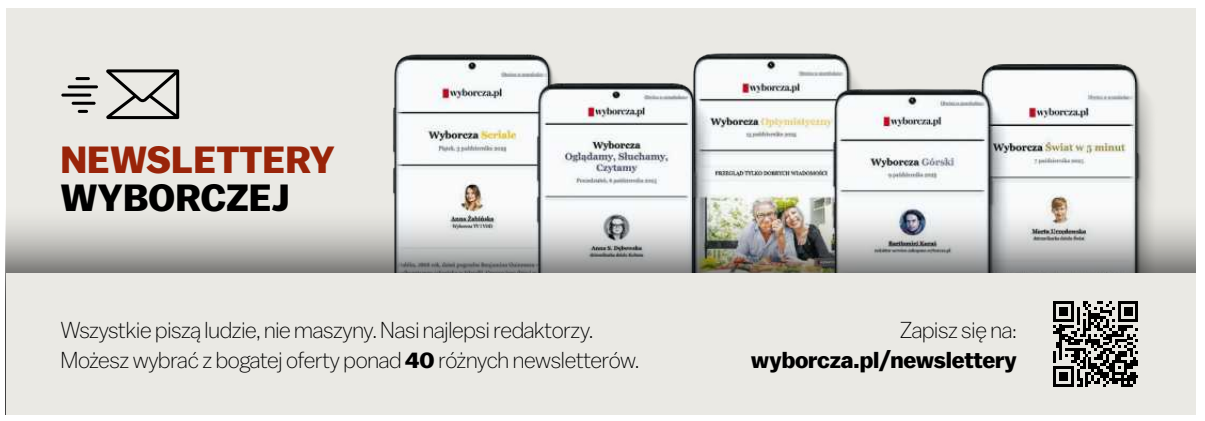

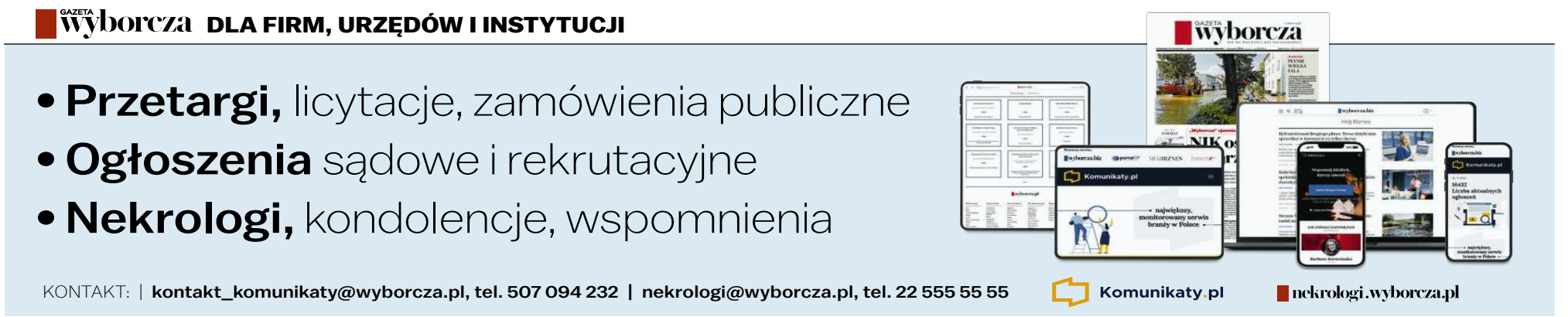

eprasa.pl b413afe9d8

Wieszczą katastroficzny scenariusz dla piłki nożnej

Letnie okno transferowe znów pokazało, że w Europie liczy się właściwie jedna liga. Przewaga Premier League nad resztą stawki rośnie z roku na rok. Są jednak tacy, którzy już widzą rychły koniec tego eldorado. Katastrofa może mieć niewyobrażalne rozmiary.

Michał Kiedrowski

• **Premier League. Przed spotkaniem Arsenal - Chelsea na Emirates Stadium w Londynie, kupić można było meczowe szaliki. Londyn, 6 września 2026 r.**
FOT. PAUL CHILDS

„Jak chciwość Premier League może wkrótce stać się jej drastyczną zgubą" – Miguel Delaney z serwisu dziennika „Independent" tak zatytułował swój raport po szalonym oknie transferowym. Nie zwiodła go gigantyczna suma wydana przez zespoły angielskiej Premier League. 3,5 miliarda to rekord wszech czasów. Anglicy na nowych piłkarzy wydali o 350 mln więcej niż ligi hiszpańska, włoska, niemiecka, francuska i saudyjska razem wzięte. Ale świętować nie ma czego.

Delaney zagląda za kulisy, a tam okazuje się, że największym beneficjentem transferowej hossy będą nie kluby, nie piłkarze, a nawet nie ich agenci, ale pożyczkodawcy. Zdaniem dziennikarza znakomita większość transferów finansowana jest długiem. Kluby zawierają też umowy z odroczoną płatnością. A wszystko dlatego, że mają problemy z płynnością finansową.

Przez lata kluby Premier League korzystały z niskooprocentowanych kredytów. Pieniądz był tani, przychody reklamowe i telewizyjne rosły. Ale ten gwiezdny czas właśnie się kończy. Coraz większe potrzeby pożyczkowe państw i firm, które postawiły na rozwój swoich modeli AI, spowodowały, że pożyczanie pieniędzy staje się coraz droższe.

– Nadchodzi wyzwanie kredytowe – mówi jeden z działaczy, anonimowo cytowany przez Delaneya. – Futbol powinien się martwić.

W artykule pojawia się porównanie do kryzysu finansowego z 2008 roku. Niektórzy doświadczeni działacze widzą podobieństwa między obecnym sposobem finansowania transferów a mechanizmami, które doprowadziły do załamania rynku nieruchomości w USA. Chodzi przede wszystkim o rosnące zadłużenie, odkładanie płatności na przyszłość, przekonanie, że ceny aktywów będą rosły wiecznie, lekceważenie ryzyka. Delaney nazywa to potencjalnym „Big Short moment" dla futbolu.

Sport w Europie to nie jest biznes

Osobnym problemem są amerykańscy inwestorzy w Premier League. Ich zaangażowanie doprowadziło do gigantycznego wzrostu wartości klubów. Przede wszystkim to oni przyłożyli rękę do śrubowania transferowego salda między angielskimi klubami. Nie chodzi przecież tylko o kupowanie, ale również o sprzedawanie piłkarzy, dzięki czemu klub może sobie zapisać w księgach wzrost przychodów. Osobny „myk" to sprzedawanie po zawyżonej cenie drużyn kobiecych podmiotom powiązanym z właścicielem klubu.

Wraz ze wzrostem przychodów rośnie też wartość klubów, w które chcą inwestować najbogatsi ludzie świata. Ostatni przypadek mieliśmy w ubiegłym miesiącu, gdy miliarderzy Jeff Bezos, Eduardo Saverin i Amit Bhatia kupili około 40 procent udziałów w Liverpoolu, śrubując wartość klubu do astronomicznej sumy 5 miliardów funtów. Zdaniem Delaneya, tego typu wyceny są zupełnie oderwane od ekonomicznych realiów. Liverpool, jak znakomita większość drużyn w Premier League, to zespół, do którego trzeba wciąż dokładać.

Miliarderzy uważają jednak, że inwestowanie w kluby to tzw. bezpieczna przystań. W razie kryzysu one nie stracą na wartości, bo są dobrem rzadkim i cennym nie przez swoje wyniki finansowe, ale przez wartość emocjonalną dla milionów kibiców.

Z takim myśleniem rozprawia się inny brytyjski autor, Roger Mitchell, ekspert od biznesu sportowego i były prezes Scottish Premier League. Jego zdaniem europejski sport drużynowy nie jest poważnym biznesem, a może nawet w ogóle nie jest biznesem. Wszystko opiera się na ciągłym przepalaniu pieniędzy. Wartość drużyn nie ma nic wspólnego z realną wyceną ekonomiczną, polegającą na mnożniku zysków, oceną płynności finansowej czy posiadanej gotówki. „De facto [europejski sport] istnieje rok po roku tylko wtedy, gdy wciąż jest dostępny świeży kapitał inwestorów, by refinansować straty" – pisze Mitchell. W ten sposób sport staje się jeszcze większą bańką spekulacyjną niż giełda.

Według Mitchella, jeśli dojdzie do kryzysu finansowego sportowa bańka pęknie jako jedna z pierwszych

Tani pieniądz uwodzi piłkarskich inwestorów

Zdaniem Mitchella nikt z piłkarskich inwestorów nie bierze pod uwagę, że to eldorado może się lada dzień skończyć, bo nikt nie patrzy na sport przez pryzmat makroekonomii. W dodatku piłkarskich klubów nie można traktować jako bezpiecznej przystani dla inwestycji – Mitchell uważa to za błędne i niebezpieczne myślenie. Jego zdaniem przychody sportu zależą od reklamy, sponsoringu oraz wydatków konsumentów na rozrywkę, dlatego sport jest silnie uzależniony od koniunktury gospodarczej. W razie kryzysu może szybciej tracić na wartości niż inne inwestycje.

Według Mitchella, gigantyczne wzrosty na sportowym rynku, widoczne w wycenach klubów czy transferach zawodników nie wynikają z siły i popularności sportu, a są przede wszystkim efektem taniego pieniądza i łatwego dostępu do kredytu. I jeśli rzeczywiście dojdzie do kryzysu finansowego związanego z przeszacowaniem inwestycji w AI, czy też z powodu nadmiernego zadłużania się państw, sportowa bańka pęknie jako jedna z pierwszych.

„A jednak bańka wciąż rośnie, napędzana chciwością" – mówi jedno z anonimowych źródeł Delaneya. Inne dodaje: „To wszystko się zawali". A kiedy to nastąpi? Mitchell twierdzi, że może to się zdarzyć... jeszcze w tym roku. ●

SPORT.PL
- Analizy po pierwszym meczu polskich siatkarzy na mistrzostwach Europy – z Portugalią
- Relacje z US Open
- Reportaż o piłkarkach z Korei Północnej, faworytkach „polskich" mistrzostw świata do lat 20

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na **Sport.pl**
Zapraszamy na Sport.pl+. Subskrypcja za 1 zł miesięcznie przez pół roku. Płatność 6 zł z góry za 6 miesięcy, potem 9,90 zł co cztery tygodnie.

wyborcza

REDAKCJA
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
E-mail: redakcja@wyborcza.pl
Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl
Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl

REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik
PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY WYBORCZA.PL: Roman Imielski
ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wieliński
PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko
KOLPORTAŻ: Michał Szałański
Problemy z dostępnością „Wyborczej" lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl
Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl; pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW
Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych: facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl, instagram.com/gazeta_wyborcza
LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA
Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10
00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11
PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak
REKLAMA
Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki
Biuro reklam i ogłoszeń:
ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa
reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44
DRUK: Polska Press
ISSN 0860-908X
Rozpowszechnianie redakcyjnych materiałów publicystycznych bez zgody wydawcy jest zabronione.
IZBA WYDAWCÓW PRASY
NAKŁAD KONTROLOWANY

eprasa.pl b413afe9d8

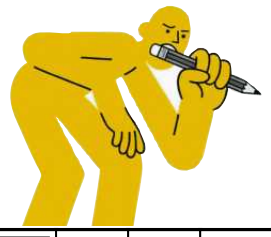

krzyżówka

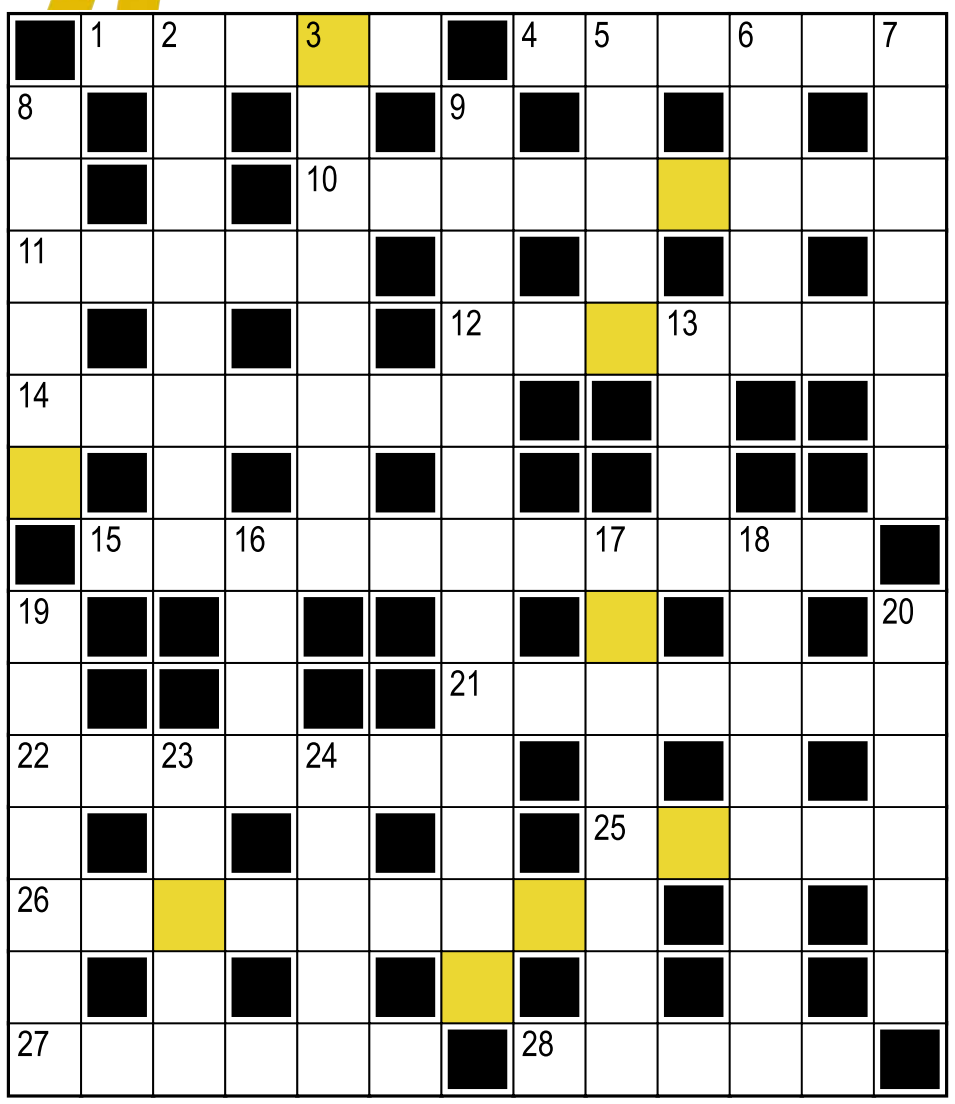

Hasło:

Litery w kolorowych polach, czytane rzędami, utworzą rozwiązanie.

Poziomo:
1) z półkami i wieszakami na ubrania
4) może być zaraźliwy (głupawka!)
10) Wielka ..., po powstaniu listopadowym
11) imię Gagarina
12) zajmuje się badaniem kultury
14) przestarzale o sklepowej ladzie
15) z Marony (sfilmowana powieść) lub z ulicy Kamiennej (piosenka)
21) „Z nocnej wracali wycieczki"
22) żartobliwie: dużo jedzenia, bogaty poczęstunek
25) usługiwał hrabiemu
26) ciemne sprawki, przekręty, kombinacje
27) mucha przenosząca pasożyty wywołujące śpiączkę afrykańską
28) więcej niż poirytowanie

Pionowo:
2) kuleczka gorczycy, pieprzu
3) nie dba o wygląd ani o higienę; niechluj
5) imię Białoszewskiego, poety
6) popularny arkusz kalkulacyjny
7) Żółta Rzeka (z literką „o" na końcu)
8) podczas grzybobrania zbierał muchomory („Pan Tadeusz")
9) szalony, niekontrolowany wzrost cen
13) Pb
16) rym do „przyjaciele" w „Odzie do młodości"
17) syntetyczna, szeleszcząca tkanina
18) zastrzyki
19) wrzuć monety i odbierz espresso
20) przeszklony otwór w drzwiach
23) polisa na ...
24) samochód ...-Royce

Rozwiązanie „krzyżówki" nr 115 z 10.09:
Poziomo: 1) obraz **4)** spodek **10)** chirurgia **11)** Lynch **12)** opactwo **14)** parowóz **15)** femme fatale **21)** Wilanów **22)** gablota **25)** ziele **26)** modernizm **27)** Łotysz **28)** śnieg
Pionowo: 2) bednarze **3)** Archiwum **5)** płuca **6)** dygot **7)** klamoty **8)** polipy **9)** filozofowanie **13)** cyna **16)** myśl **17)** talizman **18)** linienie **19)** Bogumił **20)** świeca **23)** bzdet **24)** obrus
Hasło: Brodaty facet.

sudoku

1			3		7	6	5	8
3				6		1		4
6	9	8	4			3	7	2
	2	9	8	3	4	7	6	
4	3		9			2		
		7	1			9	4	3
			6		9		3	
			7		1	8		6
7				2		4		

	7					9		3
				5		8		
6			8			4		
			2	9				
	1	8		3		6		2
2			6		5			
		9		7	3			6
		3			1		5	
		6				3		

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34427030

Czekamy na Twoje uwagi i pomysły

ROZRYWKA @WYBORCZA.PL

zakreślanka

Zakreślaj słowa z listy na planszy. Mogą być ukryte w wierszach, kolumnach lub prowadzić wężykiem. Niewykorzystane litery czytane rzędami utworzą hasło

D	K	L	Ę	M	C	H
U	O	A	K	S	N	A
Z	E	L	E	Y	N	A
E	R	G	T	D	E	T
Y	Z	U	U	R	B	A
S	Z	M	I	I	Ż	A
A	Z	T	E	A	N	K
A	R	E	W	T	Y	O
N	Y	R	R	O	D	R

debata
etui
żak
ordynator
weterynarz
szmuglerzy
udko
lęk
chan

Hasło z 10.09: jeździec

skojarzenia

Makaron	Empik	Potrzask	Pchli targ
Szkoła tańca	Antykwariat	Ostre flaczki	Labirynt
Spirala zadłużenia	Winda	Kiermasz	Skansen
Przymierzalnia	Escape room	Desa	Salon fryzjerski

Znajdź powiązania między hasłami i połącz je w cztery grupy po cztery hasła, by każdą grupę łączyło jedno wspólne skojarzenie.

Rozwiązanie z 10.09:
Coś z botaniki: Tuberoza, Łoza, Mimoza, Brzoza.
Choroby, schorzenia: Lordoza, Ameboza, Paradontoza, Borelioza. **Cukry:** Sacharoza, Fruktoza, Maltoza, Galaktoza.
Żartobliwie o złych tendencjach w przestrzeni miejskiej: Znakoza, Pomnikoza, Muraloza, Słupkoza

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY Kraj/34426992

Słówko
Wybierz słowo, sprawdzaj litery i kombinuj, aż skończą Ci się próby

Literówka
Kilka liter i jedno zadanie: ułożyć jak najwięcej słów

Jeszcze więcej rozrywki w Aplikacji Wyborczej
Szukaj w aplikacji

Zakreślanka

Skojarzenia

1 RP

eprasa.pl b413afe9d8

wyborcza

WARSZAWA TYGODNIK

Piątek, 11 września 2026 | Redaktorka prowadząca **Małgorzata Bujara**

warszawa.wyborcza.pl | Kontakt z redakcją: stoleczna@wyborcza.pl

Warszawa się rozjeżdża

Raszyn jest dla cudzoziemców idealny

▶ 6-7

• **Warszawa, ul. Na Skraju 56. Sikhijska świątynia gurdwara** FOT. KUBA ATYS / AGENCJA WYBORCZA.PL

REKLAMA

Warszawa/34450425

eprasa.pl b413afe9d8

Pacjent się skarży

Winę zrzucili na McDonalda

• **Dawid Czarnota, pacjent szpitala MSWiA przy ul. Wołoskiej** FOT. MICHAŁ BOROWCZYK / AGENCJA WYBORCZA.PL

Gdy Dawid złożył skargę, usłyszał, że „karma do niego powróci”. Pacjent skarży się na szpital MSWiA.

Rafał Górski

Lekarz zapytał, co jadłem. Powiedziałem, że rano byłem w McDonaldzie. Od tego momentu ciągle wracał do tego posiłku, jakby już wiedział, że właśnie to jest przyczyną moich dolegliwości – opowiada Dawid Czarnota, pacjent szpitala MSWiA przy ul. Wołoskiej.

17 sierpnia 2026 roku ból brzucha, który od dwóch dni dokuczał 33-latkowi, stał się nie do wytrzymania. Najpierw Dawid zgłosił się do lekarza rodzinnego. Dostał silne leki przeciwbólowe i zalecenie, że jeśli ból nie ustanie, musi zgłosić się do szpitala. – Lekarka powiedziała, że nie ma możliwości sprawdzenia na miejscu, czy to wyrostek. Wieczorem ból był już tak silny, że nie mogłem wytrzymać – relacjonuje pacjent.

DIAGNOZA: TO NIE WYROSTEK

Około godz. 19 Dawid trafił na SOR Państwowego Instytutu Medycznego MSWiA przy ul. Wołoskiej w Warszawie. Miał przeszywający ból brzucha i problemy z oddychaniem. Po kilku godzinach przeszedł badanie USG. Dawid twierdzi, że radiolożka zauważyła niepokojące zmiany. Badanie nie wykluczyło zapalenia wyrostka, ale nie można też było tego potwierdzić. W jelitach była za duża ilość gazów. Potrzebne były kolejne badania i pobyt w szpitalu.

Ale o godz. 1 w nocy lekarz dyżurny wypisał Dawida do domu, bo – jak stwierdził – powodem bólu jest niestrawiony fast food. – Mówiłem, że ból przeniósł się z okolicy pępka do prawej dolnej części brzucha i jest coraz silniejszy. Usłyszałem, że mam wziąć lek przeciwbólowy. Lekarz powiedział, że mnie wypisuje, a to, co zrobię dalej, jest moją decyzją – opowiada 33-latek.

Tamtej nocy Dawid nie zmrużył oka. Zgodnie z zaleceniem lekarza łykał środki przeciwbólowe jeden za drugim, ale ból, zamiast ustępować, to się nasilał. 18 sierpnia mężczyzna był już wykończony z bólu. Ponownie pojechał do szpitala przy ul. Wołoskiej, ale już nie o własnych siłach. Zawiózł go znajomy.

Tam po wywiadzie lekarskim trafił na tomografię komputerową, a następnie na stół operacyjny. O godzinie 18.03 chirurdzy skończyli operację usunięcia wyrostka robaczkowego. Gdy godzinę później pacjent się obudził, wyczuł, że brakuje mu zęba. – Budzę się i czuję, że coś nie gra. Sprawdzam językiem i nie mam połowy jedynki – opowiada. Pacjent podejrzewa, że doszło do tego podczas intubacji.

NA NAGRANIU SŁYCHAĆ PRZEPROSINY

19 sierpnia pacjent wysłał w tej sprawie wiadomość do dyrekcji szpitala i wniósł oficjalną skargę. Pięć dni później w sali odwiedził go Dariusz Dewille, rzecznik prasowy szpitala. Próbował wg relacji pacjenta nakłonić go do wycofania skargi. – Powiedziałem, że nie wycofam skargi, bo sprawa nie dotyczy tylko zęba. Wtedy zaczął na mnie krzyczeć. Był czerwony na twarzy i powiedział, że lepiej, żebym wycofał skargę, bo karma wraca. Po prostu mi groził – relacjonuje Dawid.

O tę sprawę zapytałem dyrekcję szpitala. „Informuję, że rzecznik prasowy PIM MSWiA nie kierował wobec Pacjenta gróźb” – czytam w mailu wysłanym przez dyrekcję Państwowego Instytutu Medycznego MSWiA.

Pacjent na to zachowanie rzecznika poskarżył się dyrekcji. Następnego dnia rozmawiali z nim o tym: pełnomocniczka szpitala do spraw praw pacjenta dr Halina Rajska, kierujący oddziałem Chirurgii Gastroenterologicznej i Transplantologii dr Oskar Kornasiewicz i rzecznik prasowy Dariusz Dewille. Spotkanie zostało zarejestrowane na dyktafonie. Treść nagrania stawia twierdzenie dyrekcji, że rzecznik nie kierował gróźb, pod dużym znakiem zapytania.

Na nagraniu słychać, jak poszkodowany opisuje całą sytuację dr Rajskiej. Zwraca się bezpośrednio do rzecznika szpitala.

„Odebrałem tę sytuację jako próbę zastraszania” – mówi Dawid.

„W imieniu swoim oraz rzecznika przepraszam za tę sytuację. Rzecznik był zdenerwowany” – twierdzi rzeczniczka spraw pacjenta.

Przeprosiny płyną też z ust Dewille’a i dr. Korasiewicza. Dewille: „Bardzo pana przepraszam. Nie chciałem pana urazić i zastraszyć. To ja miałem być tą karmą, która do pana wraca. Gdyby leżał pan tutaj dłużej, przychodziłbym i sprawdzał, jak się pan czuje”.

Gdy godzinę po operacji pacjent się obudził, wyczuł, że brakuje mu zęba

Dr Korasiewicz: „Słowa rzecznika prawdopodobnie wynikały z emocji i rzeczywiście zabrzmiały niefortunnie”.

DWA ROPNIE

Dawid ze szpitala został wypisany 25 sierpnia. Mimo że zwracał uwagę na nieustający ból brzucha. W czasie hospitalizacji badanie USG wykazało dwa ropnie w okolicach wątroby. Ale lekarz prowadzący twierdził, że organizm wchłonie je samoistnie. W karcie wypisu ze szpitala czytam, że kontynuowano leczenie zachowawcze, a następnie obserwowano stopniową poprawę stanu pacjenta i spadek parametrów zapalnych.

Jednak Dawid po dwóch dniach, 27 sierpnia, musiał wrócić oddział. Jego stan zdrowia pogorszył się z powodu ropni. W trakcie tego pobytu zgłosił się do prokuratury oraz do Rzecznika Praw Pacjenta. W liście twierdzi, że w wyniku działań personelu doszło do bezpośredniego zagrożenia życia oraz naruszenia praw pacjenta.

Czarnota zarzuca szpitalowi:

– błąd diagnostyczny, do którego doszło 17 sierpnia;

– przedwczesny wypis i zaniechanie leczenia dalszego leczenia. „Wypis nastąpił pomimo fatalnych wyników badań laboratoryjnych z surowicy (z dnia 25.08.2026 r.), w których CRP wynosiło 29.2 mg/l, a prokalcytonina osiągnęła krytyczny poziom 2.36 ng/ml. Wypisanie pacjenta z tak wysokimi markerami infekcji bakteryjnej bezpośrednio doprowadziło do powikłań w postaci dwóch ropni pooperacyjnych, z którymi po zaledwie 2 dniach pobytu w domu musiałem ponownie wrócić na oddział”;

– zastraszanie przez rzecznika prasowego: „W wyniku tych słów (o powracającej karmie) w sposób uzasadniony obawiam się o swoje życie i bezpieczeństwo w trakcie obecnej hospitalizacji”;

– uszkodzenie ciała i uszczerbek na zdrowiu: „Podczas operacji wyrostka robaczkowego, w trakcie procedury medycznej (prawdopodobnie intubacji anestezjologicznej), doszło do mechanicznego złamania mojego zęba (jedynki). Fakt ten nie został mi zgłoszony przez zespół operacyjny, a uszczerbek ten stanowi dodatkową szkodę na moim zdrowiu, za którą szpital ponosi pełną odpowiedzialność cywilną i finansową” – napisał Dawid.

PACJENT IDZIE DO PROKURATURY

Kopia listu trafiła również do dyrekcji szpitala MSWiA. Ze szpitala, po tygodniowej kuracji antybiotykowej, Dawid wyszedł 3 września.

Po powrocie do domu ból jednak nie ustępował. W poniedziałek, 7 września, znowu trafił na SOR, ale tym razem do Centralnego Szpitala Klinicznego przy ul. Banacha. Podczas badania marker stanu zapalnego pokazał CPR 115 mg/l, co oznacza ostry stan zapalny w organizmie wskazujący na poważną infekcję bakteryjną i potencjalną sepsę. Norma to poniżej 5 mg/l.

– Dopiero tutaj czuję, że naprawdę się mną zaopiekowano – mówi mi 9 września przed południem. Naszą rozmowę przerywa lekarz prowadzący, który informuje Dawida, że ropnie zostaną usunięte operacyjnie.

„Rzecznik wszczął postępowanie wyjaśniające. W celu ustalenia okoliczności sprawy wystąpiliśmy do podmiotu leczniczego o wyjaśnienia i dokumentację medyczną pacjenta. Postępowanie jest w toku” – informuje mnie biuro prasowe Rzecznika Praw Pacjenta.

Dyrekcję Państwowego Instytutu Medycznego MSWiA pytam m.in. o to, dlaczego 17 sierpnia pacjent został wypisany do domu bez konsultacji chirurgicznej i dalszej diagnostyki, dlaczego wypisano go ponownie 25 sierpnia, mimo utrzymującego się stanu zapalnego? Czy szpital wyjaśnił okoliczności złamania zęba podczas zabiegu lub intubacji oraz zbadał zachowanie rzecznika Dariusza Dewille’a, który miał próbować wpłynąć na decyzję pacjenta o złożeniu skargi? Do wiadomości dołączam pisemne upoważnienie, które wystawia mi Czarnota na dostęp do jego informacji medycznej.

Ale odpowiedzi nie otrzymuję. Dyrekcja twierdzi, że co prawda „obowiązek zachowania tajemnicy jest jednocześnie zasadą, zaś ewentualne zwolnienie z tegoż obowiązku stanowi od tej zasady wyjątek i może nastąpić tylko i wyłącznie w sytuacjach wyraźnie określonych w obowiązujących przepisach prawa. Jednym z takich wyjątków jest zgoda na ujawnienie tajemnicy lekarskiej wyrażona przez samego pacjenta”, ale oświadczenie Czarnoty nie może być traktowane jako zgoda na ujawnienie tajemnicy, bo „pacjent nie został poinformowany o niekorzystnych dla pacjenta skutkach ujawnienia tajemnicy lekarskiej”.

„Skoro jest Pan w kontakcie z Pacjentem, to wszystkie te informacje może Pan uzyskać bezpośrednio od niego” – dodała dyrekcja.

1 WA

eprasa.pl b413afe9d8

SPRAWA : ODPADY

Gdzie wyrzucisz szklankę?*

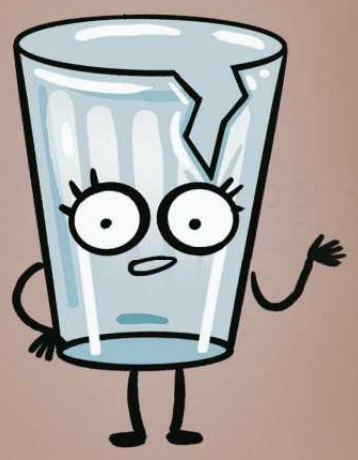

a) 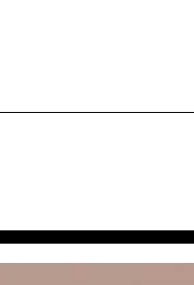

b)

c)

SZKLANKI POBITE

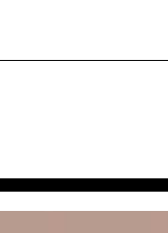

SZKLANKI CAŁE

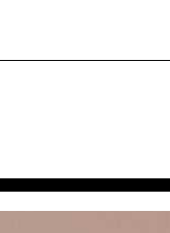

Rozwiąż test i wyrusz na quest!

Zeskanuj kod QR i dokończ quiz online.

* Prawidłowa odpowiedź: a)

Sprawdź się przed **Wielkim Testem Odpadowym!** Dokończ **quiz online.**

Wyrusz na quest pieszy **w Warszawie !** Rozwiąż zagadki i odnajdź skarb!

ELEKTRO 3000

RLG by Reconomy

www.elektro3000.pl

SEGREGUJ ODPADY

Warszawa/34448670

1 WAL

eprasa.pl b413afe9d8

Skierniewice

Wracają z Warszawy i idą

Deweloperzy kuszą Warszawiaków tańszymi mieszkaniami i szybkim dojazdem do stolicy.

Wojciech Karpieszuk

Skierniewice robią się sypialnią Warszawy. Widać to choćby po parkingu przy dworcu. Mąż do pracy wyjeżdża o 5.30, wraca najwcześniej o 18 – opowiada 45-letnia Dominika, mieszkanka Skierniewic. Jej mąż do pracy w Warszawie dojeżdża autem. Ona ma szczęście, bo pracuje w Skierniewicach.

Rozmawiamy w okolicy niezwykłego, XIX-wiecznego dworca z cegły, który niedawno został odnowiony. Tuż obok jest spory przesiadkowy parking zastawiony do ostatniego miejsca.

Do przyjazdu do Skierniewic zainspirowała mnie reklama lokalnego dewelopera na Facebooku, by zamieszkać w tym mieście, a pracować w Warszawie. Przy czym to nie jest „obwarzanek". To już województwo łódzkie, do stolicy jest ok. 80 km. „Do Warszawy w 35 minut? To możliwe. Mieszkając w Skierniewicach, zyskujesz komfort spokojnego życia i szybki dostęp do stolicy" – zachęca deweloper. Ceny w bloku, który reklamuje, wahają się od 8,9 tys. zł do nieco ponad 11 tys. zł za metr kw. To mniej więcej połowa warszawskiej średniej. W innej inwestycji znajduję nowe, prawie 70-metrowe mieszkanie za 588 tys. zł, czyli ok. 8,4 tys. zł za metr. Za te pieniądze w Warszawie, zwłaszcza w centralnych dzielnicach, trudno kupić nawet kawalerkę.

Jadę do Skierniewic zapytać mieszkańców o „komfort spokojnego życia i szybki dostęp do stolicy".

PO GODZ. 16 PUSTO

Na początek trochę statystycznych danych.

Skierniewice mają problem wielu mniejszych polskich miast. Pod koniec 2025 r. mieszkało tu niespełna 44 tys. osób – o około 2,4 tys. mniej niż pięć lat wcześniej. To spadek o ponad 5 proc. Podobną skalę widać w opisywanej niedawno przez „Wyborczą" Ostrołęce. Na tym jednak podobieństwa właściwie się kończą.

Ostrołęka to peryferie Mazowsza, do Warszawy jest 120 kilometrów – za daleko, by codziennie dojeżdżać do pracy. Skierniewice są w zupełnie innej sytuacji – leżą w połowie drogi między Warszawą a Łodzią, w zasięgu dwóch dużych miast. Rzeczywiście, pociągiem pośpiesznym można dojechać do Warszawy w mniej niż 40 minut, a Kolejami Mazowieckimi w nieco ponad godzinę.

Więc jak się żyje w Skierniewicach?

– Po 16 to wymarłe miasto. Ludzie wracają z Warszawy i chyba idą prosto spać. Z rynku co chwilę wynoszą się jakieś sklepy – opowiada Ilona. Ma 42 lata i od urodzenia mieszka w Skierniewicach. W centrum prowadzi lokal gastronomiczny. Narzeka na lokalny rynek pracy. – Można pracować w gastronomii, w sklepie. I chyba tyle.

– A w urzędzie? – pytam.

Ilona się porozumiewawczo uśmiecha. – Sami swoi – mówi. – Mama koleżanki z podstawówki pracowała w urzędzie, teraz pracuje tam ta koleżanka.

– Ogółem dobrze się tu mieszka. Na miejscu jest wszystko, co potrzebne, też szkoły średnie, a jednocześnie jest też spokojniej niż w dużych miastach – opisuje 19-letni Kacper. Właśnie dostał się na Politechnikę Łódzką. Wyjedzie ze Skierniewic, nie wyklucza, że wróci w przyszłości. – Mógłbym dojeżdżać do pracy w Warszawie albo w Łodzi. Oby pieniądze się zgadzały – stwierdza.

Przed rokiem do Skierniewic wróciła 32-letnia Maja. Wcześniej mieszkała najpierw w Łodzi, później na wsi. Po macierzyńskim chce rozkręcić swój biznes, zajmuje się projektowaniem ubrań. – Nie mieszkałam tu przez kilka lat, widzę, że Skierniewice się rozwijają. Coraz więcej się dzieje, buduje. Coraz więcej moich rówieśników tutaj wraca – opowiada.

– A gdzie pracują?

– Albo rozwijają własne biznesy, albo w Warszawie, w Łodzi – przyznaje.

Tymi, którzy wrócili, jest 33-letnia Sylwia i 37-letni Marek. Wcześniej mieszkali w Łodzi, teraz w Skierniewicach i chcą się budować pod tym miastem. Szukają działki. Sylwia dojeżdża pociągiem do pracy w Warszawie. – Z przesiadką na Dworcu Zachodnim dojazd zajmuje mi godzinę. Mniej więcej tyle, co kolegom i koleżankom z Białołęki – stwierdza. Marek prowadzi własną działalność i kursuje między Łodzią a Warszawą. – Jesteśmy zadowoleni, nie brakuje nam dużego miasta. No, może poza dobrymi restauracjami. Kebaby i pizza za bardzo nam nie podchodzą – słyszę od nich.

A jak wyglądają Skierniewice? W mieście widać inwestycje. W centrum zachowała się kameralna, niska zabudowa – przedwojenne kamienice, brukowane ulice, rynek z fontanną, ratuszem, dużo dróg rowerowych. Swego czasu o zrewitalizowanym przed laty rynku było głośno w całej Polsce. Wycięto na nim drzewa, rynek stał się symbolem betonozy. Po latach krytyki miasto zaczęło odwracać tę decyzję – w 2024 r. posadzono kilkadziesiąt drzew i setki krzewów.

W parterach kamienic działa sporo lokalnych usług: są sklepy odzieżowe i obuwnicze, fastfoodowa gastronomia, sklep AGD, lombard, lodziarnie. Jest też sporo zieleni. Niedaleko dworca znajduje się spory park ze starodrzewem, a na południu miasta Zalew Zadębie z plażą.

Inaczej od centrum wygląda największe osiedle Skierniewic – Widok – po drugiej stronie torów. Powstawało głównie w latach 70. i 80. I tutaj właśnie mocno wchodzi deweloperka. Okoliczni mieszkańcy w petycji do prezydenta nawet protestowali przeciwko wysokiej zabudowie.

PREZYDENT MA PLAN

Od 2014 r. prezydentem Skierniewic jest Krzysztof Jażdżyk (51 lat). Startował z lokalnego komitetu Razem dla Skierniewic. Pytam go o plan na przyszłość miasta. Jak można zatrzymać odpływ mieszkańców? Co zrobić, by Skierniewice nie były tylko sypialnią? Prezydent nie wskazuje jednej przyczyny wyludniania się miasta. Problemem są i niska liczba urodzeń, i starzenie się mieszkańców, i przeprowadzki do okolicznych gmin.

Tłumaczy, że miasto chce przede wszystkim poprawiać jakość życia. – Chcemy, żeby za pozostaniem w Skierniewicach przemawiały konkretne rzeczy: wygodna komunikacja, dobra przestrzeń do wychowywania dzieci, dostęp do kultury, sportu i odpoczynku. Same nowe budynki nie wystarczą. Ważne jest również to, jak wygląda życie pomiędzy nimi i czy mieszkańcy czują się

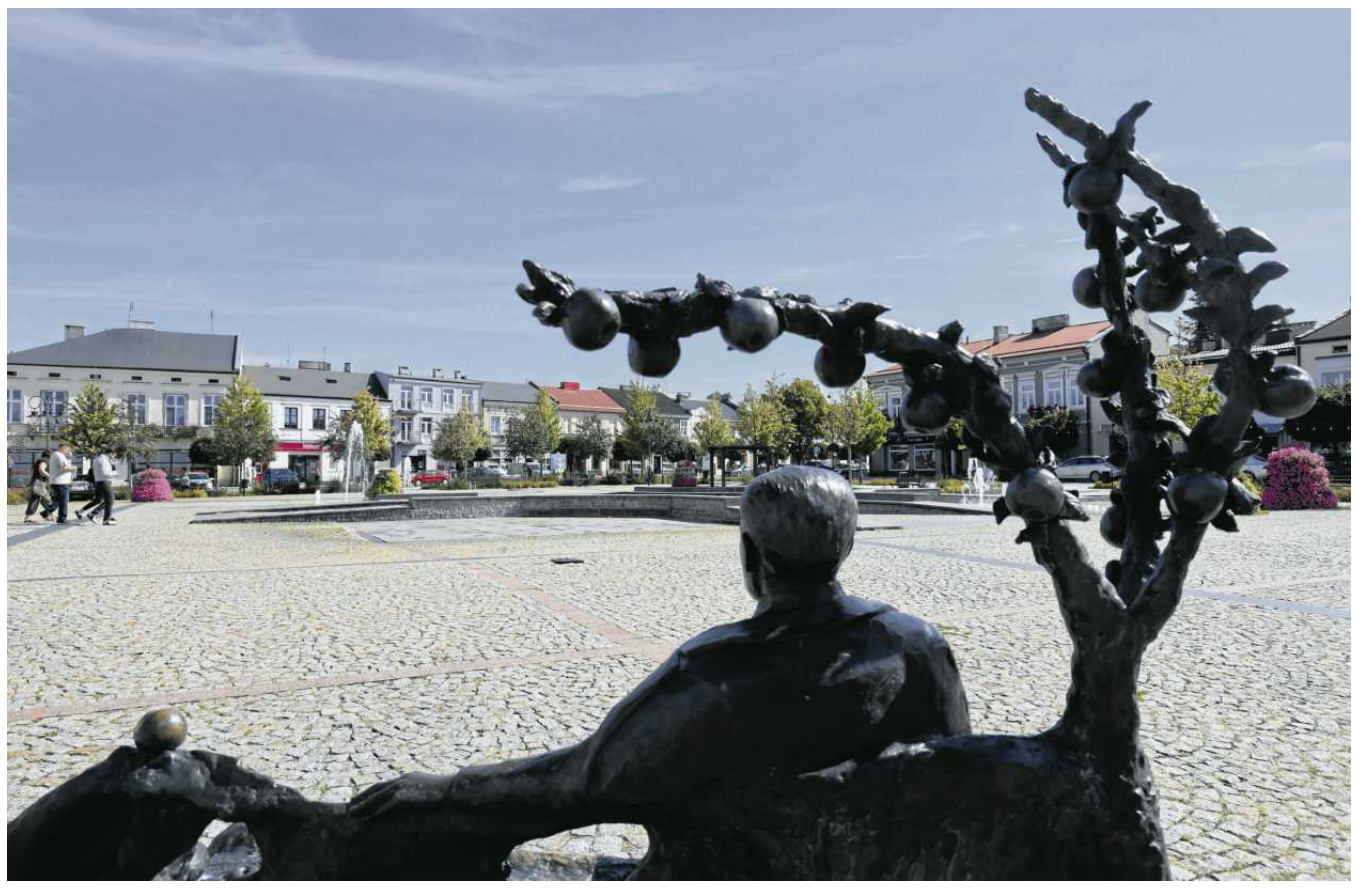

• **Do przyjazdu do Skierniewic zainspirowała mnie reklama lokalnego dewelopera na Facebooku, by zamieszkać w tym mieście, a pracować w Warszawie. Na zdjęciu: rynek** FOT. ROBERT KOWALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

WARSZAWA SIĘ ROZJEŻDŻA

• O życiu w podwarszawskich miejscowościach pisaliśmy w cyklu „Warszawa się rozjeżdża" na początku lata. Wracamy do tematu. Będziemy w sąsiadujących z Warszawą gminach, porozmawiamy z mieszkańcami, władzami i inwestorami. Jeździmy także do bardziej odległych od stolicy miejscowości. Bo tam też powstają mieszkania dla tych, którzy gotowi są dojeżdżać codziennie do pracy w Warszawie po 50-60 km. Odwiedzamy również stolice zlikwidowanych w 1999 r. województw. Porozmawiamy, jak dziś żyje się w miastach średniej wielkości. I dlaczego się kurczą.

• Czekamy na Wasze listy: stoleczna@wyborcza.pl

Same nowe budynki nie wystarczą. Ważne jest również to, jak wygląda życie pomiędzy nimi

KRZYSZTOF JAŻDŻYK
prezydent Skierniewic

eprasa.pl b413afe9d8

spać

tutaj u siebie – odpowiada prezydent Jażdżyk. W planach jest też Karta Skierniewiczanina z korzyściami dla mieszkających i płacących podatki w mieście.

Przyznaje, że jednym z największych atutów Skierniewic pozostaje kolej. Tyle że „podróż do pracy nie zaczyna się na peronie". Dlatego miasto inwestuje też w drogi, parkingi, komunikację miejską i infrastrukturę rowerową. W ostatniej dekadzie Skierniewice pozyskały ponad pół miliarda złotych środków zewnętrznych.

Jażdżyk nie chce, by rozwój miasta opierał się wyłącznie na funkcji mieszkaniowej. – Nie chciałbym, żeby nasza rola sprowadzała się do „sypialni". Dobra komunikacja z większymi ośrodkami powinna uzupełniać to, co oferujemy na miejscu, a nie zastępować rozwój naszego miasta – stwierdza. Jego wizja zakłada rozwój własnej gospodarki, lokalnych firm i miejsc pracy.

Prezydent podkreśla też, że przyszłość Skierniewic nie musi oznaczać rezygnacji z pracy w Warszawie czy Łodzi. Chciałby raczej, żeby wyjazd do pracy był wyborem, a nie koniecznością. Wskazuje również na rosnące znaczenie pracy zdalnej.

Na koniec pytam go, dlaczego dziś ktoś miałby wybrać Skierniewice zamiast Warszawy albo Łodzi? Odpowiada: – Proponujemy inne proporcje. Miejską wygodę, bliskość przyrody i spokojniejszą skalę codzienności, bez odcinania się od możliwości większych ośrodków.

I kwituje: – Dla kogoś, kto właśnie tego szuka, Skierniewice mogą być bardzo dobrym wyborem.

ATUT SKIERNIEWIC

Czy socjolożkę miasta zaskakuje hasło: „Pracuj w Warszawie, mieszkaj w Skierniewicach"? – Nie – odpowiada dr Justyna Orchowska z UW. Przypomina, że swego czasu podobnie reklamowali się deweloperzy z Łodzi. Mówi, że możliwość mieszkania w mniejszym mieście i pracy w dużym ośrodku może być atrakcyjna. Skierniewice są tu szczególnym przypadkiem, bo są między Warszawą a Łodzią i mają dobre połączenia kolejowe. W dodatku, co podkreśla socjolożka, nie chodzi o zamieszkanie w polu, tylko jednak w małym mieście z rozbudowanymi usługami. Z drugiej strony codzienne dojazdy mają swoją cenę. – Mogą być czasochłonne i kosztowne. Jeżeli część osób wybiera transport indywidualny, mamy też większy napór aut do Warszawy, korki i stratę czasu – zauważa dr Orchowska.

– Był taki moment, gdy przyjeżdżałam do Warszawy rano, wracałam wieczorem do Skierniewic, a następnego dnia rano znowu to samo. Zastanawiałam się, czy to ma sens – wspomina Anna, mieszkanka Skierniewic od 30 lat. To rodzinne miasto jej męża. Przez większość kariery zawodowej pracowała w Warszawie i przez lata dojeżdżała do stolicy. Dziś nadal tu pracuje, ale jeździ rzadziej.

Czy warto podjąć decyzję: mieszkam w Skierniewicach, pracuję w Warszawie? Anna: – Jeśli ktoś musi jeździć pięć dni w tygodniu, to nie oszukujmy się, to obciążenie. ●

Słodki trójwymiarowy kotek w centrum Warszawy

Jeszcze go znienawidzicie

Puszyste zwierzątko jest wierzchołkiem góry lodowej, ociepla wizerunek medium, które zalewa przestrzeń publiczną komercyjnym przekazem.

Wojtczuk

Ciekawski kociak najpierw trochę nieufnie patrzy z głębi pudełka. Potem ośmiela się i wystawia łebek, a na koniec wyciąga pazurzastą łapkę w kierunku obserwujących go ludzi. Przechodnie obserwują go jak zahipnotyzowani. Każdy łapie smartfona i nagrywa filmik niczym na koncercie gwiazdy rocka na stadionie.

Bo kociak ma rozmiary furgonetki. Wyświetlany jest z pełnym złudzeniem trójwymiarowości. Choć mózg podpowiada, że kotek nie może być prawdziwy, oczy mówią nam co innego. Trudno oderwać wzrok od animacji wyświetlanej na nowym, gigantycznym ekranie w samym centrum Warszawy. Nie dziwię się przechodniom i rozumiem zachwyty w komentarzach na Instagramie czy Facebooku. Ale spójrzcie na szerszy obraz, a zrobi się mniej przyjemnie.

Trójwymiarowy kotek jest reklamą. Owszem, spektakularną i przyciągającą wzrok, ale reklamą. Taką, jakie od lat są na nowojorskim Times Square, w dzielnicy Gangnam w Seulu czy w tokijskim Shinjuku. Gigantyczny futrzak zachwala zwykłą karmę dla kotów. To po prostu jeden z wielu spotów wyświetlanych na ekranie reklamowym, który niedawno został zamontowany na biurowcu przy ul. Emilii Plater. To samo centrum Warszawy, tuż obok Pałacu Kultury i Nauki.

Ekran, który nosi nazwę Warsaw Stage („scena Warszawy"), jest gigantyczny, ma aż 800 m kw. Kotek jest tylko jedną z reklam pokazywanych na tym nośniku. Puszyste zwierzątko jest wierzchołkiem góry lodowej, ociepla wizerunek medium, które zalewa przestrzeń publiczną komercyjnym przekazem.

Jeśli ktoś zachwyca się tym kociakiem, spieszę z chłodną informacją: za parę dni zniknie, a z ekranu będą migać dezodoranty, smartfony, puszki gazowanych napojów i nowe burgery w sieci fast food. A kto wie, może za rok o tej porze będzie nas z tego miejsca atakować gigantyczna twarz któregoś polityka walczącego o głosy w kampanii przed wyborami do Sejmu.

Nadal ludzie będą się zatrzymywać i nagrywać rozczulone filmiki? Czy raczej zadawać pytanie: „Kiedy zrobiło się tu tyle reklam?".

A to jeszcze nie koniec. Trójwymiarowy kotek wyświetlany jest na największym reklamowym wyświetlaczu, jaki w ostatnim czasie zamontowano w Warszawie. Ale być może wcale nie utrzyma długo tego tytułu, bo wszystko wskazuje na to, że już wkrótce jeszcze większy nośnik animowanych reklam zostanie uruchomiony na ścianie szczytowej Domów Towarowych Centrum.

W Warszawie mamy szturm wielkoformatowych ekranów reklamowych. To nowy front podboju przestrzeni publicznej przez reklamy. To regres w stosunku do dotychczasowej sytuacji, w której budynki obwieszane były siatkami z komercyjnymi nadrukami czy przygniatane ogromnymi billboardami.

Kto żyw, wymienia teraz zwykłe nośniki reklamowe na elektroniczne wyświetlacze. Kolejny ekran właśnie zastępuje billboard na dachu budynku przy Alejach Jerozolimskich 33, za hotelem Novotel Centrum. To nieco ponad sto metrów od wyświetlacza budowanego na Domach Centrum i mniej niż sto metrów od ekranu na dachu bloku u zbiegu Marszałkowskiej i Nowogrodzkiej. Za chwilę pół miasta będzie migać reklamami.

Mieliśmy tego próbkę rok temu, gdy filary pod estakadą Al. Jana Pawła II przy Dworcu Centralnym obudowane zostały podświetlanymi witrynami. Od zmasowanego szturmu wizualnych komunikatów można było dostać oczopląsu.

Tamte nośniki zostały szczęśliwie zdemontowane. Ale już tuż obok, w podcieniach budynku LIM Center, w którym kiedyś mieścił się Hotel Marriott, wyrósł szpaler ekranów osaczających przechodniów zmultiplikowanymi reklamami. One już z nami zostały.

Ekranową reklamozę, której ofiarami padają kolejne budynki, w dzisiejszym stanie prawnym trudno powstrzymać

A teraz inwazja pożeraczy uwagi wchodzi na nowy poziom, wyświetlacze reklamowe robią się coraz większe i większe. I będzie ich coraz więcej. Natłok reklamowego komunikatu w mieście się nasila. Już wiele lat temu, gdy miasto oplatały billboardy i siatki mówiono o „wrzasku w przestrzeni". Jakiego sformułowania użyć teraz, gdy te wszystkie reklamy ożywają i ruszają się, jak w dystopijnym filmie „Łowca Androidów"?...

Trudno o krzepiącą puentę. Ekranową reklamozę, której ofiarami padają kolejne budynki, w dzisiejszym stanie prawnym trudno powstrzymać. Ot, choćby nośnik, na którym pokazywany jest gigantyczny kotek, powstał na podstawie administracyjnych zgód wydanych przez urząd dzielnicy Śródmieście. Nie było podstaw, by odmówić.

Znów trzeba sięgnąć po rytualne zaklęcie, jakim w Warszawie wszyscy są już znużeni. Tym zaklęciem są słowa: „uchwała krajobrazowa". To mityczne już przepisy, o których w stolicy mówi się od dekady i ciągle nie daje się ich uchwalić. Ta uchwała może wprowadzić ograniczenia dla nośników reklamowych w przestrzeni publicznej. W innych miastach to się udało, w Warszawie, jak dotąd – nie.

Ponowne przymiarki do przyjęcia tych regulacji przez stołeczny samorząd za chwilę wkroczą w fazę konsultacji społecznych. Jeśli uchwałę uda się uchwalić – to bardzo duże „jeśli" – to po okresie przejściowym billboardy i reklamy, które nie mają zgód administracyjnych, będą musiały zniknąć, a nowe nie będą mogły powstawać. Ale te, które mają zgody – jak ekran przy Emilii Plater – zostaną do czasu wygaśnięcia umów.

Dlatego nie zachwycajcie się trójwymiarowym kotkiem. Kryje się za nim wojna o miasto z branżą reklamową. ●

Michał Wojtczuk

Trójwymiarowy kotek jest reklamą. Owszem, spektakularną i przyciągającą wzrok, ale reklamą
FOT. ROBERT KOWALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

eprasa.pl b413afe9d8

FOT. KUBA ATYS / AGENCJA WYBORCZA.PL (3)

• **Centrum Integracji Społeczno-Kulturalnej „Austeria" zaprasza 26 września na imprezę Wspólny Stół w Austerii - będzie można spróbować jedzenia z różnych krańców świata**

Warszawa się rozjeżdża

Nie Amsterdam, nie Berlin. To Raszyn

– Wietnamczycy jak Polacy, też marzą o domu z ogródkiem – słyszę w Raszynie. Gmina przeżywa demograficzny boom, ale inaczej niż w innych miejscowościach obwarzanka – tutaj osiedlają się cudzoziemcy.

Jakub Chełmiński

Nie wiem, kto na to pozwala, ale jest coraz gorzej. Dla nas to fatalnie, że tylu ich jest – ocenia pani Marzena, której wnuczka bawi się w piaskownicy na placu zabaw w Raszynie. – Na razie jest spokój, ale jak się zacznie... – zawiesza głos.

Pytam o cudzoziemców, których w Raszynie przybywa od lat. W lipcu Główny Urząd Statystyczny podał, że jest tu 9,3 tys. obcokrajowców na 32,7 tys. wszystkich mieszkańców gminy. To ok. 28 proc., blisko co trzeci mieszkaniec gminy. To jeden z najwyższych wyników na Mazowszu i w Polsce. W Warszawie mieszka ponad 268 tys. cudzoziemców, czyli ok. 14,5 proc. wszystkich mieszkańców.

Co się zacznie? – pytam Marzeny.

– Znamy to z historii, co się może stać, jak wiele narodowości mieszka blisko siebie...

ZACZĘŁO SIĘ OD WÓLKI KOSOWSKIEJ

Pani Marzena w Raszynie mieszka od 40 lat. Nie pamięta, kiedy „to", czyli osiedlanie cudzoziemców, dokładnie się zaczęło. Wie, że wraz z powstaniem centrum handlowego w pobliskiej Wólce Kosowskiej.

Pierwsze hale w Wólce otwarto w 1994 roku. Zajmowały wówczas 4,2 ha. Rosły stopniowo, dziś na 130 ha działa około 600 hurtowni.

– Wie pan, co tam się dzieje? Tam worki z gotówką leżą pod ścianami. Czy nam, Polakom, ktoś robi miejsca pracy na emigracji? A tu ktoś na to pozwolił – ciągnie Marzena.

Do Raszyna jadę napisać o międzykulturowej społeczności w mieście na obrzeżach Warszawy w ramach cyklu „Warszawa się rozjeżdża". Opisujemy miejscowości wokół stolicy, w których gwałtownie przybywa mieszkańców, bo z Warszawy ludzi wypędzają ceny mieszkań. W Raszynie to zjawisko widać najbardziej na Mazowszu. Gmina ma saldo migracji +37,9 proc. – to oznacza, że w rok na każdy tysiąc mieszkańców przybywa prawie 38 nowych osób – to najwyższy wskaźnik w województwie.

Odpowiadają za niego nie tylko cudzoziemcy, ale ich widać najbardziej. Choć na ulicach nie wygląda to tak – jak chciałaby to przedstawiać skrajna prawica – jak w migranckich dzielnicach Amsterdamu, Berlina czy Paryża. Nie spotykam cudzoziemskich gangów nastolatków, migrantów palących blanty w autach z głośną muzyką. Są za to – jak wszędzie wokół Warszawy – wielkie murale, że tu rządzi Legia. Różnice na ulicach widać tylko czasem: mijam np. młodego mężczyznę w turbanie, który pcha wózek z dzieckiem na zakupy do Netto. Częściej niż w Warszawie mijają mnie hulajnogiści z Azji.

No i nietypowe tu sklepy. Jest mięsny Barakat, w którym kupię wołowinę halal, jest turecki fryzjer, kilka sklepów z jedzeniem z Indii i piekarnia z baklawami, też z certyfikatem „100 proc. halal".

– My to z tego bogactwa smaków nawet często korzystamy. To zamówimy kebab od Marokańczyków, to placki od Sikhów – mówi mi urzędniczka w tutejszym ratuszu. – Wszystko pyszne – zapewnia.

Na kebaba w Al. Krakowskiej daję się namówić. Faktycznie dobry i ruch ogromny. Co chwila przychodzą Polacy. – Ale daj dużo sosu, wiesz, jak zawsze – mówi chłopak, który cwaniackiego sznytu nie powstydziłby się na Pradze, ale mówi na „ty", choć sprzedawca z Maroka jest od niego znacznie starszy.

– Jeśli są konflikty i waśnie na tle narodowościowym, to na forach w internecie. Tam to widać, bo są ludzie, którzy szukają powodów, żeby rozgrzewać te waśnie. Jest duża grupa światłych mieszkańców, którzy rozumieją geopolitykę, ale jest też grupa, która widzi w tym „obcym" wroga, zagrożenie, którego tutaj nie ma – mówi Anna Grunwald, kierowniczka centrum Integracji Społeczno-Kulturalnej „Austeria", które jest filią Centrum Kultury Raszyn. Gmina stawia na integrację i zachęca do niej mieszkańców. Centrum wśród wielu inicjatyw przygotowuje comiesięczne dni tańca – będą edycje po wietnamsku, ukraińsku, pendżabsku. A 26 września zaprasza na imprezę Wspólny Stół – w Austerii rozłożą się restauratorzy z różnych kultur i będzie można spróbować jedzenia z różnych krańców świata.

• **Sikhijska świątynia gurdwara przy Na Skraju 56**

KOMU KOJARZY SIĘ FLAGA?

Internetowe konflikty, choć rozpalają niektórych do czerwoności, faktycznie wydają się wydumane. Kilka dni temu niektórzy oburzyli się na „ukraińskie flagi" wymalowane pod szkołą podstawową, i to na ul. Unii Europejskiej. „Wiadomo, Tusk i Merkel załatwili miejsca tylko dla Ukraińców" – pisze ktoś w sieci, a duży portal już spieszy robić o tym sondę uliczną. Wyjaśnienie jest prozaiczne. To nowe miejsca kiss and ride, dla rodziców, którzy odwożą dzieci. Buziak i na lekcje. Wymalowano je na kostce w kolorach niebieskim i żółtym i zdobyły sławę, zanim farba wyschła na tyle, żeby jeszcze dodać na niej litery K+R. „Wiemy, że zdjęcia niedokończonych stanowisk wzbudziły w ostatnich dniach wiele emocji. Dziękujemy wszystkim, którzy zaczekali na efekt. To zwykłe stanowiska Kiss & Ride – takie same, jakie od lat działają m.in. w Warszawie, Gdyni, Rzeszowie czy Kielcach. Nie mają nic wspólnego z symboliką narodową jakiegokolwiek państwa" – wyjaśniała gmina na Facebooku. Ale nie wszystkich przekonała.

W takie właśnie fake newsy wierzy pani Marzena. Mówi, że „podobno kogoś pobito, podobno gdzieś okradziono dom". W domyśle: to cudzoziemcy.

– Ale co panią konkretnie złego spotkało z ich strony? – pytam.

– Mnie to nic, bo nie wychodzę wieczorami. Ale raz jechałam autobusem na Pruszkowską i proszę pana, jakieś święto czy ślub Hindusów był. Przyjechało ich tylu, ubranych na biało, że autobus musiał się zatrzy-

eprasa.pl b413afe9d8

mać! Kto na to pozwala?! – znów oburza się pani Marzena.

Aż ciśnie mi się riposta, że przez Raszyn chodzą warszawskie pielgrzymki do Częstochowy i też chwilowo blokują Al. Krakowską. Ale się powstrzymuję.

OBIAD W ŚWIĄTYNI SIKHÓW

Cudzoziemcy, których spotykam, w Raszynie czują się bezpiecznie. Osiedli tu na tyle, że próbują zapuszczać korzenie. Nie tylko posyłają dzieci do szkoły, ale mają też swoje świątynie: meczet, nieopodal buddyjską pagodę. Ja idę do Sikhów, ich Gurudwara uznawana jest za największą w Europie Środkowo-Wschodniej. Mieści się w zwykłym domu, ale jego wnętrze jest przerobione i udekorowane na świątynię. Do środka wprowadza mnie granthi, czyli duchowny przewodniczący modlitwom, o imieniu Inderjit. Zdejmuję buty, a on mnie upomina, żeby ściągnąć także skarpetki. Myjemy ręce, na głowę muszę założyć chustę i oprowadza mnie po wyłożonym dywanami wnętrzu. Co chwilę zagląda ktoś z wyznawców, oddaje pokłon i szybko znika. Duchowny pokazuje na sąsiednie pomieszczenie i zaprasza na jedzenie i herbatę.

Sikhowie prowadzą tu punkt, w którym każdy zostanie nakarmiony, także Polacy. Idę zajrzeć, tylko na herbatę, ale z Sikhami nie ma żartów. Sadzają mnie na dywanie, na kolanach ląduje taca z gorącymi plackami paratha, a za chwilę jeszcze pikantne ziemniaki z papryką.

Jemy i rozmawiamy. Nithyi z Pendżabu jeździł trochę na Uberze, ale zrobił uprawnienia na wózek widłowy i zamierza lepiej zarabiać. Śmieje się, gdy pytam, czy Sikhowie faktycznie zawsze noszą przy sobie kirpany, krótkie zakrzywione miecze. – Ja nie mam, ale niektórzy owszem – odpowiada roześmiany.

Sandhya z Nepalu studiuje w Warszawie od kilku miesięcy, do świątyni przyjeżdża z Mokotowa pobyć wśród swoich. Dobrym duchem kuchni jest 66-letni Satish, który przyjechał z Indii do córki, która pracuje w dużym banku. Gdy już pękam z przejedzenia, on podaje jeszcze słodką halavę na deser.

CUDZOZIEMCY PODBIJAJĄ CENY NIERUCHOMOŚCI

I choć wszyscy zapewniają, że w Raszynie czują się dobrze, nie odczuwają rasizmu, to nastroje antyimigranckie próbują podgrzewać choćby posłowie Konfederacji. Krzysztof Bosak w wakacje wrzucił tweeta: „Warto zwrócić uwagę na wspomnianą niżej podwarszawską gminę Raszyn. Odsetek imigrantów zbliża się w niej do 30%, a na niektórych ulicach mocno przekracza 50%. Mechanizm utraty wartości nieruchomości posiadanych przez Polaków już zaczął tam działać"

Śmieje się z tego Tomek, Wietnamczyk, ale też już Polak, bo oficjalnie zdał test u wojewody i zdobył polskie obywatelstwo. Od lat jest tłumaczem i pomaga Wietnamczykom w sprawach urzędowych, m.in. u notariuszy. Możliwe, że nawet wie, jako się zaczęło z tym multikulti w Raszynie: – Znałem sprzedawcę w sklepie jeszcze na Jarmarku Europa. On pierwszy z naszej wspólnoty znalazł i kupił dom w Raszynie. Spodobało mu się, potem wyszukiwał następne nieruchomości. Za nim poszli kolejni – opowiada. To wyjaśnia, jak to się stało, że trzy dekady temu autobusy na Pradze były pełne przybyszów z Azji, dziś to samo jest w Raszynie: – Wietnamczycy się dorobili, a niektórzy, tak jak Polacy, też marzą o domku z ogródkiem. Nic wielkiego, najpopularniejsze są segmenty na działkach po 500 m kw. W Warszawie jest za drogo, a Raszyn jest idealny: blisko do Warszawy, na bazar na Bakalarskiej, do Wólki Kosowskiej, na lotnisko. To dlatego wybierają Ochotę, Włochy, a że Warszawa jest droga, to też tańszy Raszyn – wyjaśnia.

A ceny nieruchomości? – Jest dokładnie odwrotnie, niż mówi Bosak. Wietnamczycy napędzają rynek nieruchomości, bo gdy tylko pojawi się ogłoszenie na sprzedaż, jest kilku chętnych. Pamiętam ceny za ten domek na działce 500 m kw. po milion złotych, teraz to już raczej dwa miliony – opowiada i zdradza: – A ten znajomy, od którego się zaczęło, to już dawno jest na emeryturze i wrócił do Wietnamu.

Ceny nieruchomości zależą oczywiście od lokalizacji w gminie. W Dawidach czy Falentach, wioskach gminy Raszyn, trwa boom deweloperski i minisegmentami zabudowywane są dawne pola. Na przykład 85 m kw. w takiej zabudowie można znaleźć i za niecały milion złotych, ale są też znacznie większe i droższe.

WZORCOWA SZKOŁA W POLSCE

Zabudowa łanowa generuje jednak te same problemy, co wszędzie. Na przykład ze szkołami. W tej przy ul. Szkolnej w każdej klasie jest po siedem oddziałów, a drugich klas jest aż osiem. Dyrektor Andrzej Niedbała pamięta, jak w szkole lata temu pojawił się chłopiec z Japonii, syn trenera sztuk walki, i wzbudził dużą sensację. Teraz co trzeci uczeń jest cudzoziemcem, łącznie reprezentują 18 narodów. Niedbała ma to dokładnie policzone: na 1338 uczniów mieliśmy na koniec roku szkolnego 410 dzieci cudzoziemskich: z Ukrainy 228, 117 Wietnamczyków, 23 Hindusów, 8 Bułgarów, 6 Czechów, 5 Pakistańczyków, dalej Białorusini, Kolumbijczycy, Pakistańczycy, Koreańczycy, Azerowie, Kazachowie, Rosjanie i po jednym uczniu z Armenii, Mołdawii, Nepalu, Afryki Południowej i Brazylii – wylicza.

Zdecydowana większość to tzw. dzieci obwodowe, czyli mieszkające w Raszynie lub ościennych miejscowościach.

Jak to wszystko pogodzić? Kluczem jest doświadczenie. – Trend jest spadkowy, mieliśmy już ponad 450 cudzoziemców, czyli 33 proc., teraz to 30 proc. Apogeum było po inwazji Rosji na Ukrainę – opowiada dyrektor. Szkoła utworzyła wtedy cztery dodatkowe klasy i zatrudniła asystentki międzykulturowe. W szczytowym momencie w szkole pracowało ich sześć, teraz wystarczają cztery. Jedna została nauczycielką mianowaną. Szkoła wprowadziła też klasy wstępne do nauki języka polskiego.

– Jak pojawiają się „dzieci lotniskowe", tak mówimy na tych, co świeżo przyjeżdżają i rodzice pierwsze kroki kierują do nas, to naturalnie szukają kontaktu ze swoimi rodakami. Ale bardzo szybko się asymilują. Nie obserwujemy problemów na tle różnic kulturowych, nie ma grup narodowościowych, wszyscy współpracują razem, udaje się to jakoś ogarniać – mówi dyrektor.

Można śmiało powiedzieć, że jego szkoła jest poligonem doświadczalnym. Gdy Rosja zaatakowała Ukrainę, a do Polski przyjechały tysiące uchodźców, dyrektor Niedbała tłumaczył na webinarze nauczycielom z całej Polski, jak poradzić sobie z nowymi uczniami nieznającymi języka.

CUDZOZIEMCY CZUJĄ SIĘ DOBRZE

Lola pali papierosa na raszyńskim rynku, ma krótką przerwę w pracy. Pracuje tu, a mieszka w sąsiednich Dawidach. – Przyjechałam po wybuchu wojny i przywykłam. Dobrze się tu czuję – mówi. Pytam, czy odczuwa antyukraińskie nastroje. – Na początku czułam entuzjastyczne przyjęcie. Teraz się to trochę zmienia, ale tutaj znacznie mniej. W Warszawie jest pod tym względem gorzej, zaczepki zdarzają się częściej. Tu czasem tylko dzieciaki krzykną: „Wracaj do siebie!", ale to z daleka, nie mają odwagi z bliska – wzrusza ramionami.

„Do siebie" w jej przypadku znaczy do Krzywego Rogu. To stamtąd uciekła, ale na miejscu zostawiła rodziców. Jest z nimi w stałym kontakcie. – Wczoraj były zmasowane naloty. Znów zamknęli sklepy – wzdycha, zaciągając się papierosem: – I znów będzie głodowanie. ●

W Ogrodzie Saskim

Saga toaletowa

Pawilon toalety w Ogrodzie Saskim stwarza zagrożenie budowlane i mikrobiologiczne – mówi rzeczniczka miejskiego Zarządu Zieleni. Przygotowania do remontu tego obiektu to prawdziwa saga rozpisana na dekadę. Teraz jest nowy pomysł.

Michał Wojtczuk

Pawilon w pobliżu skrzyżowania Marszałkowskiej i Królewskiej to zakała Ogrodu Saskiego. Niewielki jednokondygnacyjny budynek jest w rozpaczliwym stanie. Straszy powybijanymi szybami, jest pomazany graffiti. I tak od lat.

W obiekcie jeszcze w latach 90. działała publiczna toaleta. Już wtedy potrzebowała remontu. Inwestycję zaczęto szykować ponad dekadę temu. Choć chodzi o niewielki pawilon, przygotowania do rozpoczęcia przebudowy ciągnęły się latami. Bez skutku. Teraz stołeczny ratusz zmienia podejście.

– Jesteśmy w procesie pozyskiwania pozwoleń na dokonanie rozbiórki tego budynku – informuje Karolina Kwiecień-Łukaszewska, rzeczniczka Zarządu Zieleni m.st. Warszawy. Podaje, że pod koniec sierpnia urzędnicy wysłali komplet dokumentów do Mazowieckiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w celu dokonania oględzin obiektu przez przedstawiciela MWKZ i uzyskania pozwolenia na rozbiórkę szaletu.

Sam pawilon nie jest zabytkowy, powstał po 1950 r., zresztą przy protestach ówczesnego konserwatora zabytków. Ale znajduje się w zabytkowym Ogrodzie Saskim. Z tego powodu stołeczny konserwator przed laty nie chciał się zgodzić na to, by na miejscu zdewastowanego obiektu zbudować nowoczesną automatyczną toaletę miejską.

Dlatego Zarząd Zieleni m.st. Warszawy w połowie ubiegłej dekady zaczął szykować remont istniejącego pawilonu. Głęboką przebudowę zaprojektowała Aleksandra Wasilkowska, w 2017 r. wydano nawet pozwolenie na budowę.

Potem jednak inwestycja stanęła w miejscu. Czterokrotnie powtarzano przetarg na przebudowę i za każdym razem postępowanie unieważniano z powodu cen przekraczających kosztorys albo braku ofert.

Gdy dwa lata temu pytaliśmy Zarząd Zieleni o łazienki w Ogrodzie Saskim, urzędnicy tłumaczyli, że z decyzją czekają na... Pałac Saski, w którym znajdą się publiczne toalety.

Brak szaletu w Ogrodzie Saskim jest problemem. Można go wyczuć, przechodząc obok zarośli na obrzeżach ogrodu. Dość powiedzieć, że od strony ul. Królewskiej jest parking dla autokarów, których jednorazowo parkuje nawet pięć pojazdów. W Ogrodzie Saskim jest też plac zabaw dla dzieci.

W sezonie turystycznym w ogrodzie ustawiany jest plastikowy toi-toi. Automatycznej miejskiej toalety nie ma – jej architektura, jak tłumaczyli miejscy urzędnicy, nie pasuje do zabytkowego ogrodu. Choć taki pawilonik ustawiono na obrzeżach Parku Skaryszewskiego, który też jest zabytkowy. Też zresztą z mozołem: inwestycja trwała trzy lata, a dopiero po kolejnych paru miesiącach wytyczono do niej alejkę.

Teraz okazuje się, że stołeczni urzędnicy postanowili jednak nie czekać, aż powstanie Pałac Saski. – W 2024 r. wykonana została ekspertyza rzeczoznawcy budowlanego, który wskazał na konieczność rozbiórki tego budynku. Od tego czasu nastąpiło znaczne pogorszenie stanu technicznego obiektu – mówi rzeczniczka ZZW.

Urzędniczka zaznacza, że przepisy budowlane i zarządzenie prezydenta Warszawy, wydane już pozwolenie dla przebudowy szaletu z 2017 r., nakazują tak projektować obiekty publiczne, by były dostępne także dla osób z ograniczoną mobilnością. Dziś, jak twierdzi Karolina Kwiecień-Łukaszewicz, układ pomieszczeń pawilonu oraz stan jego konstrukcji uniemożliwia taką przebudowę z zachowaniem obecnej bryły i jej układu wewnętrznego.

Trzeba się szykować na kolejne lata borykania się z inwestycją, która wydaje się banalnie prosta do realizacji– patrz przykład szaletu w Skaryszaku

– Pawilon szaletu miejskiego w obecnym stanie stwarza zagrożenie budowlane i mikrobiologiczne – stawia kropkę nad „i" rzeczniczka ZZW.

– Jeśli dostaniemy pozwolenie, przeprowadzimy postępowanie na rozbiórkę toalety – zapowiada urzędniczka. A co w zamian za rozebraną toaletę? Kwiecień-Łukaszewicz przyznaje: – Na ten moment ZZW nie planuje w tym miejscu żadnych nowych inwestycji.

A zatem rozbiórka pawilonu w Ogrodzie Saskim nie zakończy wieloletniej sagi z problemem braku szaletu w zabytkowym parku. Nowy obiekt wymaga osobnych uzgodnień z konserwatorem i przyznania pieniędzy Zarządowi Zieleni na jego budowę.

Patrząc na to, ile trwało to w Parku Skaryszewskim, trzeba się szykować na kolejne lata borykania się z inwestycją, która wydaje się banalnie prosta do realizacji. W Warszawie jednak nawet tak kieszonkowe projekty okazują się niezwykle trudne. ●

eprasa.pl b413afe9d8

Nowe parkingi przesiadkowe

Oby doczekały tego nasze wnuki

Warszawa zaplanowała 21 nowych punktów przesiadkowych. W dwóch przypadkach przygotowania są zaawansowane, a w jednym trwa już budowa.

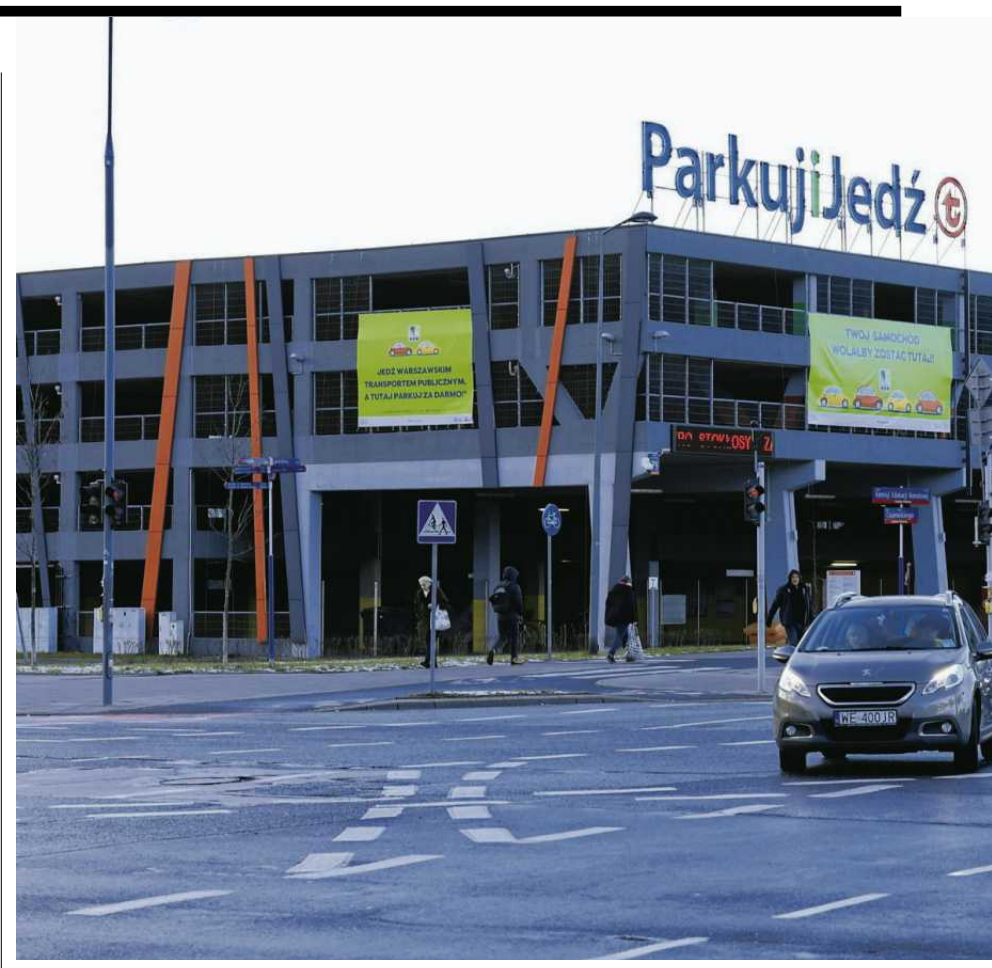

Jarosław Osowski

Warszawa doczekała się 17 parkingów przesiadkowych z szyldem P+R, które mieszczą niemal 5 tys. aut i tysiąc rowerów. Powstały w ciągu dwóch dekad, a teraz niektóre wymagają unowocześnienia (np. garaż Metro Młociny właśnie stał się samowystarczalny energetycznie). Trwa też ich uszczelnianie. Postój jest wprawdzie darmowy, ale tylko dla tych, którzy mają bilety na komunikację miejską. Ostatni system kontroli powstaje właśnie w garażu Metro Stokłosy.

Ponieważ problemy z parkowaniem należą do najczęściej wskazywanych przez mieszkańców w badaniach ankietowych „Barometru Warszawskiego", sprawą zajęli się radni z miejskiej komisji inwestycji i infrastruktury. Usłyszeli, że części z 21 parkingów przesiadkowych planowanych na obrzeżach mogą doczekać dopiero nasze wnuki.

NAJPOPULARNIEJSZE PARKINGI PRZESIADKOWE

Poznali też statystyki obłożenia istniejących parkingów. Dużym zainteresowaniem kierowców cieszą się parkingi przesiadkowe, które już w porannym szczycie z reguły są zajęte do ostatniego miejsca. Tak jest przy stacji Metra Młociny, gdzie oprócz garażu z ponad tysiącem miejsc, działają jeszcze trzy place postojowe (w sumie dla 483 aut) między jezdniami okolicznych ulic.

– Czy są możliwości ich rozbudowy o kolejne kondygnacje? – interesował się przewodniczący komisji inwestycyjnej radny Piotr Wertenstein-Żuławski (Koalicja Obywatelska). Owszem, ale urzędnicy się do tego nie palą. Jednym z argumentów jest niechęć do wtłaczania kolejnych samochodów w pobliże stacji metra, bo niedogodności z tego powodu odczuwają okoliczni mieszkańcy.

– Przypominam, że miejsc na parkingach przesiadkowych mamy prawie 5 tys., a każdego dnia granice Warszawy przekracza średnio 1,7 mln aut – stwierdził Waldemar Lasek, wicedyrektor miejskiego Biura Funduszy Europejskich i Polityki Rozwoju. Miał na myśli wyniki Warszawskiego Badania Ruchu 2025 i dwukrotny wzrost liczby samochodów szturmujących granice stolicy (część z nich jedzie jednak tranzytem).

100-procentową frekwencję Zarząd Transportu Miejskiego odnotowuje też w garażach przy stacjach metra Wilanowska, Marymont, Wawrzyszew i na jedynym obecnie parkingu przy drugiej linii – Kondratowicza. Inny działał też przy stacji Stadion Narodowy, ale jego operator nie przedłużył dzierżawy kilkudziesięciu miejsc. Radny Mencwel miał zresztą wątpliwości, czy to właściwe miejsce na przesiadki tak blisko centrum. – Tysiące kierowców, którzy tu dojeżdżają [na tzw. błonia Stadionu Narodowego, gdzie miały powstać biurowce i kolejne obiekty sportowe], tylko zwiększają korki na Targowej czy Grochowskiej. Może należałoby objąć ten teren strefą płatnego parkowania? – proponował, ale dowiedział się, że miasto nie ma kontroli nad tym obszarem.

Niemal do ostatniego miejsca zapełniają się parkingi przy Metrze Ursynów i Metrze Stokłosy (95 proc.). To pokazuje, że przesiadka pod ziemię najbardziej skraca dojazd z peryferii. Niezła jest też jednak frekwencja w odległym od centrum garażu przy pętli tramwajowej w Al. Krakowskiej na Okęciu (92 proc.) czy przy stacji PKP Jeziorki na obrzeżach Ursynowa (95 proc.).

CO Z PRZESIADKAMI DO POCIĄGÓW?

Gorzej sprawdził się oddany ponad dziesięć lat temu garaż przy stacji PKP Ursus Niedźwiadek (79 proc. zajętych miejsc). Teraz miasto chce tam przedłużyć drugą linię metra z Bemowa, co nastąpi najwcześniej za osiem-dziesięć lat. Bardzo słabe wyniki ma pierwszy parking przesiadkowy przy ul. Połczyńskiej (tylko 58-procentowa frekwencja), który 20 lat temu wymyśliła ekipa ówczesnego prezydenta Warszawy Lecha Kaczyńskiego. Gorzej (42 proc.) jest tylko na jednym z najnowszych parkingów przy stacji PKP Żerań.

Zaskakująco słabo (8 proc.) wypada parking przy stacji PKP w Aninie, choć teraz mogą mieć na to wpływ rozbudowa linii otwockiej i pocięte rozkłady pociągów. Tam, gdzie jest ich więcej, a więc od Wawra, kierowcy zajmują 92 proc. ze 141 miejsc.

– Przy linii otwockiej straciliśmy aż 600 miejsc na parkingach koło stacji, które zaspokajały potrzeby mieszkańców dzielnicy i wielu kierowców dojeżdżających spoza miasta – ubolewał wybrany w Wawrze wiceprzewodniczący Rady Warszawy Sławomir Potapowicz (KO). W jego ocenie lokalizacja niektórych parkingów planowanych w zastępstwie „jest pisana palcem na wodzie".

Waldemar Lasek przyznał, że place postojowe zlikwidowane niedawno w związku z inwestycją kolejową sprawdzały się całkiem dobrze. Były ogólnodostępne, darmowe i warto pomyśleć nad ich odtworzeniem, a nie tylko kosztownymi w budowie i późniejszym utrzymaniu parkingów systemu P+R. Tylko czy będzie gdzie?

Ratusz zlecił zaprojektowanie i wybudowanie do 2028 r. parkingu w pobliżu stacji Warszawa Międzylesie. Na placu w obrębie ulic Patriotów, Zwoleńskiej i Mrówczej zmieści się ok. 130 samochodów. 160 kolejnych zaparkowałoby przy ul. Jagienki naprzeciwko peronów kolejowych w Falenicy, o ile władzom Wawra uda się pozyskać ten teren.

– Na razie dzielnica radzi sobie w ten sposób, że wysypują tłuczniem wolne miejsca koło przystanków kolejowych i parkowanie odbywa się tam, że tak powiem, na dziko. Kierowcy zostawiają samochody na własną odpowiedzialność, narażając się np. na obcierki lusterek – relacjonował dyrektor pionu inwestycji ZTM Maciej Wicik. Dodał, że jeśli na „dzikim parkingu" mieści się 200 aut, to na zwykłym w miejskiej sieci P+R już tylko 120.

Waldemar Lasek przypomniał, że dzięki wsparciu Unii Europejskiej w Warszawie i aglomeracji powstało prawie 6 tys. miejsc parkingowych, głównie przy stacjach kolejowych. Niektóre mają obok duże garaże, jak np. w Legionowie czy Pruszkowie, inne zwykłe place postojowe. W sumie to 60 obiektów. Takie inwestycje mają być kontynuowane dzięki oddolnej współpracy samorządów w metropolii i w miarę pozyskiwania dotacji z kolejnego budżetu UE. Chodzi o zatrzymywanie kierowców jak najbliżej miejsca ich zamieszkania.

21 GARAŻY I PARKINGÓW PRZESIADKOWYCH

Warszawa zamówiła nawet analizę, gdzie mogłyby powstawać parkingi w okolicznych 70 gminach. Zbadano 129 lokalizacji. To pierwsze takie opracowanie, niestety, niewiele z niego wyniknie, bo dopytywany przez radnych wicedyrektor Lasek przyznał, że na razie ratusz zachował jego wyniki tylko dla siebie. Zresztą mimo wielu zapowiedzi wciąż nie istnieje ustawa metropolitalna dla Warszawy, która ułatwiałaby tego typu inwestycje.

Pewniejsza, choć też nierychła w części przypadków, jest budowa kolejnych punktów przesiadkowych w Warszawie. Takich miejsc wyznaczono 21, z czego w dwóch przygotowania są zaawansowane, a w jednym trwa już nawet budowa. To Rembertów w pobliżu stacji PKP, pod którą w 2027 r. ma być otwarty tunel. W podobnym terminie ZTM odda 141 miejsc postojowych. Tylko tyle, bo nic nie wyszło z garażu planowanego w poprzedniej dekadzie. Podobnie jak w sąsiedniej Wesołej, gdzie teraz inwestycja parkingowa koło stacji PKP jest na początkowym stadium przygotowań. Terminy ani koszty są nieznane.

Przy ostatniej stacji drugiej linii metra na Bródnie za ok. 40 mln zł powstaną dwa garaże z 400 miejscami dla samochodów. Według wicedyrektora Wicika przed rozpoczęciem budowy trzeba tam przełożyć podziemne instalacje i wytyczyć dojazdy od ul. Kondratowicza i Rembielińskiej. Inwestycja ma potrwać do drugiej połowy 2028 r.

A co z dwoma garażami, które już pięć lat temu ZTM planował na przeciwległym krańcu drugiej linii metra? Trzy stacje miały być gotowe w 2022 r., ale zostaną oddane dopiero na koniec tego roku. Mimo to urzędnicy nie zdołali przygotować węzłów przesiadkowych. Zapowiadają prowizoryczne rozwiązania – przy stacji Lazurowa miejski Zakład Remontów i Konserwacji Dróg wykona ok. 150 miejsc między jezdniami ul. Górczewskiej i około setki w obrębie pętli tramwajowej. W połowie września autobusy, które miały tu postój podczas budowy metra, wrócą na odbudowaną pętlę nad stacją.

– Obawiamy się napływu samochodów spod Warszawy. Czy autobusy mogłyby tam kursować częściej? – pytał Maciej Bartosiak (KO), wiceprzewodniczący rady Bemowa. Wicedyrektor ZTM od-

Nowe parkingi

21

• **Tyle nowych punktów przesiadkowych ma powstać na terenie Warszawy**

eprasa.pl b413afe9d8

• **Parking parkuj i jedź przy Metrze Stokłosy, na skrzyżowaniu Ciszewskiego i KEN** FOT. MACIEK JAŹWIECKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

parł, że po otwarciu stacji metra trasy komunikacji naziemnej zostaną zmienione. Trwają rozmowy z władzami gminy Stare Babice, a także Ożarowa Mazowieckiego i Piastowa o zwiększeniu dofinansowania – wtedy Warszawa skieruje tam więcej autobusów dla przesiadających się z metra.

Docelowo nad stacją Lazurowa urzędnicy planują końcowe przystanki tramwajów i autobusów w parterze kilkupiętrowego garażu z 470 miejscami. ZTM wciąż dostaje informacje o przedłużającej się procedurze wydawania decyzji środowiskowej. Nie ma zresztą pieniędzy na tę inwestycję.

Podobnie jak w przypadku garażu, który ma powstać nad stacją Karolin w pobliżu ul. Połczyńskiej i Sochaczewskiej. – Musimy tu jeszcze pozyskać brakującą działkę. Sprawa toczy się aż w Ostrołęce, gdzie znaleziono najbliższy neutralny urząd do rozstrzygnięcia sporu – stwierdził Maciej Wicik z ZTM.

– Czyli kiedy będą te garaże? Za osiem czy dziesięć lat? – łapali się za głowy radni. Przewodniczący komisji skonstatował, że może nie dożyć innych planowanych parkingów przesiadkowych, np. w Węźle Marsa na Gocławku. Możliwe, że zaparkują tam dopiero jego wnuki, jeśli garaż byłby gotowy razem z piątą linią metra, jak planują w ratuszu.

Waldemar Lasek widzi jednak szansę, że na miejsce parkingowe załapią się już dzieci radnego Wertensteina-Żuławskiego: – Jeśli dociągniemy tam wcześniej linię tramwajową z ul. Grochowskiej. Udało się poczynić pierwsze kroki, bo radni uchwalili miejscowy plan zagospodarowania, który zakłada budowę tego garażu.

A GDYBY POSTAWIĆ NA GARAŻE KOMPAKTOWE?

W tej dzielnicy radny Marcin Kluś (KO) wskazał trzy miejsca, gdzie mogłyby też powstać garaże osiedlowe: przy urzędzie Pragi Południe i nowej siedzibie Orkiestry Sinfonii Varsovia u zbiegu Grochowskiej i Terespolskiej, na tyłach Ronda Wiatraczna u zbiegu Majdańskiej i Stockiej czy na rogu Afrykańskiej i Lizbońskiej na Saskiej Kępie. Potrzeby parkingowe mieszkańców są bowiem ogromne.

Problemy z parkowaniem należą do najczęściej wskazywanych przez mieszkańców w badaniach ankietowych „Barometru Warszawskiego”

Potwierdziła to radna Agnieszka Borowska (KO), która dostaje podobne sygnały z Pragi Północ. Sugerowała budowę tańszych parkingów kompaktowych, które można montować do rozmiarów dostosowanych do konkretnych miejsc. Urzędnicy nie chcieli jednak rozmawiać o wspieraniu takich lokalnych inwestycji.

Radna Borowska narzekała też, że niewiele wynika z trwających od lat rozmów ze spółkami kolejowymi o przejęciu gruntów pod wiaduktem przy białołęckiej stacji Warszawa Płudy. Jak pisaliśmy, kierowcy, którzy chcą się przesiąść do SKM-ki, parkują tam na dziko, wjeżdżając na błotnisty teren przez przejście dla pieszych. Po powrocie często zastają wezwania do straży miejskiej.

O ile będą pieniądze, dwa parkingi przesiadkowe powstaną do 2030 r. przy okazji budowy linii tramwajowej na Zieloną Białołękę – na wysokości Ronda Małej Brzozy i przy końcowym przystanku na ul. Zaułek. Miejsce pod garaż rezerwowane jest też przy pętli istniejącej już trasy tramwajowej w Winnicy za Tarchominem.

Ten ostatni przypadek jest specyficzny. Według wicedyrektora Laska miejscowy plan zagospodarowania przyjęty wiele lat temu narzuca budowę ogromnego, wielopiętrowego garażu z częścią podziemną. Tymczasem według urzędników taki obiekt nie jest tu już potrzebny. Dlatego odkładają inwestycję, a kierowcy jadą dalej, próbując znaleźć wolne miejsce na przesiadkę przy Metrze Młociny.

REKLAMA

Warszawa/34447233

Organizator:

Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego

Narodowy Instytut Muzyki i Tańca

Projekt współfinansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego pochodzących z Funduszu Promocji Kultury – państwowego funduszu celowego, w ramach programu „Muzyka”, realizowanego przez Narodowy Instytut Muzyki i Tańca.

Mecenas:

projekt współfinansuje miasto stołeczne Warszawa

Partnerzy:

swiss arts council prohelvetia

BRITISH COUNCIL

austriackie forum kultury

U-jazdowski

TR WARSZAWA

PARDON, TO TU

KLUB SPATIF

KINO ILUZJON

FINA

TURNUS

m13

TVP KULTURA

dwójka POLSKIE RADIO

Trójka POLSKIE RADIO

POLITYKA

wyborcza.pl

FILMWEB

UNDERTONE UNDRTN.PL

ANXIOUS musick magazine

Glissando

eprasa.pl b413afe9d8

Małgorzata Rusek

Co się dzieje w Klwowie, zostaje w Klwowie

Kanał byłego wójta Papisa

Prawie 7,5 mln unijnego dofinansowania przyznano stowarzyszeniu z Klwowa na strefę rekreacyjno-edukacyjną. Inwestycja ma powstać na działkach byłego wójta, który użyczył je stowarzyszeniu. Wiceprezeską była tam jego żona.

• **Brzeski, gmina Klwów. Posiadłość wójta Piotra Papisa**
FOT. MARCIN KUCEWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Stowarzyszenie „Wspólne Marzenia" z Klwowa dostało w ostatnich dniach od samorządu województwa 7,4 mln zł dofinansowania na utworzenie na obszarze Brzeski-Ligęzów w gminie Klwów strefy rekreacyjno-edukacyjnej, która ma pełnić funkcję lokalnego centrum edukacji ekologicznej.

W ramach strefy mają powstać: przystań kajakowa, kładki, tarasy i ścieżki sensoryczne. Wszystko to we wsi Brzeski, przy rzece. W tej miejscowości, nad rzeką Drzewiczką, działki ma działacz PSL i były wójt Klwowa Piotr Papis.

SIEĆ POWIĄZAŃ

Wspólne Marzenia dzierżawią od niego obiekty w Klwowie przy ul. Opoczyńskiej. Prowadzi tam Zakład Aktywności Zawodowej. We władzach stowarzyszenia zasiadała jego żona Anna, a prezesem był Marcin Szymański, urzędnik z Urzędu Gminy w Klwowie i były podwładny Piotra Papisa. Zakład zaś zatrudnia osoby niepełnosprawne, na co stowarzyszenie dostaje pieniądze z urzędu marszałkowskiego. Podopieczni zakładu pracują od poniedziałku do piątku. W soboty i niedziele w obiekcie organizowane są – już komercyjnie – wesela i inne imprezy. Dyrektorką ZAZ jest żona Piotra Papisa – Anna, stowarzyszenie płaci wójtowi za dzierżawę budynku, który znajduje się na wspólnej posesji z Zajazdem Lwowskim, ogromnym kompleksem weselnym należącym do krewnych Papisa.

Powiązania pomiędzy opłacanym z publicznych pieniędzy Zakładem Aktywności Zawodowej a prywatnym biznesem rodziny Papisów opisaliśmy kilka miesięcy temu. Teraz Stowarzyszenie chce wyłożyć unijne miliony na inwestycję we wsi Brzeski. Czyżby znów realizowano model finansowy, który sprawdził się w Klwowie?

Próbujemy potwierdzić, że strefa rekreacyjno-edukacyjna będzie urządzana na działkach w Brzeskach należących do Papisa. W oficjalnych komunikatach i informacjach prasowych lokalizacja inwestycji opisana jest enigmatycznie i dość ogólnie: obszar Brzeski – Ligęzów.

Wysyłamy więc do urzędu marszałkowskiego wniosek o podanie numerów działek, na których ma powstać strefa, ale ten odsyła nas do Mazowieckiej Jednostki Wdrażania Projektów Unijnych. To jednostka podległa samorządowi województwa, która nadzoruje realizację projektów za pieniądze z UE. Odpowiedzi jednak nie udziela, zasłaniając się... RODO, mimo że sprawa dotyczy wydatkowania publicznych pieniędzy.

Skąd wiemy, że działki, na których ma powstać strefa, należą do byłego wójta? Otóż ze strony internetowej Stowarzyszenia „Wspólne Marzenia". Organizacja na początku roku ogłosiła konkurs na opracowanie koncepcji zagospodarowania obszaru rewitalizacji Brzeski – Ligęzów w gminie Klwów o powierzchni nieco ponad 14 ha. I wylicza działki, na których ma być realizowane zadanie, podając ich numery geodezyjne.

Sprawdzamy: to działki położone we wsi Brzeski, a spośród 25 z nich co najmniej 13 należy do Piotra Papisa. Były wójt ma w Brzeskach posiadłość, na której wybudował dom, zmodernizował duże budynki gospodarcze i postawił zabudowaną wieżę widokową. Teren ten w całości znajduje się w Obszarze Chronionym Doliny Rzeki Pilicy i Drzewiczki, co oznacza, że wszelkiego typu inwestycje wymagają szczególnych pozwoleń i są obwarowane surowymi wymogami dotyczącymi ochrony środowiska. Tymczasem były wójt, co opisaliśmy w połowie lipca, zlecił tam wykonanie dwóch nowych stawów obok już istniejącego oraz wykopanie i poszerzenie kanału łączącego stawy z Drzewiczką, pod planowaną przystań kajakową. Nie miał na te prace pozwoleń. I to właśnie m.in. na tych działkach przekopanych bez pozwoleń stowarzyszenie zamierza realizować projekt za unijne pieniądze.

KONFLIKT INTERESÓW

– Chcielibyśmy doprecyzować, że przedsięwzięcie jest efektem oddolnej inicjatywy mieszkańców miejscowości Brzeski i powstało w odpowiedzi na potrzeby lokalnej społeczności. Jego celem jest stworzenie ogólnodostępnej infrastruktury służącej mieszkańcom, a nie realizacja inwestycji na rzecz któregokolwiek z właścicieli nieruchomości. Teren objęty projektem składa się z wielu działek stanowiących własność różnych osób prywatnych. Nie jest zatem prawidłowe przedstawianie całego terenu projektu jako nieruchomości należącej do byłego wójta gminy Klwów Piotra Papisa. Jest on jednym z ośmiu właścicieli części nieruchomości objętych przedsięwzięciem – odpowiada na nasze pytania Michał Marciniak, nowy prezes Stowarzyszenia „Wspólne Marzenia". To były zastępca kojarzonego z PSL wójta w Potworowie Marka Klimka.

Marciniak zastąpił Marcina Szymańskiego, który został odwołany z funkcji prezesa i który nadal pracuje w Urzędzie Gminy w Klwowie. W urzędzie pracuje też od kilku miesięcy były wójt Piotr Papis. Choć w mediach przedstawiany jest jako zastępca wójta, to oficjalnie został zatrudniony na stanowisku konsultanta ds. rolnictwa. Papis nie może być pracownikiem samorządowym, bo jest skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne. Z tego powodu musiał w lutym br. zrezygnować z mandatu radnego wojewódzkiego, ale w mediach informował, że prawdziwą przyczyną były względy zdrowotne. Sąd uznał go za winnego podania nieprawdy w oświadczeniach majątkowych, które Papis składał jako wójt Klwowa. Chodziło o zaniżoną powierzchnię użytkową i wartość budynku, który wynajmuje stowarzyszeniu na prowadzenie Zakładu Aktywności Zawodowej w Klwowie. Z funkcji wiceprezeski Stowarzyszenia „Wspólne Marzenia" odeszła też Anna Papis. Pozostaje jednak jego członkiem, nadal jest też dyrektorką Zakładu Aktywności Zawodowej. Zmiany w KRS wpisano zaledwie kilka dni temu.

Nowy prezes stowarzyszenia informuje, że grunty, na których ma powstać strefa rekreacyjna, zostały nieodpłatnie użyczone przez właścicieli. – Środki publiczne przyznane na realizację projektu nie są więc przekazywane właścicielom nieruchomości w formie czynszu, opłaty za

eprasa.pl b413afe9d8

korzystanie z gruntów ani innego świadczenia związanego z ich udostępnieniem. Umowy zostały zawarte na okres umożliwiający zarówno realizację przedsięwzięcia, jak i zachowanie wymaganego okresu trwałości projektu – wyjaśnia Marciniak. Odnosząc się do pytania o to, co stanie się z nakładami po zakończeniu „okresu trwałości projektu", odpowiada, że nie oznacza to automatycznego przekazania infrastruktury któremukolwiek z właścicieli nieruchomości.

– Nie ma podstaw do przyjęcia, że wraz z zakończeniem okresu trwałości projektu nastąpi automatyczne i nieodpłatne przysporzenie majątkowe na rzecz konkretnego właściciela gruntu. Są to odrębne kwestie prawne, których sposób uregulowania wynika z właściwych stosunków cywilnoprawnych i obowiązujących przepisów – mówi ogólnikowo prezes Marciniak.

Zaglądamy więc do przepisów. Dopóki obowiązuje trwałość projektu unijnego, stowarzyszenie jest zobowiązane, pod groźbą zwrotu dotacji, do zarządzania terenem i infrastrukturą zgodnie z zapisami umowy o unijne dofinansowanie. Po ustaniu trwałości projektu, która zwykle określana jest na pięć lat, stowarzyszenie może już, bez konsekwencji finansowych ze strony organów nadzorujących realizację projektów UE, dowolnie dysponować tym, co zostało postawione. Może kontynuować projekt, przedłużając umowę użyczenia gruntów od właścicieli lub ją zakończyć. W tej sytuacji trzeba pamiętać o zasadzie opisanej w kodeksie cywilnym, że wszystko, co zostało trwale połączone z gruntem (np. altany, boiska, instalacje, utwardzenia terenu), staje się własnością właściciela gruntu, a kwestia rozliczenia nakładów jest ustalana pomiędzy stronami, czyli w tym przypadku stowarzyszeniem a prywatnymi właścicielami działek. Stowarzyszenie teoretycznie mogłoby żądać zwrotu wartości nakładów zwiększających wartość nieruchomości, jednak przy projektach w 100 proc. dotowanych ze środków publicznych dochodzenie zwrotu kosztów, których stowarzyszenie nie poniosło z własnych środków, jest w rzadko praktykowane. Tak czy inaczej, inwestycje za unijne pieniądze podwyższą wartość prywatnych działek, na których obecnie są łąki.

Pytamy też prezesa, czy sytuacja, gdy żona byłego wójta i wiceprezes decyduje o przyjęciu w użyczenie działek należących do męża, na których stowarzyszenie będzie budować za publiczne pieniądze, nie jest konfliktem interesów. Odpowiada, że decyzje dotyczące przygotowania oraz realizacji projektu nie były podejmowane jednoosobowo przez byłą wiceprezeskę stowarzyszenia, tylko kolegialnie przez liczący cztery osoby zarząd.

– Sam fakt istnienia powiązania rodzinnego pomiędzy jednym z członków zarządu a jednym z wielu właścicieli nieruchomości nie jest równoznaczny z wystąpieniem konfliktu interesów. W ocenie takiej sytuacji należy uwzględniać całokształt okoliczności, w szczególności sposób podejmowania decyzji, charakter zawartych umów oraz występowanie lub brak indywidualnej korzyści majątkowej – przekonuje Marciniak.

I dodaje, że projekt na etapie konkursu w urzędzie marszałkowskim przeszedł pomyślnie ocenę, sprawdzano m.in. dokumenty potwierdzające możliwość dysponowania terenem. Czy urząd wiedział, do kogo należą działki? Nie wiadomo, Mazowiecka Jednostka Wdrażania Projektów Unijnych zasłania się RODO.

PRACE PORZĄDKOWE

– Generalnie podpisuję się pod informacjami przekazanymi przez stowarzyszenie. Nie jestem jedynym właścicielem działek, na których ma być realizowany projekt, są tam też osoby zupełnie dla mnie obce. Utworzenie strefy rekreacyjno-edukacyjnej to inicjatywa samych mieszkańców wsi Brzeski i uważam, że jest to bardzo dobry i ciekawy pomysł. Użyczyliśmy nasze tereny nieodpłatnie, bo chcemy wspierać lokalną społeczność – zaznacza Piotr Papis.

Jak informuje, przygotowania do tego przedsięwzięcia zaczęto co najmniej rok temu. Rada gminy Klwów podjęła uchwałę o gminnym programie rewitalizacji, który obejmuje tereny nad Drzewiczką, co dało możliwość stowarzyszeniu ubiegania się o dofinansowanie unijne. Umowy użyczenia działek też podpisano ponad rok temu. W tym czasie wiceprezeską stowarzyszenia była żona Piotra Papisa, a on sam zlecił wykonanie prac ziemnych na już użyczonych stowarzyszeniu gruntach. Ich charakter wskazuje na przygotowania do budowy przystani kajakowej, która ma powstać w ramach unijnego projektu.

Wójt twierdzi, że nic nie przekopywał, tylko odsłonił z rozrośniętej roślinności istniejące od lat kanały. Przekonuje też, że nie wykopał dwóch nowych stawów na działkach, które użyczył stowarzyszeniu (działka z budowanym domem nie została użyczona).

> *Wójt twierdzi, że nic nie przekopywał, tylko odsłonił z rozrośniętej roślinności istniejące od lat kanały*

– Tam były zbiorniki wodne, tylko bardzo zamulone i zarośnięte. Po prostu je odsłoniłem, a na te prace nie musiałem mieć żadnych pozwoleń. To były zwykłe prace porządkowe na terenie rolnym – przekonuje. I podkreśla, że nie obawia się postępowań prowadzonych przez instytucje i policję w tej sprawie. – To nawet bardzo dobrze, bo zostanie to dokładnie wyjaśnione, że nie złamałem żadnych przepisów – mówi Papis.

Na mapach satelitarnych widać zarys naturalnego dopływu do Drzewiczki, który kończy się daleko przed wybudowanymi przez byłego wójta stawami. Brakujący odcinek więc wykopano, podobnie jak i dwa stawy, które powstały na łąkach.

Piotr Papis nie widzi też konfliktu interesów w tym, że stowarzyszenie z jego żoną w zarządzie zdecydowało się realizować unijny projekt na jego prywatnych działkach. – Ja nie jestem w stowarzyszeniu. Po to jest to realizowane, żeby to służyło ludziom, i jeśli coś służy mieszkańcom, jeśli ci mieszkańcy będą mieli miejsce, gdzie będą mogli wyjść na spacer, będą mieli zagospodarowany teren, obecnie zdegradowany, to służy to wszystkim. Tak że należałoby się cieszyć, że te decyzje – również były ze strony mojej małżonki – były na „tak". Ale w związku z tym, że jest dużo pytań w tym temacie, żona zrezygnowała z zasiadania w nowym zarządzie stowarzyszenia – mówi Papis. I konkluduje: – To jest szlachetne, że są ludzie, którzy skoro nie korzystają z tego terenu, to chcieliby, żeby go zagospodarować, żeby służył innym.

REKLAMA

Warszawa/34451324

Festiwal „Opętani Literaturą"

LITERATURA, WOLNOŚĆ, WŁADZA

18 - 27 WRZEŚNIA 2026

Radom - Wsola

TEGOROCZNI GOŚCIE TO:
BARBARA ELMANOWSKA, OLGA HUND, JUSTYNA BARGIELSKA, PAWEŁ RODAK, PIOTR KŁOCZOWSKI, JÓZEF OLEJNICZAK, WERONIKA MUREK, JERZY FRANCZAK, JOANNA B. BEDNAREK, KATARZYNA SAWICKA-MIERZYŃSKA, PIOTR KOFTA, JANUSZ MARGAŃSKI, PIOTR SADZIK, MICHAŁ NOGAŚ

WYDARZENIA TEATRALNE:
ZUZANNA WIATR „DZIEWICTWO"
I'MPRO IMPRO spektakl improwizowany

WYDARZENIA MUZYCZNE:
KASIA LINS Trio
FISZ EMADE TWORZYWO

WYDARZENIE FILMOWE:
„OBCY"
reż. FRANÇOIS OZON

XI EDYCJA NAGRODY LITERACKIEJ IM. WITOLDA GOMBROWICZA

NOMINOWANI
MARCIN OSKAR CZARNIK „Trzy dni, trzy noce"
MARCIN CZUB „Natura dziury"
DOROTA GRABEK „Zmartwychwstanki"
EMILIA KONWERSKA „Rzeczy robione specjalnie"
AREK KOWALIK „Dźwięki ptaków"

GALA NAGRODY LITERACKIEJ IM. WITOLDA GOMBROWICZA
27 września 2026

szczegóły na: muzeumgombrowicza.pl

Organizatorzy:
Prezydent Miasta Radomia
Muzeum Witolda Gombrowicza
Patronat honorowy:
Rita Gombrowicz

Mecenasi:
Kręciarowski
ZAKŁADY AUTOMATYKI KOMBUD

Partner strategiczny:
Mazowsze. serce Polski
Partner główny:
unidevelopment

Partnerzy:

Patronat medialny:
wyborcza.pl KSIĄŻKI
TVP KULTURA Trójka dwójka
BOOKLIPS.PL

WYDARZENIE DOFINANSOWANE Z BUDŻETU WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO W RAMACH ZADANIA „GOMBROROCZNICE 2026"

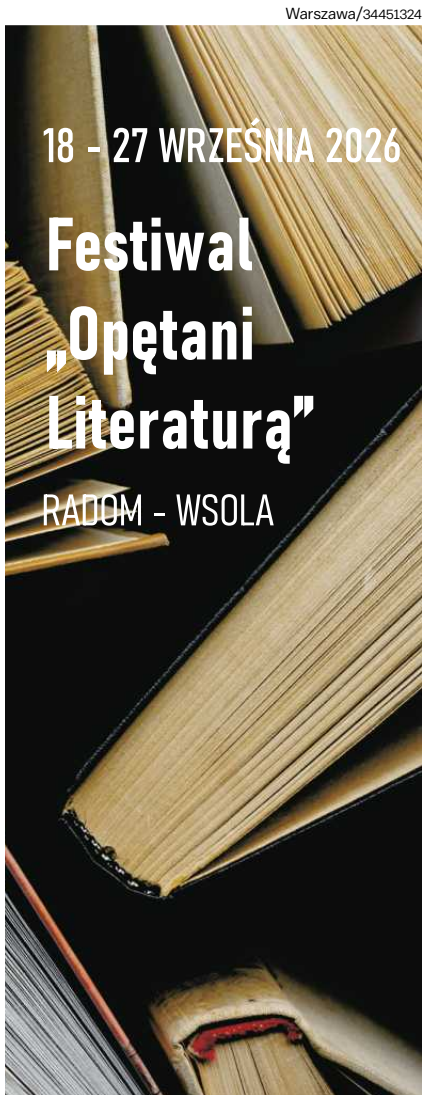

Czy jesteś opętany?

1 WA

eprasa.pl b413afe9d8

System kaucyjny

Umiemy w butelkomaty

Lawinowo rośnie liczba oddanych butelek i punktów, w których można je zwracać. A ma być jeszcze wygodniej.

Jakub Chełmiński

• **Butelkomat w sklepie Żabka**
FOT. ROBERT KOWALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

Za dwa tygodnie (1 października) system kaucyjny w Polsce będzie obchodził pierwsze urodziny. Wprowadzony rok temu na początku wzbudzał niepokój, a czasem nawet niechęć. Nie było łatwo, bo a to brakowało punktów zwrotu, a to butelkomaty się psuły lub przepełniały. Dziś już wiemy, że Polakom oddawanie butelek i puszek weszło w nawyk.

ODDAJEMY CORAZ WIĘCEJ

Przypomnijmy. Kaucja 50 groszy obowiązuje na butelki plastikowe i puszki aluminiowe do 3 litrów pojemności. Złotówkę kaucji wpłacamy za butelki szklane do 1,5 litra.

Aby odzyskać pieniądze, butelki i puszki, musimy odnieść do punktu zbiórki. Ministerstwo Klimatu i Środowiska podało w połowie sierpnia, że Polacy zwrócili już 3,2 mld opakowań objętych kaucją. To wszystko butelki i puszki, które wcześniej trafiały w najlepszym razie do pojemników na segregowane frakcje (40 proc. butelek plastikowych i ok. 80 proc. puszek.), ale niestety często też rzucane były gdziekolwiek, bo dla użytkownika nie miały żadnej wartości.

Wystarczył niecały rok, żeby to się zmieniło, co widać w lasach, parkach czy na miejskich trawnikach. Znacznie rzadziej walają się po nich butelki czy puszki. Pomijając tzw. małpki po mocnym alkoholu, ale o nich za chwilę.

Dla wielu z nas oddawanie pojemników po napojach to już nawyk – idąc po zakupy zabieramy po prostu worek z pustymi butelkami. A dla niektórych to wręcz pasja i sposób na zarabianie. Pisaliśmy w Wyborczej o ludziach, którzy zbierając opakowania wyrzucone przez innych, potrafią dorobić sobie nawet kilkaset złotych tygodniowo.

Oczywiście pod butelkomatami wciąż zdarzają się kolejki, bywa, że wciąż musimy czekać, aż obsługa opróżni maszynę. Ale i to się zmienia, bo przybywa punktów zwrotu. Obecnie działa ich już 64 tys. Z czego aż 32 tys. w małych sklepach, które nie muszą przyjmować opakowań kaucyjnych. Obowiązek mają tylko te o powierzchni powyżej 200 m kw., ale mniejsze też chcą do nich dołączać.

To było do przewidzenia. Przed wejściem systemu kaucyjnego w Polsce opisywałem, jak działa on na Łotwie. Tamtejsi eksperci mówili, że początkowo systemu bały się głównie małe sklepy, ale i one zaczęły do niego dołączać. Bo klienci szli na zakupy tam, gdzie mogli oddać butelki. To samo dzieje się właśnie w Polsce. Jeszcze w kwietniu opakowania przyjmowało 24 tys. małych sklepów, w maju już 32 tys. i coraz częściej tu też działają butelkomaty, a nie tylko ręczne przyjmowanie butelek.

POZA SKLEPAMI

Co więcej, automaty do zbiórki opakowań pojawiają się też w nieoczekiwanych miejscach. Organizatorzy festiwalu Męskie Granie pochwalili się właśnie, że podczas tegorocznej trasy goście koncertów zwrócili aż 41 tys. opakowań. Pamiętacie jeszcze kilka lat temu, jak na różnych festiwalach przestrzeń pod sceną dosłownie usiana była walającymi się wszędzie plastikowymi kubkami po piwie?

To już przeszłość. Na Męskim Graniu napoje kupuje się w opakowaniach kaucyjnych, organizatorzy na całej trasie festiwalu ustawiali własne recyklomaty, w których elegancko lądowały wszystkie puszki. Zwrot kaucji odbywał się bezgotówkowo na kartę albo telefon użytkownika.

Pojawianie się butelkomatów w przestrzeni publicznej, nie tylko w sklepach, to trend, który przewidują eksperci. Pierwszy „osiedlowy" butelkomat stanął w Warszawie na Młocinach. Obecnie w samej Warszawie, w przestrzeni miejskiej i na osiedlach, działa 61 automatów kaucyjnych. W planach jest montaż ponad 400 kolejnych urządzeń. Ministerstwo podaje, że jeden z operatorów systemu planuje w ciągu najbliższych 3-4 lat ustawić 4 tys. automatów działających poza sklepami w całym kraju.

Realny więc wydaje się scenariusz, że butelkomaty będą w polskich miastach wpisane w krajobraz tak jak dziś paczkomaty. Tym bardziej że butelki zdecydowanie wolimy oddawać maszynie niż człowiekowi. 17,5 tys. działających obecnie w Polsce automatów odpowiada za 88 proc. zwrotów opakowań.

ZMIANY W SYSTEMIE

Resort klimatu pracuje też nad usprawnieniem systemu. Najnowsza zmiana to wydłużenie ważności bonu kaucyjnego, który odbieramy w butelkomacie. Jego ważność ma być dłuższa niż obecne 30 dni. Niektóre sieci marketów już teraz wydłużają bony do 90 dni.

W przyszłości system może też objąć butelki po mocnym alkoholu, w tym tzw. małpki. Wszędzie walające się małe butelki to zmora polskich ulic, ale producentom alkoholu udało się wylobbować, że system nie objął ich od początku. Z ministerstwa słychać jednak sygnały, że to się zmieni. Odpowiedni projekt ustawy ma się pojawić na jesieni, po jej uchwaleniu przez Sejm producenci będą mieli okres przejściowy na przygotowanie. ●

Wielki Test Wiedzy o Odpadach

• „Gazeta Wyborcza" zaprasza do udziału w kolejnej edycji Wielkiego Testu Wiedzy o Odpadach, organizowanego z okazji Światowego Dnia Ziemi. Odbędzie się 17 września, jednocześnie w Warszawie i Łodzi. Segregacja odpadów jest dziś jednym z najprostszych działań, które każdy z nas może podejmować na rzecz środowiska. Choć podstawowe zasady wydają się dobrze znane, wciąż mamy wiele wątpliwości. Gdzie powinny trafić fusy po kawie? Czy stłuczony talerz należy wrzucić do pojemnika na szkło? Co zrobić ze zużytymi bateriami lub opakowaniami po lekach? Konkurs ma formę testu wiedzy składającego się z 60 pytań zamkniętych dotyczących segregacji odpadów, recyklingu oraz zasad prawidłowego postępowania z odpadami. Na rozwiązanie całości uczestnicy będą mieli 45 minut, a odpowiedzi będą zaznaczać na tabletach.

Do wygrania jest łącznie 12 tys. złotych. W każdym mieście organizator wyłoni trzech laureatów.
• I miejsce – 3 000 zł;
• II miejsce – 2 000 zł;
• III miejsce – 1 000 zł.

Udział w konkursie jest bezpłatny. Zgłoszenia przyjmowane są do 11 września 2026 roku za pośrednictwem formularzy dostępnych pod adresem wyborcza.pl/testoodpadach.

OGŁOSZENIE Warszawa/34445643

ORGANIZATOR
wyborcza.pl
REKLAMA
SPONSOR GŁÓWNY I PARTNER MERYTORYCZNY
RLG by Reconomy
ELEKTROOOC
Zrealizowano w ramach publicznych kampanii edukacyjnych prowadzonych przez RLG w Polsce

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34452201

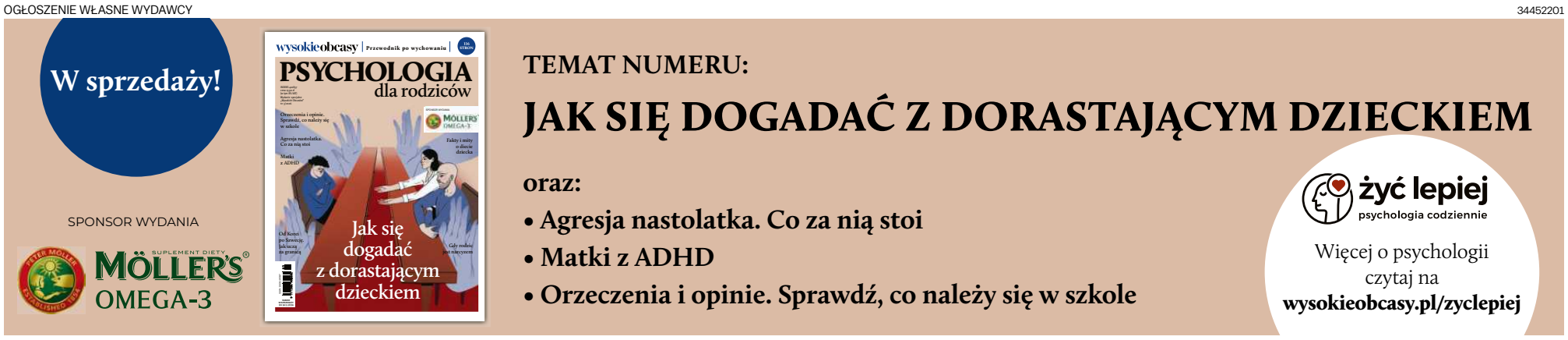

1 WA

eprasa.pl b413afe9d8

Lotnisko Chopina przekierowuje loty do Radomia

Sztokholm, Taszkent i Madagaskar

Na tablicy przylotów i odlotów lotniska Warszawa-Radom pojawiły się zaskakujące i niezapowiedziane kierunki. To przekierowania z zatłoczonego Okęcia.

Małgorzata Rusek

Dotychczas przewoźnicy nie wpisywali lotniska w Radomiu jako alternatywnego dla Okęcia.

– Widać, że to będzie się zmieniać. Na Lotnisku Chopina w Warszawie brakuje slotów, linie lotnicze wybierają wtedy Radom jako naturalną opcję – mówi Piotr Rudzki, rzecznik prasowy Portów Lotniczych.

• **Na lotnisku Warszawa-Radom** FOT. MARCIN KUCEWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Żyją tu czarterami wakacyjnymi

W wakacje w siatce połączeń radomskiego lotniska było siedem kierunków. To:

- Antalya (Turcja) – czartery,
- Hurghada (Egipt) – czartery,
- Burgas (Bułgaria) – czartery,
- Tirana (Albania) – rejsowe / czarterowe,
- Preweza (Grecja) – PLL LOT (wybrane połączenia do końca września),
- Larnaka (Cypr),
- Rzym (Włochy, lotnisko Fiumicino) – PLL LOT.

Ale też od początku lipca na Sadkowie regularnie lądują samoloty linii Enter Air z Tel Awiwu. To rejsy o charakterze zamkniętym, niedostępne w regularnej sprzedaży, z których korzystają Żydzi z Izraela odwiedzający Polskę. Co ciekawe, zwykle samoloty na tej trasie latają w parze, lądując w Radomiu w krótkim odstępie czasu. Pierwotnie Porty Lotnicze mówiły o przeniesieniu tych lotów z Okęcia do Radomia na czas wakacji, ale najwyraźniej współpraca z portem w Radomiu została przedłużona. I nie ma co ukrywać, że połączenie z Tel Awiwem, obok popularnych kierunków wakacyjnych, mocno wpłynęło na rekordowe wyniki lotniska.

Jak informują Porty Lotnicze, od początku czerwca do końca sierpnia port obsłużył ponad 71 tys. pasażerów, z czego prawie 29 tys. w ubiegłym miesiącu i był to rekord w historii lotniska w Radomiu.

Zainteresowanie rejsami z Radomia znalazło odzwierciedlenie w liczbie operacji lotniczych – w minionym miesiącu zrealizowano ich 181 w ruchu pasażerskim, a kolejne 42 to m.in. loty szkolne.

We wrześniu nadal można wybrać się do Grecji (Preveza), Włoch (Rzym), Turcji (Antalya) i Egiptu (Hurghada). Dwa ostatnie z wymienionych kierunków pozostaną dostępne nieco dłużej, bo do połowy października. Od początku roku na podróż z Lotniska Warszawa-Radom zdecydowało się już 85 480 osób.

– Za nami udane wakacje. Cieszy nas fakt, że Lotnisko Warszawa-Radom odnotowało kolejne rekordy frekwencji w ruchu pasażerskim. Wzrost zainteresowania naszą siatką połączeń pozwala nam optymistycznie patrzeć w przyszłość. Biorąc pod uwagę obecne statystyki, spodziewamy się, że jeszcze w tym miesiącu obsłużymy stutysięcznego pasażera – mówi Rafał Siankowski, dyrektor Portu Lotniczego Warszawa-Radom.

Przekierowania z Okęcia

I może mieć rację, bo do wyniku lotniska dołożą się loty przekierowane z Okęcia. A tych jest coraz więcej.

Poza wspomnianym Tel Awiwem w ostatnim czasie na tablicy przylotów i odlotów pojawiły się także Madagaskar, Oslo, Taszkent, Sztokholm czy Baku. Ten ostatni kierunek, to – jak informuje autor profilu Lotnisko RDO Radom na Facebooku – związany jest z deportacjami z Polski. I nie pierwszy raz Straż Graniczna korzysta z lotniska w Radomiu przy tym zadaniu. Natomiast pasażerowie wracający z Madagaskaru do Polski po raz kolejny już wylądują w Radomiu.

Ten kierunek obsługuje przewoźnik Neos Air samolotami Boeing 787 Dreamliner na zlecenie biura podróży Itaka. Po raz pierwszy Dreamliner Neos Air wylądował na pasie lotniska w Radomiu zamiast na Okęciu w połowie czerwca. Teraz znów, według informacji Lotnisko RDO Radom, takie operacje mają się odbyć we wrześniu i w październiku. Pasażerowie następnie zostaną dowiezieni przez organizatora wyjazdu do Warszawy autokarami.

Nadal nie wiadomo, jakie kierunki znajdą się w zimowej siatce połączeń. Pewne są loty Wizz Aira do Larnaki na Cyprze. Czy będzie coś jeszcze? Porty Lotnicze odpowiadają standardową formułą, że rozmowy z przewoźnikami są prowadzone, ale ze względu na ich poufny charakter informacje przed podpisaniem umów nie będą udzielane.

OGŁOSZENIE PŁATNE Płock/34452028

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

zgodnie z art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2026 r. poz. 399, z późn. zm.) zawiadamia, że od dnia 11 września. 2026 r. w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie przy ul. Jagiellońskiej 26, w siedzibie Mazowieckiego Zarządu Nieruchomości w Warszawie przy Al. Jerozolimskich 28 oraz na stronach internetowych – www.mazovia.pl i www.mzn.pl, zostanie wywieszona

informacja o przeznaczeniu do oddania w najem garaży usytuowanych na nieruchomości w Gostyninie w rejonie ulicy Kwiatowej

OGŁOSZENIE PŁATNE Warszawa/34451174

SZKOŁA MUZYCZNA ZATRUDNI

PIANISTĘ,

teoretyka...

tel. 601 65 80 20

szkolamuzyczna01@gmail.com

OGŁOSZENIE PŁATNE Warszawa/34451401

ZARZĄD WOJEWÓDZTWA MAZOWIECKIEGO

zgodnie z art. 35 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami

(Dz. U. z 2026 r. poz. 399, z późn. zm.) zawiadamia, że od dnia 11 września 2026 r. w siedzibie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego w Warszawie przy ul. Jagiellońskiej 26, w siedzibie Mazowieckiego Zarządu Nieruchomości w Warszawie przy Al. Jerozolimskich 28 oraz na stronach internetowych – www.mazovia.pl i www.mzn.pl, zostanie wywieszona

informacja o części nieruchomości przeznaczonej do oddania w użyczenie, położonej w Warszawie przy ul. Brzeskiej 12.

OGŁOSZENIE PŁATNE Warszawa/34452001

DO WYNAJĘCIA LOKAL UŻYTKOWY w Dzielnicy Żoliborz m.st. Warszawy

Dyrektor Zakładu Gospodarowania Nieruchomościami w Dzielnicy Żoliborz Miasta Stołecznego Warszawy ogłosił konkurs ofert na najem **lokalu nr U1 przy ul. Mierosławskiego 17** znajdującego się na terenie Dzielnicy Żoliborz m.st. Warszawy.

Szczegółowe informacje zamieszczono na:
* Elektronicznej Tablicy Ogłoszeń Urzędu m.st. Warszawy http://www.eto.um.warszawa.pl (zakładka: nieruchomości – lokale użytkowe – najem);
* na tablicy ogłoszeń Zakładu Gospodarowania Nieruchomościami w Dzielnicy Żoliborz m.st. Warszawy;
* na lokalu przeznaczonym do najmu;
* na stronie internetowej https://zoliborz.um.warszawa.pl/waw/zgn-zoliborz/wyszukiwarka-lokali

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY 34452161

INGA IWASIÓW znalazła klucz, który otwiera świat. O jej nowej powieści „Tobiasz i wielki liść" – książce o emeryturze, samotności, końcu pewnego świata i... króliku, który niespodziewanie wypełnia pustkę

ARTUR DOMOSŁAWSKI o legendarnym reporterze i „Operacji Masakra". Pióro, pistolet i srebrnolistne topole, czyli o tym, dlaczego niektóre reportaże stają się legendami

Dlaczego jesteśmy coraz bardziej zmęczeni i czy książki o wypaleniu naprawdę pomagają z niego wyjść?

Spotkanie Książkowego Klubu Książki, przegląd jesiennych nowości, kryminały i powieści z dreszczykiem oraz książki dla młodszych czytelników.

W sprzedaży, również z dostawą do paczkomatu

Zamów magazyn z darmową dostawą na: **Prenumerata24.pl** Więcej na: **Wyborcza.pl/ksiazki**

1 WA

eprasa.pl b413afe9d8

Informator usług funeralnych

WOLA

Exitus

Al. Solidarności 147,
dyżur całodobowy tel. 22 620 24 18,
vis a vis Urzędu Warszawa Wola

34440335

MPUK 1945

ZAKŁAD POGRZEBOWY

Punkty usługowe:
Wola, Żoliborz, Śródmieście, Mokotów, Praga, Targówek, Bielany

24/7 - tel. 693 503 720

www.mpuk.pl

34440580

ŚRÓDMIEŚCIE

AMBER

Wspólna 27 A,
tel. całodobowy 501 796 471

34440593

WOLA

DOM POGRZEBOWY „BABICE”

ul. Okulickiego 5C, 05-082 Stare Babice
tel. całodobowy 602 11 89 49
www.babice.com.pl

34440332

ODESZLI.pl

Stwórz Miejsce Pamięci

Wejdź na serwis
odeszli.pl

pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383
22 55 55 399
22 55 55 555

*„Wszyscy przecież staniemy przed Trybunałem Boga.
Tak więc każdy z nas o sobie samym zda sprawę Bogu”.
Rz 14, 10. 12*

Pół wieku i trzy lata temu
w tragicznych okolicznościach opuścił nas przedwcześnie

ŚP

Piotr Ziemilski

Jego Doczesne Szczątki
w oczekiwaniu Zmartwychwstania i Sądu Ostatecznego
spoczywają w ciszy drzew na Starych Powązkach w Warszawie.

Ożywiani nadzieją na Chwalebne Spotkanie,
żarliwą modlitwą otaczają Zmarłego

Przyjaciele

www.nekrologi.wyborcza.pl/34452035

Z głębokim smutkiem zawiadamiamy,
że 3 września 2026 roku odeszła nasza najukochańsza Mama i Babcia

Maria Lubieniecka

wieloletni Pracownik oświaty,
Dyrektor Domu Dziecka nr 12 w Warszawie
i Państwowego Zespołu Ognisk Wychowawczych,
oddana pracy i zawsze pełna troski o innych.

Nabożeństwo żałobne odbędzie się
16 września 2026 roku o godzinie 10:30
w kościele Świętego Krzyża przy Krakowskim Przedmieściu 3,
po czym nastąpi odprowadzenie na Cmentarz Komunalny Północny

o czym zawiadamiają

rodzina i przyjaciele

www.nekrologi.wyborcza.pl/34451527

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że w dniu 3 września 2026 roku
zmarła przeżywszy 93 lata

ŚP

Maria Gołuchowska

Przez całe życie zawodowe związana z Polskim Radiem,
gdzie tworzyła „Kalendarz Radiowy”.
Pozostanie w naszych sercach jako bliska, kochana,
i ważna część naszej rodziny.
Dziękujemy za każdą chwilę. Twoją miłość i dobroć.

Pogrążona w smutku

Rodzina

Nabożeństwo żałobne odbędzie się 16 września 2026 roku o godzinie 12:00
w kościele św. Jakuba Apostoła przy ul. Mehoffera 4 w Warszawie,
po którym nastąpi odprowadzenie Zmarłej do grobu rodzinnego
na Cmentarz Tarchomiński przy ul. Mehoffera.

www.nekrologi.wyborcza.pl/34451812

W dniu 13 września 2026 roku o godzinie 10.30
w Kościele Ewangelicko-Augsburskim św. Trójcy w Warszawie
przy pl. Małachowskiego 1 odbędzie się nabożeństwo ze wspomnieniem

ŚP

prof. dr hab. med. Witolda Rudowskiego

chirurga

w 25. rocznicę śmierci

Życzliwych Jego pamięci zapraszamy do wzięcia udziału w nabożeństwie.
Będzie ono także dostępne w internecie na kanale You Tube „Luteranie w Warszawie”.

Rodzina

www.nekrologi.wyborcza.pl/34451622

Dnia 6 września 2026 roku przestało bić serce mojego ukochanego Męża

Sławomira Mondygraf

Sławku uczyniłeś me życie pięknym i szczęśliwym.

Krysia

www.nekrologi.wyborcza.pl/34451809

35 lat temu odeszli

ŚP

Halina „Lilka” Lewicka

1905 - 1991

dr Zbigniew Lewicki

1903 - 1991

Moim kochanym z pamięcią

Tinka

www.nekrologi.wyborcza.pl/34451654

11 września 2026 roku mija pierwsza rocznica śmierci

ŚP

B. Waldemara Rudzińskiego

Wszyscy, którzy Go znali,
prosimy o westchnienie lub modlitwę.

Pamiętamy i tęsknimy

*córka Monika, siostra,
rodzina i przyjaciele*

Psalm 23

www.nekrologi.wyborcza.pl/34451600

Msza Święta

w pierwszą rocznicę śmierci

ŚP

Prof. dr. hab. Jerzego Rajskiego

(1933-2025)

Profesora Prawa Uniwersytetu Warszawskiego

zostanie odprawiona
w sobotę, 26 września 2026 roku o godzinie 17:30
w Kościele Sióstr Wizytek przy Krakowskim Przedmieściu 34

o czym zawiadamia

córka Monika

www.nekrologi.wyborcza.pl/34451928

4 września 2026 roku zmarła
nasza Droga Przyjaciółka i Wspaniała Artystka

Pola Kurcewicz-Krystyniak

Będzie nam Jej bardzo brakować

Ania, Barbara, Bogusia, Danusia, Ewa, Grażka, Kasia, dwie Małgosie i Marysia

www.nekrologi.wyborcza.pl/34451937

eprasa.pl b413afe9d8

Ze smutkiem zawiadamiamy,
że 2 lipca 2026 roku w Edmonton w Kanadzie,
w wieku 87 lat
zmarła nasza Siostra

ŚP

Ewa Miles-Dixon

z domu Klimaszewska

absolwentka Politechniki Warszawskiej, mgr. inż. chemii,
działaczka Kongresu Polonii Kanadyjskiej, Federacji Polek w Kanadzie,
członkini Komitetu Funduszu im. Jadwigi Dobruckiej.
Przez kilkadziesiąt lat pracowała na rzecz,
była aktywna i zaangażowana w życie na emigracji.

Za swoją wieloletnią działalność społeczną i służbę na rzecz Polonii
uhonorowana
Złotym Krzyżem Zasługi Rzeczypospolitej Polskiej
Medalem Diamentowego Jubileuszu Królowej Elżbiety II
Medalem Koronacyjnym Króla Karola III.

Odznaczenia te stanowią wyraz uznania
dla Jej wyjątkowego wkładu w rozwój polskiej społeczności w Kanadzie.

Msza święta pogrzebowa odbędzie się 18 września 2026 rpku o godzinie 13.20
w kościele drewnianym pw. Świętego Wincentego na Cmentarzu Bródzieńskim,
po czym nastąpi odprowadzenie do grobu rodzinnego,

o czym zawiadamiają

Barbara Hamer, Krystyna Stępnikowska, Irena Rzeplińska
z rodzinami

www.nekrologi.wyborcza.pl/34452120

Z prawdziwym żalem i bólem zawiadamiamy,
że 4 września 2026 roku, po długiej chorobie,
odszedł na Wieczny Wschód nasz Brat,
wybitny adept Sztuki Królewskiej w Polsce

dr filozofii

Krzysztof Wakar, 33°

członek Wielkiej Loży Narodowej Polski
oraz Rady Najwyższej Rytu Szkockiego
Dawnego Uznanego dla Polski.

Urodził się 6 maja 1938 roku w Warszawie.
Ukończył Wydział Chemii Uniwersytetu Warszawskiego
oraz uzyskał stopień doktora filozofii.
Do emerytury pracował w Instytucie Filozofii
i Socjologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie.

Swoją drogę wolnomularską rozpoczął 13 lutego 1995 roku
w Loży nr 2 „Walerian Łukasiński", w której w latach
2000-2002 pełnił zaszczytną funkcję Czcigodnego Mistrza.
Od 1997 roku związany był z Rytem Szkockim Dawnym Uznanym,
w którym uzyskał w roku 2002 najwyższy, 33° wtajemniczenia

Od początku swojej drogi wolnomularskiej dawał świadectwo
przywiązania do wysokich standardów etycznych oraz kultury
osobistej i intelektualnej. Do dyskusji lożowych wnosił
rozległą wiedzę oraz umiejętność stawiania pytań skłaniających
do głębszego namysłu. Dla wielu Braci był wzorem, przewodnikiem i mentorem.

Cześć Jego Pamięci!

Wielka Loża Narodowa Polski
Rada Najwyższa RSDU dla Polski
Loża nr 2 „Walerian Łukasiński"

www.nekrologi.wyborcza.pl/34452206

GAZETA wyborcza
DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi,
licytacje,
zamówienia
publiczne

Ogłoszenia
sądowe
i rekrutacyjne

Nekrologi,
kondolencje,
wspomnienia

KONTAKT:

kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl
nekrologi.wyborcza.pl

Drogi Arturze,

Przyjmij najszczersze wyrazy współczucia z powodu śmierci Brata

ŚP

Antoniego Borzewskiego

Życzymy Ci siły i spokoju w tym trudnym czasie

Rafał Mierzejewski, Helena Czernecka i cała rodzina

www.nekrologi.wyborcza.pl/34451940

Z żalem przyjęliśmy wiadomość o śmierci

Pana Profesora

Andrzeja Elżanowskiego

wybitnego bioetyka, zoologa i paleontologa,
związanego z wydziałem „Artes Liberales" UW,
prezesa Polskiego Towarzystwa Etycznego,
wielkiego obrońcy praw zwierząt,
dobrego i szlachetnego Człowieka

Rektor i Senat

Uniwersytetu Warszawskiego

www.nekrologi.wyborcza.pl/34452185

Pogrążeni w smutku zawiadamiamy o odejściu

naszej ukochanej Mamy, Babci i Prababci

Ireny Jabłońskiej

Krzysztof, Ewa, Łukasz oraz Ada i Wanda z rodzinami

www.nekrologi.wyborcza.pl/34452004

ODESZLI.pl
Dziel się wspomnieniami o bliskich
Wejdź na serwis **odeszli.pl**

ODESZLI.pl
Stwórz Miejsce Pamięci
Wejdź na serwis **odeszli.pl**
pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383, 22 55 55 399, 22 55 55 555

NEWSLETTERY WYBORCZEJ
wyborcza.pl

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny
Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty
ponad **40** różnych newsletterów.
Zapisz się na:
wyborcza.pl/newslettery

eprasa.pl b413afe9d8

W dniu 9 września 2026 roku w wieku 76 lat zmarł

Profesor

Andrzej Elżanowski

wybitny biolog, zoolog, paleontolog i bioetyk,

profesor Uniwersytetu Warszawskiego,

wieloletni obrońca praw zwierząt.

Pogrążeni w smutku

Barbara Elżanowska-Rutherford z mężem,

Filip i Fabian Elżanowscy z rodzinami

www.nekrologi.wyborcza.pl/34452140

Wraz z Twoją śmiercią
umarły moje marzenia i nadzieja
-Matka

W dniu 21 września 2026 roku mija dwunasta rocznica śmierci
mojego Kochanego i jedynego dziecka

Grzegorza Andrzeja Niczke

Wszystkich którzy Go znali
proszę o chwilę wspomnień i zachowanie życzliwej pamięci,

Zofia Niczke

Miejsce spoczynku:
Cmentarz Komunalny Północny- Wólka Węglowa- KW O-II -17-1-22

www.nekrologi.wyborcza.pl/34450638

ODESZLI.pl

Stwórz Miejsce Pamięci

Z głębokim żalem zawiadamiamy, że dnia 7 września 2026 roku
przeżywszy 85 lat zmarła

Elżbieta Radosz

Msza święta żałobna odprawiona zostanie
dnia 15 września 2026 roku (wtorek) o godzinie 14:00
w kościele pw. św. Grzegorza Wielkiego na cmentarzu Wolskim w Warszawie,
po czym nastąpi odprowadzenie na cmentarz miejscowy
do grobu rodzinnego.

O czym zawiadamia pogrążona w smutku

Rodzina

www.nekrologi.wyborcza.pl/34452060

„Można odejść na zawsze
by stale być blisko”
ks. Jan Twardowski

Łączymy się z

Hanką i Beatą

w smutku, bólu i żałobie.

ŚP

Janusz Chojecki

Zostanie w naszych sercach
dobrym, ciepłym wspomnieniem naszej przyjaźni.

Twoje odejście dotyka nas w szczególny sposób.

Spoczywaj w pokoju

Krystyna i Jerzy Górczyńscy - sąsiedzi

www.nekrologi.wyborcza.pl/34451990

Wejdź na serwis
odeszli.pl

pomoc@odeszli.pl
tel. 22 55 55 383
22 55 55 399
22 55 55 555

nekrologi.wyborcza.pl

ODESZLI.pl

ZAMIEŚĆ:

nekrolog
kondolencje
wspomnienie

nekrologi@wyborcza.pl, pomoc@odeszli.pl,
tel. 22 55 55 383, 22 55 55 399, 22 55 55 555

eprasa.pl b413afe9d8

wyborcza

30. FESTIWAL NAUKI PROGRAM

18-27.09 WARSZAWA

Piątek, 11 września 2026

Redaktor prowadzący: **Artur Brzozowski**

ANNA GÓRNICKA-OLSZEWSKA

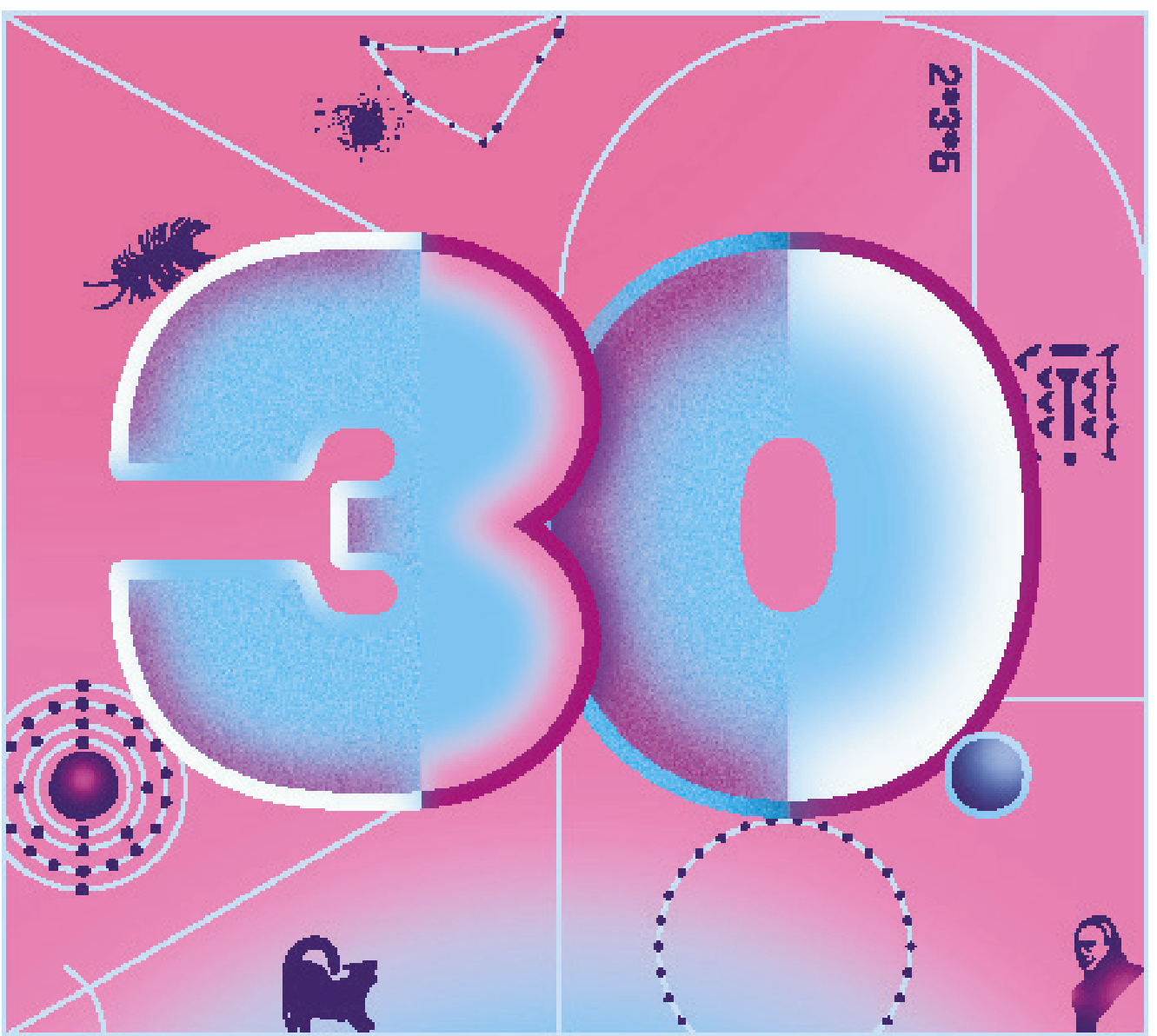

eprasa.pl b413afe9d8

18-27 września 2026, Warszawa

Stwarzamy atmosferę naukowego święta

FOT. MATERIAŁY PRASOWE (24)

W tym roku Festiwal świętuje Jubileusz 30. edycji. Co roku organizując Festiwal Nauki staramy się stworzyć atmosferę naukowego święta. Jesteśmy przekonani, że udział w Festiwalu pomaga uczestnikom lepiej zrozumieć otaczający nas świat, a także pozwala dowiedzieć się, na jakie pytania nauka szuka odpowiedzi. Wysiłek ponad 1000 osób zaangażowanych co roku w przygotowanie ponad 400 imprez ogólnodostępnych i ponad 500 lekcji festiwalowych został doceniony. Festiwal został laureatem Nagrody Głównej XXI edycji ogólnopolskiego konkursu Popularyzator Nauki za rok 2025, Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego oraz Polskiej Agencji Prasowej, za działania na rzecz upowszechniania nauki oraz budowania dialogu między środowiskiem naukowym a społeczeństwem.

Przed 29 laty rozpoczęliśmy Festiwal hasłem: „Brak inwestycji w naukę, to inwestycja w ignorancję". Choć hasła tego nie umieszczamy już w naszym programie, to zdajemy sobie sprawę, że nadal jest ono aktualne. Staramy się, aby ta prawda dotarła do jak najszerszego grona obywateli naszego kraju. Festiwal to okazja do zadawania pytań, poszukiwania odpowiedzi i dyskusji z wybitnymi przedstawicielami życia naukowego w Polsce. Dzięki takim spotkaniom można się przekonać jak fascynująca jest nauka.

Do zobaczenia na Festiwalu. ●

Lekcje festiwalowe

OGŁOSZENIE

WCIES | Instytucja edukacyjna miasta stołecznego Warszawy

Poza spotkaniami opisanymi w tym programie organizujemy także lekcje festiwalowe przeznaczone dla klas szkół podstawowych oraz szkół średnich. Lekcje są dofinansowane przez Warszawskie Centrum Innowacji Edukacyjno-społecznych i Szkoleń.

Lista instytucji, które organizują tylko lekcje festiwalowe:

- Wydział Rehabilitacji AWF
- Centrum Naukowo-Badawcze Ochrony Przeciwpożarowej im. Józefa Tuliszkowskiego, PIB
- Instytut Fizyki Plazmy i Laserowej Mikrosyntezy im. Sylwestra Kaliskiego
- Miejski Ogród Zoologiczny im. Antoniny i Jana Żabińskich w Warszawie
- Muzeum Marii Skłodowskiej-Curie w Warszawie
- Muzeum Starożytnego Hutnictwa Mazowieckiego im. Stefana Woydy
- Narodowe Muzeum Techniki w Warszawie
- Państwowe Muzeum Archeologiczne w Warszawie
- NASK Państwowy Instytut Badawczy
- Instytut Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej im. Macieja Nałęcza PAN
- Instytut Chemii Fizycznej PAN
- Instytut Chemii Organicznej PAN
- Muzeum i Instytut Zoologii PAN

eprasa.pl b413afe9d8

Nagroda Złota Róża

W tym roku już po raz 20. Jubileuszowy, przyznamy nagrodę Złota Róża dla najciekawszej i najlepszej polskiej książki popularyzującej naukę, wydanej w ciągu 12 miesięcy od 1. lipca ubiegłego roku. Jury wybierze, spośród zgłoszeń, wydawnictwa książkowe, które w sposób niebanalny, a przede wszystkim merytorycznie, rzetelnie i przystępnie upowszechniają wiedzę naukową. Nagroda trafi do autorki lub autora jednego z nich.

Fundatorami nagrody są Festiwal Nauki w Warszawie oraz Instytut Książki. Statuetkę Złotej Róży w ostatniej edycji nagrody otrzymały - Dagmara Bożek i Katarzyna Dąbkowska za książkę Henryk Arctowski. W świecie myśli, Wydawnictwa Bosz. Zgodnie ze zwyczajem honorującym laureatów, Autorki przygotowały w tym roku spotkanie pt. Nie tylko Antarktyda. Nieznane życie pierwszego polarnika. O powstaniu biografii Arctowskiego (21 IX o godz. 18:00).

Lista książek nominowanych w tym roku znajduje się na stronie: festiwalnauki.edu.pl oraz w naszych mediach społecznościowych. Nazwisko laureata i tytuł nagrodzonej książki poznamy podczas ceremonii zamknięcia Festiwalu (27 IX).

Skład jury Złotej Róży

- dr hab. n. med. Małgorzata Witkowska-Zimny - Przewodnicząca jury, Festiwal Nauki w Warszawie
- Urszula Chwalba - Instytut Książki
- dr hab. Maciej Lisicki prof. UW - Festiwal Nauki w Warszawie
- Andrzej Skalimowski – redaktor naczelny miesięcznika „Nowe Książki”
- sekretarz jury - dr Martyna Dudziak-Kisio, mail: zlota.roza@uw.edu.pl

Zapraszamy do współpracy

Popularyzuj polską naukę razem z Festiwalem Nauki! Apelujemy do wszystkich, którzy chcą budować nowoczesną, przygotowaną na wyzwania przyszłości Polskę: promujmy, wspomagajmy i przyłączajmy się do wartościowych inicjatyw. Nasz Festiwal organizowany jest głównie dzięki ofiarności warszawskiej społeczności naukowej. Stale nam jednak towarzyszą ograniczenia finansowe. Dlatego zwracamy się o wsparcie finansowe następnej, już trzydziestej pierwszej edycji Festiwalu, która odbędzie się we wrześniu 2027r. Jeśli w sponsorowaniu Festiwalu Nauki widzą Państwo korzyści dla własnej firmy i organizacji lub kierują się inną szlachetną motywacją, prosimy o kontakt z sekretariatem organizacyjnym: **festiwal@uw.edu.pl.**

- Polskie Towarzystwo Chemiczne we współpracy z Instytutem Nauk o Żywności SGGW
- Instytut Medycyny Weterynaryjnej SGGW
- Instytut Nauk o Żywieniu SGGW
- Katedra Inżynierii Żywności, Wydział Technologii Żywności SGGW
- Instytut Rolnictwa SGGW
- Katedra Nanobiotechnologii SGGW, Instytut Biologii SGGW
- Katedra Technologii i Oceny Żywności SGGW
- Wydział Biologii i Biotechnologii SGGW
- Wydział Farmaceutyczny WUM
- Archiwum Państwowe w Warszawie
- Teatr Baj
- Instytut Muzykologii UW
- Wydział Nauk Ekonomicznych UW
- Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW
- Katedra Lingwistyki Formalnej UW
- Uczelnia Korczaka – Akademia Nauk Stosowanych, Wydział Nauk Społecznych w Warszawie

Rada Programowa 30. Festiwalu Nauki w Warszawie

- prof. Joanna Jurewicz – Przewodnicząca
- prof. Wojciech Kulesza – Wiceprzewodniczący
- prof. Jarosław Arabas
- dr hab. Mariola Ciszewska-Mlinarič, prof. ALK
- prof. Anna Cywińska
- prof. Wojciech Grochala
- dr Takao Ishikawa
- prof. Ireneusz Krzemiński
- dr hab. Maciej Lisicki prof. UW
- dr hab. Agnieszka Nogal, prof. UW
- dr Paulina Nowicka-Karpińska
- dr hab. Paweł Rodak, prof. UW
- prof. Jarosław Różański OMI
- prof. Katarzyna Samborska,
- prof. Dariusz Stola
- dr Zuzanna Toeplitz
- dr Albert Tomaszewski
- prof. Joanna Tyrowicz
- dr hab. Małgorzata Witkowska – Zimny
- prof. Andrzej Wysmołek
- prof. Andrzej Ziemba
- red. Piotr Zmelonek

DYREKCJA FN

- dr Zuzanna Toeplitz – Dyrektorka
- dr Takao Ishikawa – Wicedyrektor

SEKRETARIAT ORGANIZACYJNY FN

- mgr Kamila Szilder
- mgr Anna Toeplitz
- mgr Anna Gościńska – pełnomocniczka Kwestora
- mgr Filip Olszewski – Facebook
- Julia Ziemba – Instagram

KONTAKT

- tel. 22 55 40 805
- e-mail: **festiwal@uw.edu.pl**
- **www.festiwalnauki.edu.pl**

eprasa.pl b413afe9d8

Wiele ciekawych wydarzeń dla każdego

Zainaugurujemy Festiwal 18 września debatą: Jerzy Giedroyc i „Kultura" paryska: jak wymyślać polskość na nowo? Spróbujemy odpowiedzieć na pytanie, czy i na ile wizje polskości wypracowywane w „Kulturze" mogą być dla nas dzisiaj inspirujące. A zamykamy Festiwal 27 września debatą trwającą w Polsce i nie tylko, od lat: Czy szkoła jest nam jeszcze potrzebna? Przed debatą, jak co roku, wręczymy nagrodę Złotej Róży za najlepszą książkę popularnonaukową wydaną w trakcie ostatnich 12 miesięcy.

Zgodnie z tradycją, 21 września zeszłoroczne laureatki – Dagmara Bożek i Katarzyna Dąbkowska wygłoszą wykład pt. Henryk Arctowski: Nie tylko Antarktyda. Nieznane życie pierwszego polarnika. O powstaniu biografii Arctowskiego. Tradycyjnie zapraszamy również na grę terenową. Ponieważ to jubileuszowa edycja Festiwalu, przygotowaliśmy także wyjątkowe wydarzenia: Już 11 września, w kinie Iluzjon, rozpoczynamy Festiwal Filmowy „Kadr na Naukę!", który będzie trwał do 26 września.

Innym jubileuszowym wydarzeniem będzie 23 września odbędzie się koncert muzyki klasycznej na Politechnice Warszawskiej. Mieszkańcy miasta będą mogli obejrzeć wystawę poświęconą pracom badawczym prowadzonym w instytucjach biorących udział w Festiwalu, umieszczoną na ogrodzeniu Ogrodu Botanicznego UW w Alejach Ujazdowskich.

Warto też będzie posłuchać wykładów na 30.-lecie, wybitnych naukowców, od lat związanych z naszym Festiwalem:

1. Prof. Tomasz Szapiro „Międzynarodowa współpraca i dyplomacja naukowa – mechanizmy i pułapki" – 19 IX godz. 13

2. Prof. Wiesław Wiktor Jędrzejczak „Wyleczyć białaczkę" – 19 IX godz. 14

3. Prof. Stefan Kwiatkowski „Transfer kapitału edukacyjnego – aspekty międzypokoleniowe i międzykulturowe" – 19 IX godz. 15

4. Prof. Krzysztof Dołowy „Jak powstało życie na Ziemi?" – 20 IX godz. 11

5. Prof. Wojciech Pisula „Zwierzęta w poszukiwaniu stymulacji i informacji: co szczury mówią nam o ciekawości?" – 20 IX godz. 14

6. Dr Stanisław Bajtlik „Popularyzacja popularyzacji, albo metapopularyzacja" – 20 IX godz. 15:30

7. Prof. Bogdan Lesyng „Czy rozwój badań naukowych podlega darwinowskiej ewolucji?" – 20 IX godz. 14

8. Prof. Paweł Strzelecki „Od Polskiej Szkoły Matematycznej do współczesnych polskich rozmów o polityce naukowej" – 20 IX godz. 15:30

9. Prof. Zbigniew Gaciong „Jak długo może żyć człowiek?" – 20 IX godz. 15

10. Prof. Andrzej Mencwel „Co robić z Internetem? Epizodyczne rozważania historyczne" – 24 IX godz. 17 11. Prof. Małgorzata Kossut „Astrocyty i plastyczność mózgu" – 27 IX godz. 15:30. ●

Zachęcamy do zajrzenia na naszą stronę po więcej szczegółów i spotkajmy się na **30. Jubileuszowym Festiwalu Nauki w Warszawie!**

2 WA

eprasa.pl b413afe9d8

Początki były skromne

To było 30 lat temu. W 1996 roku prof. David Shugar odwiedził międzynarodowy Festiwal Naukowy w szkockim Edynburgu. Po powrocie do Polski podzielił się pomysłem zorganizowania podobnej imprezy nad Wisłą. W grudniu 1996 r. Rektorzy Uniwersytetu Warszawskiego, Politechniki Warszawskiej i Prezes Polskiej Akademii Nauki podpisali Porozumienie i powołano do życia Festiwal Nauki w Warszawie. Dyrektorem został mianowany dr hab. Maciej Geller (1997 – 2013), Radzie Programowej przewodniczyła prof. Magdalena Fikus.

Festiwal Nauki w Warszawie zaczynał skromnie – w 1997 r. 72 spotkania zorganizowane przez 44 instytucje, a w ostatnich latach ponad 500 imprez w ponad stu instytucjach naukowych stolicy i Mazowsza. Poza spotkaniami dostępnymi dla każdego, organizujemy co roku również lekcje dla szkół, które cieszą się niezmienną popularnością. Co roku proponujemy ponad 500 takich wydarzeń, ale niestety wciąż niektórym szkołom nie udaje się zapewnić w losowaniu ani jednej lekcji.

Na 30-lecie Festiwalu Nauki mamy nadzieje gościć Państwa ponownie w różnych instytucjach naukowych, a na pewno będziemy obecni także cyfrowo. Staramy się przyglądać otaczającemu nas światu, podyskutujemy o nim. Zaproszeni badacze z różnych dziedzin nauki pomogą nam zrozumieć doświadczenia fizyczne, przemiany społeczne, procesy historyczne; to, co dzieje się na Ziemi, ale i w kosmosie; to, jak zmieniamy się my sami, ale też jak zmieniamy świat wokół nas. Spotkamy się podczas pokazów, dyskusji, warsztatów i wykładów dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Będzie to okazja, jak co roku, do odwiedzenia warszawskich szkół wyższych, ośrodków badawczych i muzeów. ●

Kawiarnia Naukowa

Festiwal Nauki w Warszawie to nie tylko liczne wydarzenia w ciągu 10 dni pod koniec września. Staramy się umożliwić kontakt z ciekawymi osobowościami polskiego świata naukowego także w ciągu roku. Służy temu festiwalowa Kawiarnia Naukowa – od października do czerwca, w każdy trzeci poniedziałek miesiąca spotkania odbywające się w Pałacu Staszica w siedzibie Polskiej Akademii Nauk.

To otwarte dla wszystkich zainteresowanych spotkania z cenionymi przedstawicielami najróżniejszych dziedzin wiedzy (fizyków i filozofów, biologów i kulturoznawców, chemików i socjologów etc.) Poruszane są tematy ważne dla nas tu i teraz; zawsze jest możliwość zadania pytania i wzięcia działu w dyskusji. To świetna okazja do wyjaśnienia wątpliwości czy znalezienia odpowiedzi na nurtujące nas pytania.

Współorganizatorami Kawiarni Naukowej są Polska Akademia Nauk oraz Wszechnica.org.pl.

Kadr na Naukę!

Festiwal Filmowy pełen nauki i naukowców. Rozpoczynamy już dziś, 11 września, o godzinie 19. Zapraszamy do Kina Iluzjon na pokaz filmu "Photon" Normana Leto - Eksperymentalny esej filmowy łączący naukę z wizualnym widowiskiem. Pokazujący ewolucję życia, od pierwszej komórki po artystyczną wizję kosmicznej przyszłości.

Po seansie zapraszamy również na rozmowę z dr hab. Krzysztofem Turzyńskim, prof. ucz. z Instytutu Fizyki Teoretycznej Wydziału Fizyki UW – bo w „Kadrze na Naukę!" film jest dopiero początkiem dyskusji.

Na pozostałe pokazy zapraszamy w dniach 19-26 września do Kina Atlantic.

Program i więcej informacji na stronie Festiwalu Nauki w zakładce Kadr na Naukę!

Odkrywaj naukę z nami poprzez kinematografię.

Spis treści

1. Debaty główne s.6
Dyskusje na najbardziej aktualne tematy wybrane przez Radę Programową

2. Wydarzenia specjalne s. 6

3. Spotkania całodniowe s. 7-8
Spotkania, podczas których można przyjść w dowolnej chwili ich trwania

4. Dzień Nauki s. 8-13
Cykl spotkań organizowany na UW – 20 IX

5. Kluby s. 13-29
Spotkania odbywające się w tygodniu
- Poniedziałek 21 IX s. 13-14
- Wtorek 22 IX s. 14-19
- Środa 23 IX s. 19-23
- Czwartek 24 IX s 23-26
- Piątek 25 IX s. 26-29

6. Spotkania weekendowe s. 29-46
Spotkania odbywające się w weekendy
- sobota 19 IX s. 29-32
- niedziela 20 IX s. 32-36
- sobota 26 IX s. 36-44
- niedziela 27 IX s. 44-46

7. Wystawy s. 46-47

OGŁOSZENIE

Festiwal Nauki Warszawa

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

DEBATY GŁÓWNE

ul. Krakowskie Przedmieście 26/28
Audytorium, Stara Biblioteka UW

1. Jerzy Giedroyc i „Kultura" paryska: jak wymyślać polskość na nowo? - Z. Król, M. Łuszczak, M. Łuczewski, P. Sadzik, A. Wiśniewska, P. Rodak (prowadzenie), **18 IX godz. 18, D**

Spróbujemy odpowiedzieć na pytanie, czy i na ile wizje polskości wypracowywane w „Kulturze" mogą być dla nas dzisiaj inspirujące.

2. Praca bez ludzi, ludzie bez pracy. Jak AI zmienia rynek pracy. Nowy krajobraz bezrobocia - K. Maj, D. Batorski, I. Grabowska, A. Przegalińska (prowadzenie), **19 IX godz. 17, D**

AI przestała być abstrakcyjnym zagrożeniem i realnie zmienia rynek pracy, szczególnie pracowników wiedzy. Czy technologia znów stworzy nowe role i kto płaci cenę transformacji?

ul. Pasteura 5
Wydział Fizyki, Aula 0.03

3. Anatomia brainrotu. Jak portale społecznościowe wpływają na jednostki i społeczności? - D. Czerniawska-Szejda, W. Kulesza, K. Czarnecka (prowadzenie), **20 IX godz. 17, D**

Jaki obraz siebie samych i rzeczywistości widzą użytkownicy social mediów? Czy do umieszczanych tam treści rzeczywiście pasuje jedynie slangowe określenie „gnicie mózgu"? A może niosą jakąś wiedzę?

4. O kryptowalutach - G. Sobiecki, M. Szwed-Ziemichód, J. Wytrębowicz, J. Arabas (prowadzenie), **25 IX godz. 18, D**

W ramach debaty przybliżymy temat kryptowalut od strony technicznej, ekonomicznej i prawnej.

ul. Krakowskie Przedmieście 26/28
Audytorium, Stara Biblioteka UW

5. „Zły" plastik? - A. Plichta, J. Darska, T. Malinowski, W. Grochala (prowadzenie), **26 IX godz. 17, D**

OGŁOSZENIE

ATENDE

Atende S.A. to wiodąca grupa technologiczna z ponad 30-letnią historią w realizacji zaawansowanych projektów informatycznych. Firmę założył dr hab. Roman Szwed, który był pracownikiem naukowym na Wydziale Fizyku Uniwersytetu Warszawskiego, a w sierpniu 1991 roku zespół Ośrodka Komputerowego Wydziału Fizyki UW pod jego kierownictwem dokonał historycznego podłączenia Polski do internetu. Atende od lat wspiera Festiwal Nauki w Warszawie.

Polimeryczne tworzywa sztuczne („plastiki") są istotne dla współczesnej cywilizacji, lecz przyczyniają się do zanieczyszczenia środowiska. Spróbujemy odpowiedzieć na ile „zły" jest „plastik".

ul. Pasteura 5
Wydział Fizyki UW, aula 0.03

6. Czy szkoła jest nam jeszcze potrzebna? - B. Przybylski, K. Małek, A. Kleszczewska-Albińska, A. Sanecka, M. Dobrzyniak (prowadzenie), **27 IX godz. 17, D**

Kryzys oświaty, wypalenie uczniów i exodus do edukacji domowej. Czy w dobie cyfryzacji i dynamicznych zmian tradycyjne placówki to anachronizm, czy może potrzebujemy szkoły bardziej niż kiedykolwiek?

WYDARZENIA SPECJALNE

ul. Nowowiejska 15/19
Wydział Elektroniki i Technik Informacyjnych PW

7. Rola Staszica w Powstaniu Politechniki Warszawskiej i 200 lat historii Uczelni - K. Czajka-Kalinowski, **20 IX godz. 12, Wyc, W, Wys**

Poznaj historię Politechniki Warszawskiej – od czasów Stanisława Staszica po współczesność. W programie wykład, spacer po kampusie oraz zwiedzanie wystawy „200 lat Politechniki Warszawskiej".
Uwaga: 30 minut wykładu i 60 minut oprowadzania

ul. Krakowskie Przedmieście 32
Pałac Tyszkiewiczów-Potockich, Sala Balowa

8. Strach i KOR - M. Zaremba, **21 IX godz. 17, W**

Jak strach kształtował życie codzienne w Polsce lat 70.Jak pamięć represji, konformizm i „ciche" metody nacisku wpływały na społeczeństwo — oraz dlaczego mimo lęku możliwy stał się bunt Solidarności.

ul. Krakowskie Przedmieście 26/28
Stara Biblioteka UW, s. 106

9. Nie tylko Antarktyka. nieznane życie pierwszego polarnika. O powstawaniu biografii Arctowskiego - K. Dąbkowska, D. Bożek, **21 IX godz. 18, D, W**

Laureatki Złotej Róży w 2025 roku, autorki pierwszej biografii Henryka Arctowskiego (1871–1958), polarnika, geofizyka i dyplomaty naukowego, opowiedzą, jak powstawała opowieść.

ul. Krakowskie Przedmieście 26/28
Instytut Kultury Polskiej, sala 5

10. Ukryte historie dawnego Szpitala św. Rocha na UW - R. Chymkowski, Ł. Bukowiecki, **22 IX godz. 17, W**

Wykład ilustrowany materiałami wizualnymi poświęcony będzie społecznej historii budynku dawnego Szpitala św. Rocha, stanowiącego dziś część Kampusu Głównego Uniwersytetu Warszawskiego.
Uwaga: Wykładowi towarzyszyć będzie wystawa w Galerii Plenerowej IKP na Małym Dziedzińcu UW.

ul. Krakowskie Przedmieście 26/28
Stara Biblioteka UW, s. 106

11. Wybuchowa Chemia - K. Cieślak, **23 IX godz. 18, W**

Wybuchowa chemia – jak działają materiały wysokoenergetyczne? Poznaj naukę, która stoi za kontrolowanym uwalnianiem energii. Dowiedz się jakie mają zastosowania w technice, kosmosie i przemyśle.

eprasa.pl b413afe9d8

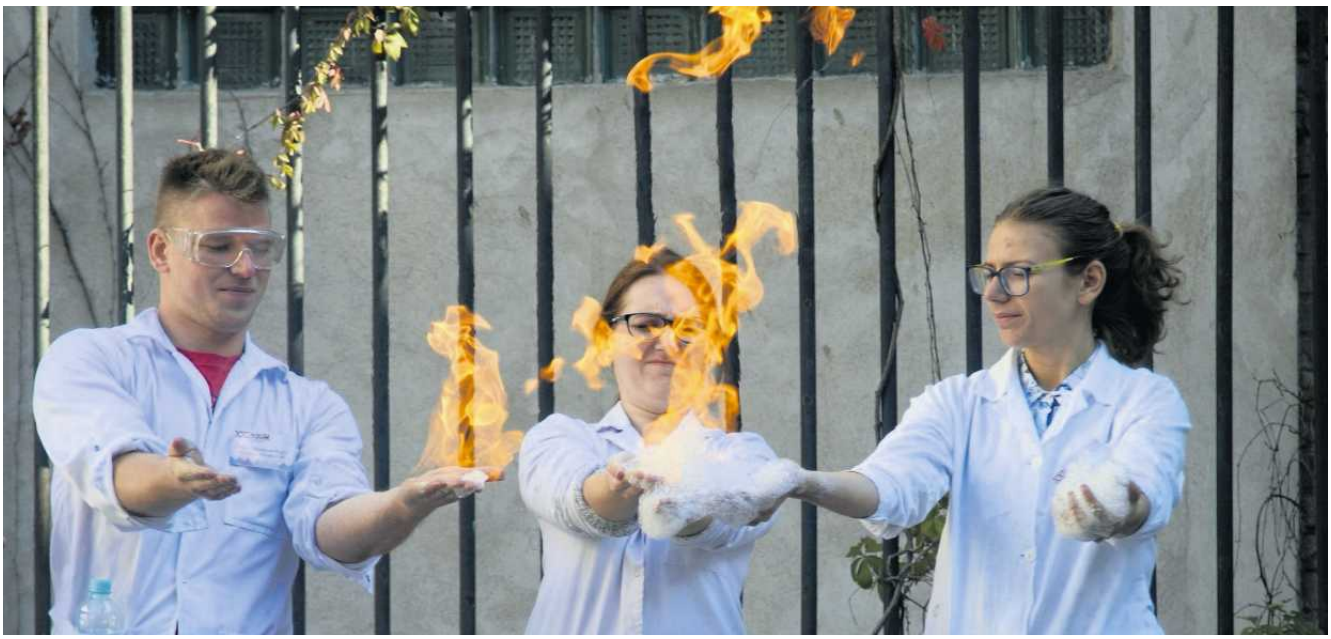

SPOTKANIA CAŁODNIOWE

Instytut Badawczy Leśnictwa we współpracy z Instytutem Ochrony Środowiska
Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3

Organizator zapewnia miejsca parkingowe dla samochodów uczestników. Do Sękocina Starego można dojechać autobusami ZTM Warszawa, liniami: 707, 721 i 728.

12. Piknik Rodzinny IBL pt. „Las jakiego nie znamy” - A. Sawicki, **19 IX godz. 10, G, K, Wa, Wyc, Wys**

Zajęcia terenowe, wycieczki po lesie, zajęcia rekreacyjne, quizy i gry zręcznościowe. **Zapisy** od 14 IX pod adresem: A.Sawicki@ibles.waw.pl
Uwaga: *Zapisy dotyczą wyłącznie grup zorganizowanych powyżej 15 osób. Wskazane ubranie terenowe.

Politechnika Warszawska
ul. Wołoska 141

13. Festiwal Młodych Inżynierów - Południe - **19 IX godz. 10, G, P, Wa**

Młodych pasjonatów nauki, nowoczesnych technologii i odkrywania świata w każdej skali zapraszamy na wydarzenie, które zachęci do naukowych eksploracji i eksperymentów.

Plac Politechniki 1, Duża Aula

14. Festiwal Młodych Inżynierów - Północ - **20 IX godz. 10, G, P, Wa**

Młodych pasjonatów nauki, nowoczesnych technologii i odkrywania świata w każdej skali zapraszamy na wydarzenie, które zachęci do naukowych eksploracji i eksperymentów.

Wydział Geodezji i Kartografii PW
Pl. Politechniki 1, Duża Aula

15. Dzień z Wydziałem GiK - K. Książek, **20 IX godz. 10, P, Wa, W, Zw**

Zobacz drony, łaziki marsjańskie, skanery 3D i technologie VR, odwiedź laboratoria oraz odkryj, jak nowoczesna geodezja pozwala mierzyć, analizować i modelować otaczającą nas przestrzeń.

Centrum Badań Kosmicznych PAN
ul. Bartycka 18 A

16. Dzień Otwarty w CBK PAN - **20 IX godz. 10, D, P, W**

W programie m.in. pokazy multimedialne, opowieści o badaniach Kosmosu, pokazy jak tworzy się jądro komety i wybuchają gejzery, a także artystyczna opowieść o Guglielmo Marconim.

Centrum Astronomiczne im. M. Kopernika PAN
ul. Bartycka 18

17. Dzień otwarty w Centrum Astronomicznym im. Mikołaja Kopernika PAN Warszawa - **20 IX godz. 10, D, P, W**

W programie seria wykładów, pokazy multimedialne, pokazy plam na Słońcu, amatorski radioteleskop, zajęcia interaktywne dla dzieci (7-12 lat).

Muzeum Geologiczne PIG-PIB
ul. Rakowiecka 4,
Wejście od ulicy Wiśniowej

18. 29 Urodziny Dinozaura Dyzia - M. Andruszkiewicz-Gorzelak, **20 IX godz. 10, G, K, P**

Muzeum Geologiczne PIG-PIB zaprasza na 29 urodziny dinozaura Dyzia! Jak co roku obiecujemy moc atrakcji i wspólne odśpiewanie 100 lat naszemu solenizantowi.

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów
D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

Instytut Filozofii i Socjologii PAN
ul. Nowy Świat 72, Pałac Staszica

2 piętro, sala nr 268 im. Barbary Skargi

19. Ścieżki migracji, pułapki aplikacji: gra o pracy platformowej - K. Khan, **25 IX godz. 11, G**

Zmierz się z algorytmem i sprawdź, z jakimi wyzwaniami mierzą się migranci pracujący na platformach w Polsce – weź udział w interaktywnej grze o pracy platformowej.

I piętro, sala nr 167 im. H. Kołłątaja

20. Pozdrowienia z wakacji. Turystyka w czasach PRL - U. Jarecka, **26 IX godz. 11, G**

Zapraszamy na „Podróż marzeń"! W trakcie gry poznacie tajniki podróżowania w czasach PRLu i przygotujecie pocztówkę-kolaż w stylu dawnych lat, ale zgodnie z własną inwencją.
Uwaga: Całość przygody przewidziana jest na ok. 20-30 minut.

Wydział Elektroniki i Technik Informacyjnych PW
ul. Nowowiejska 15/19, s. 134, p. 1

Dla dorosłych

21. Proste roje autonomicznych dronów w symulacji i w praktyce - Ł. Lepak, P. Walas, J. Łyskawa, **26 IX godz. 10, D, P, Zw**

Prezentacja symulatora roju dronów z różnymi środowiskami i metodami sterowania oraz lotu małych rzeczywistych dronów.

Wydział Mechaniczny Energetyki i Lotnictwa PW
ul. Nowowiejska 24

sala 146

22. Symulator samolotu pasażerskiego Boeing 737 MAX - M. Zasuwa, G. Świętoń, **26 IX godz. 10, Wa**

Opowiemy o zasadach budowy symulatorów, o pracy pilota, nasi goście zapoznają z budową kokpitu współczesnego samolotu pasażerskiego i spróbują swoich sił za sterami samolotu.

Zapisy od 14 IX pod adresem: https://www.meil.pw.edu.pl/zaiol/ZAiOL/Laboratorium-Symulatorow/Boeing-B737-MAX
Uwaga: Osoby małoletnie mogą latać na symulatorze jedynie w obecności opiekuna.

we współpracy z Fundacją „Smyki na Start"
Hangar Wydziału MEiL PW

Dla dzieci

23. Od Smyka do lotnika - K. Drabarek, R. Naumiuk, **26, 27 IX godz. 10, Wa**

Warsztaty modelarskie - samodzielne składanie modelu szybowca PW-5 Smyk.

PAN Muzeum Ziemi w Warszawie
Al. Na Skarpie 20/26 i 27

24. Piknik Rodzinny z Gwidonem, czyli warszawskim słoniem leśnym - 27 IX godz. 10, F, G, P, W, Wys

Na uczestników czeka moc atrakcji z niesamowitego świata skamieniałości, bursztynu, minerałów i skał i meteorytów.

DZIEŃ NAUKI

UNIWERSYTET WARSZAWSKI – KAMPUS OCHOTA 20 IX

Wydarzenia w ramach Dnia Nauki organizowane są przez: Wydziały UW: *Archeologii, Biologii, Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii, Filozofii, Fizyki, Geologii, Lingwistyki Stosowanej, Matematyki, Informatyki i Mechaniki, Medyczny, Psychologii;* ***Jednostki UW:*** *Instytut Etnologii i Antropologii Kulturowej, Instytut Studiów Iberyjskich i Iberoamerykańskich, Ośrodek Studiów Amerykańskich, Środowiskowe Laboratorium Ciężkich Jonów* ***oraz inne jednostki:*** *Fundacja Katalyst Education, Instytut Badawczy Leśnictwa, Instytut Geofizyki PAN, Instytut Nauk o Żywieniu Człowieka SGGW, Narodowe Centrum Badań Jądrowych, Wydział Biologii i Nauk o Środowisku UKSW.*

W poniższym programie wymienione są jednostki, w których te spotkania się odbywają, więcej informacji w programie internetowym.

Wydział Fizyki UW
ul. Pasteura 5, Strefa Pokazów 1 piętro

Uwaga: Pokazy w trybie ciągłym

Dla dzieci

25. Kolorowa matematyka - J. Tyszkiewicz, **20 IX godz. 9, P, Wa**

Stoisko prezentuje w formie zagadek logicznych, kolorowanek i zabaw ruchowych całkiem poważne zagadnienia matematyczne.

26. Stoisko Koła Robotyki i Automatyki UW - M. Kamiński, **20 IX godz. 9, P**

Interesujesz się elektroniką, mechaniką bądź programowaniem? Zapraszamy na nasze stoisko, gdzie zaprezentujemy w akcji projekty stworzone przez członków naszego koła - m.in. łazik marsjański!

27. Stoisko Koła Naukowego Optometrii i Optyki Okularowej RETINA - R. Brygoła, **20 IX godz. 9, Wa**

Na stoisku Koła Naukowego Optometrii i Optyki Okularowej RETINA osoby odwiedzające będą miały możliwość udziału w przesiewowym badaniu wzroku. Badanie będzie prowadzone na autorefraktometrze.

Wydział Fizyki UW
ul. Pasteura 5, zbiórka w holu Wydziału Fizyki UW, bud. A, parter

Dla młodzieży

28. Jak otrzymać kryształy białek i co z tego wynika? - M. Narczyk, **20 IX godz. 10, Wa**

W czasie warsztatów obejrzymy kryształy białka pod mikroskopem, postawimy kryształy i zobaczymy, jak robi to robot. Sprawdzimy, czy rozpraszają promieniowanie rentgenowskie.

Zapisy od 14 IX pod adresem: festiwal.fuw@gmail.com

29. Z głową w chmurach – wizyta w laboratorium mechaniki płynów w Instytucie Geofizyki FUW - S. Malinowski, M. Wacławczyk, **20 IX godz. 12, 13, P, Wyc**

W trakcie wizyty w laboratorium przeprowadzony zostanie m.in. pokaz działania komory chmurowej, czyli wytwarzania chmury w warunkach laboratoryjnych.
Zapisy od 14 IX pod adresem: festiwal.fuw@gmail.com
Uwaga: od 15 lat

eprasa.pl b413afe9d8

Spotkanie pod patronatem Orlen S.A.
Dla dzieci

30. Zabawy naukowe dla najmłodszych i trochę starszych - E. Kowalik-Pilarska, **20 IX godz. 10, 12, 14, Wa**

W programie warsztatów przeznaczonych dla najmłodszych na pewno znajdzie się czas na obserwacje ulubionego przez dzieci, choć bardzo prostego wybuchu wulkanu oraz własnoręcznego stworzenia tęczy.
Zapisy od 14 IX pod adresem: festiwal.fuw@gmail.com,
Uwaga: Sugerowany wiek uczestników od 2 do 5 lat, ale zapraszamy także starsze i młodsze dzieci - pod opieką osoby dorosłej.

Zbiórka o 15.45. Wyjazd autokarem z Kampusu Ochota o godz. 16:00, planowany powrót ok. 21:45.

31. Wieczór z astronomią w Ostrowiku - M. Kiraga, **20 IX godz. 16, Wyc**

Wyjazd do astronomicznej stacji obserwacyjnej w Ostrowiku pod Warszawą. Na miejscu będzie można wziąć udział w wycieczce po Układzie Słonecznym, zobaczyć teleskop, posłuchać wykładów z astronomii.
Zapisy od 14 IX pod adresem: festiwal.fuw@gmail.com

Wydział Fizyki UW
ul. Pasteura 5

sala. 1.03

Dla dzieci

32. Kraina Naukowych Iluzji - P. Chuchała, A. Krawczyk, **20 IX godz. 9, 11, 13, Wa**

Warsztaty pełne eksperymentów i naukowych zaskoczeń!
Zapisy od 14 IX pod adresem: festiwal.fuw@gmail.com, Uwaga: Dla dzieci w wieku od 2 do 5 lat.

sala 1.37, 1 piętro

33. Światło pod Lupą – Stoisko Koła Naukowego Optyki i Fotoniki - T. Prokop, M. Karpiński, E. Pajurek, **20 IX godz. 9, P**

Na tym stanowisku uczestnicy będą mogli odkryć tajemnice skrywane przez... światło! Poznają zjawisko barber pole effect i zobaczą światłowód wykonany z jadalnej galaretki.
Uwaga: Zajęcia w trybie ciągłym

s. 0.03, parter

34. Dziekani Wydziału Fizyki prezentują – jak działa komputer? - W. Satuła, J. Szczytko, K. Turzyński, **20 IX godz. 10, P, W**

Poznamy zjawiska nieobliczalne, zbudujemy żywy komputer, zajrzymy do środka procesora i odkryjemy, dlaczego komputery kwantowe działają zupełnie inaczej.

sala 1.01

35. Mikroby w żywności - M. Jałosińska, K. Kajak-Siemaszko, E. Rosiak, B. Sionek, **20 IX godz. 10, Wa**

Dzieci dowiedzą się o „dobrych" i „złych" mikrobach w żywności, o ich wpływie na zdrowie małego człowieka. Poznają produkty, w których mogą je spotkać. Zobaczą bakterie pod mikroskopem i na zdjęciach.

Uwaga: Dla dzieci od 5 lat, a także młodzieży i osób dorosłych. Warsztaty w trybie ciągłym, czas trwania 20 minut.

Fundacja Katalyst Education
sala 2.23

36. Sprawdź swoją wiedzę! Pi-stacja i Mapa Karier - **20 IX godz. 10, G**

Zapraszamy do spróbowania swoich sił w biologicznych quizach, geograficznych zgadywankach, matematycznych układankach i innych grach naukowych. Bez ograniczeń wiekowych!

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów
D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

sala 2.24

37. Na straży jakości tłumaczeń: sztuczna inteligencja vs. nowocześni tłumacze - Ł. Karpiński, S. Dudek, I. Jacewicz, W. Józwikowska, M. Durkiewicz, **20 IX godz. 10, P, W**

Współczesny tłumacz powinien umieć pracować ze sztuczną inteligencją, która będzie wspierać pracę, ale nadal nie zastąpi w pełni człowieka, który odróżni halucynacje od prawdy.
Uwaga: Prezentacja obejmuje wybrane aspekty działania instytutowego zespołu TACHI-AI (Translation Analytics and CAT Innovation Hub).

sala 2.24

38. Co się robi w Instytucie Lingwistyki Stosowanej: Prezentacja dorobku ostatnich lat - K. Dębska, **20 IX godz. 10:40, W**

ILS od półwiecza zajmuje się kształceniem studentów i prowadzeniem badań w obszarze przekładu pisemnego, ustnego i audiowizualnego, nauki języka, analizy dyskursu, komunikacji literackiej i semiotyki.

sala 1.02

Dla dzieci

39. Dziecięca Akademia Ratownictwa – II edycja - J. Aneszko, **20 IX godz. 11, Wa**

Dziecięca Akademia Ratownictwa powraca! Podczas warsztatów najmłodsi uczestnicy w przyjaznej atmosferze poznają podstawy udzielania pomocy.
Zapisy od 14 IX pod adresem: symulacje@uw.edu.pl

sala 2.24

40. Nieznany sąsiad. Podróż przez język, kulturę i politykę Białorusi - K. Drozd-Urbańska, **20 IX godz. 11:20, W**

Spotkanie będzie dotyczyło wybranych aspektów związanych z językiem, kulturą, literaturą i polityką, która w przypadku Białorusi determinuje wszystkie wyżej wymienione aspekty, a także codzienność.

sala 2.24

41. Ideologiczne i dyskursywne mechanizmy polityki historycznej w legitymizacji rosyjskiego imperializmu - O. Sukhomlynov, **20 IX godz. 12, W**

Analiza polityki historycznej jako narzędzia legitymizacji rosyjskiego imperializmu, opartego na dyskursie religijno-cywilizacyjnym, pamięci zbiorowej i narracjach wojny w Ukrainie.

wykład aula 0.03 a, parter, warsztat sala 1.38, 1 piętro

Dla dorosłych

42. Seminarium dla nauczycieli fizyki - J. Janiec, A. Drabińska, **20 IX godz. 12, Wa, W**

Astrobiologia to znacznie więcej niż poszukiwanie życia poza Ziemią. Podczas Seminarium uczestnicy dowiedzą się, czym zajmuje się astrobiolog, jakie pytania stawia ta interdyscyplinarna dziedzina oraz jak wykorzystać jej potencjał w edukacji.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://nauczyciele.fuw.edu.pl/
Uwaga: Oferta adresowana do aktywnych nauczycieli przedmiotu i studentów kierunku nauczanie fizyki.

aula 006

43. Klątwa Tutanchamona – prawda czy legenda? - M. Kaczanowicz, **20 IX godz. 12, W**

Czy pogłoska o klątwie ma jakieś naukowe podstawy? Czy starożytni Egipcjanie potrafili zabezpieczyć swoje grobowce przed intruzami nawet po śmierci?

sala 2.24

44. O Tadeuszu Bułharynie i wydaniu jego dzieł wybranych - M. Dąbrowska, A. Jaskólski, P. Głuszkowski, **20 IX godz. 12:40, W**

Dlaczego należy wydać dzieła Tadeusza Bułharyna (1789-1859), rosyjskiego prozaika, krytyka literackiego i dziennikarza polskiego pochodzenia, powieściopisarza, redaktora gazety „Siewiernaja Pczeła".

sala 2.24

45. Komunikacja w świecie wina, czyli: Jak łączyć badania lingwistyczne z podróżami po winnicach Europy? - P. Nagórka, M. Ręgowska, **20 IX godz. 13:20, D, W**

Prezentacja wyników badań nad komunikacją w branży winiarskiej połączona ze spotkaniem autorskim i prezentacją książki Sparkling Wines: The Equinox Guide for Wine Professionals and Connoisseurs.

sala nr 06

Dla dorosłych

46. CPT - ostatnia symetria. O poszukiwaniu nowej fizyki w Wielkim Zderzaczu Hadronów - W. Krzemień, **20 IX godz. 14, W**

CPT to jedna z ostatnich fundamentalnych symetrii fizyki, która wydaje się być ściśle zachowana. Czy naprawdę jest nienaruszalna? Odpowiedzi szukamy, badając kwantowe oscylacje mezonów w CERN-ie.

sala 1.40

47. Biopolimery na fali - M. Mrokowska, **20 IX godz. 14:30, W**

Czy wiecie, czym jest śnieg morski? Zapraszamy na wykład, który odsłoni tajemnice oceanów, wyjaśniając, jak obecność biopolimerów nadaje im nieoczywiste i fascynujące właściwości.

sala 1.37

Dla dorosłych

48. Robert Frost i John F. Kennedy: Czy Ameryka była gotowa na prezydenturę irlandzkiego katolika? - G. Kość, prof. ucz., **20 IX godz. 16, W**

Niedawno odkryty notatnik poety Roberta Frosta kryje obawy o bezpieczeństwo Johna Kennedy'ego, pierwszego katolika w Białym Domu.

Okręgowa Izba Radców Prawnych w Warszawie
sala 1.01

49. Lepiej zapytać niż żałować. Jak radca prawny chroni przed ryzykiem - **20 IX godz. 16, D, Wa, W**

Poznaj rolę radcy prawnego i przekonaj się, dlaczego lepiej zapobiegać problemom niż rozwiązywać ich skutki.

Środowiskowe Laboratorium Ciężkich Jonów UW
ul. Pasteura 5A

50. Zwiedzanie warszawskiego cyklotronu - J. Samorajczyk-Pyśk, **20 IX godz. 11, 13, 15, 17, F, Zw**

eprasa.pl b413afe9d8

Podczas oprowadzenia po laboratorium będzie można zobaczyć jego „serce"– cyklotron, a także zwiedzić halę eksperymentów. Wcześniej pokażemy film animowany, który zabierze nas w podróż do mikroświata.
Zapisy od 14 IX pod adresem: samorajczyk@slcj.uw.edu.pl

sala B

51. Komiksowy Szczyt Dyplomatyczny – bilateralne rozmowy między Peru i Portugalią - J. Jankowski, K. Wągrodzka-Villegas, **20 IX godz. 11, D, P**

Komiksowy Szczyt Dyplomatyczny – czy Peru dogada się z Portugalią?

52. Święte remedium: sauna w społecznościach majańskich - M. Wójtowicz-Wcisło, **20 IX godz. 12:30, W**

Dowiedz się, jak ważną rolę pełni potna kąpiel w kulturach majańskich.

53. „Sto lat samotności" – pół wieku magii literackiej w oryginale i polskim przekładzie - A. Flisek, A. Jackiewicz, **20 IX godz. 14, W**

Przyjdź i przekonaj się, dlaczego „Sto lat samotności" wciąż może zachwycać i inspirować publiczność na całym świecie.

Centrum Nauk Biologiczno-Chemicznych
ul. Żwirki i Wigury 101, Miejsce zbiórki: portiernia

Sala 1.102

54. Botaniczne skarby uniwersytetu — wizyta w herbarium - M. Graniszewska, K. Frankiewicz, **20 IX godz. 12, 13, P**

Zapraszamy do uniwersyteckiego herbarium! Odkryj botaniczne skarby, niezwykłe kolekcje roślin i historie ukryte między kartami zielników.

Wydział Biologii UW
ul. Miecznikowa 1

sala 2A

55. Jedzenie, turyści i nierówności: gentryfikacja kulinarna w Oaxace w południowym Meksyku - R. Hryciuk, **20 IX godz. 11, W**

Turystyka kulinarna zmienia Oaxacę w Meksyku. Wykład o gentryfikacji jedzenia, nierównościach społecznych i lokalnych formach oporu wobec przemian miasta.

56. Małe błędy - wielkie teorie: dlaczego mózg nas oszukuje? - M. Przech, **20 IX godz. 12:30, D, Wa**

Przedstawimy błędy percepcji, którym ulegamy w życiu codziennym i postaramy się wyjaśnić je z perspektywy teorii kognitywistycznych.

Sala 103B

57. Las zmysłów – jak dzikie zwierzęta reagują na zapach drapieżnika - A. Haidt, A. Wójcik, **20 IX godz. 12:30, W**

Pokażemy, jak zapach wilka wpływa na zachowanie dzikich ssaków kopytnych oraz jak te zwierzęta „czytają" zapach drapieżnika i jakie strategie wypracowały, aby zmniejszyć ryzyko spotkania z wilkiem.

sala 102B

58. Srebrna gospodarka: Jak przygotować Polskę na erę długowieczności? - M. Kondrat, **20 IX godz. 14, D, W**

Jak zamienić demografię w rozwój? Srebrna gospodarka: rynek pracy, technologie, media. Wykład i dyskusja z prezesem KIGS.

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów

D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

Sala 9B

59. Enzymy jako miejsca działania leków - J. Drożak, **20 IX godz. 14, W**

Enzymy są celem działania licznych leków stosowanych przez człowieka. Wykład o tym czym są i jak działają enzymy oraz jakie konsekwencje wiążą się z utratą ich aktywności.

60. Kolory z natury, jak rośliny barwią nasz świat - K. Gieczewska, **20 IX godz. 15:30, W**

Poznamy roślinne związki nadające kolory oraz naturalne barwniki stosowane od wieków w tkaninach, kosmetykach i żywności — od indyga po hennę i współczesne farbiarstwo.

Sala 103B

61. Życie rodzinne nietoperzy jesienią - M. Fuszara, E. Fuszara, **20 IX godz. 16:30, W**

Jesień to dla nietoperzy czas przygotowań do zimowego snu. Równie ważne w tym okresie okazują się jednak być sprawy rodzinne i to im właśnie spróbujemy się przyjrzeć.

Sala 9B

62. Między psychologią a fizjologią. Jak zapach wpływa na organizm człowieka? - A. Mroczek, **20 IX godz. 17, W**

Zapachy wpływają na nasze emocje, pamięć i samopoczucie. Podczas spotkania dowiemy się nie tylko, jak działa zmysł węchu, ale także poznamy fizjologiczny wpływ substancji lotnych na organizm.

63. Do zakochania jeden krok, czyli o miłości okiem biochemika - A. Witecka, **20 IX godz. 18:30, W**

Miłość opiera się na skomplikowanej sieci mechanizmów. W trakcie spotkania zgłębimy molekularne i biochemiczne podstawy miłości, koncentrując się na roli kluczowych hormonów oraz neuroprzekaźników.

Wydział Geologii UW
ul. Żwirki i Wigury 93

Uwaga: Zajęcia w trybie ciągłym

64. GeoLove - Kolorowy świat raf koralowych - A. Marcinowska, **20 IX godz. 12, Wa**

Rafy koralowe to delikatne ekosystemy, w których żyją zachwycające organizmy. Dowiemy się czym są i jak długo występują na Ziemi.

65. GeoLove - Ukryta moc minerałów - A. Marcinowska, **20 IX godz. 12, Wa**

Odkryjemy magiczną moc minerałów i samodzielnie wykonamy kosmetyk mineralny.
Uwaga: Zajęcia w trybie ciągłym

66. GeoLove - Góry ziejące ogniem - A. Marcinowska, **20 IX godz. 12, Wa**

Odkryjemy tajemnice wulkanów. Poznamy budowę, typy wulkanów i produkty ich działalności. Zbudujemy model wulkanu i sprawdzimy, czy uda się doprowadzić do jego erupcji.

67. GeoLove - Jantar cenniejszy niż złoto - A. Marcinowska, **20 IX godz. 12, Wa**

Odkryjemy tajemnice złota północy, czyli bursztynu. Wykonamy mini ozdobę.

68. GeoLove - co chlupocze wewnątrz Ziemi - A. Marcinowska, **20 IX godz. 12, Wa**

Dowiemy się czym jest ropa naftowa i dlaczego jest nam niezbędna do życia. Stworzymy model złoża ropy naftowej.

69. GeoLove - Laboratorium Młodego Geologa - A. Marcinowska, **20 IX godz. 12, P, Wa**

Dowiemy się w jaki sposób powstają sztuczne kryształy, jakie związki najłatwiej je tworzą i czy można je wyhodować we własnym domowym laboratorium.

70. GeoLove - Podróż do wnętrza Ziemi - A. Marcinowska, **20 IX godz. 12, P, Wa**

Skąd wiemy co kryje się we wnętrzu Ziemi i jakimi sposobami to sprawdzić? Poznamy budowę wnętrza Ziemi i samodzielnie wykonamy jej model.

71. GeoLove - Świat sprzed milionów lat - A. Marcinowska, **20 IX godz. 12, P, Wa**

Odtworzymy historię życia na Ziemi, odkryjemy tajemnice organizmów, które żyły przed milionami lat.

72. GeoLove - Pradawni artyści - A. Marcinowska, **20 IX godz. 12, Wa**

Jak dawniej malowano. Stworzymy obrazy na wzór pradawnych artystów.

73. GeoLove - Mikrobiologia z geologią w tle - A. Rożek, **20 IX godz. 12, P, Wa**

Ukazanie roli mikroorganizmów w procesach geologicznych - złożotwórcza i minerałotwórcza rola mikroorganizmów, oraz w ochronie środowiska.

74. GeoLove - W krainie dinozaurów - A. Marcinowska, **20 IX godz. 12, P, Wa**

Zapraszamy na fascynującą podróż do świata dinozaurów.

75. GeoLove - Czysta woda zdrowia doda - A. Marcinowska, **20 IX godz. 12, P, Wa**

Woda to najważniejszy element naszego życia. Dowiemy się jakie substancje wykorzystuje się przy oczyszczaniu wody i zbudujemy własny filtr.

76. GeoLove - Z wizytą u jubilera - A. Marcinowska, **20 IX godz. 12, P, Wa**

Od tysiącleci kamienie szlachetne i ozdobne budziły zainteresowanie człowieka. Dowiemy się jakie kamienie były i są wykorzystywane w wyrobach jubilerskich i wykonamy ozdobę z naturalnych kamieni.

Wydział Psychologii UW
ul. Banacha 2D

sala 5.01, 5 piętro

77. Ciało-świadomość: regulacja i odzyskiwanie relacji ze sobą poprzez ruch - K. Wisiecka, A. Sierpowska, **20 IX godz. 10:30, Wa**

Poszerzanie świadomości cielesnej poprzez ruch jako rozwijanie relacji ze sobą, regulacji emocjonalnej oraz tworzenia przestrzeni wyboru w reagowaniu i działaniu.
Zapisy od 14 IX pod adresem: ppawlowski@psych.uw.edu.pl

sala 2.01, 2 piętro

78. Jak ciała i mózgi się synchronizują: rozwój społeczno-emocjonalny dzieci - A. Pluta, **20 IX godz. 12:15, W**

Synchronia interpersonalna to dopasowanie zachowania, emocji i sygnałów psychofizjologicznych podczas interakcji. Wykład pokaże, jak ten mechanizm wspiera rozwój dzieci w kontekście neuroróżnorodności.

79. Czy problemowe korzystanie ze smartfonu ma związek z zaburzeniami funkcji poznawczych? - M. Leśniak, **20 IX godz. 13:15, W**

Coraz częściej słyszymy, że nadmierne korzystanie ze smartfonów może „psuć mózg", trwale pogarszać pamięć czy osłabiać koncentrację. Czy rzeczywiście tak jest?

eprasa.pl b413afe9d8

80. Mózg od kuchni, czyli o tym jak to, co jemy i jak jemy wpływa na umysł i samopoczucie - E. Malinowska, **20 IX godz. 14:30, W**

Wykład odwołuje się do maksymy „jesteś tym, co jesz". Porusza zagadnienia związku typu i sposobu odżywiania z procesami funkcjonowania ośrodkowego układu nerwowego od strony poznawczej i emocjonalnej.

KLUBY

Poniedziałek 21 IX

NAUKI BIOLOGICZNE

Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. J. Kielanowskiego PAN
ul. Nowy Świat 72, Sala im. Erazma Majewskiego nr 300, 3 piętro

81. Cichy terror w naczyniach krwionośnych. Na tropie stresu oksydacyjnego - P. Kowalczyk, **21 IX godz. 12, W**

Czym jest stres oksydacyjny w naszej krwi i jak wpływa na serce? Zajrzyj za kulisy laboratoriów i zobacz, jak nowoczesna nauka tropi niewidoczne gołym okiem zmiany. Odkryj sekrety mikroświata!

Wydział Chemii UW
ul. Żwirki i Wigury 101, Centrum Nauk Biologiczno-Chemicznych UW. Zbiórka przy portierni

82. Krystalizacja białka - K. Bandyra, M. Klimecka, I. Sudoł, D. Dzadz, J. Kowalski, K. Nowak, **21 IX godz. 15:30, Wa**

Praktycznie zajęcia z krystalizacji białka, metody używanej w celu otrzymania modeli 3D białek.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/,
Uwaga: W przypadku osób nie posiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja. Minimalny wiek uczestników to 13 lat.

83. Jak pracuje nowoczesne laboratorium? Wycieczka od genu do białka - K. Bandyra, M. Klimecka, I. Sudoł, D. Dzadz, J. Kowalski, K. Nowak, **21 IX godz. 18, Zw**

Przyjdź i zobacz jak zorganizowane jest nowoczesne laboratorium badawcze i jak wygląda praca biologa strukturalnego.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/,
Uwaga: W przypadku osób nie posiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja. Minimalny wiek uczestników to 10 lat.

Międzynarodowy Instytut Mechanizmów i Maszyn Molekularnych PAN
ul. M. Flisa 6

84. Neuroróżnorodność oczami naukowca - jak ją badać i po co? - K. Wojtal, J. Zmorzyńska, **21 IX godz. 17, D, W**

Skąd biorą się różnice w funkcjonowaniu mózgu – zwłaszcza w autyzmie? Jak nauka bada sensoryczną wrażliwość, czynniki ryzyka i mechanizmy neuroróżnorodności?
Uwaga: Zachęcamy do udziału osoby neuroróżnorodne, w spektrum autyzmu lub osoby z ich otoczenia.

Wydział Biologii UW
ul. Miecznikowa 1, Sala 9B

85. Czy Wiedźmin wie, co robi? Świat roślin w opowiadaniach oraz w grze komputerowej Wiedźmin 3 - H. Galera, A. Rydak, **21 IX godz. 17, W, Wys**

Odpowiedzi na tytułowe pytanie, wspólnie poszukają botaniczki analizując przedstawienia roślin w uniwersum Wiedźmina i prezentując wystawę okazów zielników roślin, które mógł spotykać Geralt.

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów
D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

NAUKI FIZYCZNE

Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii, oddział w Warszawie we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Lesznie
Leszno, ul. Szkolna 10, Sala widowiskowa Gminnego Ośrodka Kultury w Lesznie

86. Janusz Kosmowski - łowca spadających gwiazd - J. Kosmowski, **21 IX godz. 17, Wa**

Łowca meteorytów, który ma ich na swoim koncie około 50, będzie uczył, jak je znajdywać i jak je odróżniać od zwykłych kamieni.

NAUKI HUMANISTYCZNE

Wydział Kultur Azji i Afryki UW
ul. Hoża 69

Sala 214

87. Jak nie zginąć w gąszczu aplikacji? Strategie uczenia się języków obcych w świecie cyfrowego szumu - K. Gajda, **21 IX godz. 13, Wa**

Odkryj, jak uczyć się języków w dobie szumu informacyjnego. Poznaj strategie zarządzania samoregulacją i uwagą, by zmienić smartfon w skuteczne narzędzie, a nie źródło cyfrowego zmęczenia.

Zakład Iranistyki
Aula

88. Smród z Twoich ust nazywają mową - jak obrażano w literaturze, kulturze i polityce Iranu - S. Jaśkowski, **21 IX godz. 14, W**

Elementem kultury Iranu jest bogata tradycja stosowania obelg tak w życiu codziennym, jak i w polityce i sztuce.

Biblioteka Uniwersytecka UW
ul. Dobra 56/66, III poziom, sala nr 315

89. Rodzinna biblioteka Krzysztofa Kamila Baczyńskiego w BUW - J. Dykczyńska, A. Fabiańska, M. Fronczak, Z. Olczak, M. Uba, **21 IX godz. 16, P**

Zajrzyj do rodzinnej biblioteki Krzysztofa Kamila Baczyńskiego i zobacz z bliska książki, które kochał i które go ukształtowały.
Zapisy od 14 IX pod adresem: wystawy.buw@uw.edu.pl
Uwaga: Minimalny wiek uczestników to 12 lat.

Wydział Historii UW
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, Budynek Pomuzealny, III piętro, sala 17, jest winda

Dla dorosłych

90. Koncesjonowana (nie)podległość w cieniu czarnych orłów. Akt 5 Listopada 1916 r. - P. Szlanta, **21 IX godz. 18, D, W**

Czy zapowiedź utworzenia Królestwa Polskiego była rzeczywistym krokiem ku niepodległości, czy raczej polityczną koncesją podporządkowaną interesom państw centralnych?

NAUKI MEDYCZNE

Wydział Nauk o Zdrowiu WUM
ul. Madalińskiego 25, Bank Mleka Kobiecego w Szpitalu im. Świętej Rodziny w Warszawie

Dla dorosłych

91. Mleko kobiece pod lupą – nauka i praktyka na podstawie działalności Banku Mleka Kobiecego - J. Jurczewska, M. Babiszewska-Aksamit, A. Mołas, **21 IX godz. 17, Zw**

Mleko kobiece od honorowych dawczyń - dlaczego jest tak ważne i kiedy stosowane. Unikalna okazja zwiedzania banku mleka kobiecego.
Zapisy od 14 IX pod adresem: justyna.jurczewska@wum.edu.pl,
Uwaga: Zapraszamy osoby powyżej 15 roku życia. W trakcie spotkania uczestnicy zostaną wyposażeni w rękawiczki i jednorazowe fartuchy.

NAUKI O ZIEMI

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Al. Niepodległości 162

Dla dorosłych

92. Gospodarka o obiegu zamkniętym a ochrona planety - Z. Grzymała, **21 IX godz. 15, W**

Chrońmy planetę, bo to jedyne miejsce, które możemy nazwać domem.

NAUKI SPOŁECZNE

Akademia Finansów i Biznesu Vistula
Online, Stacjonarne, ul. Stokłosy 3

Dla dorosłych

93. Eamon de Valera and the Road to Anglo-Irish Treaty on December 6, 1921 - W. Konarski, **21 IX godz. 17:30, W**

The main research goal of the lecture is to recall the role of de Valera as the leader of the united nationalist movement in Ireland in 1917-1921.

Instytut Psychologii APS
Online

94. Czy oni śmieją się ze mnie? Jak i dlaczego, właśnie w taki sposób, interpretujemy zachowania innych - M. Bodecka-Zych, **21 IX godz. 18, W**

Opowiem więcej o tym, czym są wrogie atrybucje, kiedy mogą się pojawić, skąd się biorą (np. z przekazów rodzinnych) i co można z nimi zrobić.

OBSZAR SZTUKI

Instytut Sztuki PAN we współpracy z Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie
ul. Długa 26, Hol główny pałacu Marii Radziwiłłowej

95. Pokaz mody historycznej - A. Straszewska, **21 IX godz. 17, P**

Zaprezentujemy rekonstrukcje ubiorów historycznych. Widzowie będą mogli obejrzeć stroje przedstawicieli różnych stanów z różnych epok.

Wtorek 22 IX

NAUKI BIOLOGICZNE

Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. J. Kielanowskiego PAN
ul. Nowy Świat 72, Sala im. Erazma Majewskiego nr 300, 3 piętro

96. Krowa - mity i fakty - G. Bełżecki, **22 IX godz. 12, W**

To okazja, by oddzielić fakty od mitów i lepiej zrozumieć złożoną relację między zwierzętami gospodarskimi, środowiskiem i człowiekiem. Dołącz do nas i przekonaj się, jak wiele zależy od. krowy!

eprasa.pl b413afe9d8

Wydział Chemii UW
ul. Żwirki i Wigury 101,
Centrum Nauk
Biologiczno-Chemicznych UW. Zbiórka przy portierni

97. Krystalizacja białka - K. Bandyra, M. Klimecka, I. Sudoł, D. Dzadz, J. Kowalski, K. Nowak, **22 IX godz. 15:30, Wa**

Praktycznie zajęcia z krystalizacji białka, metody używanej w celu otrzymania modeli 3D białek.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/,
Uwaga: W przypadku osób nie posiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja. Minimalny wiek uczestników to 13 lat.

98. Jak pracuje nowoczesne laboratorium? Wycieczka od genu do białka - K. Bandyra, M. Klimecka, I. Sudoł, D. Dzadz, J. Kowalski, K. Nowak, **22 IX godz. 18, Zw**

Przyjdź i zobacz jak zorganizowane jest nowoczesne laboratorium badawcze i jak wygląda praca biologa strukturalnego.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/,
Uwaga: W przypadku osób nie posiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja. Minimalny wiek uczestników to 10 lat.

Międzynarodowy Instytut Mechanizmów i Maszyn Molekularnych PAN
ul. M. Flisa 6

99. Grypa – budowa i funkcjonowanie wirusa, szczepionki i leki - P. Gerlach, **22 IX godz. 16:30, W**

Uczestnicy poznają budowę i molekularne mechanizmy działania wirusów grypy, dowiedzą się co zawierają i jak produkowane są szczepionki, oraz jak działają dostępne leki przeciw grypie.

Instytut Nauk o Żywności, Katedra Biotechnologii i Mikrobiologii Żywności SGGW
Online

100. Zapach, który działa – świat olejków eterycznych - E. Hać-Szymańczuk, **22 IX godz. 18, W**

Dlaczego olejki są wonne? Czy każdy może je stosować? Jakie są najpopularniejsze i za co je cenimy? Słuchacze uzyskają odpowiedzi na te i szereg innych pytań o olejki eteryczne.

NAUKI CHEMICZNE

Wydział Chemii UW
ul. Żwirki i Wigury 101,Miejsce zbiórki: Przy portierni budynku Radiochemii Wydziału (wejście od ul. Żwirki i Wigury). Zajęcia będą w sali 113.

101. Magnetyczny Rezonans Jądrowy jako wgląd w świat cząsteczek - P. Bartosińska-Marzec, B. Banaś, **22 IX godz. 16, Wa, Zw**

Uczestnicy w praktyce dowiedzą się jak można identyfikować proste związki organiczne za pomocą spektroskopii magnetycznego rezonansu jądrowego.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/,
Uwaga: W przypadku osób nie posiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja. Minimalny wiek uczestników to 13 lat. Mile widziane jest by uczestnicy mieli podstawową wiedzę o budowie związków organicznych.

ul. Pasteura 1, Spotkanie w holu głównym 5 minut przed godziną rozpoczęcia zajęć.

102. Mydło i kremidło - D. Nieciecka, K. Zarębska, **22 IX godz. 16:30, 18, Wa**

Odkryj radość tworzenia własnych kosmetyków! Proste przepisy, dobre składniki i zero konserwantów. Kreatywne warsztaty, po których zabierzesz swoje wyroby do domu.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/,
Uwaga: W przypadku osób nie posiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja. Minimalny wiek uczestników 10 lat.

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów
D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

NAUKI EKONOMICZNE

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Al. Niepodległości 162

103. Czy decyzje finansowe są racjonalne? Psychologia wyborów ekonomicznych - A. Wójcik-Czerniawska, **22 IX godz. 15, Wa**

Dlaczego podejmujemy nieracjonalne decyzje finansowe i jak nasze emocje wpływają na wybory ekonomiczne? Odkryj mechanizmy, które rządzą Twoimi pieniędzmi i decyzjami.

104. Gospodarka obiegu zamkniętego – czy możliwa jest zmiana paradygmatu rozwoju ekonomicznego? - A. Domańska-Sikorzak, **22 IX godz. 16:30, 18:30, W**

Spotkanie dla tych, którzy chcą wiedzieć, jak codzienne wybory kształtują przyszłość i czy gospodarka cyrkularna może zastąpić model nadmiernej konsumpcji.

NAUKI FIZYCZNE

Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii, oddział w Warszawie we współpracy z Świetlicą w Łubcu
Łubiec 19B, Sala Świetlicy w Łubcu, wystrzeliwanie rakiet na pobliskiej polanie

Dla młodzieży

105. Warsztaty rakietowe w Łubcu - K. Szcześniak, **22 IX godz. 15:30, Wa**

Uczestnicy warsztatów zbudują podstawowy model rakiety zaopatrzonej w silnik.
Zapisy od 14 IX pod adresem: swietlicalubiec@gminaleszno.pl,
Uwaga: Dzieci w wieku 8-12 lat muszą być wspomagane podczas zajęć przez rodziców lub opiekunów.

Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego
ul. gen. Sylwestra Kaliskiego 19, sala 7-8

106. Ciekłe kryształy i monitory LCD - P. Perkowski, **22 IX godz. 16:30, W**

Co to są ciekłe kryształy i jak działają monitory LCD.

NAUKI HUMANISTYCZNE

Wydział Kultur Azji i Afryki UW
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, Budynek Porektorski, s. 1.21

Katedra Języków i Kultur Afryki
107. Mniszki, królowe i inne. Kobiety w dawnej Etiopii - M. Krawczuk, **22 IX godz. 10, W**

Jaka była pozycja kobiet w dawnej Etiopii i skąd czerpiemy o niej wiedzę? Poznaj sylwetki wybitnych historycznych Etiopek i świat, w którym żyły.

Katedra Japonistyki
108. Synkretyzm buddyzmu i sintoizmu w Japonii - teoria i praktyka - A. Kozyra, **22 IX godz. 11, W**

W trakcie wykładu zostaną omówione przyczyny i uzasadnienie synkretyzmu buddyzmu i sintoizmu w Japonii. Przedstawione zostaną jego przejawy w życiu religijnym współczesnych Japończyków.

Katedra Azji Południowej
109. Bóstwa wioskowe Indii Południowych – między lokalnością, rytuałem a tożsamością społeczną - K. Kłoszewska, **22 IX godz. 12, W**

Kult bóstw wioskowych skupia się na ochronie wspólnoty, reagowaniu na kryzysy i utrzymaniu porządku społecznego przez rytuały, które nadają sens doświadczeniom i wzmacniają solidarność mieszkańców.

Zakład Egiptologii
110. How are ancient Egyptian language and images connected? - D. Takács, **22 IX godz. 13, W**

The presentation will show the relation between the ancient Egyptian hieroglyphic system and images demonstrating how the modern understanding of 'art' differs to its ancient counterpart.

Izba Pamięci Strzelecka 8
ul. Strzelecka 8

111. „Bez stanu wojennego nie byłoby okrągłego stołu". Prezydentura wizerunkowa Wojciecha Jaruzelskiego - P. Pleskot, **22 IX godz. 12, W**

Na czym opierała się prezydentura wizerunkowa gen. Wojciecha Jaruzelskiego?

Wydział Lingwistyki Stosowanej UW
Ul. Dobra 55

sala 1.158

112. Współczesna literatura białoruska a sytuacja społeczno-polityczna Białorusi – perspektywy i wyzwania - K. Drozd-Urbańska, **22 IX godz. 15, W**

Wpływ sytuacji społeczno-politycznej, w tym nasilonych represji po wyborach na prezydenta w 2020 r., na współczesną literaturę białoruską.

sala 01.076

Dla dorosłych

113. W drogę! Podróż i podróżowanie w dawnej Galicji - J. Szlachta-Ignatowicz, K. Dwornik, **22 IX godz. 15, W**

Po gościńcach, drogach żelaznych i bezdrożach, udajmy się w podróż po świecie, którego już nie ma.

sala 01.079 (poziom -1)

114. Propaganda od kuchni czyli o walce na słowa na forach i serwisach geopolitycznych - Ł. Karpiński, **22 IX godz. 15, D, P, W**

Media społecznościowe kształtują opinię publiczną, ale sprzyjają też manipulacji. Prosta analiza językowa pomaga wykrywać emocjonalne i perswazyjne techniki stosowane w przekazach internetowych.

sala 01.079

115. Kresowe multikulti, czyli kilka zdań o wschodnim pograniczu Polski - Ł. Karpiński, D. Zimny, **22 IX godz. 16, D, P, W**

Słów kilka o kresach, kresowiakach, kresowizmach oraz tradycjach, kulturze i religii wschodnich regionów Polski. A także o języku chachłackim, Polesiu i Podlasiu.
Uwaga: Współprowadzący dr D. Zimny (występujący online) reprezentuje Gminny Ośrodek Kultury w Janowie Podlaskim, a opiekunem merytorycznym jest Burmistrz Miasta Janów Podlaski – Karol Michałowski

eprasa.pl b413afe9d8

Instytut Sztuki PAN
ul. Długa 28

Sala Starzyńskiego, I piętro

116. Atomic Age Design - strach, fascynacja i science-fiction - A. Wiśnicka, **22 IX godz. 17, W**

Wykład stanowi analizę wzornictwa z połowy XX wieku. Punktem wyjścia są obiekty codziennego użytku, których forma inspirowana kosmosem i fizyką, ukształtowała ówczesne wyobrażenia o przyszłości.

Wydział Historii UW
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28,
Budynek Pomuzealny,
III piętro,
sala 17, jest winda

Dla dorosłych

117. Przewrót majowy i rządy piłsudczyków w kontekście europejskim - P. Majewski, **22 IX godz. 18, W**

Co wyróżniało dyktaturę piłsudczyków? Pod jakimi względami była podobna do innych systemów autorytarnych? Jaki był jej bilans?

NAUKI MATEMATYCZNE

Międzynarodowy Instytut Mechanizmów i Maszyn Molekularnych PAN
ul. M. Flisa 6

118. Magic algorithms and RNA molecules - E. Baulin, **22 IX godz. 18, P ,Wa, W**

We will find out what multi-dimensional scaling and RNA folding have to do with plotting dots on paper and matching brackets. Come and try on the role of RNA structure predictor!

NAUKI MEDYCZNE

Instytut „Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka"
Al. Dzieci Polskich 20, Centrum Dydaktyczne

Dla dorosłych

119. Trudności w polskiej psychiatrii dzieci i młodzieży - jak może pomóc podejście Gestalt - P. Mientkiewicz, **22 IX godz. 15, S**

Jakie problemy dostrzegają młodzi pacjenci w polskiej psychiatrii dziecięcej i czy rosnąca popularność terapii Gestalt może realnie pomóc w ich rozwiązaniu?
Zapisy od 14 IX pod adresem: nauka@ipczd.pl,
Uwaga: W tytule maila należy wpisać kilka pierwszych wyrazów tytułu wykładu.

Wydział Nauk o Zdrowiu WUM we współpracy z Studenckim Naukowym Kołem Położnych
ul. Litewska 14/16,
Zakład Dydaktyki
Ginekologiczno – Położniczej WNoZ

Dla dorosłych

120. Od poczęcia do narodzin – fascynująca historia początku życia - G. Bączek, **22 IX godz. 16, S, Wa**

Fascynująca podróż od poczęcia do narodzin: ciąża, poród, opieka nad noworodkiem, karmienie piersią i początki rodzicielstwa pokazane ciekawie i praktycznie.

Muzeum Warszawy, Muzeum Farmacji
ul. Piwna 31/33

Dla młodzieży

121. Z polotem – o zapachach w dawnej aptece - A. Bijałd, **22 IX godz. 16:30, Wa**

Dawna apteka miała swój zapach. Podczas lekcji uczestnicy poznają wonne surowce, sprawdzą, jak działa pamięć zapachowa i stworzą własną wodę zapachową.
Zapisy od 14 IX pod adresem: bilety.muzeumwarszawy.pl

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

Wydział Medyczny UKSW
ul. Wóycickiego 1/3,
Budynek nr 19, s. 020

122. Geny kontra środowisko: nieustanna walka o naszą długowieczność? - J. Połosak, **22 IX godz. 18:30, W**

Dlaczego jedni dożywają setki w świetnej formie, podczas gdy inni umierają znacznie wcześniej? Czy o długości naszego życia decydują geny, czy może codzienne wybory?

NAUKI O ZIEMI

Instytut Nauk Geologicznych PAN
ul. Nowy Świat 72, Sala Lustrzana, I piętro, Pałac Staszica

123. Stanisław Staszic (1755 - 1826) – od niego zaczęła się nowoczesna geologia Polski - P. Krzywiec, **22 IX godz. 10, W**

Dzięki działalności S. Staszica geologia – w I poł. XIX w. stała się w Polsce nauką szeroko znaną, doceniono jej znaczenie dla rozwoju gospodarczego kraju starającego się odzyskać niepodległość.

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Al. Niepodległości 162

Dla dorosłych

124. Gospodarka o obiegu zamkniętym a ochrona planety - Z. Grzymała, **22 IX godz. 15, W**

Chrońmy planetę, bo to jedyne miejsce, które możemy nazwać domem.

Instytut Geofizyki PAN we współpracy z Projektem MAG - Mobilna i Artystyczna promocja Geofizyki i nauk o Ziemi
Online, Stacjonarne, ul. Księcia Janusza 64, sala 213, Piętro II

Dla dorosłych

125. Ewolucja minerałów – nieożywiona wersja darwinowskich przemian - P. Król, **22 IX godz. 18, W**

Minerały też ewoluują! Dowiedz się, jak z kilkudziesięciu minerałów powstały tysiące, i jak ich historia odsłania dzieje Ziemi – od magmy po życie i atmosferę.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://preview.mailerlite.io/forms/1483903/187358223195440434/share,

Uwaga: Przed spotkaniem zapraszamy na kawę, herbatę i ciastka. Po spotkaniu zachęcamy do dyskusji.

NAUKI PRAWNE

Akademia Leona Koźmińskiego
ul. Jagiellońska 57, Aula I

126. Mediacje w sprawach gospodarczych - jak wygrać w biznesie bez przegrywania w relacjach - J. Studzińska, **22 IX godz. 17:30, W**

Uczestnicy poznają zalety mediacji zamiast sądu, techniki win-win oraz sposoby unikania konfliktów. Nauczą się skutecznie rozwiązywać spory biznesowe, dbając o relacje i korzyść dla obu stron.

NAUKI ROLNICZE I LEŚNE

Instytut Nauk Leśnych SGGW
ul. Nowoursynowska 159,
kampus SGGW, bud.34

127. Jak możemy zmieniać lasy wokół nas? - M. Orzechowski, **22 IX godz. 17, W**

Lasy publiczne, lasy skarbu państwa, samorządowe i prywatne – na czym polegają różnice. Czy społeczeństwo ma wpływ na gospodarkę leśną w różnych formach własności? Czego możemy jako obywatele oczekiwać?
Zapisy od 14 IX pod adresem: michal_orzechowski@sggw.edu.pl

NAUKI SPOŁECZNE

Instytut Psychologii APS
Online

128. Nasz fascynujący mózg - poznaj, jak jest zbudowany i jak działa - N. Gawron, **22 IX godz. 15, W**

Prelekcja dotyczy budowy oraz funkcjonalności ludzkiego mózgu, a także tego, jak możemy o niego dbać.

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Al. Niepodległości 162

129. Senior jako współtwórca innowacji. Jak razem projektować inteligentne rozwiązania dla starości - A. Klimczuk, **22 IX godz. 16, 17:30, Wa**

Wspólnie zaprojektujemy nowe podejście do tworzenia technologii dla osób starszych – z udziałem samych osób starszych, ich rodzin i opiekunów.

Akademia Finansów i Biznesu Vistula
Online, Stacjonarne, ul. Stokłosy 3

Dla dorosłych

130. „Czarodziejki z księżyca" do BTS. Jak Azja Wschodnia podbiła naszą wyobraźnię - B. Kratiuk, **22 IX godz. 17:30, W**

Wykład o tym, jak koreańskie seriale, japońskie anime i azjatyckie aplikacje zdominowały globalną popkulturę, rzucając wyzwanie Hollywood.

Towarzystwo Naukowe Prakseologii
ul. Madalińskiego 6/8

131. Piramidy finansowe - pułapka dla naiwnych - P. Masiukiewicz, **22 IX godz. 18, W**

Przestępcy finansowi zachęcają do powierzania im oszczędności przez zwykłych ludzi. Także platformy transakcyjne kryptowalut są przez nich wykorzystywane. Jak chronić oszczędności przed przestępcami.

NAUKI TECHNICZNE

Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego
ul. gen. Kaliskiego 2,
Instytut Optoelektroniki

budynek 49

132. Iskra laserowa - A. Bartnik, **22 IX godz. 10, 11, 12, P**

W ramach pokazu zostanie wytworzona iskra laserowa w powietrzu, z zastosowaniem systemu laserowego Nd:YAG. Można

eprasa.pl b413afe9d8

będzie samodzielnie wykonać fotografie iskry i pomiar czasu jej trwania.
Zapisy od 14 IX pod adresem: festiwal.nauki@wat.edu.pl

budynek 144

133. Świat w podczerwieni - S. Gogler, **22 IX godz. 11, 11:50, 12:30, P**

W ramach pokazu uruchomione zostaną kamery obrazujące w różnych obszarach podczerwieni, co umożliwi uczestnikom obserwację otoczenia w czasie rzeczywistym.
Zapisy od 14 IX pod adresem: festiwal.nauki@wat.edu.pl

Wydział Matematyki i Nauk Informacyjnych PW
ul. Koszykowa 75, s. 329, III piętro

Dla młodzieży

134. Jak maszyna podejmuje decyzję i co ma do tego Twój sąsiad? - A. Kozak, **22 IX godz. 15, D, Wa**

Prezentacja wyjaśni działanie algorytmu k-najbliższych sąsiadów, pokazując jak za pomocą matematyki i danych zebranych od publiczności „nauczyć" sztuczną inteligencję przewidywania ludzkich wyborów.

Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN
ul. Pawińskiego 5B, Budynek przystosowany do osób niepełnosprawnych

Dla dorosłych

135. Stulecie równania Schrödingera - R. Wojnar, **22 IX godz. 16, W**

Równanie Schrödingera rozdzielone na część rzeczywistą i urojoną daje dwa równania typu drgań płyty. Można tez przekształcić za cenę utraty liniowości równanie Schrödingera w równanie ciągłości.
Uwaga: Szczegóły dotyczące tematu: rwojnar@ippt.pan.pl

OBSZAR SZTUKI

Instytut Sztuki PAN
ul. Długa 28, I piętro, sala im. Starzyńskiego

136. Pałac Staszica - historia i architektura - M. Omilanowska, **22 IX godz. 15, W**

Opowiem o dwustuletnich zawikłanych dziejach historycznej siedziby Towarzystwa Warszawskiego Przyjaciół Nauk, powstałej z inicjatywy i dzięki hojności oraz zaangażowaniu Stanisława Staszica.

Muzeum Archidiecezji Warszawskiej we współpracy z Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Mazowieckiej Masław
ul. Dziekania 1

137. Z brązu, kamienia, czy betonu, czyli o stawianiu pomników – prelekcja - T. Lec, **22 IX godz. 17, W**

Warszawskie pomniki, te znane i mniej znane, ale cenne. Prezentacja różnych modeli - gipsowe, woskowe oraz różnice między formą zdjętą z modelu, a odlewem.

Środa 23 IX

NAUKI BIOLOGICZNE

Instytut Fizjologii i Żywienia Zwierząt im. J. Kielanowskiego PAN
ul. Nowy Świat 72, Sala im. Erazma Majewskiego nr 300, 3 piętro

138. Dlaczego tak trudno przestać? Biologia uzależnień - B. Osuch, **23 IX godz. 12, W**

Przyjrzymy się biologicznym mechanizmom uzależnień i spróbujemy odpowiedzieć na pytanie: co sprawia, że tak łatwo wpaść w nałóg i tak trudno się z niego wydostać?

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów
D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

Międzynarodowy Instytut Mechanizmów i Maszyn Molekularnych PAN
ul. M. Flisa 6

139. Grypa – budowa i funkcjonowanie wirusa, szczepionki i leki - P. Gerlach, **23 IX godz. 16:30, W**

Uczestnicy poznają budowę i molekularne mechanizmy działania wirusów grypy, dowiedzą się co zawierają i jak produkowane są szczepionki, oraz jak działają dostępne leki przeciw grypie.

Wydział Biologii UW
ul. Miecznikowa 1. Sala 103B

140. Sztuczne światło w mieście i w domu – czy zawsze potrzebne i dobrze nam służy? - K. Skwarło-Sońta, **23 IX godz. 18, W**

Światło obecne w miastach nocą zakłóca procesy fizjologiczne ludzi, roślin i zwierząt. Szkodliwe jest też używanie w nocy urządzeń elektrycznych, zwłaszcza emitujących światło niebieskie.

Instytut Biologii Doświadczalnej PAN im. M. Nenckiego we współpracy z Wydziałem Grafiki Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie
ul. Pasteura 3, Sala CN, I piętro. Wejście naprzeciwko bramy głównej Instytutu. Istnieje możliwość skorzystania z windy.

141. Interpretacje: sztuka i nauka wobec rzeczywistości - A. Szewczyk, J. Martusewicz, K. Zaleski, D. Dymkowska, K. Dyjewska, K. Szydłowska, K. Lizurej, **23 IX godz. 17:30, W, Wys**

Tematem będą interakcje biologii molekularnej i komórkowej oraz sztuk wizualnych. Omówimy także korzyści jakie mogą odnosić naukowcy i artyści sztuk wizualnych w ramach projektów Art & Science.

NAUKI CHEMICZNE

Wydział Chemii UW
ul. Żwirki i Wigury 101,Miejsce zbiórki: Przy portierni budynku Radiochemii Wydziału (wejście od ul. Żwirki i Wigury). Zajęcia będą w sali 113.

142. Magnetyczny Rezonans Jądrowy jako wgląd w świat cząsteczek - P. Bartosińska-Marzec, B. Banaś, **23 IX godz. 16, Wa, Zw**

Uczestnicy w praktyce dowiedzą się jak można identyfikować proste związki organiczne za pomocą spektroskopii magnetycznego rezonansu jądrowego.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/,
Uwaga: W przypadku osób nie posiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja. Minimalny wiek uczestników to 13 lat. Mile widziane jest by uczestnicy mieli podstawową wiedzę o budowie związków organicznych.

ul. Żwirki i Wigury 101, Miejsce zbiórki: przy portierni budynku CNBCh (wejście od strony Wydziału Biologii) o wyznaczonej godzinie.

Dla dorosłych

143. Chemiczne Ferrari, czyli słów kilka o aparaturze analizy powierzchni - M. Strawski, **23 IX godz. 14, Zw**

Zapraszam na przejażdżkę chemicznym Ferrari. Będzie błysk stali, nanosekundowe przyśpieszenie i szczypta wiedzy o analizie powierzchni.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/
Uwaga: W przypadku osób nieposiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja.

Dla młodzieży

144. Chemiczne Ferrari, czyli słów kilka o aparaturze analizy powierzchni - M. Strawski, **23 IX godz. 16, Zw**

Zapraszam na przejażdżkę chemicznym Ferrari. Będzie błysk stali, nanosekundowe przyśpieszenie i szczypta wiedzy o analizie powierzchni.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/
Uwaga: W przypadku osób nieposiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja.

NAUKI EKONOMICZNE

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Al. Niepodległości 162

Spotkanie pod patronatem Okręgowej Izby Radców Prawnych w Warszawie

145. Sztuka negocjacji – techniki i strategie - D. Mongiało, **23 IX godz. 17, W**

Odkryj, jak negocjować z pewnością siebie i klasą w pracy i w życiu codziennym.

146. Cyrkularność w życiu i gospodarce: dla przyrody, dla rozwoju, dla biznesu - A. Domańska-Sikorzak, **23 IX godz. 18:30, W**

Cyrkularność, która zmienia przyszłość – z korzyścią dla przyrody, gospodarki i biznesu.

Akademia Leona Koźmińskiego
ul. Jagiellońska 57, sala D/200

147. What moves stock markets? or why stock markets are not "black magic" - J. Szczygielski, **23 IX godz. 17:30, W**

Stock markets are often seen as "black magic." This lecture shows that they respond systematically to information, and explains how economic and financial factors shape market performance.

NAUKI FIZYCZNE

Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii, oddział w Warszawie we współpracy z Szkołą Podstawową nr 1 im. T. Kościuszki w Brwinowie
Brwinów, ul. Piłsudskiego 11, pomieszczenia szkolne, wejście główne, parking przed szkołą

148. Kochamy eksperymenty - K. Szcześniak, A. Ulicka, **23 IX godz. 10:30, P, Wa**

Kultowe eksperymenty z fizyki zademonstrują edukatorzy z PTMA Warszawa we współpracy z nauczycielami i uczniami Szkoły Podstawowej nr 1 im. T. Kościuszki w Brwinowie

Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego
ul. gen. Sylwestra Kaliskiego 19, sala 7-8

149. Ciekłe kryształy i monitory LCD - P. Perkowski, **23 IX godz. 16:30, W**

Co to są ciekłe kryształy i jak działają monitory LCD.

NAUKI HUMANISTYCZNE

Wydział Kultur Azji i Afryki UW
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, Budynek Porektorski, s. 1.21

eprasa.pl b413afe9d8

Zakład Turkologii i Ludów Azji Środkowej

150. Dlaczego UNESCO ustanowiło 15 grudnia Światowym Dniem Rodziny Języków Turkijskich? - K. Stanek, **23 IX godz. 10, W**

Celem prezentacji jest: przedstawienie historii powstania i odczytania Inskrypcji Orchońskich powstałych w VIII wieku.

Zakład Wschodu Starożytnego

151. Korupcja w Mezopotamii: jak skazać niezatapialnego urzędnika? - M. Sandowicz, J. Giesssler, P. Turowski, **23 IX godz. 11, W**

Przestępczość gospodarcza nie jest domeną naszych czasów. Akta sprawy z VI w. p.n.e. pokazują, że usiłowały ją zwalczać już świątynie babilońskie.

Zakład Turkologii i Ludów Azji Środkowej

152. Tibetan language and its history - T. Chashab, **23 IX godz. 12, W**

Everything you want to know about the Tibetan language and its scripts.

Zakład Koreanistyki

153. Jak smakowała codzienność? Kuchnia XVII-wiecznej Korei w świetle tekstu Ŭmsik timibang - K. Kozioł, **23 IX godz. 13, W**

Jak gotowano w XVII-wiecznej Korei? Co nazwy potraw mówią nam o ich strukturze? Na podstawie Ŭmsik timibang omówimy dawne techniki, nazwy potraw i składników oraz ich współczesne rekonstrukcje.

Katedra Arabistyki i Islamistyki

154. Badania nad komentarzami do Koranu – czego możemy się z nich dowiedzieć? - K. Traba, **23 IX godz. 14, Wa**

Spotkanie dotyczy muzułmańskiej tradycji komentarzy do Koranu. Omówimy zagadnienia związane z różnymi jego interpretacjami oraz pokażę moje badania nad dorobkiem egipskiej badaczki Koranu.

Izba Pamięci Strzelecka 8

ul. Strzelecka 8

155. Warszawska Praga i jej mieszkańcy w latach niemieckiej okupacji - A. Serwa, **23 IX godz. 12, Wyc**

Czy na warszawskiej Pradze się miejsca, które pamiętają lata niemieckiej okupacji?

Instytut Sztuki PAN

ul. Długa 26, Sala iim. Sobieskich i dziedziniec pałacu Marii Radziwiłłowej

156. „Tropem pieśni" czyli kim jest etnomuzykolog i czym są badania terenowe - J. Jackowski, **23 IX godz. 13, P,W**

Zaprezentowane zostaną kulisy pracy etnomuzykologa i historia archiwum folkloru muzycznego Instytutu Sztuki PAN. Towarzyszyć mu będzie występ ludowych muzyków, śpiewaków itancerzy.

Biblioteka Uniwersytecka UW

ul. Dobra 56/66, III poziom, sala nr 316

157. Ach, cóż to był za ślub! „Album brukselski" 1565 – rzecz o splendorze, tańcu i walce amazonek - M. Biłozór-Salwa, **23 IX godz. 17, W**

Poznaj „Album Brukselski" – dowiedz się jak ucztowano i świętowano w XVI w.; zobacz wykwintne potrawy, muzyków i tancerzy; obejrzyj walkę amazonek i korowód wozów tryumfalnych na ulicy miasta.

Zapisy od 14 IX pod adresem: wystawy.buw@uw.edu.pl

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów

D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

Katedra Hungarystyki UW
ul. Dobra 55, sala 2.212 (II. piętro)

Dla dorosłych

158. Słynni Węgrzy w nazwach specjałów węgierskich - K. Török, **23 IX godz. 17, W**

Wykład ma na celu przybliżenie uczestnikom ciekawych potraw węgierskich oraz sylwetek znanych cukierników, restauratorów i historycznych postaci Węgier.

Muzeum Archidiecezji Warszawskiej
u. Dziekania 1

159. 100 rocznica prymasostwa kardynała Augusta Hlonda, czyli o Kościele katolickim w II RP - J. Żaryn, **23 IX godz. 17, W**

W 100 rocznicę nominacji abp Hlonda na Prymasa Polski, prof. Jan Żaryn przybliży postać wybitnego kapłana i patrioty oraz rolę kościoła w II RP.

NAUKI MATEMATYCZNE

Międzynarodowy Instytut Mechaniki i Maszyn Molekularnych PAN
ul. M. Flisa 6

160. Волшебные алгоритмы и молекулы РНК - E. Baulin, **23 IX godz. 18, P, Wa, W**

На этом занятии мы узнаем как многомерное шкалирование и фолдинг РНК связаны с расстановкой точек на клетчатой бумаге и сопоставлением пар скобок. Попробуйте себя в роли предсказателя структуры РНК!

NAUKI SPOŁECZNE

Wydział Geodezji i Kartografii PW
Pl. Politechniki 1, sala 427

161. Co nam wolno budować? O planie ogólnym bez tajemnic - M. Denis, **23 IX godz. 15, Wa**

Praktyczny warsztat o planie ogólnym gminy i jego wpływie na codzienne życie mieszkańców. Uczestnicy poznają zasady planowania przestrzennego i dowiedzą się, co oraz gdzie można budować.
Zapisy od 14 IX pod adresem: malgorzata.denis@pw.edu.pl

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Al. Niepodległości 162

Dla dorosłych

162. Warsztaty wystąpień publicznych - D. Mirońska, **23 IX godz. 15, Wa**

Wystąpienia publiczne to Twoja pasja czy największe wyzwanie? Niezależnie od odpowiedzi, pokażemy Ci, jak wypaść profesjonalnie i zyskać pewność siebie na scenie.

163. Społeczność wspierająca seniorów. Inkluzyjny ekosystem opieki: NGO, samorząd, sąsiedzi, technologia - A. Klimczuk, **23 IX godz. 16, 17:30, Wa**

Zapraszamy na inspirujący warsztat poświęcony budowaniu lokalnych sieci wsparcia dla osób starszych – łączący działania samorządu, organizacji pozarządowych, sąsiadów oraz nowoczesne technologie.

164. Środowiskowe uwarunkowania zdrowia - V. Korporowicz-Żmichowska, **23 IX godz. 17, W**

Czym jest zdrowie i co naprawdę na nie wpływa – fizycznie i społecznie? Odkryj jego ukryte uwarunkowania.

Wydział Filozofii UW
ul. Krakowskie Przedmieście 3, I piętro, Aula im. Marii Ossowskiej (sala 116)

165. Smartfon w kieszeni Leibniza. Myślenie filozoficzne w zaawansowanej gospodarce, nauce i kulturze - K. Werner, Ł. Hardt, **23 IX godz. 17, W**

Na spotkaniu pokażemy przykłady pytań filozoficznych, które w zaskakujący sposób popchnęły naprzód naukę i gospodarkę.

we współpracy z Polskim Towarzystwem Filozoficznym Oddział Warszawski

166. Klimat na peryferiach. Rola sprawiedliwości środowiskowej - K. Bielińska, **23 IX godz. 18, W**

Czy ekologia to bardziej ochrona przyrody, czy może problem społeczny? W rozważeniu tego pytania pomoże nam spojrzenie na peryferie systemu kapitalistycznego.

167. Co ma Hegel do powiedzenia o kryzysie ekologicznym? - S. Bogdanowicz, **23 IX godz. 19, D, Wa**

Czy Hegel zajmował się ekologią? Okazuje się, że relacja człowiek-przyroda niezwykle go interesowała.

Akademia Finansów i Biznesu Vistula
Online, Stacjonarne, ul. Stokłosy 3

Dla dorosłych

168. W 500 lecie inkorporacji Mazowsza do Korony. Refleksje jubileuszowe o dziedzictwie i tożsamości - R. Lolo, **23 IX godz. 17:30, W**

Wykład omawia okoliczności inkorporacji Mazowsza do Królestwa Polskiego i jej etapy do 1526 roku.

Dla dorosłych

169. Cenzura w PRL - Z. Romek, **23 IX godz. 18:30, W**

Wykład dotyczy organizacji i funkcjonowania urzędu cenzury realizacji przez urząd polityki KC PPR - KC PZPR.

NAUKI TECHNICZNE

Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN
ul. Pawińskiego 5B, Budynek przystosowany do osób niepełnosprawnych
Stacjonarne, Online

Dla dorosłych

170. Nowe materiały, nowe nadzieje – jak biomateriały mogą zmienić leczenie endometriozy - O. Urbanek-Swiderska, Ł. Luśtyk, **23 IX godz. 16, W**

Omówimy możliwości zastosowania biomateriałów w leczeniu endometriozy (np. liposomy, nanowłókna, hydrożele) i przedyskutujemy wyzwania w opracowaniu efektywnych układów do terapii tego schorzenia.

OBSZAR SZTUKI

Instytut Sztuki PAN
ul. Długa 28, I piętro, sala im. Starzyńskiego

171. O czym nam mówią filmy, gdy je widzimy? Tajniki i triki analizy dzieła filmowego - E. Fiuk, G. Nadgrodkiewicz, **23 IX godz. 17, Wa**

Prowadzący omówią najważniejsze aspekty estetyczne i strukturalne dzieła filmowego, a w części warsztatowej, uczestnicy - po obejrzeniu fragmentów filmów - zmierzą się z ich analizą.

eprasa.pl b413afe9d8

Czwartek 24 IX

NAUKI BIOLOGICZNE

Wydział Biologii UW
ul. Miecznikowa 1,
Sala 103B

Dla młodzieży

172. Fakty i mity o znaczeniu aktywności fizycznej – co mówi nauka? - A. Kiersztan, **24 IX godz. 16, W**

Podczas wykładu dowiedzą się Państwo, co nauka naprawdę mówi o wpływie aktywności fizycznej na masę ciała, funkcjonowanie mózgu oraz utrzymanie zdrowia i sprawności u osób starszych.

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Nietoperzy
Washington Roundabout, by the bust of Ignacy Jan Paderewski

173. Bat walk - M. Fuszara, **24 IX godz. 18:30, Wyc**

We are going to see if a modern city - with its artificial lights, traffic and noise - is still a place to live for bats.
Zapisy od 14 IX pod adresem: maciek_fuszara@poczta.onet.pl

NAUKI CHEMICZNE

Wydział Chemii UW
ul. Żwirki i Wigury 101,
Miejsce zbiórki: przy portierni budynku CNBCh (wejście od strony Wydziału Biologii) o wyznaczonej godzinie.

Dla dorosłych

174. Chemiczne Ferrari, czyli słów kilka o aparaturze analizy powierzchni - M. Strawski, **24 IX godz. 14, Zw**

Zapraszam na przejażdżkę chemicznym Ferrari. Będzie błysk stali, nanosekundowe przyśpieszenie i szczypta wiedzy o analizie powierzchni.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/
Uwaga: W przypadku osób nieposiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja.

Dla młodzieży

175. Chemiczne Ferrari, czyli słów kilka o aparaturze analizy powierzchni - M. Strawski, **24 IX godz. 16, Zw**

Zapraszam na przejażdżkę chemicznym Ferrari. Będzie błysk stali, nanosekundowe przyśpieszenie i szczypta wiedzy o analizie powierzchni.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/
Uwaga: W przypadku osób nieposiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja.

ul. Żwirki i Wigury 101,Miejsce zbiórki: Przy portierni budynku Radiochemii Wydziału (wejście od ul. Żwirki i Wigury). Zajęcia będą w sali 113.

176. Magnetyczny Rezonans Jądrowy jako wgląd w świat cząsteczek - P. Bartosińska-Marzec, B. Banaś, **24 IX godz. 16, Wa, Zw**

Uczestnicy w praktyce dowiedzą się jak można identyfikować proste związki organiczne za pomocą spektroskopii magnetycznego rezonansu jądrowego.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/,
Uwaga: W przypadku osób nie posiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja. Minimalny wiek uczestników to 13 lat. Mile widziane jest by uczestnicy mieli podstawową wiedzę o budowie związków organicznych.

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów

D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

NAUKI EKONOMICZNE

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Al. Niepodległości 162

177. Sztuka negocjacji – techniki i strategie - D. Mongiało, **24 IX godz. 17, W**

Odkryj, jak negocjować z pewnością siebie i klasą w pracy i w życiu codziennym.

178. Cyrkularność w życiu i gospodarce: dla przyrody, dla rozwoju, dla biznesu - A. Domańska-Sikorzak, **24 IX godz. 18:30, W**

Cyrkularność, która zmienia przyszłość – z korzyścią dla przyrody, gospodarki i biznesu.

NAUKI FIZYCZNE

Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii, oddział w Warszawie, we współpracy z Szkołą Podstawową im. Króla Stefana Batorego w Lesznie
Leszno, ul. Leśna 13, pomieszczenia szkolne, wejście główne, parking przed szkołą

179. Kultowe eksperymenty - K. Szcześniak, A. Wróblewska, **24 IX godz. 16, P, Wa**

Kultowe eksperymenty z fizyki zademonstrują edukatorzy z PTMA Warszawa we współpracy z nauczycielami i uczniami Szkoły Podstawowej im. Króla Stefana Batorego w Lesznie.

NAUKI HUMANISTYCZNE

Instytut Slawistyki PAN
ul. Nowy Świat 72, Pałac Staszica, sala Dąbrowskiego / 006, parter

180. Cyfrowe archiwum katharsis: Instagram o przemianach sztuki ukraińskiej podczas wojny - Y. Hladyr, **24 IX godz. 16, W**

Wykład prezentuje wyniki badań nad współczesną sztuką ukraińską w warunkach wojny oraz jej obrazowaniem w mediach społecznościowych, ukazując transformacje i nowe zjawiska artystyczne.

Muzeum Archidiecezji Warszawskiej
u. Dziekania 1

181. Wokół „W obronie spotwarzonego narodu" Stefana Buszczyńskiego - G. Pyszczek, **24 IX godz. 17, W**

Stefan Buszczyński (1821-1892) podejmował w swych pracach te same problemy, które są podejmowane przez publicystów współczesności, m.in. jedności europejska, tożsamości narodowa, kryzys kultury.

Towarzystwo Naukowe Prakseologii
ul. Madalińskiego 6/8

182. Prakseologiczne zasady działania - M. Sułek, **24 IX godz. 18, W**

Prakseologia poszukuje zasad sprawnego działania. Istnieją pewne rodzaje działania, charakteryzujące się odmienną logiką, odmiennym rozumieniem nakładów i efektów oraz rachunków efektywności.

Instytut Badań Literackich PAN
ul. Nowy Świat 72, Pałac Staszica, sala 144 im. Adama Mickiewicza, I piętro

183. Mickiewicz w świetle psychoanalitycznym, w kontekście innego spojrzenia na romantyzm - D. Danek, **24 IX godz. 18, W**

O pamięci tragicznych doświadczeń Mickiewicza w dzieciństwie ukrytej w jego twórczości a nierozpoznanej przez badaczy, dającej się odkryć dzięki psychoanalitycznej wiedzy o życiu psychicznym.

NAUKI MEDYCZNE

Instytut „Pomnik - Centrum Zdrowia Dziecka"
Al. Dzieci Polskich 20

Dla młodzieży

184. Znajdź swoją rolę w ratowaniu świata: medyczne ścieżki kariery - A. Wiśniewski, **24 IX godz. 10, W**

Kiedy słyszymy słowo „medycyna", większość z nas wyobraża sobie lekarza w białym fartuchu, stetoskop i salę operacyjną. A współczesna medycyna to jedna z najbardziej zespołowych dziedzin świata.
Zapisy od 14 IX pod adresem: nauka@ipczd.pl

Wydział Medyczny UKSW
ul. Wóycickiego 1/3, Budynek nr 19, s. 020

185. Homeostaza: sztuka biologicznego przetrwania - J. Połosak, A. Gadziomska, **24 IX godz. 15, W**

Homeostaza wodno-elektrolitowa decyduje o pracy każdej komórki. Co dzieje się, gdy organizm traci kontrolę nad wodą, sodem i potasem?

Instytut Biologii Doświadczalnej PAN im. M. Nenckiego
Online, Stacjonarne, ul. Pasteura 3, Sala CN, I piętro. Wejście naprzeciwko bramy głównej Instytutu. Istnieje możliwość skorzystania z windy.

Dla dorosłych

186. Medycyna nie jest uniseks. Dlaczego płeć ma znaczenie w przebiegu i leczeniu chorób neurologicznych? - K. Szydłowska, **24 IX godz. 18, D, W**

Medycyna nie jest uniseks! Leki latami testowano na samcach i mężczyznach. Dowiedz się, jak płeć wpływa na Twoje zdrowie, starzenie mózgu i skuteczność terapii.

NAUKI O ZIEMI

Instytut Geofizyki PAN we współpracy z Projektem MAG - Mobilna i Artystyczna promocja Geofizyki i nauk o Ziemi
Online, Stacjonarne, ul. Księcia Janusza 64, sala 213, Piętro II

Dla dorosłych

187. O wodzie, lodzie i pogodzie - dyskusja panelowa - B. Luks, A. Łoboda, M. Brennek, **24 IX godz. 17:30, D**

Jak zmiany klimatu wpływają na wodę, lód i pogodę? Spotkaj ekspertów Instytutu Geofizyki PAN i porozmawiaj o nauce, mediach i wyzwaniach współczesnego świata.

NAUKI PRAWNE

Akademia Leona Koźmińskiego
ul. Jagiellońska 57, Aula I

188. Kiedy kończy się spekulacja, a zaczyna manipulacja instrumentami finansowymi? - A. Błachnio-Parzych, **24 IX godz. 17:30, W**

Celem wykładu jest przedstawienie podstawowych typów przestępstw giełdowych.

eprasa.pl b413afe9d8

Szczególna uwaga zostanie poświęcona różnicom między manipulacją instrumentami finansowymi a legalną spekulacją na rynku.

NAUKI SPOŁECZNE

Urząd Statystyczny w Warszawie
ul. 1 Sierpnia 21, parter, recepcja gry przed budynkiem

Dla młodzieży

189. Niestatycznie statystycznie! - statystyczna gra terenowa - M. Bzymek, R. Piwowarek, M. Kałuski, K. Kurpisz, **24 IX godz. 10, 11:30, 13, G, Wyc**

Dynamiczna gra terenowa: ruch, współpraca, dane i zadania. Odkryj, że statystyka pomaga rozumieć świat i podejmować decyzje — w plenerze i z uśmiechem!
Zapisy od 14 IX pod adresem: k.kurpisz@stat.gov.pl

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Al. Niepodległości 162

190. Środowiskowe uwarunkowania zdrowia - V. Korporowicz-Żmichowska, **24 IX godz. 16, W**

Czym jest zdrowie i co naprawdę na nie wpływa – fizycznie i społecznie? Odkryj jego ukryte uwarunkowania.

Instytut Psychologii APS
Online

Dla dorosłych

191. Dlaczego psychologowie zadają TAK dziwne pytania? Jak naprawdę wyglądają badania psychologiczne? - J. Świderska, M. Szpojankowska-Puchalska, **24 IX godz. 17, W**

Dlaczego psychologowie pytają czasem o rzeczy, które wydają się dziwne albo zupełnie niezwiązane z tematem? Podczas spotkania pokażemy, jak wyglądają badania psychologiczne „od kuchni".

Akademia Finansów i Biznesu Vistula
Online, Stacjonarne, ul. Stokłosy 3

Dla dorosłych

192. Zarządzanie to sztuka, a zarządzanie z kabiny pilota to pasja - W. Soiński, **24 IX godz. 17:30, W**

Prezentacja podstawowych pojęć: zarządzanie, proces, zarządzanie procesami w aspekcie pracy pilota w lotnictwie.

Wydział Filozofii UW
ul. Krakowskie Przedmieście 3, I piętro

we współpracy z Centrum Biopolityki i Bioprawa UW
Aula im. Marii Ossowskiej (sala 116)

193. Granice ingerencji w ludzki umysł - J. Różyńska, **24 IX godz. 17, W**

Jak daleko można ingerować w ludzki układ nerwowy i jak bardzo można go zintegrować z maszynami w kontekście neuro-praw człowieka?

194. Czy solipsyzm jest możliwy? - B. Działoszyński, M. Janicki, **24 IX godz. 18, W**

Czy może się okazać, że jest się jedyną istotą we wszechświecie?

we współpracy z Biblioteka im. Kazimierza Twardowskiego
Czytelnia Biblioteki im. Kazimierza Twardowskiego (sala 118)

195. Katakumby KP3 & Pałac „Straszyca" (wieczór pierwszy) - M. Chlebicki, **24 IX godz. 19, Wyc**

Na spotkaniu pokażemy przykłady pytań filozoficznych, które w zaskakujący sposób popchnęły naprzód naukę i gospodarkę.

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów

D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

Instytut Psychologii PAN
ul. Jaracza 1

Dla dorosłych

196. Po zdrowie do parku - jak kontakt z naturą wpływa na nasz dobrostan? - E. Domaradzka, **24 IX godz. 17, W**

Dowiedz się, co nauka mówi o wpływie przyrody na nastrój, stres i samopoczucie oraz jak można to badać.

Dla dorosłych

197. Młodzież, lęk i cyfrowe światy: jak sztuka i VR mogą poprawiać zdrowie psychiczne - G. Pochwatko, M. Grzeszczuk, Ł. Gawęda, M. Nalberczak, **24 IX godz. 18:30, W**

Zdrowie psychiczne młodzieży jest dziś jednym z najważniejszych wyzwań społecznych. Pokażemy, jak sztuka i wirtualna rzeczywistość pomagają zmniejszać napięcie oraz tworzyć bezpieczną przestrzeń.

NAUKI TECHNICZNE

Wydział Inżynierii Chemicznej i Procesowej PW
ul. Waryńskiego 1, Miejsce zbiórki: hol główny

198. Niskotemperaturowa plazma w procesach ochrony środowiska – od dezynfekcji do konwersji CO2 - N. Bąkała, A. Moskal, **24 IX godz. 15, W**

Przyjdź i zobacz, jak „zimna" plazma może pomóc rozwiązywać gorące problemy środowiska — od dezynfekcji po wykorzystanie CO.

Instytut Podstawowych Problemów Techniki PAN
ul. Pawińskiego 5B, Budynek przystosowany do osób niepełnosprawnych

Dla dorosłych

199. Rośliny jako żywe kwazikryształy - R. Wojnar, **24 IX godz. 16, W**

Dwa zjawiska, jedno ze świata kryształów, a drugie ze świata roślin mają podobną geometrię. Kwazikryształy i układ pędów rośliny mają uporządkowanie wynikłe ze złotego cięcia.
Uwaga: Szczegóły dotyczące tematu: rwojnar@ippt.pan.pl

OBSZAR SZTUKI

Instytut Sztuki PAN
ul. Długa 28, I piętro, sala im. Starzyńskiego

200. Wachlarze – datowanie, materiały i sposoby przechowywania - J. Różalska, **24 IX godz. 16, Wa**

Na spotkaniu obok teoretycznej wiedzy na temat wachlarzy, zaprezentowane będą oryginalne obiekty, a uczestnicy będą mogli uzyskać informacje i porady odnośnie przedmiotów z własnych kolekcji.

Piątek 25 IX

NAUKI BIOLOGICZNE

Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Nietoperzy
Rondo Waszyngtona, przy popiersiu Ignacego Jana Paderewskiego

201. Spacer z nietoperzami - M. Fuszara, K. Janus, **25 IX godz. 18:30, Wyc**

Spróbujemy się przekonać, czy w mieście - z jego hałasem, nocnym oświetleniem i ruchem drogowym - jest jeszcze miejsce dla nietoperzy...
Zapisy od 14 IX pod adresem: maciek_fuszara@poczta.onet.pl,
Uwaga: Należy ubrać się odpowiednio do panującej temperatury. Warto mieć latarkę i zabezpieczyć się przed komarami.

NAUKI CHEMICZNE

Wydział Chemii UW
ul. Żwirki i Wigury 101

Miejsce zbiórki: przy portierni budynku CNBCh (wejście od strony Wydziału Biologii) o wyznaczonej godzinie.

Dla dorosłych

202. Chemiczne Ferrari, czyli słów kilka o aparaturze analizy powierzchni - M. Strawski, **25 IX godz. 14, Zw**

Zapraszam na przejażdżkę chemicznym Ferrari. Będzie błysk stali, nanosekundowe przyśpieszenie i szczypta wiedzy o analizie powierzchni.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/
Uwaga: W przypadku osób nie posiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja.

Dla młodzieży

203. Chemiczne Ferrari, czyli słów kilka o aparaturze analizy powierzchni - M. Strawski, **25 IX godz. 16, Zw**

Zapraszam na przejażdżkę chemicznym Ferrari. Będzie błysk stali, nanosekundowe przyśpieszenie i szczypta wiedzy o analizie powierzchni.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/
Uwaga: W przypadku osób nie posiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja.

Budynek Centrum Nauk Biologiczno-Chemicznych (CNBCh), piętro IV, pokój 4.132.

204. Jak leki rozmawiają z białkami - molekularne podstawy farmakoterapii - S. Filipek, P. Miszta, J. Jakowiecki, U. Orzeł, P. Pasznik, M. Lorkowski, M. Wieczorkowska, E. Wójcik, **25 IX godz. 15, P, Wa, Zw**

Zajęcia stanowią szereg pokazów i warsztatów z modelowania molekularnego i wizualizacji oddziaływań lek-białko w laboratorium Biomodelowania w Centrum Nauk Biologiczno-Chemicznych.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/,
Uwaga: W przypadku osób nie posiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja. Zajęcia składają się z kilku ćwiczeń, można wybrać i wykonać dowolne z nich, wszystkie zajmują ok. 2-3 godziny. Nie ma sztywnych ram rozpoczęcia zajęć.

Wydział Inżynierii Chemicznej i Procesowej PW
ul. Waryńskiego 1,
Miejsce zbiórki: hol główny

205. Inżynieria nanostruktur, jak przepływy płynów tworzą nanomateriały - M. Wojasiński, **25 IX godz. 15, W**

Nanotechnologia zmienia codzienność. Nanomateriały znajdziemy w medycynie czy przemyśle. Na wykładzie omówię dwa procesy ich otrzymywania oraz wyjaśnię kluczową rolę inżynierii chemicznej w produkcji.

2 WA

eprasa.pl b413afe9d8

NAUKI EKONOMICZNE

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Al. Niepodległości 162

206. Czy decyzje finansowe są racjonalne? Psychologia wyborów ekonomicznych - A. Wójcik-Czerniawska, **25 IX godz. 15, Wa**

Dlaczego podejmujemy nieracjonalne decyzje finansowe i jak nasze emocje wpływają na wybory ekonomiczne? Odkryj mechanizmy, które rządzą Twoimi pieniędzmi i decyzjami.

207. Dlaczego ochrona konsumentów na rynku finansowym jest taka ważna - Ł. Gębski, **25 IX godz. 16, W**

Dziś wszyscy korzystamy z produktów i usług finansowych - płacimy kartą, zaciągamy kredyty, zarządzamy oszczędnościami. Ale czy naprawdę zdajemy sobie sprawę z ryzyka, które się z tym wiążą?

208. Cyrkularność w życiu i gospodarce: dla przyrody, dla rozwoju, dla biznesu - A. Domańska-Sikorzak, **25 IX godz. 18:30, W**

Cyrkularność, która zmienia przyszłość – z korzyścią dla przyrody, gospodarki i biznesu.

NAUKI FIZYCZNE

Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii, oddział w Warszawie we współpracy z Fundacją Natura Rzeczy
Klembów, ul. Generała Franciszka Żymirskiego 37B, Gminna Biblioteka Publiczna w Klembowie

Dla młodzieży

209. Warsztaty rakietowe w Klembowie - T. Zwoliński, **25 IX godz. 15:30, Wa**

Uczestnicy zbudują podstawowy model rakiety zaopatrzonej w silnik.
Zapisy od 14 IX pod adresem: fundacjanaturarzeczy@gmail.com,
Uwaga: Dzieci w wieku 8-12 lat muszą obowiązkowo być wspomagane podczas zajęć przez rodziców lub opiekunów.

Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego
ul. gen. Kaliskiego 2, Laboratorium Zakładu Technicznego Zastosowań Fizyki WAT, bud. 100 sala 080, budynek 34

sala 26

210. Transmisja światłowodowa w praktyce - M. Dudek, **25 IX godz. 10, 10:35, 11:10, 11:45, 12:20, 12:55, 13:30, 14:05, 14:40, P**

Pokazy możliwości przesyłania informacji za pomocą światłowodów.
Zapisy od 14 IX pod adresem: festiwal.nauki@wat.edu.pl

NAUKI HUMANISTYCZNE

Instytut Slawistyki PAN
ul. Nowy Świat 72,
Pałac Staszica,
sala Dąbrowskiego / 006, parter

Dla dorosłych

211. O kanapowczyniach nie przez różowe okulary - D. Pazio-Wlazłowska, prof. IS PAN, **25 IX godz. 11, Wa, W**

Czy wiesz, kto to jest kanapowczyni? Jeśli nie, przyjdź, wspólnie namalujemy jej portret.

Katedra Hungarystyki UW
ul. Dobra 55

Dla dorosłych

212. Rowasz, czyli węgierskie runy - S. Pawlas, **25 IX godz. 17, W**

Przekonaj się, jak mogłoby wyglądać Twoje imię w dawnym węgierskim alfabecie runicznym!

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów

D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

Instytut Historii UKSW
ul. Wóycickiego 1/3, bud. 21, sala 225

do 50 osób

213. Życie zapisane w księgach parafialnych. Jak czytać łacińskie księgi małżeństw, chrztów i zgonów - B. Dźwigała, **25 IX godz. 17:30, Wa**

Spotkanie w formie warsztatu - wspólnego odczytywania metryk małżeństw, chrztów i zgonów z ksiąg parafialnych w języku łacińskim wraz z dyskusją nad wagą badań nad życiem naszych przodków.

Wydział Historii UW
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, Budynek Pomuzealny, III piętro, sala 17, jest winda

Dla dorosłych

214. Polacy jako potomkowie małp w pamflecie „Orangutan europejski, czyli Polak taki, jaki jest" (1779) - J. Kordel, **25 IX godz. 18, W**

Wykład o osobliwym pamflecie z 1779 roku, którego autor, posługując się językiem historii naturalnej, przedstawiał Polaków jako najbardziej prymitywny i barbarzyński naród świata.

NAUKI MATEMATYCZNE

Akademia Finansów i Biznesu Vistula
Online, Stacjonarne, ul. Stokłosy 3

Dla dorosłych

215. The Evolution of AI and Robotics from Simple Machines to Intelligent Systems of the Future - T. ElDakruri, **25 IX godz. 17:30, W**

The lecture will focus on the development of artificial intelligence and robotics.

NAUKI PRAWNE

Instytut Nauk Prawnych PAN
ul. Nowy Świat 72, Sala 273, II piętro

Dla dorosłych

216. Implementacja Paktu o Migracji i Azylu - K. Strąk, **25 IX godz. 18, W**

Problematyka wejścia w życie i rozpoczęcia stosowania w czerwcu 2026 r. Paktu o Migracji i Azylu w kontekście jego implementacji przez państwa członkowskie UE.

NAUKI ROLNICZE I LEŚNE

Instytut Badawczy Leśnictwa
Sękocin Stary, Braci Leśnej 3

217. 30 lat Festiwalu Nauki w IBL - A. Sawicki, **25 IX godz. 10, S**

IBL uczestniczy w Warszawskim Festiwalu Nauki od pierwszej jego edycji! Podczas seminarium chcielibyśmy przedstawić 30 lat krzewienia wiedzy przyrodniczo-leśnej w ramach tego święta nauki!

NAUKI SPOŁECZNE

Urząd Statystyczny w Warszawie
ul. 1 Sierpnia 21, parter, recepcja gry przed budynkiem

Dla młodzieży

218. Niestatycznie statystycznie! - statystyczna gra terenowa - M. Bzymek, R. Piwowarek, M. Kałuski, K. Kurpisz, **25 IX godz. 10, 11:30, 13, G, Wyc**

Dynamiczna gra terenowa: ruch, współpraca, dane i zadania. Odkryj, że statystyka pomaga rozumieć świat i podejmować decyzje — w plenerze i z uśmiechem! **Zapisy** od 14 IX pod adresem: k.kurpisz@stat.gov.pl

Instytut Psychologii APS
Online

219. Troska o siebie, z wykorzystaniem narzędzi terapii schematów - A. Kleszczewska-Albińska, **25 IX godz. 17, Wa**

Warsztat adresowany jest do osób, które chcą rozwinąć lub podtrzymać wysoki poziom wytrzymałości psychicznej i troski o siebie w oparciu o narzędzia z obszaru terapii schematów.

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
Al. Niepodległości 162

Dla dorosłych

220. Europejskie wartości i nowe wyzwania w czasach globalnych kryzysów - K. Jasiecki, U. Kurczewska, **25 IX godz. 17, W**

Celem wykładu jest wspólna refleksja nad znaczeniem europejskich wartości w codziennym życiu obywateli w czasach rosnącej niepewności i dynamicznych zmian.

Instytut Nauk Socjologicznych i Pedagogiki SGGW
ul. Nowoursynowska 166, Budynek nr 4, sala 1, parter

221. Postsekularna wizja państwa - M. Węsierski, **25 IX godz. 17, W**

Wykład będzie poświęcony postsekularyzmowi jako stanowisku (postawie) nakierowanemu na próby pogodzenia potrzeb ludzi wierzących i niewierzących oraz interesów instytucji świeckich i religijnych.

Akademia Leona Koźmińskiego
ul. Jagiellońska 57, Aula I

222. Alchemia jako system symboliczny: od hermetyzmu do filozofii wolnomularstwa - D. Mackenzie, **25 IX godz. 17:30, W**

Wykład ukazuje alchemię jako system symboli wywodzący się z hermetyzmu oraz pokazuje jej wpływ na filozofię wolnomularstwa i reinterpretację idei przemiany w kulturze nowożytnej.

Wydział Filozofii UW
ul. Krakowskie Przedmieście 3, I piętro, Aula im. Marii Ossowskiej (sala 116)

223. Lustrzane zajączki z filozofami starożytnymi i średniowiecznymi - B. Kosmulska, **25 IX godz. 17, W**

Niby lustereczka zawsze pokazują to, co odbijają, ale w dawnych epokach nie zawsze ten fakt rządził użyciem zwierciadlanych metafor. Opowiem o filozoficznej metaforze lustra w starożytności.

224. Zemsta czy przebaczenie - analiza filozoficzna - A. Górniak, M. Wiercińska, **25 IX godz. 18, W**

W wykładzie, na podstawie aktów zemsty i przebaczenia, zostanie przedstawiona charakterystyka czynów supererogacyjnych, tj. nadobowiązkowych czy chwalebnych.

eprasa.pl b413afe9d8

we współpracy z Biblioteka im. Kazimierza Twardowskiego
ul. Krakowskie Przedmieście 3, I piętro, Czytelnia Biblioteki im. Kazimierza Twardowskiego (sala 118)

225. Katakumby KP3 & Pałac „Straszyca" (wieczór drugi) - M. Chlebicki, **25 IX godz. 19, Wyc**

Na spotkaniu pokażemy przykłady pytań filozoficznych, które w zaskakujący sposób popchnęły naprzód naukę i gospodarkę.

NAUKI TECHNICZNE

Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego
ul. gen. Kaliskiego 2, budynek nr. 54A, aula 2.01

Dla młodzieży

226. Druk 3D w zastosowaniach wojskowych - J. Kluczyński, K. Grzelak, J. Łuszczek, K. Jasik, k. Klimek, B. Sarzyński, **25 IX godz. 9, P, Wa, Zw**

W ramach wydarzenia uczestnicy poznają podstawowe etapy procesu projektowania i wytwarzania elementów metodą druku 3D. **Zapisy** od 14 IX pod adresem: janusz.kluczynski@wat.edu.pl

Wydział Inżynierii Chemicznej i Procesowej PW
ul. Waryńskiego 1, Miejsce zbiórki: hol główny

227. Człowiek.exe – jak inżynier widzi ludzki organizm - K. Jędrzejczak, **25 IX godz. 15:15, W**

Jak inżynier widzi ludzki organizm? Odkryj, dlaczego serce przypomina pompę, płuca wentylację, a medycyna coraz częściej korzysta z AI i druku 3D.

OBSZAR SZTUKI

Instytut Sztuki PAN
ul. Długa 28, I piętro, sala im. Starzyńskiego

228. Skąd się biorą formy mebli? - A. Kostrzyński-Miłosz, **25 IX godz. 17, W**

Wykład poświęcony będzie ukazaniu zależności form mebli od mody, technologii i obyczaju. Zostaną pokazane historyczne wnętrza, ich przemiany oraz rola sprzętów w przestrzeni.

Instytut Geofizyki PAN we współpracy z Projektem LIQUIDICE
ul. Księcia Janusza 64

Dla dorosłych

229. LIQUIDICE – Save the Glaciers - P. Janowczyk, **25 IX godz. 17, W**

Spotkanie z Piotrem Janowczykiem - artystą intermedialnym, który współpracuje z projektem LIQUIDICE przenosząc naukowe dane o lodowcach na język immersyjnych doświadczeń wizualnych.

SPOTKANIA WEEKENDOWE

Sobota 19 IX

NAUKI BIOLOGICZNE

Kampinoski Park Narodowy
ul. Groteski 12, Zbiórka na parkingu leśnym przed Polaną Opaleń, przy skrzyżowaniu ul. Rękopis i Groteski.

230. Borsuk – władca nocy - A. Gąssowski, **19 IX godz. 9, Wa, Wyc**

Poznaj tajemnice nocnego życia borsuka – jednego z najbardziej skrytych mieszkańców Puszczy Kampinoskiej. Sobotni spacer śladem jego i innych nocnych drapieżników Puszczy. Zapraszamy!
Zapisy od 14 IX pod adresem: agassowski@kampinoski-pn.gov.pl,
Uwaga: Niezbędny ekwipunek: napoje, coś do przegryzienia, ewent. repelent na owady, coś od deszczu w razie niepogody. Na wycieczkę nie zabieramy psów.

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów

D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

NAUKI EKONOMICZNE

Akademia Leona Koźmińskiego
ul. Jagiellońska 57, sala D/200

231. Bezpieczeństwo energetyczne, zrównoważony rozwój i przystępność cenowa – jak znaleźć złoty środek? - K. Tchórzewska, **19 IX godz. 16, W**

Wykład o bezpieczeństwie energetycznym, transformacji energetycznej i cenach energii. Omówione zostaną trendy rynkowe, polityka publiczna oraz najnowsze badania dotyczące rynku energii.

NAUKI FIZYCZNE

Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii, oddział w Warszawie we współpracy z Świetlicą w Zaborowie
Zaborów, ul. Kujawskiego 5

Dla młodzieży

232. Warsztaty rakietowe w Zaborowie - K. Szcześniak, T. Zwoliński, **19 IX godz. 10:30, Wa**

Uczestnicy zbudują podstawowy model rakiety zaopatrzonej w silnik.
Zapisy od 14 IX pod adresem: swietlicazaborow@gminaleszno.pl,
Uwaga: Dzieci w wieku 8-12 lat muszą być obowiązkowo wspomagane podczas zajęć przez rodziców lub opiekunów.

we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Brwinowie
Brwinów, ul. Pałacowa 1

Dla młodzieży

233. Warsztaty rakietowe w Brwinowie - K. Szcześniak, T. Zwoliński, **19 IX godz. 14, Wa**

Uczestnicy zbudują podstawowy model rakiety zaopatrzonej w silnik.
Zapisy od 14 IX pod adresem: zapisy@ok.brwinow.pl,
Uwaga: Dzieci w wieku 8-12 lat muszą być obowiązkowo wspomagane podczas zajęć przez rodziców lub opiekunów.

NAUKI HUMANISTYCZNE

Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego
ul. gen. Kaliskiego 19, Hol Główny Biblioteki Głównej WAT

234. Zamknięte przestrzenie. Ukryte Mechanizmy - BG WAT od kulis - I. Piwońska, **19 IX godz. 10, Wyc**

Odkryj Bibliotekę Główną WAT od kulis – tak, jak widzą ją bibliotekarze!
Zapisy od 14 IX pod adresem: oin@wat.edu.pl

Katedra Italianistyki UW
ul. Dobra 55, Strefa współPRACY

Dla dorosłych

235. Hellequin, Alichino, Arlecchino – wiele twarzy Arlekina - J. Dygul, P. Białecki, **19 IX godz. 10, W**

Wystąpienie będzie poświęcone znanej z komedii dell'arte postaci Arlekina – jej źródłom oraz przekształceniom, jakim podlegała na przestrzeni wieków.

236. Boccaccio 2.0? Dekameron dawniej i dziś - A. Gallewicz, A. Brysiak, **19 IX godz. 11:30, W**

Po co dziś wracać do Dekameronu? O opowieściach, które pomagają przetrwać kryzys.

Dla dorosłych

237. L'Italia del vino, czyli opowieść o dziejach włoskiego winiarstwa - A. Kwapiszewska, **19 IX godz. 13, W**

Wykład poświęcony będzie historii współczesnego włoskiego winiarstwa. Zapraszam w podróż przez włoskie regiony winiarskie: od Piemontu aż po Sycylię.

Instytut Badań Literackich PAN
Nagranie, Stacjonarne, ul. Nowy Świat 72, Pałac Staszica, sala 144 im. Adama Mickiewicza, I piętro

238. Świat „ciemnej informacji". Fizyczna transcendencja u Bolesława Prusa a współczesna nauka - M. Pąkciński, **19 IX godz. 11, W**

Spojrzenie na poglądy Prusa o fizycznie uchwytnych formach transcendencji (Absolutu, Boga), zawarte w jego powieściach i notatkach – z perspektywy współczesnej nauki (bioinformatyka, kognitywistyka).

Instytut Slawistyki PAN
ul. Nowy Świat 72, Pałac Staszica, sala Dąbrowskiego / 006, parter

Dla dorosłych

239. Żywotność etnolingwistyczna wspólnot języków kolateralnych w Polsce – dyskusja wokół książki - N. Dołowy, M. Mętrak, M. Kotnarowski, K. Stempel-Gancarczyk, A. Żak, P. Szatkowski, **19 IX godz. 16, D**

Dyskusja wokół żywotności etnolingwistycznej wspólnot posługujących się językami kolateralnymi w Polsce: Kaszubów, Ślązaków, Górali Podhalańskich, Mazurów i mówiących po swojemu mieszkańców Podlasia.

Biblioteka Uniwersytecka UW
ul. Dobra 56/66, sala nr 316, III poziom

240. Zakazane = nieczytane? Czytelnicy starych druków wobec cenzury - J. Milewska-Kozłowska, M. Osuch, N. Sołtysiak, **19 IX godz. 17, P**

Podczas pokazu starych druków ze zbiorów BUW uczestnicy zobaczą, jak w praktyce działały zakazy lektury i czy były respektowane przez dawnych czytelników.

Zapisy od 14 IX pod adresem: wystawy.buw@uw.edu.pl

NAUKI MATEMATYCZNE

Wydział Matematyki i Nauk Informacyjnych PW
ul. Koszykowa 75, s. 329, III piętro

Dla młodzieży

241. Od kolorowanek do systemów rekomendacyjnych, czyli o zaskakujących zastosowaniach matematyki - H. Grochowski, **19 IX godz. 13, P, Wa**

Pokażemy, że pozornie niewinne kolorowanki mogą doprowadzić do zamieszania u rodziny królewskiej oraz stanowić podstawę działania systemów i aplikacji otaczających nas dziesiątki razy dziennie.

eprasa.pl b413afe9d8

NAUKI MEDYCZNE

Wydział Medyczny UKSW
ul. Wóycickiego 1/3, bud. 19

we współpracy z SKN Immunis
s. 004

242. Depresja: więcej niż smutek - co naprawdę dzieje się w umyśle i ciele? - G. Gromadzka, M. Kąkol, **19 IX godz. 9, W**

Depresja to jedna z najczęstszych, a jednocześnie jedna z najbardziej niezrozumianych chorób w medycynie, wokół której narosło wiele społecznych mitów.

243. Schizofrenia: kiedy umysł tworzy inną rzeczywistość - G. Gromadzka, M. Kąkol, **19 IX godz. 10, W**

Podczas prezentacji wyjaśnimy, czym jest schizofrenia, jakie są fazy tej choroby i jakie mogą być jej objawy.

244. Zaburzenia odżywiania - nadmiar kontroli czy raczej jej brak? - G. Gromadzka, K. Bednarska, **19 IX godz. 11, W**

Postaramy się dokładnie wytłumaczyć na czym polegają poszczególne zaburzenia takie jak: anoreksja, bulimia czy kompulsywne objadanie się, a także jak je od siebie odróżnić.

sala 020

245. Borelioza – co naprawdę dzieje się w organizmie po ukąszeniu kleszcza? - G. Gromadzka, **19 IX godz. 10, W**

Jak Borrelia burgdorferi wnika do organizmu, jak się rozprzestrzenia i jak na infekcję reaguje układ odpornościowy w pierwszych dniach i tygodniach po zakażeniu.

246. Dlaczego przebieg boreliozy jest tak bardzo zróżnicowany? - G. Gromadzka, **19 IX godz. 10:35, W**

Rola czynników immunologicznych, genetycznych i środowiskowych w przebiegu choroby.

247. Układ odpornościowy kontra Borrelia – gra w ukrywanie i wykrywanie - G. Gromadzka, **19 IX godz. 11:10, W**

Jak bakteria unika odpowiedzi immunologicznej i dlaczego zakażenie może utrzymywać się mimo reakcji obronnej organizmu?

248. Przewlekła borelioza – choroba, zespół objawów czy spór medyczny? - G. Gromadzka, **19 IX godz. 11:45, W**

Dlaczego wokół długotrwałych objawów narosło tyle kontrowersji?

249. Zmęczenie, ból, „mgła mózgowa" – czy zawsze chodzi o boreliozę? - G. Gromadzka, **19 IX godz. 12:20, W**

Różnicowanie objawów nieswoistych i ich możliwych przyczyn poza infekcją Borrelia.

250. Diagnostyka boreliozy – dlaczego to wciąż wyzwanie? - G. Gromadzka, **19 IX godz. 12:55, W**

Testy, interpretacja wyników i granice współczesnej diagnostyki laboratoryjnej. Testy na boreliozę – kiedy mają sens, a kiedy wprowadzają w błąd?

251. Szczepionka na boreliozę – dlaczego wciąż jej nie mamy? - G. Gromadzka, **19 IX godz. 13:30, W**

Historia nieudanych prób i aktualne kierunki prac nad skuteczną profilaktyką.

s. 004

Dla dorosłych

252. Biochemia kaca – dlaczego organizm nas nienawidzi po imprezie? - M. Jędrysik, J. Połosak, **19 IX godz. 15, W**

Dlaczego po imprezie czujesz się, jakby ktoś „zresetował" Ci mózg? Czemu jedna noc potrafi zamienić dobry humor w ból głowy i brak energii? Zajrzymy do środka organizmu i sprawdzimy.

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów

D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

NAUKI SPOŁECZNE

Wydział Socjologii UW
ul. Karowa 18, sala 18, parter

253. Dlaczego (nie) ufamy ekspertom? - J. Motrenko, **19 IX godz. 13:15, D, W**

Codziennie wsłuchujemy się w głosy ekspertów. Dlaczego jedni im ufają, a inni nie?

254. Patronat społeczny i uchodźcy - na czym polega ta forma wsparcia? - A. Grzymała-Kazłowska, **19 IX godz. 14:30, D, W**

Patronat społeczny w praktyce, czyli jak zwykli ludzie wspierają uchodźców. Przyjdź i odkryj, jak to działa, co działa i dlaczego.

255. Od czego wolny jest człowiek w czasie wolnym? - A. Waśkiewicz, M. Gdula, M. Tłomak, **19 IX godz. 16, D, W**

Od czego jest czas „wolny" i od czego zależy to, jak go spędzamy? A może czas bywa wolny tylko dla wybranych?

Instytut Psychologii PAN
ul. Jaracza 1

Dla dorosłych

256. Psycholog na czterech łapach - I. Powroźnik, **19 IX godz. 14, Wa**

W trakcie wykładu wyjaśnimy, jak w praktyce wygląda praca psiego terapeuty w gabinecie psychologa, czego możemy się spodziewać w trakcie trwania sesji i jaką wartość daje to pacjentowi.

Dla dorosłych

257. Czy trening (quasi)poznawczy może zwiększyć odporność emocjonalną? - A. Mikulska, **19 IX godz. 15:30, Wa**

Powstawanie nieadaptacyjnych schematów poznawczych i możliwość ich modyfikacji w świetle badań naukowych.

NAUKI TECHNICZNE

Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego
ul. gen. Kaliskiego 2, Budynek 23

258. Jak widzą Cię kierowcy – bądź bezpieczny na drodze - A. Dębowski, O. Gajda, **19 IX godz. 9, F, P, Wa**

Jeśli chcesz lepiej zrozumieć zasady rządzące ruchem drogowym i nauczyć się, jak chronić siebie oraz innych – dołącz do nas.
Zapisy od 14 IX pod adresem: festiwal.nauki@wat.edu.pl

Wydział Mechaniczny Energetyki i Lotnictwa PW
ul. Nowowiejska 21/25

259. Czy pompa ciepła może chłodzić? - A. Grzebielec, A. Ruciński, **19 IX godz. 11, P**

Podczas pokazu uczestnicy dowiedzą się, jak działają pompy ciepła i czy mogą służyć nie tylko do ogrzewania, ale także do chłodzenia pomieszczeń.

Wydział Samochodów i Maszyn Roboczych PW
ul. Narbutta 84

Dla dorosłych

260. Zwiedzanie laboratoriów Wydziału Samochodów i Maszyn Roboczych - **19 IX godz. 12, Zw**

Zapraszamy do laboratoriów wydziału SiMR, w których prowadzone są prace badawcze oraz zajęcia dydaktyczne. Będzie można odwiedzić m.in. laboratoria Pojazdów, Wibroakustyki i Maszyn roboczych.

Wydział Matematyki i Nauk Informacyjnych PW
ul. Koszykowa 75, s. 302 i 303, III piętro

Dla młodzieży

261. Eksperymentuj w wirtualnej rzeczywistości - J. Porter-Sobieraj, M. Ejduk, W. Klimek, **19 IX godz. 14, 15, Wa**

Przenieś się dzięki goglom wirtualnej rzeczywistości do laboratorium i przeprowadzaj eksperymenty z chemii, fizyki, biologii i matematyki.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://akademia.mini.pw.edu.pl,
Uwaga: Warsztaty przeznaczone dla uczestników od 10 lat. Warunkiem uczestnictwa w zajęciach jest dostarczenie formularza zgody podpisanego przez rodzica lub opiekuna prawnego. Wzór formularza (i zapisy) dostępne na stronie: https://akademia.mini.pw.edu.pl

OBSZAR SZTUKI

Instytut Sztuki PAN we współpracy z Centrum Architektury
ul. Filtrowa 57, Spacer rozpoczyna się pod siedzibą Najwyższej Izby Kontroli

262. Spacer po Kolonii Staszica - K. Uchowicz, **19 IX godz. 12, Wyc**

Kolonia Staszica, powstająca od 1924 roku na Ochocie, charakteryzuje się zabudową inspirowaną polską architekturą historyczną. W dużej mierze po dzień dzisiejszy zachowała ona oryginalny charakter.

Niedziela 20 IX

NAUKI CHEMICZNE

Wydział Chemiczny PW
ul. Koszykowa 75

Gmach Technologii Chemicznej. Miejsce zbiórki: przy portierni będzie oznakowane stanowisko.

Dla młodzieży

263. Escape room: w laboratorium Marii Skłodowskiej-Curie pt. „Sekret zaginionego wzoru" - M. Matczuk, **20 IX godz. 10, 10:30,11:30, 12, 13, 13:30, 14:30, 15, G**

W escape roomie czekają na Was zagadki inspirowane chemią z wykorzystaniem światła UV, symboli chemicznych czy szkła laboratoryjnego.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://chemicznypw.bookero.pl/,
Uwaga: Limit miejsc na termin: 10 osób. Prosimy o przybycie 10 min wcześniej, należy zaprezentować bilet.

Gmach Technologii Chemicznej, Audytorium Mościckiego, III piętro
Dla młodzieży

264. Cząsteczki aktywowane światłem: związki fotoaktywne w medycynie - K. Durka, **20 IX godz. 11, P, W**

Czy można zaprojektować cząsteczkę, która po oświetleniu leczy choroby nowotworowe? Podczas wykładu pokażemy, jak chemicy tworzą związki chemiczne wykorzystywane w fotomedycynie.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://chemicznypw.bookero.pl/,
Uwaga: Prosimy o przybycie 10 min wcześniej, należy zaprezentować bilet.

eprasa.pl b413afe9d8

Dla młodzieży

265. Chemia w służbie sztuki - K. Lech, **20 IX godz. 12:30, P, W**

Poznaj fascynujący świat nauki, która pomaga odkrywać tajemnice dawnych artystów i ich dzieł, szczególnie w kontekście barwy, będącej ważnym elementem wizualnym, odzwierciedlającym warsztat artysty.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://chemicznypw.bookero.pl/,
Uwaga: Prosimy o przybycie 10 min wcześniej, należy zaprezentować bilet.

NAUKI EKONOMICZNE

Akademia Leona Koźmińskiego
ul. Jagiellońska 57

Aula I

Dla młodzieży

266. Historia biznesu w Polsce: Czego możemy się nauczyć od długowiecznych firm? - T. Olejniczak, R. Milczarski, **20 IX godz. 16, W**

Wykład ukazuje historię Polski z kompletnie nowej perspektywy - firm i przedsiębiorców oraz czego długowieczne przedsiębiorstwa uczą o przetrwaniu i rozwoju w warunkach „klątwy nieciągłości".

Aula Leona Koźmińskiego

267. To nie Ty wybierasz? - walka AI i algorytmów o nasze decyzje - D. Plata-Alf, **20 IX godz. 17:30, W**

Czy nasze decyzje są naprawdę nasze? Zobacz jak sztuczna inteligencja, algorytmy rekomendacji i reklama cyfrowa wpływają na codzienne wybory - od zakupów, przez treści w social mediach, aż po opinie.

NAUKI FIZYCZNE

Wydział Elektryczny PW
ul. Koszykowa 75,
Gmach Mechaniki

268. Zwiedzanie i pokazy w Laboratorium Elektroenergetycznej Automatyki Zabezpieczeniowej - R. Kowalik, **20 IX godz. 11, 12:15, P**

Laboratoria Instytutu Elektroenergetyki prezentują stanowiska do badań nad wytwarzaniem energii oraz systemy Hardware in the Loop do testowania układów w czasie rzeczywistym.
Uwaga: Wejściówki będą do odbioru na naszym stoisku w Gmachu Głównym w tracie Festiwalu Młodych Inżynierów.

Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii, oddział w Warszawie we współpracy z Świetlicą w Łubcu
Łubiec, Łubiec 19B, Polana
nieopodal budynku Świetlicy
w Łubcu w gm. Leszno

269. Pokaz jesiennego nieba - K. Szcześniak, T. Zwoliński, **20 IX godz. 18, P**

Obserwacja jesiennego nieba dzięki teleskopom PTMA oddział Warszawa.
Uwaga: W przypadku niepogody odbędzie się wykład na temat astrofotografii i tajemnic układu słonecznego w budynku Świetlicy w Łubcu.

NAUKI HUMANISTYCZNE

Uniwersytet SWPS
ul. Chodakowska 19/31, budynek S,
piętro II, sala S 201

Dla dorosłych

270. Człowiek człowiekowi wilkiem. O dehumanizacji w języku - M. Waśniewska, **20 IX godz. 12:15, W**

Jak język zmienia ludzi w „obcych", „szczury" lub „tsunami"? O dehumanizacji w mediach, polityce i internecie oraz jej wpływie na nasze postrzeganie innych.

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów

D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

NAUKI MEDYCZNE

Wydział Medyczny UKSW
ul. Wóycickiego 1/3, bud. 19

we współpracy z SKN Immunis
s. 004

271. Nowa era w onkologii: Jak immunoterapia zmienia zasady gry? - G. Gromadzka, M. Adamska, **20 IX godz. 10, W**

Rozwój immunoterapii to nie tylko szansa na wyleczenie, ale przede wszystkim zmiana paradygmatu – z walki z chorobą na aktywne wspieranie sił witalnych człowieka.

sala 020

272. Alergia w praktyce – jak organizm może reagować na „niewinny" alergen? - G. Gromadzka, **20 IX godz. 10, W**

Omówimy, jak układ odpornościowy interpretuje kontakt z alergenem i dlaczego ta sama substancja może wywoływać tak odmienne odpowiedzi organizmu.

273. Alergia – choroba dobrobytu? - G. Gromadzka, **20 IX godz. 10:35, W**

Dlaczego alergie częściej występują w społeczeństwach rozwiniętych?

274. Skąd się bierze alergia? Geny, środowisko, antybiotyki, nadmierna higiena... a może miesiąc urodzenia? - G. Gromadzka, **20 IX godz. 11:10, W**

Rola dziedziczenia, mikrobiomu, antybiotyków i stylu życia w rozwoju alergii.

275. Alergia czy nietolerancja pokarmowa – jak je odróżnić? - G. Gromadzka, **20 IX godz. 11:45, W**

Najczęstsze pomyłki diagnostyczne i objawy, które łatwo błędnie przypisać alergii.

276. Czy można mieć alergię na słońce, pieniądze i... partnera? - G. Gromadzka, **20 IX godz. 12:20, W**

Nietypowe reakcje immunologiczne i granice tego, co nazywamy alergią.

277. Odczulanie (immunoterapia) – jak 'przeprogramować' układ odpornościowy? - G. Gromadzka, **20 IX godz. 12:55, W**

Jak działa immunoterapia i dlaczego jest jedną z najbardziej obiecujących metod leczenia alergii.

278. Rewolucja w diagnostyce alergii - G. Gromadzka, **20 IX godz. 13:30, W**

Od diagnostyki klasycznej do alergologii molekularnej.

NAUKI ROLNICZE I LEŚNE

Instytut Nauk Leśnych SGGW
ul. Nowoursynowska 166,
przy bramie głównej do zabytkowej części kampusu SGGW

279. Sekretne życie drzew – świadków historii Parku SGGW na Ursynowie - K. Marciszewska, W. Ciurzycki, **20 IX godz. 12, Wyc**

Co wspólnego ma park SGGW z dinozaurami, a unikatowe w nim drzewo z prezydentami Stanów Zjednoczonych? Przyjdź, jeśli chcesz się dowiedzieć!
Zapisy od 14 IX pod adresem: katarzyna_marciszewska@sggw.edu.pl

NAUKI SPOŁECZNE

Uniwersytet SWPS
ul. Chodakowska 19/31,
budynek S

piętro III, sala S 303

280. Między ekranem a rzeczywistością. Co psychologia mówi o świecie młodych online? - J. Jakowczyk, **20 IX godz. 10, Wa**

Czy świat online wygrywa z rzeczywistością, czy po prostu staje się jej nową częścią? Odkryj psychologiczne mechanizmy, które działają na nas przez ekran, ze szczególnym uwzględnieniem młodych ludzi.
Zapisy od 14 IX pod adresem: adlugajczyk@swps.edu.pl

Dla dorosłych

281. Jak młodym pracuje się ze starszymi, a jak starszym z młodymi? - J. Sarnowska-Wilczyńska, M. Romanowska, **20 IX godz. 11:30, Wa**

Podczas warsztatu zastanowimy się, dlaczego młodszym i starszym może się pracować razem trudno, a także co można zrobić, żeby pracowało nam się lepiej.
Zapisy od 14 IX pod adresem: adlugajczyk@swps.edu.pl

piętro III, sala S 305

Dla dorosłych

282. Gniew i nadzieja w świecie sporów. Perspektywa psychologii społecznej - L. Bui-Wrzosińska, **20 IX godz. 12, W**

Jak gniew i nadzieja wpływają na konflikty społeczne oraz kiedy mogą sprzyjać zarówno eskalacji, jak i dialogowi i zmianie według psychologii społecznej?

Dla dorosłych

283. Wpływ AI na kształcenie studentów prawa - P. Kuźnicki, **20 IX godz. 12:30, W**

Jak sztuczna inteligencja zmienia kształcenie prawników? Wykład o kompetencjach przyszłości, odpowiedzialnym korzystaniu z narzędzi AI oraz zmianach, jakie czekają studia prawnicze.

piętro II, sala S 201

284. Geologia mediów. Materialne wymiary procesów komunikowania - M. Filiciak, K. Piwowar, **20 IX godz. 14, W**

Geologia mediów: jak technologie są powiązane z Ziemią, surowcami i klimatem? O ekologii mediów i ukrytych kosztach cyfrowego świata.

piętro III, sala S 303

Dla dorosłych

285. Historie i granice klasowe: warsztaty - J. Kajta, K. Leśniewicz, **20 IX godz. 14:15, Wa**

Warsztaty o klasach społecznych w Polsce: historie rodzinne, awans społeczny, granice klasowe, emocje i style życia. Jak pochodzenie społeczne wpływa na nasze doświadczenia i życiowe wybory.
Zapisy od 14 IX pod adresem: adlugajczyk@swps.edu.pl

II piętro, sala S 201

286. Między faktem a fałszem. Dezinformacja w świecie współczesnych mediów - K. Bąkowicz, A. Jupowicz-Ginalska, prof. UW, A. Gozdyra, E. Benedykcińska, A. Kazimierska, **20 IX godz. 15, D**

Fake news, manipulacja i gra o uwagę odbiorcy – jak dezinformacja zmienia media i wpływa na nasze postrzeganie rzeczywistości? Odkryj mechanizmy współczesnej informacji.

eprasa.pl b413afe9d8

287. Stan polaryzacji 2026 – prezentacja raportu i debata - O. Białobrzeska, M. Żerkowska-Balas, W. Chorąży, W. Smoczyński, **20 IX godz. 16:15, D**

Prezentacja raportu „Stan polaryzacji 2026" i debata o podziałach społecznych w Polsce z udziałem autorek i autorów badania i publiczności.

Dla dorosłych

288. Mężczyzna w depresji. Dlaczego tak trudno ją rozpoznać i jak możemy skuteczniej pomagać? - E. Jarczewska-Gerc, M. Nowicka, **20 IX godz. 18, D, W**

Depresja u mężczyzn często pozostaje nierozpoznana. Zostaną zaprezentowane wyniki pierwszego ogólnopolskiego badania oraz odbędzie się dyskusja o skuteczniejszym wsparciu osób w kryzysie.

Wydział Geodezji i Kartografii PW
Pl. Politechniki 1, sala 144

289. Projektowanie miast z uwzględnieniem potrzeb osób z demencją - A. Cieśla, **20 IX godz. 11, W**

Wykład o projektowaniu przestrzeni miejskich przyjaznych osobom z demencją. Jak architektura, komunikacja i usługi mogą wspierać bezpieczeństwo, orientację i samodzielność mieszkańców.

Wydział Administracji i Nauk Społecznych PW
pl. Politechniki 1, II piętro, Gmach Główny PW

Sala 213

Dla dorosłych

290. AI versus człowiek: Czy będziemy jeszcze potrzebni? - P. Stacewicz, M. Kulik, J. Chudziak, P. Świeczka, E. Kirsz, **20 IX godz. 11, D**

Czy AI zastąpi pedagogów i naukowców? Czy nadal będziemy potrzebować wiedzy, odkrywania i uczenia się? Zapraszamy do debaty o przyszłości człowieka, nauki i edukacji.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://forms.office.com/e/UHGLeY4iEt

Sala 206

Dla dzieci

291. Moja bezpieczna droga do domu - A. Jaździk-Osmólska, **20 IX godz. 11:15, G**

Podczas warsztatu dzieci stworzą mapę swojej drogi do szkoły lub domu, zaprojektują znaki drogowe i odkryją, jak nasze decyzje wpływają na bezpieczeństwo własne oraz innych.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://forms.office.com/e/CpFXNAF2W6

Sala 231

Dla dzieci

292. Jak być bezpiecznym w sieci? - lekcja cyberbezpieczeństwa dla najmłodszych - K. Piwowska, **20 IX godz. 12:10, Wa**

Studenci Koła Naukowego Klinika Cyberbezpieczeństwa PW poprowadzą interaktywną lekcję o bezpieczeństwie w sieci, ucząc dzieci ochrony danych, tworzenia haseł i rozpoznawania zagrożeń online.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://forms.office.com/e/U6GZetjXRJ

NAUKI TECHNICZNE

Wydział Mechaniczny Energetyki i Lotnictwa PW
ul. Nowowiejska 21/25

293. Czy pompa ciepła może chłodzić? - A. Grzebielec, A. Ruciński, **20 IX godz. 11, P**

Podczas pokazu uczestnicy dowiedzą się, jak działają pompy ciepła i czy mogą służyć nie tylko do ogrzewania, ale także do chłodzenia pomieszczeń.

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów

D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

Wydział Elektryczny PW
ul. Koszykowa 75

Laboratorium Wysokich Napięć – Hala Wysokich Napięć, Gmach Elektrotechniki

294. Pokazy w Laboratorium Wysokich Napięć - A. Łasica, M. Ciuba, **20 IX godz. 11, 12:15, P, Zw**

Największe laboratorium Wydziału Elektrycznego z napięciami ponad 2 mln V. Podczas pokazów zobaczysz i usłyszysz wyładowania, drabinę Jakuba oraz efekty piorunowe.
Uwaga: Wejściówki będą do odbioru na naszym stoisku w Gmachu Głównym w tracie Festiwalu Młodych Inżynierów. Zwiedzanie Hali dla osób powyżej 12 roku życia.

Laboratorium Techniki Świetlnej – s. 514 A, 5p., Gmach Elektrotechniki

295. Zwiedzanie i pokazy w Laboratorium Techniki Świetlnej - D. Czyżewski, S. Słomiński, **20 IX godz. 11, 12:15, P, Zw**

W trakcie zajęć wykonane zostaną pomiary parametrów spektrofotometrycznych i elektrycznych diod elektroluminescencyjnych LED oraz wyświetlaczy LED/OLED. Porozmawiamy o cechach technologii LED.
Uwaga: Wejściówki będą do odbioru na naszym stoisku w Gmachu Głównym w tracie Festiwalu Młodych Inżynierów.

Gmach Elektrotechniki

296. Otwórz czarne pudełko — jak działają sieci neuronowe? - R. Roszczyk, B. Chaber, **20 IX godz. 12, W**

Zajrzyj do „czarnego pudełka" AI! Poznaj drogę od neuronu po transformery. Zobacz, jak modele uczą się na danych i rozpoznają język czy obrazy. Wykład dla każdego – bez matematyki i kodowania.

Wydział Geodezji i Kartografii PW
Pl. Politechniki 1, sala 144

297. Czy na tym zdjęciu jest pingwin, czyli o postrzeganiu obrazu - P. Kupidura, **20 IX godz. 12, W**

Wykład dotyczy zagadnień związanych z psychologią postrzegania obrazów. Czy komputer może rozpoznać obiekty na zdjęciu tak samo jak człowiek? A może dostrzega więcej niż ludzkie oko...?

298. Jak jest naprawdę? Tam, gdzie proste są krzywymi i czy wynikom pomiarów można wierzyć? - K. Karsznia, **20 IX godz. 13, W**

Wykład o różnych źródłach błędów, postrzeganiu rzeczywistości, iluzjach i błędach poznawczych w kontekście pomiarów geodezyjnych.

OBSZAR SZTUKI

Muzeum Archidiecezji Warszawskiej we współpracy z Stowarzyszeniami Miłośników Ziemi Mazowieckiej Masław
pl. Piłsudskiego 1-3, Zbiórka: Przy Grobie Nieznanego Żołnierza.

299. Z brązu, kamienia, czy betonu, czyli o stawianiu pomników – spacer - T. Lec, **20 IX godz. 12, Wyc**

Pomniki oceniane są estetycznie i politycznie, my natomiast obejrzymy je jakby od środka. Czy to co widzimy to kamień, beton, metal, czy gips.

Sobota 26 IX

NAUKI BIOLOGICZNE

Kampinoski Park NarodowyRoztoka, Zbiórka na parkingu leśnym w Roztoce, Kampinoski Park Narodowy.

300. Kiedy słońce było bogiem - początki osadnictwa w Puszczy Kampinoskiej - M. Powierża, **26 IX godz. 10, Wyc**

Podczas wycieczki poznamy świat dawnych wierzeń i słowiańską historię Puszczy Kampinoskiej, odkryjemy znaczenie przyrody w kontekście najstarszych osadników z Puszczy.
Zapisy od 14 IX pod adresem: mpowierza@kampinoski-pn.gov.pl
Uwaga: Uczestnicy zajęć powinni mieć napoje i przekąski, zakryte obuwie i odzież dostosowaną do warunków atmosferycznych. Na wycieczkę nie zabieramy psów.

Instytut Biochemii i Biofizyki PAN
ul. Pawińskiego 5a

Pracownia Transkrypcji tRNA budynek A, pokój 211

Dla młodzieży

301. Jak klonować gen? - od teorii do praktyki - M. Cieśla, I. Karkusiewicz, **26 IX godz. 9:30, 12, Wa, W, Zw**

Biologia molekularna od kuchni - klonowanie DNA.

Zapisy od 14 IX pod adresem: goges@ibb.waw.pl

Pracownia Biologii RNA
Dla młodzieży

302. Mitochondria - komórkowe elektrownie z własnym genomem - R. Szczęsny, A. Paszek, Ł. Borowski, P. Surowiecki, E. Speina, A. Dutta, M. Dilling, G. Santonoceto, S. Pinkas, E. Wójcik, **26 IX godz. 10, Wa, W**

Zbadaj swój genom mitochondrialny i sprawdź, jak mitochondria wyglądają w komórce.
Zapisy od 14 IX pod adresem: rjszczesny-lab@gmail.com,
Uwaga: Zapraszamy także dorosłych. Zajęcia obejmują dwie około 20 minutowe przerwy. Organizatorzy nie zapewniają wyżywienia. Nie można dołączyć do zajęć po ich rozpoczęciu.

Wydział Biologii i Nauk o Środowisku UKSW
ul. Wóycickiego 1/3

303. BioBlitz Młociny 2026 - P. Mędrzycki, **26 IX godz. 10:30, Wyc**

Weź udział w poszukiwaniach flory i fauny późnego lata i wczesnej jesieni. Przyda się telefon z aplikacją iNaturalist, lornetka, lupa...
Zapisy od 14 IX pod adresem: piotrm@ekolaby.net

304. Na tropie sześcionogów - spacer w poszukiwaniu owadów - P. Ceryngier, M. Czaja, **26 IX godz. 11, Wa, Wyc**

Warsztaty entomologiczne - oko w oko z owadami.
Zapisy od 14 IX pod adresem: p.cerynier@uksw.edu.pl
Uwaga: Należy dostosować ubiór do pogody i pobytu w lesie, polecamy także zabezpieczenie preparatem przeciw kleszczom.

Ogród Botaniczny UW
Al. Ujazdowskie 4, Spotkanie uczestników przy kasie numer 1.

Dla dzieci

305. Dlaczego jabłko jest słodkie, a rzep czepia się psiego ogona? - młodsi - N. Wielechowska, **26 IX godz. 11, Wa, Wyc**

Jabłka, gruszki, śliwki i orzechy to nieodłączny element jesiennych obrazków.

eprasa.pl b413afe9d8

Wyrusz z nami do Ogrodu szukać bogactwa kolorów i kształtów oraz odkryć ich apetyczny aspekt.
Zapisy od 14 IX pod adresem: warsztaty.ogrod@uw.edu.pl,
Uwaga: Spacer z warsztatami w terenie - Ogród Botaniczny UW Odbiorcy: Rodziny z dziećmi < 6 r. ż., każde dziecko musi być z opiekunem, który może mieć więcej niż jedno dziecko pod opieką.

Dla dzieci

306. Dlaczego jabłko jest słodkie, a rzep czepia się psiego ogona? - starsi - N. Wielechowska, **26 IX godz. 13:30, Wa, Wyc**

Dlaczego owoce są słodkie i jakie jeszcze części roślin mogą znaleźć się na naszych talerzach? Powędrujemy alejkami apetytu i ścieżkami smaku - by zbierać kulinarne inspiracje :)
Zapisy od 14 IX pod adresem: warsztaty.ogrod@uw.edu.pl,
Uwaga: Spacer z elementami warsztatów w terenie - Ogród Botaniczny UW Odbiorcy: Rodziny z dziećmi 7-11 l, każde dziecko musi być z opiekunem, który może mieć więcej niż jedno dziecko pod opieką.

Centrum Nowych Technologii UW
ul. Banacha 2c, parter

aula 00.142

307. Kopalny DNA - czy genetyk powie nam co robiły mamuty? - M. Baca, prof. ucz., **26 IX godz. 12:30, W**

Jeżeli jesteście ciekawi, dokąd chadzały mamuty, czy hieny jaskiniowe znały swoich afrykańskich krewnych lub czy obrożniki emigrowały z Europy – zapytajcie genetyka!

Dla dorosłych

sala 00.187

308. Ukryty wymiar DNA: origami naszych genów – od chorób po innowacyjne leczenie - J. Borkowska, **26 IX godz. 13, W**

Czy w przyszłości będziemy mogli naprawiać błędy w genomicznym origami tak, jak prostuje się zgiętą kartkę papieru? Dowiedz się o tym na wykładzie o najnowszych badaniach dotyczących DNA.

aula 00.142

309. Archeogenomika - czyli co nowego mówi nam DNA zachowany w starych kościach? - M. Molak-Tomsia, **26 IX godz. 13:30, W**

Czy mój pradziadek był neandertalczykiem? A może wikingiem? Podczas wykładu dowiemy się w jaki sposób badania genetyczne szczątków ludzkich sprzed wieków pozwalają odpowiedzieć na te i inne pytania.

NAUKI CHEMICZNE

Wydział Chemii UW
ul. Pasteura 1

Spotkanie w holu głównym Wydziału

310. Przygoda z chemią - A. Kowalczyk, D. Dziubak, **26 IX godz. 9, 13, P, Wa**

Przygoda z chemią gwarantuje niesamowite przeżycia i niezapomniane wrażenia dla małych i dużych! Dlatego nie może Was zabraknąć na tym wyjątkowym wydarzeniu! Zapraszamy!
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/,
Uwaga: W przypadku osób nie posiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja. Program wydarzenia obejmuje elementy, które mogą być uciążliwe dla niektórych osób np. głośne wybuchy, intensywne zadymienie i zapachy oraz pokazy świetlne w ciemności.

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

Centrum Nowych Technologii UW
ul. Banacha 2c, parter

sala 00.187

311. Od probówki do symulacji – mało matematyczna podróż po fundamentach chemii obliczeniowej - Ł. Wolański, **26 IX godz. 12, W**

Czy chciałbyś się dowiedzieć, w jaki sposób teoria i obliczenia komputerowe wspierają dziś pracę chemików w laboratoriach badawczych i co to jest chemia kwantowa?

aula 00.142

312. Węglowy nanokosmos - P. Gaweł, **26 IX godz. 15, W**

Czy można zobaczyć pojedyncze atomy? Czy cząsteczki chemiczne są jedynie modelem z podręcznika, czy obiektami, które można bezpośrednio obrazować, przesuwać i przekształcać?

NAUKI EKONOMICZNE

Polska Akademia Nauk i Akademia WIT
ul. Nowy Świat 72, Pałac Staszica, I piętro, sala nr 162 - Okrągłego Stołu

Dla młodzieży

313. Młodzi Innowatorzy w Polsce - T. Baczko, **26 IX godz. 12, D, Wa**

Młodzież jest przyszłością każdego narodu, dlatego należy ich wspierać, słuchać i pomagać tak, aby mieli chęć i możliwość się rozwijać. Serdecznie zapraszamy laureatów konkursów i osoby zainteresowane.

Akademia Leona Koźmińskiego
ul. Jagiellońska 57,
Aula Leona Koźmińskiego

314. Dlaczego ten sam produkt ma różne ceny? Dystrybucja i zachowania konsumentów - P. de Pourbaix, E. Kiczmachowska, **26 IX godz. 16, W**

Czy widziałeś ten sam produkt w różnych cenach online, w sklepie lub aplikacji? Wykład wyjaśnia różnicowanie cen, strategie firm i wpływ na decyzje klientów oraz emocje przy zakupach.

315. Zmiany geopolityczne i ich wpływ na rozwój gospodarczy - G. Kołodko, **26 IX godz. 17:30, W**

Znaczenie Zachodu słabnie, a rola Globalnego Południa rośnie. UE, między USA a Chinami, powinna zachować strategiczną równowagę zamiast opowiadać się po jednej stronie.

NAUKI FIZYCZNE

Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii, oddział w Warszawie

we współpracy z Biblioteką Publiczną Gminy Kampinos
Kampinos, Kampinos 30A, Budynek Rekreacyjno-Sportowy w Kampinosie

Dla młodzieży

316. Warsztaty rakietowe w Kampinosie - K. Szcześniak, T. Zwoliński, **26 IX godz. 11, Wa**

Uczestnicy zbudują podstawowy model rakiety zaopatrzonej w silnik.
Zapisy od 14 IX pod adresem: bpgkampinos@gmail.com,
Uwaga: Dzieci w wieku 8-12 lat muszą być wspomagane podczas zajęć przez rodziców lub opiekunów.

we współpracy z Świetlicą Środowiskową „Lipa" z Oddziałami Specjalistycznymi w Łazach
Łazy 40A, Budynek Świetlicy Środowiskowej „Lipa"

Dla młodzieży

317. Warsztaty rakietowe w Łazach - K. Szcześniak, T. Zwoliński, **26 IX godz. 14, Wa**

Uczestnicy zbudują podstawowy model rakiety zaopatrzonej w silnik.
Zapisy od 14 IX pod adresem: bpgkampinos@gmail.com,
Uwaga: Dzieci w wieku 8-12 lat muszą być wspomagane podczas zajęć przez rodziców lub opiekunów.

Instytut Fizyki PAN
Al. Lotników 32/46

Dla dzieci

318. Eksperymentuj i odkrywaj – dotknij świata nauki! - I. Kuryliszyn-Kudelska, D. Kochanowska, P. Skupiński, A. Masłowska, D. Janaszko, M. Chabowska, A. Wierzbicka, R. Nowicki, **26 IX godz. 10:45, 12:15, 13:45, Wa**

Interaktywne warsztaty eksperymentalne. Doświadczenia ze światłem, z elektrostatyki i magnetyzmu, samodzielne hodowanie kryształów, zagadki detektywistyczne i nauka poprzez zabawę dla dzieci od 6 lat.
Zapisy od 14 IX pod adresem: popularyzacja@ifpan.edu.pl

Audytorium

319. Licencja na nieoznaczoność, czyli foton w tajnej służbie Jej Kwantowej Mości - T. Sowiński, **26 IX godz. 11, W**

Foton to wyjątkowy agent świata kwantów. Odkryjemy jego niezwykłe właściwości i przekonamy się, do jakich zaskakujących zadań fizycy wykorzystują jego kwantowe „supermoce".

320. Historia awarii i wypadków jądrowych. Największe, najważniejsze, najciekawsze... - K. Gościński, **26 IX godz. 12, W**

Po krótkim wprowadzeniu do promieniotwórczości i energii jądrowej prześledzimy historię pierwszych eksperymentów, reaktorów oraz najważniejszych awarii i katastrof jądrowych.

321. Ekologia oczami fizyka - M. Godlewski, **26 IX godz. 14, W**

Ekologia oczami fizyka: od plastykozy i nanotechnologii po energetykę jądrową i węglową – o rzeczywistych źródłach zanieczyszczeń i wyzwaniach przyszłości.

322. Jak ekstremalne zimno zmienia materię? Sekrety fizyki niskich temperatur - I. Kuryliszyn-Kudelska, R. Nowicki, **26 IX godz. 15:10, P, W**

Interaktywny wykład z pokazami z użyciem ciekłego azotu (−196°C). Uczestnicy zobaczą, jak niska temperatura wpływa na własności materii i sami wykonają wybrane doświadczenia.

eprasa.pl b413afe9d8

Międzynarodowy Instytut Astrofizyki Cząstek PAN
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, Aula w Starej Bibliotece UW

Dla dorosłych

323. Badanie niewidzialnego Wszechświata - B. Barish, L. Roszkowski, **26 IX godz. 13, D, W**

Jak współczesna fizyka pozwala nam wsłuchiwać się w ciche szepty niewidzialnego kosmosu? Spotkanie z noblistą Barrym Barishem oraz dyskusja moderowana z udziałem prof. Leszka Roszkowskiego. **Uwaga: Spotkanie w języku angielskim będzie tłumaczone na język polski.**

NAUKI HUMANISTYCZNE

Wojskowa Akademia Techniczna im. Jarosława Dąbrowskiego
ul. gen. Kaliskiego 19, Sala nr 213, Biblioteka Główna WAT

324. Czym jest Otwarta Nauka - E. Kasperska, **26 IX godz. 10, P**

Dowiedz się, jak korzystać z zasobów Otwartej Nauki.
Zapisy od 14 IX pod adresem: ewa.kasperska@wat.edu.pl

PAN Archiwum w Warszawie
ul. Nowy Świat 72, Pałac Staszica, I piętro, Sala im. Stanisława Staszica

Dla dorosłych

325. Tajemnice kupców weneckich - M. Dobosz, **26 IX godz. 10, P**

Astrologia, magia, osobliwie rozumiana pobożność. Zapraszamy Państwa do świata tajemnic czternastowiecznych kupców weneckich.

Dla dorosłych

326. Średniowieczny bestiariusz, czyli o moralności zwierząt - Z. Załęska, **26 IX godz. 11, P**

Wykład poświęcony fenomenowi bestiariuszy – encyklopedii zwierząt, jednych z największych bestsellerów epoki średniowiecza.

Instytut Badań Literackich PAN
Nagranie, Stacjonarne, ul. Nowy Świat 72, Pałac Staszica, sala 144 im. Adama Mickiewicza, I piętro

327. „Lalka" – opowieść o ludziach i zabawkach - A. Bąbel, A. Grabowska-Kuniczuk, **26 IX godz. 11, W**

Wykład będzie kolejną próbą „zabawy" „Lalką" – omówieniem arcypowieści Prusa w kontekście metafor, realiów i dziejów tekstu. Przyjrzymy się zabawkom mechanicznym i odkryjemy mroczną stronę lalek.

Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN
ul. Nowy Świat 72, Pałac Staszica, I piętro, sala nr 164 - Lustrzana

328. Zaginiony świat Orientu na kartach pocztowych - T. Rzeuska, J. Iwaszczuk, P. Sójka, B. Tkaczow, **26 IX godz. 10:50, G, W, Wys**

Karty pocztowe pochodzące z jednego z największych na świecie zbiorów z XIX i XX wielu przedstawiających Orient: Bliski Wschód i Egipt. To unikatowe „kapsuły czasu: Ukazują miejsca sprzed 100 lat.

329. Mastaba Faraona – tajemniczy królewski grobowiec w Sakkarze (Egipt) - T. Rzeuska, U. Iwaszczuk, K. Radtke, **26 IX godz. 12, G, P, W, Wys**

Mastaba Faraona to potężny grobowiec Szepseskafa (ok. 2500 p.n.e.) Od 2024 roku jej sekrety odkrywa misja archeologiczna z PAN, przynosząc przełomowe dane o historii tego unikalnego zabytku.

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów
D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

Instytut Badań Literackich PAN we współpracy z Instytutem Slawistyki PAN
Nagranie, Stacjonarne, ul. Nowy Świat 72, Pałac Staszica, sala 144 im. Adama Mickiewicza, I piętro

Dla dorosłych

330. Klasa i queer. Czy da się być niehetero w klasie robotniczej? - A. Zawadzka, P. Rams, **26 IX godz. 13, W**

W jaki sposób podziały klasowe wpływają na doświadczanie nienormatywnej seksualności?

Instytut Slawistyki PAN
ul. Nowy Świat 72, Pałac Staszica, sala Marii Skłodowskiej-Curie / nr 123, piętro I

Dla dorosłych

331. „Najpierw padają słowa, potem miasta": humaniści wobec wojen narracyjnych w regionie Bałtyku – I. Kurz, D. Ivoška, E. Smułkowa, M. Kasner, **26 IX godz. 14, D**

Jak humanistyka wzmacnia bezpieczeństwo Europy? O odporności społecznej, tożsamości i zagrożeniach hybrydowych na północno-wschodniej flance UE i NATO.

Ośrodek Studiów Amerykańskich UW
ul. Dobra 55, sala 1.012, I piętro

Dla dorosłych

332. Tajemnice uniwersytetu w literaturze dark academia - A. Kurowicka, **26 IX godz. 14:30, W**

Czym jest gatunek dark academia? Jakie formy przyjmuje w literaturze i mediach społecznościowych? Co sprzyja jego obecnej popularności? I wreszcie: czy idealizuje uniwersytet, czy raczej go krytykuje?

Dla dorosłych

333. Studia o niepełnosprawności: aktywizm, emancypacja, kultura - N. Pamuła, **26 IX godz. 16, W**

Prezentacja stanowi wprowadzenie do studiów o niepełnosprawności: przybliża ich cele, historię i kierunki oraz napięcia zarówno w ramach dyscypliny akademickiej, jak i kręgów aktywistycznych.

NAUKI MATEMATYCZNE

Wydział Matematyki, Informatyki i Mechaniki UW
ul. Banacha 2, sala 3180

334. O trudnościach z mierzeniem - P. Goldstein, **26 IX godz. 10, W**

Opowiem o tym, jak mierzymy (długości, pola, objętości), co zmierzyć łatwo, co trudno, a czego w ogóle się nie da.

335. Paradoksalne gry - J. Tyszkiewicz, **26 IX godz. 10:30, W**

Opowiem o grach, które zmuszają każdego grającego do oceny stopnia racjonalności innych graczy i dopasowania do tego swojej strategii. W trakcie wykładu zagramy - będą nagrody!

336. Biednie, ale dużo - M. Skałba, **26 IX godz. 11:15, W**

O pewnym szczególnym wyborze wzorca konsumpcji, w którym preferujemy poczęstunek skromny, ale obfity :)

337. Co może pójść nie tak? Wybrane ataki na strony WWW wyjaśnione krok po kroku - K. Zając, **26 IX godz. 11:45, W**

Część ataków na systemy informatyczne wymaga bardzo dobrej znajomości kryptografii lub użytych technologii. Część natomiast jest pomysłowa, ale prosta do zrozumienia - i o takich atakach opowiem.

338. Problem jednostkowej odległości - P. Nayar, **26 IX godz. 12:15, W**

Problem wyboru punktów z maksymalną liczbą par w odległości 1 pokazuje, jak sztuczna inteligencja była w stanie pomóc w badaniu jednego z najsłynniejszych otwartych problemów geometrii.

339. Pokrycia dominami - Ł. Bożyk, **26 IX godz. 13, W**

Zabawa w układanie na różne sposoby figur z kostek domina może być zaskakująco głęboka matematycznie. Przekonamy się, że czasem proste zliczanie może przerodzić się w nieoczywisty dowód.

340. Geometria cieni - Z. Marciniak, **26 IX godz. 13:30, W**

Pokaże jak zwykły cień na ziemi odsłania podstawowe idee tak zwanej geometrii rzutowej: punkt w nieskończoności, przecinanie się prostych równoległych, rzutowanie czy niezmienniki rzutowe.

NAUKI MEDYCZNE

Wydział Medyczny UKSW we współpracy z SKN Immunis
ul. Wóycickiego 1/3, bud. 19, s. 004

Uwaga: Masz pytanie związane z tematem wykładów? Wyślij je anonimowo przez formularz — odpowiedzi na wybrane pytania pojawią się podczas spotkania. [https://forms.gle/WdXCzpzQ17U9Atjj9]

341. Lepiej zapobiegać niż leczyć – przewodnik po profilaktyce - G. Gromadzka, Z. Bekta, **26 IX godz. 9, W**

Nauczysz się, jak stworzyć własny plan dbania o siebie. Małe działania podjęte już dziś mogą zapobiec poważnym problemom w przyszłości.

342. SOR, nocna pomoc czy lekarz rodzinny – jak mądrze korzystać z opieki zdrowotnej? - G. Gromadzka, Z. Bekta, **26 IX godz. 10, W**

Podczas wykładu dowiesz się, jak rozpoznać sytuacje wymagające pilnej pomocy, a kiedy wystarczy kontakt z nocną opieką lub lekarzem rodzinnym.

343. Między zdrowiem a reklamą – prawda o suplementach - G. Gromadzka, Z. Bekta, **26 IX godz. 11, W**

W trakcie spotkania omówimy, jak zadawać pytania o suplementację, na co zwracać uwagę i jakie preparaty najczęściej powodują problemy.

344. Antykoncepcja bez tabu – świadome wybory, spokojna głowa - G. Gromadzka, Z. Bekta, **26 IX godz. 12, W**

Tabletki, wkładki, implanty czy metody naturalne — które metody są najskuteczniejsze? W trakcie spotkania obalimy popularne mity i odpowiemy na pytania, które pacjenci często boją się zadać.

2 WA

eprasa.pl b413afe9d8

345. Cichy zabójca – dlaczego nadciśnienie jest tak groźne? - G. Gromadzka, Z. Bekta, **26 IX godz. 13, W**

Nadciśnienie przez lata może nie dawać objawów, a mimo to uszkadzać serce, mózg i nerki. Dowiesz się, jak prawidłowo mierzyć ciśnienie tętnicze i kiedy wynik powinien niepokoić.

Wydział Medyczny UKSW
ul. Wóycickiego 1/3, bud. 19, sala 020

346. Gluten: o alergii, nietolerancji i immunologicznych pomyłkach - G. Gromadzka, **26 IX godz. 10, W**

Jak odróżnić alergię na pszenicę, nietolerancję glutenu i celiakię? Wykład porządkuje najczęstsze nieporozumienia dotyczące reakcji na gluten.

347. Kiedy gluten szkodzi dziecku: objawy celiakii i immunologiczna reakcja organizm - G. Gromadzka, **26 IX godz. 10:50, W**

Jak celiakia manifestuje się w wieku dziecięcym i dlaczego jej objawy często są niespecyficzne. Omówimy mechanizmy immunologiczne leżące u podstaw choroby.

348. Klasyczna celiakia – kiedy gluten uruchamia „wojnę" w jelicie - G. Gromadzka, **26 IX godz. 11:40, W**

Co dzieje się w błonie śluzowej jelita cienkiego po ekspozycji na gluten. Mechanizmy autoimmunologiczne prowadzące do uszkodzenia kosmków jelitowych.

349. Migrena, depresja, przewlekłe zmęczenie, anemia... objawy, które mogą ukrywać celiakię - G. Gromadzka, **26 IX godz. 12:30, W**

Dlaczego celiakia nie zawsze daje objawy ze strony układu pokarmowego. Przegląd pozajelitowych manifestacji choroby, które utrudniają diagnozę.

350. Czy każdy powinien unikać glutenu? Fakty i mity - G. Gromadzka, **26 IX godz. 13:20, W**

Kiedy dieta bezglutenowa jest konieczna, a kiedy nie ma podstaw medycznych. Omówienie aktualnej wiedzy naukowej i najczęstszych mitów dietetycznych.

OGŁOSZENIE

Festiwal nauki WARSZAWA

Instytut Medycyny Doświadczalnej i Klinicznej PAN
ul. Pawińskiego 5

Dla dorosłych

351. Zegar, który tyka inaczej. Tajemnice snu w spektrum autyzmu - M. Cieślik, **26 IX godz. 10, W**

Zapisy od 14 IX pod adresem: mkuczeriszka@imdik.pan.pl

Dla dorosłych

352. Zaburzenia oddychania w chorobie Parkinsona – ciche zagrożenie.... - K. Kaczyńska, **26 IX godz. 11, W**

Zapisy od 14 IX pod adresem: mkuczeriszka@imdik.pan.pl

Dla dorosłych

353. Metaboliczne tsunami - czy jesteśmy bezbronni wobec pandemii otyłości? - A. Kuryłowicz, **26 IX godz. 12, W**

Zapisy od 14 IX pod adresem: mkuczeriszka@imdik.pan.pl

Dla dorosłych

354. Hulali po polu i pili kakao - co przyprawy robią nam z mózgiem? - K. Olszyński, **26 IX godz. 13, W**

Zapisy od 14 IX pod adresem: mkuczeriszka@imdik.pan.pl

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów

D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

NAUKI PRAWNE

Wydział Prawa i Administracji UW
ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, Collegium Iuridicum I, sala 117

355. Jak reagować na krzywdę zwierząt pozaludzkich? - C. Błaszczyk, N. Hilgier, I. Walkiewicz, **26 IX godz. 15, Wa**

Gdy zwierzęciu dzieje się krzywda, liczy się szybka i właściwa reakcja. Dowiedz się, co robić, komu zgłaszać i jak skutecznie pomagać.

NAUKI SPOŁECZNE

Instytut Filozofii i Socjologii PAN
ul. Nowy Świat 72, Pałac Staszica, I piętro

sala nr 167 im. H. Kołłątaja

Dla dorosłych

356. Twój głos w Sejmie. Jak konsultacje społeczne wpływają na tworzenie prawa? - H. Bojar, M. Karkowska, **26 IX godz. 10, W**

Konsultacje społeczne prowadzone w Sejmie umożliwiają każdemu zgłaszanie uwag do projektów ustaw. Jakie ma to znaczenie w procesie tworzenia prawa? Czy obywatele mogą wpływać na treść ustaw?

sala nr 123 im. M. Skłodowskiej-Curie

357. Technologia pod kontrolą. Jak ludzie stawiają cyfrowe granice - A. Turner, **26 IX godz. 12:30, W**

Co łączy prezesa firmy, studenta i nastolatka? Coraz częściej... świadomie znikają z internetu! Opowiem o fascynujących badaniach, które zwiastują koniec bezwarunkowego zachwytu nad technologią.

Wydział Filozofii UW we współpracy z Biblioteką im. Kazimierza Twardowskiego
ul. Krakowskie Przedmieście 3, I piętro, Czytelnia Biblioteki im. Kazimierza Twardowskiego (sala 118)

358. Katakumby KP3 & Pałac „Straszyca" (poranek) - M. Chlebicki, **26 IX godz. 10, Wyc**

Na spotkaniu pokażemy przykłady pytań filozoficznych, które w zaskakujący sposób popchnęły naprzód naukę i gospodarkę. *we współpracy z Stowarzyszeniem Aqueduct ul. Krakowskie Przedmieście 26/28, Start i zakończenie na Małym Dziedzińcu UW.*

359. Filozoficzna Gra Terenowa - A. Świtalska, P. Zaremba, E. Kaczmarek, **26 IX godz. 11, G**

Fantastyczna gra terenowa, na której spotykamy filozofów różnych epok i poprzez zadania poznajemy ich koncepcje, przy okazji eksplorując Kampus UW. To świetna zabawa dla każdego!

ul. Krakowskie Przedmieście 3, I piętro, Aula im. Marii Ossowskiej (sala 116)

360. Czy można pomylić człowieka z automatem? Problem innych umysłów w epoce AI - B. Dziobkowski, **26 IX godz. 14, W**

Skoro nie mamy bezpośredniego dostępu do cudzego umysłu, to na jakiej podstawie sądzimy, że ktoś naprawdę myśli, czuje i rozumie - a nie tylko symuluje te procesy?

Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN
ul Anielewicza 6, hol główny

Dla dorosłych

361. Nowolipki. Ulica słów, pamięci i nauki — spacer śladami żydowskiej Warszawy i Józefa Rotblata - K. Jankowska, **26 IX godz. 12, Wyc**

Zobaczymy Warszawę jako miasto historii, idei i nauki. Jak wyglądało codzienne życie w przedwojennej żydowskiej Warszawie? Co można odczytać z podwórek, bram i dawnych adresów?
Zapisy od 14 IX pod adresem: rezerwacje@polin.pl

Instytut Kultur Śródziemnomorskich i Orientalnych PAN
ul. Nowy Świat 72, Pałac Staszica, I piętro, sala Lustrzana

362. Faraonowie znad Wisły. „Egiptomania": recepcja dziedzictwa starożytnego Egiptu w sztuce polskiej - L. Zinkow, M. Radomska, P. Sójka, **26 IX godz. 13:10, W, Wys**

Odkryj Faraonów znad Wisły! Jak motywy starożytnego Egiptu inspirowały polską sztukę, architekturę i kulturę od XIX wieku do dziś.

NAUKI TECHNICZNE

Wydział Mechaniczny Energetyki i Lotnictwa PW
ul. Nowowiejska 24

363. Aktywna aerodynamika szybkich samochodów - J. Piechna, **26 IX godz. 9:30 do 10:20, P, W**

Dlaczego najszybsze samochody sportowe mają takie dziwne kształty i ruchome elementy nadwozia?

364. Pokaz robotów przemysłowych - M. Pękal, T. Barczak, **26 IX godz. 10, 26 IX godz. 11, 26 IX godz. 12, 26 IX godz. 13, 26 IX godz. 14, 26 IX godz. 15, P, Zw**

Podczas pokazu będzie można zobaczyć roboty przemysłowe. Zaprezentujemy, jakie zadania mogą wykonywać roboty i w jakim stopniu mogą wyręczyć ludzi.

365. Komputerowe systemy do tworzenia modeli 3D - J. Gadomski, **26 IX godz. 10, 26 IX godz. 13, P**

Pokażemy, jak systemy komputerowe pozwalają na tworzenie w przestrzeni wirtualnej elementów o wyrafinowanych kształtach, w bardzo krótkim czasie.

366. Lot ptaków i owadów - J. Piechna, **26 IX godz. 11, W**

Przedstawimy podstawy aerodynamiki lotu owadów zilustrowane animacjami wyników badań.

367. Robotyka medyczna przyszłością medycyny - K. Mianowski, **26 IX godz. 11:30, P, W**

Przedstawimy różne rozwiązania robotów-telemanipulatorów do zastosowań w medycynie, chirurgii małoinwazyjnej i terapiach nieinwazyjnych. Omówimy najnowsze osiągnięcia techniczne w służbie medycyny.

368. Ciekawostki aerodynamiczne w Formule 1 - J. Piechna, **26 IX godz. 13, W**

eprasa.pl b413afe9d8

Formuła 1 jako laboratorium nieszablonowej inżynierii, w którym granica między nowatorskim pomysłem a interpretacją przepisów bywała wyjątkowo subtelna.

369. Problemy techniczne szybkiej kolei próżniowej - J. Piechna, **26 IX godz. 14:30, P, W**

Bardzo szybki środek transportu Hyperloop, związane z nim problemy i możliwe rozwiązania.
Uwaga: Od 12 roku życia.

Wydział Elektroniki i Technik Informacyjnych PW
ul. Nowowiejska 15/19

Instytut Automatyki i Informatyki Stosowanej we współpracy z Kołem Naukowym Robotyki Bionik
Piętro -1, Sale 012 (1 część pokazu) oraz p109 (2 część pokazu)

Dla dorosłych

370. Działalność koła naukowego i robotyka w praktyce - T. Chmielnik, K. Kobylecki, D. Giełdowski, D. Seredyński, **26 IX godz. 10, P, Zw**

Koło Naukowe Robotyki Bionik zaprasza na pokaz robotów: Elkapod, Twitch GO i VELMA oraz druku 3D. Uczestnicy poznają działanie nowoczesnych technologii i zobaczą wydruki 3D na żywo.

s. 134, p. 1 (pokaz/laboratorium)

Dla dorosłych

371. Sztuczne życie, czyli jak nauczyć galaretkę chodzić - P. Walas, **26 IX godz. 10, D, P, Zw**

Robotyka ewolucyjna i sztuczne życie odtwarzają naturę w laboratorium. Na bazie EvoGym pokażemy, jak modelowanie ewolucyjne i robotyka miękka pozwalają badać wpływ presji otoczenia na budowę ciał robotów.

we współpracy z Kołem Naukowym „Baza"
Dla dorosłych

372. Jak powstaje układ scalony – teraz Polska! - R. Mroczyński, prof. ucz., M. Nieborek, **26 IX godz. 10, P, W, Zw**

Układy scalone już dawno wkroczyły do skali „nano", czyli wielkości ekstremalnie małych. Równie ekstremalne są warunki ich wytwarzania. Podczas wykładu opowiemy, jak powstają układy scalone.

Instytut Mikroelektroniki i Optoelektroniki, we współpracy z LightHouse sp. z o.o.
sala 133

Dla dorosłych

373. Potęga światła – lasery i inne historie - R. Piramidowicz, K. Anders, S. Stopiński, A. Jusza, A. Bieniek-Kaczorek, P. Bortnowski, **26 IX godz. 11, P, W**

Wykład o laserach i pozostałych technologiach fotonicznych, obecnych w otaczającym nas świecie, uzupełniony pokazem laserowym.

Wydział Mechaniczny Energetyki i Lotnictwa PW we współpracy z Kołem Naukowym „Zrób To Sam"
ul. Nowowiejska 21/25

374. Zaprogramuj własną grę na konsoli - Z. Tłusty, **26 IX godz. 11, 12, 13, 14, 15, Wa**

Warsztaty z programowania prostych gier na konsolkach retro.

Uwaga: Ograniczona liczba miejsc, decyduje kolejność przybycia.

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

OBSZAR SZTUKI

Instytut Sztuki PAN we współpracy z Muzeum Fryderyka Chopina w Warszawie
ul. Długa 26, parter pałacyku Marii Radziwiłłowej, sala konferencyjna

375. Wystawa: Muzycy w kręgu paryskiej „Kultury", oprowadzanie kuratorskie - B. Bolesławska-Lewandowska, M. Ceglarek, **26 IX godz. 16, W, Wys**

Wystawa poświęcona jest obecności muzyków (kompozytorów i pianistów) w kręgu niezależnych

intelektualistów skupionych wokół paryskiej „Kultury" - najważniejszego polskiego pisma na emigracji.

Niedziela 27 IX

NAUKI CHEMICZNE

Wydział Chemii UW
ul. Pasteura 1, Spotkanie w holu głównym Wydziału 5 minut przed rozpoczęciem zajęć.

Dla dzieci

376. Chemiczny plac zabaw - M. Pająk, D. Nieciecka, K. Hubkowska-Kosińska, J. Taudul, **27 IX godz. 10, 11, 12, Wa**

Spotkajmy się na chemicznym placu zabaw! Tam każdy może stać się szalonym naukowcem.
Zapisy od 14 IX pod adresem: https://fn.chem.uw.edu.pl/,
Uwaga: W przypadku osób nie posiadających konta wymagana jest wcześniejsza rejestracja. Podczas zajęć wymagana jest obecność opiekuna.

NAUKI EKONOMICZNE

Akademia Leona Koźmińskiego
ul. Jagiellońska 57

Aula Leona Koźmińskiego

377. W świecie czarnych łabędzi i czarnych meduz, czyli, jak tworzyć scenariusze przyszłości - M. Sońta, **27 IX godz. 17:30, Wa**

Interaktywny wykład o Futures Thinking, trendach i megatrendach. Jak tworzyć scenariusze przyszłości w świecie czarnych łabędzi i słabych sygnałów zmian.

Aula I

378. Psychologia i pieniądze – o subiektywnym znaczeniu pieniędzy - G. Wąsowicz, **27 IX godz. 18:30, W**

Celem wykładu jest prezentacja wybranych elementów wiedzy psychologicznej na temat subiektywnego znaczenia pieniędzy w życiu jednostek i w ich relacjach społecznych, a także wpływu pieniędzy.

NAUKI FIZYCZNE

Centrum Fizyki Teoretycznej PAN we współpracy z Instytutem Fizyki PAN
Al. Lotników 32/46

Aula główna, parter

Dla dorosłych

379. Co wiemy i co chcielibyśmy wiedzieć o Wszechświecie? - B. Czerny, **27 IX godz. 10, W**

Jak mapujemy Wszechświat i badamy jego przyspieszone rozszerzanie? Wykład o ciemnej energii, najdalszych galaktykach i kwazarach jako narzędziach śledzenia kosmosu.

Dla dorosłych

380. Where Are We in the Universe: Our Cosmic Address - S. Gupta, **27 IX godz. 11, W**

A journey through our cosmic address - from the Moon and Solar System to the Milky Way, galaxy clusters, the cosmic web, and the observable universe.

Dla dorosłych

381. Kondensat Bosego-Einsteina po 30 latach - K. Rzążewski, **27 IX godz. 12, W**

Wykład o kondensacji Bosego-Einsteina: czym jest, jak tworzy się ten kwantowy stan materii i jakie doświadczenia pozwoliły badać jego niezwykłe własności.

Dla dorosłych

382. O kryptografii kwantowej - K. Pawłowski, J. Szczepkowski, **27 IX godz. 13, W**

Wykład wyjaśni, czym jest szyfrowanie, jak działa klucz kryptograficzny i w jaki sposób mechanika kwantowa pozwala bezpiecznie przekazywać informacje.
Uwaga: Po wykładzie uczestników serdecznie zapraszamy na warsztaty z kryptografii kwantowej w sali obok! sala D, parter - obok auli głównej

Dla dorosłych

383. Warsztaty z kryptografii kwantowej z użyciem protokołu BB84 - J. Szczepkowski, K. Pawłowski, **27 IX godz. 14, Wa**

Uczestnicy poznają protokół BB84, wygenerują klucz szyfrujący, zaszyfrują wiadomość i sprawdzą, jak mechanika kwantowa pomaga wykryć podsłuch.

Zapisy od 14 IX pod adresem: saugustynowicz@cft.edu.pl

Aula główna, parter

Dla dorosłych

384. Komputery i algorytmy kwantowe - W. Bruzda, M. Ślusarczyk, **27 IX godz. 15, W**

Wykład wprowadza w podstawy komputerów kwantowych i pokazuje, jak mogą one wykonywać obliczenia wykraczające poza możliwości komputerów klasycznych.

Sala D, parter - obok auli głównej

Dla dorosłych

385. Warsztaty z programowania komputerów kwantowych - M. Ślusarczyk, W. Bruzda, **27 IX godz. 16, Wa**

Warsztaty z podstaw Qiskit: uczestnicy zbudują proste obwody kwantowe i wykonają zadania pokazujące działanie komputerów kwantowych.

Zapisy od 14 IX pod adresem: saugustynowicz@cft.edu.pl

OGŁOSZENIE

Festiwal nauki WARSZAWA

eprasa.pl b413afe9d8

NAUKI HUMANISTYCZNE

Instytut Anglistyki UW
ul. Dobra 55, Sala 2.130

Dla dorosłych

386. Animal Adaptations: Film Adaptations of Literary Animal Characters - J. Włodarczyk, J. Ziarkowska-Ciechanowska, J. Harrison, K. Chrzczonowicz, A. Potoczny, J. Wilde, **27 IX godz. 11, W**

How are literary animals different from those on the big screen? We'll try to answer this question and show how book-to-screen adaptations can transform animal characters.

Biblioteka Uniwersytecka UW
ul. Dobra 56/66, sala nr 316, III poziom

387. Krzysztof Kamil Baczyński i jego najbliżsi – rodzina w lustrze książek z domowej biblioteki - M. Fronczak, **27 IX godz. 13, P, W**

Zapraszamy na spotkanie z Krzysztofem Kamilem Baczyńskim i jego bliskimi poprzez zapiski i pamiątki zachowane w książkach z rodzinnej biblioteki poety.
Zapisy od 14 IX pod adresem: wystawy.buw@uw.edu.pl
Uwaga: Minimalny wiek uczestników to 12 lat.

NAUKI MATEMATYCZNE

Centrum Fizyki Teoretycznej PAN we współpracy z Instytutem Fizyki PAN
Al. Lotników 32/46, Aula główna, parter

Dla dorosłych

388. Chaos - I. Białynicki-Birula, **27 IX godz. 14, W**

Słowo „chaos" oznacza po grecku ziejącą głębię, przepaść, czeluść. Pół wieku temu chaos uzyskał przymiotnik „deterministyczny" i stał się terminem naukowym. I o tym będzie mowa.

NAUKI MEDYCZNE

Wydział Medyczny UKSW
ul. Wóycickiego 1/3, bud. 19

we współpracy z SKN Immunis
s. 004

389. Teratoma - dziwny nowotwór - G. Gromadzka, J. Molenda, **27 IX godz. 11, W**

W prezentacji zostanie przedstawiony proces powstawania teratomy z odwołaniem się do embriologii, jego najczęstsze lokalizacje, proces diagnozy i metody leczenia.

sala 020

390. Genetyk - wróżka bez czarnego kota: czego potrzebuje, aby przewidzieć twoją przyszłość? - G. Gromadzka, **27 IX godz. 10, W**

Jak wygląda rzeczywista praca genetyka i jakie dane są potrzebne, aby interpretować ryzyko genetyczne. Dlaczego DNA samo w sobie nie wystarcza do przewidywania przyszłości.

391. Czy DNA prawdę Ci powie... o twojej predyspozycji do nowotworów? - G. Gromadzka, **27 IX godz. 10:35, W**

Jak geny wpływają na ryzyko chorób nowotworowych i co oznacza predyspozycja, a nie determinacja. Rola czynników środowiskowych i stylu życia.

392. Czy DNA prawdę Ci powie... o twojej predyspozycji do chorób układu krążenia? - G. Gromadzka, **27 IX godz. 11:10, W**

Znaczenie wariantów genetycznych w ryzyku miażdżycy, nadciśnienia i choroby wieńcowej. Dlaczego czynniki środowiskowe często mają większe znaczenie niż geny?

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów

D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

Więcej informacji o spotkaniach na **festiwalnauki.edu.pl/program/spotkania**

393. Czy DNA prawdę Ci powie... o twojej reakcji na leki? - G. Gromadzka, **27 IX godz. 11:45, W**

Farmakogenetyka i indywidualna odpowiedź organizmu na leczenie. Jak DNA może pomóc w doborze terapii, ale nie zastępuje decyzji klinicznych.

394. Czy DNA prawdę Ci powie... czy jesteś urodzonym mistrzem lekkoatletyki? - G. Gromadzka, **27 IX godz. 12:20, Wa**

Czy istnieje „gen sportowca" i jak genetyka wpływa na wydolność, siłę i wytrzymałość. Granice predykcji talentu sportowego.

395. Czy DNA prawdę Ci powie... jak powinieneś się odżywiać? - G. Gromadzka, **27 IX godz. 12:55, W**

Możliwości i ograniczenia nutrigenetyki. Dlaczego odpowiedź organizmu na dietę zależy od wielu czynników, nie tylko genów.

396. Czy DNA prawdę Ci powie... jak szybko starzeje się Twój organizm? - G. Gromadzka, **27 IX godz. 13:30, W**

Genetyczne i epigenetyczne markery starzenia biologicznego. Dlaczego wiek biologiczny nie zawsze pokrywa się z metrykalnym?

NAUKI PRAWNE

Akademia Leona Koźmińskiego
ul. Jagiellońska 57,

Aula Leona Koźmińskiego

Dla dorosłych

397. Zabójstwo po polsku - M. Całkiewicz, **27 IX godz. 16, W**

Wykład o prawnych i kryminalistycznych aspektach zabójstw w Polsce. Omówione zostaną motywy sprawców, metody działania i wykrywania oraz statystyki, obalające stereotypy.

NAUKI TECHNICZNE

Wydział Mechaniczny Energetyki i Lotnictwa PW we współpracy z Kołem Naukowym „Zrób To Sam"
ul. Nowowiejska 21/25

398. Zaprogramuj własną grę na konsoli - Z. Tłusty, **27 IX godz. 11, 12, 13, 14, 15, Wa**

Warsztaty z programowania prostych gier na konsolkach retro.
Uwaga: Ograniczona liczba miejsc, decyduje kolejność przybycia.

WYSTAWY

Muzeum Niepodległości w Warszawie we współpracy z Fundacją Badań nad Dziedzictwem Kulturowym
Al. Solidarności 62

399. Korczak, Wilczyńska i inni - śladami dzieci z warszawskiego getta. Badania wykopaliskowe w sierocińcu Janusza Korczaka - J. Konik, M. Grabowski **18 IX godz. 17 - 27 IX godz. 18**

Zwiedzanie możliwe jest w dniach 18-27.09 (poza poniedziałkiem 21 IX) w godzinach 10-17.

Zapowiadana wystawa ma być prezentacją wstępnych wyników badań i wybranych artefaktów odkrytych w czasie wykopalisk.

Kampinoski Park Narodowy
Kampinos, Ośrodek Dydaktyczno-Muzealny KPN w Granicy, dojście pieszo z parkingu do Muzeum ścieżką dydaktyczną, trasa ok. 500 m.

400. Kampinoski Park Narodowy - Muzeum Puszczy Kampinoskiej w Granicy - 19 IX godz. 10 -27 IX godz. 17

sobota - niedziela w godz. 10-17, wtorek - piątek w godz. 10-15:30

Zapraszamy do Muzeum Puszczy Kampinoskiej w Granicy, które mieści się w zabytkowych budynkach z lat 20. XX wieku. Tu można przenieść się w czasie. Zapraszamy!
Uwaga: Muzeum jest dostosowane do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Instytut Badawczy Leśnictwa
Sękocin Stary, ul. Braci Leśnej 3

401. Wystawa fotograficzna „30 lat Festiwalu Nauki w IBL" - A. Sawicki, A. **19 IX godz. 9 - 27 IX godz. 15**

W godz. 8:30-15:00, prezentowana będzie na Szlaku Leśnych Gigantów, przy wiacie ogniskowej.

Wernisaż plenerowej wystawy fotograficznej odbędzie się podczas Pikniku Rodzinnego „Las jakiego nie znamy" 19 IX godz. br. Wystawa będzie towarzyszyła zajęciom warsztatowym w tygodniu festiwalowym.

Instytut Geofizyki PAN
Belsk Duży, ul. Osiedle PAN 1, Dla zmotoryzowanych istnieje możliwość zaparkowania samochodu na terenie obserwatorium.

402. Kamienna Ścieżka Czasu - P. Zieja **21 IX godz. 10 - 25 IX godz. 16**

Zwiedzanie możliwe jest w godzinach 10-16.

„Kamienna ścieżka czasu" to fascynująca podróż przez geologiczną historię Ziemi - od najstarszych minerałów i meteorytów po ślady antropocenu.
Uwaga: Zwiedzanie z audio-przewodnikiem - zachęcamy do wzięcia telefonu z dostępem do Internetu i słuchawek.

Wydział Architektury PW
ul. Koszykowa 55

403. Najciekawsze projekty dyplomowe Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej - M. Orzechowski, A. Grabowska **18 IX godz. 10 - 25 IX godz. 18**

Zapraszamy do gmachu Wydziału Architektury od poniedziałku do piątku w godzinach 10-18.

Prezentacja plansz z projektami dyplomowymi, obronionymi na Wydziale Architektury.

404. Wystawa prac nagrodzonych w konkursie na dyplom prośrodowiskowy - A. Tofiluk **18 IX godz. 10 - 27 IX godz. 18**

Zapraszamy do gmachu Wydziału Architektury od poniedziałku do piątku w godzinach 10-18.

Wystawa prac wyróżnionych w konkursie na dyplom prośrodowiskowy.

eprasa.pl b413afe9d8

Instytut Biologii Doświadczalnej PAN im. M. Nenckiego

we współpracy z Wydziałem Grafiki ASP

ul. Pasteura 3, Parter.
Wejście naprzeciwko bramy głównej Instytutu.
Istnieje możliwość skorzystania z windy.

405. Obrazowanie: sztuka i nauka w odkrywaniu niewidzialnego - A. Szewczyk, J. Martusewicz, K. Zaleski, D. Dymkowska, K. Szydłowska, K. Dyjewska, K. Lizurej **22 IX godz. 17:30 - 16 Października 15**

Od poniedziałku do piątku w godzinach 10-15.

Czy nauka może inspirować artystów? Prace wykonane przez studentów ASP w Warszawie, zainspirowane obrazami naukowymi, które studenci oglądali podczas wizyty w Instytucie Nenckiego PAN.

Polskie Towarzystwo Miłośników Astronomii, oddział w Warszawie

we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Brwinowie

Brwinów, ul. Pałacowa 1

406. Po zmroku widać więcej - K. Szcześniak, E. Jakubowska **18 IX godz. 16 - 27 IX godz. 21**

Wystawa plenerowa zdjęć przyrody i astrofoto. Efekt wieloletniej pasji Katarzyny Kaczmarczyk - członka PTMA Warszawa i Związku Polskich Fotografów Przyrody.

we współpracy z Świetlicą w Zaborowie

Zaborów, ul. Kujawskiego 5, Plener wokół świetlicy w Zaborowie

407. Po zmroku widać więcej - K. Szcześniak **18 IX godz. 16 - 27 IX godz. 21:30**

Wystawa plenerowa zdjęć przyrody i astrofoto. Efekt wieloletniej pasji Katarzyny Kaczmarczyk - członka PTMA Warszawa i Związku Polskich Fotografów Przyrody.

we współpracy z Świetlicą w Łubcu

Leszno, Łubiec 19B, Plener wokół budynku świetlicy

408. Po zmroku widać więcej - K. Szcześniak, S. Rzymka **18 IX godz. 16 - 27 IX godz. 21:30**

Wystawa plenerowa zdjęć przyrody i astrofoto. Efekt wieloletniej pasji Katarzyny Kaczmarczyk - członka PTMA Warszawa i Związku Polskich Fotografów Przyrody.

Instytut Nauk Leśnych SGGW

ul. Nowoursynowska 159, sala 93, bud. 34, kampus SGGW

409. Chrząszcze świata - J. Borowski, T. Mokrzycki, A. Byk, T. Gazurek **19 IX godz. 10 - 15, 26 IX godz. 10 - 17**

Ekspozycja chrząszczy z różnych zakątków naszego globu. Dostęp do „Zbioru porównawczego chrząszczy Polski".
Uwaga: Czas zwiedzania około 1 godziny.

JAK CZYTAĆ PROGRAM – wykaz skrótów

D - dyskusja | **F** - film | **G** - gra edukacyjna | **K** - konkurs | **P** - pokaz | **W** - wykład | **Wa** - warsztat | **Wyc** - wycieczka | **Wys** - wystawa | **Zw** - zwiedzanie laboratorium

eprasa.pl b413afe9d8

SPONSOR RZĄDOWY

Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Społeczna Odpowiedzialność Nauki

Projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Nauki w ramach Programu Społeczna Odpowiedzialność Nauki II.

SPONSOR

ATENDE

PATRONAT HONOROWY

Prezydent miasta stołecznego Warszawy

PAN Polska Akademia Nauk

PRZEWODNICZĄCY KONFERENCJI REKTORÓW UCZELNI WARSZAWSKICH

PARTNERZY

WCIES

Warszawa

PATRONI MEDIALNI

wyborcza.pl

TVP 3 Warszawa

TVP info

POLITYKA

Wiedza i Życie

Świat Nauki Scientific American

pulsar

Wszechnica FWW Wykłady w Internecie

WSPÓŁORGANIZATORZY

Uniwersytet Warszawski

Politechnika Warszawska

1816 SGGW Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego

Warszawski Uniwersytet Medyczny

UKSW Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie

SGH

Uniwersytet SWPS

Kozminski University

eprasa.pl b413afe9d8

wyborcza.pl

wyborcza TV

11-17 WRZEŚNIA 2026

VOD: Netflix | Disney+ | HBO Max | Prime Video
CANAL+ | SkyShowtime | Player | Apple TV+

„SZEPTACZ”. CZEKAJĄC NA MORDERCĘ
S. 4-5

JAMES NORTON ZAGRA WSZYSTKO
S. 5

„BIURO SZPIEGÓW”. PARYSKIE BIURO NIELEGAŁÓW
S. 6

REACHER

Amerykański żołnierz w epoce OnlyFans i AI S. 2-3

VOD

Ważne lekcje *Reachera*

Po odejściu z wojska Reacher postanowił zwiedzić swoją ojczyznę, ale gdzie w Stanach nie wysiądzie z dalekobieżnego autobusu albo z samochodu kierowcy, który nie bał się wziąć rosłego autostopowicza, tam znajdują go kłopoty.

Uwielbiają go kobiety

W książkach o nim pełno jest przemocy, nierzadko bardzo brutalnej. Ale jednocześnie ta przemoc spotyka ze strony Reachera tylko ludzi, którzy na to zasługują. Rosły (195 cm wzrostu i ok. 110 kg wagi) były żołnierz i były śledczy nie znosi niesprawiedliwości i tych, którym wydaje się, że zasady obowiązują tylko maluczkich. Sam niekoniecznie za tymi maluczkimi przepada, ale nie znosi tych na górze, którym zbyt często łamanie prawa uchodzi na sucho.

Do tego prostolinijność Reachera i jego sarkastyczny humor zjednują mu sprzymierzeńców wśród ludzi równie jak on czułych na niesprawiedliwość, w tym rozmaitych policjantów i policjantek, agentów i agentek, żołnierzy i żołnierek.

To właśnie najsilniej działa na czytelniczki i widzki – Reacher uważa kobiety za równe sobie i tak je traktuje. A jeśli z jedną z nich ląduje w łóżku, co zdarza się prawie w każdej powieści i prawie w każdym z czterech sezonów serialu, to dlatego, że oboje tego chcieli. Bez ściemy i bez dram, także przy nieuchronnym rozstaniu.

Czwarty sezon serialu

W serialu Reacher ścigał już morderców swojego brata w miasteczku w Georgii, morderców swoich byłych podkomendnych ze 110 Specjalnej Jednostki Śledczej w Nowym Jorku i przemytnika narkotyków w Maine.

W czwartym sezonie w Filadelfii chce tylko spokojnie zjeść słynną kanapkę ze stekiem i nocnym metrem wrócić na tymczasową kwaterę. W wagonie zauważa jednak dziwnie zachowującą się kobietę. Próbuje z nią porozmawiać, ta jednak wyciąga rewolwer i strzela sobie w głowę.

Reacher zostaje zatrzymany i trafia na komisariat, gdzie bardziej od przesłuchania prowadzonego przez detektyw Tama-

Reacher w epoce OnlyFans i AI dostaje kotka. Dosłownie.

FOT. AMAZON CONTENT SERVICES LLC

rę Green (Sydelle Noel) i jej partnera Shauna Docherty'ego (Kevin Corrigan), martwi go to, że nie potrafił pomóc. Jego wyrzuty sumienia pogłębiają się, gdy na komisariacie zjawia się brat zmarłej, małomiasteczkowy policjant Jacob Merrick (Christopher Marquette).

Sprawą zaczyna się interesować FBI, dwóch podejrzanych gości o azjatyckim wyglądzie, a w końcu także CIA. I wszyscy pytają Reachera o pendrive, który Anna Merrick miała mu dać w metrze, tuż przed tym, jak się zabiła.

I tak Reacher wplątuje się w aferę, w której podejrzanym zostaje kongresman John Sampson myślący o starcie w wyborach prezydenckich. Były żandarm łączy siły z Green i Merrickiem, a gdy dołącza do nich dziennikarz śledczy, który nadepnął na odcisk CIA oraz mały kotek, robi się nie tylko gorąco, ale i całkiem zabawnie.

Reacher w epoce OnlyFans

Dla Reachera ten sezon będzie wyjątkowo pouczający. Dowie się nie tylko, co to jest OnlyFans i za co mężczyźni potrafią tam zapłacić, czy AI może pomóc w obróbce starych zdjęć, ale też, że jego śledczy instynkt czasem zawodzi. Nie zawodzą go za to mięśnie, z których znów robi, czasem przerażający, pożytek.

Jednocześnie jego bohater staje się jeszcze bardziej oszczędny w słowach, co samo w sobie nie byłoby wadą, gdyby nie to, że mniej słów oznacza także mniej typowych dla Reachera ciętych ripost. Z serialu wyparowało sporo humoru dającego wytchnienie między (a czasem nawet w trakcie) rozbudowanych scen przemocy.

Następny sezon ma być oparty na 20. powieści z Reacherem, „Zmuś mnie". To była ostatnia książka Lee Childa, jaką przeczytałam. Nie tylko wyjątkowo odrażająca i makabryczna, ale też zmieniająca osobowość Reachera. Jeśli twórcy serialu tym sezonem przygotowują widzów do tej przemiany w kolejnym, to raczej nie będę go oglądać.

W sezonie czwarym jednak, zostawiwszy za sobą całkiem imponujący stos trupów i parę oberwanych uszu, Reacher znów dopilnuje, żeby złym ludziom się nie upiekło. I odejdzie ku zachodzącemu słońcu.

Maja Staniszewska

REACHER

serial sensactjny, USA 2022-, wyk. Alan Ritchson, Maria Sten, Sonya Cassidy, Johnny Berchtold, Roberto Montesinos, Olivier Richters

Nowe odcinki w środy; spin-off „Neagley" – 16 września

4 sezony, Prime Video

Serial o „szatanie z Piotrkowa"

Nazwisko Mariusza Trynkiewicza wraca za sprawą serialu „Prawo bestii".

FOT. NETFLIX

Premiera serialu „Prawo bestii" 18.11 w Netfliksie

W 1988 roku Polską wstrząsa zabójstwo czterech chłopców. Sprawa dzieli dwie bliskie przyjaciółki: prowadzącą śledztwo major Annę Bersz i psychiatrkę Agnieszkę Grabską, której zadaniem jest ocena poczytalności podejrzanego.

Dwadzieścia pięć lat później, gdy skazany ma wyjść na wolność, obie kobiety muszą skonfrontować się z konsekwencjami wyborów z przeszłości.

Tak w skrócie prezentuje się fabuła czteroodcinkowego serialu „Prawo bestii".

O tej sprawie trudno zapomnieć

– Ta historia, choć inspirowana prawdziwymi wydarzeniami, jest dla mnie przede wszystkim opowieścią o ludziach, którzy, reprezentując państwo i jego instytucje, stają przed bardzo trudnymi wyborami. O tym, co dzieje się, kiedy prawa, poczucia sprawiedliwości i potrzeby bezpieczeństwa nie da się pogodzić – mówi Kasper Bajon, reżyser i współscenarzysta serialu.

Skazanym, o którym mowa, jest Mariusz Trynkiewicz. W postać seryjnego mordercy i przestępcy seksualnego, nazywanego przez media „szatanem z Piotrkowa", wcielił się Michał Pawlik. Na pierwszych kadrach z serialu widać, że 32-letni aktor przeszedł na potrzeby tej roli ogromną metamorfozę fizyczną.

„Lex Trynkiewicz"

Scenariusz autorstwa Kaspra Bajona i Anny Kasińskiej został zainspirowany prawdziwą historią. A dokładniej – wydarzeniami, które doprowadziły do uchwalenia ustawy o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób, potocznie określanej jako „ustawa o bestiach" lub „Lex Trynkiewicz".

W połowie lat 80. Mariusz Trynkiewicz w trakcie przepustki z wojska porwał i wykorzystał seksualnie ucznia szkoły podstawowej, za co otrzymał wyrok w zawieszeniu. Gdy dopuścił się kolejnego molestowania, wyrok odwieszono. Trynkiewicz trafił do więzienia.

Jednak w 1988 roku sąd udzielił mu przerwy w odbywaniu kary, aby mógł pomóc w opiece nad chorą matką. To wtedy Trynkiewicz zwabił do mieszkania i zamordował 13-latka, a kilka tygodni później zabił kolejnych trzech chłopców w wieku od 11 do 12 lat. Ciała wywiózł do lasu i podpalił. Śledczych na jego trop miał naprowadzić materiał, w który zawinięto zwłoki – przypominał zasłony w mieszkaniu Trynkiewicza.

Trynkiewicz przyznał się do zabójstw. Został czterokrotnie skazany na karę śmierci – za każde zabójstwo z osobna. W wyniku amnestii kary zamieniono na 25 lat więzienia.

Pod koniec 2013 roku, kiedy zbliżał się termin wyjścia Trynkiewicza na wolność, uchwalono specjalne przepisy mające umożliwić objęcie szczególnie niebezpiecznych przestępców, którzy odbyli już karę więzienia, dalszym nadzorem albo izolacją, jeśli nadal stwarzali zagrożenie.

Ustawa od początku budziła poważne wątpliwości prawników i psychiatrów. Chodzi o to, że prawo nie działa wstecz i nie można ponownie karać za ten sam czyn. To właśnie na podstawie tej ustawy Trynkiewicza skierowano do Krajowego Ośrodka Zapobiegania Zachowaniom Dyssocjalnym w Gostyninie. Przebywał tam do 2019 roku, kiedy został skazany za posiadanie pornografii dziecięcej i wrócił do więzienia. Zmarł 9 stycznia 2025 roku.

Piotr Guszkowski

Czekając na mordercę

Panie De Niro, w tym filmie jest tylko jedna dobra scena!

Przy więziennym stole siadają naprzeciw siebie były detektyw i jego nemezis. Pierwszy to inspektor Pete Willis, stary wyga, lekko już schylony pod ciężarem wieku i zgorzkniały. Drugi to Frank Carter, zwany „Szeptaczem" – seryjny morderca dzieci, człowiek, który mówi o swoich czynach z taką nonszalancją, że łatwo uwierzyć, iż jest diabłem.

Willis próbuje wyciągnąć z Cartera, kto może naśladować jego zbrodnie, bo choć morderca siedzi w ciupie, ktoś znów porywa chłopców, okrutnie ich zabija, a potem porzuca ciała. I właśnie porwał wnuka Willisa.

Detektywa gra Robert De Niro, jeden z najwybitniejszych aktorów XX wieku, a Cartera Michael Keaton, któremu do De Niro z najlepszych lat niewiele brakuje. W powietrzu wisi napięcie, wymieniają spojrzenia pełne rozpoznania. Detektyw niby wsadził mordercę w pomarańczowy kombinezon, ale czy faktycznie zwyciężył? Osamotniony i wciąż obsesyjnie skupiony na dawnej sprawie, wieczorami gotuje w swojej kuchni dania, których nie ma komu podać. Carter ma poczucie wygranej.

Scena kończy się stanowczo zbyt prędko. Reszta „Szeptacza", nowego thrillera kryminalnego Netfliksa, skazana jest na zapomnienie, jak Frank Carter na dożywocie.

Robert De Niro prowadzi śledztwo

Nim De Niro rzeczywiście ma coś do zagrania, mija trochę czasu.

„Szeptacz" zaczyna się od przeprowadzki poczytnego, świeżo owdowiałego pisarza Toma Kennedy'ego (Adam Scott) i jego ośmioletniego syna Jake'a. Tom postanawia przenieść się do rodzinnego miasteczka zmarłej żony, zapisuje Jake'a do szkoły, a kiedy nie pracuje, popija whisky i zwykle patrzy na świat załzawionymi oczami. Tymczasem w okolicy ktoś porywa i zabija małych chłopców.

Jake jest samotnym dzieciakiem: nie chce się z nikim zaprzyjaźniać, wciąż mówi o „dziewczynce w niebieskim golfie", która mu towarzyszy. Tom najpierw próbuje mu wytłumaczyć, że od wymyślonych przyjaciół lepiej trzymać się na dystans, pewnego wieczoru traci jednak cierpliwość. Potem, gdy Jake znika, bardzo tego żałuje.

Dochodzenie w sprawie zniknięcia Jake'a prowadzi detektyw Amanda Beck (Michelle Monaghan), która łączy fakty i uznaje, że to kolejne przestępstwo naśladowcy Szeptacza, mordercy dzieci, który od ćwierć wieku siedzi za kratkami. Kto jednak naśladuje jego zbrodnie i dlaczego?

Beck prosi o pomoc Willisa, który odmawia. Zmienia zdanie, kiedy okazuje się, że najnowszą ofiarą mordercy może stać się jego wnuk – Jake. Bo tu właśnie scenarzyści przewidzieli fabularną przewrotkę. Detektyw Willis to ojciec Toma i dziadek Jake'a. Co prawda nigdy nie spotkał swojego wnuka, bo bycie rodzicem nie było jego popisowym numerem, teraz jednak angażuje się w śledztwo całym sobą.

Zaczyna się walka z czasem, a Tom i Pete muszą ze sobą współpracować.

Wszystko tu jest wtórne

Oglądanie jednak, jak to robią, nie budzi specjalnych emocji. Wszystko w „Szepta-

FOT. DAVID LEE/NETFLIX

czu" jest wtórne. Morderca zwabia swoje ofiary, żerując na ich nieprzystosowaniu i poczuciu wyobcowania, a jego przydomek wziął się od dziecięcego wierszyka, który zna tu niemal każdy bohater.

Pete Willis wiecznie ma minę, jakby zjadł pół kilograma cykuty, a Frank Carter – Keaton ma tu jedynie kilka scen – okazuje się najbardziej interesującą postacią w scenariuszu. Co nas, widzów, powinno szczególnie zaniepokoić. Skoro czekamy, aż na ekranie pojawi się seryjny morderca dzieci, to o czym świadczy to w przypadku reszty postaci i obsady? Odpowiadam: nie najlepiej.

To, że „Szeptacz" jest sztampowy, nie stanowi jego największego problemu. Przez ostatnich 20 lat powstało mnóstwo złożonych z klisz thrillerów kryminalnych, do których jednak wciąż można wracać. Każdy znajdzie wśród nich swoją własną grzeszną przyjemność – moja to „Odkupienie" z Christopherem Lambertem.

Oglądając „Szeptacza", miałam przede wszystkim wrażenie, że nikomu nie chciało się tutaj robić więcej, niż wypada. De Niro jest więc posępnym starszym panem, który rzuca spod krzaczastych brwi przenikliwe spojrzenia, a w finale ma nawet quasi scenę akcji. Keaton bywa tak przerysowany, jakby grał w zupełnie innym filmie niż reszta obsady. Michelle Monaghan jest na ekranie chyba tylko po to, żeby Netflix mógł odhaczyć sobie w specjalnym okienku kolejną „silną kobiecą bohaterkę". O Adamie Scottcie w pewnej chwili zupełnie zapomniałam, takie niezatarte wrażenie robi jako oszalały z lęku ojciec.

Reżyserem filmu jest Nowozelandczyk James Ashcroft, który do tej pory nie nakręcił niczego z głównego nurtu, a „Szeptacza" wyprodukowali bracia Russo, którym nie ufam już od czasu koszmarnego „ The Electric State" – jednej z największych finansowych klap w historii Netfliksa.

Scenariusz „Szeptacza" powstał na podstawie powieści pod tym samym tytułem autorstwa Alexa Northa. Być może jest lepsza od ekranizacji, ale „Szeptacz" skutecznie zniechęcił mnie do sięgnięcia po pierwowzór.

Marta Górna

SZEPTACZ

thriller, USA 2026, tw. Ben Jacoby, James Ashcroft, Chase Palmer, wyk. Robert De Niro, Michelle Monaghan, Adam Scott, Hamish Linklater, Owen Teague, Acston Luca Porto, Michael Keaton, Will Brill, Jacob Berger, Myrna Cabello, Josh Bonzie, Alyse Alan Louis, Arsi Nami

Netflix

James Norton zagra wszystko

To za nim tęsknię po finale „Rodu smoka". I nie jestem jedyna.

FOT. HBO

Sądząc po entuzjastycznych reakcjach w internecie na wieść o przyszłorocznym londyńskim „Hamlecie" z Jamesem Nortonem w roli tytułowej, bilety na ten spektakl rozejdą się jak świeże bułeczki. I wcale się nie dziwię.

Zachwycił w „Rodzie Smoka"

Aktor w trzecim sezonie „Rodu smoka" brawurowo wcielił się w żądnego władzy, nieznoszącego sprzeciwu, ale pokonanego przez smród Ormunda Hightowera, który pragnął posadzić na Żelaznym Tronie swojego młodego kuzyna.

Hightower będzie zapewne przełomową rolą w karierze Nortona, przynajmniej za oceanem, bo właśnie ona zaprowadziła go do wieczornego talk-showu, ostatecznego dowodu na to, że ktoś został przez amerykański showbiznes zauważony.

Ksiądz, bandyta, król w zbroi

41-letni Norton ma za sobą już całkiem pokaźną i poważną karierę. Zobaczyłam go po raz pierwszy w 2014 roku w dwóch skrajnie różnych serialach.

W „Grantchester" grał nieszczęśliwie zakochanego w kobiecie spoza swojej sfery, dręczonego wojennymi wspomnieniami topionymi w whisky i jazzie anglikańskiego księdza w latach 50. rozwiązującego kryminalne zagadki. W „Happy Valley" zaś całkowicie współczesnego drobnego gangstera i gwałciciela.

Ma na koncie seriale kostiumowe, np. „Wojnę i pokój" BBC, gdzie wcielił się w księcia Andrzeja Bołkońskiego czy „Ród Guinnessów", gdzie gra człowieka do zadań specjalnych tytułowej rodziny albo „Król i zdobywca", gdzie jako ostatni anglosaski król Anglii brnie przez błota w zbroi. Z tych współczesnych ma na koncie pojedyncze odcinki „Doktora Who" czy „Czarnego lustra", a także „McMafię" o rosyjskich mafiosach w Londynie.

W filmach do tej pory grał raczej role drugoplanowe, tak było w „Małych kobietkach" Grety Gerwig czy „Joy" o narodzinach pierwszego dziecka z in vitro. Główną, a nawet tytułową rolę dała mu Agnieszka Holland w filmie „Obywatel Jones", gdzie był Garethem Jonesem, walijskim dziennikarzem, który w 1933 roku opisał światu Wielki Głód w Ukrainie.

Zamiast 007 będzie Hamletem

W pewnym momencie trafił nawet na listy aktorów, którzy mogliby zastąpić Daniela Craiga w roli 007.

Norton to także aktor teatralny, który nie boi się ryzyka. Ze swoją dość „posh" angielską urodą i takimż akcentem debiutował na West Endzie w sztuce zatytułowanej właśnie „Posh", opowiadającej o stowarzyszeniu zamożnych i ustosunkowanych studentów Oxfordu wszczynających burdy (miał do niego należeć m.in. były premier Boris Johnson). Ostatnio wystąpił w scenicznej adaptacji „Małego życia" Hanyi Yanagihary, za co zebrał entuzjastyczne recenzje.

Jeśli już za Nortonem tęsknicie, jak ja, to mam dobrą wiadomość. W wybranych kinach można oglądać film „Sunny Dancer", w którym następuje małe westerosowe spotkanie – aktor gra w nim bowiem ojca głównej bohaterki Allie, w którą wciela się Bella Ramsey, pamiętna Lyanna Mormont z finałowych sezonów „Gry o tron". Później Nortona będzie można zobaczyć w nowym filmie Guya Ritchiego, a jesienią 2027 roku, już na żywo, jako Hamleta w spektaklu Thomasa Ostermeiera w Londynie.

Maja Staniszewska

VOD

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Paryskie biuro nielegałów

„Agencja" z Fassbenderem to nieudana kopia. Lepiej obejrzyjcie wspaniały oryginał.

Dlaczego oglądam „Agencję"? Lubię aktorów, Jacka White'a wykonującego „Love Is Blindness" w czołówce i samą historię przełożoną z oryginału na nieco inne okoliczności. Zaczynam mieć jednak coraz poważniejsze podejrzenia, że po części oglądam ją również z powodu masochizmu.

Równolegle powtarzam bowiem wspaniały francuski serial „Le Bureau des légendes" z lat 2015-2020, na podstawie którego powstała „hollywoodzka" „Agencja". Oglądam oba seriale i za każdym razem z rozpaczą zastanawiam się, jak Amerykanie mogli zepsuć taki samograj.

Sceny napięte jak cięciwa łuku

Parafrazując Emily Wilson, słynną od niedawna autorkę angielskiego przekładu „Odysei" Homera, scenariusz „Agencji" jest denny, jej postaci są płaskie, a serwowane w niej jedzenie – okropne. Jednocześnie występują w niej wspaniali aktorzy i piękni ludzie. Zły scenariusz marnotrawi ich możliwości.

Główną rolę nielegała – agenta powracającego z wieloletniej misji pod fałszywym nazwiskiem i o kryptonimie „Marsjanin" – gra Michael Fassbender. Rolę pięknej naukowczyni, którą z Marsjaninem łączy nieszczęśliwa miłość, dostała posągowa, wyglądająca jak bogini Jodie Turner-Smith. Niestety, ich relacja została tak słabo napisana, że wygląda niewiarygodnie.

Kiepski show od czasu do czasu kradnie im wielki Richard Gere, grający podstarzałego i cynicznego szefa londyńskiej placówki CIA. Jego epizodziki są znakomicie zagrane. Nie czuje się w nich żadnego fałszu. Pozostałe dialogi są jednak płaskie jak stół.

Z przyjemnością wychodzę więc z męczarni i wchodzę w przestrzeń co najmniej czterowymiarową, w której operuje francuska agencja wywiadu DGSE i jej skromne paryskie biuro nielegałów. A w nim:

- śmiertelnie zakochany i wpadający w coraz ciaśniejszą pętlę niesprzyjających mu okoliczności Mathieu Kassovitz – kryptonim *Malotru*, czyli po polsku „Gbur";
- wspaniała, po prostu wspaniała Zineb Triki jako syryjska naukowczyni i jego kochanka;
- Jean-Pierre Darroussin, czyli zgarbiony szef Kassovitza, styrany ciężkim życiem szpiega;
- świetna, obdarzona wspaniałą mimiką Florence Loiret Caille, była oficer prowadząca Gbura;
- delikatna na zewnątrz i twarda w środku, cudowna Léa Drucker, grająca psycholożkę biura, którą z Gburem łączy poplątana sytuacja;
- a także po prostu genialna, *absolument brillante*, Sara Giraudeau, moim zdaniem najjaśniej świecąca gwiazda tego serialu, grająca młodziutką francuską nielegalną agentkę wyjeżdżającą na misję do Iranu.

Powietrze między nimi aż iskrzy. Relacja pomiędzy kochankami jest subtelna i głęboka.

Każda scena jest napięta jak cięciwa łuku Odyseusza, dialogi pulsują prawdą, widz porzuca niewiarę w ekranową historię i staje się jej uczestnikiem.

Ba, Sara Giraudeau wypadłaby wspaniale również w monologu. To fenomenalna aktorka, która wynosi „Biuro" co najmniej o piętro ponad skromne poddasze, które zajmuje ono w siedzibie DGSE.

Jak polichromia Nowosielskiego

„Biuro szpiegów" oglądamy w nieco siermiężnych scenariach, przypominających wyposażenie polskich hoteli z lat 90. Serial jest mocno teatralny – brakuje mu lśniącej siedziby, z jakiej rzekomo korzysta CIA w ambasadzie USA w Londynie, i niewiele w nim wspaniałych górsko-pustynnych plenerów Bliskiego Wschodu.

Przy „Biurze" „Agencja" przypomina nieco piękną polichromię Jerzego Nowosielskiego w kościele w podtarnowskich Olszynach, w 2015 r. „odnowioną" przez malarzy amatorów.

Pracownicy „Biura" są jak rodzina. Pracownicy „Agencji" chyba nawet się nie lubią.

W „Biurze" bohaterowie, nawet drugoplanowi, są ludźmi z krwi i kości. W „Agencji" pokazują się nam zmęczone roboty.

Co prawda, serial z Fassbenderem bije na głowę głośną „Odyseję" – kolejny nieudany hollywoodzki przekład – ale to jednak nie wystarczy. Nolan ustawił bowiem poprzeczkę wyjątkowo nisko, gdzieś w dolnych czeluściach Hadesu.

Tomasz Ulanowski

BIURO SZPIEGÓW (LE BUREAU DES LÉGENDES)
serial kryminalny, Francja 2015-2020, wyk. Sara Giraudeau, Mathieu Kassovitz, Pauline Étienne, Florence Loiret Caille, Jonathan Zaccaï, Dinara Drukarova, Artus, Jules Sagot
5 sezonów, SkyShowtime

AGENCJA
thriller szpiegowski, Francja, USA 2024-, wyk. Michael Fassbender, Jeffrey Wright, Richard Gere, Jodie Turner-Smith, Katherine Waterston, John Magaro, Alex Reznik
2 sezony, SkyShowtime

„WYBORCZA TV". Redakcja: Magdalena Birska; **Projekt makiety „Wyborczej TV":** Dorota Jezierska i Tomasz Lebioda; **Grafik:** Joanna Patyk;
Wydawca: Wyborcza Sp. z o.o., ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa, tel. 22 555 66 00, **e-mail:** kultura@wyborcza.pl, **Licencje na treści:** licencje@wyborcza.pl
Naświetlanie i druk: Quad/Graphics Europe Sp. z o.o.; **Okładka:** Amazon Content Services LLC; **Serwis telewizyjny przygotowuje media-press.tv.**
Za zmiany w programie wprowadzone przez stacje po wysłaniu numeru gazety do drukarni redakcja nie odpowiada.

PIĄTEK 11.09

KOLARSTWO

• VUELTA A ESPAÑA
UCI World Tour – 19. etap
13:15 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• BUNDESLIGA
Union Berlin – FC Schalke 04
20:20 | ELEVEN SPORTS 3

• LIGUE 1 MCDONALD'S
Stade Rennais – Marsylia
20:40 | ELEVEN SPORTS 2

• MISTRZOSTWA ŚWIATA KOBIET DO LAT 20 W POLSCE
Benin – Polska
17:55 | TVP SPORT

• PKO BP EKSTRAKLASA
Raków – Motor Lublin
17:55 | CANAL+ SPORT 3 HD
Wisła Kraków – Jagiellonia
20:25 | CANAL+ SPORT 3 HD

• SERIE A ENILIVE
Venezia FC – ACF Fiorentina
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY MĘŻCZYZN W BUŁGARII, FINLANDII, RUMUNII I WŁOSZECH
Ukraina – Macedonia Północna
14:45 | POLSAT SPORT 2
Czechy – Grecja
15:45 | POLSAT SPORT 3
Holandia – Belgia
15:45 | POLSAT SPORT 1
Portuglia – Bułgaria
17:45 | POLSAT SPORT 1
Serbia – Estonia
18:45 | POLSAT SPORT 2
Szwajcaria – Rumunia
18:45 | POLSAT SPORT 3
Słowacja – Słowenia
20:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• US OPEN W NOWYM JORKU
Finał gry podwójnej kobiet
18:00 | EUROSPORT 1
Półfinały mężczyzn
20:30 | EUROSPORT 1
Półfinały
00:30 | EUROSPORT 1

SOBOTA 12.09

KOLARSTWO

• VUELTA A ESPAÑA
UCI World Tour – 20. etap
12:15 | EUROSPORT 1

KOSZYKÓWKA

• MISTRZOSTWA ŚWIATA KOBIET
2. półfinał
19:55 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• MULTI PREMIER LEAGUE
15:55 | CANAL+ EXTRA 2

• PKO BP EKSTRAKLASA
Śląsk Wrocław – Korona Kielce
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
8. kolejka: Górnik Zabrze – Lech Poznań
16:45 | TVP SPORT
Górnik Zabrze – Lech Poznań
18:30 | TVP SPORT
Zagłębie Lubin – GKS Katowice
20:10 | CANAL+ SPORT 3 HD

• PREMIER LEAGUE
Chelsea FC – Hull City
15:55 | CANAL+ EXTRA 3
Liverpool FC – Fulham FC
15:55 | CANAL+ EXTRA 1
Tottenham – Everton FC
18:25 | CANAL+ EXTRA 1
Sunderland AFC – Arsenal FC
20:55 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
SS Lazio – AC Milan
17:55 | ELEVEN SPORTS 1
Atalanta BC – Cagliari Calcio
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY MĘŻCZYZN W BUŁGARII, FINLANDII, RUMUNII I WŁOSZECH
Polska – Izrael
14:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• US OPEN W NOWYM JORKU
Finał gry podwójnej mężczyzn
18:00 | EUROSPORT 1
Finał gry pojedynczej kobiet
21:30 | EUROSPORT 1

NIEDZIELA 13.09

FORMUŁA 1

• GRAND PRIX HISZPANII
Parada kierowców
13:00 | ELEVEN SPORTS 1
Wyścig
14:55 | ELEVEN SPORTS 1

KOLARSTWO

• VUELTA A ESPAÑA
UCI World Tour – 21. etap
16:00 | EUROSPORT 1

KOSZYKÓWKA

• MISTRZOSTWA ŚWIATA KOBIET
Mecz o 3. miejsce
17:25 | TVP SPORT
Finał
19:45 | TVP SPORT

PIŁKA NOŻNA

• PKO BP EKSTRAKLASA
Wisła Płock – Cracovia
12:10 | CANAL+ SPORT 3 HD
Pogoń Szczecin – Wieczysta
14:40 | CANAL+ SPORT 3 HD
Legia Warszawa – Widzew Łódź
17:25 | CANAL+ PREMIUM, CANAL+ SPORT 3 HD

PIŁKA NOŻNA. W pierwszej kolejce fazy ligowej Ligi Europy UEFA Olympiakos SFP zagra z Jagiellonią Białystok. Transmisja w środę w Polsacie Sport 1

· FOT. TOMEK SZACHNO / AGENCJA WYBORCZA.PL

• PREMIER LEAGUE
Manchester United – Manchester City
17:25 | CANAL+ EXTRA 1

• SERIE A ENILIVE
SSC Napoli – Bologna FC 1909
17:55 | ELEVEN SPORTS 1
US Sassuolo Calcio – Juventus
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY MĘŻCZYZN W BUŁGARII, FINLANDII, RUMUNII I WŁOSZECH
Estonia – Dania
13:45 | POLSAT SPORT 2
Portugalia – Izrael
14:45 | POLSAT SPORT 1
Słowenia – Szwecja
15:45 | POLSAT SPORT 2
Macedonia Północna – Polska
17:45 | POLSAT SPORT 1
Łotwa – Francja
18:45 | POLSAT SPORT 2
Włochy – Słowacja
20:50 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• US OPEN W NOWYM JORKU
Finał gry pojedynczej mężczyzn
19:45 | EUROSPORT 1

PONIEDZIAŁEK 14.09

PIŁKA NOŻNA

• PKO BP EKSTRAKLASA
Radomiak – Piast Gliwice
18:55 | CANAL+ SPORT 3 HD

• SERIE A ENILIVE
Torino FC – AS Roma
18:25 | ELEVEN SPORTS 1
Inter Mediolan – Udinese
20:40 | ELEVEN SPORTS 1

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY MĘŻCZYZN W BUŁGARII, FINLANDII, RUMUNII I WŁOSZECH
Ukraina – Portugalia
14:45 | POLSAT SPORT 3
Niemcy – Szwajcaria
15:45 | POLSAT SPORT 2
Serbia – Holandia
15:45 | POLSAT SPORT 1
Bułgaria – Izrael
18:45 | POLSAT SPORT 1
Estonia – Belgia
18:45 | POLSAT SPORT 3
Rumunia – Turcja
18:45 | POLSAT SPORT 2
Słowenia – Grecja
20:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• WTA 500 – GDL GUADALAJARA OPEN PRESENTADO POR SANTANDER
22:00 | CANAL+ SPORT2 HD
23:30 | CANAL+ SPORT2 HD

WTOREK 15.09

KOLARSTWO

• WYŚCIG DOOKOŁA ABRUZJI
1. etap
13:35 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• PKO BP EKSTRAKLASA
Raków Częstochowa – KGHM Zagłębie Lubin
17:55 | CANAL+ SPORT 3 HD
Korona Kielce – Górnik Zabrze
20:25 | CANAL+ SPORT 3 HD

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY MĘŻCZYZN W BUŁGARII, FINLANDII, RUMUNII I WŁOSZECH
Polska – Ukraina

TENIS

• WTA 500 – GDL GUADALAJARA OPEN PRESENTADO POR SANTANDER
22:00 | CANAL+ SPORT2 HD
23:30 | CANAL+ SPORT2 HD

ŚRODA 16.09

KOLARSTWO

• GRAND PRIX WALONII
UCI ProSeries
15:30 | EUROSPORT 1

• WYŚCIG DOOKOŁA ABRUZJI
2. etap
13:35 | EUROSPORT 1

• WYŚCIG DOOKOŁA LUKSEMBURGA
UCI ProSeries – 1. etap
17:20 | EUROSPORT 1

PIŁKA NOŻNA

• LIGA EUROPY UEFA
1. kolejka fazy ligowej: Olympiakos SFP – Jagiellonia Białystok
20:50 | POLSAT SPORT 1

• MISTRZOSTWA ŚWIATA KOBIET DO LAT 20 W POLSCE
1/8 finału – 1. mecz
14:50 | TVP SPORT
1/8 finału – 2. mecz
18:20 | TVP SPORT

PIŁKA RĘCZNA

• LIGA MISTRZÓW EHF
Kolstad Håndball – Kielce
20:35 | POLSAT SPORT 2

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY MĘŻCZYZN W BUŁGARII, FINLANDII, RUMUNII I WŁOSZECH
Polska – Bułgaria
17:45 | POLSAT SPORT 1

TENIS

• WTA 500 – GDL GUADALAJARA OPEN PRESENTADO POR SANTANDER
22:00 | CANAL+ SPORT2 HD
23:30 | CANAL+ SPORT2 HD

CZWARTEK 17.09

GOLF

• PGA TOUR – BILTMORE CHAMPIONSHIP ASHEVILLE
1. dzień
21:00 | EUROSPORT 2

PIŁKA NOŻNA

• LIGA EUROPY UEFA
1. kolejka fazy ligowej: Crystal Palace – Lech Poznań
20:50 | POLSAT SPORT 1

• MISTRZOSTWA ŚWIATA KOBIET DO LAT 20 W POLSCE
1/8 finału – 3. mecz
14:50 | TVP SPORT
1/8 finału – 4. mecz
18:20 | TVP SPORT

SIATKÓWKA

• MISTRZOSTWA EUROPY MĘŻCZYZN
Włochy – Słowenia
21:00 | POLSAT SPORT 2

TENIS

• WTA 500 – GDL GUADALAJARA OPEN PRESENTADO POR SANTANDER
Ćwierćfinał
22:00 | 23:30 | 01:00 | 03:00 | CANAL+ SPORT2 HD

PIĄTEK 11.09

Od A do Z

ALITA: BATTLE ANGEL ★★★★
film sens., USA/Japonia/Kanada 2019, reż. Robert Rodriguez, wyk. Rosa Salazar, Christoph Waltz, Jennifer Connelly
22:15 | **cinemax**
Robert Rodriguez przejmuje pomysł Jamesa Camerona, by z rozmachem sfilmować kultową japońską mangę: poddany naprawie bojowy cyborg o wyglądzie kobiety wyrusza na poszukiwanie utraconej tożsamości.

DEPRESJA GANGSTERA ★★★
komedia kryminalna, USA/Australia 1999, reż. Harold Ramis, wyk. Robert De Niro, Billy Crystal, Lisa Kudrow
23:40 | **tvp 1**
Robert De Niro jako mafioso, którego dręczą wyrzuty sumienia, więc każe sobie sprowadzić psychoanalityka (Billy Crystal) – z nie mniejszymi problemami. Gwarancja udanej kuracji śmiechem.

EGZORCYSTA PAPIEŻA ★★★
horror, USA/Hiszpania/Wlk. Brytania 2023, reż. Julius Avery, wyk. Russell Crowe, Daniel Zovatto, Alex Essoe
22:05 | **polsat**
Inspirowana życiem i zapiskami ojca Gabrielle'a Amorotha, autentycznego egzorcysty watykańskiego, opowieść o kapłanie, zmagającym się z demonem, który opętał 10-letniego chłopca. Plus Russell Crowe.

IGRZYSKA ŚMIERCI ★★★
film s.f., USA 2013, reż. Gary Ross, wyk. Jennifer Lawrence, Josh Hutcherson, Elizabeth Banks
20:00 | **tvn**
Dzisiejsze kino młodzieżowe, ekranizacja pierwszej części trylogii Suzanne Collins: nastolatka zastępuje siostrę w grze o przetrwanie, futurystycznym turnieju młodocianych gladiatorów. Dla wybranych.

KAC VEGAS ★★★
komedia, USA/Niemcy 2009, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Ed Helms, Zach Galifianakis
20:00 | **hbo**
Wieczór kawalerski czterech przyjaciół w Las Vegas kończy się gigantycznym kacem, zaginięciem pana młodego i mnóstwem innych zaskakujących konsekwencji. Ku rozbawieniu, ale i przestrodze.

Narodziny gwiazdy

20:00 | tvn 7
★★★★

· FOT. HBO

Hollywoodzki evergreen po raz czwarty, z Oscarem i siedmioma nominacjami. Piosenkarz country odkrywa nową gwiazdę, ale alkoholizm nie pozwala mu docenić jej oddania. Plus Bradley Cooper i Lady Gaga.

MELODRAMAT
USA 2018, REŻ. BRADLEY COOPER, WYK. LADY GAGA, BRADLEY COOPER, SAM ELLIOTT

KILL BILL II ★★★★
film sens., USA 2004, reż. Quentin Tarantino, wyk. Uma Thurman, David Carradine, Michael Madsen
20:00 | **cinemax**
Quentin Tarantino powraca, próbując zrobić dla współczesnego kina sensacyjnego opartego na wzorcach azjatyckich to, czego Sergio Leone dokonał dla westernu: niedoszła panna młoda, zawodowa morderczyni, budzi się ze śpiączki i postanawia zemścić się na człowieku, który nie dopuścił do jej ślubu – swoim szefie. Majstersztyk.

NOSTALGIA ★★★★
thriller, Włochy/Francja 2022, reż. Mario Martone, wyk. Pierfrancesco Favino, Aurora Quattrocchi, Francesco Di Leva
20:05 | **tvp kultura**
Bodaj najciekawszy włoski film sezonu: biznesmen wraca do jednej z uboższych dzielnic Neapolu, skąd wyjechał przed 40 laty. jak zmieniło się miasto, jakie zmiany zaszły w nim samym? Pod rozwagę.

POSZUKIWANIE ★★★
thriller, Niemcy 2021, reż. Till Franzen, wyk. Henny Reents, Lucas Gregorowicz
22:45 | **ale kino+ hd**
Czytając kryminalna prozę Charlotte Link. Małomiasteczkowy inspektor policji z problemem alkoholowym staje wobec serii porwań i zabójstw nastolatek. Wspiera go dawna sympatia: śledcza ze Scotland Yardu.

PRZEŁĘCZ OCALONYCH ★★★★
film wojenny, USA/Australia 2016, reż. Mel Gibson, wyk. Andrew Garfield, Vince Vaughn, Sam Worthington
20:00 | **tvp historia**
Mel Gibson powraca do głównego nurtu Hollywood opowieścią o Desmondzie Dossie – żołnierzu, który odmówił noszenia broni, a mimo to został odznaczony Medalem Honoru za postawę podczas bitwy na Okinawie.

PRZYSIĘGA IRENY ★★★
dramat wojenny, Polska/Kanada 2023, reż. Louise Archambault, wyk. Sophie Nélisse, Dougray Scott, Andrzej Seweryn
21:30 | **tvp 1**
Historia Ireny Gut, która podczas okupacji hitlerowskiej ryzykowała życiem, by ocalić co najmniej siedemnaścioro Żydów. Po wojnie osiadła w USA, wyróżniona medalem Sprawiedliwej Wśród Narodów Świata.

SZPIEDZY TACY JAK MY ★★★★
komedia, USA 1985, reż. John Landis, wyk. Chevy Chase, Dan Aykroyd, Steve Forrest
21:35 | **warner tv**
Hollywood odpowiada na pierestrojkę: Chevy Chase i Dan Aykroyd jako agenci CIA wysłani do Afganistanu w celu przechwycenia najtajniejszej z tajnych radzieckich broni. Świetna zabawa.

WYMYK ★★★★★
film sens., Polska 2011, reż. Greg Zgliński, wyk. Robert Więckiewicz, Łukasz Simlat, Gabriela Muskała
22:45 | **kino polska**
Kiedy mężczyzna staje w obronie zaczepianej przez chuliganów dziewczyny, jego brat cofa się, co prowadzi do tragicznych konsekwencji. Moralitet Grega Zglinskiego z wielką kreacją Roberta Więckiewicza.

ZAKOCHANI W RZYMIE ★★★
komedia, USA/Włochy/Hiszpania 2012, reż. Woody Allen, wyk. Woody Allen, Penélope Cruz, Jesse Eisenberg
23:20 | **tvp kultura**
Woody Allen na wakacjach w Rzymie podpatruje amerykańskich turystów w relacjach z Włochami w sytuacjach zwykłych, choć niezmiennie zabawnych. Plus komplet międzynarodowych gwiazd.

ZNIEWOLONY ★★★★
film biograficzny, USA/Wlk. Brytania 2013, reż. Steve McQueen, wyk. Chiwetel Ejiofor, Benedict Cumberbatch, Michael Fassbender
20:10 | **ale kino+ hd**
Trzy Oscary (w tym za film roku) dla opowieści o czarnoskórym muzyku, który w połowie XIX wieku zostaje podstępem sprzedany w niewolę i podejmuje trwającą lata walkę o wolność i własną godność.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Agape blisko Ciebie
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Okrasa łamie przepisy
09:00 Ranczo (2/13)
10:05 Komisarz Alex (5)
11:00 Ojciec Mateusz XX (7)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes
12:40 Magazyn rolniczy (805)
12:55 Piękno i uwodzenie w przyrodzie - film dok.
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info, pogoda
15:10 Reporterzy (611)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5952)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Konflikt** (1/6) - miniserial Finlandia 2024, wyk. Peter Franzén
21:30 **Przysięga Ireny (Irena's Vow)** (***) - dramat wojenny Polska/Kanada 2023, reż. Louise Archambault (130 min)
23:40 **Depresja gangstera (Analyze This)** (***) - komedia krym. USA/Australia 1999, reż. Harold Ramis (110 min)
01:30 **Polowanie** - thriller (***) PL 2023, reż. Paweł Chmielewski (130 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Anna Dymna – spotkajmy się (446) - dyskusja
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7673) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7673, 7673) - magazyn
11:45 Operacja zdrowie (84)
12:25 Koło fortuny (2212) - teleturniej Polska 2026
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1069)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2213)
16:35 Familiada (3042)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1070)
18:50 Jeden z dziesięciu (5)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kocham Cię, Polsko!** (1) - quiz Polska 2026
22:15 **Obłęd – 25-lecie Patrycji Markowskiej** - koncert Polska 2026
00:20 **Nieznajoma** (1,2/8) - serial krym. Wlk. Bryt. 2020, wyk. Kai Alexander, Jacob Dudman
02:30 **Ms. Match** - komedia (**) USA/Kanada 2023, reż. Lucie Guest, wyk. Anja Savcic, Shannon Chan-Kent (100 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień (2503) - mag. informacyjny
08:00 Halo tu Polsat
11:40 Ewa gotuje (577)
12:20 Gliniarze Śląsk (9)
13:20 Gliniarze XVII (1,2) - serial fabularno-dok.
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (8) - serial fabularno-dokumentalny Polska 2026, wyk. Aleksander Mackiewicz, Natalia Brudniak
16:55 Gliniarze Śląsk (10) - serial krym. Polska 2026
18:00 Pierwsza miłość 50 (75) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (911) - program publicystyczny
19:25 Wypasiona Kuchnia (12) - serial kom. Polska 2026

19:55 **Twoja twarz brzmi znajomo** (227) - program rozrywkowy
22:05 **Egzorcysta papieża (The Pope's Exorcist)** (***) - horror USA/Hiszpania/Wlk. Brytania 2023, reż. Julius Avery, wyk. Russell Crowe, Daniel Zovatto (145 min)
00:30 **Wodny świat (Waterworld)** (**) - film s.f. USA 1995, reż. Kevin Reynolds, wyk. Kevin Costner, Dennis Hopper, R. D. Call (170 min)

TVN

05:05 Zamieszkać na plaży V (5/14) - serial dok. USA 2019
05:40 Uwaga! (8084) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (9/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Górki Wielkie – Dziupla u Wuja XXVII (4) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5772)
11:25 Kuchenne rewolucje: Chorzów – bistro „ĄĘ" XXV (9)
12:35 Kuchenne rewolucje: Restauracja „W podwórku", Cegłów XXI (8) - reality show
13:40 Ukryta prawda (31,32,10) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny IV (10) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VII (10)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:35 Raport US Open
19:50 Uwaga! (8085) - mag.

20:00 **Igrzyska śmierci (The Hunger Games)** (***) - film s.f. USA 2013, reż. Gary Ross, wyk. Jennifer Lawrence, Josh Hutcherson, Elizabeth Banks, Liam Hemsworth, Willow Shields (190 min)
23:10 **Wojna światów (War of the Worlds)** (***) - film s.f. USA 2005, reż. Steven Spielberg, wyk. Tom Cruise, Dakota Fanning, Miranda Otto, Justin Chatwin (145 min)
01:35 **Kuba Wojewódzki** (2)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami V (5,6/22) - serial krym. USA 1988, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXV (7,8/10)
10:00 Zaklinaczka duchów V (4/22) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Kurierzy II (38)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV (19,20)
17:00 Kurierzy II (39) - serial obycz. Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.
20:00 **Jeden strzał (One Shot)** (**) - thriller USA/Wlk. Brytania 2021, reż. James Nunn, wyk. Scott Adkins (125 min)
22:05 **Liberator II (Under Siege 2: Dark Territory)** (**) - film sens. USA 1995, reż. Geoff Murphy, wyk. Steven Seagal, Eric Bogosian, Everett McGill (120 min)
00:05 **Po prostu walcz! (Never Back Down)** (**) - film sens. USA 2008, reż. Jeff Wadlow (135 min)

TVN7

05:20 Ten moment (20/40) - serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (9,10,11/69) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (31,12,13/51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (28/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital (61,62/68) - serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (4) - serial fabularno-dok. Polska 2020
19:00 Ukryta prawda (13/17) - serial fabularno-dok.
20:00 **Narodziny gwiazdy (A Star Is Born)** (****) - melodramat USA 2018, reż. Bradley Cooper, wyk. Lady Gaga, Bradley Cooper (165 min)
22:45 **Miłość wysokich lotów (Kite Festival of Love)** (***) - dramat obycz. Kanada 2021, reż. Christie Will Wolf, wyk. Jessica Lowndes, Christopher Russell, Karen Kruper (115 min)
00:40 **Hotel Paradise** (10) - real tv Polska 2026

MEZZO

11:20 Joaquín Achúcarro: Chopin, Grieg, Brahms, Rachmaninow, Skriabin, Liszt – Guggenheim Bilbao
12:45 Intermezzo
13:30 Georg Friedrich Händel: Flavio - opera Niemcy 2023
16:35 Renaud Capuçon i Orkiestra kameralna z Lozanny: Pärt, Bach, Mendelssohn
18:04 Intermezzo
18:05 Harold López-Nussa – Jazz à Vienne - koncert
19:15 Thomas Dutronc, Stochelo Rosenberg – Jazz à Vienne
20:30 Koncert z okazji 90. urodzin Arvo Pärta
21:45 Orkiestra Paryska, Klaus Mäkelä: Copland, Connesson, Gershwin, Tower, Varèse - muzyka klasyczna
23:10 Gaetano Donizetti: Córka pułku - opera Wł. 2022

PULS 2

09:45 Bing IV (23,24/26)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia II (20)
11:10 Gus. Mały II (42,43/52)
11:35 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII
12:00 Psi patrol IV (9/26)
12:35 Gumisie IV (9/10)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun V
14:35 Marta mówi! (5)
15:00 Miraculous III
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (10,11/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob (10,11/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (55) - serial obycz.
21:00 Lot 93 - dramat obycz. USA/Wlk. Brytania/F 2006
23:35 Ludojad - horror Aus./Wlk. Brytania/USA 2021

TV4

07:00 Strażnik Teksasu III (1/26) - serial sens. USA 1995
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (1) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (50,51,52/65) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVII (36,37) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVIII (22,23,24/40) - serial fab.-dok.
15:55 Policjantki i policjanci XXV (9) - serial obycz.
17:00 Trudne sprawy 28
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (437) - reality show
19:00 Wypasiona Kuchnia (11)
19:05 Policjantki i policjanci XXV (10) - serial obycz.
20:05 A na obiad... (1)
20:20 Gwiazdy kabaretu (183, 182) - kabaret i satyra
22:35 Misjonarz - thriller USA 2007, reż. Dolph Lundgren

METRO

07:35 Szpital (5,6,7/67) - serial fabularno-dok.
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (50/68) - serial fabularno-dok. Polska 2018
13:30 Brzydula - serial obycz.
14:40 Za głosem serca
15:50 Magda M. III (8)
16:55 Idź na całość (17)
18:00 Złomowisko PL IV
19:00 Kartoteka VI (24/30) - serial fabularno-dok.
20:00 World Trade Center - film katas. USA 2006, reż. Oliver Stone, wyk. Nicolas Cage, Michael Peña, Maria Bello, Connor Paolo
22:30 Taskmaster (2) - teleturniej Polska 2026
23:35 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VII (3) - serial dok.
01:25 Szpital (3/67)

PIĄTEK 11.09

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (242) - mag. kulinarny
09:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (10)
09:50 Górski lekarz XVII (11,12/16) - serial obycz. Niemcy/Austria 2024
11:55 Kryminalne zagadki Mazur: Strzał łaski - serial kryminalny
14:00 Hudson i Rex VIII (8/14) - serial kryminalny
15:00 Komisarz Rex – Powrót do Wiednia (2/6) - serial krym. A/Niemcy 2026, wyk. Maximilian Brückner
17:00 Katastrofy w przestworzach III (4,3,10/10) - serial dok. USA/Kanada 2005
20:00 Eurotrip (EuroTrip) ** - komedia USA/Czechy 2004, reż. Jeff Schaffer, Alec Berg, wyk. Scott Mechlowicz, Jacob Pitts, Kristin Kreuk, Michelle Trachtenberg (115 min)
21:55 Niezgodna (Divergent) *** - film s.f. USA 2014, reż. Neil Burger, wyk. Shailene Woodley, Theo James (170 min)
00:45 Ekstradycja II (5,6) - serial sensacyjny

ALE KINO+

08:35 The Office PL II (5,6/12) - serial kom. Polska 2022
09:45 Bestia (5,6/6) - serial obycz. Kanada 2021
11:45 Detektyw Foyle II (4/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2003
13:50 Złota dama (Woman in Gold) *** - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Simon Curtis, wyk. Helen Mirren, Ryan Reynolds (125 min)
15:55 Shalako - western ** Wlk. Brytania/Niemcy/Hiszpania/USA 1968, reż. Edward Dmytryk, wyk. Sean Connery, Brigitte Bardot (130 min)
18:05 Detektyw Foyle III (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2004
20:10 Zniewolony (12 Years a Slave) **** - film biograficzny USA/Wlk. Brytania 2013, reż. Steve McQueen, wyk. Chiwetel Ejiofor (155 min)
22:45 Poszukiwanie (Charlotte Link – Die Suche) *** (1) - thriller Niemcy 2021 (115 min)
00:40 Gorący temat (Bombshell) *** - film biograf. USA 2019 (135 min)

TVP KULTURA

08:25 Tamte lata, tamte dni
09:05 Kolumbowie (1/5)
10:10 Amerykański świat podziemia (Underworld U.S.A.) **** - thriller USA 1961, reż. Samuel Fuller (110 min)
12:00 Autor Solaris - film dok.
13:40 „W Polskę idziemy…" czyli jubileusz Wiesława Gołasa cz. 2
14:45 Chopin. Pragnienie miłości *** - melodramat Polska 2002, reż. Jerzy Antczak (130 min)
16:55 Kolumbowie (2/5) - serial wojenny
18:05 Tygodnik kulturalny - mag. kulturalny
18:50 Kroniki Sherlocka Holmesa (3/9)
20:00 Wstęp do filmu (601) - rozmowa Polska 2019
20:05 Nostalgia - thriller **** Włochy/F 2022 (130 min)
22:15 Pitbull (1/5) - serial sens. Polska 2005
23:15 Wstęp do filmu (603)
23:20 Zakochani w Rzymie (To Rome with Love) *** - komedia USA/Włochy/Hiszpania 2012 (125 min)
01:25 Slow Light - film animowany Polska/Portugalia 2022 (20 min)

HBO

09:00 Prezydentka z przypadku - film dok.
10:30 Mój mistrz - komedia *** Włochy 2025, reż. Andrea Di Stefano (120 min)
12:30 Na planie (37) - mag.
13:00 Nowy początek **** - film s.f. USA/Kanada 2016, reż. Denis Villeneuve (115 min)
14:55 The Pitt II (8/15)
15:45 Kaskader - film sens. *** USA/Kanada/Australia 2024 (125 min)
17:50 Więzień labiryntu: Próby ognia ** - film s.f. USA 2015, reż. Wes Ball, wyk. Dylan O'Brien, Kaya Scodelario (130 min)
20:00 Kac Vegas - komedia *** USA/Niemcy 2009, reż. Todd Phillips, wyk. Bradley Cooper, Ed Helms (100 min)
21:40 Frendo - horror USA/** Luksemburg/Wlk. Brytania/Kanada 2025, reż. Eli Craig (95 min)
23:15 Prawa ludzi - dramat ** wojenny USA 2024, reż. Phil Blattenberger, wyk. Jacob Keohane (100 min)
00:55 Królowa kości - horror **** USA 2024, reż. Robert Budreau (90 min)

CANAL+ PREMIUM

09:20 Miss mokrego podkoszulka - komedia Polska 2002 (60 min)
10:20 Saga »Zmierzch«: Przed świtem, cz. 2 ** - film fantasy USA 2011, reż. Bill Condon (115 min)
12:15 Kiler-ów 2-óch *** - komedia kryminalna Polska 1998 (115 min)
14:10 Jason Bourne - film *** sensacyjny USA/Chiny/Hiszpania/Jap./Islandia/Niemcy/Wł. 2016, reż. Paul Greengrass (120 min)
16:10 Bałtyk - film dok.
17:15 Chopin, Chopin! *** - dramat obyczajowy Polska 2025 (130 min)
19:25 Łapu-Capu (218)
19:30 Skok na milion ** - komedia Francja/Belgia 2025 (90 min)
21:00 The Walking Dead: Dead City III (7/8) - serial grozy USA 2026
21:50 Pojedynek - dramat *** wojenny Cypr/Irlandia/PL/Ukr. 2025 (110 min)
23:40 Zawód: szpieg - film *** sens. USA/Wlk. Brytania/Niemcy/Japonia/Francja 2001 (125 min)
01:45 Potępiony - film sens. ** USA 2007 (110 min)

KINO POLSKA

07:35 Podróże kapitana Klipera (3,4) - serial anim.
07:55 Złoty interes (2) - serial dokumentalny Polska 2022
08:50 Nibylandex - film krótkometrażowy Polska 2026
09:25 Diabeł - film krótkometrażowy Polska 2022
09:45 Znachor - melodramat PL 1981, reż. Jerzy Hoffman
12:35 Nie ma róży bez ognia - komedia Polska 1974
14:45 Mała wielka miłość - komedia romant. Polska/USA 2008, reż. Łukasz Karwowski, wyk. Agnieszka Grochowska
17:10 Pogranicze w ogniu (15,16) - serial sens. Polska 1991, wyk. Cezary Pazura
20:00 Wałęsa. Człowiek z nadziei - film biograf. Polska 2013, reż. Andrzej Wajda, wyk. Robert Więckiewicz, Agnieszka Grochowska, Iwona Bielska, Maria Rosaria Omaggio
22:45 Wymyk - film sens. Polska 2011, reż. Greg Zgliński, wyk. Robert Więckiewicz, Łukasz Simlat, Gabriela Muskała, Tomasz Schuchardt
00:35 Ostatni prom - dramat obycz. Polska 1989, reż. Waldemar Krzystek, wyk. Krzysztof Kolberger, Agnieszka Kowalska, Dorota Segda, Ewa Wencel, Artur Barciś

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin (1/6)
08:35 Przyjaciółki XIX (7,8/12) - serial obycz. Polska 2022
10:30 Świat według Kiepskich
13:55 Obdarowani - dramat obyczajowy USA 2017
16:00 Bad Company - komedia sens. USA/Czechy 2002
18:30 Szklana pułapka II - film akcji USA 1990, reż. Renny Harlin
21:00 Creed: Narodziny legendy - dramat obyczajowy USA 2015, reż. Ryan Coogler
23:45 Na linii ognia - thriller USA 1993, reż. Wolfgang Petersen, wyk. Clint Eastwood

WARNER TV

08:15 Bajer z Bel-Air II
09:10 Prawo Agaty VI (8)
10:10 Pełniejsza chata II (7,8/13) - serial kom.
11:20 Teraz albo nigdy!
13:20 Bajer z Bel-Air II (24,1,2,3/24) - serial kom.
15:20 Pełniejsza chata II
17:40 Rodzinne rewolucje - komedia romant. USA 2014
20:00 Pan Niania - komedia USA 93, reż. Michael Gottlieb
21:35 Szpiedzy tacy jak my - komedia USA 1985
23:40 John Q - film sens. USA 2002, reż. Nick Cassavetes

CINEMAX

11:05 Małpiarnia - komedia Izrael/Włochy 2023
13:15 Miesiąc miodowy - thriller Ukraina 2024
14:40 Ziemia naszych braci - dramat obyczajowy Francja/Iran/Holandia 2024
16:15 Neonowa droga - dramat obycz. USA 2024
18:05 Tootsie - komedia USA 1982, reż. Sydney Pollack
20:00 Kill Bill II - film sens. USA 2004, reż. Quentin Tarantino
22:15 Alita: Battle Angel - film sens. USA/Japonia/Kan. 2019
00:15 E.T. - film s.f. USA 1982

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (5/50)
10:55 Lekarze IV (1)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (6/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (78,79)
17:10 Top 100: filmy wszech czasów (6) - mag. filmowy
17:45 Motywy filmowe (11)
18:00 Igrając z ogniem - komedia USA 2019
20:00 San Andreas - film katastroficzny USA 2015
22:30 Nieuchwytny - film sensacyjny USA 1996

FILMBOX+ ONE

07:45 Panna Marple (4/4)
09:45 Vera VI (4/4)
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (1/13)
12:55 Poirot VI (3/4)
15:00 Strażnik Teksasu V (1,2/27) - serial sens. USA 1996, wyk. Chuck Norris
17:05 Vera VII (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2017
19:00 Poirot II (8)
20:00 Robin Hood: Początek - film przyg. USA 2018
22:35 Uprowadzona - thriller USA/Francja 2008
00:40 48 godzin - komedia sensacyjna USA 1982

PARAMOUNT

10:30 Pingwiny z Madaga skaru (25/26) - serial anim.
11:00 Starsza pani musi zniknąć - kom. USA/Niemcy 2003
13:00 Czarodziejki III
14:55 Pingwiny z Madagaskaru (26/26) - serial anim. USA 2010
15:25 Star Trek IV: Powrót na Ziemię - film s.f. USA 1986
17:55 Sonic. Szybki jak błyskawica - film przyg. USA/Japonia/Kanada 2020
20:00 Sonic 2. Szybki jak błyskawica - film anim. USA/Jap./Kanada/Wlk. Brytania 2022
22:30 Krzyk II - horror USA 1997, reż. Wes Craven

ROMANCE TV

10:30 Rosamunde Pilcher: Rocznica - film obycz. Niemcy 2024, reż. Karola Meeder
12:25 Kwiaty tęsknoty - dramat obycz. Niemcy 2007
14:20 Inga Lindström: Poszukując Ciebie - melodramat Szwecja/Niemcy 2019
16:15 Rosamunde Pilcher: Kraina tęsknoty - film obycz. Niemcy/Austria 2006
18:05 Górski lekarz (5/8)
20:00 Statek marzeń
21:55 Lilly Schönauer: Głos serca - melodramat A/Niemcy 2006, reż. Marco Serafini
23:50 Górski lekarz (5/8)

AMC

09:35 Wojowniczka z Księżycowego Królestwa - film fantasy Chiny 2014
11:45 Klątwa Tutenchamona (1) - film przyg. USA 2006
13:40 Klątwa Tutenchamona, cz. 2 (2) - film przyg. USA 2006
15:20 Ip Man - dramat historyczny Hongkong/Chiny 2008
17:30 Wyścig z czasem - film s.f. USA 2011
19:40 Wojna światów - film s.f. USA/Japonia 2005
22:00 Motel - horror USA 2007, reż. Nimród Antal
23:50 Zbaw nas ode złego - horror USA 2014

AXN

08:20 Ostry dyżur V (4/22)
09:20 Castle VII (1,2/23)
11:20 Rekrut V (19,20/22)
13:15 Dowody zbrodni V (4,5/18) - serial sens.
15:15 FBI V (1,2/23)
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VII (20,21/24)
19:05 Castle VII (3,4/23) - serial krym. USA 2014
21:05 Men in Black: International - film s.f. USA/Chiny 2019, reż. F. Gary Gray
23:15 Robin Hood: Początek - film przyg. USA 2018

EPIC DRAMA

08:35 Detektyw Murdoch XVII
09:30 Wszystkie stworzenia duże i małe II - serial obycz.
10:30 Lekarze na start
11:55 Panna Scarlet i komisarz
13:10 Marlow: klub zbrodni
14:00 Agenci NCIS XVI (20/24)
14:55 Panna Marple IV (4/4)
16:55 Poirot XI (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2008
19:00 Agenci NCIS XVI (21/24)
19:55 Poirot III (7/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
21:00 Marlow: klub zbrodni II
22:00 Morderstwo w małym mieście II - serial krym.
22:55 Poirot III (7/11)

TVN STYLE

11:25 Ugotowani (8, 9)
13:25 Kuchenne rewolucje (2, 14) - reality show
15:35 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (1, 2) - reality show
17:05 Salon sukien ślubnych: Polska (6) - reality show
17:40 Kuchenne rewolucje (9, 10, 1) - reality show
20:50 Bitwa o gości (6) - reality show Polska 2025
21:50 Jestem z Polski XVI (31,32/40) - serial dok.
23:50 Kobieta na krańcu świata XVII (1/8) - cykl reportaży
00:50 Apetyt na miłość

TVN TURBO

08:20 Gadżet 4.0 (6, 7)
09:20 Fani czterech kółek
11:15 Złomowisko PL X
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować V
18:00 Raport Turbo (5065)
18:15 Mobilni mechanicy (1, 2)
19:45 Moto kombat (1)
20:30 Z drugiej ręki (8, 1)
22:00 Raport Turbo (5065)
22:15 Zawodowi handlarze
23:45 Ciężarówką przez pół świata (1/8) - serial dok.
00:45 Naprawy nie do naprawy (1) - mag. motoryzacyjny

BBC FIRST

08:40 Lewis II (6/8)
09:40 Ojciec Brown IV (6/10)
10:40 Śmierć pod palmami IX
11:50 Z pamiętnika położnej
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:55 Ojciec Brown XII (4/10)
15:55 Lewis II (6/8)
17:00 My Life is Murder III
18:00 Morderstwa w Midsomer XVIII (6/6) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami IX
21:00 Po powodzi (4/6)
22:00 W cieniu podejrzeń (5/8)
23:10 Harry Wild V (2)
00:05 Annika II (5/6)

FX

08:00 Kości (3/22)
09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (7/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (9,10/24)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (15,16/18)
13:45 Agenci NCIS X (15,16/24)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (11,12/24)
17:25 Z Archiwum X IV (18,19/24) - serial s.f.
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (17,18/18)
22:05 Punisher - film sensacyjny USA/Niemcy 2004

HGTV

08:05 Remontujemy dom na plaży IX - serial dok.
09:05 Nowe życie w starym domu VII (2/12) - serial dok.
10:00 Letnia chata na lata 12R
12:00 Odlotowy ogród (1)
12:35 Rajska posiadłość Pameli Anderson (5, 6) - real tv
14:30 Mieszkanie na miarę II
16:30 Polowanie na ogród IV
18:20 Weekendowa metamorfoza (1, 2) - reality show
20:10 Zgłoś remont (2, 4) - reality show Polska 2017
22:05 House Hunters
00:15 Kamera, akcja, wpadka!

BBC LIFESTYLE

11:50 Antyki z Francji: na tropie okazji (6) - reality show
12:50 Stacey Dooley wpada na weekend II - serial dok.
13:50 10 lat mniej w 10 dni II
14:50 Bake off: zawodowcy (9) - program rozrywkowy
15:50 Zapraszam do stołu
17:40 Antyki z Francji: na tropie okazji (6) - reality show Francja/Wlk. Brytania 2024
18:35 Mistrzowie szycia (5)
19:40 Wielkie nowozelandzkie wypieki (10) - show
20:55 Najlepszy konsultant ślubny (2) - pr. rozrywkowy
22:00 Bad Boyfriends (7, 8)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół II (8/24)
08:50 Przyjaciele IX (5,6,7, 8,9,10/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu
14:30 Dwóch i pół II (9,10, 11,12/24) - serial kom.
16:25 Przyjaciele IX (11,12, 13,14,15,16/24) - serial kom.
19:30 Gliniarz z Beverly Hills II - komedia sens. USA 1987
21:50 The Office PL IV (7,8) - serial kom. Polska 2024
23:00 Comedy Club (1, 2)
00:05 Miasteczko South Park VIII (10,11/14) - serial anim.

TVP SERIALE

08:20 Komisarz Alex IX (9)
09:15 Rodzinka.pl VI (20/26)
09:45 Klan - telenowela
10:20 Ranczo II (5/13)
11:10 Rodzinka.pl XVIII (12,13)
12:10 Felicita (2,3)
13:30 Ojciec Mateusz 33 (12,13) - serial krym.
15:25 Komisarz Alex IX (10)
16:15 Na sygnale - serial obycz.
17:25 Ranczo II (7,8/13)
19:20 Minuta dla Twojego bezpieczeństwa (2)
19:30 Ojciec Mateusz 34 (1,13)
21:30 Ranczo II (9,10/13)
23:30 Ojciec Mateusz 34 (2)
00:30 Gra z Cieniem II (1)

CANAL+ KUCHNIA

11:50 Top Chef (11)
12:50 Podróże piekarza z Hebrydów (1) - magazyn
13:45 Włoskie życie Sophie Grigson (9,10) - serial dok.
14:40 U sąsiadów w kuchni
15:45 Nie tylko kimchi (6, 7)
16:40 Jamie: dania na każdą kieszeń - serial dok.
18:30 Podróże piekarza z Hebrydów (1) - magazyn
19:25 m jak mięso (5)
19:50 Nico wrzuca na ruszt (9)
20:20 Jamie: uczta za mniej (1)
21:15 Anthony Bourdain VI
23:55 Top Chef (9)

CANAL+ DOMO

12:10 Wielkie projekty III
13:10 Pokochaj lub sprzedaj
14:05 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (4)
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (1) - lifestyle
15:55 Daleko od miasta XVI
16:50 Gardeners' World (22)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie projekty: nasza ulica III (7) - serial dok.
20:00 Daleko od miasta XIV
21:00 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (5)
21:55 Wielkie projekty XI
23:05 Pomocy! Kupiliśmy wioskę - serial dok.

PLANETE+

13:40 Sekrety budowniczych piramid II (5/6) - serial dok.
14:50 Patagonia. Życie na krańcu świata - serial dok.
15:45 Piesze wędrówki po świecie II (1) - serial dok.
16:55 Świat z góry XII (1,2)
17:55 Dokąd dzisiaj? IV (24,25)
18:35 T-Rex. Historia ewolucji
19:40 Atom, narkotyki, brudne pieniądze - serial dok.
20:50 Związani z ziemią. Dzieje życia na wsi - serial dok.
22:00 Premiera: Ekskluzywna szkoła dla lokajów - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Wyprawa w nieznane VII
11:00 Gorączka złota XVI (11)
12:00 Przemytnicy: na morzu
13:00 W dżungli z Edem Staffordem (2/6) - serial dok.
14:00 Nagi instynkt przetrwania: rozbitkowie (6)
15:00 Złomowisko PL IX
16:00 Rolnicy w akcji (2)
17:00 Kroniki policyjne: Szwecja - serial dok.
18:00 Specjalistki
19:00 Nagi instynkt przetrwania V (14/15) - serial dok.
21:00 Zawodowcy - serial dok.
22:00 11 września: dni, które wstrząsnęły światem II (1,2/2)

TVP HISTORIA

08:15 Dom (2) - serial obycz.
10:00 Wszystkie kolory świata
11:05 Królowe, które zmieniły świat (1/6) - serial dok.
12:00 Odkryć tajemnicę VII
12:55 Starożytny Egipt – kroniki imperium - serial dok.
14:00 Dom (3/4) - serial obycz.
15:30 Sensacje XX wieku
17:25 Wojenne dziewczyny
18:15 Wojownicy czasu
18:55 Wszystkie kolory świata
20:00 Przeżęcz ocalonych
22:20 Historia w postaciach zapisana - serial dok.
00:25 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata (13/26)
14:50 Największe tajemnice świata VI (4/20) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Jak to wyjaśnić IV (9/20)
17:10 Tajemnice, które miały trwać wiecznie (5/8)
18:10 Największe tajemnice świata VII (2) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVII
21:00 11 września: tragedia na oczach świata - film dok.
23:00 Jak to wyjaśnić IV (6,16/20) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

16:00 Sekrety starożytnej medycyny (3) - serial dok.
17:00 Szlakiem przeklętych miejsc (2/5) - serial dok.
18:00 Wojna widziana z powietrza III (6/6) - serial dok.
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy. Wojna z ZSRR (2/3)
20:00 Katastrofa w przestworzach XVIII (9/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Al-Kaida: przed 11 września - serial dok.
22:00 Katastrofa w przestworzach XV (2/10) - serial dok.
23:00 Przywódcy III Rzeszy

FOCUS TV

08:00 Było sobie życie
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici IX
10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Maszyny bojowe (3/8)
13:00 Poszukiwacze historii XXIV (12,1) - serial dok.
14:00 Zapomniane fronty II wojny światowej (6/6)
15:00 Truckersi przez Australię X (4/13) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka III
18:00 Rolnicy. Podlasie VI (3,4)
20:00 Megakonstrukcje przeszłości (3/4) - serial dok.
21:00 Koloseum (8/8)
22:00 Świat po klęsce Hitlera

BBC EARTH

08:20 Amazonia z Robsonem Greenem - serial dok.
09:15 Dzika Francja - serial dok.
10:20 Życie na pustkowiu X
11:20 Zabójcza pogoda VI
12:20 Tajlandia z Sue Perkins
13:20 Królestwo zwierząt
14:25 W okowach mrozu VII
15:25 Życie na pustkowiu X
16:30 Dzika Wielka Brytania
17:35 Królestwo zwierząt (3/6)
18:45 Wielka kanadyjska przygoda - serial dok.
19:45 Przez dziką Amazonię
20:55 W okowach mrozu VIII
22:55 Brutalna planeta (5)

POLSAT VIASAT HISTORY

11:00 II wojna światowa: ostatnie miesiące (1/2)
12:05 Naziści: kosmiczny wyścig - film dokumentalny
13:00 Starożytne superbudowle III (4,5,6/6) - serial dok.
16:30 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (2/10) - serial dok.
17:40 II wojna światowa: ostatnie miesiące (2/2)
18:40 Starożytna apokalipsa II
19:45 Tajemnice jeziora Iznik
21:00 II wojna światowa – wielkie bitwy w Europie (7/8)
22:10 Starożytne superbudowle IV - serial dok.

SOBOTA 12.09

Od A do Z

BRUDNY HARRY ★★★★★
film sens., USA 1971, reż. Don Siegel, Clint Eastwood, wyk. Clint Eastwood, Harry Guardino, Reni Santoni
23:35 | tvp 1
Klasyk gatunku z Clintem Eastwoodem: niekonwencjonalny, bo działający wbrew skostniałym procedurom, policjant bierze sprawy w swoje ręce i samotnie ściga psychopatę terroryzującego miasto.

BRUNET WIECZOROWĄ PORĄ ★★★
komedia, Polska 1976, reż. Stanisław Bareja, wyk. Krzysztof Kowalewski, Bożena Dykiel, Mirosława Krajewska
20:00 | kino polska
Sensacyjna intryga pióra Stanisława Barei i ukrytego pod pseudonimem Stanisława Tyma obnaża paradoksy polskiej rzeczywistości dekady sukcesu. Ciągle śmieszy.

DOM DOBRY ★★★★★
dramat obycz., Polska 2025, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Agata Turkot, Tomasz Schuchardt, Agata Kulesza
21:25 | hbo
Obsypany Orłami, polskimi Oscarami, film Wojciecha Smarzowskiego o przemocy domowej. Jak zazwyczaj u tego reżysera - wstrząsający, drastyczny, z wyrazistymi kreacjami Agaty Turkot i Tomasza Schuchardta.

MINISTERSTWO NIEBEZPIECZNYCH DRANI ★★★
komediodramat, USA/Wlk. Brytania/Turcja 2024, reż. Guy Ritchie, wyk. Henry Cavill, Eiza González, Alan Ritchson
21:25 | tvp 1
Guy Ritchie bawi się w Tarantino i w stylu „Bękartów wojny" szuka genezy Jamesa Bonda w brawurowej akcji brytyjskich komandosów, mających zakłócić logistykę wsparcia dla hitlerowskich U-bootów.

NICO: PONAD PRAWEM ★★
film sens., USA 1988, reż. Andrew Davis, wyk. Steven Seagal, Pam Grier, Henry Silva
22:35 | tvn 7
Steven Seagal debiutuje, Andrew Davis („Ścigany") reżyseruje go w rzekomej autobiografii byłego agenta specjalnego: życie jako film kopany?

Pan Wilk i spółka. Bad Guys

18:20 | hbo
★★★

· FOT. DREAMWORKS ANIMATION LLC

Gang przebiegłego Pana Wilka zalicza spektakularną wpadkę. Aby uniknąć więzienia, herszt i wspólnicy deklarują gotowość poprawy, co w założeniu ma być przykrywką do kontynuowania przestępczej kariery.

FILM ANIMOWANY
USA/WIELKA BRYTANIA 2022, REŻ. PIERRE PERIFEL. WYK. SAM ROCKWELL, MARC MARON, AWKWAFINA

NIE ODDYCHAJ ★★★★
thriller, USA/Węgry 2016, reż. Fede Alvarez, wyk. Stephen Lang, Jane Levy, Dylan Minnette
23:10 | hbo
Popisowe rozwinięcie wątków klasycznego „Doczekać zmroku". Troje intruzów wdziera się w celach rabunkowych do domu niewidomego, który – jak się okaże – nie jest wcale tak bezbronny, jakby się wydawało.

OKUP ★★★★
film sens., USA 1996, reż. Ron Howard, wyk. Mel Gibson, Rene Russo, Brawley Nolte
20:00 | tvn 7
Mel Gibson jako bezwzględny gracz, który musi się nauczyć pokory w chwili porwania synka. Ale gracz zawsze pozostanie graczem. Remake zapomnianego filmu sprzed 40 lat. Plus zdjęcia Piotra Sobocińskiego.

PEWNEGO RAZU W MEKSYKU: DESPERADO II ★★★
film sens., USA/Meksyk 2003, reż. Robert Rodriguez, wyk. Antonio Banderas, Salma Hayek, Johnny Depp
22:55 | cinemax
Powtórka z rozrywki, czyli Robert Rodriguez bawi się w Sergia Leone: legendarny El Mariachi powraca ze swej samotni, by wyrównać kolejne porachunki. Plus niezawodny Antonio Banderas.

PIANISTA ★★★★★
dramat wojenny, Francja/Niemcy/Polska/Wlk. Brytania/USA 2001, reż. Roman Polański, wyk. Adrien Brody, Thomas Kretschmann, Frank Finlay
21:15 | tvp historia
Złota Palma dla Romana Polańskiego i wiele innych nagród za ekranizację okupacyjnych wspomnień Władysława Szpilmana. Muzyka, który przeżył zagładę getta, przetrwał powstanie i wegetował w ruinach opustoszałej Warszawy.

PRZEŁĘCZ OCALONYCH ★★★★
film wojenny, USA/Australia 2016, reż. Mel Gibson, wyk. Andrew Garfield, Vince Vaughn, Sam Worthington
23:50 | tvp historia
Mel Gibson powraca do głównego nurtu Hollywood opowieścią o Desmondzie Dossie – żołnierzu, który odmówił noszenia broni, a mimo to został odznaczony Medalem Honoru za postawę podczas bitwy na Okinawie.

TAJNE PRZEZ POUFNE ★★★
komedia kryminalna, USA/Wlk. Brytania/Francja 2008, reż. Ethan Coen, Joel Coen, wyk. George Clooney, Brad Pitt, Frances McDormand
20:10 | ale kino+ hd
Braci Coen traktat o amerykańskiej głupocie: pełen niby tajemnic pamiętnik sfrustrowanego analityka CIA trafia do laików, którzy postanawiają sprzedać go rosyjskiemu wywiadowi. Ku przestrodze.

TO ★★★★
horror, USA/Kanada 2017, reż. Andy Muschietti, wyk. Bill Skarsgård, Jaeden Martell, Sophia Lillis
23:50 | tvn
Czytając Stephena Kinga. W prowincjonalnym miasteczku pojawia się tajemniczy klaun – porywające dzieci monstrum i zarazem uosobienie wszelkich dziecięcych lęków. I tylko dzieci mogą go pokonać.

UCIECZKA Z ALCATRAZ ★★★
film sens., USA 1979, reż. Don Siegel, wyk. Clint Eastwood, Patrick McGoohan, Roberts Blossom
20:00 | stopklatka
Clint Eastwood pod batutą Dona Siegela ucieka z legendarnego ciężkiego więzienia Alcatraz: podana niemal z dokumentalną precyzją opowieść, jaka miała historyczny odpowiednik w 1963 roku.

WIELKIE OCZY ★★★
film biograficzny, USA/Kanada 2015, reż. Tim Burton, wyk. Amy Adams, Christoph Waltz, Danny Huston
22:00 | tvp kultura
Złoty Glob dla Amy Adams za rolę malarki Margaret Keane, odnoszącej sukcesy w połowie XX wieku. I dzieje konfliktu z mężem, który sprzedawał jej prace jako własne, oraz Tim Burton za kamerą.

KONRAD J. ZARĘBSKI

SOBOTA 12.09

TVP1

07:00 Msza święta
07:40 Rok w ogrodzie (1182)
08:05 Rok w ogrodzie extra
08:20 Pełnosprawni
08:50 Ranczo (3/13)
09:50 Felicita (1,2,3)
11:20 Ojciec Mateusz XX (8)
12:10 Dobre strony (1)
12:30 Szeryf (Lawman) - western USA 1971, reż. Michael Winner, wyk. Burt Lancaster, Robert Ryan, Lee J. Cobb, Sheree North (115 min)
14:25 Okrasa łamie przepisy (411) - mag. kulinarny
15:00 Rolnik szuka żony (1) - reality show Polska 2026
16:00 Zaraz wracam (3,4)
17:00 Teleexpress
17:30 Ojciec Mateusz 35 (5)
18:40 Jaka to melodia? (5941)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:25 Komisarz Alex XXVI (2) - serial krym.
21:25 Ministerstwo Niebezpiecznych Drani (The Ministry of Ungentlemanly Warfare) - komediodramat USA/Wlk. Brytania/Turcja 2024 (130 min)
23:35 Brudny Harry (Dirty Harry) - film sensacyjny USA 1971 (110 min)
01:25 Przysięga Ireny (Irena's Vow) - dramat wojenny Polska/Kanada 2023 (130 min)

TVP2

05:15 Barwy szczęścia
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7674) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7674) - mag. Polska 2026
11:20 Program publicystyczny
12:35 Informacje kulturalne
13:00 Panna młoda
14:00 Familiada (3135) - teleturniej Polska 2026
14:35 Koło fortuny (2214) - teleturniej Polska 2026
15:15 Szansa na sukces. Opole 2027 (1) - show
16:20 Na dobre i na złe
17:20 Panna młoda
18:15 Omnibus – szybcy i mądrzy (40) - teleturniej
19:10 Słowo na niedzielę (1180) - program religijny
19:25 Rodzinka.pl XVIII (13) - serial kom. Polska 2026

20:00 Rodzinka.pl XIX (1) - serial kom. Polska 2026, wyk. Małgorzata Kożuchowska
20:30 The Voice of Poland: Przesłuchania w ciemno (1, 2)
23:00 Program rozrywkowy
23:30 Postaw na milion
00:30 Teoria chaosu (Chaos Theory) - komediodramat USA 2008, reż. Marcos Siega (90 min)
02:00 Herkules (Hercules) - film przygodowy USA 2014 (105 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (3158)
11:35 Jumanji: Następny poziom - film przyg. USA 2019, reż. Jake Kasdan, wyk. Dwayne Johnson, Kevin Hart, Jack Black, Danny Glover
14:20 Studio sport
14:50 Siatkówka: Mistrzostwa Europy mężczyzn w Bułgarii, Finlandii, Rumunii i Włoszech (na żywo)
17:30 Awantura o kasę (288) - teleturniej Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Prezydenci i premierzy - program publicystyczny
19:25 Wypasiona Kuchnia (13) - serial komediowy Polska 2026, wyk. Piotr Gąsowski

19:55 Kabaret na żywo. Młodzi i moralni. Nad mętną rzeką (2) - kabaret i satyra
22:00 Jurasic World: Dominion (Jurassic World Dominion) - thriller USA/Chiny/Malta/Japonia 2022, reż. Colin Trevorrow, wyk. Chris Pratt, Bryce Dallas Howard (185 min)
01:05 Nowe oblicze Greya (Fifty Shades Freed) - thriller USA/Chiny 2018 (140 min)

TVN

05:10 Nauka jazdy (29)
05:40 Uwaga! (8085) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (10/60)
06:50 Kobieta na krańcu świata XVII - cykl reportaży
07:45 Dzień Dobry TVN (5773) - magazyn Polska 2026
11:30 Dobrze zrobione w domu (4) - mag. Polska 2026
11:35 Na Wspólnej - serial obyczajowy Polska 2026
13:35 MasterChef (1)
15:20 Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia (Lara Croft: Tomb Raider – The Cradle of Life) - film przyg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Bryt./Hongkong 2003, reż. Jan de Bont (155 min)
17:55 Taskmaster (2) - program rozrywk. Polska 2026
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:35 Raport US Open

19:45 Azja Express (2) - reality show Polska 2026
21:35 Wiek Adaline (The Age of Adaline) - melodramat USA/Kanada 2015, reż. Lee Toland Krieger, wyk. Blake Lively, Michiel Huisman, Harrison Ford, Ellen Burstyn, Kathy Baker, Amanda Crew (135 min)
23:50 To (It) - horror USA/Kanada 2017, reż. Andy Muschietti, wyk. Bill Skarsgård, Jaeden Martell (170 min)

TV PULS

06:00 Kobra – oddział specjalny XXV (3,1,6/10) - serial sensacyjny Niemcy 2019
09:00 Taki jest świat (36)
09:25 Boso przez świat: Wyprawa na Madagaskar (67) - cykl reportaży Polska 2009
10:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV - serial obycz. Polska 2024, wyk. Zbigniew Buczkowski, Michał Chorosiński, Agata Szafrańska Ojciec 19-letniej Kasi przekupuje swojego pracownika, żeby poszedł z córką na studniówkę. Roman, który do tej pory cierpliwie znosił restrykcje narzucone przez Justynę, postanawia się zbuntować.
20:00 Uprowadzona (Taken) - thriller USA/Francja 2008, reż. Pierre Morel, wyk. Liam Neeson, Maggie Grace (120 min)
22:00 Niezniszczalna (Canary Black) - film sens. USA/Wlk. Brytania 2024, reż. Pierre Morel, wyk. Kate Beckinsale, Rupert Friend (125 min)
00:05 Peacemaker (The Peacemaker) - film sens. USA 1997, reż. Mimi Leder (145 min)

TVN7

06:00 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie III - serial dok.
06:55 Tajna baza - komedia USA 2022, reż. Henry Joost, Ariel Schulman, wyk. Owen Wilson
09:05 The Floor (1, 2) - teleturniej Polska 2026
10:20 Ukryta prawda (4/60) - serial fabularno-dok.
11:20 Mówię Wam (4) - mag.
12:35 Ukryta prawda (5,6/60) - serial fabularno-dok.
14:35 Szpital św. Anny (31,32/50) - serial obycz.
16:35 Detektywi III (24/60) - serial fabularno-dok.
17:40 Geostorm - film sens. USA 2017, reż. Dean Devlin, wyk. Gerard Butler (140 min)
20:00 Okup (Ransom) - film sens. USA 1996, reż. Ron Howard, wyk. Mel Gibson, Rene Russo, Brawley Nolte, Gary Sinise (155 min)
22:35 Nico: Ponad prawem (Above the Law) - film sens. USA 1988, reż. Andrew Davis (125 min)
00:40 Morderstwo w Białym Domu (Murder at 1600) - film sens. USA 1997, reż. Dwight H. Little, wyk. Wesley Snipes (135 min)

MEZZO

10:45 Giuseppe Verdi: Lombardczycy na pierwszej krucjacie - opera Belgia 2023
13:05 Intermezzo
13:30 Chucho Valdés: Jazz à Vienne 2024 - koncert
15:05 Keyon Harrold – Międzynarodowy Festiwal Jazzowy w Montrealu
16:30 Intermezzo
17:25 Argerich, Kovacevich, Bar-Shaï, Moreau, Kwartet Modigliani: Debussy, Ravel, Mozart, Schubert
18:50 Joaquín Achúcarro: Chopin, Grieg, Brahms, Rachmaninow, Skriabin, Liszt
20:30 Giuseppe Verdi: Traviata - opera Belgia 2024
22:55 Maxim Vengerov, Tokyo Philharmonic Orchestra, Myung-Whun Chung : Czajkowski, Strawiński - muzyka klasyczna

PULS 2

08:40 Kapitan Szablozęby i magiczny diament - film anim. Norwegia/Belgia/Wlk. Brytania/Brazylia 2019
10:35 Zwierzaki na resorach - film anim. USA/Wlk. Brytania/Emiraty Arabskie/Arabia Saudyjska 2023
12:20 Wojciech Cejrowski. Boso: Meksyk/Paragwaj (3, 4)
13:30 Gwiazdy Mazurskiej Nocy Kabaretowej (14, 3)
15:30 Kot w butach - film fantasy Niemcy 2009
16:45 Zaklęta księżniczka - film fantasy Czechy 2020
19:00 Balerina - film anim. Francja/Kanada 2016, reż. Eric Summer, Éric Warin
20:50 Straszny film IV - kom. USA 2006, reż. David Zucker
22:30 Podróże z diabłem - film akcji USA/Kolumbia 2019

TV4

07:00 Galileo - pr. popularn.
09:05 #JesteśmyDlaDzieci (344) - mag. Polska 2026
09:30 A na obiad... (1)
09:35 Galileo
12:40 Mini Galileo - program popularnonaukowy Polska 26
12:55 Ponad wszystko - dramat obycz. USA 2007
14:55 Policjantki i policjanci XXIV (61,62,63,64/65) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Mariusz Węgłowski, Paweł Kowalczyk, Wojciech Sikora
19:00 Wypasiona Kuchnia
19:05 Policjantki i policjanci XXIV (65/65)
20:05 A na deser... (11) - mag. kulinarny Polska 2026
20:20 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (5,6,7,8) - serial kryminalny Polska 2026
00:25 Gwiazdy kabaretu

METRO

07:05 Gorączka złota XII (14/24) - serial dok. USA 2022
08:55 Klan z Alaski III (7,8,9/32) - serial dok.
11:55 Złomowisko PL IV - serial dok. Polska 2018
13:55 Makłowicz w drodze (8, 9) - mag. kulinarny
15:05 Farma Clarksona (7/8)
16:10 Azja Express (1)
17:55 Kryminalni (3,4) - serial krym. Polska 2004, wyk. Marek Włodarczyk, Maciej Zakościelny
20:00 Morderstwo w Białym Domu - film sens. USA 1997, reż. Dwight H. Little, wyk. Wesley Snipes, Diane Lane
22:10 Krwawy diament - dramat obycz. USA/Niemcy/Wlk. Brytania 2006, reż. Edward Zwick, wyk. Leonardo DiCaprio
01:00 Kuba Wojewódzki (2)
02:05 Szpital (6/67)

SOBOTA 12.09

STOPKLATKA

08:00 **Komisarz Rex VII** (3,4/13) - serial sens.
10:00 **Hudson i Rex IV** (1,2/16)
12:00 **Marzanna** - serial krym. Niemcy 2021
14:00 **Rodzina Flintstonów (Flintstonowie, The Flintstones, Między nami jaskiniowcami) (The Flintstones)** - komedia USA 1994, reż. Brian Levant (110 min)
15:50 **Poszukiwany, poszukiwana** - komedia Polska 1974 (110 min)
17:40 **Zbuntowana (Insurgent)** - film sens. USA/Kanada 2015, reż. Robert Schwentke, wyk. Shailene Woodley, Theo James (140 min)
20:00 **Ucieczka z Alcatraz (Escape from Alcatraz)** - film sens. USA 1979, reż. Don Siegel (135 min)
22:15 **Missisipi w ogniu (Mississippi Burning)** - thriller USA 1988, reż. Alan Parker (160 min)
00:55 **Hooligans III (Green Street 3: Never Back Down)** - film sens. Wlk. Brytania/USA 2013, reż. James Nunn (125 min)

KINO POLSKA

07:45 Polska Kronika Filmowa 46B/69 - reportaż Polska 1969
07:55 Polska Kronika Filmowa 43A/73 - reportaż Polska 1973
08:10 Reksio - serial anim.
08:40 Miś Kudłatek (5,6)
09:00 Do przerwy 0:1 (5,6) - serial młodzieżowy
10:15 Akademia Pana Kleksa, cz. 1: Przygoda księcia Mateusza (1) - film dla młodzieży Polska/ZSRR 1983
12:05 Akademia Pana Kleksa, cz. 2: Tajemnica golarza Filipa - film dla młodzieży PL/ZSRR 1984, reż. Krzysztof Gradowski, wyk. Piotr Fronczewski, Sławomir Wronka
13:55 Motylem jestem, czyli romans czterdziestolatka - komedia Polska 1976
15:55 Rozmowy kontrolowane - komedia Polska 1991, reż. Sylwester Chęciński
18:20 Na układy nie ma rady - komedia Polska 2017
20:00 Brunet wieczorową porą - komedia Polska 1976, reż. Stanisław Bareja, wyk. Krzysztof Kowalewski
22:00 Skrzydlate świnie - film obyczajowy Polska 2010, reż. Anna Kazejak
00:00 Drogówka - film krym. PL 2013, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Bartłomiej Topa

ALE KINO+

09:40 **Mads Mikkelsen. Diabeł wcielony** - film dok. Francja 2024
10:55 **Wszyscy wiedzą (Todos lo saben)** - dramat krym. Hiszpania/Francja/Wł. 2018, reż. Asghar Farhadi (155 min)
13:30 **Ostatni mistrz (The Last Champion)** - dramat obycz. USA 2020, reż. Glenn Withrow, wyk. Cole Hauser (145 min)
15:55 **Patience II** (1,2/8) - serial kryminalny
18:10 **Ocalona (Survivor)** - film sens. USA/Wlk. Brytania 2015, reż. James McTeigue (120 min)
20:10 **Tajne przez poufne (Burn After Reading)** - komedia kryminalna USA/Wlk. Bryt./Francja 2008, reż. Ethan Coen, Joel Coen, wyk. George Clooney (115 min)
22:05 **Zaginione (The Missing)** - western USA 2003, reż. Ron Howard, wyk. Tommy Lee Jones, Cate Blanchett (170 min)
00:55 **Przekleństwo wyspy (The Weight of Water)** - thriller USA/Francja/Kanada 2002 (140 min)

POLSAT FILM

08:00 Sąsiedzi (20)
08:15 Był sobie człowiek
10:00 Hop - film animowany USA 2011, reż. Tim Hill
11:55 Powrót do przyszłości - film s.f. USA 1985
14:30 Faceci w czerni II - film s.f. USA 2002
16:05 Jak ukraść Księżyc - film anim. USA 2010
18:15 Anioły i Demony - thriller USA/Włochy 2009
21:00 Mumia - film sens. USA/Chiny/Japonia 2017
23:25 Wrogowie publiczni - dramat krym. USA/Jap. 2009

FILMBOX+ ONE

07:55 Strażnik Teksasu (22,23)
10:55 Vera: Przełom V (1/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2015, wyk. Brenda Blethyn
12:55 Wciąż ją kocham - melodramat USA 2010
15:20 Fenomen - film obycz. USA 1996, reż. Jon Turteltaub
17:40 Wyścig - film sens. USA/Kanada/Australia 2001
20:00 Vera: Mętna Woda V (3/4) - serial krym. Wlk. Bryt. 2015, wyk. Brenda Blethyn
22:00 American Beauty - dramat obycz. USA 1999
00:40 Ninja - film sens. USA 2009, reż. Isaac Florentine

TVP KULTURA

08:05 **Gdzie jest Anne Frank? (Where is Anne Frank)** - film anim. Belgia/Francja/Izrael/Holandia/Luksemburg/Wlk. Brytania/Australia/Szwajcaria 2021 (110 min)
09:55 **Kosmos 1999 II** (5/24) - serial sensacyjny
11:00 **Wspólny krok czyli Pawilon Tańca w Warszawie**
11:35 **Hollywoodzki remake** - serial dok. F 2023
12:40 **Dwa księżyce** - film obyczajowy Polska 1994 (150 min)
15:10 **Alternatywy 4** (6/9)
16:25 **Tamte lata, tamte dni**
17:10 **Amerykański świat podziemia (Underworld U.S.A.)** - thriller USA 1961, reż. Samuel Fuller (110 min)
19:00 **Gala baletowa z Teatru Wielkiego – Opery Narodowej**
22:00 **Wielkie oczy (Big Eyes)** - film biograficzny USA/Kan. 2015 (115 min)
23:55 **Wstęp do filmu** (601) - rozmowa Polska 2019
00:00 **Nostalgia** - thriller Włochy/F 2022, reż. Mario Martone (130 min)

WARNER TV

09:30 Kopciuszek. W rytmie miłości - komedia USA 2011
11:10 Invictus: Niepokonany - dramat hist. USA 2009
13:50 Wiecznie młody - film s.f. USA 1992, reż. Steve Miner
15:50 Jackie Chan: Pierwsze uderzenie - film sens. Hongkong 1996, reż. Stanley Tong
17:30 Akademia policyjna II – Pierwsze zadanie - komedia USA 1985, reż. Jerry Paris
19:10 Kontakt - film s.f. USA 1997, reż. Robert Zemeckis
22:05 Przybysz z daleka - western USA 1996

PARAMOUNT

09:45 Szybki jak błyskawica - film sens. USA 1990
12:00 W 80 dni dookoła świata - film przyg. USA/Niemcy/Irlandia/Wlk. Brytania 2004
14:30 Zaginione miasto - komedia sens. USA 2022, reż. Adam Nee, Aaron Nee
17:00 Noe: wybrany przez Boga - film przyg. USA 2014, reż. Darren Aronofsky
20:00 Zakładnik - film sens. USA 2004, reż. Michael Mann
22:30 Wywiad z wampirem - horror USA 1994
01:00 Negocjator - film sensacyjny USA/Niemcy 1998

HBO

09:05 **Emotki. Film** - film anim. USA 2017, reż. Anthony Leondis (85 min)
10:30 **Wolfgang** - dramat obyczajowy Hiszpania 2025, reż. Javier Ruiz Caldera (110 min)
12:20 **Jak wytresować smoka** - film anim. USA/Francja/Wlk. Brytania 2010, reż. Dean DeBlois, Chris Sanders (100 min)
14:00 **Ludzkie dzieci** - film s.f. USA/Wlk. Brytania/Japonia 2006, reż. Alfonso Cuarón (115 min)
15:55 **Milcząca przyjaciółka** - film biograficzny Niemcy/Węgry/Francja/Chiny 2025 (145 min)
18:20 **Pan Wilk i spółka. Bad Guys** - film anim. USA/Wlk. Brytania 2022, reż. Pierre Perifel (100 min)
20:00 **Spinal Tap II: To nie koniec** - komedia USA 2025 (85 min)
21:25 **Dom dobry** - dramat obyczajowy Polska 2025 (105 min)
23:10 **Nie oddychaj** - thriller USA/Węgry 2016 (85 min)
00:35 **Złodziej z przypadku** - komedia kryminalna USA 2025 (100 min)

CINEMAX

11:20 Tootsie - komedia USA 1982, reż. Sydney Pollack
13:20 Alita: Battle Angel - film sens. USA/Japonia/Kan. 2019
15:20 Rzeka życia - dramat obyczajowy USA 1992
17:25 2012 - film katas. USA 2009, reż. Roland Emmerich
20:00 Cyborg - film s.f. USA 1989, reż. Albert Pyun, wyk. Jean-Claude Van Damme
21:25 Faceci w czerni II - film s.f. USA 2002
22:55 Pewnego razu w Meksyku: Desperado II - film sens. USA/Meksyk 2003

ROMANCE TV

08:30 Górski lekarz (1,2,3/8)
13:20 Lilly Schönauer: Okrężna droga do szczęścia - film obycz. A/Niemcy 2007
15:05 Statek marzeń - serial obycz. Niemcy 2023
17:00 Bachmannowie. Jak zawsze za późno? - komedia Niemcy 2024, reż. Miriam Bliese
18:55 Falk: Nagie fakty (3/6) - serial obycz. Niemcy 2018
20:00 Lost w Fusecie – Kryminał z Portugalii - film krym. Niemcy 2022
21:55 Zabójcza układanka (2)
23:55 Lato na Istrii - romans Niemcy/Chorwacja 2021

CANAL+ PREMIUM

08:25 **Historia Apple'a. Jak sprzedać rewolucję**
09:20 **Cudowne życie** - komediodramat Francja/Kanada 2025, reż. Ken Scott (100 min)
11:00 **Kawałek po kawałku** - film anim. USA/Dania/Australia/Hongkong 2024 (95 min)
12:35 **Gorzko** - film krótkom. Polska 2024 (30 min)
13:05 **Łapu-Capu** (219)
13:20 **Kiedy nadchodzi jesień** - dramat obycz. Francja 2024 (100 min)
15:00 **Być kochaną** - dramat obycz. Norwegia/Szwecja 2024 (105 min)
16:45 **Wicked** - musical USA/Wlk. Bryt./Kanada 2024, reż. Jon M. Chu, wyk. Cynthia Erivo (165 min)
19:30 **Ocaleni** - thriller USA/Kanada 2008, reż. Rodrigo García (90 min)
21:00 **Greenland 2** - film s.f. USA/Wlk. Bryt. 2026, reż. Ric Roman Waugh, wyk. Gerard Butler (100 min)
22:40 **Zabójca** - film sens. USA/Kan. 2007 (100 min)
00:20 **Siedem zasłon** - dramat obycz. USA/Kanada/Finlandia 2023 (110 min)

TVN FABUŁA

07:30 Lekarze II (8,9,10,11) - serial obycz. Polska 2013
11:30 Alfabet filmowy (24) - mag. filmowy Polska 2019
11:40 Igrając z ogniem - komedia USA 2019
13:45 Ella zaklęta - film fantasy USA/Irl./Wlk. Brytania 2004
15:50 Elf - komedia USA 2003
17:55 Znów mam 17 lat - komedia USA 2009
20:00 Kiler - komedia Polska 1997, reż. Juliusz Machulski, wyk. Cezary Pazura
22:15 Elvis - film biograficzny USA/Australia 2022

AMC

08:15 Ad Astra - film s.f. USA/Chiny/Brazylia 2019
10:45 Pakt milczenia - thriller USA/Kanada 2006
12:45 Bohater ostatniej akcji - film przyg. USA 1993
15:25 Medalion - komedia sens. USA/Hongkong 2003
17:20 Mistrz Wing Chun – Ip Man (Ip Man II) - film akcji Hongkong/Chiny 2010
19:30 System - film akcji USA 1995, reż. Irwin Winkler
22:00 Dom w głębi lasu - horror USA/Kanada 2011
23:55 Aligator – Lake Placid - horror USA/Kanada 1999

AXN

08:10 FBI: International IV (21/22) - serial akcji USA 2025
09:10 FBI: Most Wanted V
10:10 Rekrut V (11,12, 13,14,15/22) - serial krym.
15:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (4,5,6,7,8/18)
20:00 Robin Hood: Początek - film przyg. USA 2018
22:25 Karate Kid IV: Mistrz i uczennica - dramat obycz. USA 1994, reż. Christopher Cain
00:25 Sahara - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Francja/ Niemcy/Hiszpania 2005

EPIC DRAMA

08:55 Panna Scarlet i komisarz IV (1,2,3/6) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2024
12:20 Agenci NCIS XVI
15:55 Panna Marple VI (2/3) - serial krym. Wlk. Bryt. 2013
17:55 Poirot VI (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 1996
20:05 Detektyw Murdoch: Gem, set, Murdoch XIX - serial krym. Kan./Wlk. Brytania 2026
21:00 Inspektor Ricciardi (4/6) - serial krym. Włochy 2021
23:10 Hiszpańska księżniczka II (2/8) - serial historyczny
00:20 Zatraceni w miłości - serial obycz. Turcja 2024

TVN STYLE

11:30 Jestem z Polski IX (7,7,16/15) - serial dok.
14:30 Do zobaczenia II (7/11)
15:00 Bitwa o gości (6)
16:00 Ostre cięcie (6)
17:00 Zgłoś remont (7)
18:00 Mniej znaczy więcej. Live Better For Less (1)
18:35 Ugotowani w parach (10) - reality show
19:35 Kuchenne rewolucje (13, 3) - reality show
21:40 Top Model (2)
23:05 Nagi raj. Wielka Brytania (2) - reality show
00:10 Dziewice (2)

TVN TURBO

09:00 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (1/17)
09:30 Zawodowi handlarze (8)
10:15 Moto kombat (1)
11:00 Ciężarówką przez pół świata (1/8) - serial dok.
12:00 Mobilni mechanicy (1)
12:45 Wojny samochodowe (1, 7, 8) - program rozrywkowy
15:45 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (1,13/17)
16:45 Zawodowi handlarze (1)
17:30 Jeździć, obserwować VIII
18:15 Z drugiej ręki (1)
19:00 Mobilni mechanicy
20:30 Zawodowi handlarze
22:00 Naprawy nie do naprawy

BBC FIRST

08:30 Zbrodnie w Prowansji
10:20 Morderstwa w Midsomer IV (5,5/6) - serial krym.
12:35 Ojciec Brown IX (10,1,2/10) - serial krym.
15:35 Shakespeare i Hathaway: prywatni detektywi
17:40 Z pamiętnika położnej XI
18:45 Śmierć z dala od palm II
19:55 Śmierć pod palmami IX
21:00 Annika II (6/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2023
22:05 Milczący świadek XXIV (5,6/10) - serial krym.
00:15 Po powodzi (4/6)

FX

08:30 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (4,5/24) - serial krym. USA 2006, wyk. David Caruso
10:20 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (9,10,11/18) - serial krym. USA/Kan. 2011
13:05 Z Archiwum X IV (15,16,17/24) - serial s.f.
15:50 The Mandalorian (3,4/8) - serial s.f. USA 2019
17:25 Spider-Man: Daleko od domu - film sens. USA 2019
20:00 Obcy: Ziemia (3,4/8)
22:15 Szklana pułapka II - film akcji USA 1990
00:50 Uciec, ale dokąd? - film sensacyjny USA 1993

HGTV

08:20 Wymarzony dom we Włoszech (2/12) - serial dok.
09:10 Nowa Maja w ogrodzie (24, 25, 26) - magazyn
10:45 Uratuj swój ogród (24)
11:45 Najbrzydsze podwórko w dzielnicy (3,4/12)
12:45 Pogromcy chaosu (7)
13:40 Weekendowa metamorfoza (5, 6) - reality show
15:35 Polowanie na ogród II
17:15 House Hunters (5, 6, 7)
18:55 Weekendowa metamorfoza (3, 2, 4) - reality show
21:40 Mieszkanie na miarę
23:35 Zamek w spadku

BBC LIFESTYLE

08:50 Mistrzowie ceramiki (4)
10:00 Koreańska uczta Eda i Ryu (2) - mag. kulinarny
11:00 Psijaciele w potrzebie
13:00 W świecie luksusu - serial dok. Wlk. Bryt. 2025
14:00 Mistrzowie szycia (5, 6)
16:05 Zapraszam do stołu (34, 35, 36) - mag. kulinarny
17:50 Najlepszy konsultant ślubny (2) - pr. rozrywkowy
18:55 Na bogato: sekrety pierwszej klasy (1/4)
19:55 Wielkie amerykańskie wypieki (1, 2) - pr. rozrywkowy
22:00 Bad Boyfriends (9, 10)
00:10 Wstydliwe choroby V

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan III (13/13) - serial kom. USA 2019
08:30 Teoria wielkiego podrywu III (8,9,10,11,12,13,14, 15,16,17/23) - serial kom.
12:50 Teoria wielkiego podrywu III (18/23)
13:20 Przyjaciele VIII
16:50 Duchy II (4,3/22)
17:50 Gliniarz z Beverly Hills II - komedia sens. USA 1987
20:00 Rodzina Addamsów II - komedia USA 1993
22:00 The Office PL IV (9,10)
23:05 Comedy Club (3, 4)

TVP SERIALE

08:00 Na sygnale
10:15 Ranczo II (3/13)
11:15 Na dobre i na złe
12:15 Rodzinka.pl XVIII (12,13)
13:30 Ojciec Mateusz 33 (6,7) - serial krym. Polska 2025
15:25 Komisarz Alex XXVI (1) - serial krym. Polska 2026
16:25 Ranczo II (4/13)
17:30 Czarne chmury (5)
18:30 Stawka większa niż życie (2) - serial wojenny
19:45 Ojciec Mateusz 33 (8,9,10) - serial kryminalny
22:45 Ranczo II (5,6/13)
00:40 Komisarz Alex XXVI (1) - serial krym. Polska 2026

CANAL+ KUCHNIA

11:50 Czego nie jeść (2)
12:50 Eva Longoria w poszukiwaniu meksykańskich smaków
13:40 Jamie Oliver (11, 12)
14:35 Ziemia, ogień i smak (5)
15:30 Nie bój ryby! (8)
16:00 Jamie: uczta za mniej (1)
16:55 Jamie Oliver
17:55 Ziemia, ogień i smak (6)
18:45 Czego nie jeść (2)
19:50 Poza utartym szlakiem
20:40 Włoska uczta (3,4)
21:40 James Martin: hiszpańska przygoda (3) - serial dok.
22:35 Tajemnice indyjskich smaków (5) - pr. rozrywkowy

CANAL+ DOMO

09:30 Patent na zieleń (2/8)
10:00 Daleko od miasta XVI (4)
10:30 Ucieczka na wieś XXII
12:15 Cuda z drewna (11/12)
13:10 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (11)
14:10 Wielkie projekty
15:20 Gardeners' World (23)
16:30 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (2)
17:00 Kupione i co dalej?
18:00 Daleko od miasta XVI
19:00 Zbudujemy ten dom
20:00 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia - serial dok.
21:00 Wielkie projekty
22:00 W mieście czy na wsi

PLANETE+

10:20 Targowiska świata (2)
11:25 Krajobrazy świata (5/12)
12:30 Świat według termitów
13:35 Świetliki. Boskie światło natury - film dokumentalny
14:45 Najdziksze ostępy Europy (1,4/5) - serial dok.
16:50 Targowiska świata (3)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (26,27)
18:40 Polska z góry II
19:45 Nicole Kidman. Oczy szeroko otwarte - film dok.
20:50 Céline Dion. Tak rodzi się gwiazda - film dok.
22:00 Catherine Denevue

DISCOVERY CHANNEL

11:00 Od samochodu do domu III - serial dok.
12:00 Awantura o furę
13:00 Złomowisko PL V
15:00 Nic do zgłoszenia (4/8)
16:00 Bracia Collins biorą się do roboty (7) - pr. rozrywkowy
17:00 Ciężarówką przez Route 66 (4/7) - serial dok.
18:00 W dżungli z Edem Staffordem (4/6) - serial dok.
19:00 Najniebezpieczniejszy zawód świata XXII (8/16)
20:00 11 września: dni, które wstrząsnęły światem II
22:00 Złoto drwali II (8/8)
23:00 W oku cyklonu III

TVP HISTORIA

12:55 Magiczny Adriatyk (5/6)
14:00 Ex libris - mag.
14:30 Po własnym pogrzebie - dramat wojenny Polska 1989
15:55 O zwierzętach i ludziach
17:00 Królowe, które zmieniły świat (1/6) - serial dok.
17:55 Sława i chwała (7/7)
19:05 Długa droga do wojny (2)
20:10 Największe tajemnice monarchii (1) - serial dok.
21:15 Pianista - dramat wojenny Francja/Niemcy/ Polska/Wlk. Bryt./USA 2001
23:50 Przełęcz ocalonych - film wojenny USA/Aus. 2016

HISTORY

08:15 Starożytni kosmici XVI
09:15 Gwiazdy lombardu XIII
10:10 Wojny magazynowe XVII (2) - serial dok. USA 2026
11:10 11 września: tragedia na oczach świata - film dok.
12:05 Starożytni kosmici XIV
13:05 Jak to wyjaśnić: tajemnice UFO (2/6) - serial dok.
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata II - serial dok.
14:55 Gwiazdy lombardu XXV
17:10 UFO: łowcy prawdy IV
19:05 Starożytni kosmici XVI
21:00 Starożytni kosmici (6)
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata V (1,2/18)

NATIONAL GEOGRAPHIC

08:00 Uwaga, katastrofa! (6)
10:00 Katastrofa w przestworzach XXV (6,2,9,10,1,2)
16:00 Morskie megamaszyny
17:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy: wojna z Ameryką (5,6/6) - serial dokumentalny
19:00 Sekrety starożytnej medycyny (8) - serial dok.
20:00 Grecja: miejsce pełne tajemnic (2/6) - serial dok.
21:00 Odkopać historię (1,2) - serial dok. Kanada 2026
23:00 Ciemna strona świata V (4,5/10) - serial dok. USA 2025

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII
09:00 Wielkie wycieczkowce II
11:00 Architektura z odzysku
12:00 Straż graniczna IX
13:00 Rolnicy. Podlasie VIII
16:00 Podróże Gienka i Jastrzębia (3,4) - serial dok.
17:00 Podróże z Danem Snowem II (4/4) - serial dok. Wlk. Brytania 2024
18:00 Ekstremalne drogi do szkoły II (2) - serial dok.
19:00 Jak to wyjaśnić III (6/20)
20:00 Świat z góry. Zamki (3/4)
21:00 Mroczne tajemnice templariuszy (2/4) - serial dok.
22:00 Wygrać z żywiołem (5)

BBC EARTH

08:45 Dzika Francja II
09:55 Dzika Wielka Brytania
11:00 Przez dziką Amazonię
12:05 W okowach mrozu IV
17:10 David Attenborough i cuda natury IV (3/6)
17:45 Wielka nowozelandzka przygoda (4/4) - serial dok.
18:45 Planety (1/5) - serial dok.
19:45 Zjawiskowa Ziemia (2/4) - serial dok. Wlk. Bryt. 2024
20:55 Życie na pustkowiu: powroty (1) - serial dok.
21:55 W okowach mrozu: Odwilż (1/6) - serial dok.
22:50 Dzika Wielka Brytania

POLSAT VIASAT HISTORY

08:20 II wojna światowa – wielkie bitwy w Europie (3/8) - serial dok. Wlk. Brytania 2019
09:30 Naziści: korzenie zła
12:25 Tajne bronie II wojny światowej (4,5,6/6) - serial dokumentalny Australia 2023
15:50 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej
18:00 1776: niepodległość USA (4,5,6/6) - serial dok.
21:00 Naziści, U-booty i bitwa o Atlantyk - serial dok.
22:15 Wojna Adolfa Hitlera (3,4/6) - serial dokumentalny
00:35 Tajne bronie II wojny światowej (4/6) - serial dok.

Od A do Z

BOGOWIE ★★★★★
dramat obycz., Polska 2014, reż. Łukasz Palkowski, wyk. Tomasz Kot, Piotr Głowacki, Szymon Piotr Warszawski
23:50 | tvn
Obsypana nagrodami biografia Zbigniewa Religi z wybitną kreacją Tomasza Kota w roli profesora – kluczowej postaci w historii polskiej kardiochirurgii. A do tego frapujące tło późnego PRL-u. Koniecznie.

BRACIA ★★★
dramat wojenny, USA 2009, reż. Jim Sheridan, wyk. Tobey Maguire, Jake Gyllenhaal, Natalie Portman
22:30 | tvp 2
Obsypany nagrodami duński dramat Susanne Bier w wersji hollywoodzkiej: kiedy jeden z braci wyjeżdża na wojnę do Afganistanu i ginie, drugi próbuje go zastąpić u boku żony i dzieci. Do zadumy.

BRUTALISTA ★★★
dramat obycz., USA/Wlk. Brytania/Węgry/Kanada 2024, reż. Brady Corbet, wyk. Adrien Brody, Felicity Jones, Guy Pearce
23:50 | canal+ premium
Filmowa biografia węgierskiego architekta pochodzenia żydowskiego, Laszlo Totha, który po wojnie osiedlił się w Stanach Zjednoczonych, gdzie osiągnął zawodowy sukces. Plus Oscar dla Adriena Brody'ego.

CREED: NARODZINY LEGENDY ★★★
dramat obycz., USA 2015, reż. Ryan Coogler, wyk. Michael B. Jordan, Sylvester Stallone, Tessa Thompson
21:50 | hbo
„Rocky" powraca: Sylvester Stallone jako trener wschodzącej gwiazdy boksu - Adonisa Johnsona, syna Apollo Creeda, byłego mistrza świata, dawnego rywala, ale i przyjaciela Rocky'ego.

DIUNA ★★★★
film s.f., USA/Kanada 2021, reż. Denis Villeneuve, wyk. Timothée Chalamet, Rebecca Ferguson, Zendaya
20:00 | tvn 7
Wystawna, lecz trudna do pojęcia bez znajomości pierwowzoru pierwsza część nowej ekranizacji powieści Franka Herberta o walce o władzę na planecie, gdzie wydobywa się przyprawę napędzającą wszechświat.

Supergirl

20:00 | hbo
★★

· FOT. PARISA TAGHIZADEH / WARNER BROS. ENTERTAINMENT INC.

Z uniwersum DC Comics: Supergirl, kuzynka Supermana, dołącza do pościgu za kosmicznym piratem i wszelkim złem wcielonym, który otruł jej psa, ale ukrywa antidotum, aktywne przez trzy dobry.

FANTASY
USA 2026, REŻ. CRAIG GILLESPIE. WYK. MILLY ALCOCK, MATTHIAS SCHOENAERTS, EVE RIDLEY

JERRY MAGUIRE ★★★
dramat obycz., USA 1996, reż. Cameron Crowe, wyk. Tom Cruise, Cuba Gooding Jr., Renée Zellweger
22:55 | polsat
Poczciwe: agent sportowy, który proponuje ojcowski stosunek do klientów zamiast czystego merkantylizmu, odnosi zaskakujący sukces. Plus Oscar dla Cuby Goodinga jr.: ukradł show Tomowi Cruise!

JOHN WICK 4 ★★★★
film sens., USA/Niemcy 2023, reż. Chad Stahelski, wyk. Keanu Reeves, Donnie Yen, Bill Skarsgård
20:00 | tv puls
Keanu Reeves jako najlepszy z najlepszych płatnych zabójców, który znużony ucieczką przed pościgiem prowadzi do brutalnej konfrontacji z dawnymi mocodawcami, by wreszcie odzyskać upragniony spokój.

MILLENNIUM: DZIEWCZYNA, KTÓRA IGRAŁA Z OGNIEM ★★★
thriller, Dania/Niemcy/Szwecja 2009, reż. Daniel Alfredson, wyk. Noomi Rapace, Michael Nyqvist, Lena Endre
22:25 | stopklatka
Sięgając ponownie po Stiga Larssona: kiedy dziennikarz i hakerka penetrują rynek handlu żywym towarem, dziewczyna zostaje oskarżona o trzy morderstwa i tylko reporter może oczyścić ją z zarzutów.

NA RINGU Z RODZINĄ ★★★
komediodramat, Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2019, reż. Stephen Merchant, wyk. Florence Pugh, Lena Headey, Nick Frost
20:00 | cinemax
Historia wrestlerki Sarayi-Jade Bevis: kiedy były zapaśnik dorabia do emerytury na prowincjonalnych ringach, jego dzieci zabiegają o przyjęcie do federacji WWE, co ostatecznie udaje się córce.

OJCIEC ★★★★
dramat obycz., Wlk. Brytania/Francja/USA 2020, reż. Florian Zeller, wyk. Anthony Hopkins, Olivia Colman, Mark Gatiss
20:00 | tvp kultura
Dwa Oscary – za scenariusz i kreację Anthony'ego Hopkinsa – dla opowieści o starzejącym się mężczyźnie, który – nie akceptując swego wieku i stanu zdrowia – odrzuca oferowaną mu pomoc kochającej córki.

OSTATNIA SZANSA HARVEYA ★★★
melodramat, USA 2008, reż. Joel Hopkins, wyk. Dustin Hoffman, Emma Thompson, Eileen Atkins
22:45 | tvp 1
Jeszcze raz: dwoje życiowych rozbitków korzysta z ostatniej szansy na miłość. Oczywiście, że było już setki razy, ale nie we wspólnym wykonaniu Dustina Hoffmana i Emmy Thompson.

SZTOS ★★★
komedia sensacyjna, Polska 1996, reż. Olaf Lubaszenko, wyk. Jan Nowicki, Cezary Pazura, Krzysztof Zaleski
20:00 | kino polska
„Żądło" po polsku w kolorycie polskiego Wybrzeża lat 70.: reżyserski debiut Olafa Lubaszenki, jako Redford – Cezary Pazura, w roli Newmana – świetny Jan Nowicki. Ma swój smak, choć nie każdego zadowoli.

TWARDA SZTUKA ★★★
komediodramat, USA 2007, reż. Garry Marshall, wyk. Lindsay Lohan, Jane Fonda, Dermot Mulroney
20:00 | stopklatka
Zbuntowana nastolatka spędza wakacje u babci mormonki, wychodząc na ludzi i przy okazji pomagając babci zrozumieć błędy popełnione także wobec córki. Plus aktorski popis pięknie dobranego tria.

ZENEK ★★
film biograficzny, Polska 2020, reż. Jan Hryniak, wyk. Krzysztof Czeczot, Jakub Zając, Klara Bielawka
21:25 | tvn
Nie do końca prawdziwa biografia Zenka Martyniuka – chłopaka z Podlasia, który marzył, by słuchały go tłumy. I w efekcie niespełniona szansa na przyjrzenie się fenomenowi disco polo.

KONRAD J. ZARĘBSKI

TVP1

06:50 Słowo na niedzielę
07:00 Msza święta
08:00 Tydzień (1098)
08:30 Pociąg do Polski (2) - serial dok. Polska 2026
09:05 U Pana Boga w ogródku (2/12) - serial kom. PL 2008
09:55 Ojciec Mateusz XX (9)
10:55 Komisarz Alex XXVI (2)
11:55 Między ziemią a niebem
12:00 Anioł Pański
12:15 Między ziemią a niebem
12:50 Dożynki Prezydenckie
14:15 Rolnik szuka żony. Odwiedziny (1)
14:40 Lalka (2) - serial obycz.
16:00 Zaraz wracam (5,6)
17:00 Teleexpress
17:35 Daję słowo – Maciej Orłoś (42) - talk-show
18:40 Jaka to melodia? (5954)
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

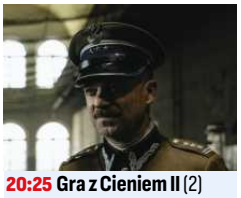

20:25 **Gra z Cieniem II** (2) - serial kryminalny
21:25 **Rolnik szuka żony** (2)
22:20 **Rolnik szuka żony. Odwiedziny** (2)
22:45 **Ostatnia szansa**
★★★ **Harveya (Last Chance Harvey)** - melodramat USA 2008 (105 min)
00:30 **Ministerstwo**
★★★ **Niebezpiecznych Drani (The Ministry of Ungentlemanly Warfare)** - komediodramat USA/Wlk. Brytania/Turcja 2024 (130 min)

MEZZO

10:25 Intermezzo
10:45 James Francies na Międzynarodowym Festiwalu Jazzowym w Montrealu
11:45 Międzynarodowy Konkurs Muzyczny w Genewie 2024 : Konkurs śpiewu, finał z orkiestrą - muzyka klasyczna
12:45 Intermezzo
13:30 Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny w Leeds
16:25 Intermezzo
17:10 Giuseppe Verdi: Falstaff - opera Francja 2023
19:25 K, Simone Menezes: Rimski-Korsakow, Szeherezada
20:30 Filharmonicy Wiedeńscy, Riccardo Muti: IX Symfonia Beethovena, Rossini, Verdi, Brahms – muzyka klas.
23:25 Tisseurs de sons: Ludovico Einaudi, Hauschka, Joep Beving, Hania Rani

TVP2

05:15 Barwy szczęścia - serial obycz. Polska 2026
06:25 M jak miłość
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7675) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7675) - mag. Polska 2026
11:00 Jak to się mówi, czyli Kasia u Bralczyka
11:40 The Voice of Poland
14:00 Familiada (3136)
14:35 Koło fortuny (2215) - teleturniej Polska 2026
15:10 Szansa na sukces. Opole 2027 (2) - show
16:10 Europa da się lubić – nowe pokolenie (2) - teleturniej Polska 2026, program prowadzi Katarzyna Zielińska
17:15 Tak to leciało! (87)
18:15 Omnibus – szybcy i mądrzy (41) - teleturniej
19:10 Kocham Cię, Polsko! (1)

20:40 **Po zachodzie słońca**
★★★ **(After the Sunset)** - komedia kryminalna USA 2004, reż. Brett Ratner, wyk. Pierce Brosnan (110 min)
22:30 **Bracia (Brothers)**
★★★ - dramat wojenny USA 2009, reż. Jim Sheridan (115 min)
00:25 **Będziemy mieszkać razem** (2) - serial sens. Polska 2023
01:25 **Jak najdalej stąd**
★★★★ - dramat obycz. Polska/Irl. 2020 (110 min)

PULS 2

08:20 Wojciech Cejrowski. Boso: Meksyk/Paragwaj (6, 7)
09:30 Żandarm i policjantki - komedia Francja 1982
11:30 Powrót Różowej Pantery - kom. USA/Wlk. Bryt. 1975, reż. Blake Edwards
13:45 Magiczna grota - film fantasy Słowacja/Węgry/Czechy 2022
15:50 Zaklęta księżniczka 2 - film fantasy Czechy 2022
18:45 Królewskie dzieci - film fantasy Niemcy 2019
20:00 Czarny demon - horror USA/Dominikana/Meksyk 2023, reż. Adrian Grunberg, wyk. Josh Lucas, Fernanda Urrejola, Julio Cesar Cedillo
22:05 Bitwa o Long Tan - film akcji Australia 2019
00:15 Dzielnica strachu X (37,38) - serial krym.

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag. informacyjny Polska 2026
08:00 Halo tu Polsat (3165) - magazyn Polska 2024
11:35 Mała syrenka - film przyg. USA 2023, reż. Rob Marshall, wyk. Halle Bailey
14:25 Twoja twarz brzmi znajomo (227) - program rozrywkowy Polska 2026
16:30 Awantura o kasę (289) - teleturniej Polska 2026
17:50 Siatkówka: Mistrzostwa Europy mężczyzn w Bułgarii, Finlandii, Rumunii i Włoszech (na żywo)
19:25 Wypasiona Kuchnia (14) - serial kom. Polska 2026, wyk. Eliza Borowska, Katarzyna Gałązka, Przemysław Kowalski, Elżbieta Jarosik
19:30 Być gwiazdą

19:55 **Dancing with the Stars. Taniec z gwiazdami** (185) - program rozrywkowy
22:55 **Jerry Maguire** - dra-
★★★ mat obycz. USA 1996, reż. Cameron Crowe, wyk. Tom Cruise, Cuba Gooding Jr., Renée Zellweger (180 min)
01:55 **Pitch perfect 3 (Pitch**
★★ **Perfect 3)** - komedia muzyczna USA/Chiny 2017, reż. Trish Sie, wyk. Anna Kendrick, Rebel Wilson (120 min)

TV4

07:00 Wielkie tajemnice historii IV (6,3/25)
08:50 A na deser... (11)
08:55 Galileo
11:00 Ace Ventura junior - film przyg. USA 2009
12:55 Gra dla dwojga - thriller USA/Niemcy 2009
15:35 Chiński zodiak - komedia sensacyjna Hongkong/Chiny 2012, reż. Jackie Chan, wyk. Jackie Chan
17:55 Uroczysko IV (47,48, 49,50/52) - serial krym. Polska 2025, wyk. Antoni Królikowski, Honorata Witańska
20:00 Wypasiona Kuchnia (13) - serial kom. Polska 2026, wyk. Piotr Gąsowski
20:05 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (5,6,7,8)
00:15 STOP Drogówka (377) - mag. policyjny Polska 2026

TVN

05:05 Nauka jazdy (30)
05:40 Uwaga! (7739) - mag. reporterów Polska 2025
05:55 Ukryta prawda (11/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Warszawa – Pizza Marysin 33 (2) - reality show Polska 2026
07:45 Dzień Dobry TVN (5774)
11:30 Kobieta na krańcu świata XVII (3/8)
12:40 Co za tydzień (1260)
13:20 Azja Express (2)
15:10 Bociany (Storks) - film anim. USA/Kanada 2016, reż. Nicholas Stoller, Doug Sweetland (105 min)
16:55 Sonic. Szybki jak błyskawica (Sonic the Hedgehog) - film przyg. USA/Japonia/Kanada 2020, reż. Jeff Fowler, wyk. James Marsden (125 min)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:35 Raport US Open

19:45 **MasterChef** (2) - show Polska 2026
21:25 **Zenek** - film biogra-
★★ ficzny Polska 2020, reż. Jan Hryniak, wyk. Krzysztof Czeczot, Jakub Zając, Klara Bielawka, Karol Dziuba, Magdalena Berus, Zübeyde Bulut (145 min)
23:50 **Bogowie** - dramat
★★★★★ obycz. PL 2014, reż. Łukasz Palkowski, wyk. Tomasz Kot (155 min)
02:25 **Uwaga!** (7740) - magazyn reporterów

METRO

07:25 Gorączka złota XII (17/24) - serial dok. USA 2022
08:15 Klan z Alaski III
09:15 The Floor (3, 4)
10:40 Maska - kom. USA 1994
12:45 Twarzą w twarz (2/12)
13:50 Diagnoza III (12,13) - serial obycz. Polska 2018
15:50 Belle Epoque (3,4/10)
17:50 Kryminalni (5,6) - serial kryminalny Polska 2004
20:00 Wallander (2/3) - serial krym. Wlk. Brytania/Szwecja/USA/Niemcy 2008, wyk. Kenneth Branagh, Sarah Smart
22:05 Chyłka – Zaginięcie (3,4/7) - serial krym. Polska 2018, wyk. Magdalena Cielecka, Filip Pławiak
00:00 Zbrodnie z pierwszych stron gazet V (12/12) - serial dokumentalny USA 2021
01:00 Szpital (4/67)

TV PULS

05:55 Taki jest świat (36)
06:15 Kobra – oddział specjalny XXV (7/10) - serial sens.
07:15 Don Matteo
09:20 Kurierzy II (35,36)
11:30 Johnny English. Reaktywacja - komedia Wlk. Brytania/USA/Francja 2011
13:40 Johnny English: Nokaut (Johnny English Strikes Again) - komedia sensacyjna Wlk. Brytania/Francja/USA/Chiny 2018, reż. David Kerr (110 min)
15:30 Goście, goście (Les Visiteurs) - komedia F 1993, reż. Jean-Marie Poiré (130 min)
17:40 Goście, goście II (Les visiteurs 2) - komedia Francja 1998 (140 min)
20:00 **John Wick 4 (John**
★★★★ **Wick: Chapter 4)** - film sens. USA/Niemcy 2023, reż. Chad Stahelski, wyk. Keanu Reeves, Donnie Yen, Bill Skarsgård (215 min)
23:35 **Trefny wóz (Vehicle**
★★ **19)** - thriller USA 2012, reż. Mukunda Michael Dewil, wyk. Paul Walker (100 min)
01:15 **Godziny – wyścig**
★★ **z czasem (Hours)** - thriller USA 2013, reż. Eric Heisserer (125 min)

TVN7

06:00 Wiza na miłość: pierwsze spotkanie III - serial dok.
06:55 New Looney Tunes II
07:25 Mój przyjaciel delfin - film przyg. USA/Kanada 2011, reż. Charles Martin Smith, wyk. Harry Connick Jr.
09:45 The Floor (3, 4) - teleturniej Polska 2026
11:05 Top Model (2)
12:35 Ukryta prawda (7,8/60) - serial fabularno-dok.
14:35 Szpital św. Anny (33,34/50) - serial obycz.
16:35 Detektywi III (25/60)
17:40 Starcie tytanów (Clash of the Titans) - film przyg. Wlk. Brytania/Australia/USA 2010 (140 min)
20:00 **Diuna (Dune: Part**
★★★★ **One)** - film s.f. USA/Kanada 2021, reż. Denis Villeneuve, wyk. Timothée Chalamet, Rebecca Ferguson, Zendaya (205 min)
23:25 **Wyspa (The Island)**
★★★ - film sens. USA 2005, reż. Michael Bay, wyk. Ewan McGregor, Scarlett Johansson (160 min)
02:05 **Smętarz dla zwierza-**
★★ **ków (Pet Sematary)** - horror USA/Kanada 2019 (120 min)

NIEDZIELA 13.09

STOPKLATKA

08:00 Komisarz Rex VII (6,7/13) - serial sens.
10:00 Hudson i Rex IV (3,4,5/16) - serial krym.
13:00 Komisarz Rex – Powrót do Wiednia (3/6) - serial krym.
15:00 Flintstonowie: Niech żyje Rock Vegas (The Flintstones in Viva Rock Vegas) - komedia USA 2000, reż. Brian Levant, wyk. Mark Addy, Jane Krakowski (110 min)
16:50 Jaś Fasola w najlepszym wydaniu
17:55 Nie ma róży bez ognia - komedia Polska 1974, reż. Stanisław Bareja, wyk. Jacek Fedorowicz, Halina Kowalska (125 min)
20:00 Twarda sztuka (Georgia Rule) - komediodramat USA 2007, reż. Garry Marshall, wyk. Lindsay Lohan (145 min)
22:25 Millennium: Dziewczyna, która igrała z ogniem (The Girl Who Played with Fire) - thriller Dania/Niemcy/S 2009, reż. Daniel Alfredson (150 min)
00:55 Ajlawju - komedia Polska 1999 (120 min)

ALE KINO+

08:25 Nasze córki (Voor de meisjes) - dramat obycz. Holandia/Austria/Belgia 2025, reż. Mike Van Diem (130 min)
10:35 Uma Thurman, wojowniczka Hollywoodu - film dok.
11:50 Nora Roberts – Płomienie wspomnień (Blue Smoke) - thriller USA 2006, reż. David Carson (120 min)
13:50 Marzyłam o Afryce (I Dreamed of Africa) - dramat obyczajowy USA 2000 (140 min)
16:10 41 dni nadziei (Adrift) - film biograf. USA/Isl./Hongkong 2018 (120 min)
18:10 Porwanie Heinekena (Kidnapping Mr. Heineken) - film sens. Holandia/Belgia/Wlk. Bryt./USA 2015, reż. Daniel Alfredson (120 min)
20:10 Patience II (3,4/8) - serial krym. Wlk. Bryt. 2026, wyk. Tom Lewis
22:20 Zdrajca (Il traditore) - dramat kryminalny Włochy/F/Niemcy/Brazylia 2019 (175 min)
01:15 Eastern - thriller Polska 2019 (100 min)

TVP KULTURA

08:00 Liturgia prawosławna
09:05 Sokrat - film dok.
09:40 Przystań nad Biblią (28) - program religijny
10:00 Kroniki Sherlocka Holmesa - serial krym.
11:05 Kosmos 1999 II (6/24) - serial sensacyjny Wlk. Brytania 1976
12:10 Damy i huzary - spektakl teatralny
14:10 Wielkie oczy (Big Eyes) - film biograficzny USA/Kan. 2015 (115 min)
16:05 Alternatywy 4 (7/9) - serial kom. Polska 1986
17:15 Studio Kultura (705)
18:15 Zazdrość - spektakl teatralny Polska 2001
20:00 Ojciec (The Father) - dramat obycz. Wlk. Brytania/Francja/USA 2020, reż. Florian Zeller, wyk. Anthony Hopkins, Olivia Colman (105 min)
21:45 Porozmawiajmy szczerze (22)
22:25 Tycjan za zamkniętymi drzwiami - film dok.
23:40 Ptak na półwyspie (Bird in the Peninsula) - film animowany Japonia 2022 (20 min)
00:00 Słońce - film anim. Polska 1977 (15 min)

HBO

08:55 Batman Azteków: Starcie imperiów - film anim. Meksyk/USA 2025, reż. Juan Jose Meza-Leon (90 min)
10:25 Anna Karenina - dramat obycz. Wlk. Brytania/USA 2012, reż. Joe Wright (130 min)
12:35 Obóz Niedźwiedzi Pazur - komedia Hiszpania/Portugalia 2025, reż. Sílvia Quer, wyk. Júlia Raya (95 min)
14:10 Przepiękne - komedia PL 2025, reż. Katarzyna Priwieziencew (120 min)
16:10 Istoty fantastyczne - komedia USA 2024, reż. John Krasinski (100 min)
17:50 Superman - film s.f. USA/Kanada/Australia/Nowa Zel. 2025 (130 min)
20:00 Supergirl - film s.f. USA 2026, reż. Craig Gillespie, wyk. Milly Alcock, Matthias Schoenaerts (110 min)
21:50 Creed: Narodziny legendy - dramat obycz. USA 2015 (130 min)
00:00 Until Dawn - horror USA/Węgry 2025, reż. David F. Sandberg, wyk. Ella Rubin (105 min)

CANAL+ PREMIUM

09:20 LARP. Miłość, trolle i inne questy - komedia Polska 2025 (95 min)
10:55 Niania w Nowym Jorku - komedia romantyczna USA 2007, reż. Shari Springer Berman, Robert Pulcini (105 min)
12:40 Łapu-Capu Extra (9)
13:10 Tożsamość Bourne'a - thriller USA/Niemcy/Czechy 2002 (120 min)
15:10 Pompeje - film katas. USA/Niemcy 2014, reż. Paul W.S. Anderson, wyk. Kit Harington, Carrie-Anne Moss (105 min)
16:55 Wstęp do meczu
17:25 Piłka nożna: PKO BP Ekstraklasa: Legia Warszawa – Widzew Łódź (na żywo)
19:35 Liga+ Extra (na żywo)
21:30 Niewypowiedziana wojna II (4/6) - serial s.f. Wlk. Brytania 2026
22:20 7 snajperów - film sens. Australia 2026, reż. Sandra Sciberras, wyk. Radha Mitchell, Charles Cottier (90 min)
23:50 Brutalista - dramat obycz. USA/Wlk. Bryt./Węgry/Kan. 2024, reż. Brady Corbet (220 min)

KINO POLSKA

07:45 Polska Kronika Filmowa 43B/73 - reportaż Polska 1973
07:55 Polska Kronika Filmowa 12B/73 - reportaż Polska 1973
08:15 Reksio - serial anim.
08:40 Miś Kudłatek (7,8)
09:00 Do przerwy 0:1 (7/7) - serial młodzieżowy
09:45 Moja - film krótkom.
10:00 W pustyni i w puszczy - film przyg. Polska 2001, reż. Gavin Hood, wyk. Adam Fidusiewicz, Karolina Sawka
12:40 Podróże Pana Kleksa (1, 2) - film dla dzieci ZSRR/PL 1985, reż. Krzysztof Gradowski, wyk. Piotr Fronczewski
16:25 Krzyżacy - film przyg. Polska 1960, reż. Aleksander Ford, wyk. Urszula Modrzyńska
20:00 Sztos - komedia sensacyjna Polska 1996, reż. Olaf Lubaszenko, wyk. Jan Nowicki, Cezary Pazura, Krzysztof Zaleski, Leon Niemczyk
21:55 Wygrany - dramat Polska/USA 2011, reż. Wiesław Saniewski, wyk. Paweł Szajda, Janusz Gajos, Grażyna Barszczewska, Wojciech Pszoniak, Marta Żmuda-Trzebiatowska, Wenanty Nosul
00:10 Dzień kobiet - dramat obycz. Polska 2012, reż. Maria Sadowska, wyk. Katarzyna Kwiatkowska, Eryk Lubos

POLSAT FILM

09:55 Jeźdźcy smoków
11:30 Szaleństwa Minionków - film anim. USA/Francja 2010
11:40 Jak ukraść Księżyc - film animowany USA 2010
13:40 Powrót do przyszłości II - film przyg. USA 1989
15:50 Szklana pułapka II - film akcji USA 1990
18:30 Król Artur - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Irl. 2004
21:00 Na linii ognia - thriller USA 1993, reż. Wolfgang Petersen, wyk. Clint Eastwood
23:40 Bez urazy - kom. USA 2023, reż. Gene Stupnitsky

WARNER TV

08:25 Kontakt - film s.f. USA 1997, reż. Robert Zemeckis
11:20 Pan Niania - komedia USA 1993, reż. Michael Gottlieb, wyk. Hulk Hogan
13:00 Akademia policyjna II – Pierwsze zadanie - komedia USA 1985, reż. Jerry Paris
14:45 Superman II - film s.f. USA/Wlk. Bryt./Kanada 1980
17:20 Invictus: Niepokonany - dramat hist. USA 2009
20:00 Czerwona Planeta - film s.f. USA/Australia 2000
22:05 Mad Max pod kopułą gromu - film s.f. Aus./USA 1985

CINEMAX

13:15 Ósma klasa - komediodramat USA 2018
14:50 Duma i uprzedzenie - musical Wlk. Brytania/USA/Indie/Francja 2004
16:40 Miasto kłamstw - dramat krym. Wlk. Bryt./USA 2018
18:30 Złodziejska sztuka - kom. krym. USA/Kan. 2013
20:00 Na ringu z rodziną - komediodramat Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2019
21:45 Sausage Party - film anim. USA/Kanada 2016
23:15 Fargo V (5,6/10) - serial kryminalny USA 2023

TVN FABUŁA

08:25 Lekarze III (1,2)
10:20 Wredne dziewczyny - komedia USA/Kanada 2004
12:40 Sami swoi. Początek - komedia Polska 2024
15:05 San Andreas - film katastroficzny USA 2015
17:40 Zimowa opowieść - dramat obycz. USA 2014
20:00 Kiler-ów 2-óch - komedia kryminalna Polska 1998, reż. Juliusz Machulski
22:30 Strażnicy - film akcji USA 2009, reż. Zack Snyder
01:55 Galaktyczny wojownik - film s.f. USA/Wlk. Bryt. 1998

FILMBOX+ ONE

07:55 Strażnik Teksasu (26,1,2/26) - serial sens.
10:55 Vera V (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2015
12:55 Sierżant Bilko - komedia USA 1996, reż. Jonathan Lynn
14:55 Robin Hood: Początek - film przyg. USA 2018
17:15 Iluzja II - thriller USA/Hongkong 2016
20:00 Vera: W Cieniu Podejrzeń V (4/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2015
22:00 Mechanik: Prawo zemsty - film sens. USA 2011
23:55 Wykidajło - film sens. USA 1989, reż. Rowdy Herrington

PARAMOUNT

10:30 Wojownicze Żółwie Ninja: Zmutowany chaos - film animowany USA 2023
12:45 Zaginione miasto - komedia sens. USA 2022
15:00 Indiana Jones i Świątynia Zagłady - film przyg. USA 1984, reż. Steven Spielberg
17:30 Sonic 2. Szybki jak błyskawica - film anim. USA/Japonia/Kan./Wlk. Bryt. 2022
20:00 Dungeons & Dragons: Złodziejski honor - film fantasy USA 2023, reż. Jonathan Goldstein, John Francis Daley
23:00 John Wick 4 - film sensacyjny USA/Niemcy 2023

ROMANCE TV

08:30 Górski lekarz (3,4,5/8)
13:20 Inga Lindström: Konie z Katarinabergu - film obyczajowy Niemcy 2007
15:15 Lost w Fusecie – Kryminał z Portugalii - film kryminalny Niemcy 2022
17:05 Lato na Langeoog - dramat obycz. Niemcy 2022, reż. Uljana Havemann
19:00 Falk (4/6) - serial obycz.
20:00 Doktor Maiwald (2/2) - serial obycz. Niemcy/A 2026
21:55 Rejs ku szczęściu (36/37) - serial obyczajowy
23:50 Lato na Mazurach - film obyczajowy Niemcy 2015

AMC

08:40 System - film akcji USA 1995, reż. Irwin Winkler
11:10 Kaktus Jack - western USA 1979, reż. Hal Needham
13:05 Wojna światów - film s.f. USA/Japonia 2005
15:35 Dirty Dancing - film muzyczny USA 1987
17:45 Strażnik czasu - film s.f. USA/Japonia 1994
19:45 Wybuchowa para - komedia sens. USA 2010
22:00 Thirst - horror USA 2015, reż. Greg Kiefer, wyk. Jes Macallan, Clare Niederpruem
23:50 Pod presją - thriller USA/Kanada 1997

AXN

08:10 Walker: Strażnik Teksasu II (17,18/20)
10:10 Rekrut V (16,17,18, 19,20/22) - serial krym. USA 2023, wyk. Nathan Fillion
15:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XV (9,10,11,12,13/18)
20:00 Pogromcy duchów II - komedia sens. USA 1989, reż. Ivan Reitman, wyk. Bill Murray
22:20 Sahara - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Francja/Niemcy/Hiszpania 2005
00:40 Robin Hood: Początek - film przyg. USA 2018

EPIC DRAMA

08:45 Panna Marple IV (2/4)
10:50 Poirot III (3,4,5,6/11) - serial krym. Wlk. Bryt. 1991
15:15 Inspektor George Gently VII (2/4) - serial krym.
17:15 Komisarz Maigret (2/2)
19:05 Projekt Błękitna Księga II (6/10) - serial s.f.
20:00 Wszystkie stworzenia duże i małe VI (6/6) - serial obycz. Wlk. Brytania 2025
21:00 Morderstwo w małym mieście II - serial krym.
22:00 Marlow: klub zbrodni II
23:10 Wszystkie stworzenia duże i małe VI - serial obycz.
00:05 Detektyw Murdoch XVII

TVN STYLE

11:30 Ostre cięcie (7)
12:30 Babski biznes II (7/8) - serial dok. Polska 2026
13:30 Jestem z Polski XVII (2,2,3/10) - serial dok.
16:35 Bitwa o gości (7)
17:35 Do zobaczenia II (8/11)
18:10 Ugotowani w parach (11)
19:10 Kuchenne rewolucje (11, 12) - reality show Polska 2018
21:05 Ostre cięcie (7) - reality show Polska 2026
22:10 Kobieta na krańcu świata XVII - cykl reportaży
23:10 Azja Express (2)
00:55 No to lecę! (2)

TVN TURBO

10:45 Wojny samochodowe (2)
11:45 Z drugiej ręki (2) - mag. motoryzacyjny Polska 2026
12:30 Jeździć, obserwować
13:15 Duda kontra Szafrański
14:00 Moto kombat (2) - mag. motoryzacyjny Polska 2026
14:45 Zawodowi handlarze
16:15 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (2,14/17)
17:15 Ciężarówką przez pół świata (2/8) - serial dok.
18:15 Naprawy nie do naprawy
19:00 Raport końcowy (835)
19:25 Wojny samochodowe
21:25 Zawodowi handlarze (2)
22:10 Jeździć, obserwować VIII

BBC FIRST

08:40 Śmierć z dala od palm II (6/6) - serial kryminalny
09:50 Sanditon III (5,6/6)
11:45 Duchy V (4,5,6/6) - serial kom. Wlk. Bryt. 2023
13:35 Morderstwa w Midsomer V (1,1,3,3/4) - serial krym.
17:50 Z pamiętnika położnej XI (1/8) - serial obyczajowy
18:55 Detektyw z Chelsea III
19:55 Śmierć pod palmami IX (7/8) - serial kryminalny
21:00 W cieniu podejrzeń (6/8)
22:05 Line of Duty – Wydział wewnętrzny II (6,1/6)

FX

08:15 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (7/24) - serial krym.
09:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (12,13/18)
10:55 Z Archiwum X IV (18,19/24) - serial s.f.
12:45 The Hunting Party II
13:40 Titanic - film katastroficzny USA/Meksyk 1997
17:30 Pojutrze - film katas. USA 2004, reż. Roland Emmerich, wyk. Dennis Quaid
20:00 The Mandalorian (5,6/8)
21:40 Obserwator - thriller USA/Kanada/Wietnam 2000
23:40 Szklana pułapka III - film sens. USA 1995

HGTV

08:10 Uratuj swój ogród (24)
09:05 Nowa Maja w ogrodzie (8, 9, 33, 34) - magazyn
11:05 Polowanie na ogród II
12:40 Najbrzydsze podwórko w dzielnicy (3,4/12)
13:40 Letnia chata na lata 12R
15:45 Zgłoś remont (4)
16:45 Weekendowa metamorfoza (1, 6) - reality show
18:40 Zgłoś remont (2)
19:35 House Hunters (8, 9, 10)
21:20 Pogromcy chaosu (7)
22:20 Dorota inspiruje (7)
23:15 Rajska posiadłość Pameli Anderson (5, 6)

BBC LIFESTYLE

10:30 Wymarzone domy (22, 23, 24) - reality show
13:30 Na bogato: sekrety pierwszej klasy (1/4)
14:30 Wielkie brytyjskie wypieki (5, 6) - pr. rozrywkowy
17:00 Stacey Dooley wpada na weekend II - serial dok.
18:00 W 80 kilo dookoła świata (1) - serial dok.
18:55 W świecie luksusu (6/6)
19:55 Koreańska uczta Eda i Ryu (2) - mag. kulinarny
21:00 Winnice Australii i Gary Barlow - serial dok.
22:00 Najlepszy konsultant ślubny (2) - pr. rozrywkowy

COMEDY CENTRAL

08:00 Tata ma plan IV (5/13)
08:30 Teoria wielkiego podrywu III - serial kom.
12:45 Teoria wielkiego podrywu IV (6,7/24) - serial kom.
13:30 Przyjaciele VIII
15:00 Duchy II (4,3/22)
15:55 Rodzina Addamsów - czarna komedia USA 1991
18:00 Rodzina Addamsów II - komedia USA 1993
20:00 Moje wielkie greckie wesele - komedia romantyczna USA/Kanada 2002
22:00 The Office PL IV

TVP SERIALE

08:15 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2026
08:50 Stawka większa niż życie (1,2/18) - serial wojenny
11:10 Czterej pancerni i pies (4,5) - serial woj. Polska 1969
13:30 Ojciec Mateusz 33 (9,10)
15:30 Komisarz Alex XXVI (2) - serial krym. Polska 2026
16:25 Ranczo II (7/13)
17:30 Czterej pancerni i pies (6,7) - serial wojenny Polska 1969, wyk. Janusz Gajos
19:45 Ojciec Mateusz 35 (5,11,12) - serial krym.
22:35 Ranczo II (8,9/13)
00:35 Rodzinka.pl XVIII

CANAL+ KUCHNIA

12:30 Hiszpańskim szlakiem z Gonzalo - serial dok.
13:40 Podróż przez smaki Chin II (6) - serial dok.
14:35 James Martin: hiszpańska przygoda (4/20)
15:25 Jamie Oliver - serial dok.
16:20 Włoska uczta (3,4)
17:20 U sąsiadów w kuchni XV
18:25 Poza utartym szlakiem
19:25 Nie bój ryby! (7) - mag.
19:50 Dzień dobry, śniadanie
20:45 m jak mięso (4)
21:15 Anthony Bourdain IX
23:45 Hongkong od kuchni z Jeremym Pangiem

CANAL+ DOMO

11:20 Pokochaj swój ogród (2)
12:20 Ucieczka na wieś XXV
14:10 Wielkie projekty
15:15 Luksusowa ucieczka
16:15 Po pierwsze lokalizacja! Nowa Zelandia - serial dok.
17:15 Projekty marzeń
18:05 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (1) - mag.
18:35 Daleko od miasta XVI (5)
19:05 Ucieczka na wieś XXII
21:00 Pokochaj lub sprzedaj – Wielka Brytania (3)
21:55 Pomocy! Kupiliśmy wioskę - serial dokumentalny
22:50 Mały metraż w wielkim stylu II - serial dokumentalny

PLANETE+

14:45 Najdziksze ostępy Europy (4/5) - serial dok.
15:50 Premiera: Najdzikse ostępy Europy II (1/5)
16:50 Targowiska świata (4)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (28,29)
18:40 Polska z góry. Zamki, dworki, pałace II (12,1/12)
19:40 Felix Kersten. Zagadka III Rzeszy - serial dok.
20:50 Nastassja Kinski. Wyzwolona - film dok.
22:00 Premiera: Śmierć na Cyprze (2) - serial dok.
23:10 Trzy kobiety i wojna

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Być jak da Vinci (2/10)
09:00 Złomowisko PL V
11:00 Poza cywilizacją
12:00 Bracia Collins biorą się do roboty (7) - pr. rozrywkowy
13:00 Ciężarówką przez Route 66 (5/7) - serial dok.
14:00 Gorączka złota V
15:00 Złoto drwali II (8/8)
16:00 Zawodowcy
17:00 Nic do zgłoszenia (4/8)
18:00 Od samochodu do domu
19:00 Awantura o furę
20:00 Złoto drwali II (8/8)
21:00 Gorączka złota: na kłopoty Freddy Dodge V
22:00 W oku cyklonu III

TVP HISTORIA

13:15 Najwspanialsze góry Afryki (4/4) - serial dok.
14:15 Flesz historii (778)
14:40 Podróż Fanny - dramat wojenny Francja/Belgia 2016
16:20 Starożytny Egipt – kroniki imperium (2/8)
17:20 Ex libris - magazyn
17:45 Na kłopoty Bednarski (1)
18:55 Nieznana wojna na Północy II (5/6) - serial dok.
20:00 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (1/10)
20:55 Polskie 100 lat (15)
21:25 Dom pod Dwoma Orłami
22:25 Po własnym pogrzebie

HISTORY

14:00 Tajemnice Dolnego Śląska II (1) - serial dok.
14:25 David Duchovny: archiwum tajemnic II (14)
15:20 Starożytni kosmici XVIII (6) - serial dok. USA 2026
16:10 Największe tajemnice świata VII (2) - serial dok.
17:10 Jak Hitler przegrał wojnę
19:05 Starożytni kosmici XVII
20:00 Tom Hanks: II wojna światowa (12/20) - serial dok.
21:00 David Duchovny: archiwum tajemnic (2/10)
22:00 Fukushima: anatomia katastrofy - film dok.
23:00 Starożytni kosmici XVIII

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:55 Odkopać historię (2)
13:55 Makro inżynieria IV (1)
15:00 Premiera: Burzliwa historia Tudorów (2/6)
16:00 Premiera: Grecja: miejsce pełne tajemnic (5,3/6)
18:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy VI (1/6) - serial dok.
19:00 Sekrety starożytnej medycyny (9) - serial dok.
20:00 Al-Kaida: przed 11 września (1/3) - serial dok.
21:00 Katastrofy pod lupą II
22:00 Katastrofa w przestworzach XV (4,5,1,6/10) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Rolnicy. Podlasie VII
09:00 Działkowcy II (8,9)
11:00 Z klimatem i z pasją (13)
11:30 Wojny magazynowe VIII (12,13,2,3,4/13) - serial dok.
14:00 Gwiazdy lombardu XXV
15:00 Poszukiwacze złota w Australii VIII (1,2/20)
17:00 Rolnicy. Podlasie VIII (34,35,36,37) - serial dok.
21:00 Wioski wioseczki
22:00 Walka o światową dominację - film dok.
23:00 Najsłynniejsze napady (7/8) - serial dok. USA 2023
00:00 UFO. Zaginione dowody II (3/10) - serial dok.

BBC EARTH

08:55 W okowach mrozu VI
10:00 Życie na pustkowiu
11:00 Dzika Wielka Brytania
12:05 W okowach mrozu IV
13:10 Przez dziką Amazonię
14:15 Dzika Francja II (1, 2/2)
16:30 Życie na pustkowiu III (1)
18:35 Miłosne rozgrywki zwierząt (3/5) - serial dok.
19:45 Błękitna Planeta II (1/7)
20:55 Dzika Wielka Brytania (3) - serial dok. Wlk. Bryt. 2025
22:00 W okowach mrozu (2/6)
22:55 Przyszłość natury (2/4)
00:05 Fenomeny współczesnego życia II (3/6)

POLSAT VIASAT HISTORY

08:25 Starożytna apokalipsa: Aztekowie II (3/6) - serial dok. Niemcy/Wlk. Brytania 2022
09:30 Starożytne superbudowle IV - serial dok. F 2026, wyk. Lemmy Constantine
15:10 II wojna światowa – wielkie bitwy w Europie (1,2,3,4,5/8) - serial dok. Wlk. Bryt. 2019, wyk. Charles Nove
21:00 Kobiety pod piracką banderą - serial dok. A 2024
23:10 Piraci z Morza Śródziemnego - film dok.
00:20 Czołg: najważniejsza broń II wojny światowej - serial dokumentalny Australia 2025

Od A do Z

BYLIŚMY ŻOŁNIERZAMI ★★★
dramat wojenny, USA/Niemcy/Francja 2002, reż. Randall Wallace, wyk. Mel Gibson, Madeleine Stowe, Greg Kinnear
20:10 | **ale kino+ hd**
Nazbyt patetycznie, lecz rzetelnie o pierwszej regularnej bitwie Amerykanów w Wietnamie w listopadzie 1965 roku i o jej uczestnikach. Plus Mel Gibson jako dowódca.

GDYBY ULICA BEALE UMIAŁA MÓWIĆ ★★★★
dramat miłosny, USA 2018, reż. Barry Jenkins, wyk. KiKi Layne, Stephan James, Regina King
20:00 | **tvp kultura**
Współczesne oblicza rasizmu: matka (Oscar dla Reginy King) i ciężarna córka walczą o uwolnienie z aresztu partnera dziewczyny, oskarżonego o niepopełnioną zbrodnię – bo liczy się kolor skóry a nie alibi?

GNIEW TYTANÓW ★★★
film przyg., USA/Hiszpania 2012, reż. Jonathan Liebesman, wyk. Sam Worthington, Liam Neeson, Ralph Fiennes
21:00 | **tvn 7**
Kolejne po „Starciu tytanów" spojrzenie na mitologię z wykorzystaniem całego arsenału współczesnych efektów specjalnych: Perseusz rusza na ratunek ojcu Zeusowi porwanemu przez Aresa i Hadesa.

JEDEN STRZAŁ ★★
thriller, USA/Wlk. Brytania 2021, reż. James Nunn, wyk. Scott Adkins, Ashley Greene, Ryan Phillippe
22:00 | **tv puls**
Scott Adkins na czele oddziału komandosów, który ma eskortować niebezpiecznego terrorystę z tajnego więzienia CIA – w chwili, gdy więzienie zostaje zaatakowane przez innych terrorystów.

JOB, CZYLI OSTATNIA SZARA KOMÓRKA ★★
komedia, Polska 2006, reż. Konrad Niewolski, wyk. Borys Szyc, Agnieszka Włodarczyk, Tomasz Borkowski
20:00 | **kino polska**
Trzech przyjaciół z blokowiska szuka swego miejsca w polskiej rzeczywistości. Świetnie sfilmowane dowodzi bardziej warsztatowej biegłości Konrada Niewolskiego niż jego talentu komediowego.

Gangi Nowego Jorku

22:30 | **canal+ premium**
★★★★

· FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Zamach Martina Scorsese na Oscary: 10 nominacji i żadnej statuetki. Monumentalny spektakl o narodzinach zorganizowanej przestępczości w Nowym Jorku w dniach wojny secesyjnej.

FILM SENS.
USA/WŁOCHY 2002, REŻ. MARTIN SCORSESE, WYK. LEONARDO DICAPRIO, DANIEL DAY-LEWIS, CAMERON DIAZ

KRWAWY DIAMENT ★★
dramat obycz., USA/Niemcy/Wlk. Brytania 2006, reż. Edward Zwick, wyk. Leonardo DiCaprio, Djimon Hounsou, Jennifer Connelly
23:15 | **tvn 7**
Wojna domowa w Sierra Leone w 1999 roku jako tło zmagań białego awanturnika, towarzyszącej mu dziennikarki i afrykańskiego rolnika o rzadki okaz różowego diamentu. Wystawna konfekcja.

METRO STRACHU ★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2009, reż. Tony Scott, wyk. Denzel Washington, John Travolta, Luis Guzmán
23:10 | **polsat**
Remake głośnego filmu z 1974 roku: tylko były dyrektor nowojorskiego metra podpowie, jak unieszkodliwić maniaka, który żąda okupu za zakładników przetrzymywanych w pędzącym pod ziemią pociągu.

OSTATNI POJEDYNEK ★★★
thriller, USA/Wlk. Brytania 2021, reż. Ridley Scott, wyk. Matt Damon, Adam Driver, Jodie Comer
23:30 | **hbo**
Jesień średniowiecza oczami Ridleya Scotta: w XIV-wiecznej Francji oskarżona o zdradę kobieta pcha swego męża do obrony jej honoru w pojedynku, rozstrzygającym o winie i karze, z dawnym przyjacielem.

POJUTRZE ★★★
film katas., USA 2004, reż. Roland Emmerich, wyk. Dennis Quaid, Jake Gyllenhaal, Sela Ward
20:35 | **polsat**
Nie taka bzdura: świat w okowach katastrofy meteorologicznej, którą próbuje przetrwać grupa nowojorczyków ukrytych w bibliotece publicznej. Pełen rozmachu techniczny majstersztyk Rolanda Emmericha.

SUPERMAN III ★★
film fantasy, USA/Wlk. Brytania 1983, reż. Richard Lester, wyk. Christopher Reeve, Richard Pryor, Jackie Cooper
19:25 | **warner tv**
Klasyczny komiks z ironicznym dystansem, na jaki stać tylko Richarda Lestera: Lex Luthor angażuje komputerowego hakera, by przejąć panowanie nad światem. Plus Christopher Reeve jako Superman.

TAMTE DNI, TAMTE NOCE ★★★★
dramat, Włochy/Francja/USA/Brazylia 2017, reż. Luca Guadagnino, wyk. Armie Hammer, Timothée Chalamet, Michael Stuhlbarg
23:05 | **cinemax**
James Ivory przypomina o sobie, pisząc oscarowy scenariusz według powieści André Acimana. Wrażliwy siedemnastolatek wobec pierwszej miłości – do odwiedzającego dom jego rodziców młodego mężczyzny.

WASABI ★★
komedia sensacyjna, Japonia/Francja 2001, reż. Gérard Krawczyk, wyk. Jean Reno, Michel Muller, Ryôko Hirosue
20:00 | **tv puls**
Kino rozrywkowe pod patronatem Luca Bessona: francuski policjant (Jean Reno) podczas nostalgicznych wakacji w Japonii dowiaduje się, że jest ojcem 20-latki, która ma kłopoty z jakuzą.

WIĘZIEŃ ★★★
dramat obycz., Wlk. Brytania 2025, reż. Cal McMau, wyk. Tom Blyth, David Jonsson, Alex Hassell
21:35 | **cinemax**
Szanse na zwolnienie warunkowe drobnego dilera narkotykowego stają pod znakiem zapytania, gdy do jego celi trafia nowy współwięzień – handlarz narkotykowy kontrolujący obrót opioidami w ich zakładzie.

WŚCIEKŁY PIES ★★
film sens., USA 2017, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Scott Adkins, Marko Zaror, Cung Le
20:00 | **stopklatka**
Wietnam u schyłku lat 50. XX wieku. W ciężkim więzieniu trwają nielegalne turnieje bokserskie: to szansa na wolność dla byłego irlandzkiego mistrza, ale jego promotorzy nie chcą tracić źródła zysków.

KONRAD J. ZARĘBSKI

PONIEDZIAŁEK 14.09

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Studio Raban (448)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Zaraz wracam (3)
09:00 Ranczo (4/13)
10:00 Komisarz Alex (6)
11:00 Ojciec Mateusz XX (10) - serial krym. Polska 2018
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Rok w ogrodzie extra
12:50 Historia konia
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (612)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5955)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Felicita** (4) - serial obyczajowy Polska/Włochy 2026
20:55 **Być jak czterdziestolatek** - spektakl teatralny Polska 2026, reż. Damian Kocur, wyk. Mateusz Znaniecki
21:55 **Postscriptum** (58)
22:25 **Oliver Stone – wieczny outsider** - film dok.
23:25 **Balans bieli** (140)
00:05 **Brudny Harry (Dirty Harry)** ***** - film sens. USA 1971, reż. Don Siegel, Clint Eastwood (110 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Rodzina (nie od) święta (51) - program religijny
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7676) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7676) - mag. Polska 2026
11:45 Okrasa łamie przepisy (411) - mag. kulinarny
12:25 Koło fortuny (2215)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1070)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2216)
16:35 Familiada (3043)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1071)
18:50 Jeden z dziesięciu (6)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kulisy serialu „M jak miłość"** (1672)
20:50 **M jak miłość** - serial obycz. Polska 2026
21:50 **Na sygnale** - serial obycz. Polska 2026
22:20 **Berlin Ku'damm '77 IV** (2/6)
23:20 **Matlock** (13,14/19) - serial kryminalny
01:05 **Zaślubiona** (2/3)
02:00 **Bracia (Brothers)** *** - dramat wojenny USA 2009 (110 min)

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - mag.
09:10 Malanowski i Partnerzy VIII (58) - serial fabularno-dok.
09:40 Wypasiona Kuchnia (8)
09:45 Malanowski i Partnerzy VIII (59/60) - serial fab.-dok.
10:15 Dlaczego ja? 29 (17,18) - serial fabularno-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (10)
13:25 Gliniarze XVII (3,4) - serial fabularno-dok.
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (9) - serial fabularno-dok. Polska 2026
16:55 Gliniarze Śląsk (11)
18:00 Pierwsza miłość 50 (76) - serial obycz. Polska 2026
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (914)
19:25 Wypasiona Kuchnia (15)
19:55 Milionerzy (128)

20:35 **Pojutrze (The Day After Tomorrow)** *** - film katas. USA 2004, reż. Roland Emmerich, wyk. Dennis Quaid, Jake Gyllenhaal, Sela Ward, Ian Holm, Emmy Rossum (155 min)
23:10 **Metro strachu (The Taking of Pelham 123)** *** - film sens. USA/Wlk. Brytania 2009 (135 min)
01:25 **Siła rażenia (Attack Force)** * - film sens. USA/Wlk. Brytania/Rum. 2006 (130 min)

TVN

05:05 Zamieszkać na plaży V
05:40 Uwaga! (7740) - mag. reporterów Polska 2025
05:55 Ukryta prawda (12/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Bytom – Restauracja „Pod Orzechem" XXVII (6)
07:45 Dzień Dobry TVN (5775)
11:20 Doradca smaku (9)
11:30 Kuchenne rewolucje: Warszawa – Pizza Marysin 33 (2) - reality show Polska 2026
12:35 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Amore Mio", Chorzów XXI (9) - reality show
13:40 Ukryta prawda (33,34,11/40) - serial fabularno-dok. Polska 2024
16:50 Szpital św. Anny IV (11)
17:55 Detektywi VII (11) - serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8086) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (9)
21:30 **Taskmaster** (3)
22:40 **Gra fortuny (Operation Fortune: Ruse de guerre)** *** - thriller USA 2023 (140 min)
01:00 **Lara Croft Tomb Raider: Kolebka życia (Lara Croft: Tomb Raider – The Cradle of Life)** ** - film przyg. USA/Niemcy/Japonia/Wlk. Brytania/Hongkong 2003 (150 min)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami V (6,7/22) - serial krym. USA 1988, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXV (8,9/10)
10:00 Zaklinaczka duchów V (5/22) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV - serial obycz. Turcja 2011
14:00 Kurierzy II (39)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV (21,22) - serial obycz. Polska 2024
17:00 Kurierzy II (40)
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (10,11)
20:00 **Wasabi** - komedia ** sensacyjna Japonia/Francja 2001, reż. Gérard Krawczyk, wyk. Jean Reno (120 min)
22:00 **Jeden strzał (One Shot)** ** - thriller USA/Wlk. Bryt. 2021, reż. James Nunn (120 min)
00:00 **Minuta po śmierci (The Minute You Wake Up Dead)** ** - thriller USA 2022, reż. Michael Mailer (120 min)
02:00 **Dzielnica strachu X** (33) - serial krym.

TVN7

05:20 Ten moment (21/40) - serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (14,15,16/69) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (32,14,15/51) - serial fabularno-dok. Polska 2022
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (29/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (1) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (63/68)
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (5) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (14/17)
20:00 **Hotel Paradise** (11) - real tv Polska 2026
21:00 **Gniew tytanów (Wrath of the Titans)** *** - film przyg. USA/Hiszp. 2012 , reż. Jonathan Liebesman, wyk. Sam Worthington, Liam Neeson (135 min)
23:15 **Krwawy diament (Blood Diamond)** ** - dramat obycz. USA/Niemcy/Wlk. Brytania 2006, reż. Edward Zwick (180 min)
02:15 **Mówię Wam**

MEZZO

09:15 Międzynarodowy Konkurs Muzyczny w Genewie 2024: Konkurs śpiewu, finał
10:15 Międzynarodowy Konkurs Pianistyczny w Leeds
13:10 Intermezzo
13:30 R. Wagner: Götterdämmerung - opera Szwajc. 2024, reż. Michael Beyer
18:05 Intermezzo
18:25 Mozart: XII koncert fortepianowy – Władimir Aszkenazi - muzyka klasyczna
18:50 Marina Viotti – Recital – Festiwal Oper Barokowych w Bayreuth - muzyka klas.
20:30 Pierre Henry - muzyka. Dokument Francja 2022
21:20 Teodor Currentzis, MusicAeterna: Mahler 5
23:10 Brahms: Sekstet smyczkowy B-dur, op. 18, nr 1 – Wiener Streichsextett

PULS 2

09:45 Bing IV (25,26/27)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia II (22,23)
11:10 Gus. Mały II (43,44/52)
11:35 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII
12:00 Psi patrol IV (10/26)
12:35 Gumisie IV (1)
13:35 Smerfy
14:00 Baranek Shaun V
14:35 Marta mówi! (6)
15:00 Miraculous III
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (11,12/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob Kanciastoporty IX (11,12/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (56) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu X
23:00 Wstydliwe choroby
01:00 Dzielnica strachu X (37)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu III (3/26) - serial sens. USA 1995
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (2) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
11:55 Na ratunek 112 XVII
12:55 Trudne sprawy XVIII
15:55 Policjantki i policjanci XXV (10) - serial obycz.
17:00 Trudne sprawy 28
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (438) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXV (11) - serial obycz.
20:00 Wypasiona Kuchnia (14)
20:05 Uroczysko VI (9)
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (9)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (9) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni II
23:20 Snajper III - film sens. USA 2004, reż. P.J. Pesce

METRO

07:35 Szpital (8,9,10/67)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (51/68)
13:30 Brzydula - serial obycz.
14:40 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. III (9) - serial obyczajowy Polska 2006
16:55 Idź na całość (18)
18:00 Złomowisko PL IV - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka VI (25,26/30) - serial fab.-dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni (1,2) - serial krym. PL 2004, wyk. Marek Włodarczyk, Maciej Zakościelny
23:15 Hannibal (13/13) - serial grozy USA 2013
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VI (1/13) - serial dokumentalny USA 2022
01:20 Szpital (7/67)

PONIEDZIAŁEK 14.09

STOPKLATKA DVB T

08:45 Robert Makłowicz (228) - mag. kulinarny
09:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (11)
09:45 Górski lekarz XVII (12,13/16) - serial obycz. Niemcy/Austria 2024
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (5,6/13) - serial krym. Aus. 2013
14:00 Hudson i Rex IV (1/16) - serial krym. Kanada 2021, wyk. John Reardon
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (8,9) - serial fabularno-dokumentalny
17:00 Katastrofy w przestworzach IV (1,4,11/10) - serial dok.
20:00 Wściekły pies (Savage Dog) ** - film sens. USA 2017, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Scott Adkins, Marko Zaror (120 min)
22:00 Ekstradycja II (7,8) - serial sens. Polska 1996, wyk. Marek Kondrat, Maria Pakulnis, Paweł Wilczak, Małgorzata Foremniak
00:30 Dług - thriller Polska ***** 1999, reż. Krzysztof Krauze, wyk. Robert Gonera, Jacek Borcuch, Andrzej Chyra (135 min)

KINO POLSKA

07:40 Podróże kapitana Klipera (5,6) - serial anim.
08:00 Do przerwy 0:1 (5) - serial młodzieżowy
08:40 Szumy i fonie - film krótkom. Polska 2024
08:55 Podróż za jeden uśmiech - film przyg. Polska 1972, reż. Stanisław Jędryka, wyk. Henryk Gołębiewski
10:50 Złoty pociąg, cz. 1 (2) - film sens. Polska/Rumunia 1986, reż. Bohdan Poręba, wyk. Mitică Popescu, Wacław Ulewicz, Ewa Kuklińska
12:10 Złoty pociąg, cz. 2 (2) - film sens. Polska/Rumunia 1986, reż. Bohdan Poręba
13:50 Potop, cz. 1 II (1) - film historyczny Polska 1974
17:15 Pogranicze w ogniu (16,17) - serial sens. Polska 1991, wyk. Cezary Pazura
20:00 Job, czyli ostatnia szara komórka - komedia Polska 2006, reż. Konrad Niewolski, wyk. Borys Szyc, Agnieszka Włodarczyk, Anna Bojara
22:00 Miś - komedia Polska 1981, reż. Stanisław Bareja, wyk. Stanisław Tym, Barbara Burska, Christine Paul-Podlasky, Krzysztof Kowalewski, Bronisław Pawlik
00:35 Karate po polsku - dramat obycz. Polska 1982

ALE KINO+

08:50 The Office PL II (7,8/12) - serial komediowy
10:00 Bestia II (1,2/6) - serial obycz. Kanada 2023
12:05 Detektyw Foyle III (1/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2004
14:00 Kot - film krótkom. Polska 2022 (15 min)
14:15 Nora Roberts – Płomienie wspomnień (Blue Smoke) ** - thriller USA 2006, reż. David Carson, wyk. Alicia Witt (120 min)
16:15 Ocalona (Survivor) ** - film sens. USA/Wlk. Bryt. 2015, reż. James McTeigue, wyk. Milla Jovovich, Pierce Bros-nan, Robert Forster (115 min)
18:10 Detektyw Foyle III (2/4) - serial kryminalny
20:10 Byliśmy żołnierzami (We Were Soldiers) *** - dramat wojenny USA/Niemcy/Francja 2002, reż. Randall Wallace, wyk. Mel Gibson (160 min)
22:50 Edukacja XD (3,4/10) - serial obyczajowy
00:05 Nieukończony film (An Unfinished Film) **** - dramat obycz. Sing./Niemcy/USA 2024 (130 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin (2/6)
08:30 Przyjaciółki XIX (9,10/12)
10:25 Świat według Kiepskich (21,1,28,28/35) - serial kom.
13:20 Faceci w czerni II - film s.f. USA 2002
15:00 Anioły i Demony - thriller USA/Włochy 2009
17:50 Le Mans '66 - film biograficzny USA 2019
21:00 Wrogowie publiczni - dramat krym. USA/Japonia 2009
23:50 Piekarz - film sens. USA/Kanada 2022

FILMBOX+ ONE

07:45 Panna Marple II (1/4) - serial krym. Wlk. Bryt. 2006
09:45 Vera VII (1/4)
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (2/13)
13:00 Poirot VI (4/4)
15:05 Strażnik Teksasu V (3,4/27) - serial sens.
17:05 Vera VII (2/4)
18:55 Poirot II (1/10) - serial krym. Wlk. Brytania 1990
20:00 Lot Feniksa - film sens. USA 2004, reż. John Moore, wyk. Dennis Quaid
22:15 Niepokonani - dramat obycz. USA/Em. Arab./Polska/Indie/Arabia Saudyjska 2010

TVP KULTURA DVB T

08:20 Tamte lata, tamte dni
09:00 Kolumbowie (2/5) - serial wojenny
10:10 Chopin. Pragnienie miłości *** - melodramat Polska 2002 (130 min)
12:20 Na kredyt - film krótkometrażowy (40 min)
13:00 Hollywoodzki remake
14:05 Kosmos 1999 II (5/24)
15:05 Życie jako śmiertelna choroba przenoszona drogą płciową **** - dramat psychologiczny Polska/Francja 2000 (115 min)
17:00 Kolumbowie (3/5)
18:15 Dobry tytuł (52) - mag.
18:55 Rawhide III (9)
20:00 Gdyby ulica Beale umiała mówić (If Beale Street Could Talk) **** - dramat miłosny USA 2018, reż. Barry Jenkins, wyk. KiKi Layne (130 min)
22:10 Ojciec (The Father) **** - dramat obyczajowy Wlk. Brytania/Francja/USA 2020 (105 min)
23:55 Tycjan za zamkniętymi drzwiami - film dok.
01:10 Jeźdźcy sprawiedliwości (Retfærdighedens ryttere) **** - film sens. Dania/Szwecja/Finlandia 2020 (130 min)

WARNER TV

08:05 Bajer z Bel-Air III
09:05 Prawo Agaty VI (9)
10:10 Pełniejsza chata II
11:20 Teraz albo nigdy!
13:25 Bajer z Bel-Air III (2,3,4,5/24) - serial kom.
15:25 Pełniejsza chata II
17:45 Jackie Chan: Pierwsze uderzenie - film sens. Hongkong 1996, reż. Stanley Tong
19:25 Superman III - film fantasy USA/Wlk. Brytania 1983
22:00 Ostatni sprawiedliwy - film sensacyjny USA 1996
23:55 Cobra - film sensacyjny USA/Izrael 1986

PARAMOUNT

09:25 Policyjna grupa pościgowa XX (5/15) - serial dok.
10:31 W 80 dni dookoła świata - film przyg. USA/Niemcy/Irlandia/Wlk. Brytania 2004
13:00 Czarodziejki III (19/22)
15:00 Star Trek V: Ostateczna granica - film s.f. USA 1989
17:25 Mission: Impossible II - film sens. USA 2000
20:00 Terminator - film s.f. USA/Wlk. Brytania 1984
22:25 Indiana Jones i Świątynia Zagłady - film przyg. USA 1984, reż. Steven Spielberg
00:50 Ocalony - dramat woj. USA/Wlk. Brytania 2013

HBO

08:00 Nim nadejdzie czwartek *** - komediodramat Finlandia 2024, reż. Mika Kaurismäki (100 min)
09:40 Dotknięci miłością ** - dramat obycz. Wlk. Brytania/Irl. 2024, reż. Polly Steele (105 min)
11:25 Wielka odważna piękna podróż *** - film przyg. USA/Irlandia 2025, reż. Kogonada (110 min)
13:15 Do diabła z miłością *** - komedia romantyczna USA/Niemcy 2003, reż. Peyton Reed, wyk. Renée Zellweger (100 min)
14:55 Sypiając z innymi *** - komedia romantyczna USA 2015, reż. Leslye Headland (100 min)
16:35 Supergirl - film s.f. ** USA 2026 (110 min)
18:25 Gru i Minionki: Pod przykrywką *** - film anim. USA 2024 (95 min)
20:00 Latarnie (5) - serial sensacyjny USA 2026
21:00 Lady (3,4/4) - serial obycz. Wlk. Bryt. 2026
22:40 Piekło kobiet (2/6) - serial obyczajowy
23:30 Ostatni pojedynek *** - thriller USA/Wlk. Brytania 2021 (150 min)

CINEMAX

14:50 Requiem - thriller Niemcy 2006, reż. Hans-Christian Schmid, wyk. Sandra Hüller
16:25 Jestem końcem świata - komedia Włochy 2025
18:00 Steve Jobs - film biograficzny USA/Wlk. Brytania/Japonia 2015, reż. Danny Boyle
20:00 W ukryciu - dramat obycz. USA/Wlk. Brytania 1990, reż. Carmen Emmi
21:35 Więzień - dramat obyczajowy Wlk. Brytania 2025
23:05 Tamte dni, tamte noce - dramat Wł./F/USA/Brazylia 2017, reż. Luca Guadagnino

ROMANCE TV

08:30 Górski lekarz (5/8)
10:25 Diagnoza Betty (15,16/29) - serial obycz.
12:20 Statek marzeń
14:15 Doktor Maiwald (1/2) - serial obycz. Niemcy/A 2026
16:15 Statek marzeń
18:05 Górski lekarz (6/8)
20:00 Podręcznik szczęścia - komedia romant. USA 2023
21:50 Lilly Schönauer: Dobrze zaplanowana miłość - dramat obycz. Niemcy/Austria 2007
23:45 Górski lekarz (6/8) - serial obycz. Niemcy/A 2023
01:40 Podręcznik szczęścia - komedia romant. USA 2023

CANAL+ PREMIUM

09:00 Łapu-Capu (219)
09:15 Królowa chmur ** - komedia Polska 03, reż. R. Piwowarski (80 min)
10:35 Hannah Arendt: Myślenie jest niebezpieczne - film dok. Niemcy/USA 2025
12:00 Dalej jazda! 2 - komedia *** Polska 26 (100 min)
13:40 Yintah - film dokumentalny Kanada 2024
15:50 Balony - film krótkom. Polska 2024 (30 min)
16:20 Listy do Julii - komedia *** romant. USA 2010, reż. Gary Winick (105 min)
18:05 Łapu-Capu (220)
18:10 Niemożliwe - film **** katas. USA/Hiszpania/Tajlandia 2012 (110 min)
20:00 Niewypowiedziana wojna II (5/6) - serial s.f. Wlk. Brytania 2026
20:50 Making of Canal+
21:00 Apollo w ogniu: Apollo Has Fallen (1/8)
21:45 Apollo w ogniu (2/8)
22:30 Gangi Nowego Jorku **** - film sensacyjny USA/Włochy 2002 (160 min)
01:10 Pewnego razu w Paryżu **** - komediodramat Francja/Belgia 2025, reż. Cédric Klapisch (125 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (6/50) - serial krym. Polska 2026
10:55 Lekarze IV (2)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (7/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (80,81)
17:10 Dziewczyny z Hollywood
17:30 Sabrina - komedia romantyczna USA/Niemcy 1996, reż. Sydney Pollack
20:00 Legendy ringu - komedia USA 2013, reż. Peter Segal
22:35 Ocean strachu - thriller USA 2003, reż. Chris Kentis

AMC

08:50 Pożegnanie z miłością - film obycz. USA 2022
10:50 Producenci potworów - horror USA 2003
12:45 Totalna zagłada (1+2) - film katastroficzny Wlk. Brytania/RPA/Kanada 2007
16:55 Noe: wybrany przez Boga - film przyg. USA 2014
20:00 Gorączka - film sens. USA 1995, reż. Michael Mann, wyk. Al Pacino, Robert De Niro
23:35 Domowe piekło - horror USA 2008, reż. Eric Red
01:35 Ślepa furia - film sensacyjny USA 1988, reż. Phillip Noyce, Patrick Lussier

AXN

08:20 Ostry dyżur V (6/22)
09:25 Castle VII (3,4/23)
11:15 Rekrut V (21,22/22)
13:15 Dowody zbrodni V (6,7/18) - serial sens.
15:15 FBI V (4,5/23)
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VII (22,23/24)
19:05 Castle VII (5,6/23)
21:05 FBI: International IV (22/22) - serial akcji USA 2025
22:05 FBI: Most Wanted V (3/13) - serial krym. USA 2024
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VII (22,23/24)

EPIC DRAMA

08:25 Detektyw Murdoch XVII
09:20 Wszystkie stworzenia duże i małe II - serial obycz.
10:20 Lekarze na start
11:50 Panna Scarlet i komisarz IV (4/6) - serial krym.
13:00 Marlow: klub zbrodni
14:00 Agenci NCIS XVI (21/24)
14:55 Panna Marple V (1/4)
17:00 Poirot: Rendez-vous ze śmiercią XI - film kryminalny Wielka Brytania 2008
18:55 Agenci NCIS XVI (22/24)
19:50 Poirot III (8/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
21:00 Montmartre (1/8)
22:10 Sherlock i córka (6/8)

TVN STYLE

11:20 Dobrze zrobione w domu (2) - mag. Polska 2026
11:30 Ugotowani (10, 11)
13:30 Kuchenne rewolucje
15:35 Pary młode ponad miarę
16:35 Mniej znaczy więcej. Live Better For Less (1, 2)
17:40 Kuchenne rewolucje
20:50 Kobieta na krańcu świata XVII (2/8) - cykl reportaży
21:50 Jestem z Polski IX (7/15) - serial dok. Polska 2022
22:50 Hotel Paradise (11)
23:45 Mój sąsiad morderca XI (4) - serial dokumentalny
00:50 Apetyt na miłość (5)

TVN TURBO

08:25 DeFacto (7, 8)
09:20 Fani czterech kółek
11:15 Złomowisko PL X
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (5066)
18:15 Wojny samochodowe
20:15 Ciężarówką przez pół świata (2/8) - serial dok.
21:15 Moto kombat (2)
22:00 Raport Turbo (5066)
22:15 Duda kontra Szafrański XI (2/10) - serial dok.
23:00 Jeździć, obserwować VIII (2/12) - serial dok.

BBC FIRST

08:40 Lewis II (7/8)
09:40 Ojciec Brown IV (7/10)
10:40 Śmierć pod palmami IX
11:50 Z pamiętnika położnej XIII (4/8) - serial obycz.
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:55 Ojciec Brown XII (5/10)
15:55 Lewis II (7/8)
17:00 My Life is Murder IV (1)
18:00 Morderstwa w Midsomer XIX (1/6) - serial krym.
19:55 Śmierć pod palmami IX
21:00 Harry Wild V (3)
22:00 Ellis (3/3) - serial krym.
23:55 Zbrodnie Saint-Pierre

FX

08:00 Kości (5/22)
09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (8/23)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (11,12/24)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku VIII (17,18/18)
13:45 Agenci NCIS X (17,18/24)
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (13,14/24)
17:25 Z Archiwum X IV (19,20/24) - serial s.f.
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (1,2/17)
22:00 The Hunting Party II
22:55 Z Archiwum X IV

HGTV

08:05 Remontujemy dom na plaży IX - serial dok.
09:00 Zamek w spadku (5, 6)
10:55 Kamera, akcja, wpadka!
12:00 Odlotowy ogród (2)
12:35 Wymarzony dom w 100 dni VI (4,5/6) - serial dok.
14:30 Mieszkanie na miarę II
16:25 Polowanie na ogród IV
18:05 Najbrzydsze podwórko w dzielnicy (3,4/12) - serial dok.
19:05 Weekendowa metamorfoza (4) - reality show
20:00 Zgłoś remont (4)
21:00 Dorota was urządzi VI
22:30 House Hunters

BBC LIFESTYLE

11:30 Antyki z Francji
12:30 Stacey Dooley wpada na weekend II - serial dok.
13:30 Najlepszy konsultant ślubny (2) - program rozrywkowy Wlk. Brytania 2023
14:45 Bake off: zawodowcy (10) - program rozrywkowy
15:45 Zapraszam do stołu: wielka porcja (5) - reality show
17:40 Antyki z Francji: na tropie okazji (7) - reality show
18:50 Mistrzowie szycia (6)
20:00 Wielkie kanadyjskie wypieki (1) - real tv Kan. 2018
21:00 Hotel Savoy - serial dok.
22:00 W świecie luksusu (6/6)

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół II (12/24)
08:55 Przyjaciele IX
12:00 Teoria wielkiego podrywu VII - serial kom.
14:30 Dwóch i pół II (13,14, 15,16/24) - serial kom.
16:30 Przyjaciele IX
19:30 Duchy II (5,6/22)
20:30 Teoria wielkiego podrywu VII (14,15,16/24)
22:00 The Office PL II (1,2/12) - serial kom. Polska 2022
23:05 Comedy Club (7, 8)
00:05 Miasteczko South Park VIII (12,13/14) - serial anim.

TVP SERIALE

08:25 Komisarz Alex IX (10)
09:20 Rodzinka.pl VI (21/26)
09:50 Klan - telenowela
10:25 Ranczo II (6/13)
11:20 M jak miłość
12:20 Komisarz Alex XXVI (2)
13:15 Kulisy serialu „Ojciec Mateusz" (16) - felieton
13:30 Ojciec Mateusz 33 (13,1)
15:30 Komisarz Alex IX (11)
16:15 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2023
17:25 Ranczo II (8,9/13)
19:30 Ojciec Mateusz 34 (2,1) - serial krym. Polska 2025
21:30 Ranczo II (10,11/13)
23:30 Ojciec Mateusz

CANAL+ KUCHNIA

12:50 Podróże piekarza z Hebrydów (1) - magazyn
13:45 Włoskie życie Sophie Grigson II (1,2) - serial dok.
14:40 U sąsiadów w kuchni
15:45 Nie tylko kimchi (7, 8)
16:40 Jamie: dania na każdą kieszeń (3) - serial dok.
17:35 Jamie Oliver (1, 2)
18:30 Podróże piekarza z Hebrydów (2) - magazyn
19:25 m jak mięso (6)
19:50 Nico wrzuca na ruszt
20:20 Gotuj taniej z Jamiem
21:15 Anthony Bourdain VI
23:55 Top Chef (10)

CANAL+ DOMO

11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie projekty III (6)
13:10 Pokochaj lub sprzedaj – Wielka Brytania (10)
14:05 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (5)
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (2) - lifestyle
15:55 Meblokreacje (5, 6)
16:50 Gardeners' World (23)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty
20:00 Daleko od miasta XIV
21:00 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (6)
21:55 Wielkie projekty
22:50 Po pierwsze lokalizacja!

PLANETE+

15:45 Piesze wędrówki po świecie II (2) - serial dok.
16:55 Świat z góry XII (2)
17:55 Dokąd dzisiaj? IV (30)
18:15 Polska z góry. Blokowiska (2/8) - serial dok.
18:40 Premiera: Polska z góry. Blokowiska (3) - serial dok.
19:10 Mam zamek III (2)
19:40 Ołtarz pergamoński
20:50 Unia francusko-brytyjska. Desperacki plan Churchilla - film dok.
22:00 Premiera: Legendarne bitwy II (6/6) - serial dok.

DISCOVERY CHANNEL

09:00 Parker na złotym szlaku V (5/8) - serial dok.
10:00 Wyprawa w nieznane VII
11:00 Gorączka złota XVI (12)
12:00 Przemytnicy: na morzu
13:00 W dżungli z Edem Staffordem (3/6) - serial dok.
14:00 Nagi instynkt przetrwania: rozbitkowie (7)
15:00 Złomowisko PL IX
16:00 Awantura o furę
17:00 Od samochodu do domu
18:00 Specjalistki
19:00 Nagi instynkt przetrwania V (15/15) - serial dok.
21:00 Nic do zgłoszenia (5/8)
22:00 Od samochodu do domu

TVP HISTORIA

10:40 Na północ od piekła
11:40 Magiczny Adriatyk (5/6)
12:45 Długa droga do wojny (2)
14:00 Dom (4) - serial obycz.
15:40 Flesz historii (778)
16:05 Sensacje XX wieku
17:35 Wojenne dziewczyny
18:25 Ex libris - mag.
18:55 Żwirko i Wigura. 15 dni chwały - film dok.
20:00 Zatoka szpiegów (7)
20:55 Lądowanie w Normandii, nieznane taśmy (2/3)
22:05 Otchłań: powstanie i upadek nazizmu (1/10)
23:05 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata II (26/26)
14:50 Największe tajemnice świata VII (10) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
16:15 Ranczo kosmitów VII (2)
17:10 Naziści: droga do kapitulacji (4) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VI (5/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVII
22:00 Największe tajemnice świata VII (2) - serial dok.
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (6/11)

NATIONAL GEOGRAPHIC

16:00 Sekrety starożytnej medycyny (4) - serial dok.
17:00 Szlakiem przeklętych miejsc (5/5) - serial dok.
18:00 Tajemnice wojennych wraków (1/8) - serial dok.
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy. Wojna z ZSRR (3/3)
20:00 Katastrofa w przestworzach XVIII (10/10) - serial dok.
21:00 Katastrofa w przestworzach: raport specjalny III (3/10) - serial dok.
22:00 Premiera: Ikony lotnictwa (6/10) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Było sobie życie
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici IX
10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Maszyny bojowe
13:00 Poszukiwacze historii XXV (2,3) - serial dok.
14:00 Sekrety II wojny światowej - serial dok. Francja 2015
15:00 Truckersi przez Australię X (5/13) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka III
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Supersamoloty bojowe IX - serial dok. USA 2020
22:00 Okręty wojenne

BBC EARTH

09:15 Dzika Francja II
10:20 Życie na pustkowiu X
11:20 Zabójcza pogoda VI
12:25 Wielka kanadyjska przygoda - serial dokumentalny
13:25 Królestwo zwierząt (4/6)
14:30 W okowach mrozu VII
15:35 Życie na pustkowiu X
16:35 Przez dziką Amazonię
17:35 Królestwo zwierząt (4/6)
18:40 Wielka kanadyjska przygoda (2/6) - serial dok.
19:45 Fenomeny współczesnego życia II (4/6) - serial dok.
20:55 W okowach mrozu VIII
22:55 Przez dziką Amazonię

POLSAT VIASAT HISTORY

09:40 II wojna światowa: ostatnie miesiące (2/2)
10:40 Jeden dzień w Auschwitz - film dok.
11:50 Starożytne superbudowle IV - serial dok.
16:20 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (3/10) - serial dok.
17:30 Punkty zwrotne II wojny światowej (1/6) - serial dok.
18:40 Starożytna apokalipsa II
19:50 Tajemnice Adriatyku
21:00 II wojna światowa – wielkie bitwy w Europie (8/8)
22:10 Starożytne superbudowle IV - serial dok. F 2025

WTOREK 15.09

Od A do Z

16 PRZECZNIC ★★★
film sens., USA/Niemcy 2006, reż. Richard Donner, wyk. Bruce Willis, Mos Def, David Morse
20:00 | tv puls
Zbawca świata Bruce Willis sprowadzony do formatu niemal kieszonkowego: nowojorski policjant otrzymuje zadanie przeprowadzenia świadka z komisariatu do budynku sądu – przez tytułowe 16 przecznic.

CÓRKA TRENERA ★★★
dramat obycz., Polska 2018, reż. Łukasz Grzegorzek, wyk. Jacek Braciak, Karolina Bruchnicka, Bartłomiej Kowalski
23:00 | tvp 2
Dobrze podpatrzone: brawurowy Jacek Braciak jako trener tenisa, który spędza lato na podróżach z turnieju na turniej i marzy, by jego córka spełniła młodzieńcze marzenia taty o udziale w Wimbledonie.

INVICTUS: NIEPOKONANY ★★★
dramat historyczny, USA 2009, reż. Clint Eastwood, wyk. Morgan Freeman, Matt Damon, Tony Kgoroge
19:25 | warner tv
Mądrość Nelsona Mandeli: prezydent poleca kapitanowi narodowej drużyny rugby stworzenie drużyny, która sięgnie po mistrzostwo świat – sukces, który zjednoczy rozdarty apartheidem kraj. Do zadumy.

JEDNA BITWA PO DRUGIEJ ★★★★
film sens., USA 2025, reż. Paul Thomas Anderson, wyk. Leonardo DiCaprio, Sean Penn, Benicio del Toro
21:35 | hbo
Paul Thomas Anderson czyta Thomasa Pynchona, a Leonardo DiCaprio wciela się w starzejącego się buntownika po przejściach, któremu przychodzi zmierzyć się z konsekwencjami burzliwej młodości.

KEVIN SAM W NOWYM JORKU ★★
komedia, USA 1992, reż. Chris Columbus, wyk. Macaulay Culkin, Joe Pesci, Daniel Stern
20:35 | polsat
Wątpliwy sequel superprzeboju o okrutnym malcu, który – w imię dobrej sprawy – wydaje bezwzględną wojnę dwóm włamywaczom. Chyba jednak dla dorosłych.

Nowa fala

20:00 | canal+ premium ★★★★

· FOT. JEAN-LOUIS FERNANDEZ / ARP SÉLECTION

Richard Linklater inscenizuje reportaż z planu filmu „Do utraty tchu", kręconego w Paryżu w 1959 roku, kluczowego dzieła francuskiej Nowej Fali, rewolucjonizującej światowe kino lat 60. XX wieku.

FILM BIOGRAFICZNY
FRANCJA/USA 2025, REŻ. RICHARD LINKLATER. WYK. GUILLAUME MARBECK, ZOEY DEUTCH, AUBRY DULLIN

KSIĄŻĘ ★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2014, reż. Brian A. Miller, wyk. Bruce Willis, John Cusack, Jessica Lowndes
22:00 | tv puls
Bruce Willis nie zbawia świata, ale mu zagraża jako bezwzględny mafijny boss, który nie cofnie się przed porwaniem córki rywala, by dopełnić dawnej zemsty. Ciekawa odmiana, choć reszta jest rutyną.

KSIĘGA LUSTER ★★★
thriller, USA/Australia 2024, reż. Adam Cooper, wyk. Russell Crowe, Karen Gillan, Marton Csokas
23:50 | tv puls
Russell Crowe jako cierpiący na Alzheimera były detektyw, który w ramach terapii powraca do sprawy morderstwa sprzed 10 lat: od jej wyjaśnienia zależą losy osadzonego w więzieniu niewinnego człowieka.

ŁOWCA ANDROIDÓW ★★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 1982, reż. Ridley Scott, wyk. Harrison Ford, Rutger Hauer, Sean Young
23:05 | polsat
Porywająca ekranizacja prozy Philipa K. Dicka w ujęciu Ridleya Scotta: przygnębiająca wizja Los Angeles XXI stulecia a na jej tle zmęczony policjant Harrison Ford ściga bandę zbuntowanych androidów, na której czele stoi osobnik o wyglądzie Rutgera Hauera. Budzi kontrowersje, ale pozostawia pod wrażeniem.

OSTATECZNA ROZGRYWKA ★★
thriller, Wlk. Brytania 2018, reż. Scott Mann, wyk. Dave Bautista, Ray Stevenson, Pierce Brosnan
22:25 | stopklatka
Powtórka z rozrywki: kiedy terroryści uprowadzają podczas meczu futbolu siostrzenicę byłego komandosa, mężczyzna rusza z odsieczą, wydając jednoosobową wojnę przeciwko wszelkiemu złu. Rutyna jak się patrzy.

OSTATNI PROM ★★★
dramat obycz., Polska 1989, reż. Waldemar Krzystek, wyk. Krzysztof Kolberger, Agnieszka Kowalska, Dorota Segda
20:00 | kino polska
Wyraziste studium postaw i charakterów: spojrzenie na Polaków w obliczu stanu wojennego na przykładzie pasażerów promu płynącego do Hamburga w nocy z 12 na 13 grudnia 1981 roku.

OSTATNIA BATALIA ELLEN COLE ★★★
film przyg., USA 2023, reż. Clif Prowse, Derek Lee, wyk. Lin Shaye, Liz Caribel Sierra, Craig Tate
21:45 | cinemax
Gdy deweloper odkrywa, że na drodze do realizacji jego projektu stoi staruszka, która nie chce odsprzedać ziemi, każe ją przepędzić. Ale pani, niegdyś płatna zabójczyni, przepędzić się nie da.

PRZEPRASZAM, CZY TU BIJĄ? ★★
film sens., Polska 1976, reż. Marek Piwowski, wyk. Jerzy Kulej, Jan Szczepański, Zdzisław Rychter
21:50 | kino polska
Czy policyjną prowokacją wolno zmazywać swoje winy? Problem nadal aktualny, choć zachwyt nad realizatorską sprawnością Marka Piwowskiego mocno przygasł.

W TRÓJKĄCIE ★★★★
komedia, Szwecja/Niemcy/Francja/Wlk. Brytania 2022, reż. Ruben Östlund, wyk. Harris Dickinson, Charlbi Dean Kriek, Dolly De Leon
22:05 | ale kino+ hd
Złota Palma z Cannes: gdy rejs bogaczy i celebrytów kończy się katastrofą u wybrzeży rzekomo bezludnej wyspy, ludzie, którym przyszło przejąć rząd dusz, nie są zainteresowani ratowaniem pozostałych.

ZMIANA PASA ★★★
film sens., USA 2002, reż. Roger Michell, wyk. Ben Affleck, Samuel L. Jackson, Toni Collette
22:10 | tvp 1
Zawiść wcale nie bezinteresowna: drobna kolizja samochodowa w porannym szczycie staje się początkiem lawiny zdarzeń, które mogą zaważyć na życiu zacietrzewionych kierowców. Ku przestrodze.

KONRAD J. ZARĘBSKI

WTOREK 15.09

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Kościół z bliska (735)
08:00 Serwis Info
08:20 Zaraz wracam (4)
09:00 Ranczo (5/13)
10:00 Komisarz Alex (7)
11:00 Ojciec Mateusz XX (11) - serial krym. Polska 2018
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (792)
12:55 Dzikie Indie (1)
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (613)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5956)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Felicita** (5) - serial obycz. PL/Wł. 2026, wyk. Laura Breszka, Dawid Ogrodnik
21:05 **Sekielski wieczorową porą** (38) - mag. informacyjny Polska 2026
22:10 ★★★ **Zmiana pasa (Changing Lanes)** - film sens. USA 2002, reż. Roger Michell (110 min)
00:00 ★★★ **Ostatnia szansa Harveya (Last Chance Harvey)** - melodramat USA 2008, reż. Joel Hopkins (100 min)

TVP2

05:30 M jak miłość
06:20 Kościół otwartych drzwi - reportaż Polska 2026
06:50 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7677) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7677) - mag. Polska 2026
11:45 Rosół polski (38)
12:30 Koło fortuny (2216)
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1071)
14:35 Na sygnale
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2217)
16:35 Familiada (3044)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1072)
18:50 Jeden z dziesięciu (7) - teleturniej Polska 2026
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Kulisy serialu „M jak miłość"** (1673)
20:50 **M jak miłość** - serial obycz. Polska 2026
21:50 **Na sygnale** - serial obycz. Polska 2026
23:00 ★★★ **Córka trenera** - dramat obycz. Polska 2018, reż. Łukasz Grzegorzek (105 min)
00:45 ★★★ **Po zachodzie słońca (After the Sunset)** - komedia kryminalna USA 2004 (110 min)

POLSAT

05:40 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
09:10 Malanowski i Partnerzy VIII (60/60) - serial fab.-dok.
09:40 Wypasiona Kuchnia (9)
09:45 Malanowski i Partnerzy IX (1/60) - serial fab.-dok.
10:15 Dlaczego ja? 29 (19,20/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (11)
13:20 Gliniarze XVII (5,6) - serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (10) - serial fabularno-dok.
16:55 Gliniarze Śląsk (12)
17:55 Siatkówka: Mistrzostwa Europy mężczyzn w Bułgarii, Finlandii, Rumunii i Włoszech (na żywo)
19:45 Wypasiona Kuchnia
19:55 Milionerzy (129)

20:35 ★★ **Kevin sam w Nowym Jorku (Home Alone 2: Lost in New York)** - komedia USA 1992, reż. Chris Columbus, wyk. Macaulay Culkin, Joe Pesci (150 min)
23:05 ★★★★ **Łowca androidów (Blade Runner)** - film sens. USA/Wlk. Brytania 1982, reż. Ridley Scott (145 min)
01:30 ★★★ **Pojutrze (The Day After Tomorrow)** - film katastroficzny USA 2004 (165 min)

TVN

05:40 Uwaga! (8086) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (13/60)
06:50 Kuchenne rewolucje XXVII (7) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5776) - magazyn Polska 2026
11:20 Doradca smaku (10)
11:30 Kuchenne rewolucje XXV (10) - reality show
12:35 Kuchenne rewolucje: Bar „Chicken Flow", Łapy XXI (10) - reality show Polska 2020
13:40 Ukryta prawda (35,36,12/40) - serial fabularno-dok. Polska 2024
16:50 Szpital św. Anny IV (12) - serial obycz. Polska 2026, wyk. Jolanta Fraszyńska
17:55 Detektywi VII (12) - serial fabularno-dok.
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8087) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (10) - teleturniej Polska 2026
21:30 **Kuba Wojewódzki** (3) - talk-show
22:45 ★★★ **Igrzyska śmierci (The Hunger Games)** - film s.f. USA 2013, reż. Gary Ross, wyk. Jennifer Lawrence, Josh Hutcherson, Elizabeth Banks (175 min)
01:40 **Superwizjer** (1351) - mag. reporterów
02:20 **Uwaga!** (8087)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami V (7,8/22) - serial krym. USA 1989, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXV (9,10/10)
10:00 Zaklinaczka duchów V - serial fantasy USA 2009, wyk. Jennifer Love Hewitt
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV
14:00 Kurierzy II (40)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV (23,24) - serial obycz. Polska 2024
17:00 Kurierzy II (41)
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.
20:00 ★★★ **16 przecznic (16 Blocks)** - film sens. USA/Niemcy 2006, reż. Richard Donner, wyk. Bruce Willis, Mos Def (120 min)
22:00 ★★ **Książę (The Prince)** - film sens. USA/Wlk. Brytania 2014, reż. Brian A. Miller, wyk. Bruce Willis (110 min)
23:50 ★★★ **Księga luster (Sleeping Dogs)** - thriller USA/Aus. 2024, reż. Adam Cooper (130 min)
02:00 **Dzielnica strachu X**

TVN7

05:20 Ten moment (22/40) - serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (17,19,20/69) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (33,16,17/51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (30/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (2) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (64/68) - serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (6) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (15/17)
20:00 **Hotel Paradise** (12) - real tv Polska 2026
21:00 ★★ **Nico: Ponad prawem (Above the Law)** - film sens. USA 1988, reż. Andrew Davis, wyk. Steven Seagal, Pam Grier, Henry Silva, Ron Dean (135 min)
23:15 ★★★★ **To (It)** - horror USA/Kanada 2017, reż. Andy Muschietti, wyk. Bill Skarsgård, Jaeden Martell (165 min)
02:00 **Hotel Paradise** (11) - real tv Polska 2026

MEZZO

14:50 Dawid Ojstrach, artysta z ludu? - portret muzyka
16:05 Brahms: – Boris Piergamienszczikow, Jelena Baszkirowa, Maksim Wiengierow - muzyka klas.
17:50 Renaud Capuçon: skrzypce bez granic
18:45 Mozart – Zoltán Kocsis, Radu Lupu
19:40 Mozart: XXIV koncert fortepianowy – André Previn
20:30 Igor Stravinsky: Ognisty ptak i Święto wiosny w wykonaniu Malandain Ballet Biarritz - balet Francja 2021
21:35 Zoltán Kodály: Closed: Balet z prawdziwego życia - balet Norwegia 2017
22:10 Brahms: Kwintet smyczkowy F-dur nr 1, op. 88, Kwintet smyczkowy G-dur, nr 2 op. 111 – Takács Quartet, Nabuko Imai

PULS 2

09:25 Świnka Peppa II
09:45 Bing (1,2/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia II (24,25)
11:10 Gus. Mały II (44,45/52)
11:35 Tomek i przyjaciele: Naprzód lokomotywy! XXVII
12:00 Psi patrol IV (11/26)
12:35 Gumisie V (1,2/8)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun V
14:35 Marta mówi! (7)
15:00 Miraculous III
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (12,13/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob Kanciastoporty IX (12,13/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (57) - serial obycz.
21:00 Dzielnica strachu X
23:00 Wstydliwe choroby

TV4

07:00 Strażnik Teksasu III
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (3) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (56,57,58/65) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVII (40,41) - serial fabularno-dok.
12:55 Trudne sprawy XVIII (29,30,31/40)
15:55 Policjantki i policjanci XXV (11) - serial obycz.
17:00 Trudne sprawy 28
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (439) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXV (12) - serial obycz.
20:00 Wypasiona Kuchnia (15)
20:05 Uroczysko VI (10)
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (10)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (10) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni II

METRO

07:35 Szpital (11,12,13/67)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (52/68)
13:30 Brzydula - serial obyczajowy Polska 2009
14:40 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. III (10)
16:55 Idź na całość (19)
18:00 Złomowisko PL IV - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka VI (27,28/30) - serial fab.-dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni (3,4) - serial krym. Polska 2004
23:15 Hannibal II (1/13) - serial grozy USA 2014
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VI (2/13) - serial dokumentalny USA 2022
01:20 Szpital (9/67)
02:20 Szkoła (57/68)

WTOREK 15.09

STOPKLATKA

08:45 **Robert Makłowicz** (231) - mag. kulinarny
09:35 **Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś** (12)
09:45 **Górski lekarz XVII** (13,14/16) - serial obycz. Niemcy/Austria 2024
11:45 **Zagadki kryminalne panny Fisher II** (6,7/13) - serial krym. Aus. 2013
14:00 **Hudson i Rex IV** (2/16) - serial krym. Kan. 2021
15:00 **Zajazd. Będzie się działo II** (9,10) - serial fabularno-dok.
17:00 **Katastrofy w przestworzach IV** (2,5,1/10) - serial dok. Kan. 2007
20:00 **Skok (Heist)** - dramat ★★★ krym. Kanada/USA 2001, reż. David Mamet, wyk. Gene Hackman, Danny DeVito, Delroy Lindo, Sam Rockwell (145 min)
22:25 **Ostateczna rozgrywka (Final Score)** ★★ - thriller Wlk. Brytania 2018, reż. Scott Mann, wyk. Dave Bautista, Ray Stevenson, Pierce Brosnan (125 min)
00:30 **Za linią wroga (Enemy Lines)** ★★★ - film wojenny Wlk. Brytania 2020, reż. Anders Banke (125 min)

KINO POLSKA

07:40 Podróże kapitana Klipera - serial anim.
08:10 Do przerwy 0:1 (6)
08:40 Pan Kleks w kosmosie, cz. 1: Porwanie Agnieszki - film przyg. Polska/Czechosłowacja 88, reż. Krzysztof Gradowski, wyk. Piotr Fronczewski
10:25 Wielka majówka - film muzyczny Polska 1981
12:05 Stara baśń. Kiedy słońce było Bogiem - film hist. Polska 2003, reż. Jerzy Hoffman
14:35 Potop, cz. 2 II (2) - film historyczny Polska 1974, reż. Jerzy Hoffman, wyk. Daniel Olbrychski, Małgorzata Braunek
17:20 Pogranicze w ogniu (17,18) - serial sens. Polska 1991, wyk. Cezary Pazura, Olaf Lubaszenko, Artur Barciś
20:00 Ostatni prom - dramat obycz. Polska 1989, reż. Waldemar Krzystek, wyk. Krzysztof Kolberger, Agnieszka Kowalska, Dorota Segda, Ewa Wencel, Artur Barciś
21:50 Przepraszam, czy tu biją? - film sens. Polska 1976, reż. Marek Piwowski, wyk. Jerzy Kulej, Jan Szczepański
23:35 Och, Karol! - komedia Polska 1985, reż. Roman Załuski, wyk. Jan Piechociński
01:45 Tam i z powrotem - film sens. Polska 2001

ALE KINO+

08:50 **The Office PL II** (9,10/12) - serial kom.
10:00 **Bestia II** (3,4/6)
11:55 **Detektyw Foyle III** (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2004
13:55 **Porwanie Heinekena (Kidnapping Mr. Heineken)** ★★★ - film sens. Holandia/Belgia/Wlk. Brytania/USA 2015, reż. Daniel Alfredson (120 min)
15:55 **Ostatnie wielkie dzieło (The Last Vermeer)** ★★★ - dramat historyczny USA/Holandia 2019, reż. Dan Friedkin (135 min)
18:10 **Detektyw Foyle III** (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2004
20:10 **Charlotte Link: Poszukiwanie (Charlotte Link – Kate Linville crimes: Die Suche)** ★★★ - thriller Niemcy 2021 (115 min)
22:05 **W trójkącie (Triangle of Sadness)** ★★★★ - komedia Szwecja/Niemcy/F/Wlk. Brytania 2022, reż. Ruben Östlund, wyk. Harris Dickinson (170 min)
00:55 **Żużel** - dramat obycz. ★★ Polska 2020, reż. Dorota Kędzierzawska (130 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin (3/6)
08:30 Przyjaciółki XIX
10:25 Świat według Kiepskich
14:30 Powrót do przyszłości II - film przyg. USA 1989
16:45 Król Artur - film przyg. USA/Wlk. Brytania/Irl. 2004
19:25 Sami swoi - kom. Polska 1967, reż. Sylwester Chęciński
21:00 Bez urazy - kom. USA 2023, reż. Gene Stupnitsky, wyk. Jennifer Lawrence
23:05 Ciemniejsza strona Greya - melodramat USA 2017
01:35 Fala zbrodni: Alchemicy - serial sens. Polska 2006

FILMBOX+ ONE

07:45 Panna Marple II (2/4)
09:45 Vera VII (2/4)
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II - serial krym.
12:55 Poirot VII (1/2)
15:00 Strażnik Teksasu V
17:05 Vera VII (3/4)
19:00 Poirot II (2/10) - serial krym. Wlk. Brytania 1990
20:00 Gra tajemnic - thriller USA/Wlk. Brytania 2014
22:35 Millennium: Mężczyźni, którzy nienawidzą kobiet - thriller Dania/Norwegia/Niemcy/Szwecja 2009
01:50 Ninja - film sens. USA 2009, reż. Isaac Florentine

TVP KULTURA

08:20 **Porozmawiajmy szczerze** (22)
09:00 **Kolumbowie** (3/5)
10:20 **Życie jako śmiertelna choroba przenoszona drogą płciową** ★★★★ - dramat psychologiczny Polska/Francja 2000 (110 min)
12:10 **Zina widzieć** - film dok.
13:10 **Kosmos 1999 II** (6/24)
14:15 **Dekalog, dwa** - film ★★★★ psychologiczny Polska/Niemcy 1990 (70 min)
15:25 **Przez łzy do szczęścia** ★★ - film obyczajowy Polska 1939 (100 min)
17:05 **Kolumbowie** (4/5)
18:15 **W poszukiwaniu dobrego filmu** (49)
18:55 **Rawhide III** (10)
20:00 **Wstęp do spektaklu** - film i teatr Polska 2026
20:05 **Teatr Telewizji** - spektakl teatralny PL 2026
21:15 **Podróż Felicji (Felicia's Journey)** ★★★ - dramat krym. Kanada/Wlk. Bryt. 1999 (125 min)
23:20 **Gdyby ulica Beale umiała mówić (If Beale Street Could Talk)** ★★★★ - dramat miłosny USA 2018 (135 min)
01:35 **The Rolling Stones – życie w rytmie rocka**

WARNER TV

07:55 Bajer z Bel-Air III
09:00 Prawo Agaty VI (10)
10:00 Pełniejsza chata II (11,12/13) - serial kom.
11:15 Teraz albo nigdy!
12:50 Tropiciele (3/10)
13:20 Bajer z Bel-Air III (4,5,6,7/24) - serial kom.
15:10 Pełniejsza chata II
17:45 Kopciuszek. W rytmie miłości - komedia USA 2011
19:25 Invictus: Niepokonany - dramat hist. USA 2009
22:00 4 Blocks (3,4/6)
00:15 Mad Max pod kopułą gromu - film s.f. Aus./USA 1985

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki III (19/22)
09:25 Pingwiny z Madagaskaru
10:00 Noe: wybrany przez Boga - film przyg. USA 2014
13:00 Czarodziejki III
15:00 Pingwiny z Madagaskaru
15:30 Star Trek VI: Wojna o pokój - film s.f. USA 1991
18:00 Fantastyczny Pan Lis - film anim. Wlk. Brytania/USA 2009, reż. Wes Anderson
20:00 Mission: Impossible III - film sens. USA 2006
22:35 Zakładnik - film sens. USA 2004, reż. Michael Mann
01:00 Fast Charlie - film sens. Wlk. Brytania/USA 2023

HBO

08:05 **Światełko w tunelu** ★★★ - komediodramat USA 2024, reż. Kelly O'Sullivan, Alex Thompson (115 min)
10:00 **Władca Pierścieni: Drużyna Pierścienia** ★★★★★ - film fantasy USA/Nowa Zelandia 2001 (175 min)
12:55 **Moja wina: Londyn** ★★★ - komedia Wlk. Brytania/Hiszpania 2024, reż. Charlotte Fassler, Dani Girdwood (120 min)
14:55 **Christy** - dramat ★★★ obyczajowy Irlandia/Wlk. Brytania 2025, reż. Brendan Canty (95 min)
16:30 **Ścieżki życia** - dramat ★★★ obycz. Wlk. Brytania 2024, reż. Marianne Elliott (115 min)
18:25 **Karate Kid: Legendy** ★★★ - komedia USA/Kanada 2025, reż. Jonathan Entwistle (95 min)
20:00 **The Pitt II** (9/15) - serial obycz. USA 2026
20:50 **Niebo. Rok w piekle**
21:35 **Jedna bitwa po drugiej** ★★★★ - film sens. USA 2025, reż. Paul Thomas Anderson (160 min)
00:15 **Nie!** - horror USA/Jap./Kanada 2022 (130 min) ★★★

CINEMAX

13:00 Niekończąca się opowieść - film fantasy Niemcy/USA 1984, reż. Wolfgang Petersen
14:35 Witaj, smutku - dramat obyczajowy Kan./Niemcy/F/Wlk. Brytania/USA 2024
16:25 Pysznie - kom. Litwa 2024
18:15 Faceci w czerni III - film s.f. USA 2012
20:00 Na ringu z rodziną - komediodramat Wlk. Brytania/USA/Meksyk 2019
21:45 Ostatnia batalia Ellen Cole - film przyg. USA 2023
23:20 Westhampton - dramat obyczajowy USA 2025

ROMANCE TV

08:45 Górski lekarz (6/8)
10:40 Statek marzeń
12:30 Pastorka - melodramat Niemcy 2013, reż. Josh Broecker
14:25 Poślub mnie w Yosemite - komedia romant. USA 2022
16:15 Malibu – Kemping dla początkujących - film obyczajowy Niemcy 2022
18:05 Górski lekarz (7/8)
20:00 Rosamunde Pilcher: Nagłówek „Miłość" - film obyczajowy Niemcy 2023
21:55 Katie Fforde: Powrót nad morze - film obycz. Niemcy/USA 2015
23:50 Górski lekarz (7/8)

CANAL+ PREMIUM

09:20 **Długi weekend** - film ★★★ obycz. Polska 2004, reż. Robert Gliński (75 min)
10:35 **Łapu-Capu** (220)
10:40 **Dahomej** - film dokumentalny F/Senegal/Benin/Singapur 2024
11:50 **Chopin, Chopin!** ★★★ - dramat obyczajowy Polska 2025 (130 min)
14:00 **Dalajlama. Przez mądrość do szczęścia**
15:30 **Wolna krowa** - film krótkom. PL 2023 (30 min)
16:00 **Saga „Zmierzch": Przed świtem, cz. 1** ★★ - film przyg. USA 2011, reż. Bill Condon (115 min)
17:55 **Jason Bourne** - film ★★★ sens. USA/Chiny/Hiszp./Japonia/Isl./Niemcy/Włochy 2016 (120 min)
19:55 **Łapu-Capu** (221)
20:00 **Nowa fala** - film ★★★★ biograficzny Francja/USA 2025, reż. Richard Linklater, wyk. Guillaume Marbeck (105 min)
21:45 **CIA: Po 11 września** - serial dok. F 2026
22:40 **Dorosłość** - thriller ★★★ USA 2025, reż. Alex Winter (95 min)
00:15 **Boogeyman II** - horror ★★ USA 2007 (90 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (7/50)
10:55 Lekarze IV (3)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (8/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (82,83)
17:10 Superbohaterowie (7)
17:45 Dzika furia - film sens. USA 2018, reż. Brad Peyton
20:00 Valerian i Miasto Tysiąca Planet - film fantasy F/Chiny/B/Niemcy/Arabia Saud./USA/Kan./Katar 2017
22:55 Eagle Eye - film sens. USA 2008, reż. D.J. Caruso

AMC

10:10 Kupiec wenecki - dramat obycz. USA/Włochy/Luksemburg/Wlk. Bryt. 2004
12:50 Poskromienie złośnicy - komedia Wlk. Brytania 2005
15:20 Zaborcza miłość - thriller USA 1998
17:20 Bohater ostatniej akcji - film przyg. USA 1993
20:00 Snajper II - film sens. USA/Węgry 2002, reż. Craig R. Baxley, wyk. Tom Berenger
22:00 Resident Evil: Apokalipsa - horror Niemcy/Wlk. Brytania/USA/Kanada/F 2004
23:55 Underworld: Przebudzenie - horror USA/Kan. 2012

AXN

08:25 Ostry dyżur V (8/22) - serial obycz. USA 1998
09:25 Castle VII (5,6/23)
11:20 Rekrut: Feds (1,2/22)
13:10 Dowody zbrodni V (8,9/18) - serial sens.
15:10 FBI V (6,7/23)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VII (24,1/24)
19:05 Castle VII (7,8/23)
21:05 Rekrut V (8/22) - serial krym. USA 2022
22:00 Rekrut: Feds (8/22)
22:55 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VII (24,1/24)

EPIC DRAMA

08:25 Detektyw Murdoch XVII
09:25 Wszystkie stworzenia duże i małe II - serial obycz.
10:25 Lekarze na start
11:50 Panna Scarlet i komisarz
13:00 Marlow: klub zbrodni
14:00 Agenci NCIS XVI (22/24)
14:55 Panna Marple V (2/4)
16:55 Poirot XII (2/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2010
19:00 Agenci NCIS XVI (23/24) - serial krym. USA 2019
19:55 Poirot III (9/11)
21:00 Hiszpańska księżniczka II (3/8) - serial historyczny
22:15 Domina II (3/8)
23:25 Poirot III (9/11)

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (12, 1) - reality show Polska 2016
13:25 Kuchenne rewolucje (5, 4) - reality show
15:35 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (3, 4) - reality show
17:05 Magda gotuje Internet
17:40 Kuchenne rewolucje (5, 6, 7) - reality show
20:50 Ostre cięcie (7) - reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski XI (7/12)
22:50 Hotel Paradise (12)
23:45 Mój sąsiad morderca XI (5/10) - serial dokumentalny
00:50 Apetyt na miłość (6)

TVN TURBO

08:30 Najpopularniejsze auta świata (1, 2) - magazyn
09:15 Fani czterech kółek XVII
11:15 Złomowisko PL X
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (5067)
18:15 Z drugiej ręki (2)
19:00 Duda kontra Szafrański
19:45 Naprawy nie do naprawy (2) - mag. motoryzacyjny
20:30 Jeździć, obserwować VII
22:00 Raport Turbo (5067)
22:15 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (2,14/17)

BBC FIRST

08:40 Lewis II (8/8)
09:45 Ojciec Brown IV (8/10)
10:45 Śmierć pod palmami IX
11:50 Z pamiętnika położnej
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:45 Ojciec Brown XII (6/10)
15:50 Lewis II - serial krym.
16:55 My Life is Murder IV
17:55 Morderstwa w Midsomer XIX (2/6) - serial krym.
19:45 Śmierć pod palmami X (1/8) - serial kryminalny
21:00 Zbrodnie Saint-Pierre (7/10) - serial kryminalny
22:00 TrueLove (1,2/6)

FX

09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (9/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (13,14/24)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (1,2/17)
13:45 Agenci NCIS X
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (15,16/24)
17:25 Z Archiwum X IV
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (3,4/17)
22:00 9-1-1: Nashville
22:55 Z Archiwum X IV (21/24)
23:50 Obserwator - thriller USA/Kanada/Wietnam 2000

HGTV

08:05 Remontujemy dom na plaży IX (8/12) - serial dok.
09:55 Poszukiwacze domów
10:55 Kamera, akcja, wpadka!
12:00 Odlotowy ogród (3)
12:30 Nowe życie w starym domu VII (3/12) - serial dok.
14:30 Mieszkanie na miarę III
15:30 Pogromcy chaosu (7)
16:30 Polowanie na ogród V
18:10 Weekendowa metamorfoza (5) - reality show
19:05 Zgłoś remont (4)
20:05 Dorota inspiruje (1)
21:00 Dorota was urządzi VI
22:35 House Hunters

BBC LIFESTYLE

11:35 Antyki z Francji
12:35 Wyjątkowy butik (1)
13:40 Niezwykłe hotele bez tajemnic IV (1/6) - serial dok.
14:50 Wielkie kanadyjskie wypieki (1) - real tv Kan. 2018
15:50 Zapraszam do stołu (6)
17:40 Antyki z Francji: na tropie okazji (8) - reality show Francja/Wlk. Brytania 2024
18:50 Mistrzowie szycia (7)
20:00 Wielkie kanadyjskie wypieki (2) - real tv Kan. 2018
21:00 Koreańska uczta Eda i Ryu (3) - mag. kulinarny
22:00 Ibiza: za kulisami wiecznej imprezy - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół II (16/24)
08:55 Przyjaciele IX (21,22, 17,18,19,20/24) - serial kom.
11:55 Teoria wielkiego podrywu VII - serial kom.
14:30 Dwóch i pół II (17,18, 19,20/24) - serial kom.
16:25 Przyjaciele IX (23,1, 2,3,4/24) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu VII (20,21,22,23,24,1/24) - serial kom. USA 2014
22:00 The Office PL II (3,4) - serial kom. Polska 2022
23:05 Comedy Club (9, 10)

TVP SERIALE

08:35 Komisarz Alex IX (11)
09:25 Rodzinka.pl VI (22/26)
10:00 Klan - telenowela
10:30 Ranczo II (7/13)
11:25 M jak miłość
12:20 Zaraz wracam (3,4)
13:30 Ojciec Mateusz 34 (1,2) - serial krym. Polska 2025
15:30 Komisarz Alex IX (12)
16:20 Na sygnale
17:25 Ranczo II (9,10/13)
19:30 Ojciec Mateusz 34 (3,2) - serial krym. Polska 2025
21:30 Ranczo II (11,12/13) - serial kom. Polska 2007
23:30 Ojciec Mateusz 34 (4)
00:30 Na dobre i na złe

CANAL+ KUCHNIA

12:50 Podróże piekarza z Hebrydów (1) - magazyn
13:45 Włoskie życie Sophie Grigson II (2,3) - serial dok.
14:40 U sąsiadów w kuchni
15:45 Nie tylko kimchi (8, 1)
16:40 Jamie: dania na każdą kieszeń - serial dok.
17:35 Jamie Oliver (3, 4)
18:30 Podróże piekarza z Hebrydów (3) - magazyn
19:25 m jak mięso (7)
19:50 Nico wrzuca na ruszt
20:20 Czego nie jeść (2)
21:15 Anthony Bourdain VI
23:55 Top Chef (11)

CANAL+ DOMO

10:00 Gardeners' World (21)
11:10 Ucieczka na wieś XXIII
12:10 Wielkie projekty
13:10 Pokochaj lub sprzedaj
14:05 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (6)
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (3) - lifestyle
15:55 Kupione i co dalej? (1, 2)
16:50 Gardeners' World (24)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty
20:00 Daleko od miasta XIV
21:00 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (7)
21:55 Wielkie projekty (6)
23:05 W mieście czy na wsi

PLANETE+

13:40 Związani z ziemią. Dzieje życia na wsi - serial dok.
14:50 Patagonia. Życie na krańcu świata - serial dok.
15:50 Piesze wędrówki po świecie II (3) - serial dok.
16:55 Świat z góry XII
17:55 Dokąd dzisiaj? IV (31,32)
18:35 Atom, narkotyki, brudne pieniądze - serial dok.
19:45 Jak oligarchowie korumpują Zachód (1) - serial dok.
20:55 Życie codzienne w Protektoracie Czech i Moraw
22:00 Operacja Barbarossa

DISCOVERY CHANNEL

10:00 Wyprawa w nieznane VII
11:00 Gorączka złota XVI (14)
12:00 Przemytnicy: na lotnisku (2) - serial dok. USA 2024
13:00 W dżungli z Edem Staffordem (4/6) - serial dok.
14:00 Nagi instynkt przetrwania: rozbitkowie (8)
15:00 Złomowisko PL IX
16:00 Rolnicy w akcji (3)
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Specjalistki II
19:00 Nagi instynkt przetrwania V (1,2/15) - serial dok.
21:00 Poszukiwacze przeklętego złota V - serial dok.
22:00 W oku cyklonu III (7)

TVP HISTORIA

11:00 Mateczki - film dok.
12:00 Najwspanialsze góry Afryki (4/4) - serial dok.
12:55 Artur Grottger. Wieszcz z ołówkiem - film dok.
14:00 Dom - serial obycz.
15:50 Sensacje XX wieku
17:10 Ex libris - magazyn
17:35 Wojenne dziewczyny
18:30 Odnaleźć zaginione (6)
19:05 Premierzy (1)
20:00 Zatoka szpiegów (8)
20:55 Kroniki Hitlera (3/13)
21:55 Nieznana wojna na Północy II (5/6) - serial dok.
23:00 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (1/7)
14:50 Największe tajemnice świata VII (11) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze – przełomowe momenty (1/10) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (4) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVII
21:00 Tom Hanks: II wojna światowa (13/20) - serial dok.
22:00 II wojna światowa: walka o Europę (1,2/8)

NATIONAL GEOGRAPHIC

12:00 Katastrofa w przestworzach XXIV (6,3,9,4/10)
16:00 Sekrety starożytnej medycyny (5) - serial dok.
17:00 Najdziwniejsze przedmioty III (1/10) - serial dok.
18:00 Tajemnice wojennych wraków (2/8) - serial dok.
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy: wojna z Ameryką (1/6)
20:00 Katastrofa w przestworzach XIX (1/10) - serial dok.
21:00 Tajemnice dawnych cywilizacji (3/3) - serial dok.
22:00 Odkopać historię (2)

FOCUS TV

08:00 Było sobie życie
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici IX
10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Maszyny bojowe (5/8)
13:00 Poszukiwacze historii XXV (4,5) - serial dok.
14:00 Sekrety II wojny światowej - serial dok. Francja 2015
15:00 Truckersi przez Australię X (6/13) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka III
18:00 Rolnicy. Podlasie VI (7,8)
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Supersamoloty bojowe IX - serial dok. USA 2020
22:00 Okręty wojenne III

BBC EARTH

09:15 Dzika Francja II
10:20 Życie na pustkowiu X
11:20 Zabójcza pogoda VI
12:20 Wielka kanadyjska przygoda (2/6) - serial dok.
13:25 Królestwo zwierząt (5/6)
14:30 W okowach mrozu VII
15:30 Życie na pustkowiu X
16:35 Sekrety piramid
17:35 Królestwo zwierząt (5/6)
18:40 Wielka kanadyjska przygoda (3/6) - serial dok.
19:45 Dzika Wielka Brytania
20:55 W okowach mrozu VIII
22:55 Krótka kronika dłuższego życia (3/4) - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

09:35 Punkty zwrotne II wojny światowej (1/6) - serial dok.
10:40 Hitler i jego władza (1/3)
11:50 Starożytne superbudowle IV (1) - serial dok.
16:25 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (4/10) - serial dok.
17:30 Punkty zwrotne II wojny światowej (2/6) - serial dok.
18:40 Starożytna apokalipsa II
19:50 Tajemnice Adriatyku
21:00 II wojna światowa: piekło na Ziemi (1/8) - serial dok.
22:05 Starożytne superbudowle III (1/6) - serial dok.
23:15 Hitler i jego władza

ŚRODA 16.09

Od A do Z

28 TYGODNI PÓŹNIEJ ★★
film s.f., Wlk. Brytania/Hiszpania/USA 2007, reż. Juan Carlos Fresnadillo, wyk. Robert Carlyle, Rose Byrne, Jeremy Renner
23:40 | hbo
Kontynuacja „28 dni później": w pół roku po ataku zarazy życie w Londynie, zamienionym w obóz wojskowy, zaczyna się stabilizować, ale nie wszystko idzie zgodnie z planem. Plus Robert Carlyle dla wybranych.

BARRY SEAL: KRÓL PRZEMYTU ★★★
film sens., USA 2017, reż. Doug Liman, wyk. Tom Cruise, Domhnall Gleeson, Sarah Wright
22:40 | canal+ premium
Oparta na faktach historia pilota, który działając na zlecenie CIA, w latach 80. XX wieku uczestniczył w przemycie narkotyków, z którego finansowano antykomunistyczne siły w Nikaragui. Plus Tom Cruise.

CHIEF OF STATION ★★
thriller, USA/Wlk. Brytania/Węgry 2024, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Aaron Eckhart, Olga Kurylenko, Alex Pettyfer
21:20 | ale kino+ hd
Szef placówki CIA w Budapeszcie traci żonę w zamachu. Jednak po powrocie do kraju dowiaduje się, że nie był to zamach, a kobieta była podwójnym agentem działającym na rzecz wroga. Trzeba to sprawdzić.

EPIDEMIA STRACHU ★★★
film sens., USA 2011, reż. Steven Soderbergh, wyk. Matt Damon, Kate Winslet, Marion Cotillard
21:00 | tvn 7
Steven Soderbergh w dobrej tradycji kina katastroficznego: międzynarodowy zespół lekarzy szuka antidotum na rozprzestrzeniającego się w zawrotnym tempie śmiertelnego wirusa.

EUROTRIP ★★
komedia, USA/Czechy 2004, reż. Jeff Schaffer, Alec Berg, wyk. Scott Mechlowicz, Jacob Pitts, Kristin Kreuk
22:35 | stopklatka
Grupa amerykańskich nastolatków wyrusza na podbój Europy, gdzie mieszka internetowa przyjaciółka jednego z nich. Plus znany zestaw tricków i uprzedzeń Amerykanów do Starego Kontynentu.

Nice Guys. Równi goście

23:05 | tvn
★★★★

· FOT. POLSAT

Na granicy pastiszu kina lat 70., spod ręki Shane'a Blacka, scenarzysty „Zabójczej broni": niedobrana para detektywów na tropie uprowadzonej gwiazdki porno. Na ekranie Russell Crowe i Ryan Gosling.

KOMEDIA SENSACYJNA
USA/WLK. BRYTANIA 2016, reż. Shane Black, wyk. Russell Crowe, Ryan Gosling, Matt Bomer

MIZANTROP ★★★
thriller, USA/Kanada 2023, reż. Damián Szifron, wyk. Shailene Woodley, Ben Mendelsohn, Jovan Adepo
22:25 | tv puls
Utalentowana, lecz na co dzień rażąco niezdyscyplinowana, policjantka otrzymuje od FBI propozycję nie do odrzucenia: wytropić szaleńca, który terroryzuje wielkie miasto w noc sylwestrową.

NAWRÓT DEPRESJI GANGSTERA ★★
komedia kryminalna, USA/Australia 2002, reż. Harold Ramis, wyk. Robert De Niro, Billy Crystal, Lisa Kudrow
21:05 | tvp 1
Jeszcze raz: relacje między gangsterem i jego psychoterapeutą okazują się korzystne dla nich obu. Dla samego filmu, który próbuje pastiszu „Rodziny Soprano" – nieco mniej.

OKUP ★★★★
film sens., USA 1996, reż. Ron Howard, wyk. Mel Gibson, Rene Russo, Brawley Nolte
23:20 | tvn 7
Mel Gibson jako bezwzględny gracz, który musi się nauczyć pokory w chwili porwania syna. Ale gracz zawsze pozostanie graczem. Remake zapomnianego filmu sprzed 40 lat. Plus zdjęcia Piotra Sobocińskiego.

ROZGRZESZENIE ★★
thriller, USA 2024, reż. Hans Petter Moland, wyk. Liam Neeson, Ron Perlman, Frankie Shaw
20:00 | tv puls
Niezawodny Liam Neeson jako starzejący się gangster, który szuka kontaktu z porzuconymi przez laty dziećmi, lecz wcześniej musi zerwać ze światem przestępczym, który nie chce z niego rezygnować

SEKSMISJA ★★★★
komedia, Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr, Bożena Stryjkówna
23:50 | kino polska
Poddani hibernacji mężczyźni budzą się w następnym stuleciu - w postapokaliptycznym świecie kobiet, pozbawionym pierwiastka męskiego. Wielki przebój od czasów kinowej premiery: nie starzeje się.

UPADEK ★★★
thriller, USA/Francja/Wlk. Brytania 1993, reż. Joel Schumacher, wyk. Michael Douglas, Robert Duvall, Barbara Hershey
22:00 | warner tv
Rewelacyjny Michael Douglas jako frustrat, który rusza na miasto ze strzelbą: czy inspektor Robert Duvall zdoła go powstrzymać, zanim dopełni zemsty na rzeczywistości? Mocne wrażenia i dużo satysfakcji!

URODZENI MORDERCY ★★★
thriller, USA 1994, reż. Oliver Stone, wyk. Woody Harrelson, Juliette Lewis, Robert Downey Jr.
22:30 | cinemax
Narkotyczna wizja społeczeństwa zdegenerowanego przez telewizję na przykładzie krwawej eskapady pary kochanków – morderców. Ocieka przemocą, ale dowodzi przenikliwości Olivera Stone'a.

WYMYK ★★★★★
film sens., Polska 2011, reż. Greg Zgliński, wyk. Robert Więckiewicz, Łukasz Simlat, Gabriela Muskała
20:00 | kino polska
Kiedy mężczyzna staje w obronie zaczepianej przez chuliganów dziewczyny, jego brat cofa się, co prowadzi do tragicznych konsekwencji. Moralitet Grega Zglinskiego z wielką kreacją Roberta Więckiewicza.

ŻEBY NIE BYŁO ŚLADÓW ★★★
dramat obycz., Polska/Czechy/Francja 2021, reż. Jan P. Matuszyński, wyk. Tomasz Ziętek, Sandra Korzeniak, Jacek Braciak
20:00 | tvp kultura
Inspirowana książką Cezarego Łazarewicza opowieść o usiłowaniach władz PRL wyciszenia sprawy śmierci Grzegorza Przemyka z rąk milicji, co skupia się na walczącym o prawdę koledze zamordowanego.

KONRAD J. ZARĘBSKI

ŚRODA 16.09

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Rodzina (nie od) święta (51) - program religijny
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Zaraz wracam (5)
08:55 Ranczo (6/13)
10:00 Komisarz Alex (8)
11:00 Ojciec Mateusz XX (12)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 Magazyn rolniczy (771)
13:00 Dzikie Indie (1/3)
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (614)
15:35 Gra słów. Krzyżówka
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5957)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Felicita** (6) - serial obycz. PL/Włochy 2026, wyk. Laura Breszka
21:05 **Nawrót depresji** ** **gangstera (Analyze That)** - komedia kryminalna USA/Aus. 2002
22:55 **Zabójcze roboty: przyszłość wojny**
00:00 **Czarny Mercedes** ** **(Czarny mercedes)** - film krym. Polska 2019 (130 min)
02:10 **Zmiana pasa (Changing Lanes)** *** - film sens. USA 2002 (105 min)

TVP2

06:50 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7678) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie (7678) - mag. Polska 2026
11:45 Fenomenalny Piotr Beczała - reportaż
12:25 Koło fortuny (2217)
13:05 Mini audycja
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1072)
14:35 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2218) - teleturniej Polska 2026
16:35 Familiada (3045)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1073)
18:50 Jeden z dziesięciu (8)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:35 **Magazyn Ekspresu Reporterów**
20:40 **Przepis dnia**
20:50 **Na dobre i na złe**
21:40 **Magazyn Ekspresu Reporterów**
21:50 **Na sygnale**
22:20 **Magazyn Ekspresu Reporterów**
23:20 **Miłość od drugiego** ** **wejrzenia (Mid-Love Crisis)** - film obycz. Kan./USA 2022 (95 min)
00:55 **Peaky Blinders**

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień
09:10 Malanowski i Partnerzy IX (2/60)
09:40 Wypasiona Kuchnia (10)
09:45 Malanowski i Partnerzy IX (3/60)
10:15 Dlaczego ja? 29 (21,22/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (12) - serial krym. Polska 2026
13:20 Gliniarze XVII (7,8) - serial fabularno-dok.
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (11)
16:55 Gliniarze Śląsk (13) - serial krym. Polska 2026
17:55 Siatkówka: Mistrzostwa Europy mężczyzn w Bułgarii, Finlandii, Rumunii i Włoszech (na żywo)
19:45 Wypasiona Kuchnia (17)
19:55 Milionerzy (130)

20:35 **Dalej jazda!** *** - komedia Polska 2024, reż. Mariusz Kuczewski, wyk. Marian Opania, Mariusz Drężek, Anita Sokołowska (130 min)
22:45 **Sąsiedzi (Neighbors)** *** - komedia USA 2014, reż. Nicholas Stoller, wyk. Seth Rogen, Zac Efron, Rose Byrne, Dave Franco (125 min)
00:50 **Jutro będzie futro** *** **(Hot Tub Time Machine)** - komedia USA 2010 (130 min)

TVN

05:10 Zamieszkać na plaży V
05:40 Uwaga! (8087) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (14/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Grudziądz, bar „Pierożek" XXVII (8) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5777) - mag. Polska 2026
11:20 Doradca smaku (11)
11:30 Kuchenne rewolucje: Płock – „Sho Sho" XXV (11)
12:35 Kuchenne rewolucje: „Bistro na Drzewiarzu", Jasienica XXI (11)
13:40 Ukryta prawda (37,38,13/40) - serial fabularno-dok. Polska 2024
16:50 Szpital św. Anny IV (13) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VII (13)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8088) - mag.

20:15 **Na Wspólnej XXIV** - serial obyczajowy
20:50 **The Floor** (11) - teleturniej Polska 2026
21:30 **Top Model** (3) - reality show Polska 2026
23:05 **Nice Guys. Równi goście (The Nice Guys)** **** - komedia sensacyjna USA/Wlk. Brytania 2016, reż. Shane Black, wyk. Russell Crowe, Ryan Gosling, Matt Bomer (140 min)
01:25 **Klara** (5,6/8) - serial kom. Polska 2024

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami V (8,9/22) - serial krym. USA 1989, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXV (10,1/10)
10:00 Zaklinaczka duchów V (7/22) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Kurierzy II (41)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV - serial obycz.
17:00 Kurierzy II (42) - serial obycz. Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.
20:00 **Rozgrzeszenie (Absolution)** ** - thriller USA 2024, reż. Hans Petter Moland, wyk. Liam Neeson, Ron Perlman, Frankie Shaw (145 min)
22:25 **Mizantrop (To Catch a Killer)** *** - thriller USA/Kanada 2023, reż. Damián Szifron (155 min)
01:00 **Zabić Bin Ladena: Operacja Geronimo (Seal Team Six: The Raid on Osama Bin Laden)** ** - film sens. USA 2012 (125 min)

TVN7

05:20 Ten moment (23/40) - serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (21,22,23/69) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (34,18,19/51) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fabularno-dok.
13:55 Detektywi III (31/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (3) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (65/68) - serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (7) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (16/17)
20:00 **Hotel Paradise** (13) - real tv Polska 2026
21:00 **Epidemia strachu (Contagion)** *** - film sens. USA 2011, reż. Steven Soderbergh, wyk. Matt Damon, Kate Winslet (140 min)
23:20 **Okup (Ransom)** **** - film sens. USA 1996, reż. Ron Howard, wyk. Mel Gibson, Rene Russo, Brawley Nolte, Gary Sinise (150 min)
01:50 **Hotel Paradise** (12) - real tv Polska 2026

MEZZO

11:20 Orkiestra Kapitolu z Tuluzy pod batutą Thomasa Guggeisa wykonuje utwory Ravela i Mahlera
13:00 Intermezzo
13:30 Wielcy muzyczni rywale: Callas vs Tebaldi - muzyka klasyczna Niemcy 2020
14:10 Verdi: Requiem - muzyka klasyczna
15:35 Orkiestra kameralna z Lozanny, Renaud Capuçon, Stefan Dohr : Mozart, Strauss
16:50 Intermezzo
17:40 Antonio Vivaldi: Les Quatre saisons dansées
18:50 La grande danza – Aterballetto w Mediolanie - balet Włochy 2017
20:30 Claudio Monteverdi: Koronacja Poppei - opera F 2023
23:10 Gil Evans Orchestra & Mccoy Tyner Sextet - koncert

PULS 2

09:45 Bing (3,4/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele (11)
10:35 Basia (1,2)
11:10 Gus. Mały – wielki rycerz II (45/52) - serial anim.
11:35 Tomek i przyjaciele
12:00 Psi patrol IV (12/26)
12:35 Gumisie V (2,3/8)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun V (17)
14:35 Marta mówi! (8)
15:00 Miraculous III
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (13,14/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob IX
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XVIII (58) - serial obycz.
21:00 Teren prywatny - thriller USA 2001
22:50 Po prostu walcz! - film sensacyjny USA 2008

TV4

07:00 Strażnik Teksasu III
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (4) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci XI (59,60,61/65) - serial obycz.
11:55 Na ratunek 112 XVII
12:55 Trudne sprawy XVIII (40,32,33/40) - serial fab.-dok.
15:55 Policjantki i policjanci XXV (12) - serial obycz.
17:00 Trudne sprawy 28 (13/60) - serial fabularno-dok.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (440) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci XXV (13) - serial obycz.
20:00 Wypasiona Kuchnia (16)
20:05 Uroczysko VI (11)
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (11)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (11) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni II

METRO

07:35 Szpital (14,15,16/67)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (53/68)
13:30 Brzydula - serial obycz.
14:40 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. III (11) - serial obycz. Polska 2006
16:55 Idź na całość (20) - teleturniej Polska 2026
18:00 Złomowisko PL IV - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka VI (29,30/30) - serial fab.-dok. Polska 2014
21:05 Kryminalni (5,6) - serial kryminalny Polska 2004
23:15 Hannibal II (2/13) - serial grozy USA 2014
00:20 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VI - serial dok.
01:20 Szpital (12/67)
02:20 Szkoła (58/68)

ŚRODA 16.09

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (246) - mag. kulinarny
09:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (13)
09:45 Górski lekarz XVII (14,15/16) - serial obycz. Niemcy/Austria 2024
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (7,8/13) - serial krym. Aus. 2013
14:00 Hudson i Rex: Rex do celu IV (3/16) - serial krym. Kanada 2021, wyk. John Reardon
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (10,11) - serial fabularno-dok.
17:00 Katastrofy w przestworzach IV (3,6,2/10) - serial dok.
20:00 Zapłata (Paycheck) ** - thriller USA/Kanada 2003, reż. John Woo, wyk. Ben Affleck, Aaron Eckhart, Uma Thurman, Paul Giamatti (155 min)
22:35 Eurotrip (EuroTrip) ** - komedia USA/Czechy 2004, reż. Jeff Schaffer, Alec Berg (115 min)
00:30 Wesele - dramat obycz. *** Polska/Łotwa 2021, reż. Wojciech Smarzowski, wyk. Robert Więckiewicz, Agata Kulesza (175 min)

KINO POLSKA

07:40 Podróże kapitana Klipera - serial anim.
08:10 Do przerwy 0:1 (7/7)
08:40 Pan Kleks w kosmosie, cz. 2: Misja Voltana - film przyg. Polska/Czechosłowacja 88, reż. Krzysztof Gradowski, wyk. Piotr Fronczewski
09:55 Moja mama - film krótkom. Polska 2024
10:20 Widzisz? - film krótkom.
10:40 1920. Bitwa Warszawska - dramat historyczny Polska 2011
13:00 Hallo Szpicbródka, czyli ostatni występ króla kasiarzy - komedia muz. Polska 1978
15:25 Na układy nie ma rady - komedia Polska 2017
17:10 Pogranicze w ogniu (18,19) - serial sens. Polska 1991, wyk. Cezary Pazura
20:00 Wymyk - film sens. Polska 2011, reż. Greg Zgliński, wyk. Robert Więckiewicz, Łukasz Simlat, Gabriela Muskała, Tomasz Schuchardt
21:50 Trick - film sens. Polska 2010, reż. Jan Hryniak, wyk. Piotr Adamczyk, Karolina Gruszka, Andrzej Chyra
23:50 Seksmisja - komedia Polska 1984, reż. Juliusz Machulski, wyk. Olgierd Łukaszewicz, Jerzy Stuhr, Bożena Stryjkówna, Ryszarda Hanin

ALE KINO+

08:40 The Office PL II (11,12/12) - serial komediowy Polska 2022
10:00 Bestia II (5,6/6) - serial obycz. Kanada 2023
12:00 Detektyw Foyle III (3/4) - serial krym.
13:50 Alfa (Alpha.) - film *** sens. Hol./Szwajcaria 2024, reż. Jan-Willem Van Ewijk, wyk. Kaija Ledergerber, Gijs Scholten van Aschat, David Urankar (130 min)
16:00 Minari - dramat obycz. **** USA 2020, reż. Lee Isaac Chung, wyk. Steven Yeun (130 min)
18:10 Detektyw Foyle III (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2004
20:10 Edukacja XD (5,6/10) - serial obycz. Polska 2025, wyk. Tomasz Włosok, Michał Balicki
21:20 Chief of Station - thriller ** USA/Wlk. Brytania/Węgry 2024, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Aaron Eckhart, Olga Kurylenko, Alex Pettyfer (125 min)
23:25 Co się stało z Gracie Darling (5,6/6) - serial obycz. Australia 2025
01:35 Prosta sprawa

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin (4/6)
08:30 Przyjaciółki XX (1,2/12) - serial obycz. Polska 2022
10:25 Świat według Kiepskich
13:45 Zostań, jeśli kochasz - melodramat USA 2014
15:55 Le Mans '66 - film biograficzny USA 2019
19:20 8 części prawdy - film kryminalny USA 2008
21:00 Piekarz - film sens. USA/Kan. 2022, reż. Jonathan Sobol, wyk. Ron Perlman
23:05 Creed 2 - dramat obycz. USA 2018, reż. Steven Caple Jr.
01:55 Fala zbrodni

FILMBOX+ ONE

07:45 Panna Marple II (3/4)
09:45 Vera VII (3/4)
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (4/13)
12:55 Poirot VII (2/2) - serial krym. Wlk. Brytania 2000
15:05 Strażnik Teksasu V
17:05 Vera VII (4/4)
19:00 Poirot III (2/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
20:00 Uprowadzona - thriller USA/Francja 2008, reż. Pierre Morel, wyk. Liam Neeson
22:05 American Beauty - dramat obycz. USA 1999
00:55 48 godzin - komedia sensacyjna USA 1982

TVP KULTURA

08:25 Tamte lata, tamte dni
09:00 Kolumbowie (4/5)
10:10 Dekalog, dwa - film **** psych. Polska/Niemcy 1990, reż. Krzysztof Kieślowski (70 min)
11:20 Profesor na drodze *** - komediodramat Polska 1973, reż. Zbigniew Chmielewski (75 min)
12:35 Arnold Schönberg – kontrowersyjny wizjoner - film dok.
14:15 Alternatywy 4 (6/9)
15:30 Cesarskie cięcie ** - komedia romantyczna PL 1987, reż. Stanisław Moszuk (100 min)
17:10 Kolumbowie (5/5) - serial wojenny
18:15 Kolekcja - mag. kulturalny Polska 2026
18:30 Informacje kulturalne
18:55 Rawhide III (11) - western USA 1961
20:00 Żeby nie było śladów *** - dramat obycz. Polska/Czechy/F 2021 (165 min)
22:45 Agnieszka... Morawińska, co ty tutaj robisz? - film dok.
00:15 Podróż Felicji (Felicia's Journey) *** - dramat krym. Kanada/Wlk. Bryt. 1999 (125 min)

WARNER TV

08:00 Bajer z Bel-Air III
09:00 Prawo Agaty VI (11)
10:00 Pełniejsza chata II
11:15 Teraz albo nigdy! (1,1/13)
12:45 Bajer z Bel-Air III
14:40 Pełniejsza chata II
16:30 Paszport do Paryża - komedia USA 1999
18:00 Pełniejsza chata III
18:40 Psy i koty III: Łapa w łapę - film przyg. USA 2020
20:20 Akademia policyjna III – Ponowne szkolenie - komedia USA/Kanada 1986
22:00 Upadek - thriller USA/Francja/Wlk. Brytania 1993

PARAMOUNT

07:30 Czarodziejki III
09:25 Policyjna grupa pościgowa XX (6/15) - serial dok.
10:25 Dzień zagłady
13:00 Czarodziejki IV
14:55 Star Trek: Pokolenia - film s.f. USA 1994, reż. David Carson, wyk. Patrick Stewart
17:25 Mission: Impossible III - film sens. USA 2006
20:00 Dirty Dancing - film muzyczny USA 1987, reż. Emile Ardolino, wyk. Patrick Swayze
22:10 Terminator - film s.f. USA/Wlk. Brytania 1984
00:25 Krzyk II - horror USA 1997, reż. Wes Craven

HBO

09:20 Ścieżki życia - dramat *** obycz. Wlk. Brytania 2024, reż. Marianne Elliott (115 min)
11:15 Jeszcze piękniej **** - komediodramat Niemcy 2025, reż. Karoline Herfurth, wyk. Emilia Schüle (135 min)
13:30 Jane Eyre - dramat **** obycz. Wlk. Brytania/USA 2011, reż. Cary Joji Fukunaga (115 min)
15:25 Milcząca przyjaciółka **** - film biograficzny Niemcy/Węgry/Francja/Chiny 2025, reż. Ildikó Enyedi (145 min)
17:50 Fantastyczne zwierzęta i jak je znaleźć **** - film przyg. Wlk. Bryt./USA/Kanada 2016, reż. David Yates (130 min)
20:00 Odwilż III (1) - serial obycz. Polska 2025
20:50 Supergirl - film s.f. ** USA 2026 (110 min)
22:40 Latarnie (5) - serial sens. USA 2026
23:40 28 tygodni później ** - film s.f. Wlk. Brytania/Hiszp./USA 2007 (95 min)
01:15 Blue Moon - film *** biograficzny USA/Irlandia 2025 (100 min)

CINEMAX

13:20 Słone lato - dramat obycz. Wlk. Brytania/Australia 2025, reż. Rebecca Lenkiewicz
14:55 Czerwone pantofle - dramat obycz. Meksyk/Wł. 2022, reż. Carlos Eichelmann Kaiser, wyk. Eustacio Ascacio
16:15 Szalona wiosna - dramat obycz. Hol./Niemcy/B 2024, reż. Danyael Sugawara
18:10 Dziwak - komedio-dramat Islandia 2024
20:00 Transformers III - film s.f. USA 2011
22:30 Urodzeni mordercy - thriller USA 1994

ROMANCE TV

08:40 Górski lekarz (7/8)
10:30 Lato na Islandii
12:25 Katie Fforde: Ofiarowane lata - dramat obycz. Niemcy 2014
14:20 Rosamunde Pilcher: Decyzja z miłości - film obyczajowy Niemcy 2010
16:15 Kryminał z Bolzano: Bez śladu - serial krym. Niemcy 2015, wyk. Chiara Schoras
18:05 Górski lekarz (8/8) - serial obyczajowy
20:00 Rodzina Andersów (3,4/4) - serial komediowy
23:50 Górski lekarz (8/8)
01:45 Rodzina Andersów (3/4)

CANAL+ PREMIUM

09:20 Kiler - komedia Polska **** 1997, reż. Juliusz Machulski (105 min)
11:05 Naturalna dzikość serca - film dok.
12:30 Fuks - komedia sens. *** Polska 1999, reż. Maciej Dutkiewicz (85 min)
13:55 Co ukrywa Elon Musk? - film dok. Niemcy 2025
15:25 Pod gwiaździstym niebem ** - komedia romantyczna USA 2025, reż. Michelle Danner, wyk. Alex Pettyfer, Andy Garcia (95 min)
17:00 Morderstwo w ambasadzie ** - film sens. Wlk. Brytania 2025 (85 min)
18:25 Łapu-Capu (222)
18:30 Skok na milion ** - komedia Francja/Belgia 2025, reż. Grégoire Vigneron (90 min)
20:00 Królestwo - dramat * obycz. PL 2025 (110 min)
21:50 The Walking Dead: Dead City III (7/8)
22:40 Barry Seal: Król przemytu *** - film sens. USA 2017, reż. Doug Liman, wyk. Tom Cruise (110 min)
00:30 Fanatyczka - horror ** Kanada 2024, reż. Sheldon Wilson (105 min)

TVN FABUŁA

09:50 Młode gliny (8/50)
10:55 Lekarze IV (4)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (9/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (84,85)
17:10 Top 100: filmy wszech czasów (5) - mag. filmowy
17:45 Dziewczyny z Hollywood
17:55 Step Up 4 Revolution - film muzyczny USA 2012
20:00 Focus - komedia kryminalna USA/Argentyna 2015, reż. Glenn Ficarra, John Requa
22:20 Dzika furia - film sens. USA 2018, reż. Brad Peyton

AMC

09:10 Mistrz Wing Chun – Ip Man (Ip Man II) - film akcji Hongkong/Chiny 2010
11:20 Pożegnanie z miłością - film obyczajowy USA 2022, reż. Brian Herzlinger
13:15 Wybuchowa para - komedia sensacyjna USA 2010, reż. James Mangold
15:35 Kaktus Jack - western USA 1979, reż. Hal Needham
17:35 Dirty Dancing - film muzyczny USA 1987
19:40 Dzielnica Lakeview - thriller USA 2008
22:00 Droga bez odwrotu - thriller USA 2023

AXN

08:25 Ostry dyżur V (10/22)
09:20 Castle VII (7,8/23)
11:10 Rekrut: Feds (3,4/22)
13:10 Dowody zbrodni V (10,11/18) - serial sens.
15:10 FBI V (8,9/23)
17:05 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VIII (1,3/17) - serial krym. USA/Kanada 2007
19:05 Castle VII (9,10/23)
21:05 Walker: Strażnik Teksasu II (19,20/20) - serial krym.
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VIII (2,3/17)
00:45 Castle VII (9/23)

EPIC DRAMA

08:20 Detektyw Murdoch XVII (11/24) - serial kryminalny
09:20 Wszystkie stworzenia duże i małe II (4/6) - serial obycz.
10:20 Lekarze na start
11:50 Panna Scarlet i komisarz IV (6/6) - serial krym.
13:00 Marlow: klub zbrodni II
14:00 Agenci NCIS XVI (23/24)
14:55 Panna Marple V (3/4)
16:55 Poirot XII (3/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2010
18:55 Agenci NCIS XVI (24/24)
19:50 Poirot III (10/11)
21:00 Sherlock i córka (7/8)
22:00 Montmartre (1/8)
23:05 Poirot III (10/11)

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (2, 3)
13:25 Kuchenne rewolucje (13, 6) - reality show
15:35 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (5, 6) - reality show
17:05 Salon sukien ślubnych: Polska III (1/8) - serial dok.
17:40 Kuchenne rewolucje (8, 9, 10) - reality show
20:50 Jestem z Polski IX (9,16/15) - serial dok.
22:50 Hotel Paradise (13) - real tv Polska 2026
23:45 Mój sąsiad morderca XI (6/10) - serial dokumentalny
00:50 Apetyt na miłość (7)

TVN TURBO

08:20 Wszystko co naj...
09:20 Fani czterech kółek XVII
11:15 Złomowisko PL X
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (5068)
18:15 Zawodowi handlarze
19:45 Mobilni mechanicy (1)
20:30 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (14/17)
21:00 Wojny samochodowe (2)
22:00 Raport Turbo (5068)
22:15 Z drugiej ręki (2)
23:00 Duda kontra Szafrański XI (2/10) - serial dok.

BBC FIRST

08:40 Lewis III (1/8)
09:40 Ojciec Brown IV (9/10)
10:35 Śmierć pod palmami X
11:50 Z pamiętnika położnej
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown XII (7/10)
15:50 Lewis III (1/8)
16:55 My Life is Murder IV (3)
17:55 Morderstwa w Midsomer XIX (3/6) - serial krym.
19:45 Śmierć pod palmami X
21:00 Zbrodnie na Szetlandach II (5,6/6) - serial krym.
23:20 Line of Duty – Wydział wewnętrzny II (6,1/6)

FX

08:00 Kości (9/22)
09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (10/22)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (15,16/24)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (3,4/17)
13:45 Agenci NCIS X
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (17,18/24)
17:25 Z Archiwum X IV (21,22/24) - serial s.f.
19:15 Agenci NCIS: Sydney III
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (5,6/17)
22:00 Matlock II (5/16)
22:50 Z Archiwum X IV

HGTV

08:05 Remontujemy dom na plaży XI (9) - serial dok.
10:00 Wymarzony dom we Włoszech (2/12) - serial dok.
10:55 Kamera, akcja, wpadka!
12:00 Odlotowy ogród (4)
12:35 Nowe życie w starym domu V - serial dok.
14:30 Mieszkanie na miarę III
16:30 Polowanie na ogród V
18:10 Zgłoś remont (4)
19:05 Weekendowa metamorfoza (7) - reality show
20:00 Dorota inspiruje (2)
20:55 Dorota was urządzi VI
22:30 House Hunters

BBC LIFESTYLE

08:30 Mistrzowie szycia (8)
09:40 Zapraszam do stołu
11:35 Wielkie projekty
12:40 Wyjątkowy butik (2)
13:45 Koreańska uczta Eda i Ryu (3) - mag. kulinarny
14:55 Wielkie kanadyjskie wypieki (2) - real tv
15:55 Zapraszam do stołu (7)
17:45 Wielkie projekty: Dom Roku VII (1) - serial dok.
18:50 Mistrzowie szycia (8)
20:00 Wielkie kanadyjskie wypieki (3) - real tv
21:00 Wielkie australijskie wypieki VI - serial dok.
22:00 Zapraszam do stołu (16)

COMEDY CENTRAL

08:20 Dwóch i pół II (20/24)
08:50 Przyjaciele X (3,4,23, 1,2/18) - serial kom. USA 2003, wyk. Jennifer Aniston
11:55 Teoria wielkiego podrywu VII - serial kom.
14:30 Dwóch i pół II
16:25 Przyjaciele X
19:30 Teoria wielkiego podrywu VIII - serial kom. USA 2014
22:00 The Office PL II (5,6/12) - serial kom. Polska 2022
23:05 Comedy Club (11, 12)
00:05 Miasteczko South Park 28 (2,3/5) - serial anim.

TVP SERIALE

09:15 Rodzinka.pl VI (23)
09:45 Klan - telenowela
10:20 Ranczo II (8/13)
11:15 Na dobre i na złe
12:15 Zaraz wracam (5,6)
13:15 Minuta dla Twojego bezpieczeństwa (3) - magazyn
13:25 Ojciec Mateusz 34 (2,3) - serial krym. Polska 2025
15:25 Komisarz Alex IX (13)
16:20 Na sygnale
17:25 Ranczo II (10,11/13)
19:30 Ojciec Mateusz 34 (4,3) - serial krym. Polska 2025
21:30 Ranczo II (12,13/13) - serial kom. Polska 2007
23:30 Ojciec Mateusz 34 (5)

CANAL+ KUCHNIA

11:50 Top Chef (14, 1)
13:50 Włoskie życie Sophie Grigson II (3,4) - serial dok.
14:40 U sąsiadów w kuchni
15:45 Nie tylko kimchi (1, 2)
16:40 Jamie: dania na każdą kieszeń - serial dok.
17:35 Jamie Oliver (5, 6)
18:30 Podróże piekarza z Hebrydów (4) - magazyn
19:25 m jak mięso (8)
19:50 Nico wrzuca na ruszt
20:20 Jamie: dania na każdą kieszeń - serial dok.
21:15 Anthony Bourdain VI
23:55 Top Chef (12)

CANAL+ DOMO

12:10 Wielkie Projekty III (1/6)
13:05 Pokochaj lub sprzedaj
14:05 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (7)
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (4) - lifestyle
15:55 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (5, 6)
16:50 Gardeners' World (25)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty: Szwecja III (3/6) - serial dok.
20:00 Daleko od miasta XV
21:00 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (8)
22:00 Tomasz Pągowski. Remont u ciebie (9) - mag.

PLANETE+

13:40 Związani z ziemią. Dzieje życia na wsi
14:50 Patagonia. Życie na krańcu świata (4/6)
15:45 Piesze wędrówki po świecie II (4) - serial dok.
16:50 Świat z góry XII (5)
17:55 Dokąd dzisiaj? IV (33,34)
18:35 Atom, narkotyki, brudne pieniądze - serial dok.
19:45 Jak oligarchowie korumpują Zachód (2) - serial dok.
20:55 Życie codzienne w Protektoracie Czech i Moraw
22:00 Operacja Barbarossa

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę V (3/20) - serial dokumentalny
09:00 Parker na złotym szlaku V (7/8) - serial dok.
10:00 Wyprawa w nieznane VII
11:00 Gorączka złota XVI (15)
12:00 Przemytnicy: na lotnisku
13:00 Nagi instynkt przetrwania: nagroda za przeżycie
15:00 Złomowisko PL IX
16:00 Rolnicy w akcji
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Specjalistki II
19:00 Złomowisko PL V
22:00 Nagi instynkt przetrwania: tajemnicza wyspa
00:00 Hazardziści II (7/8)

TVP HISTORIA

08:10 Dom - serial obycz.
10:00 Wszystkie kolory świata
11:00 Od „Chłopów" do Nobla
11:55 Największe wycieczkowce świata - film dok.
13:00 Kroniki Hitlera (3/13)
14:00 Dom (13) - serial obycz.
15:20 Ex libris - magazyn
15:50 Sensacje XX wieku (4, 167) - program historyczny
17:25 Wojenne dziewczyny
18:20 Fake czy historia?
18:55 Tylko wiatr
20:00 Zatoka szpiegów (9/9)
21:00 Wojny Rosji (3/3)
22:00 Cios w plecy - film dok.

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici VIII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata (15/26) - serial dok.
14:50 Największe tajemnice świata VII (9) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze – przełomowe momenty (2/10) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VII (5) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVII
21:00 David Duchovny II (15)
22:00 Ranczo kosmitów VII (3)
23:00 Niewyjaśnione tajemnice świata IV (4/11) - serial dok.

NATIONAL GEOGRAPHIC

16:00 Sekrety starożytnej medycyny (6) - serial dok.
17:00 Najdziwniejsze przedmioty III (2/10) - serial dok.
18:00 Tajemnice wojennych wraków (3/8) - serial dok.
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy: wojna z Ameryką (2/6) - serial dok. Wlk. Brytania 2019
20:00 Katastrofa w przestworzach XIX (2/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Odkopać historię - serial dokumentalny
22:00 Premiera: Makro inżynieria IV (2) - serial dok.

FOCUS TV

08:00 Był sobie człowiek
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici IX
10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Maszyny bojowe (6/8)
13:00 Poszukiwacze historii XXV (6,2/12) - serial dok.
14:00 Sekrety II wojny światowej - serial dok. Francja 2015
15:00 Truckersi przez Australię X (7/13) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka III
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Supersamoloty bojowe IX - serial dok. USA 2020
22:00 Okręty wojenne

BBC EARTH

10:25 Życie na pustkowiu X
11:25 Zabójcza pogoda VI
12:25 Wielka kanadyjska przygoda (3/6) - serial dok.
13:25 Królestwo zwierząt
14:30 W okowach mrozu VII
15:35 Życie na pustkowiu X
16:35 Wielkie archeologiczne odkrycia (2/3) - serial dok.
17:40 Królestwo zwierząt
18:45 Wielka kanadyjska przygoda (4/6) - serial dok.
19:45 Sekrety piramid
20:55 W okowach mrozu VIII
22:55 Wielkie archeologiczne odkrycia - serial dok.

POLSAT VIASAT HISTORY

09:35 Punkty zwrotne II wojny światowej (2/6) - serial dok.
10:40 Hitler i jego władza (2/3)
11:50 Starożytne superbudowle III (1,2,3,4/6)
16:20 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (5/10) - serial dok.
17:30 Punkty zwrotne II wojny światowej (3/6) - serial dok.
18:40 Starożytna apokalipsa
19:50 Tajemnice Adriatyku
21:00 II wojna światowa: piekło na Ziemi (2/8) - serial dok.
22:05 Starożytne superbudowle III (2/6) - serial dok.
23:15 Hitler i jego władza

CZWARTEK 17.09

Od A do Z

CHIEF OF STATION ★★
thriller, USA/Wlk. Brytania/Węgry 2024, reż. Jesse V. Johnson, wyk. Aaron Eckhart, Olga Kurylenko, Alex Pettyfer
22:35 | **ale kino+ hd**
Szef placówki CIA w Budapeszcie traci żonę w zamachu. Jednak po powrocie do kraju dowiaduje się, że nie był to zamach, a kobieta była podwójnym agentem działającym na rzecz wroga. Trzeba to sprawdzić.

GORĄCE KRZESŁO ★★
film sens., USA 2022, reż. James Cullen Bressack, wyk. Mel Gibson, Shannen Doherty, Kevin Dillon
20:00 | **tv puls**
Były haker zostaje zamknięty w pokoju z tykającą bombą zegarową, by na polecenie z zewnątrz złamał kod bezpieczeństwa potężnego banku. Rutyna do bólu zębów: lepiej poszukać pilota.

INTERKOSMOS ★★★
film s.f., USA 1987, reż. Joe Dante, wyk. Dennis Quaid, Martin Short, Meg Ryan
21:55 | **warner tv**
Uczestnik eksperymentu naukowego zminiaturyzowany do rozmiaru komórki nieoczekiwanie dostaje się do organizmu przypadkowego hipochondryka: zręczny pastisz klasyki s.f. wzmocniony wątkiem sensacyjnym.

JACKIE CHAN: PRZYJEMNIACZEK ★★
kom. krym., Hongkong 1998, reż. Sammo Hung, wyk. Jackie Chan, Richard Norton, Karen McLymont
20:00 | **warner tv**
Humor po chińsku: Jackie Chan jako gwiazdor programów kulinarnych, który udzielił schronienia dziennikarce ściganej przez mafię. Dla miłośników kina kopanego.

KING'S MAN: PIERWSZA MISJA ★★★
film sens., USA/Wlk. Brytania 2021, reż. Matthew Vaughn, wyk. Ralph Fiennes, Gemma Arterton, Rhys Ifans
21:30 | **cinemax**
Prequel intrygującego komiksu, będącego pastiszem kina szpiegowskiego: okoliczności powołania ściśle tajnej i wielce zasłużonej agencji, mającej zapobiegać bądź niwelować skutki wszelkich nieszczęść.

Czempion

20:00 | hbo
★★★

· FOT. MATYÁŠ FOUS

Filmowa opowieść o Ondreju Nepeli, słowackimi łyżwiarzu figowym i mistrzu olimpijskim z Sapporo, skupiona na pragnieniu opuszczenia komunistycznej Czechosłowacji i jego orientacji seksualnej.

FILM BIOGRAFICZNY
SŁOWACJA/CZECHY 2026, REŻ. JAKUB CERVENKA. WYK. ADAM KUBALA, JANA NAGYOVÁ, KAREL DOBRÝ

MATKI RÓWNOLEGŁE ★★★★
dramat obycz., Hiszpania/Francja/USA 2021, reż. Pedro Almodóvar, wyk. Penélope Cruz, Milena Smit, Aitana Sánchez-Gijón
20:05 | **tvp kultura**
Pedro Alomodóvar wraca do formy nominowaną do Oscara (nie mówiąc o laurach dla Penelope Cruz) opowieścią o dwóch kobietach – znajomych z porodówki, które podejmują decyzję o samotnym wychowaniu córek.

REGUŁA MILCZENIA ★★★
thriller, USA/Kanada 2012, reż. Robert Redford, wyk. Robert Redford, Shia LaBeouf, Julie Christie
22:35 | **tvp 2**
Robert Redford rozlicza lata 70. XX wieku i surowo ocenia współczesność: goniący za sensacją reporter rozpoznaje w prowincjonalnym prawniku lewicowego aktywistę, podejrzanego o morderstwo.

SZEF ROKU ★★★★
komedia, Hiszpania 2021, reż. Fernando León de Aranoa, wyk. Javier Bardem, Manolo Solo, Almudena Amor
20:10 | **ale kino+ hd**
Producent wag zabiega o prestiżową nagrodę, kiedy w dniu wizytacji branżowego jury przed bramą fabryki pojawia się niedawno zwolniony pracownik. Plus Javier Bardem jako niekoniecznie godny szacunku szef.

UCIECZKA Z ALCATRAZ ★★★
film sens., USA 1979, reż. Don Siegel, wyk. Clint Eastwood, Patrick McGoohan, Roberts Blossom
21:55 | **stopklatka**
Clint Eastwood pod batutą Dona Siegela ucieka z legendarnego ciężkiego więzienia Alcatraz: podana niemal z dokumentalną precyzją opowieść, jaka miała historyczny odpowiednik w 1963 roku.

VABANK ★★★★★
komedia kryminalna, Polska 1981, reż. Juliusz Machulski, wyk. Jan Machulski, Leonard Pietraszak, Witold Pyrkosz
21:00 | **tvn 7**
Błyskotliwy debiut Juliusza Machulskiego – „Żądło" po polsku: po wyjściu z więzienia kasiarz (Jan Machulski!) mści się na nieuczciwym wspólniku. Liczne nagrody oraz nieprzemijająca wdzięczność widzów.

WAŁĘSA. CZŁOWIEK Z NADZIEI ★★★★
film biograficzny, Polska 2013, reż. Andrzej Wajda, wyk. Robert Więckiewicz, Agnieszka Grochowska, Iwona Bielska
22:30 | **kino polska**
Nakreślona przez Andrzeja Wajdę biografia polityczna i rodzinna Lecha Wałęsy od grudnia '70: może i niejednoznaczna, ale za to z wielkimi kreacjami Roberta Więckiewicza i Agnieszki Grochowskiej.

WYGRANY ★★★
dramat, Polska/USA 2011, reż. Wiesław Saniewski, wyk. Paweł Szajda, Janusz Gajos, Grażyna Barszczewska
20:00 | **kino polska**
Świetnie zapowiadający się pianista gwałtownie kończy karierę, by idąc za wskazówkami wytrawnego gracza (bo przecież nie hazardzisty), spróbować życia od nowa. Plus wielki Janusz Gajos.

ZIELONA NOC ★★
dramat obycz., Chiny 2023, reż. Shuai Han, wyk. Bingbing Fan, Lee Joo-young, Yeong-ho Kim
23:40 | **cinemax**
Spotkanie w nocnym Seulu zielonowłosej dziewczyny uświadamia chińskiej imigrantce, tkwiącej w opresyjnym małżeństwie, nie tylko jej nieciekawą sytuację, ale i wskazuje drogę do upragnionej wolności.

ŻEBY NIE BYŁO ŚLADÓW ★★★
dramat obycz., Polska/Czechy/Francja 2021, reż. Jan P. Matuszyński, wyk. Tomasz Ziętek, Sandra Korzeniak, Jacek Braciak
23:20 | **tvp kultura**
Inspirowana książką Cezarego Łazarewicza opowieść o usiłowaniach władz PRL wyciszenia sprawy śmierci Grzegorza Przemyka z rąk milicji, co skupia się na walczącym o prawdę koledze zamordowanego.

KONRAD J. ZARĘBSKI

CZWARTEK 17.09

TVP1

07:00 Msza święta
07:30 Dobre historie (197)
08:00 Serwis Info, pogoda
08:20 Zaraz wracam (6)
08:55 Ranczo (7/13)
10:00 Komisarz Alex (9)
11:00 Ojciec Mateusz XX (13)
12:00 Serwis Info - magazyn
12:10 Agrobiznes - magazyn
12:40 To się opłaca (235)
12:55 Dzikie Indie (3/3)
14:00 Splątane losy
15:00 Serwis Info
15:10 Reporterzy (615)
15:35 Gra słów. Krzyżówka (1144) - teleturniej
16:00 Dziedzictwo
17:00 Teleexpress
17:25 Jaka to melodia? (5958)
18:05 Klan - telenowela
18:40 Akacjowa 38
19:30 19.30 - wiadomości
19:55 Pytanie dnia, pogoda

20:30 **Ojciec Mateusz 35** (6) - serial kryminalny
21:25 **Sprawa dla reportera** (1593) - cykl reportaży
22:30 **Czas niedokonany** (2) - serial obycz. Polska 2024, wyk. Krystian Modzelewski
23:25 **Gra z Cieniem II** (2) - serial kryminalny Polska 2026, wyk. Natalia Rybicka
00:25 **Morderstwa w Honfleur (Meurtres a Honfleur)** - film krym. F 2025 (100 min)

MEZZO

11:15 Mozart: Serenady – Orkiestra Symfoniczna Radia Bawarskiego, Sir Colin Davis
12:50 Intermezzo
13:30 Sigur Rós: The Feeling of Going - balet Szwecja 2018
14:45 Renaud Capuçon, Martha Argerich, Orkiestra kameralna z Lozanny : Prokofiew, Beethoven, Fauré, Ravel - muzyka klasyczna Szwajcaria 2022
16:20 Mozart: XIX koncert fortepianowy – Radu Lupu
16:50 Intermezzo
17:35 Albéric Magnard: Guercoeur - opera F 2024
20:30 John Coltrane Live in Antibes 1965 - koncert
21:20 Archie Shepp All Star: „Tribute to John Coltrane"
22:15 McCoy Tyner: Piano Solo - koncert Niemcy 1983

TVP2

05:30 M jak miłość
06:25 Operacja zdrowie (84)
06:55 Barwy szczęścia
07:30 Pytanie na śniadanie – pobudka (7679) - mag.
07:55 Pytanie na śniadanie
11:45 Jedzenie ma znaczenie, nauka na talerzu
12:25 Koło fortuny (2218)
13:05 Mini audycja – KCP
13:15 Panna młoda
14:05 Va banque (1073)
14:35 Na sygnale - serial obyczajowy Polska 2026
15:05 La Promesa – pałac tajemnic - telenowela
16:00 Koło fortuny (2219)
16:35 Familiada (3046)
17:20 Panna młoda - serial obyczajowy Turcja 2024
18:15 Va banque (1074)
18:50 Jeden z dziesięciu (9)
19:25 Barwy szczęścia

20:05 **Barwy szczęścia** - serial obycz. Polska 2026
20:40 **Postaw na milion** (392) - teleturniej
21:40 **Europa da się lubić – nowe pokolenie** (2) - teleturniej
22:35 **Reguła milczenia (The Company You Keep)** ★★★ - thriller USA/Kanada 2012 (130 min)
00:45 **Rodzinka.pl XIX** (1)
01:20 **Peaky Blinders** (4/6)
02:30 **Córka trenera** ★★★ - dramat obyczajowy Polska 2018 (95 min)

PULS 2

09:45 Bing (5,6/78)
10:00 Jeżyk i przyjaciele
10:35 Basia (3,4)
11:10 Gus. Mały II
11:35 Tomek i przyjaciele
12:00 Psi patrol IV (13/26)
12:35 Gumisie V (3,4/9)
13:35 Smerfy - serial anim.
14:00 Baranek Shaun V
14:35 Marta mówi! (9)
15:00 Miraculous III
16:00 Patryk Rozgwiazda Show (14,15/26) - serial anim.
17:00 SpongeBob Kanciastoporty IX (14,15/26)
18:00 Pingwiny z Madagaskaru
19:00 Kacze opowieści
20:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX (1) - serial obycz.
21:00 Porachunki pana Poutifarda - komedia F/B 2023
22:45 Straszny film IV - komedia USA 2006

POLSAT

05:25 Telezakupy TV Okazje
06:00 Nowy dzień - magazyn
09:10 Malanowski i Partnerzy IX (4/60)
09:40 Wypasiona Kuchnia (11)
09:45 Malanowski i Partnerzy IX (5/60) - serial fab.-dok.
10:15 Dlaczego ja? 29 (23,24/40) - serial fab.-dok.
12:20 Gliniarze Śląsk (13)
13:25 Gliniarze XVII (9,10) - serial fabularno-dok. Polska 2024, wyk. Arkadiusz Krygier
15:30 Wydarzenia
15:55 Gliniarze XXI (12) - serial fabularno-dok.
16:55 Gliniarze Śląsk (14)
18:00 Pierwsza miłość 50 (77)
18:50 Wydarzenia, sport, pogoda - wiadomości
19:15 Gość „Wydarzeń" (917)
19:25 Wypasiona Kuchnia
19:55 Milionerzy (131)

20:30 **Nasz nowy dom** (375) - reality show
21:40 **Zdrada** (3) - serial krym. PL 2023, wyk. Anna Karczmarczyk
22:55 **Miasto aniołów (City of Angels)** ★★ - dramat obyczajowy USA/Niemcy 1998, reż. Brad Silberling (140 min)
01:15 **Jeszcze dłuższe zaręczyny/Pięcioletnie zaręczyny (The Five-Year Engagement)** ★★★ - komedia romant. USA/Japonia 2013 (165 min)

TV4

07:00 Strażnik Teksasu III
07:55 Bogaty dom – biedny dom XIV (5) - serial dok.
08:55 Policjantki i policjanci
11:55 Na ratunek 112 XVII
12:55 Trudne sprawy XVIII (34,35,36/40) - serial fab.-dok.
15:55 Policjantki i policjanci XXV (13) - serial obycz.
17:00 Trudne sprawy 28 (14/60) - serial fabularno-dok.
18:00 Łowcy skarbów. Kto da więcej (441) - reality show
19:00 Policjantki i policjanci
20:00 Wypasiona Kuchnia (17)
20:05 Uroczysko VI (12)
20:40 Sprawiedliwi – wydział kryminalny XXI (12)
21:40 Sprawiedliwi. Trójmiasto IV (12) - serial krym.
22:45 Opowiem ci o zbrodni II
23:20 Dziedzictwo Bourne'a - film sens. USA/Japonia 2012

TVN

05:05 Zamieszkać na plaży V
05:40 Uwaga! (8088) - mag. reporterów Polska 2026
05:55 Ukryta prawda (15/60)
06:50 Kuchenne rewolucje: Pizzeria „Hot Devil Pizza", Łódź XXVII (9) - reality show
07:45 Dzień Dobry TVN (5778)
11:20 Doradca smaku (12) - mag. kulinarny Polska 2026
11:30 Kuchenne rewolucje: Spaghetteria, Białystok XXV (12) - reality show Polska 2022
12:35 Kuchenne rewolucje: Restauracja „Gold", Starogard Gdański XXI (12) - reality show
13:40 Ukryta prawda (39,40,14/40) - serial fab.-dok.
16:50 Szpital św. Anny IV (14) - serial obycz. Polska 2026
17:55 Detektywi VII (14)
19:00 Fakty, sport, pogoda
19:55 Uwaga! (8089) - mag.

20:15 **Na Wspólnej** - serial obycz. Polska 2026
20:50 **The Floor** (12) - teleturniej Polska 2026
21:30 **Kuchenne rewolucje: Chorzów – Frelka i Hanys 33** (3) - reality show Polska 2026
22:40 **Zenek** - film biograficzny Polska 2020, reż. Jan Hryniak, wyk. Krzysztof Czeczot, Jakub Zając (140 min) ★★
01:00 **CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas X** (12/23) - serial krym.

METRO

07:35 Szpital (17,18,19/67)
10:30 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
12:30 Szkoła (54/68)
13:30 Brzydula - serial obycz.
14:40 Za głosem serca - telenowela Brazylia 2023
15:50 Magda M. III (12) - serial obycz. Polska 2006
16:55 Idź na całość (21) - teleturniej Polska 2026
18:00 Złomowisko PL IV - serial dok. Polska 2018
19:00 Kartoteka VII (1,2) - serial fabularno-dok.
21:05 Kryminalni (7,8) - serial krym. Polska 2004
23:15 Kuba Wojewódzki (3)
00:25 Zbrodnie z pierwszych stron gazet VI (3/13) - serial dokumentalny USA 2022
01:25 Szpital (15/67)
02:25 Szkoła (59/68)

TV PULS

06:00 Policjanci z Miami V (9,10/22) - serial krym. USA 1989, wyk. Don Johnson
08:00 Kobra – oddział specjalny XXV (1,2/14)
10:00 Zaklinaczka duchów V (8/22) - serial fantasy
11:00 Kotka - serial obycz.
12:00 Nie igraj z aniołem - telenowela Meksyk 2009
13:00 Wspaniałe stulecie IV - serial obycz. Turcja 2014
14:00 Kurierzy II (42)
15:00 Lombard. Życie pod zastaw XIV (27,28)
17:00 Kurierzy II (43) - serial obycz. Polska 2023
18:00 Lombard. Życie pod zastaw XIX - serial obycz.
20:00 **Gorące krzesło (Hot Seat)** ★★ - film sens. USA 2022, reż. James Cullen Bressack, wyk. Mel Gibson (120 min)
22:00 **Panama** ★★ - thriller USA/Wlk. Brytania/Puerto Rico 2022 (115 min)
23:55 **Piekielna noc (Dead Heist)** 🔞 ★★ - thriller USA 2007 (90 min)
01:25 **Dzielnica strachu X** (36) - serial kryminalny Polska 2025
02:25 **Lombard. Życie pod zastaw XIX** (9)

TVN7

05:20 Ten moment (24/40) - serial fabularno-dok.
05:55 Szkoła (25,27,28/69) - serial fabularno-dok.
08:45 Ukryta prawda (35,20,21) - serial fab.-dok.
11:50 W-11 Wydział Śledczy - serial fab.-dok. Polska 2010
13:55 Detektywi III (32/60) - serial fabularno-dok.
15:00 Szpital św. Anny IV (4) - serial obycz. Polska 2026
16:00 Szpital (66/68) - serial fab.-dok. Polska 2018
17:00 Sędzia Anna Maria Wesołowska - serial fab.-dok.
18:00 Rozwód. Walka o wszystko (8) - serial fab.-dok.
19:00 Ukryta prawda (17/17)
20:00 **Hotel Paradise** (14) - real tv Polska 2026
21:00 **Vabank** ★★★★★ - komedia kryminalna Polska 1981, reż. Juliusz Machulski, wyk. Jan Machulski, Leonard Pietraszak, Witold Pyrkosz (145 min)
23:25 **Task master** (3)
00:30 **Narodziny gwiazdy (A Star Is Born)** ★★★★ - melodramat USA 2018, reż. Bradley Cooper, wyk. Lady Gaga, Bradley Cooper, Andrew Dice Clay (160 min)

CZWARTEK 17.09

STOPKLATKA

08:45 Robert Makłowicz (243) - mag. kulinarny
09:35 Pyszne dania w 10 minut z Julią Oleś (12)
09:45 Górski lekarz XVII (15,16/16) - serial obycz.
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (8,9/13) - serial krym. Aus. 2013
14:00 Hudson i Rex IV (4/16) - serial kryminalny
15:00 Zajazd. Będzie się działo II (11,12) - serial fabularno-dokumentalny
17:00 Katastrofy w przestworzach IV (4,6,3/10) - serial dok. Kanada 2007
20:00 Ślepy traf (Runner Runner) ** - dramat krym. USA 2013, reż. Brad Furman, wyk. Justin Timberlake, Ben Affleck, Gemma Arterton (115 min)
21:55 Ucieczka z Alcatraz (Escape from Alcatraz) *** - film sens. USA 1979, reż. Don Siegel, wyk. Clint Eastwood, Patrick McGoohan, Roberts Blossom (130 min)
00:05 Twarda sztuka (Georgia Rule) *** - komediodramat USA 2007, reż. Garry Marshall (155 min)

KINO POLSKA

07:40 Podróże kapitana Klipera - serial animowany
08:00 Złoty interes (3) - serial dokumentalny Polska 2022
08:55 Widzisz? - film krótkometrażowy Polska 2025
09:25 Akademia Pana Kleksa, cz. 1: Przygoda księcia Mateusza (1) - film dla młodzieży Polska/ZSRR 1983
11:00 Basia sama w domu - komedia Polska 2021
13:00 Rozmowy kontrolowane - komedia Polska 1991
15:05 Brunet wieczorową porą - komedia Polska 1976, reż. Stanisław Bareja, wyk. Krzysztof Kowalewski, Bożena Dykiel, Mirosława Krajewska
17:15 Pogranicze w ogniu (19,20) - serial sens. Polska 1991, wyk. Cezary Pazura
20:00 Wygrany - dramat Polska/USA 2011, reż. Wiesław Saniewski, wyk. Pawel Szajda, Janusz Gajos, Grażyna Barszczewska, Wojciech Pszoniak
22:30 Wałęsa. Człowiek z nadziei - film biograficzny Polska 2013, reż. Andrzej Wajda, wyk. Robert Więckiewicz, Agnieszka Grochowska, Iwona Bielska
01:25 Supermarket - thriller Polska 2012, reż. Maciej Żak, wyk. Mikołaj Roznerski

ALE KINO+

08:40 The Office PL III (1,2/12) - serial komediowy Polska 2023
09:50 Bestia III (1,2/6) - serial obycz. Kanada 2025
11:50 Detektyw Foyle III (4/4) - serial krym. Wlk. Brytania 2004
13:50 Pod Starym Dębem (The Old Oak) *** - dramat obycz. Wlk. Brytania/Francja/Belgia 2023, reż. Ken Loach (135 min)
16:05 Szare śniegi Syberii (Ashes in the Snow) *** - dramat hist. USA/Litwa 2018, reż. Marius A. Markevicius (120 min)
18:05 Detektyw Foyle (1/4) - serial kryminalny Wlk. Brytania 2002
20:10 Szef roku (El buen patrón) **** - komedia Hiszpania 2021, reż. Fernando León de Aranoa, wyk. Javier Bardem (145 min)
22:35 Chief of Station - thriller ** USA/Wlk. Brytania/Węgry 2024, reż. Jesse V. Johnson (125 min)
00:40 Zabić, jak to łatwo powiedzieć (Killing Them Softly) *** - thriller USA 2012 (120 min)

POLSAT FILM

07:30 Doktor Martin (5/6) - serial obycz. Wlk. Bryt. 2004
08:30 Przyjaciółki XX (3,4/12)
10:25 Świat według Kiepskich
15:05 Jak ukraść Księżyc - film animowany USA 2010
17:05 Sami swoi - kom. Polska 1967, reż. Sylwester Chęciński
18:50 Bezsenność w Seattle - komedia romant. USA 1993
21:00 Sprawa honoru - dramat obycz. Francja 2023, reż. Vincent Perez, wyk. Roschdy Zem, Guillaume Gallienne
23:05 Kod da Vinci - thriller USA/Malta/F/Wlk. Bryt. 2006

FILMBOX+ ONE

07:45 Panna Marple II (4/4)
09:45 Vera VII (4/4)
11:45 Zagadki kryminalne panny Fisher II (5/13) - serial krym. Australia 2013
12:55 Poirot: Zło czai się pod słońcem (1/2) - serial krym.
15:00 Strażnik Teksasu V (9,10/27) - serial sens.
17:05 Vera VIII (1/4)
19:00 Poirot III (3/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
20:00 Niezgodna - film s.f. USA 2014, reż. Neil Burger, wyk. Shailene Woodley
23:00 Mechanik: Prawo zemsty - film sens. USA 2011

TVP KULTURA

08:25 Tamte lata, tamte dni
09:00 Kolumbowie (5/5)
10:10 Cesarskie cięcie ** - komedia romant. Polska 1987, reż. Stanisław Moszuk (100 min)
11:50 Reżyserzy VIII (5/10) - serial dokumentalny Wlk. Brytania 2018
12:45 Patrząc pod słońce - dramat psychologiczny Polska 1971 (55 min)
13:40 Alternatywy 4 (7/9) - serial kom. Polska 1986
14:50 Grający z talerza *** - film obycz. Polska/Francja 1995, reż. Jan Jakub Kolski (115 min)
16:45 Przygody pana Michała (1,2)
18:00 Kulturalni (36) - mag. kulturalny Polska 2026
18:55 Rawhide III (12) - western USA 1961
20:00 Wstęp do filmu (604)
20:05 Matki równoległe (Madres paralelas) **** - dramat obyczajowy Hiszpania/Francja/USA 2021 (135 min)
22:20 Hala odlotów (201) - talk-show Polska 2026
23:20 Żeby nie było śladów *** - dramat obycz. Polska/Czechy/F 2021 (170 min)

WARNER TV

07:50 Teraz albo nigdy! (1/13)
08:20 Bajer z Bel-Air III
09:20 Prawo Agaty VI (12)
10:20 Pełniejsza chata III
11:20 Teraz albo nigdy! II
13:20 Bajer z Bel-Air III
15:20 Pełniejsza chata III
17:25 Superman III - film fantasy USA/Wlk. Brytania 1983
20:00 Jackie Chan: Przyjemniaczek - komedia krymi nalny Hongkong 1998
21:55 Interkosmos - film s.f. USA 1987, reż. Joe Dante
00:20 Mad Max pod kopułą gromu - film s.f. Aus./USA 1985

PARAMOUNT

09:25 Policyjna grupa pościgowa XX (7/15) - serial dok.
10:25 Pingwiny z Madagaskaru
10:55 Dirty Dancing - film muzyczny USA 1987
13:00 Czarodziejki IV (3,5/22)
15:00 Pingwiny z Madagaskaru
15:30 Star Trek: Pierwszy kontakt - film s.f. USA 1996
18:00 Zagraj to jeszcze raz, Sam - komedia USA 1972
20:00 Indiana Jones i ostatnia krucjata - film przyg. USA/Włochy/Hiszpania/Wlk. Brytania/Jordania 1989
22:35 Wywiad z wampirem - horror USA 1994

HBO

09:00 Istoty fantastyczne *** - komedia USA 2024, reż. John Krasinski (100 min)
10:40 Supergirl - film s.f. ** USA 2026, reż. Craig Gillespie (105 min)
12:25 Moon: Panda i ja ** - komedia Francja/Belgia 2025, reż. Gilles de Maistre (100 min)
14:05 Nim nadejdzie czwartek *** - komediodramat Finlandia 2024, reż. Mika Kaurismäki (100 min)
15:45 Światełko w tunelu *** - komediodramat USA 2024, reż. Kelly O'Sullivan, Alex Thompson (115 min)
17:40 Kompletnie nieznany **** - film biograficzny USA 2024, reż. James Mangold (140 min)
20:00 Czempion - film *** biograficzny Słowacja/Czechy 2026, reż. Jakub Cervenka, wyk. Adam Kubala (90 min)
21:30 Bestie Boga (3/5) - serial dok. USA 2026
22:30 Conan O'Brien wyla-tuje III (4) - serial dok.
23:10 Złodziej z przypadku - komedia kryminalna USA 2025 (105 min)

CINEMAX

10:55 Piękna rola - komedia romantyczna Francja 2024
12:20 Transformers III - film s.f. USA 2011, reż. Michael Bay
14:50 Droga Mleczna - dramat obyczajowy Izrael 2023
16:25 Uderzyć w świat z pięści - dramat obycz. Niemcy 2025
18:15 Zaraza - dramat obycz. Bułg. 2023, reż. Ivan Vladimirov
20:00 Fargo V (7,8/10)
21:30 King's Man: Pierwsza misja - film sens. USA/Wlk. Bryt. 2021, reż. Matthew Vaughn
23:40 Zielona noc - dramat obyczajowy Chiny 2023

ROMANCE TV

08:40 Górski lekarz (8/8)
10:30 Lato w Portugalii - film obycz. Niemcy/Port. 2013
12:25 Bella Amore - komedia romantyczna Niemcy 2014
14:20 Rodzina Andersów (1/4)
16:15 Kto nakarmi królika? - komedia Niemcy 2023
18:05 Górski lekarz (1/8)
20:00 Inga Lindström: Idealny facet na próbę - film obycz. Niemcy 2025, reż. Anna Schuchardt, wyk. Ina Hout
21:55 Inga Lindström: W letnim domu - romans Niemcy 2005, reż. Heidi Kranz
23:50 Górski lekarz (1/8)

CANAL+ PREMIUM

09:15 MTV Unplugged - koncert Polska 2025
10:35 Łapu-Capu (222)
10:40 Maria Callas. Nieznane lata
12:25 Wszyscy Święci ** - dramat obyczajowy Polska 2002 (80 min)
13:45 Fukushima: atomowy koszmar - film dok.
15:15 Zmierzch - film fan-** tasy USA/Wlk. Brytania 2008, reż. Catherine Hardwicke (120 min)
17:15 Hollywood Buzz (16)
17:45 Łapu-Capu (223)
17:50 Saga »Zmierzch« – Księżyc w nowiu ** - melodramat USA 2009, reż. Chris Weitz (130 min)
20:00 Krytyk - thriller Wlk. *** Brytania/USA 2023, reż. Anand Tucker, wyk. Ian McKellen (105 min)
21:45 Greenland 2 - film ** s.f. USA/Wlk. Brytania 2026, reż. Ric Roman Waugh (100 min)
23:25 The Killer - film sens. USA/Korea Południowa/Kanada 2024 (125 min)
01:30 Na zaginionych zie-miach ** - film s.f. USA/Kanada/Niemcy/Szwajc. 2025 (100 min)

TVN FABUŁA

07:45 Detektywi - serial dok.
09:50 Młode gliny (9/50) - serial krym. Polska 2026
10:55 Lekarze IV (5)
11:55 Zapukaj do moich drzwi
13:55 Młode gliny (10/50)
14:55 Detektywi - serial dok.
16:05 Na Wspólnej (86,87)
17:10 Seriaale kultowe
17:20 Najpiękniejsza muzyka filmowa (7) - mag. muzyczny
17:40 San Andreas - film katas. USA 2015, reż. Brad Peyton
20:00 Wyspa - film sens. USA 2005, reż. Michael Bay
22:55 Kiler - kom. Polska 1997

AMC

10:10 Totalna zagłada (1) - film katastroficzny Wlk. Brytania/RPA/Kanada 2007
12:15 Totalna zagłada, cz. 2 - film katas. Wlk. Brytania/RPA/Kanada 2007
14:20 Monte Walsh - western USA 2003, reż. Simon Wincer
16:55 Wojna światów - film s.f. USA/Japonia 2005
19:20 Piękne istoty - film fantasy USA 2013
22:00 Dzikie żądze - dramat krym. USA 1998, reż. John McNaughton, Artie Malesci
00:20 Motel - horror USA 2007, reż. Nimród Antal

AXN

08:25 Ostry dyżur V (2/22)
09:25 Castle VI (22,23/23)
11:25 Rekrut V (17,18/22)
13:15 Dowody zbrodni V (2,3/18) - serial sensacyjny
15:15 FBI IV (21,3/21)
17:10 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VII (18,19/24)
19:05 Castle VII (1,2/23)
21:05 Agenci NCIS: Hawaje III (4,5/10) - serial krym. USA 2024, wyk. Vanessa Lachey
23:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas VII (18,19/24)
00:45 Castle VII (1/23)

EPIC DRAMA

08:25 Detektyw Murdoch XVII
09:20 Wszystkie stworzenia duże i małe II - serial obycz.
10:20 Lekarze na start
11:55 Panna Scarlet V (1/6)
13:00 Marlow: klub zbrodni II
14:00 Agenci NCIS XVI (24/24)
15:00 Panna Marple V (4/4)
17:00 Poirot XII (1/4)
19:00 Agenci NCIS XVIII (1/16) - serial krym. USA 2020
19:50 Poirot III (11/11) - serial krym. Wlk. Brytania 1991
21:00 Detektyw Murdoch XIX
21:55 Agenci NCIS XVII (12/20)
22:55 Poirot III (11/11)
00:00 Agenci NCIS XVIII (1/16)

TVN STYLE

11:20 Ugotowani (4, 5)
13:25 Kuchenne rewolucje (14, 8) - reality show
15:35 I nie opuszczę Cię aż do ślubu (7, 8) - reality show
17:05 Salon sukien ślubnych
17:40 Kuchenne rewolucje
20:50 Zgłoś remont (7) - reality show Polska 2026
21:50 Jestem z Polski XV (2/20) - serial dok. Polska 2025
22:50 Hotel Paradise (14) - real tv Polska 2026
23:45 Mój sąsiad morderca XI (7/10) - serial dokumentalny
00:50 Apetyt na miłość (8)

TVN TURBO

08:20 101 napraw (12, 1)
09:20 Fani czterech kółek XVII
11:15 Złomowisko PL X
12:15 Naprawy nie do naprawy
13:00 Zawodowi handlarze
14:30 Wojny samochodowe
16:30 Jeździć, obserwować IV
18:00 Raport Turbo (5069)
18:15 Duda kontra Szafrański
19:00 Ciężarówką przez pół świata (2/8) - serial dok.
20:00 Uwaga! Oszust: Ściema z ogłoszenia II (14,2/17)
21:00 Nic do zgłoszenia VI (3)
22:00 Raport Turbo (5069)
22:15 Jeździć, obserwować VIII
23:00 Wojny samochodowe

BBC FIRST

08:40 Lewis III (2/8)
09:40 Ojciec Brown IV (10/10)
10:40 Śmierć pod palmami X
11:50 Z pamiętnika położne
12:55 Tajemnice Brokenwood
14:50 Ojciec Brown XII (8/10)
15:50 Lewis III - serial krym.
16:55 My Life is Murder IV
17:55 Morderstwa w Midsomer XIX (4/6) - serial krym.
19:45 Śmierć pod palmami X
21:00 Line of Duty – Wydział wewnętrzny III (2,3/6)
23:10 Po powodzi (4/6) - serial krym. Wlk. Brytania 2024

FX

08:00 Kości (11/22)
09:00 CSI: Kryminalne zagadki Las Vegas XIII (11/23)
10:00 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (17,18/24)
11:55 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (5,6/17)
13:45 Agenci NCIS X
15:35 CSI: Kryminalne zagadki Miami V (19,20/24)
17:25 Z Archiwum X IV
19:15 Agenci NCIS: Sydney III (18/20) - serial krym.
20:10 CSI: Kryminalne zagadki Nowego Jorku IX (7,8/17)
22:00 Zakłamanie
23:04 Z Archiwum X

HGTV

09:00 Poszukiwacze domów
10:00 Remontujemy dom na plaży XI - serial dok.
10:55 Kamera, akcja, wpadka!
12:00 Odlotowy ogród (5)
12:35 Nowe życie w starym domu V (3) - serial dok.
14:30 Mieszkanie na miarę IV
16:30 Polowanie na ogród V
18:15 Weekendowa metamorfoza (8) - reality show
19:05 Pogromcy chaosu (7)
20:05 Dorota was urządzi VI (10,11/12) - serial dok.
21:35 Dorota inspiruje (3)
22:35 House Hunters

BBC LIFESTYLE

08:30 Mistrzowie szycia (9)
09:40 Zapraszam do stołu
11:30 Wielkie projekty: Dom Roku VII - serial dok.
12:35 Wyjątkowy butik (3)
13:40 Wielkie australijskie wypieki VI - serial dok.
14:50 Wielkie kanadyjskie wypieki (3) - real tv Kan. 2018
15:50 Zapraszam do stołu (8)
17:50 Wielkie projekty
18:50 Mistrzowie szycia (9)
20:00 Wielkie kanadyjskie wypieki (4) - real tv Kan. 2018
21:00 10 lat mniej – powrót II
22:00 W 80 kilo dookoła świata (1) - serial dok.

COMEDY CENTRAL

08:25 Dwóch i pół II (24/24)
08:50 Przyjaciele X - serial kom. USA 2004, wyk. Jennifer Aniston, Courteney Cox
11:55 Teoria wielkiego podrywu VIII - serial kom.
14:30 Dwóch i pół III
16:25 Przyjaciele X (11,12,13, 14,15,16/18) - serial kom.
19:30 Teoria wielkiego podrywu VIII (8,9,10,11,12,13/24)
22:00 The Office PL II (7,8/12) - serial kom. Polska 2022
23:05 Comedy Club (1, 2)
00:05 Miasteczko South Park

TVP SERIALE

08:25 Komisarz Alex IX (13)
09:20 Rodzinka.pl VI (24/26)
09:50 Klan - telenowela
10:25 Ranczo II (9/13)
11:15 Ojciec Mateusz 35 (5)
12:10 Felicita (3,4)
13:25 Ojciec Mateusz 34 (3,4)
15:25 Komisarz Alex X (1) - serial krym. Polska 2017
16:15 Na sygnale
17:25 Ranczo II (11,12/13)
19:25 Ojciec Mateusz 34 (5)
20:25 Komisarz Alex XXVI (2) - serial krym. Polska 2026
21:30 Ranczo II (13,1/13) - serial kom. Polska 2007
23:30 Ojciec Mateusz 34 (6)

CANAL+ KUCHNIA

11:50 Top Chef (2, 3)
13:45 Włoskie życie Sophie Grigson II (4,5) - serial dok.
14:40 U sąsiadów w kuchni XV
15:45 Nie tylko kimchi (2, 3)
16:40 Jamie: dania na każdą kieszeń - serial dok.
17:35 Jamie Oliver (7, 8)
18:30 Kulinarna mapa Wielkiej Brytanii (1, 2) - magazyn
19:25 m jak mięso (9)
19:50 Maximum Foodie IV (1)
20:20 Sekrety gigantów fast foodu - serial dokumentalny
21:15 Anthony Bourdain VI
23:55 Top Chef (13)

CANAL+ DOMO

12:10 Wielkie Projekty III (2/6)
13:05 Pokochaj lub sprzedaj
14:05 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (8)
15:00 Wakacyjne domy na wynajem (5) - lifestyle
15:55 Małe-wielkie zmiany (8)
16:20 Pogotowie remontowe Wieśka (1) - mag. poradnikowy
16:50 Gardeners' World (26)
18:00 Ucieczka na wieś XXIII
19:00 Wielkie Projekty: Szwecja III (4/6) - serial dok.
20:00 Daleko od miasta XV (3)
21:00 Cudotwórcy: zakochaj się w swoim domu na nowo (9)
22:00 Pokochaj swój ogród

PLANETE+

13:40 Związani z ziemią. Dzieje życia na wsi (3)
14:50 Patagonia. Życie na krańcu świata (5/6)
15:50 360° – świat bez granic
16:55 Świat z góry XII (5)
18:00 Dokąd dzisiaj? IV (35,36)
18:35 Atom, narkotyki, brudne pieniądze - serial dok.
19:45 Jak oligarchowie korumpują Zachód (3) - serial dok.
20:50 Życie codzienne w Protektoracie Czech i Moraw
22:00 Premiera: Obietnica. Oszukana Papua Zachodnia

DISCOVERY CHANNEL

08:00 Zoom na architekturę V
09:00 Parker na złotym szlaku
10:00 Wyprawa w nieznane VII
11:00 Gorączka złota XVI (16)
12:00 Przemytnicy: na lotnisku (3) - serial dok. USA 2024
13:00 Nagi instynkt przetrwania: nagroda za przeżycie
15:00 Złomowisko PL IX
16:00 Rolnicy w akcji (5)
17:00 Kroniki policyjne
18:00 Specjalistki II
19:00 Nagi instynkt przetrwania V (4,5/15) - serial dok.
21:00 Ocalić dom: Interwencja
23:00 Poszukiwacze przeklętego złota V - serial dok.

TVP HISTORIA

11:45 Tutanchamon: życie, śmierć i dziedzictwo (2/3)
12:35 Krótka historia (70)
12:45 Wojny Rosji (3/3)
13:45 Powstanie warszawskie dzień po dniu - serial dok.
14:00 Dom - serial obycz.
15:45 Sensacje XX wieku
17:35 Wojenne dziewczyny II
18:35 Cena wyzwolenia
19:30 Flesz historii (779)
20:00 Zatoka szpiegów II (1)
20:50 Największe tajemnice monarchii - serial dok.
21:55 Lwów pod okupacją
22:55 Sensacje XX wieku

HISTORY

12:10 Gwiazdy lombardu XXII
13:05 Starożytni kosmici XVII
14:00 Niewyjaśnione tajemnice świata III (3/7)
14:50 Największe tajemnice świata VII (12) - serial dok.
15:45 Gwiazdy lombardu XIII
17:10 II wojna światowa w kolorze – przełomowe momenty (3/10) - serial dok.
18:10 Największe tajemnice świata VI (8/20) - serial dok.
19:05 Starożytni kosmici XVIII
21:00 Łowca historycznych skarbów (7) - serial dok.
22:00 Wojny magazynowe XVI (4/10) - serial dok. USA 2025

NATIONAL GEOGRAPHIC

16:00 Sekrety starożytnej medycyny (7) - serial dok.
17:00 Najdziwniejsze przedmioty III (3) - serial dok.
18:00 Tajemnice wojennych wraków (4/8) - serial dok.
19:00 Wielkie konstrukcje III Rzeszy: wojna z Ameryką: Lądowanie w Normandii (6)
20:00 Katastrofa w przestworzach XIX (3/10) - serial dok.
21:00 Premiera: Supermaszyny na morzu III (4)
22:00 Logistyka na wielką skalę - serial dokumentalny

FOCUS TV

08:00 Był sobie człowiek
08:55 Wehikuł czasu
09:00 Starożytni kosmici IX
10:00 Gwiazdy lombardu XXIV
12:00 Maszyny bojowe (7/8)
13:00 Poszukiwacze historii
14:00 Sekrety II wojny światowej - serial dok. Francja 2015
15:00 Truckersi przez Australię X (8/13) - serial dok.
16:00 Dorwać tuńczyka III
18:00 Rolnicy. Podlasie VI
20:00 Galileo - pr. popularn.
21:00 Poszukiwacze historii VII (6,7,8,9,10) - serial dok.
23:30 Tajna bomba Hitlera (1)
01:00 Rolnicy. Podlasie II

BBC EARTH

10:25 Życie na pustkowiu X
11:25 Zabójcza pogoda VI
12:25 Wielka kanadyjska przygoda (4/6) - serial dok.
13:30 Planeta doskonała (1/5)
14:35 W okowach mrozu VII
15:35 Życie na pustkowiu X
16:35 Fenomeny współczesnego życia II (4/6) - serial dok.
17:40 Planeta doskonała (1/5)
18:45 Wielka kanadyjska przygoda (5/6) - serial dok.
19:45 Przyszłość natury (2/4)
20:55 W okowach mrozu IX
22:55 Cała prawda o zabiegach kosmetycznych (2/2)

POLSAT VIASAT HISTORY

09:35 Punkty zwrotne II wojny światowej (3/6) - serial dok.
10:40 Hitler i jego władza (3/3)
11:45 Starożytne superbudowle III (4,5,6,2/6)
16:25 Najważniejsze wydarzenia II wojny światowej w kolorze (6/10) - serial dok.
17:30 Punkty zwrotne II wojny światowej (4/6) - serial dok.
18:40 Starożytna apokalipsa
19:55 Tajemnice Adriatyku (4/4) - serial dokumentalny
21:00 II wojna światowa: piekło na Ziemi (3/8) - serial dok.
22:05 Starożytne superbudowle III (3/6) - serial dok.

szyfropanorama

generuje drgania	służy do nakłuwania skóry	rezygnacja ze stanowiska		sznur z prochem	10x10 / olejek różany		przeciwieństwo okcydentu		hazardowe w kasynie	dopływ Rodanu	rzeka w Szwajcarii i we Francji		grają przeboje The Beatles		w dłoni kaligrafa	wyrabia rondle		stolica Omanu
	21	9	5	6	7	3	15	13	otoczka jajka / odosobnienie									stoi w salonie
wieloletnia roślina zielna	1		19	15	3	15	13	5			sfałszowany ton w orkiestrze		mały pawilon / strojnisia					
	5	6	10	12	7	stora, kotara	10	Sanah / tam odbiór towarów										
nauczycielka francuskiego	2		21	3	13	1	14	6							7	6	7	
	16		11		eskimoski skafander							pozycja w rankingu		15	20	7	3	
	15	19	7	12						wyczuwany językiem				20		13		
rezydencja królów angielskich	naczynie na cynie	14		7	reprezentacyjny pokój		dramat Witkacego							18	21	1	20	
	4	10	12	2				świta w głowie		pokrywa	20	6	7	17	7		4	podpora fasoli
							konik do kwadratu			12	10	7		7	21	3	7	
wóz pogrzebowy		znakomity rycerz									17	13	7	9	1	7	21	
						topnieje na wiosnę				10	14	8	… Cygan, autor tekstów piosenek	11	7	9	14	
Trynidad i …		imienniczka Olbrychskiego								krople wody na trawie					jak Wisła szeroka			

Tu wpisz litery z pól oznaczonych cyframi

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	

Rozwiązanie krzyżówki

8	7	6	14	13	10	7
21	1	3	18	20	10	

Rozrywka w „Wyborczej”

Codzienna porcja łamigłówek od poniedziałku do soboty na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”

JAK ROZWIĄZAĆ SZYFROPANORAMĘ?

Część „panoramiczną” należy rozwiązać jak zwykłą krzyżówkę panoramiczną. Przy okazji część liter z wpisywanych haseł wypełni niektóre pola zaznaczone kolorem, czyli te należące do szyfrokrzyżówki. W niej każdej liczbie odpowiada inna litera. „Rozkodowane” litery można wpisywać do pustych pól pod diagramem (pola 1-21).

Aby odczytać hasło trzeba przepisać je do właściwych kratek w polu „rozwiązanie krzyżówki”.

Rozwiązanie z wydania 4 września:
SZKOŁA POLICEALNA

APLIKACJA WYBORCZEJ

Jeszcze więcej rozrywki w aplikacji i na ostatniej stronie „Gazety Wyborczej”